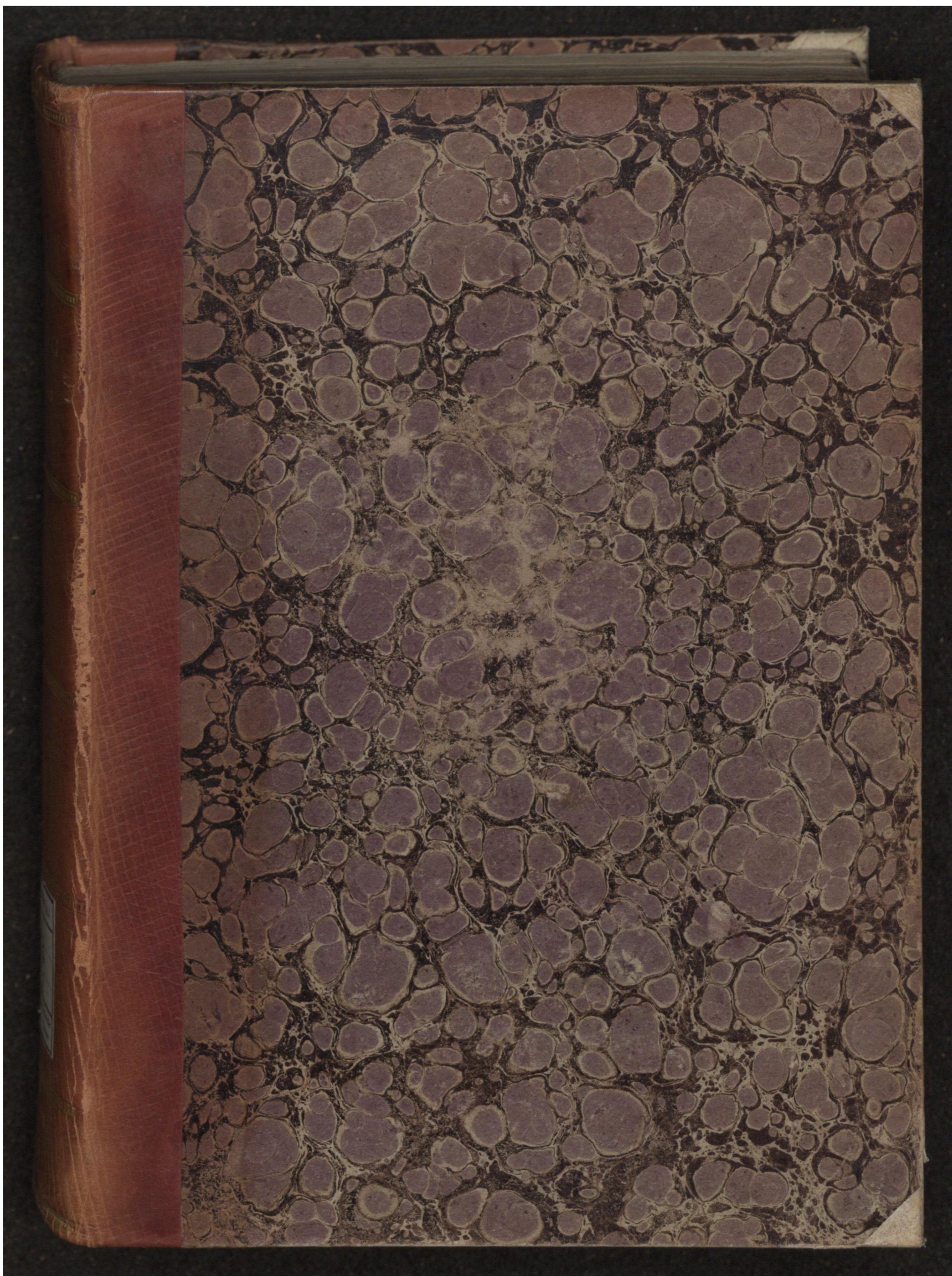
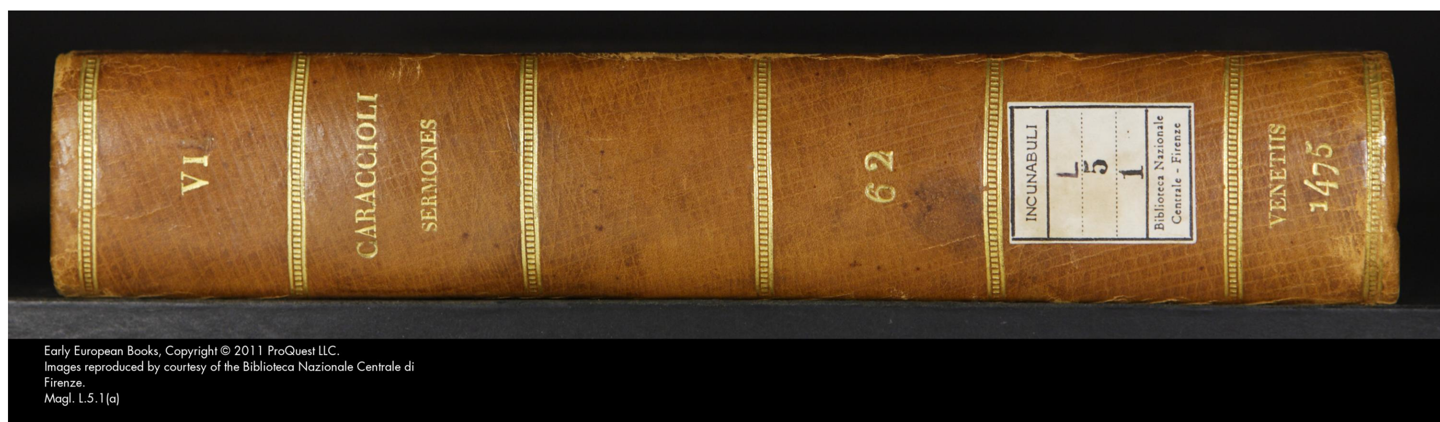
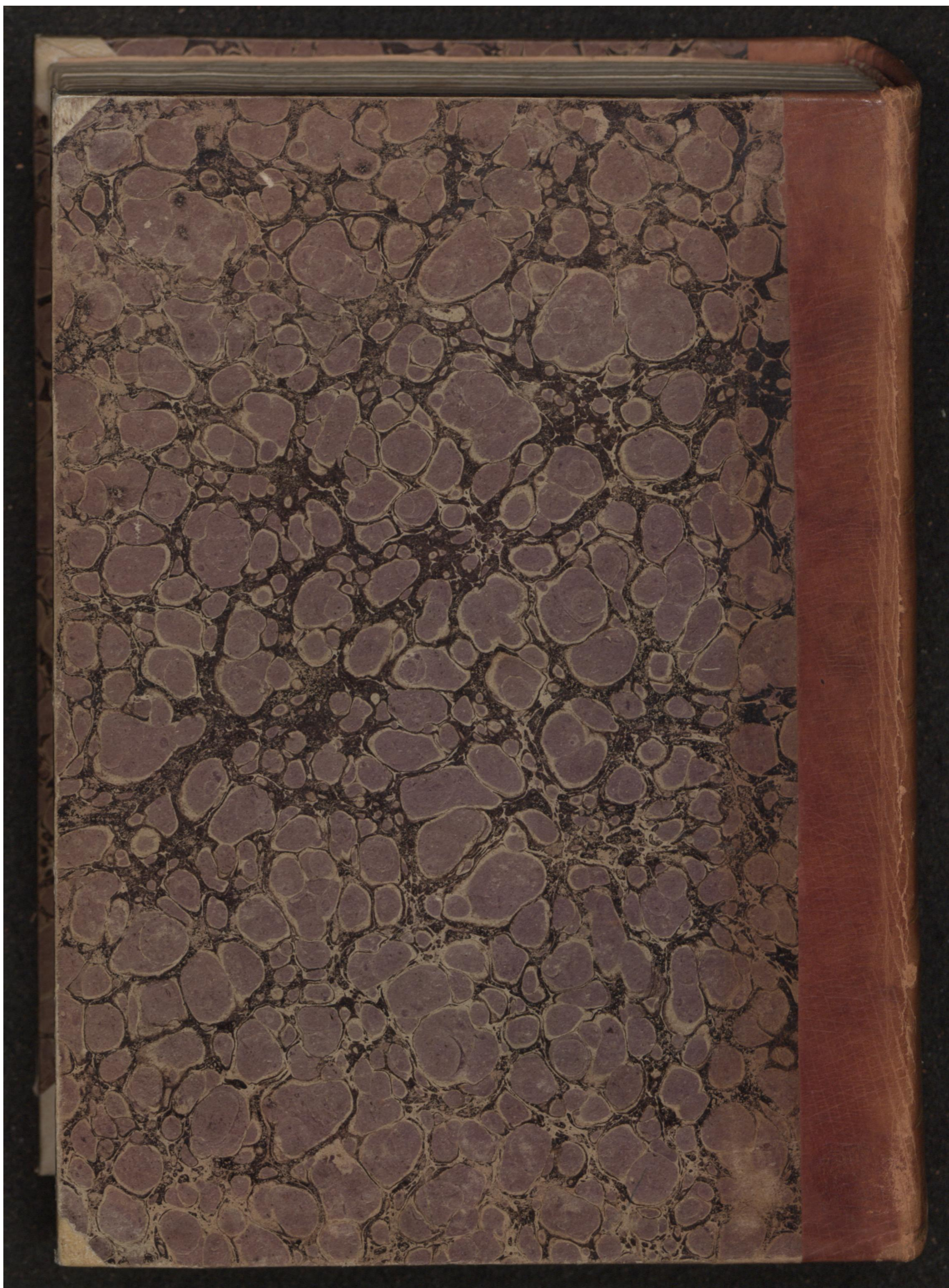

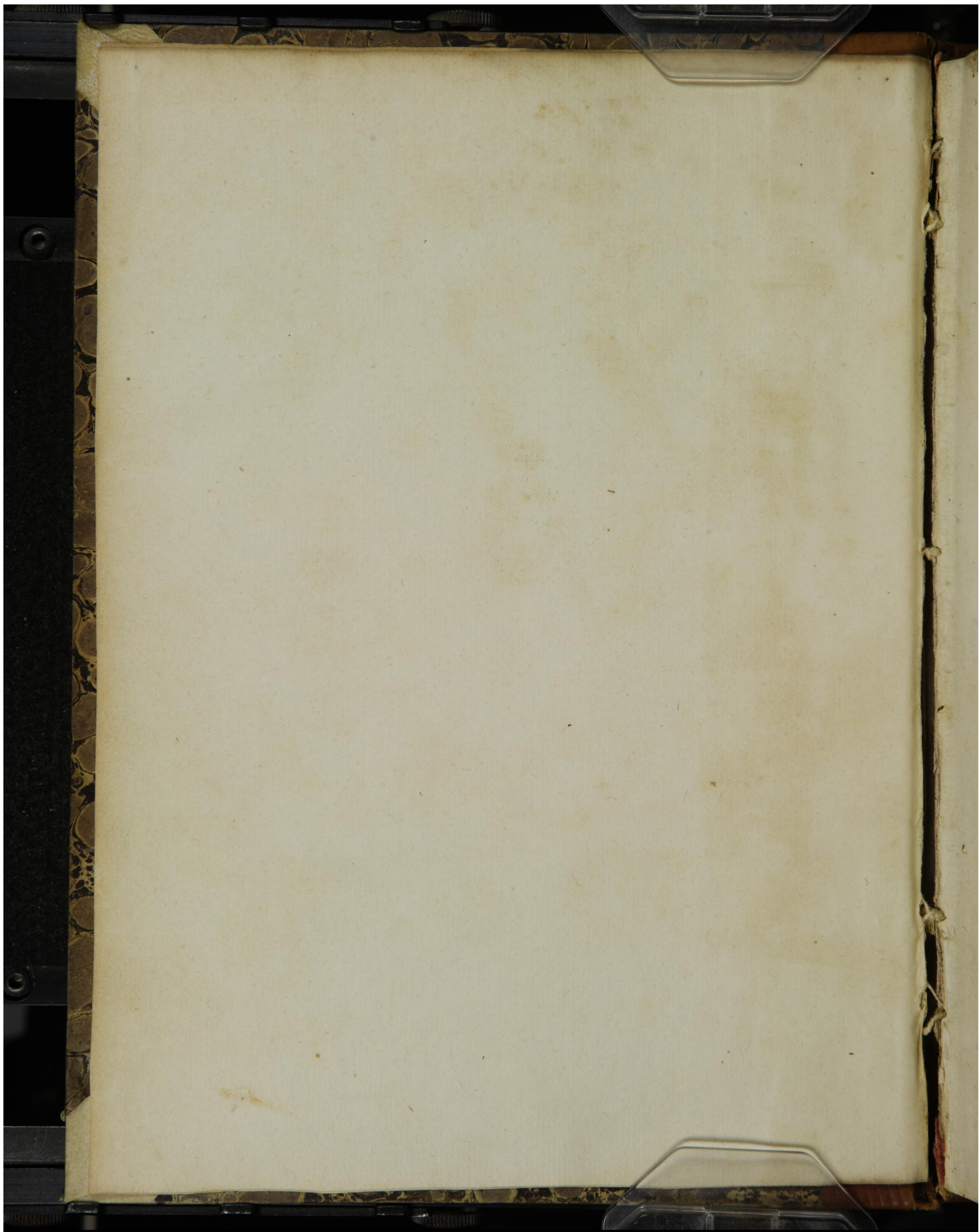

VI
CARACCIOLI
SERMONES
62
INCUNABULI
L
5
1
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze
VENETIIS
1475

2

Roberti d' Licio

De adventu

De timore divinorum iudiciorum fol. 82

62

Incipit Tabula pdicationũ de aduẽtu xpi Magistri Roberti ordinis minorũ cum nonullis aliis pdicationibus in hoc libro contenti.

Ruberti de licio ex ordine minorum in theologia peritissimi: ubi dei in hac etate oratoris eloquētissimi: pdicationes a prima dñica de aduentu quottidie inclusiue usq3 ad quartā: ⁊ de festiuitatib⁹ a natiuitate dñi usq3 ad epiphaniaz cū nonullis aliis suis pdicationibus feliciter incipiunt.

Prima dñica de aduētu de lapsu hominis ⁊ de cognitione Ade: qua cognouit Christū esse incarnandū pro salute generis humani: que alit̄ heri nō potat nisi xp̄s incarnaret̄.

Primus fruct⁹ Jesūs ab Adam cognitus.

Nox pcessit dies aūt appropinquauit. Uerba sūt doctoris gentiū ad Ro. xiij. c. ⁊ i ea ep̄la hodierna. Nihil unicuiq3 tā cōueniēs esse potest ad se ipsum incitādum ad dilectionē sūmi dei: q3 frequēs cogitatio suorum bn̄ficiorum que ex munere libertatis sue cōcedere uoluit rōali creature. Int̄ que illō unuz profecto stupēdū ac memoria esse dignū cēseo: q seipz uestire forma mortalitatis n̄re uoluit: stupēdū qppe ē in carne uisibili apparuisse deū p redēptione ⁊ salute hominū. Quapropt̄ statuit sancta mr̄ ecclesia hoc tēpore aduent⁹ huiusmodi misterij colēdissima ⁊ deuotissima celebrare: ut fideles cōcti uigiles fiant ne qppiaz uelit desiderēt: amēt preter dilectū Jesum oiuz saluatorē. Ob qō in sequētibus sermonib⁹ equū eē arbitrat⁹ sū aliqd dicere de aduētu dñi n̄ri Jesu xp̄i in carnē. hodierna uero die mētē reuocabo ad incarnatiōis natiuitatē quā intelligem⁹ sb una tm̄ ppositiōe que est. Jesus ab Adā cognitus. In ipso enim patre generis humani initiuz cepit oiuz pditio. Q. d. nox pcessit: ⁊ tm̄ per Xp̄m inuēta est salus ⁊ sibi ⁊ oib⁹ electis: qui ciues esse debēt in celesti hierusalē: qd Paul⁹ declarat: cū dicit. dies aūt. s. lumē gr̄e ⁊ gaudiuz resurrectiōis appropinquauit: ad qd melius intelligēdū in p̄nti tres cōclusiones erūt declarāde.

Prima dicit̄ ueritatis.
Secūda dicitur qualitatis.
Tertia dicitur remissibilitatis.

Capitulū pmū q̄lit̄ uerum ē q deus nō cōdidit hoiez in his penalib⁹ ⁊ miseriis: quas uidem⁹: s pter peccatū i illas cecidit sic exigēte diuina iusticia

Prima cōclusio dr̄ ueritatis. i qua philosophātiū quorūdā impugnādus est error: inter quos ⁊ si plerique uaria dixerūt: uel de mundi eternitate: ut Aristoteles: uel de īfinitate ut Anaxarc⁹ ⁊ Democrit⁹: q put Ualerius cōmemorat de cupiditate glorie infinitos mūdos fore dixerūt: uel de mūdi nouitate: ut qd alij: ⁊ fuere tm̄ nōnulli q pfessi sunt extēpore a deo mūdū factū fuisse: hoies uo inique p peccatū cecidisse: s eos a p̄ncipio generatiōis fuisse eiusdē cōditionis cui⁹ sunt ⁊ hoc tp̄e calamitatis ⁊ luctus: quod si uerum esset facillime sequeret̄ ob nullā culpā necessariū erat ex pte hois incarnari filiū dei. Dicūt g oēs doctores catholici humanā naturā

lapsaz ab illo statu i q° fuit ab opifice sūmo ꝯdita: qđ ꝓbat̃ q̄druplici rōe.

Primo ratione clemētie.
Secūdo ratione sapientie.
Tertio ratione diuine iusticie.
Quarto ratione diuine ꝯdecentie.

¶ Prima ratio dicitur diuine clemētie nā nihil ꝓcedere dʒ a sūma clemētia ⁊ bonitate: qđ nō sit magꝭ iclinabile ad iustitiā ⁊ ꝟitatē q̄ȝ ad malitiaȝ: ⁊ magꝭ ꝓpinquū ad bonū q̄ȝ ad maluȝ ꝫ sensus ⁊ cogitationes hoium ꝓni sūt ad malū ab adolescētia ꝓut scribitur gn̄. 8. c. ⁊ notatur. iz. q. i. ĩ. c. Dis etas. g̊ in illa corruptione in qua nō fuit humana natura a sūma bonitate ꝓducta insup nihil ꝓcedit a sūma bonitate dignū maledictione: ꝫ multe sunt in nobis passiones maledictione digne: sicut patet in Job. z. c. ⁊ i lege maledicebāt̃ steriles mulieres Nō apparet itaq̄ȝ humanā naturā i hoc statu fuisse ꝯditā ꝫ in alio a quo cecidit ꝑ peccatū.

¶ Secūda rō dicit̃ sapiētie. vbicūq̄ȝ. n. est sūma sapiētia ibi est sūma pulchritudo: sicut Augu. exponit in libro đ trinitate: sed a sūma pulchritudine nihil ꝓcedit fedū aut turpe: nihil qđ rōalē offendit intellectū. Sʒ in hoie rōne vtēte. sūt defect⁹ nāles: de q̇b⁹ nālit̃ erubescit: ⁊ multa detestabilia ꝫm rōnē. g̊ talia nō fuerunt ꝯdita in humana natura. reliquit̃ ꝙ ē lapsa.

¶ Tertia rō dr̄ diuine iustitie: nam null⁹ affligit̃ pena nisi p̄cedat culpa ꝫ passio inuolūtaria i rōali creatura est pena: g̊ nullo modo talis passio fuisset in hoie an̄q̄ȝ p̄cessissʒ culpa.

¶ Quarta rō dicit̃ diuine ꝯdecētie: dic enim Anselm⁹ in p̄mo libro. Cur de⁹ ⁊ homo. c. 9. Deo aūt nequaq̄ȝ extimatur ꝯuenire vt creaturā quā fecit iustā ad beatitudinē sine peccato miserā esse cogat. hoiem aūt iuitū mori miseꝝ est. si g̊ deus exigit mortē ab hoie sꝫ statu quo est: g̊ est sub culpa.

¶ Sed con̄ has rōnes arguunt phi p̄mo sic. Omne ꝯpositū ex ꝯtr̄iis est dissolubile. dicit enim Auic. Con̄ria semꝑ appetūt ire i regiones diuersas ꝫ corp⁹ Ade in statu p̄me ꝯditionis fuit ꝯpositū ex ꝯtrariis: g̊ per naturā fuit dissolubile ⁊ corruptibile: ꝫ tale est mō corpus humanū: g̊ ꝑ corruptibilitatē nō ꝓbat̃ status nature lapse Itez omne ꝯtrariū est diuisibile. corpus ade in prima ꝯditiōe erat ꝯtr̄iū g̊ erat diuisibile. ¶ Secūdo arguunt ꝙ corpus illud erat sensificatū: g̊ erat sensitiuū doloris: q̇a sicut dicit augꝭ. dolor est sensus diuisionis impatiēs nō g̊ sensus doloris ⁊ pene ꝓbat statū nature lapse. ¶ Tertio arguūt q̇a dicit augu. sup gn̄. ad lr̄aȝ adaȝ non māducauit de pomo eo ꝙ crederet esse deū: ꝫ ne suas delitias ꝯtristaret. s. vxorem: sicut Salomon adorauit idola. z. Reg. ii. ne ꝯtristaret vxores suas. Ex his patet ꝙ Eua erat tristabilis in statu p̄me ꝯditiōis: ꝫ tristitia est passio affligens animā: relinquit̃ g̊ ꝙ status p̄me ꝯditionis est status passibilitatis anime ⁊ corporis. ¶ 4° arguūt q̇a sicut dic̃ Jo. Damascen⁹ ꝯcedit de⁹ iustos incidere in calamitates ꝓpter multas causas: vna est vt ea que in ipso iusto latet ꝟtutez aliis manifestā faciat: vt Job p̄mo libro. Alia est vt nō ex recta ꝯscia excitat̃

ꝑ ſupbiā: vt in Paulo. z. ad cor. iz. c.
Alia ꝓpter eruditionez alioꝝ vt alij
cruciāt: vt in Lazaro. Luce. i6. Alia
propter gloriā dei nō ꝓpter ꝓprium
aut parētū peccatū: vt in ceco a nati
uitate. Jo. 9. Alia ꝓpter zelū alterius
vt in martiribꝰ. ad hebreoſ. 9. Ergo
nō eſſet incōueniēs etiā ſi homo nō
peccaſſet hr̄e penalitates que cū ordi
narēt ad maiorē gloriā ad maiꝰ me
ritū ⁊ ad maiorē coronā. Ueꝝ hec
omnia friuola ſunt ſi ꝯſideremꝰ illō
quod Ugo. de ſancto victore dicit i
libro de ſacramentis. vbi diſtinguit
tres ſtatus humane nē. Primus eſt
nē a deo ꝯdite. Secūdꝰ eſt nē lapſe.
Tertius eſt nē beate. Jn p̄mo ſtatu
habuit homo ptātē peccare ⁊ poſſe
nō peccare: ⁊ in eodē ſtatu hūit poſſe
mori ⁊ poſſe nō mori: ſicut poſſe pec
care ⁊ n̄ poſſe peccare: qm̄ i hͦ ſtatu ē
peccādi ⁊ moriēdi nccitas: ⁊ hec fuit
prima humani corporis imortalitas
Jn zͦ ſtatu habuit poſſe mori ⁊ non
poſſe mori: ſicut poſſe peccare ⁊ non
poſſe peccare: qm̄ in hoc ſtatu ē pec
cādi ⁊ moriēdi neceſſitas. Jn tertio
vͦo ſtatu habebit poſſe non mori ⁊
poſſe mori: ſicut ⁊ poſſe non peccare
⁊ nō poſſe peccare: qm̄ ad hūc ſtatuz
ꝑtinet moriēdi ⁊ peccādi impoſſibili
tas. Ad p̄mū ḡ obiectū dicendū eſt
ſm̄ hugonē p̄fatuz: ꝙ homo an̄ pec
catū nr̄a mortalis ⁊ paſſibiliſ fuit: que
tn̄ ex bn̄ficio creatōis p̄cedēte ⁊ ꝓprio
ſtudio ſb̄ſequēte facere potuiſſet: ⁊ n̄
moreret̄ adeo ꝙ in Adaz erat poſſibi
litas ad diſſolutionē ⁊ corruptionez
tn̄ cū potētia euitandi omnē defectū
Jn ſtatu vͦo moderno ē poſſibilitas
cū neceſſitate ineuitabili. Hec idem.
Dicit Aug. in libro de queſtionibus
noui ⁊ veteris teſtamēti. Deus inq̄t
hoiem fecit qui q̄zdiu nō peccaret im
mortalitate vigeret: vt ip̄e ſibi auctor
eſſet aut ad vitā aut ad mortem. Et
idem de baptiſmo paruuloꝝ ait. Sie
bat ordo iuſtitie vt ſicut aia dn̄o ſuo
ita corpus ei obediret. Et iteꝝ. iz. liͦ.
de ciuitate dei. c. z. dicit. Fatendū ē
q̄dē p̄mos hoies ita fuiſſe inſtitutos
vt ſi n̄ peccaſſent nullū genꝰ mortis
expirēt̄. Sz eoſdē p̄mos peccatores
a deo fuiſſe mulctatos: vt etiā q̄cq̄d
ex ip̄oꝝ ſtirpe exortū eſſet eadē pena
teneret̄ obnoxiū. Nō. n. aliud ex eis
q̄z qͦ ipſi fuerāt naſcēt̄. Per magni
tudinē q̄ꝓpe culpe ipſiꝰ naturā dāna
tio mutauit in peniſ: vt qͦ penaliter
p̄ceſſit in peccantibus hoibus p̄mis
naturalit̄ ſequeret̄ in naſcētibꝰ cetis.
Et idez in iponoſticon. Uide mortē
n̄ a deo auctore: ſ errore vite veniſſe
hominibꝰ in paradiſo delitiaꝝ poſi
tis. Jdipſuz ꝯfirmat auctoritas ſacre
ſcripture. Un̄ ſap. z. dicit̄. deꝰ mortē
nō fecit ſ impij manibꝰ ⁊ v̄bis accer
ſerūt illā. Et in. z. c. gn̄. clara eſt ſnīa
ꝯminātis dei. Quacūq̄z die comede
ris ex eo morte morieris. ideſt morti
obligatꝰ eris: vel ad mortē incurres
ſm̄ Augu. ſup gn̄. ad lr̄am. Et idem
. i4. li. de ciuitate dei. c. z6. Uiuebat
itaq̄z homo in paradiſo ſicut vole
bat: quādiu hoc volebat quod deus
iuſſerat: bonus viuebat fruens deo:
ex quo bono bonꝰ erat: viuebat ſine
vlla egeſtate: ita ſemper viuere i po
teſtate habens. Cibus aderat ne eſu
riret: potus ne ſitiret: lignuz vite ne

illũ senect⁹ dissolueret: nihil corrupti onis in corpore: nihil ex corpe: vllas molestias vllis ei sensib⁹ ingerebat: null⁹ intrinsecus morbus: null⁹ ictus metuebat extrinsec⁹: sũma in carne sanitas erat: in aio tranquillitas. hec ille. Neq3 hãc impassibilitatẽ gl'iose q̃a ẜm Scotũ illa ipassibilitas glori ose p̄uat actũ ⁊ potẽtiã patiendi: hec vero tantũ actũ ⁊ nõ potentiã. Hec magister. di. z. Neq3 insup credere debem⁹ ĩ eo statu impassibilẽ hoĩez omnino fuisse: q̃a vt sanct⁹ Tho. de clarat p̄ma pte. q. 37. duplex ẽ passio vna cõmunit̃ dicta ẜm quãcũq3 ĩmu tationẽ etia3 si ptineat ad pfectione3 nature cõdite passibilis erat homo ⁊ ẜm animã ⁊ ẜm corpus. Secũda est passio ꝓprie dicta: ⁊ sic pati dr̃ q̃d a sua naturali dispositione remouet̃. Passio eni3 est effect⁹ actionis: ĩ reb⁹ aũt naturaliter cõtria agũt: ⁊ patiũt̃ ad inuicẽ: quoꝝ vnũ remouet alteꝝ a sua naturali dispositione: ⁊ de hac passione dicit Damascen⁹ ꝙ passio ẽ mot⁹ preter naturã hoc mõ ĩ statu inocentie impassibilis fuit: q̃d videt̃ impossibile: tñ ostendere possumus ex multis sanctoꝝ exẽplis q̃ dispẽsa tiue ⁊ etiã spãli p̄uilegio hoc ĩpassibi litatis donũ diuinit⁹ accepũt. Quid nã fuit illud stupẽdũ pdigiũ de trib⁹ pueris in ardente3 fornacem missis quos tñ flãma nedũ cõbulscit: ẜ mens est accensa nimis: nec in minimo lesi plaudebant deũ in medio flãmaru3 positi. Danielis. z. c. Quid de Jona dicemus: qui in ventre ceti diebus tribus ⁊ noctib⁹ habitauit: tandem post triduũ illesus exiuit. Jone. z. c.

Quid de Moyse q̃. 40. dieb⁹ ⁊. 40. noctib⁹ habitauit in mõte sine cibo: vt legẽ dñi mereret̃ accipe: vt Exo. 14. c. Quid de Jo. euãgelista: qui ĩ dolio feruẽtis olei missus nocumẽtũ vllũ nec sensit: ⁊ venenũ fortissimu3 bibens quo duo añ ipsum bibentes interempti fuerãt sine detrimento est inuent⁹. His ⁊ aliis tã veteris q̃3 noui testamẽti ducimur vt credam⁹ nõ esse impossibile vt de natura isti tuta in scripturis narrat̃. Fuit ergo p̄m⁹ homo creat⁹ in statu impassibi litatis sicut visum est prius: qui per peccatũ se ⁊ omnes mortales fecit ⁊ morti sbiugauit. His visis ⁊ declara tis exeat in cãpũ p̄m⁹ humani gñis pater: ipseq3 lamentabiliter dicat. O fili generis humani o mortales cõi passibiles miseri ignorantes pleni luctu: calamitatib⁹: laborib⁹: ãgustiis amaritudinib⁹: infirmitatibus: mole stiis: curis: pturbationib⁹: variis fedi tatib⁹: ⁊ erubescẽtia. Quis vos mecũ ad tot mala dãnauit. Quid nã expe rimini in hac vita erũnosa preter ge mit⁹ ⁊ suspiria. vñ tot incõmoda ve nerũt nobis. O deus benigne. o cre ator admirabilis talia nõ ptractasses nobiscũ nisi me peccatorẽ cum omni posterioritate mea iustitia tua puni re voluisses. Heu me. Ego sũ ille pec cator magnus: ego sum ille diuine maiestatis cõtemptor. ego qui tanta3 ruinã sup omnes induxi generatões mundi. Erã a deo mire cõditus: sapia naturali illustrat⁹: collocat⁹ in para diso deliciaꝝ: dñs animaliũ pisciũ ⁊ volatiliũ: liber absq3 omni seruitute: ad deũ cõtẽplandũ habilis ⁊ ideone⁹

ad ꝓcreandũ filios benedictos. Et ego q̄a deũ meũ exerui de paradiso eiect⁹ suꝫ in hãc vallẽ lachrymaꝝ vt cũ sudore vescar pane meo ꝛc̄. Ego ⁊ omnes qui a me descensuri sunt. Quib⁹ omnibus sicut ⁊ mihi clausa est porta celi: ⁊ nõ possumus aliquo merito nostro videre faciẽ filij dei. Cecidit ḡ dignitas nostra: ⁊ natura bñ instituta corrupta ẽ nõ tm̃ penalit̄ ſ culpaliter: qd̾ omnes indubitanter credere tenet̄ de nc̄citate salutis.

¶ Capitulũ secũdũ de q̄litate peccati p̄moꝝ parentũ ⁊ p̄ncipale peccatuꝫ hominis ẽ qd̾ lapsus fuit in omnib⁹ lꝫ alia peccata ꝯcurrerint.

Secunda ꝯclusio dr̄ qualitatis. Naꝫ solet quorũdã anim⁹ nõ sine rõne mirari quale fuit illud pri moꝝ parentũ peccatũ: ob qd̾ tã seue crudeliterq̄ꝫ deus humanũ gen⁹ pu niuit: de quo quatuor opiniones in ueniũt̄ a doctorib⁹ sacre theologie assignate ⁊ denotate.

Prima est q̄ fuit superbia.
Secunda est q̄ fuit auaritia.
Tertia est q̄ fuit gula.
Quarta ẽ q̄ fuit iobediẽtia.

¶ Prima opinio que ẽ q̄ fuit superbia ꝯfirmat̄ ecclesiastici .io. c. Initiũ ois peccati est supbia. Et iteꝝ ecclesiastici .i7. A muliere initiũ peccati. ḡ. muli er perpetrauit peccatũ supbie. Item Augꝰ. in li. de v̄ginitate. Diabolus inquit in celo voluit esse sicut deus: cadens autẽ psuasit homini similitu dinẽ sue volũtatis. Itẽ Augꝰ. ad do rosiũ. Elat⁹ Adaꝫ suasioni serpentis obediens preceptũ ꝯtẽpsit. ⁊ ideꝫ sug gñ. Infuit menti Ade amor quideꝫ proprie potestatis: ⁊ quedam de se su perba presumptio.

¶ Secũda opinio ꝓbat̄ p̄mo per tex. gñ. z. Eritis. sicut dij ꝛc̄. hoc primo cecidit in mentẽ mulieris. s. appetere multitudinẽ scientie plusq̄ꝫ oportet: quod est peccatũ auaritie ſm Greg. ḡ illud fuit peccatũ auaritie.

¶ Tertia opinio ꝯfirmat̄: q̄a vt dic̄ tex in gñ. z. c. vidit mulier lignũ qd̾ eẽt ad vescendũ suaue. ⁊. z7. di. in. c. scri bit̄. Deus gula regnante a paradiso expulit. Et hieronym⁹ cõ Iouini anũ. Sollicite ꝓuidendũ est: vt quos saturitas a paradiso expulit esuries reducat.

¶ Quarta opinio hẽt ex eo quod dicit Paulus ad Ro. 5. q̄ vni⁹ hominis inobedientia peccatores ꝯstituti sũt multi. Et Aug. in li. de v̄a religione Adaꝫ ꝓpter tñsgressionẽ obedientie de paradiso eiect⁹ est. Et sup gñ. ad lr̃am iteꝝ dicit. Nõ potuit melius ⁊ diligentius ꝯmendari q̄ꝫtũ malum sit inobediẽtie. Cũ ideo reus iniq̄ta tis fact⁹ est homo q̄a eã rẽ tetigit ꝯt̄ prohibitionẽ quã si nõ ꝓhibitus teti gisset nõ vtiq̄ꝫ peccasset. Has opini ones v̄as ꝯcordat dñs Boñ. in. zz. di. vbi oñdit q̄ p̄ncipale peccatũ ho minis p qd̾ lapsus est: fuit inobediẽ tia Ade. Diabolus conat⁹ ẽ seducere hominẽ. Sed qm̃ nemo operat̄ ad malũ aspiciens nec appetit malum: nisi ſb specie boni: iõ clare dep̄hẽdẽs diabol⁹ q̄ ñ posset mulierẽ p̄cipitare nisi apponeret aliqd̾ appetibile illam temptãdo ꝓposuit ea ad que omnis homo naturaliter inclinat̄. Nãliter

eniz omnis homo inclinat ad bea titudinē que est bonū gloriosū delici osum ꝛ copiosum. vñ homo nāliter appetit excellentiā sufficientiā ꝛ leti tiam: ꝛ in ordinato appetitu talium ꝯsistit iustitia: i inordinato ꝟo culpa Gula eni est inordinat⁹ appetit⁹ cibi suauitatis reficientis. Auaritia ē ior dinatus appetit⁹ sufficiētie. Supbia est inordinatus amor excellētie. Dia bolus ḡ pmo ꝓmisit mulieri digni tatis excellentiā: cū dixit. eritis sic dij ꝛ⁹ sbiūxit cognitiōis abūdātiā sciētes bonū ꝛ malū. Postremo pretendit suauitatis experientiā cū oñdit lignū pulchrū visu ꝛ ad vescendū suaue: qa ḡ mulier diabolo ꝯsensit in appeten do pmo esse sicut deus: fuit superba Deinde appetēdo scire bonū ꝛ malū fuit auara. Postremo experiendo suauitatē ligni fetidi fuit gulosa: ꝛ in hoc fuit trāsgressionis rea: ꝛ iobediē tie culpe inuoluta: nec est incōueniēs plura genera peccatoꝝ ſm ꝓgressū ꝯcurrere ad vnū flagitiū ꝑpetrandū Hec Bonauentura. Comedit itaq̧ adam de ligno vetito coñ imperiuz diuine maiestatis: paruipēdit ꝑceptū altissimi dei: qui ei mādauerat vt ei obediret: ꝛ cognosceret ipsum regez celoꝝ: ꝛ omniū creaturaꝝ: qd̄ eq̄dez nō minimū ñ paruū nō deniq̧ leue crimen putādū est. Uñ Aug. 14. de ciuitate dei. c. 12. ait. Nō debet existi mare quisq̧ leue ac paruū illd̄ fuisse ꝯmissuz: qa in esca facta est nō q̄dem mala nec noxia: ſ quia ꝓhibita: neq̧ enim quicq̧ mali deus in illa tante felicitatis paradiso crearet atq̧ plan taret. obediētia ꝯmendata est in pre cepto: que ꝟtus in creatura rōnabili mater est omniū custosq̧ ꝟtutū. hec itaq̧ de vno cibi genere nō edendo vbi alioꝝ tanta copia sbiacebat tam leue preceptū ad obseruādū tā breue ad memorie retinendū: vbi presertiz nondū voluntati cupiditas resistebat qd̄ de pena trāsgressionis postea sbse quutum est tanto maiori iniustitia violatū est: q̄to faciliori posset obser uantia custodiri. Hec ille. Cur itaq̧ miramur si indignat⁹ est deus: quī magnus imensus gloriosus sapiētis simus omnipotēs colend⁹ adorād⁹ ꝛ timendus tot bñficia induxerat ꝓ thoplaustro si ab ipso ꝯtēptus est. O reproba humana superbia quid fuit ꝯtemnere deū. O temeraria pſūptio humane mētis quid q̄d q̄d ē calcare preceptū atq̧ mandatū regis eterni Nōne lex ipsa nature clamat ꝙ diui noꝝ mandatoꝝ ꝑuaricatores digni sunt morte. Preuaricat⁹ est Adam ꝛ ꝓpter inobedientiā ad mortez est ꝯdemnat⁹.

Capitulū tertiū qualit deꝰ remit tere voluit peccata hominis ꝛ non angeli: ꝛ qualiter misteriū incarnati onis fuit Ade reuelatū.

Tertia ꝯclusio dicit remissibili tatis. lz enim tam enorme fu erit illud delictū vt per illud diuina iustitia dānauit totū gen⁹ humanū verūtamē voluit clementissim⁹ de⁹ in ira ꝯtinere misericordias suas qm̄ decreuit ac deliberauit homini pdi to ꝛ penitenti ꝑ filij sui incarnationē succurrere: sup quo dubius solet esse animus: cur magl humanū genus

saluū factū est: ⁊ remissionē accepit q̄z angelica natura p̄uaricatrix: qđ rationabile esse demōstrāt doctores dicentes peccatū hominis fuisse remissibile: angeli ṽo omnino irremissibile. Qđ p̄bat̄ q̄tuor ↄuenientiis.

Prima est ꝓprietas liberi arbitrij.
Secunda ↄditio nature.
Tertia ordo diuine iustitie.
Quarta ↄgruitas misericordie.

¶ Prima ↄgruentia dr̄ libertas arbitrii. in libero arbitrio ƀʒ magistrū 24. di. secūdi. est facultas voluntatis ⁊ ratiōis tā in homine q̄z in angelo tn̄ differēter. Nā q̄ztū ad volūtatez differt homo ⁊ angelus: q̄a liberuz arbitriū hominis an̄ electionē volūtatis ⁊ post electionē se habet mutabiliter. angel⁹ ṽo ⁊ si an̄ electionē se habet mutabiliter: post electionē aūt se habet imutabiliter: ⁊ hac rōne in sūmo gradu est liberi arbitrii in deo infimo aūt gradu ē in homine. Si g̊ est liberꝫ arbitriū in angelo nc̄c̄e ē vt sit medio modo se hn̄s: ⁊ ita cum dicit̄. li. ar. in deo mutabiliter se hr̄e ad bonū ⁊ an̄ electionē ⁊ imutabilit̄ post. pōt eniȝ eligere ⁊ nō eligere: ƀ quidq̄d illđ scit siue bonū siue malū nō pōt illđ detestari postq̄z elegerit. Ex quo patet ꝙ nō pōt penitere siue p penitētiā culpā delere: que est delectatio mali: ⁊ ita relinquitur ꝙ culpa ei⁹ nō pōt deleri sicut culpa hominis. Itē q̄ztū ad ꝓprietatē rōnis patet q̄a in libero arbitrio est iudiciū de bono ƀ differūt in homine ⁊ angelo: quia sic dicit Dio. intellectus angeli desormis est: ⁊ hoc ē q̄a supra temp⁹: ⁊ ita accipit totū simul: ⁊ nō post hoc illđ vel illud ex illo. Et iđ dicit̄ angelus intellectualis sb̄stātia. Sed intellect⁹ hominis est in tempore: ⁊ ideo ↄferēdo accipit. Vn̄ nō accipit totū simul ƀ vnū post aliud: ⁊ vnū ex alio sicut ex p̄missis accidit ↄclusio: ⁊ iđ homo dr̄ rōnalis sb̄a: q̄a ratio est ṽt⁹ collatiua vnius ab alio. qualis g̊ ↄpatio est simplicis ad ↄpositū: ⁊ puncti ad lineā i essendo: ƀ ↄpatio est intellect⁹ angelici ad intellectū hominis intelligendo iudicādo. Cū g̊ iudiciū fiat ab intellectu patet ꝙ angel⁹ ƀʒ statū sue ↄditionis iudicat de re nō in tp̄e ⁊ de re tota simul: ⁊ in iudicādo de ipsa videt eā totā simul: g̊ rectissime iudicat: ⁊ in iudicādo peccat ex certissima malicia: ex quo nullo mō pōt excusari. Nō aūt sic est de homine q̄ cū totā rē simul n̄ videat: pōt decipi i suo iudicio: ⁊ iđ cū peccatū ei⁹ aliq° mō posset excusari: nō est irremediabile. Vn̄ gn̄. 6. Nō remanebit sp̄ūs meus in homine quia caro est.

¶ Secūda ↄueniētia est ↄditio nature: quā tangit Anselm⁹ in. 2. li. cur de⁹ ⁊ homo. Homo per aliū hominē q̄ nō esset sui generis nō debuit repari ⁊ cū nō sint omnes angeli eiusdem generis patet ꝙ nō fuit possibilis ƀ reparatio in angelo sicut in homine. Insuper ex ↄditione peccati tā hois q̄z angeli variat̄ peccatū ⁊ quātū ad genus ⁊ quātū ad circūstātiā ⁊ q̄ztū ad occasiones. Quātū ad gen⁹ fuit in appetitu sciētie dei. Sup̄bia dei i appetitu omnipotētie. Omnipotētiā aūt suā nūq̄z voluit deus ↄmunicare alicui creature: iđ angel⁹ appetit illđ ad qđ nullo modo erat ordinatus.

Sciētiā aūt suā noluit deus cōicare
creature ad illā cui est homo ordina
tus in gloria: ideo peccatū hominis
est remissibile: peccatū ꝟo angeli nō
Quantū ꝟo ad circūstātiā peccati ē
differentia: q̄a in Adam fuit aliqua
ignorantia: q̄a peccatū qđ erat mor
tale credidit esse veniale ſm Augu.
⁊ habuit ꝓpositū penitēdi: ⁊ petendi
veniā de illo peccato. angeli ꝟo nō
Quantū ad occasionē peccati ē dr̄ia
q̄a angelꝰ ꝑ se peccauit: adā ꝟo alio
suggerente.

¶ Tertia ɔueniētia dr̄ ɔgruitas diui
ne iustitie. Nā in homine vno erat
tota spēs humana multiplicanda: ſ
in angelo peccāte nō erat tota natu
ra angelica: ⁊ ꝓpter hoc diuine iusti
tie ɔgruū fuit hominē expectare ⁊ n̄
angelū.

¶ Quarta ɔuenientia ex parte diui
ne misericordie: cui nō erat ɔdecens
vt nihil beatificaret in humana nr̄a
ad beatitudinē ordinatū. Datū ḡ ē
tp̄s ex dei liberalissima misericordia
homini lapso petēdi veniā de pecca
to agendi penitentiā. Puto.n.ꝙ pꝰ
expulsionē de paradiso Adam pater
noster ɔuertit se ad lamenta pn̄ie: ⁊
Christū venturꝫ sūma deuotione ex
coluit: quē incarnandū cognoscebat.
Nā ecclesia sancta ponit eū in nume
ro sanctorꝫ: qđ esse n̄ possit sine fide
mediatoris: qđ Aug. in libro de cor
reptione ⁊ gratia testat̃ dicēs. Illa
fides sana est qua credimus nullum
hominē siue maioris siue ꝑue etatis
liberari a cogitatione mortis ⁊ obli
gatiōe peccati nisi ꝑ vnū mediatorē
dei ⁊ dn̄m nostrū Iesū Christū. Se

cundū autē doctrinā sancti Tho. ſa
ſe. q. z. via hominibus veniendi ad
beatitudinē est misteriū xp̄i icarnati
onis: qđ an̄ statum peccati homo co
gnouit: ſ nō explicite: q̄a nō ſꝫ ꝙ or
dinabat̃ ad liberationē a peccato ꝑ
passionē ⁊ resurrectionē: q̄a homo n̄
fuit prescius peccati futuri. Videtur
aūt incarnationis xp̄i prescius fuisse
ex eo ꝙ dixit. ꝓpter hoc relinquit hō
patrē suuꝫ ⁊ matrē suaꝫ ⁊ adherebit
vxori sue. gn̄. z. Et hoc ab Apostolo
Paulo ad hebre. 7. dr̄. Sacramētū
magnū esse in xp̄o ⁊ ecclesia: quod
quidē sacramentum nō est credibile
p̄mū hominē ignorasse. Post pecca
tū ꝟo explicite illud misteriū cogno
uisse nulli dubiū esse debet ſm ꝙ or
dinabat̃ ad salutē hominis ꝑ passio
nē ⁊ resurrectionē. Vn̄ ⁊ hūit Adaꝫ
cognitionē salutis sue in Iesuꝫ nasci
turꝫ de carne sua. Quis naꝫ explicet
quanta deuotione omni tp̄e vite sue
Adā cū lachrymis ⁊ suspiriis deum
incarnari expostulauerit. O Adam
cōis pater quid fecisti. Cur peccasti:
cur offendisti legem dei. Heu me in
quiet peccaui. Erraui: ſ dei filius bo
nitate sua bn̄dicta restituet vobis in
carnatione sua bn̄dicta q̄dquid ego
perdidi in presumptione mea. O pec
catores nō paueatis: habemꝰ repara
tionē: nō ɔqueramus amplíꝰ de adā
imo cantemus cum Gregº. O felix
culpa que talē ac tantū meruit hēre
redēptorē: fuimꝰ ī tenebris ꝑ peccatū
⁊ iam sumus in luce gratie ꝑ ꝟbum
incarnatū. Cuius bn̄ficio ɔseq̄ valea
mꝰ splēdorē glorie in q̄ xp̄s viuit ⁊
regnat in secula seculorꝫ. Amen.

Feria secūda sermo de ardēti desi derio sanctoꝝ patrū veteris testamēti auide cupiētiū xp̄m incarnari.

Secundus fruct⁹ Jesus desiderat⁹.

Nox precessit. Jteꝝ ibi ꝫ Cogimur ad cor nostrū inflāmanduȝ in amoreȝ benedicti Jesu xp̄i i celo sedētis ad dexterā patris ex vehemē ti desiderio illo quo sancti patres ve teris testamenti per multa curricula ānoꝝ succensi ardētissimis suspiriis deprecabant̄ ipsū incarnādū. Quod deuotus Ber. ꝯsiderās sermone 2°. super cātica ait. Ardorē desiderij pa trū suspirantiū xp̄i in carne p̄ntiā fre quentissime cogitans ꝯpungor ꝛ cō fundor in memetipso: ꝛ vix ꝯtineo lachrymas: ita pudet tēporis corpisqȝ miserabiliū tēpoꝝ hoꝝ. Cui nāqȝ no strū tantum ingerat gaudiū gratie huius exhibitio: q̄ztū sanctis veterib⁹ accenderit desideriū ꝓmissoꝝ. Hec ille. Jdcirco nostra incitatione ꝓseq̄ volentes incarnatōis b̄n̄ficiū in p̄nti sermone de ipsa dicturi sum⁹ s̄b vno fructu qui est. Jesus desiderat⁹. Pro cuius declaratione tres ꝯclusiones occurrunt ꝓponende.

Prima occasionis.
Secunda retardationis.
Tertia meritationis.

Capitulū p̄mū q̄lr̄ xp̄s voluit in carnari: ꝛ si non peccasset homo an fuisset incarnatus.

Prima ꝯclusio dr̄ occasionis in q̄ videndū est si peccatū solū fuit incar nationis occasio: ꝛ precipua ratio vel si adhuc homo nō peccasset aliqua alia cā dei fili⁹ incarnasset. Et circa hoc adhuc tres sunt opiniones.

Prima dr̄ sustentabilis.
Secunda ꝓbabilis.
Tertia ꝯmēdabilis.

Prima opinio dicit̄ sustentabilis que est quorūdā magistroꝝ dicētiū q̄ de incarnatione est loqui dupliciter. Est.n. incarnatio carnis assūptio Pōt ḡ esse sermo de carne assūpta: aut quātū ad s̄bstātiā: aut quātū ad defectū passibilitatis ꝛ mortalitatis Dicūt q̄ si homo nō peccasset Xp̄s carnē mortalē nō assūpsisset. Sed si loquamur de icarnatione b̄m q̄ dic assūptionē humane nature simplicit̄ ꝛ si homo nō peccasset xp̄s īcarnat⁹ esset. Nā incarnatio facit ad ꝑfectio nē toti⁹ vniuersi in hoc q̄ ꝯpletionē dat humano generi quātū ad tria. Primo quātū ad illud quod respicit naturā. Secūdo quātū ad illud qđ respicit gratiā. Tertio quātū ad illđ quod respic̄ gloriā. Quātū ad p̄muȝ in incarnatiōe est ꝯsumatio modoꝝ educēdi hominē in esse: quadruplex Nāqȝ est modus educendi hominē in esse nec de viro nec muliere: vt Adā. De viro sine muliere vt Eua. De viro ꝛ muliere vt ceti homines. De muliere sine viro: vt Christus. ḡ si homo stetisset fuisset incarnatio. ꝛ tūc vn⁹ mod⁹ ꝓductionis deficēt ꝛ sic vniuersus esset impfect⁹ vt dic Aug.. Qr̄ vniuersus habet tantā ꝑfe ctionē: q̄ nemo pōt rōnabiliter aliq̄ȝ impfectionē inuenire in li. de libero arbitrio. Secūdo incarnatio fac̄ ad

perfectionē hominis quātū ad illud
quod respicit gratiā. Nā xp̄s ē caput
ecclesie nō solū ẜm diuinā naturā: ẜ
etiā ẜm humanā vt oñdit Aug. sup
Jo. Sʒ si homo nō peccasset adhuc
xp̄s esset caput ecclesie. ergo aut filiꝰ dei
se īcarnasset: aut caput ecclesie remā
sisset ad cephaluʒ. Insuper si homo
lapsus nō esset nihilominus fuisset
sacramētū matrimonij. Si igiẜ sacra
mētū matrimonij in ꝯiūctione sexuū
significat ꝯiūctionē Christi ⁊ ecclesie
quātū ad naturaꝝ vnionē ꝓpter inse
parabilitatē: vt dr̄ ad ephe. 5. ergo si hō
stetisset aut sacramentū matrimonij
esset falsū signū: vel filius dei fuisset
incarnatꝰ. Tertio incarnatio facẜ ad
ꝯplemētū hominis quātū ad illd̾ qd̾
respicit gloriā. Nā ẜm Aug. de spū
⁊ anima. totū hoiem assūpsit christus
vt totū beatificaret. Sed si homo n̄
esset lapsus erat totꝰ beatificabilis: ergo
Christꝰ fuisset incarnatus. His rōibꝰ
adherētes dicūt qdā indubitāter ꝙ
stante adhuc natura in terminis sue
ꝯditionis ⁊ si nūq̄ fuisset lapsa ꝙ dei
filiꝰ fuisset incarnatꝰ nō vt redēptor
ẜ vt glorificator.

Secūda ꝯclusio dr̄ ꝓbabilis: que
p̄mā omnino negat. dicit eniʒ ꝙ si
homo n̄ peccasset nūq̄ christꝰ carnē
sūpsisset: q̄a hec magꝭ ꝯcordat pietati
fidei. Nā precedens opinio que dicẜ
ꝙ deū ꝯueniebat incarnari ꝓpter ꝑfe
ctionē vniuersi: deū inter ꝑfectioneʒ
vniuersi ꝯcludit: qd̾ incōueniētissimū
est: q̄a incarnationis misteriū est sup
omnē vniuersū siue q̄ʒtū ad naturaʒ
siue quātū ad gloriā. Dicit nāq̄ phꝭ
in. xi. p̄me phie. Deus super omneʒ
vniuersi ordinem ponendus est. Et
ad illud qd̾ adduciẜ de mō educēdi
hominē dicere possumus ꝙ quartꝰ
ille modꝰ quo eductꝰ est christꝰ nō ē
de ꝑfectiōe vniuersi: nec ex hoc seq̄ẜ
ꝙ si talis modꝰ nō fuisset ꝙ vniuer
suʒ sua ꝑfectione careret. Sicut eni
nō pōt argui impꝑfectio vniuersi q̄ʒtū
ad suscitationē mortui quā deus nō
fecisset si homo non fuisset. Posset
etiā dici ꝙ de illo modo ꝓductionis
nō arguiẜ ꝯ̄itas incarnationis quia
deus potuisset ꝓducere hominē de
muliere absq̄ viro: q̄ tn̄ nō esset deꝰ.
Ad illud qd̾ dicebatur ꝙ incarnatio
facit ad ꝑfectionē hominis q̄ʒtuʒ ad
illud qd̾ respicit gratiā: q̄a christus
est caput ecclesie dicere possumus ꝙ
duplex est capitis ꝓprietas. Una que
tendiẜ ẜm ꝯformitatē ad mēbra. alia
que tendiẜ ẜm donoꝝ gratuitorum
influentiā. Rōe p̄me ꝓprietatis xp̄us
est caput ecclesie in q̄ʒtū deus: ⁊ rōe
huius p̄ncipaliter tenet rōnē capitis
Et ideo dato ꝙ īcarnatꝰ nō esset ec
clesia hominū capite non careret: ha
buisset tūc caput deū sicut nūc eccl'ia
angeloꝝ. De alio ꝯ̄o qd̾ adducebaẜ
de matrimonio rn̄dere possuʒ ꝙ ma
trimoniū duplicē habet significatio
nē: significat eniʒ ꝯiunctionē dei ad
ecclesiaʒ ẜm caritatē: ⁊ significat ꝯiū
ctionē ẜm vnionē in ꝑsone vnitatē.
Utrāq̄ haꝝ significationū habet ẜʒ
statū lapsū: alterā ꝯ̄o habuisset si hō
stetisset: ⁊ ideo nō eēt falsum signuʒ
sic enim matrimoniū nūc est in offm̄
⁊ in remediū: tūc aūt solū in officiuʒ
sic hʒ duplex significatū nūc: tūc aūt
vnum. De eo ꝯ̄o qd̾ vltimo dicebaẜ

.f. de gloria: qa totū assūpsit. dicunt isti q̄ tenent hanc opinionē tamē ꝙ illa nō est rō precipua: ſ̄ ānexa pnci pali pro eo ꝙ si nūq̄ deus incarnat⁹ esset: homo glorificationē corporis sui ex visione dei pfecte ⁊ totalr̄ ha buisset. Uisio.n. xp̄i corpalis spectat n̄ ad eentialē ɔpletionē beatitudinis ſ̄ ad quoddā accidētale gaudiū. Et h̄ pz qa alij sensus beatificāt vt vis⁹ ⁊ tñ obiecta sibi correspōdētia nō ha bebūt sic tact⁹ gust⁹ ⁊c̄. Gloria nāq̄ sensuū exteriorꝫ p redūdātiā dilecti onis veniētis ex pte supiori a visione dei: cuius visio adeo reficit: vt nihil vltra necessariū sit anime ad eius be atitudinē. Uñ multū derogare vidr̄ sūmo bono q̄ dicit ipsū non sufficere absq̄ bono creato sibi adiūcto ad ho minē pfecte beatificandū. Hec Bo nauentura pma di. tertij libri.

¶ Tertia opinio dr̄ ɔmēdabilis: que di cit xp̄z natū fuisse vt hominē pditū redimeret: nec curat inuestigare ea que potuissent euenire homine stāte Sed gratias dat deo q̄ tā benigne voluit ꝓuidere homini pdito. Dicit nāq̄ Aug. in li. de v̄bis dñi. Uenit fili⁹ hominis querē ⁊ saluū facē qd̄ perierat. Si homo nō peccasset fili⁹ hois nō venisset. Et idē sup. io. nulla cā fuit veniēdi xp̄o dño nisi peccato res saluos facere: tolle morbos: tolle vulnera ⁊ nulla est causa medicine. Et Aug. super illo v̄bo Ma. i. Ipse .n. saluuz faciet populū. ⁊c̄. Si ḡ hō nō peccasset: v̄go n̄ pepisset. ⁊ aug. sup i⁰. Jo. xi. dñe ecce quē amas. Si peccatores dñs nō amaret ad terrā de celo nō descēdisset. Et Aug. sup psalmos sup illo v̄bo infirm⁹ sum. vt manēt homo in eo ꝙ deus fecit. Si eniz manet in eo qd̄ deus fecit: nō in limo infixus esset: quē de⁹ ge nuerit. Et Leo papa in sermone. Si homo ad imaginē ⁊ similitudinem dei fact⁹ in suo honore mānsisset: crea tor mūdi creatura n̄ fieret: neq̄ sem pitern⁹ tpalitatē sbiret: aut eq̄lis deo patri dei fili⁹ foret formā serui assu meret. Et Paul⁹. i. ad Thi. i. Xp̄us Jesus venit in mūdū saluos facere peccatores. Ista nobis cordi eē debēt q̄a damnato humano genere ꝓpter peccatū voluit dei fili⁹ incarnari vt ipsuz redimeret. O imensa āplitudo diuine caritatis. O ꝓfunda bonitas sūmi dei: peccauimus nos oēs cecidi musq̄ in captiuitatē inferni: ⁊ ipe vt nos redimeret misit nō angelū non archāgelū: nō deniq̄ aliā creaturam ſ̄ vnigenitū filiū suū. Audiat terra: intelligat celū: imo audiant. Jo. 3. Nouū iocundū nouū felicissimū no uum amorosissimū. Sic deus dilexit mundū vt filiū suū vnigenitū mitte ret vt oīs q̄ credit in illū nō pereat: ſ̄ habeat vitā eternā. Et ad Ro. 4. Propter nimiā suā caritatez inquit Apostol⁹ qua dilexit nos de⁹ misit filiū suū in mundū vt mund⁹ saluet̄ p ipsuz. Quod Greg. ɔsiderās admi rando cantabat. O inextimabilis di lectio caritati. vt seruū redimeres fili um tradidisti. Quid suauius: quid dulcius potest audiri. O peccatores ingrati diligite Christum: quos iaz redemit: quē patres antiqui illum re dempturum expectantes toto corde dilexerunt.

¶ Capitulũ secũdũ q̄liter xp̄s ꝯueni
enti tp̄e incarnat⁹ ē: ⁊ q̄ȝ rõnabiliter
tm̄ distulit incarnari.

Secũda ꝯclusio dr̄ retardatiõis
Incarnari eq̄dē volēs dei fili⁹
ñ id fecit illico p⁹ peccatũ: nec paulo
post: ſȝ p⁹ sextuȝ millēnariũ in sexta
etate mũdi. Miꝝ certe q̄re h̄ largũ
donũ nõ accelerauerit: verũtñ ñ sine
rõne credendũ est factũ esse: quia vt
scribit ecclesiastes. 3. omnia tempus
hñt. Pñt aũt h⁹ tarditatis rationes
tres assignari.
Prima rõ fuit ꝓpt̄ peccati punitionē
Secũda ꝓpter morbi curationē.
Tertia ꝓpt̄ xp̄i icarnãdi ꝯmẽdatõeȝ.
¶ Prima rõ ꝫc. Nã in hoc manifestat̄
diuine vltiõis seueritas coñ peccatũ
ꝙ clamores ⁊ luct⁹ hominũ tãto tp̄e
sustinuit añq̄ȝ uellet descẽdere: fec̄ h̄
quia diuina iustitia nihil ĩultũ reliq̄t.
¶ Secũda ratio fuit ꝓpt̄ morbi cura
tionē. Nã ꝓpter peccatũ qđ hõ ꝯmi
serat ex superbia ꝓuenerat: ideo per
humilitatē liberãd⁹ erat: qđ fieri de
buit vt homo se infirmũ agnosceret
⁊ liberatore indigere. vñ glo. super
epistolã ad Gal. dicit magno ꝯsilio
factũ est vt p⁹ hominis casũ nõ illico
dei filius mitteret̄. Reliquit. n. de⁹
hominē prius in libertate arbitrij in
lege naturali: vt sic vires suas cogno
sceret. Ubi cũ deficeret legē accepit
qua data inualuit morb⁹ nõ legis ſȝ
nature vitio: vt ita cognita infirmi
tate sua clamar& ad medicũ: ⁊ gratie
quereret auxiliũ.
¶ Tertia fuit ꝓpter xp̄i incarnandi
ꝯmẽdationē. debebat nãq̄ȝ illud bñfi
ciũ ꝯmẽdari q̄ȝ necessariũ erat debe
bat ꝯmẽdari per multos ꝓnuntiato
res: ob qđ debebãt precedere figure
ꝓphetie ⁊ alia: que in veteri testamē
to relatu digna sunt: de q̄b⁹ in sequē
tib⁹ diffusi⁹ dicem⁹: quib⁹ impletissi
mis misit deus filiũ suũ ẜm illđ apl̄i
ad gal. 4. sic. vbi venit plenitudo tp̄is
misit deus filiũ suũ. ⁊ nõ imerito tp̄s
incarnationis dr̄ temp⁹ plenitudinis
qm̄ in incarnatione est facta plena
participatio diuinitatis. Uñ ad colo.
2. In ipso habitat omnis plenitudo
diuinitatis. In incarnatione rep̄ata
est angeloꝝ ruina. in incarnatione
homo plene a culpa liberat̄: ad col.
.i. In ipso placuit omnē plenitudinē
inhabitare: ⁊ per eũ reconciliari. In
icarnatione facta est plena p̄ticipatõ
boni necessarij q̄ȝtũ ad bonũ x̄itatis
ad intelligendũ: ⁊ gratie quãtũ ad
effectũ. Jo. p̄mo. De plenitudine ei⁹
accepim⁹ oẽs. O q̄ȝ felix ⁊ beata dici
põt h̄ etas nostra. O x̄e auꝝ seculũ
i quo experimur dulcedinē icarnati
x̄bi filij tui quã ꝑ multa ãnoꝝ millia
expectãtes petierũt Adam pr̄ nostre
gentis: Noe vir iustus: Abraam per
obediētiã placēs deo: Isaac mãsuet⁹
Jacob ꝯtẽplator. Moyses rectus ⁊
dilect⁹ deo. Dauid ẜm cor domini
elect⁹. Isaias serra secatus. Daniel ĩ
lacu leonũ missus. Ubiq̄ȝ amici dei
patriarche ⁊ ꝓphete: Reges i populo
dei diuinitus prefecti: alijq̄ȝ q̄ȝplurimi
illoꝝ tp̄e. Hinc ē ꝙ saluator dicebat
loquens discipulis suis. vestri beati
oculi quia uidēt: ⁊ aures vestre que
audiũt. Amē q̄ppe dico vobis quia
multi ꝓphete ⁊ iusti cupierũt videre

que vos videtis ⁊ audire que vos auditis ⁊ nō audierūt. Sed eo iquā est somnolēta mēs humana ad talia ɔtēplādū. Pauci equidē reperiunt: qui cogitare velint copiosum fructū quē susceperūt suscipiunt ⁊ suscipere possent ex bñficio incarnati Jesu. O mens dura. O creatura rōnalis. O negligēs anima: o anima somnolēta o anima dormiens: o anima pigra expgiscere queso ⁊ ɔtēplare ꝙ Adaz vixit ānis nocētis triginta: vt scribit gñ. 7. ⁊ semp in sacrificiis: in ordib⁹ in diuino cultu clamabat veni Jesu ⁊ nō potuit ipsū vidē: q̄nimo moriēs ad loca tenebraꝝ descēdit. Jdipsum fecit seth filius eius uiuens ānis nongētis. iz. in eadē fide ⁊ desiderio mediationis hoc omnes alij iusti ab Adam vsq̄ Noe clamauerunt: ⁊ nō potuerūt obtinere. Interficit Abel inocēs: ⁊ clamauit eius sanguis ad viuentē deū: ⁊ tñ celū ɔscēdere non valuit: ⁊ detrusus est in limbo. Jndignat⁹ est deus cōꝰ iniq̄tatē mundi tpe Noe: ob quā oēs diluuio pdidit ⁊ tñ Noe cū suis ob iustitiā mūditiā ⁊ puritatē in archa saluatus est. Et cū omnib⁹ dieb⁹ vite sue xpm desiderasset: vidē nō potuit: ⁊ nonagesimo q̄nquegesimo āno etatis sue moriēs gñ. 4. luce diuina puatus est. Abraā vt deo promptus obediat filiū ꝓpriū imolare satagit xpm incarnandum semp desiderans: ⁊ quod voluit non obtinuit: ⁊ centesimo septuagesimo quito āno moriēs in senectute bona gñ. z7. descēdit ad inferos. ibi Jsaac ibi Jacob: ibiq̄ oēs illoꝝ tpe vsq̄ ad mortez Christi. O felix peccator vis cognoscere serenitatē tranquillitatē ⁊ gratiā tpis nostri vide finē eorum qui xpo volūt adherere. Lapidatur Stephan⁹ ⁊ clamat video celos aptos. Comburit Laurentius: ⁊ igne morit: ⁊ statim volat ad celū. longū profecto satis esset apostoloꝝ omniū martiꝝ ɔfessoꝝ atq̄ ꝟginū similia narrare. Sed illud vnū ꝑtereunduz nō ē: qd omnes ad imitationē deuotionēq̄ gratiosissimi Jesu xpi inducere pōt. Crucifigit latro qui multa flagitia ꝑpetrauerat: ⁊ ipe se ɔmēdās eadē die in paradiso recipit. Currite peccatores ad fontez gratie Jesum xpm: qui clamabat in templo. Jo. 7. Si quis sitit veniat ad me: ⁊ bibat: nō obest nobis precedēs tarditas rationalis incarnationis Jesu Christi.

¶ Capitulū tertiū de imensitate bñficij incarnationis: ⁊ q̄liter se hñt ad illud merita sanctoꝝ patrū.

Tertia ɔclusio dr meritationis: in qua pie videre possumus an Christi incarnatio fuit ex mera grā an illā impetrauerint sanctoꝝ patrū ⁊ ecclesia merita. Nā Paulus dicit ad Titū ꝑmo. Apparuit benignitas ⁊ humanitas saluatoris nostri nō ex opib⁹ iustitie que fecim⁹ nos. Uerūtñ dicere possum⁹ ꝭm doctrinā Bonauenture in. z. di. 4. de bñficio incarnationis tripliciter rñdendo.

Primo quantū ad circūstātiā.
Secundo quantū ad efficaciā.
Tertio q̄tū ad sbaz vel essentiā.

¶ Primo si loquamur q̄tū ad circūstātiā tpis pōt ɔcedi absq̄ calumnia sb merito ꝑcedētis ecclesie. Sancti

eniz patres fragrātissimis desideriis meruerūt incarnatiōis acceleratōez.

¶ Secundo si loquamur de bñficio incarnatiōis q̃tū ad efficaciā q̄ erat a seruitute diaboli ⁊ areatu carentie visionis dei cadat sb merito.

¶ Tertio si loq̄mur de illo bñficio quātū ad sbām vel essentiā ē dicēdū q cadat supra sanctoꝝ patrū merita propter qd nō est iuste retributionis s dignationis eminētissime. Naz si ꝯgreget in vnū humilitas omnium sanctoꝝ: nūq̄ potuit i minimo opari illi humilitati qua dei fili⁹ apparere voluit in forma serui ⁊ habitu inuēt⁹ vt homo. Si colligant oīa suspiria: omnes lachryme: oēs pene: omnes cruciat⁹: oēs pñie: oīa genera mortis etiā quecunq̄ passi sunt sancti ꝓpter xpm: ⁊ collocent ex vna pte: ex alt̄o vero latere ponat vna lachrima xpi vel nascentis vel fugientis p egypti nemora vel orātis vel patientis vel moriētl. plus illa lachrima vna valet ex fornaceo illo corde ꝓueniēs q̄ oia illa bona que dixim⁹: ⁊ cogitare possum⁹ in quibusdā sanctis ⁊ electis ⁊ amicis dei. Hinc hiero. ad damasiū papā de filio ꝓdigo ait. Que maior pōt esse clemētia q̄ vt dei filius fili⁹ hominis putaret: nouē msiū fastidia sustinēt pt⁹: expectarz aduēt⁹ p singulas adolescētie etates: ⁊ p⁹ ꝯtumelias alaphas ⁊ flagella crucis pro nobis fieret maledict⁹ vt nos a maledictione legl absolueret. Hec ille. Justeq̄ ⁊ rationabiliter anima nr̄a sitire dz ad Jesū in gloria coronatū: quē sācti patres in nocte legis desiderauerūt incarnādū: q̄a dies grē nobis appropinq̄uit qua mediāte facilis ē nobis accessus ad beatā eternā vitā: i qua Christ⁹ saluator seculi viuit ⁊ regnat in eternum.

¶ Feria tertia p̄me dñice aduentus sermo de reuelationib⁹ factis mētib⁹ prophetaꝝ de incarnatiōis misteriis ⁊ q̄lit ꝓphe predixerūt multipliciter Christum fore venturum.

Terti⁹ fruct⁹ Jes⁹ a ꝓphis ē cognit⁹.

Nox precessit ⁊c. Placuit quondaz altissimo deo celi incarnatōis misteria ꝓphaꝝ mētib⁹ reuelare: vt p ipsoꝝ voces istruēt hūanū gen⁹ de ꝟitate incarnati ꝟbi. Null⁹ eq̄dē excusare se pōt si Jesum nō credat: si eum non colat: si illū toto corde non amplexat. Huius aduētū precesserūt tot ꝓphaꝝ oracula ⁊ testimonia. Firmat enim vniuscuiusq̄ mens in fundamento ꝟitatis cū senserit de Xp̄o venturo ꝓphas clamare ac predicare quapropter in pñti sermone de icarnatione ꝟbi loq̄ volentes ꝯsideram⁹ illas supnas reuelationes q̄s hūerūt prophete: colligem⁹ q̄ ea que dicturi sum⁹ sb vno fructu: q̇ ē Jesus cognitus est ꝓphetis. Ad cui⁹ declaratōez tres ꝯclusiones occurrunt declarāde

Quarum Prima vocat diffinitio.
Secunda vocat multiplicatio.
Tertia vocat testificatio.

¶ Capitulū p̄mū de ꝓphetia q̄d est ⁊ q̄lit nō pōt esse nālit: ꝯt opinionē illoꝝ q̇ dixerūt q homo posset nālr

prophetare: qđ si verꝝ esset ꝓpheticū
testimoniū nō esset ꝯueniens.
¶ Prima ꝯclusio vocat̄ diffinitio: in
qua ꝯueniens est scire quid ē ꝓphetia
quia nisi hoc clare intelligeret̄ non
satis eēt incarnationē xp̄i magnifacē
ex quo fuit a ꝓphetis ꝓnūtiata. Se
cūdū ꝙ̊ Cassidoꝝ ꝓphetia est diuina
inspiratio: reꝝ ꝗ̄ euent⁹ imobili ṽita
te demonstrans. Ex qua diffinitiōe
habem⁹ ꝙ illa cognitio quā hūerūt
prophete est sup̲naturalitatis ⁊ diui
nit⁹ inspirata. Un̄ p̄ma Pe. i. Non
. n. volūtate humana ablata ē aliqñ
ꝓphetia: ſȝ spū sancto inspirati locuti
sunt sancti dei homines: ⁊ in hoc in
terimit̄ error ipsoꝝ q̄ dixerūt ꝓpheti
am esse a natura. Nā vt Aug. dicit
. iz. gñ. sup̲ litterā quidā voluerunt
dicere ꝙ humana nā haberet quādā
vim diuinationis in se ipsa. Et h̊ vr̄
esse ſm opinionē Platonis: q̄ posuit
ꝙ anime habēt omniū reꝝ cogniti
onē p̲ p̲ticipationē ideaꝝ. Sed ista
cognitio obūbrat̄ in eis per ꝯiūctōez
corporis in q̄busdā plus: in q̄busdaȝ
ṽo minus ſm corporis puritatē di
uersam: ⁊ ſm hoc dicunt ꝙ corpora
habentia animas nō multū obtene
bratas ex corpoꝝ vnione possunt fu
tura p̄cognoscere ſm p̄mā scientiaȝ.
Sed con̄ h̊ obicit Aug. ꝙ nō semper
pōt vim diuinationis habere anima
cū semp̲ velit. Et cū verius videt̄ ꝙ
anima ex sensib⁹ cognitionē acq̄rat.
Omnis enim cognitio ortū habet a
sensu ſm Aristotelē: ideo melius est
dicēdū ꝙ precognitionē futuroꝝ ho
mines nō habēt ſȝ acquirere possunt
per viā exp̲imentalē in qua iuuant̄
p̲ naturalē dispositionē ſm quam in
homine inuenit̄ p̲fectio ṽtutis ima
ginatiue: ⁊ claritas intellectiue: ⁊ tñ
h⁹ p̄cognitio futuroꝝ differt a p̄ma
que habet̄ ex reuelatione dina. p̄mo
q̄dē q̄a p̄ma pōt esse circa quosdam
effect⁹: ad quos se pōt extēdere huma
na experientia. 2° q̄a p̄ma ꝓphetia ē
circa imobilē ṽitatē nō aūt secunda
ſȝ pōt ſbesse falsum. Hinc est qđ dicit
Nicolaus de lira supra psalmos in
p̄n°. ꝙ ꝓphetia sermonis interpreta
tionē dicit̄ q̄i ꝓcul fans: q̄a denūciat
ea que sūt ꝓcul seu remote a naturali
cognitione humana. Isidorus li. x.
ethimologiaꝝ dic̄ ꝙ ꝓp̄he in veteri
testō vocabāt̄ videntes: q̄a videbāt
ea que abscondita erant: ⁊ gentilitas
appellabat eos vates a iumentis. ſm
ṽo Nicolaū de lira triplex est ḡdus
eoꝝ q̄ excedūt cognitionē nostram.
Prim⁹ ꝓpt̄ rei cog̊scēde cognitionē.
Secūd⁹ ꝓpter cognoscētis ꝯditionē.
Terti⁹ ꝓpter modū cognoscēdi.
Prim⁹ ḡd⁹ eoꝝ que sunt remota
a naturali ꝯditione cognitionis co
gnoscende qui etiā in triplici gradu
ſbdistinguit̄.
¶ Prim⁹ gradus est propter rei co
gnoscēde sup̲eminētiā cuiusmodi sūt
diuina maxime circa p̲sonaꝝ propa
Ideo de talib⁹ facte sunt reuelatiōes
prophetice. Isa. per straphi scūs cla
mantia. ⁊ clarius in nouo testamēto
p̄ma Jo. 5. tres sunt qui ⁊c̄.
¶ Secūdus gradus est propter rei
cognoscende latentia: cuiusmodi sūt
cordiū secreta soli deo cognita. Un̄
⁊ cognitioneȝ Symonis magi per
reuelatōeȝ fuit cognita Petro actuū

.8. Ideo dixit ei Petrꝰ. in felle ama
ritudinis video te esse. Cogitabat
nāq̄ gratiā spūs sancti vendere.

¶ Tertius gradꝰ ē ꝓpter rei cogno
scende distantiā: que distantia vno
modo accipit̄ ex parte loci: ⁊ sic Heli
seus per spm ꝓpheticū distans ꝑ ma
gnū spatiū giezi misit ad Sunamitē
mulierē postulās an cūcta circa se ⁊
viꝝ eiꝰ ⁊ filiū eiꝰ agerēt. 4. R. 4. c.
Alio mō accipit̄ distātia ex parte p̄
teriti tp̄is vel futuri. p̄ñs enim non
distat a nobis. De distātibꝰ autē ƀz
preteritū facta fuit reuelatio Moysi
de creatione mundi: vt dicit Greg.
sup Ezechielē. De distātibꝰ ƀz futuꝝ
fuerūt alie reuelationes ꝓphetice.

¶ Secūdus gradus eoꝝ que sunt a
naturali nostra cognitione remota
est ꝓpter ꝯditionē cognoscētis ⁊ ꝓpt̄
hoc aliq̄ñ cognoscētis defectꝰ supple
tur ꝑ spiritū ꝓpheticū: ⁊ h̄ mō abias
silonites cognouit vxorē Jorobiaz
domū suā ingredientē q̄uis eēt cecꝰ
3. R. 14. c.

¶ Tertius gradus eorum
que sunt remota a ꝯditiōe humana
est ꝓpter cognoscēdi modū: sicut Sa
lomon habuit cognitionē animaliū
⁊ pisciū: vt hēt. 3. R. 4. nō ꝑ exēpluz
studij ƀ ꝑ inspirationē spiritus sancti
fuerūt g̊ ꝓphetaꝝ reuelationes nō
ex naturali ingenio ƀ diuinitꝰ inspi
rate: qđ facile est inuestigare: q̄a vt
inquit Scotꝰ in ꝓlogo p̄mi libri sen
tētiaꝝ. q̄ ⁊ in nō euidētibꝰ ex t̄minis
nec p̄ncipia sic euidētia ex terminis
habētibꝰ nō ꝯsonāt firmiter ⁊ infal
libiliter diuersimode dispositi nisi a
cā supiori ipso intellectu uidētur ad
assensuz. Sed ꝓphete vario modo
disposite exñtes in diuersis tp̄ibꝰ in
talibꝰ ñ euidētibꝰ omnino ꝯsonabāt
Hanc etiā mām ꝑtractat Augu. 19.
de ciui. dei. c. 22. vbi ait. Seruitores
nostri pauci eē debuerūt ne multitu
dine vilescerēt: nec ita sunt pauci: vt
eoꝝ nō sit mirāda ꝯsensio. Neq̄ . n.
in multitudine philosophoꝝ q̄s inue
nit̄ inter quos cūcta que senserūt cō
ueniant. Naz resurrectionē carnis
nullꝰ ꝓbare posset ex exterioꝝ euidē
tia: ⁊ tñ ꝓphete in diuersis locis ⁊ in
diuersis tp̄ibꝰ eā ꝓfessi sunt vno cō
sensu sicut ⁊ de aliis fidei nostre mi
steriis dicere possumꝰ: qđ nūq̄ esset
nisi vnꝰ spūs fuisset in omnibꝰ. Qđ
Lactantiꝰ firmianꝰ in p̄mo libro di
uinaꝝ institutionū aduersus gentes
ait. Omissis terrenis huiusmodi ꝓ
phetie auctoribꝰ nihil certi asserētibꝰ
aggediamur viā rectā: quos equidē
si putarē satis idoneos ad bñ viuēdū
duces esse ⁊ ipse sequerer ⁊ alios vt
sequerēt̄ hortarer. Sed cū magꝭ iter
se cū ꝯcertatione desideant secūq̄ ipsi
plerūq̄ discordent apparet eoꝝ iter
nequaq̄ esse directū: siquidē sibi vt ē
libitū ꝓprias vias impresserit ꝯfusio
nēq̄ maximā inq̄rētibꝰ ꝯitatem reli
querūt. Nobis aūt qui sacramētum
religionis accipimꝰ cū sit veritas re
uelata diuinitꝰ oēs sine vllo discrīe
ad celeste pabulū ꝯuocātur. Hec ille.
Mira g̊ dementia est ꝓphetaꝝ testi
monia vilipēdere: qui nihil locuti sūt
de Christo nisi qđ celitꝰ acceperunt.
O ꝑfida iudeoꝝ neq̄tia qui Christo
credere noluerūt. O stulta gentiliuz
sciētia q̄ xp̄m īpugnāt. O reprobāda
xp̄ianoꝝ malitia qui xp̄m nō imitāt̄

9.

de quo vt patebit nihil legim⁹ neq̧ audiuim⁹: nihilq̧ cõfitemur nisi q̃ prouiderũt ꝓphete.

¶ Capitulũ secũdũ: ꝙ futura possũt multipliciter ꝓnuntiari: ⁊ quõ sit ṽa prophetia accipienda: ⁊ de ꝓphetie veritate.

Secunda ꝯclusio dr̃ multiplicatio: põt naq̧ multiplex ꝓphia intelligi ⁊ accipi.
Prima dicit̃ apparens.
Secunda dicit̃ impropria.
Tertia dicit̃ vera.

¶ Prima dr̃ apparẽs que est in p̄cognitione futuroꝝ: que possũt ex suis causis precognosci: sicut medic⁹ p̄cognoscit sanitatẽ aut mortẽ futurã: q̇a ordo est ad tales effect⁹ in cognoscẽdo in aliq̇b⁹ causis.

¶ Secũda ẽ ꝓphetia improprie dc̃a qñ alicui cõicat̃ aliq̇d ad ꝓphetiam pertinens absq̧ tñ tali intelligentia: q̇a ƀm ꝙ hr̃ Daniel. 6. c. intelligẽtia opus est in visione. Hoc ipsuꝫ tenet Hiero. super Jsa. in p̄n°. Contingit autẽ illud fieri tripliciter. Uno mõ in visione sicut Pharao vidit spicas gñ. 41. ⁊ Baldasar manũ scribenteꝫ in pariete. Dañ. 7. ille dormiens iste vigilans: neuter tñ eoꝝ fuit ꝓpheta Sed Daniel ⁊ Joseph qui visiones intellexerũt. Secũdo ꝯtingit in locutione sicut Caiphas. Jo. xi. dixit q̇d ꝓpheticũ intẽdens solũ dare ꝯsilium de morte Christi q̃ esset expediens q̄uis esset inocẽs ne occasione ipsius venirẽt romani ⁊ tollerẽt locum ⁊ gentẽ: ƀ a spũ sancto factũ est ꝙ hoc ꝯsiliũ sic ꝑtulit: q̇a mors xp̄i futura ꝓ salute foret spũali totius mundi ipso Caipha hoc ignorante. Et ꝓpter hoc nõ fuit ꝓpheta ꝓprie loquẽdo: sic̃ nec asina Balaan fuit rõnale aial q̄uis ꝑ linguã ei⁹ fuerit ꝓlatũ ṽbũ rõale angelo linguã ei⁹ mouẽte: absq̧ tam̃ cognitione asine. Tertio ꝯtingit hoc in operatiõe: qñ. s. spũs sanct⁹ ipellit aliquẽ ad aliquid agẽdũ: q̃ habeat prosperꝝ euentũ: q̄uis homo motus hoc ignorat: sic̃ iudicũ. xi. dr̃ de iepte ꝙ irruit spũs dñi suꝑ ipsum. s. ad pugnandũ coñ filios Amon: tñ nõ fuit sibi reuelata victoria futura: ⁊ talis mot⁹ vocat̃ spũs sancti instinct⁹ qui est casus ꝓphetie ƀꝫ doctores. i. aliq̇d deficiẽs a rõne ꝓphecie: ⁊ talis mot⁹ similis est motui bñ fortunati qui mouet̃ ad aliq̇d bñ mouẽdũ: sine tñ rõe ⁊ cognitione p̄uia. vt habet̃ in libro de bona fortuna. Differt tñ q̇a mot⁹ bñ fortunati a cã naturali. s. ab influentia orbis vel intelligentia motoris vt dicũt aliqui: vel ab vtraq̧ simul vt dicũt aliȷ̃. Mot⁹ aũt iepte ⁊ ꝯsiliũ est a cã suꝑnaturali. s. ex motione sp̄s diuini. Jste tñ instinct⁹ magƚ appropinquat ad rõnẽ ꝓphetie q̄ȝ aliȷ̃ duo modi predicti.

¶ Tertia est ꝓphetia ṽa ⁊ ꝓprie dc̃a in qua ꝓphetizans intelligit quod prophetizat: que etiam in multiplici gradu reperitur: quoꝝ ille altero est excellentior. vñ ceteris parib⁹ est intelligentia clarior.

¶ Prim⁹ istius ꝓphetie gradus qñ cũ visione alicui cõicata dat̃ visionis itelligẽtia: sicut Jeremias vidit ollã succensaꝫ ⁊ facies ei⁹ a facie aq̇lonis Jere. p°. ⁊ intellexit ꝑ hoc significati

exercitū regꝫ babylonis ventuꝝ ad
ɔburendū ciuitatē Jerusalem.
¶ Secundus gradus est qn̄ nō fit
talis visio seu apparitio ſ audit vox
instruēs de aliquo supnaturali.p°.
R.z.Samuel audiuit vocem dn̄i lo
quētis:nec tn̄ vidit aliquā effigiē sibi
apparētē: qđ patet ex hoc ꝙ credidit
esse vocē Helie ipsum vocātis: vt hr̄
ibidē:⁊ iste grad⁹ ꝓphetie est excellē
tior predicto: quia voces sunt signa
magꝫ expressiua ꝟitatis q̄ꝫ figure.
¶ Terti⁹ grad⁹ ē qn̄ nō audit soluꝫ
vox instruens: ſ etiā cū hoc apparet
ꝑsona aliq̄ loquēs:ꝓpter qđ iste ḡd⁹
est excellētior duob⁹ primis. variat
tn̄ tripliciter: q̄a ꝑsona sic instruens
vel apparens in effigie aliqua.aliqn̄
est homo sanct⁹ sic.z.macabeoꝝ 17.
.c.hr̄ ꝙ Onias iā defunct⁹ apparuit
Jude machabeo.d.ei de Jeremia ꝓ
pheta sibi apparēte.hic est qui multū
orat ꝓ populo ⁊ vniuersa sancta ciui
tate hierusalē. Aliqn̄ ꝑsona apparēs
est angelus:⁊ sic ɔmuniter leguntur
facte reuelationes noui ⁊ veteris te
stamēti. Aliqn̄ est effigies repn̄tans
ipsum deū sicut Js.6.dr̄. Uidi dn̄m
sedentē sup soliū excelsū ⁊c.⁊ iste ter
tius grad⁹ est excellētior ſo:⁊ secūd⁹
p̄mo:sicut de⁹ est excellētior angelo
⁊ angel⁹ homine. ¶ Notandū auteꝫ
ꝙ oēs isti grad⁹ variāt dupliciť:q̄a
tales apparitōes aliqn̄ fiūt ꝑ somnū
⁊ etiā vocāt reuelationes ꝑ somnia
Aliqn̄ in vigilia:⁊ tūc ꝓprie vocant
visiones:⁊ iste secūd⁹ mod⁹:q̄ vocat
visio ē excellētior altero: quia maior
illustratio mentis requirit ad hoc ꝙ
ipsa distracta ꝑ opationē sensuū exte
rioꝝ in vigilia capiat intelligibilem
veritatē de supnālib⁹ quā in somno
in quo sensib⁹ exteriorib⁹ q̄etatis aia
magꝫ disponit ad capiēdū huiusmōi
veritatē. Ecōn̄rio est in cognitione
accepta via naturali: que accipitur ꝑ
viā sensus memorie ⁊ experimēti:vt
dr̄ p̄mo metaphisice. ⁊ ideo talis co
gnitio nō pōt accipi in somno.
¶ Quart⁹ grad⁹ ꝓphetie est qn̄ sine
apparitione alicuius figure vel signi
sensus ꝟitas intelligibilis de occultl.
ꝑ diuinā reuelationē manifestat: ⁊
ſ modo facte sunt reuelationes ipsi
Dauid: vt hr̄ in p̄n.glō. super psal.⁊
iste grad⁹ est excellētior predictis. sic
enim ille dicēt melioris ingenij ⁊ cla
rioris qui caperet veritatē ɔclusionū
geometricaliū sine descriptione figu
raꝝ sensibiliū: q̄ꝫ ille qui capere non
posset sine tali descriptione:sic etiam
in cognitione ꝓphetica illa mens dr̄
excellētius diuinitus illustrata: que
veritatē intelligibilē capit absq̄ꝫ sensi
bilib⁹ signis:que sunt figure ⁊ voces
supradicte:q̄ꝫ illa que capit ſb talibus
signis. Hec Nicolaus de lira in ꝓlo
go sup psalmista. Hos aūt gradus
voluim⁹ hic interserere: vt intelliga
mus q̄ꝫ grande sit ꝓphetie donū:qđ
deus sapientissimus tā multipliciter
ɔicat rōnali creature:vt sic mens hu
mana edocta nullo mō de ꝓphetaꝝ
dictis dubitare queat.

¶ Tertiū capitulū de his que ꝑ xp̄ꝫ
incarnatū gesta sunt qualiť ꝓphete
illa predixerūt.

TErtia ɔclusio dicit testificatio:
nihil enim legimus de verbo

incarnato ĩ nouo testamēto q̄d testi monũs ꝓphetarum nō fuerit ꝓnũtiatũ Tria.n.sunt illa que cōprehēdũt totā vitā bñdicti Jesu.

Primum est incarnatio.
Secundũ est conuersatio.
Tertiũ est cōsũmatio.

Primũ est eius incarnatio:in qua multa ↄcurrũt que distiguēdo videa mus.Legimus.n. Mat.pº.xp̄m ex gñe Abrae et ex semine Dauid. Jn semie tuo bñdicēt oēs gētes.Et Dauid in psal.Jurauit dñs Dauid in veritate de fructu ventris tui ponā sup sedez tuā.Legimus Christũ de ṽgine natũ Luce.z.c.q̄d pdixit Jsaias.7.c.Ecce ṽgo ↄcipiet et pariet filiũ. Et Jere. .zi.c.Creauit dñs nouũ.i.incarnatio nis misteriũ ſm Nicolauz de lira: et loquit de futuro p modũ preteriti propter certitudinē ꝓphetie.femina circundabat virum:q̄a beata ṽgo xp̄m virum pfectũ sanctis ṽtutibus ab instāti incarnationis ĩ vtero suo circũdedit Legimus de xp̄o q̄ sit in Bethleem natus.Luce.z.c.hoc prenũtiatũ a Mi chea.7.c.Tu bethleem effrata paruus es.i.locus effrata.i.alio noīe sic nomi natus.gñ.z7.in milibus iuda.i.respectu populi tui in dignitate et multitudīe quia inde fuit tribus Juda:qñ enim fuit natus Dauid.Rx.pmu.i6. Et q̄a nobilitas ciuitatis magis ↄsistit in po pulo q̄z in spatio. Mat.z.c. Allegat istā auctoritatē sic. Et tu bethleem terra iuda neq̄q̄z minima es in p̄nci pibus iuda. Legimus de xp̄o q̄ beata ṽgo reclinauit puerum Jesũ in p̄sepio Luce.z.c.q̄d predixit Jsaias pmo.c. Cognouit bos possessorē suũ et asinus presepe dñi. Legimus de xp̄o q̄ fuit adoratus a magis Mat.z.c.et hoc pre nuntiatũ ē p ꝓphetā.ps.7i.Adorabũt eũ oēs reges terre oēs gētes seruiēt ei.Et ps.87. Oēs gentes quascunq̄ fecisti veniēt et adorabũt corā te dñe Legimus de xp̄o q̄ fugerit psecutorez Herodis in egyptũ:q̄d ꝓphetatũ erat Jsa.i9.Ascendet dñs nubē leuem.s. assumendo sibi carnē humanā ſm Nicolaũ de lira:que dicit nubes q̄a formata fuit spũs sancti ṽtute sicut nubes sursum generat in aere.Et le uis q̄a nō fuit aggrauata ponderis peccati originalis. Subdit.Et igre diet egyptũ:et mouebũt simulachra egypti a facie eius:q̄a ipso ingrediēte egyptũ simulacra corruerũt:vt scribr in historia scolastica.Legimus de xp̄o q̄a.xij.āno etatis sedit in medio do ctorum in tēplo. hoc preostendit ꝓpha ps.8i.Deus stetit in sinagoga deorum in medio autē deos diiudicat.

Secundũ q̄d ↄtinet in vita xp̄i ē eius ↄuersatio:de qua multa dicuntur ab euangelistis:de qua tñ ꝓphete predi xerũt.Q̄d aũt dr Mat.4.c.A zacha ria tertio.c. Uidi Jesuz sacerdotem magnũ:et sequit:sathanas stabat ad uersus eũ vt aduersaretur ei. Q̄d dr de xp̄o discipulos pauperes ↄgregat hoc hr ab Jsa.6i.c.Spũs dñi misit me euāgelizarē pauperibus.i.aplis. Quod scribit de Christo multa mi randa fecit habet ab Jsa.z7. Deus ipse veniet et saluabit nos cũ apient oculi cecorum et aures surdorum patebũt Quod inuenit de xp̄o de eius psecuti onibus predixerũt ꝓphe:vñ Dauid in ps.z.Astiterũt reges terre et p̄ncipes

ꝯuenerunt i vnum aduersus dn̄m ⁊ aduersus xpm̄ ei⁹. De pditiōe ei⁹ pre dixit ꝓpħa ps. 40. Qui edebat panes meos magnificauit sup me supplāta tionē. ¶ Tertiū quod inuenit in vita xpi ē ei⁹ ꝯsūmatio: ipsi⁹ nāq; mortez vituposā predixit Isa. 53. c. ⁊ Daniel. 9. c. Ipsi⁹ descēsū ad limbum predi xit zacha. x. c. Tu autē in sanguine te stamēti tui eduxisti vinctos de lacu. Et vt breuiter ꝯcludā ipsi⁹ resurrecti onis ascēsionē in celum: ⁊ missionez .s. sancti: aliaq; gesta p ꝓphas veteris testamēti predicta fuē. Ex quo nescio cur ita ebetat quoꝝdā aīus: vt i xpm̄ incarnatuz credere nolit. Quidnam dius eē pōt q̄ȝ qđ a deo reuelatuz ē ipsis ꝓphis: ⁊ a ꝓphis predicatum ē nobis. Nō fuerūt certe vane voces eoꝝ. Incarnat⁹ dī fili⁹: vt oēs saluet oēs inuitat ad paradisi delitias: sȝ ñ oēs ad ipsū aspicē nolūt: q̄nimo qui humano generi tā larga ꝯtulit bñfi cia ꝯtēnit vilipēdit blasphemat. O munde neq̄ȝ. o mūde pu̾se. o mūde pessime. q̄s explicare possz q̄ȝ grādis ē numer⁹ inimicoꝝ xpi. Inimici eius sunt oēs idolatre ⁊ heretici pagani infideles iudei. Etiā tot falsi xpiani: tn̄ velint nolint mundus. ipse q̄ incar nat⁹ ē inimicos suos crudelr̄ puniet. Amicos ṽo q̄ in eū crediderūt corde ⁊ ope illi seruiendo merito sue incar natōis adducet in vitā eternā ⁊ lucē future glīe in qua viuit ⁊ regnat p infinita secula seculoꝝ Amen.

¶ Feria q̄rta p̄me dn̄ice de aduētu: Sermo de electione ṽginis beate i matrē xpi: ex q̄ sola nasci voluit que magis grata deo fuit q̄ȝ quecunq; alie sancte mulieres.

Quart⁹ fruct⁹ Maria Jesu mr̄ dicit

Nox precessit .xc. vbi s. Ex celsus ꝯditor orbis qui mūdū ieffabili sapia sua disposuit ⁊ ordinauit vo luit incarnationem sui filij dilecti in omnibus ordinatam esse: vt in tam mirabili ope nihil reprehēsibile. nihil irrationabile: nihilq; ꝯfusibile iuenire tur. Si. n. q̄spiā aures animi strīxerit ⁊ itelligere voluerit tāti misterii ꝓfū ditatē inueniet ꝓfecto vn̄ merito ad mirari posset. Idcirco i p̄nti sermōe icarnatiōnē xpi volētes magnificare q̄ i oīb⁹ ordinatissima fuit dicem⁹ de ipsi⁹ ordine q̄ītū ad matrē ꝯcipiētē: q̄ ē glosa ṽgo Maria. firmabim⁹ autē omnia q̄ dicturi sumus in vno fructu q̄ ē Maria Jesu mr̄ dicit. Ad quod melius intelligendū tres ꝯclusiones ponemus.

Prima ꝯclusio dicit ꝯformitatis.
Secunda dicitur congruitatis.
Tertia dicitur singularitatis.

¶ Caplm̄ p̄mū q̄liter xpūs assūpsit carnē de massa nr̄e perditionis ⁊ de gn̄e Adā. ⁊ qualiter noluit illā aliūn formatā suscipere.

Prima ꝯclusio dr̄ ꝯformitatis: in qua s̄m doctores catholicos ꝯfitemur xpm̄ assumpsisse humanam naturaz de massa nobis ꝯformi: siue de genere Adaz ⁊ nō alteri⁹ generis vel qualitatis s̄ȝ illud apl̄i ad hebre. .2. Qui. n. sanctificat ⁊ sanctificat ex vno oēs. Sumit autē ꝯueniētia hui⁹ assūptionis ex triplici rōe s̄m Bona uenturā. di. 2. tertii. li. sniaꝝ.

Prima rõ dr̄ iustificationis.
Secũda dicit̄ ostensionis.
Tertia dicit̄ ordinationis.

¶ Prima rõ dicit̄ iustificationis: nã quis dei filiꝰ potuisset carnẽ aliũde q̃ȝ de massa Ade assumere: voluit tñ illã assumere de Adã ad seruãdam rectitudinẽ iusticie: vt vȝ. eiusdẽ gñis esset satisfactor ⁊ ꝑuaricator. nã si alterius generis esset ƀm Anselmũ nõ attribueret̄ eideȝ generi satisfactio ac ꝑ hoc nõ recte seruaret̄ iusticie rectitudo que ab illo genẽ reqrit emẽdã in quo repperit offensaȝ ꝑcedẽtẽ. In sup deus ꝯdidit humanã nãm ĩ tãta altitudine: vt nulli aliȷ̈ creature esset obnoxia redẽptori decens est vt redemptor aut solus esset deus: aut si haberet in se generis ꝟe creature: ƚƺ esset de genere illiꝰ masse que ortũ hẽt de lũbis Ade. Si aũt diceret ꝙ improꝑiũ ꝑentũ redũdat in ꝓlem ⁊ xp̃s debuit esse mũdꝰ ab oĩ ĩproꝑio: g̊ non debuit esse de genere seruili. R̄ñdere possumꝰ ꝙ est veꝝ qñ filiꝰ est imitator paterni sceleris: cũ aũt ẽ ꝯtrariꝰ quo ad mores nõ oȝ in eum p̄ris ĩproꝑiũ iuste redũdare nisi ipse filius mera sua benignitate portare velit ⁊ sustinere: vt ponit̄. 76. di. c. Unãq̃ȝ. c. Nũq̃ȝ. c. Nasci. c. Spõsus. Uñ xp̃s nõ ex nc̃citate sustinuit improꝑiuȝ Ade: ƺ ex mera sua benignitate vt dũ ipse sustineret ꝓ alio qđ eẽ nõ meruit aliꝰ ex se nõ meruit alius liberaret̄ improꝑio: qđ ipse ꝓmeruit. Hoc ẽ qđ Hiero. in omelia sup mat. Nõndum in genealogia saluatoris nãm sanctaꝝ mulieꝝ assumi: ƺ eas q̃s sac̄ scriptura reprehẽdit q̇ ꝓpter peccatores venerat de peccatricibus nascens oĩuȝ peccata deleẽt.

¶ Secũda rõ q̃re fuit ꝯueniẽs xp̃m assumẽ carnẽ dr̄ oñsionis vt ostenderet̄ nobis dulcedo misericordie dei: vt vȝ. ipse deus q̇ ab hoĩe ꝯtẽptꝰ fuerat tãq̃ȝ ab aduersario ⁊ inimico ipse idem gñi humano vniret̄ in xp̃o in vnitate ꝑsone: in quo manifestat̄ mira diuine pietatis ꝯdescẽsio ĩ hoc ꝙ ipsuȝ genꝰ humanũ sibi inimicũ sibi ꝯiũgẽ voluit ꝑ dissolubile vinculũ. Si autem obiciat̄ ꝙ alterius nature ⁊ q̄litatis est morbꝰ ⁊ medicina: g̊ si xp̃s rõne assumpte nature fuit humani gñis medicina vr̄ ꝙ eiꝰ caro ñ debuit formari de massa corrupta. Dicere possumꝰ ꝙ ꝟũ ẽ qñ medicina sentit corruptionẽ morbi: qđ nullo mõ fuit in xp̃o: q̇a nõ erat infectꝰ corruptione ꝯcupiscẽtie. ƺ erat repletꝰ plenitudĩe grẽ. Uñ ⁊ Paulꝰ p̊ ad cor. 7c. c. ait Factꝰ ẽ p̊mꝰ homo Adaȝ ĩ animaȝ viuẽtẽ: nouissimꝰ aũt Adã in sp̃u viuificãtẽ. ⁊. ĩ. Primꝰ hõ de terra terrenus: secũdꝰ de celo celestis: qđ itelligit̄ nõ q̃ȝtũ ad diuersitatẽ nature ƺ ꝓpter dr̄iam q̃ȝtuȝ ad q̄litatẽ ꝟtutis vitiȷ̈ culpe ⁊ grẽ.

¶ Tertia aũt rõ vocat̄ ordinationis Ordinauit. n. deꝰ vt genꝰ humanuȝ totũ m̄ltiplicaret̄ ex vno ꝓpter repñtationẽ illius vniuersal̄ principiȷ̈ qđ deꝰ ẽ: nec ꝓpter peccatũ infringi debuit: ⁊ iõ xp̃s mediator dei ⁊ hoĩum hõ verꝰ nõ aliuñ ƺ de massa humani gñis debuit formari. Ita tñ debemꝰ sentire de carne xp̄i ꝙ fuẽit de massa nr̄i gñis: vt semꝑ sentiamꝰ carnẽ illã bñdictã ab oĩ corruptione ⁊ feditate

ɔcupiſcētie alienā ꝑ ꝟtutē ſp̄s ſcī vt pleni⁹ i ſeq̄ntib⁹ declarabit̄. hec bon̄.

¶ Secūdū caplm̄ q̄lr̄ xp̄ſ noluit aſſumē adā ī vniōe pſone q̄a nō ɔueniebat ſibi: nec adā erat ad hoc dign⁹: nec hūano gn̄i erat expediēs.

Secūda ɔcluſio dr̄ ɔgruitatis. Appetit. n. mēs itelligē cur ipē Adā n̄ ē aſſūpt⁹ a ꝟbo: q̄ð declarāt doctores Alex. in 3°. ⁊ Bonauētura p̄fata. iz. di. non fuiſſe ɔgruū triplici ratione.

Prima reſpicit deum.
Secunda Adam.
Tertia humanū genus.

¶ Prima reſpic̄ deū. nō. n. ɔpetebat creatori oīuz vt pſona dei hoīez peccatorē aſſumēt: cū ipſe in forma aſſūpta debuit peccatores ceteroſ iudicare: ⁊ de peccato nullo mō debēt argui ſiue ſm naturā aſſumētē ſiue ſz naturā aſſumptā ſm q̄ꝝ vtrūq3 ſibi ɔpetebat ptās iudicaria ſic̄ p3 Job. 7. c. ⁊ Mat. 25. iō phariſeis loq̄do Jo. 8. dicebat. quis ex vobis arguet me de peccato: q̄ſi dicat nullus.

¶ Scða rō reſpicit ipſū adaz. Non. n. ɔueniebat vt ille q̄ tm̄ ſe deiecerat ꝑ culpā tm̄ exaltaret̄ vt eēt deus: ſufficiebat. n. ſibi vt tm̄ a dō recōſiliaret̄.

¶ Tertia rō reſpic̄ humanū gen⁹. Nō. n. ɔueniebat hūano gn̄i adā aſſumi q̄a cū eēt ille hō pene debitor vtpote q̄ reus erat oīum aīaꝝ nr̄aꝝ n̄ eēt ei⁹ paſſio adeo ḡta ſic̄ ſi oīno eēt innocēs: ⁊ vir etiā ſufficēt ad ſatiſfaciēdū ꝓ ſe: nedū ꝙ nō poſſet ſuā ſatiſfactionē aliis cōīcare.

¶ Tertiū caplm̄: ꝙ xp̄s voluit uir de mulier̄ naſci vt oñdēt muliebrē ſexū foꝛe ſaluādū ⁊ ſe veꝝ hoīem ac redderet vniuerſū pfectū.

Tertia ɔcluſiō dr̄ ſinglaritatis. Cū. n. xp̄s carnē aſſumere deberet voluit illā nō incōueniēter de muliere tm̄ accipe. Cur nā xp̄3 credim⁹ ſic facē voluiſſe: certe n̄ ſine rōabili cā. nā vt dic̄ ſcs tho. ī tertia pte. q. 3i. argumēto. 4. in coꝛpe q̄ōnis ⁊ ī ſolōne tertij argumēti. xp̄s bn̄dict⁹ voluit tm̄ de feīa naſci trib⁹ rōib⁹

Prima ꝑpt̄ mlīebrē ſexū ɔm̄dandū.
Secūda ꝑpter ꝟitatē aſtruēdā.
Tertia ꝑpter vniuerſalitatē gn̄ationis implēdā.

¶ Prima rō ē ꝑpter muliebrē ſexū ɔmēdandū: quā tāgit Aug̃. 83. q̄ōne. d. ꝙ hoīs liberatio ī utroq3 ſexu debuit apparere. Nā q̄a ſex⁹ maſculin⁹ ē nobilioꝛ q̄3 feminin⁹: iō humanā naturā ī ſexu maſclō aſſūpſit: quia ꝟo ſexus femininus liberanduſ erat hic apparet ꝙ uir ille de feīa nat⁹ ē. Et Aug̃. io. li. de agone xp̄iāo. Nolite inq̄t uos ipſos ɔtēnere uiri: fili⁹ dei uiꝝ ſuſcepit. Nolite uoſ ipſas ɔtēner̄ feīe: q̄m ex uobis fili⁹ dei natus ē. ne indignēt̄ mulieres ſi ſentiāt ſe nō eſſe tāte dignitatis q̄3te eſt uir q̄a ut dic̄ Bonauentura uirilis ſexus excedit muliebrez in tribus.

Pri° q̄3tū ad dignitatez p̄ncipiādo.
Scðo q̄3tū ad ꝟtutez ī agendo.
3° q̄3tū ad auc̄tez ī p̄ſidendo.

¶ Primo ḡ q̄3tū ad dignitatez p̄ncipiando q̄a oēs tā uiri q̄3 mulieres ex uno uiro fuerūt in q° exp̄ſſa rep̄ntatio ut ſ. egreſſ⁹ reꝝ ab uno ⁊ unico p̄ncipio ⁊ ſūmo.

¶ Secūdo excedit q̄3tū ad ꝟtutem in

agēdo: q̄a viri ē agē: ⁊ mľris ē pati: vñ plus h3 de ꝟtute actiua sex⁹ virilis ꝑpter qđ phus in li. de aīalibus dicit ꝙ feīa ē vir occasioat⁹. i. īpfect⁹ Tertio ꝓcedit sex⁹ virilis q̄tū ad auctoritatē ī psidēdo. nā ƀm ordinē ñ mľr viro ƀ vir mľri pficit sicut caput corpi. Vñ apo. ad cor. ii. c. caput aūt mľris ē vir. Cū hec ita sint simplicit nobilioris cditōis ē vir q̄3 mulier. tñ ꝑpter hoc ñ auferē ab ipsis mľribus ī eē suo. nobilitatis ꝓprie cditio: ē. n. muliebris sex⁹ valde honorabilis cū ex feīa nat⁹ est xp̄s.

Scđa rō q̄re xp̄s voluit de feīa nasci ē ꝑpter ꝟitatē astruēdā. vt v3. ꝟitas incarnatiōis ońdēē: quā tangit Aug. in ep̄la ad Volusianū. d. Si oipotēs de⁹ hoīe3 vtcūq3 formatu3 ex mr̄no vtero crearet: ƀ repētinū inferret a spēb⁹ nōne opinionē cfirmaret erroris: vt hoīe3 ꝟū nullo⁹ suscepisse credēē: ⁊ dū oīa mirabilr̄ facit auferret qđ misericorditer fecit. Nūc aūt īter deū ⁊ hoīe3 mediator apparuit vt ī unitate psone copulās utrā3 naturā: ⁊ solita sublimaret īsolitis ⁊ īsolita solitis tēperaret. Hec ille.

Tertia rō q̄re xp̄s voluit de feīa nasci dr̄ ꝑpter uniuersitatē gn̄atōis adiplēdā: vt impleaē q̄rt⁹ mod⁹ educēdi hoīem in eē: de quo dictū ē in sermone. z. csideratōe. z. ⁊ ꝓma opinione. Quid igiē dicē sufficiem⁹ de illi⁹ laudib⁹: q̄ electa ē ut de ea filius dī nascēē. deficit sens⁹: ꝑsterniē aūs ⁊ itellect⁹ obnubilaē. q̄s nā colliget ullis ꝟbis ⁊ enarrabit q̄ta fuit illi⁹ ꝟgīs singularis excellētia q̄ placuit deo mag. q̄3 oīa alia creatura. Mľte .n. fuerūt in mūdo mulieres digne. scē ꝟtutib⁹ adornate: ⁊ sempiternis seculis gl'ose. Omitto eas q̄s pagani laudāt: ⁊ de eis dico q̄s scriptura faē cmdat. nōne mag̃ fuit fides mulier. sareptane credentis ꝟbis Helie ꝓphe tertij R. 17. c. q̄ psuasit ei multiplicationē farine ī idria ⁊ olei ī lechito tp̄e quo clausū ē celū ⁊ penuria terrā iuasit. Quid dicem⁹ de prudētia sarre q̄ itellexit ludū īter Isaac ⁊ Ismaelē ñ eē bonū: neq3 ƀm dñi uolūtatē: dixitq3 Abrae. Eiice ancillā ⁊ filiū ei⁹: ñ. n. erit hr̄s fili⁹ ancille cū filio meo Isaac. gn̄. zi. c. Quid de Rebecca sollicita ad ꝓcurāñ quō Jacob bñdictionē a p̄re q̄ debaē ꝓmogenito obtinēē. gn̄. z9. c. Quid de aucte delbere q̄ dei populū iudicauit docuitq3 filiū barath q̄lr̄ populū dī de manu sisare liberar3. Judith. 4. c. Quid de Bersabe mr̄is salomonis ꝓuidētia q̄ ad regē David senescente3 nimis tā pulchra orōne expetiuit: ut fili⁹ eius Salomon regret p⁹ ip̄3. tertij. R. i. c Quid de serra filia Raguelis deuotione: q̄ tā dn̄3 deuote orauit ut ea3 liberaret de iproperio: qđ audierat ab ācilla. dicens. Ad te dñe faciem meā cuerto: ad te oculos meos erigo: peto dñe ut de uiculo iproperij h⁹ absoluas me: aut certe desup terra3 eripias me. Thobie. z. c. Quid de iudith q̄ populū cfortauit: ⁊ holofernē tyrānū iterfecit. Quid de Hester regine cautela q̄ rege3 placauit eo tp̄e quo illū sensit for letū ī cuiuio. quid de Abigaal ingenio siue idustria: q̄ cū uidisset uir3 suū nabal dure Rdisse nuptiis David festinauit: ⁊ tulit

diuersa ensenia: ⁊ Dauid iratū pla
cauit.p̄mi. Re.25.c. Multe nēpe fue
runt mulieres p̄stātes fide:prudētia
solicitudine.auctoritate.ꝓuidētia:de
uotione:ↄstātia:cautela:ingenio: pi
etate:benignitate:liberalitate:hūani
tate:pudicitia.sobrietate:continētia:
māsuetudine:hospitalitate: caritate:
religiōe:q̄s scriptura ↄmemorat taꝫ
veteris q̄ꝫ noui testamēti.⁊ tñ nulla
eligit vt xp̄ꝫ ↄcipiat nisi sola Maria
O igit v̄go in eternū bñdicta.o glo
riosa bñdicta excelsa supra sidera: ti
bi ↄuenit illud ꝓuerbioꝝ vlti°. Mul
te filie ↄgregauerūt diuitias: tu sup
gressa es vniuersas: q̄a i te incarna
t⁹ ē saluator mūdi. q̄ sit bñdict⁹ p̄ in
finita secl'a seculoꝝ. Am̄.

Feria q̄nta p̄me dñice de aduētu
s̄mo de ꝑpetua v̄ginitate scē marie
virginis:q̄ fuit v̄a mr̄ dñi nr̄i Jesu
Christi.

Fruct⁹ q̄rt⁹ Jesu mr̄is v̄ginitas.

NOx p̄cessit dies autē ap
propinquauit. Jteꝝ vbi
s̄. Admirabile icarnati
onis misterium ex omni
parte ↄuertit animū in stuporem: ⁊
potissimū cū nobis occurrit xp̄m di
filiū esse de v̄gine natū. quis audi
uit vnq̄ꝫ tale: aut quis vidit vnq̄ꝫ ꝙ
natura talē effectū ꝓducere potuit:
nec pōt.de⁹ ipse illd̄ fecit potētia sua
inextimabili: ⁊ q̄m mr̄is p̄uilegia in
filij honorē deueniūt:idcirco in p̄nti
sermone de incarnatione loq̄ volen
tes stilū dirigem⁹ ad ea q̄ dicta sūt
vt ex ipsa dei fili⁹ nasceret:dicem⁹ q̄ꝫ
de ips⁹ v̄ginitate ꝑpetua sb̄ vno fru
ctu q̄ est. Jesu matris v̄ginitas:pro
cui⁹ declaratōe tres ↄclusiones ꝓpo
nim⁹ declarandas.

Prima dicit ꝓbatiōis.
Secūda dicitur rationis.
Tertia dicitur decorationis.

Q ex testimonio ꝓphetico angeli
co ⁊ ecclesiastico app̄ꝫ mr̄em xpi fu
isse v̄ginē:⁊ q̄l'r ↄfūdūt iudei ⁊ here
tici ↄtriū sentiētes. Caplm. p̄mū.

PRima ↄclusio dr̄ ꝓbatiōis i q̄
fūdamētalr̄ ꝓbādū ē Jesu xp̄i
matrē fuisse v̄ginē: qd̄ q̄dem triplex
auctoritas manifestat.

Prima auctoritas ē ꝓphetica.
Secūda est angelica.
Tertia est catholica.

Prima auctoritas v̄ginitatē Ma
rie manifestās dr̄ ꝓphetica. dic̄ nāq̄ꝫ
Jsa.7.c. Ecce v̄go ↄcipiet ⁊ pariet
filiū. Sꝫ hāc auctoritatē iudei dicūt
ñ posse itelligi de xpō. dicūt.n. p̄mo
ꝙ ibi dr̄. dabit dñs vobis signuꝫ.s.
liberalitatis Acaꝫ ⁊ populi sui a du
ob⁹ regib⁹ regnū ei⁹ destruere uolē
tib⁹. Jesus aūt nazaren⁹ nat⁹ ē post
tēp⁹ Acaꝫ p̄ quingētos ānos ⁊ āpli
us g̊ ↄceptio uel natiuitas Jesu na
zareni nullo modo fuit signum dcē
liberationis. 2° arguunt quia in he
breo dicit. Ecce alma: quod nomen
non significat v̄ginem sed adolescē
tulā:⁊ indifferenter sumit de v̄gine
⁊ corrupta. Tertio arguūt q̄a i dc̄a
ꝓphetia ponitur. Et vocabitur nom̄
eius emanuel. ⁊ in hebreo hēt ⁊ vo
cabit ipsa.s.alma nomē eius emanu
el. Jesus aūt nō fuit vocatus a mr̄e
sua emanuel s̄ Jesus ut patet in euā
gelio. g̊ hoc s̄m l'ram nō pōt intelli
gi de xpō. Quarto arguunt ex hoc

qd sbdit in hoc.c. Anteq̃ sciat puer vocare patrē ⁊ mrēm. ex quo pz ꝙ de puero de quo hic est sermo fuit īgrātia: qd xp̄iāi negāt de Jesu nazareno:in quo fuit plenitudo sciētie ab īstāti sue ɔceptōis:iō dn̄t iudei ꝙ hec scriptura exponit de Ezechia filio reg Acaz q̄ pᵒ dictū ꝓphe natᵒ ē Sz hoc dictū īpugāt rabi Salomon p hoc ꝙ Ezechias erat.25.ānoꝝ qn̄ cepit regnare pᵒ Acaz prēz suū immediate.vt hr̄ q̄rti.R.18. Acaz regnauit tm̄.16.ānis. vt hr̄ q̄rti.R.16.c. g̃ in pn̄ᵒ regni acaz añq̃ diceret ꝓphetia Ezechias erat natᵒ ⁊ erat.9.ānoꝝ. Et ꝓpter hoc dicit rabi Salomō ꝙ hec ꝓp̄hia intelligēda de filio Isaie Accepat.n. Isaias in vxorē q̄ndā iuuēculā:⁊ iā ɔcepat de eo:⁊ q̄a de puero exn̄te in mr̄is vtero nesciē si sit masculᵒ vel fēia.iō qd certitudinalr̄ pdicit signū ē credibile: ꝙ illud qd ꝓmittit ad tale signū sit futuꝝ. ē g̃ sensus.pariet filiū qn̄ in natiuitate eiᵒ videbitis vbū meū vificatū: scias te a duobᵒ regibᵒ te inuadere dispon̄etibᵒ cito liberādū. ⁊ ita fuit pᵒ appetitionem acaz rex assyrioꝝ venit in Damascū con̄ rasim regē sirie: ⁊ euz interfecit:⁊ populū eiᵒ tr̄stulit in cirenē.vt hr̄ q̄rti.R.16.c.⁊ eodē anno dr̄ Osee filiᵒ bela ɔiurauit con̄ facē filiū Romelie regē israel.⁊ eū īteꝼec Sed ista expositio n̄ pōt stare q̄a in .c.sequēti dr̄. ac puero nato: Et erit extensio alaꝝ eiᵒ in plures latitudinē terre tue o emanuel. Et loq̄t ibi de terra regni iudee:cuiᵒ nūq̃ dn̄s fuit Isaias nec filiᵒ:etiā emanuel de quo fit sermo nō fuit filiᵒ Isaie. In super in.c.8.dicit. Añq̃ sciat puer vocare patrē ⁊ matrē auferet fortitudo damasci ⁊ spolia samarie corā rēge assirioꝝ. Nā añ nonū annum reg osee fuit capta samaria a salmasar rege assiriorum.vt hēt q̄rti.R.18 .c.lz Osee añ fuerit tributarius reg assirioꝝ: ⁊ sic a natiuitate pueri de quo hic est sermo:si fuit filius Isaie vsq̃ ad captionē samarie fluxerunt āni.17.s.8. de regno Acaz.⁊.9. de Osee: quia puer fuit natus. quarto āno acaz:ante vō.17.ānos puer scit vocare patrē ⁊ matrē:⁊ꝓpterea nos ɔfitemur ꝙ hec scriptura loquit de dn̄o nostro Jesu xp̄o: vt pz Mat.i. ⁊ exponit a doctoribus catholicis. Ecce vgo ɔcipiet ⁊ pariet filiū.i.beata vgo:⁊ vocabit nom̄ eiᵒ emanuel:qd ē interp̄tatū nobiscuz deus. Ad pm̄ū aūt qd iudei opponebant dicendū ē ꝰm Nico.de lira ꝙ in sac scriptura ponit duplex significatuz respectu alicuiᵒ euētᵒ. vnū pnosticuz qd ē indicatiuū effectᵒ futuri:ut iudicū.c.6. Datū fuit signū gedeoni in vellere indicatiuū actoris salutis fuit Aliud ē signū rememoratiuū effectᵒ p̄teriti.sicut exodi.3.dixit dn̄s Moysi hēbis signū ꝙ miserim te cum tu eduxeris populū meuz de egypto: imolabis sup mōtē istū: istud signuz est rememoratiuū nō respic p̄teritū in magna distātia sicut in parua:ʹvt etiā signū pnosticō respectu futuri. Dicēdo ꝙ liberatio regni iudee a p secutiōibᵒ fuit signū saluatōis mūdi fiende p xp̄z: ⁊ q̄a acaz erat icredulᵒ vbo ꝓphetie:ɔueniēs fuit vt sibi dare signum rememoratiuum futuri

in lõginquũ: vt ipse in ꝓpria ꝑsona
nõ auderet sicut in mẽte ñ credebat
illi tñ q̇ descẽderũt ab eo viderũt vt
Maria ⁊ ioseph. ⁊ iõ significãt ꝓphe
tia ñ dixit ꝟbũ ad acaz dicẽs. audi
acaz: ß ad domũ Dauid. d. Audite g̊
domꝰ dauid: de q̄ domo fuit ioseph
⁊ maria: ñ tñ ad eos refert̄ qȯ ibi dr̄
Nũq̇d paꝝ ē zc̄. ß quod sequit̄ dabit
dñs ipse vobis signũ. Ad secũdũ dicẽ
dũ ꝙ alma i hebreo significat abscõ
sionẽ: ⁊ inde dr̄ alma absconditatẽ q̄
sigt iuuẽculã aspectibꝰ hominũ abscõ
ditã. ita ꝙ de eiꝰ pudicitia ⁊ integrita
te ñ dubitat̄: maxime qñ põit̄ lr̄a. h.
⁊ tc̄ sonat sic̄ helona. ⁊ sic ñ ineniũt̄
i tota scriptura scripte nisi tm̄ tres. s.
rebeccha. gñ. 24. vbi dr̄ de ea puella
decora nimis ꝟgoq̧ pulcherrima. zc̄
⁊ seq̇t̄. puella q̄ egrediet̄ i hebreo hr̄
alma q̄ egrediet̄. Scd̄a fuit Maria
soror Moysi: de q̄ exodi. z. dr̄. Fuit
puella. in hebreo dr̄ iuit alma. ⁊ iste
due fuerũt due ꝟgines purissime qñ
fuerũt sic nominate. Tertia fuit be
ata ꝟgo Maria in hac ꝓphia Isaie.
Ad tertiũ dicen̄ ꝙ duplex ē nomen
alicuiꝰ. s. ipositiõis ⁊ nature. sic̄ petrꝰ
ē nomẽ alicuiꝰ. s. ipositiõis. hõ aũt vl̄
hic hõ ē nomẽ nature. Jesus fuit no
mē ipositũ ipsi xp̄o: vt patz Luce. z.
Emanuel aũt ē nom̄ nature seu ꝓpri
etatis. sigt eniz nobiscũ deꝰ: vt dictũ
ē s̄. ⁊ hoc ē ꝓpriũ xp̄i: in quo diuina
natura ⁊ hũana sũt piũcte i eodẽ sup
posito. ⁊ hoc m̄ vocatũ ē plribꝰ aliis
nominibꝰ ꝓprietates. n. significãtibꝰ
sic̄ vocatꝰ ē lapis. Dañ. z°. Ad q̄rtũ
dicẽdũ ꝙ lz i xp̄o ñ fuit aliq̄ igr̄ãtia
fuit tñ hõ in tp̄e: ⁊ sic̄ hũit sciẽtiã isu

sam i tp̄e: ⁊ añq̧ illã hẽret: liberatio
populi liberata ꝑ Isa. ꝯpleta fuit.
Scd̄a. s. auctoritas mãifestãs ꝟgini
tatẽ Marie dr̄ angelica. Nã Luc. z.
cũ beata ꝟgo dixissz: quõ fiet istȯ zc̄
angelꝰ rñdit. Sp̄s. s. supueniet in te:
⁊ ꝟtꝰ altissimi obũbrabit tibi: iõq̧ ⁊
qȯ nascet̄ ex te sanctũ vocabit̄ filius
dei. Sed coñ istã ꝟitatem insurgũt
hr̄tici dñtes beatã ꝟginẽ ñ fuisse vir
ginẽ. ⁊ arguũt p̊° q̇a de uteron. 7. c
Nõ erit apȯ te sterilis utriusq̧ sexus
tã i hominibus q̄z iumẽtis. sed beata
ꝟgo nihil debuit facẽ qȯ eẽt ꝯtriuz
legi: g̊ beata ꝟgo ꝟginitatẽ nõ de
buit acceptare. z° arguũt q̇a Mat. i.
dr̄ de Joseph: nõ cognoscebat eam
donec pepit filiũ suũ p̊mogenitũ: g̊
pꝰ cog̊uit eã. z° arguũt q̇a Jo. z. dr̄
de xp̄o ꝙ descẽdit i capharnaũ ipse
⁊ mr̄ eiꝰ ⁊ frẽs eiꝰ ⁊ discipuli eiꝰ: g̊
hũit frẽs carnales: q̇a alit̄ ñ ponẽt̄
copula iter frẽs ⁊ discipulos. 4° ar
gnũt q̇a Luce z. dr̄. dixit mr̄ eiꝰ ad
illũ. Ecce pr̄ tuꝰ ⁊ ego dolẽtes q̄re
bamꝰ: g̊ ioseph fuit pr̄ xp̄i. Ista dog
matizauit Eluidiꝰ hr̄ticꝰ pessimꝰ: q̄
validissime deiicit hiero. in quodaz
libello quẽ edit coñ eũ: ꝟũtñ ne nos
ꝑ multa vagemꝰ: rñdemus ad p̊ª ob
iecta ƀm doctrinã mgr̄i sñiaꝝ. di. iz.
q̄rti li. ꝙ beata ꝟgo maria ex istictu
sp̄s sancti ꝓposuit se ƀuaturã ꝟginita
tẽ si deo placẽt: cũ aũt volũtatẽ dei
cog̊uit votũ exp̄ssit. hoc ꝯfirmat̄. 27
. q. z. c. Sufficiat. ⁊ Beata ꝟgo. ꝭ. vt
i q̇busdã libris. Ad secũdũ dicen̄ ƀm
Ric. i. 4°. di. zo. ꝙ i illa auc̄te Mat.
donec accipit̄ sic̄ i psalmo. sede a dex
tris meis donec zc̄. qȯ ñ itelligit̄ ꝙ

postea sedeat: qđ vsq̧ ⁊ tĉ ⁊ postea.
Nā sic dic̄ Nico. de lira sup̱ math.
donec significat aliqñ tp̄s determiatū
quo trāsacto fit aliq̄d: aliqñ ꝓ semp̱ ⁊
sic accipit̄ hic: ⁊ in auc̄te psalmiste p̄
allegata. p̄mogenitꝰ etiā i scriptura
nō solū dr̄ post quē aliȷ̄: s; etiā an̄ ꝙ
nullꝰ: etiā si nullꝰ aliꝰ seq̄t̄. Ad terti
um dicēdū ꝙ frēs non solū dicūt̄ q̇
eisdē p̱ētibꝰ nascūt̄: s; etiā ꝯsāguinei
germani. vñ Paulꝰ ad galla. p̊ dic̄
aliū apostoloꝝ vidi neminē nisi Ja
cobū frēm dñi. Erat. n. Jacobꝰ ꝯsan
guineus Jesu xp̄i filius sororis beate
Marie: sicut ⁊ aliȷ̄ vt Johēs ⁊ symō
cananeꝰ: de q̇bꝰ loco suo dicemus.
Ad q̄rtū dicēdū ē ꝙ ioseph ibi intel
ligit̄ pr̄ xp̄i putatiue. vñ hiero. sup̱
Mat. in illo v̄bo genuit ioseph viꝝ
Marie. Cū viꝝ inq̇t audieris: suspitō
tibi nō subeat nuptiaꝝ: s; recordatio
ꝯsuetudinis scripturaꝝ: q̇a spōsi viri
⁊ sponse vocāt̄ uxores: uoluit nāq̧
xp̄s suā matrē v̄ginē fuisse despōsa
tā: tū ut eiꝰ genealogia ꝯsueto m̊ te
xeret̄ p̱ viꝝ: vt ambrosiꝰ dic̄ sup̱ Lu
cā: tū vt puer natꝰ a ioseph nutriret̄
tū vt v̄go liberaret̄ ab ifamia: sic ne
tāq̧ adultera lapidaret̄: tū etiam vt
dicit Ambrosiꝰ sup̱ Lucā vt ab ipso
ioseph testimoniū haberemꝰ de sua
spōsa uxore v̄gie p̄gnāte: ut. n. dicit
Mat. Postq̧ vidit ioseph v̄ginē fili
um dei i utero tenētē uolebat dimit
tere eā nō ꝙ aliq̄d mali de ea suspi
caret̄ s̄m Criso. s; q̇a igr̊abat misteri
um: ⁊ eo sic cogitāte angelꝰ dñi ap
paruit sibi in somnis. d. Joseph fili
Dauid noli timere accipe Mariā ꝯiu
gē tuā. s. ad habitationē tecū: ꝙ ibi i
ea natū est: a spū sancto ē ⁊c̄. pz q̊ ex
testimonio āgeli tā v̄gini q̧ ioseph
apparētis ipsaꝫ v̄ginē gl̄iosaꝫ itactā
omnino p̱māsisse. Tertia auctoritas
dr̄ catholica. fides eaq̄dē ⁊ imaculata
dicit xp̄m in simbolo ꝯceptū de spū
scō natū ex maria v̄gie. ⁊ eccl̄ia can
tat. Scā v̄go v̄ginū ora ꝓ nobis.

Qr ꝯueniēs fuit xp̄i mr̄eꝫ v̄gineꝫ
eē p̱ ꝯs̄uationē p̄rne dignitatis ⁊ pu
ritatis filiȷ̄ ac ꝓpt̄ fine icarnatois. c. z.

Secūda ꝯclusio dr̄ rōis: in q̄ vi
dere debemus q̄re xp̄s debuit
v̄ginē matrē hēre: ad qđ adducimꝰ
tres rōes q̄s allegat. s. th. i. z p̱te. q. 27
Prima ē ꝓpter dignitatē patris.
Scđa ē ꝓpter puritatē filiȷ̄.
Tertia ē ꝓpter incarnationis finē.
Prima ratio est ꝓpter dignitateꝫ
patris: scilicet conseruandam. Cum
enim christus sit uerus deus non de
buit habere alium patrē q̧ deum. nā
filius alicuius nobilissimi patris nō
debuit attribui alteri patri ignobili:
⁊ indigno. Cum ergo xp̄s esset eter
ni patris dei uerus naturalis ⁊ con
s̄bstātialis filius non fuit ꝯueniens
alium patrem habere.
Secunda ratio est propter puri
tatem filiȷ̄. Nam uidemus ꝙ flos a
radice oritur sine radicis corruptio
ne: ⁊ splendor a luce uel sole sine lu
cis uel solis lesione: ⁊ uerbū a corde
uel mente absque mētis contagiōe.
Cum q̊ xp̄us sit flos a radice patris
descēdēs: ⁊ candor lucis eterne: ⁊ dei
p̄ris v̄bū. ꝯn̄s fuit ꝙ sine corruptiōe
mr̄is ꝯcipet̄: nā si ꝯceptio v̄bi nr̄i: qđ

ē impfectū corruptōez nō patit̄ mul
tomagis ↄceptio ꝟbi pfecti. Qa igitur
caro sic fuit a ꝟbo dei assumpta: vt
eēt caro ꝟbi dei. ↄueniens fuit ꝙ ipā
caro sine corruptiōe mr̄is ↄcipet̄.
¶ Tertia rō ꝓpter icarnatōis finez.
Nā ad hoc fuit incarnatio vt hoies
renascerēt̄ in filios dei. vt Jo. p̄mo
dedit eis ptātē filios dei fieri his q̄
credūt in noie eiꝰ: q̄ n̄ ex sanguinibꝰ
neqꝫ ex volūtate carnis: neqꝫ ex volū
tate viri: ſʒ ex deo nati sunt. p carnez
ſm Nico. de lira intelligenda ē hec
mulier. geñ. z. c. hoc nūc os ex ossibꝰ
meis ⁊ caro de carne mea assūpta ē
filij ǵ dei nō debebāt nasci volūtate
carnis ⁊ viri. i. ↄiūctione maris ⁊ fe
mine: ob quā causaz xp̄s debebat na
sci de ꝟgine. vñ Augu. liᶜ. de ꝟgini
tate ait. Oportebat caput nostrum
insigni miraculoꝝ secundum corpꝰ
nasci de virgine: vt significaret sua
membra ſm spiritū de virgine etiaz
nascitura. Sed cur vitamus ista p̄
dicare de ꝟginitate Marie: quam
Ezechiel. 44. c. previdit i porta clau
sa: dē qua dicit porta hec clausa erit
⁊ nō apiet̄: ⁊ vir nō trāsiet p eā: quia
dominus deus Israel ingressus est
p eā. Qd̄ exponens Aug. in quodā
sermone dicit. Quid porta in domo
dn̄i clausa: nisi ꝙ Maria erit semper
intacta. ⁊ q̄d est ꝙ vir nō transibit p
eā: nisi ꝙ sp̄s sc̄s impg̃nauit eā. dn̄s
angeloꝝ nascet̄ p eā. ⁊ q̄d est clausa
erit in eternū: nisi ꝙ Maria ꝟgo est
añ ptū: ꝟgo i ptu: ⁊ pᵒ ptū.
¶ Qꝫ sola ꝟgo Maria fuit mr̄ ⁊ ꝟgo
⁊ q̄lr̄ fuit ꝟa ⁊ ꝓpria mr̄ vt pꝫ ex dc̄is
sacre scripture: ⁊ rōibꝰ doctoꝝ. C. z.

Tertia ↄclusio dr̄ decorationis
Fuit nāqꝫ beata ꝟgo i sua vir
ginitate decorata p̄uilegio quodaz
singulari vt eēt ꝟgo simĺ ⁊ mr̄. qd̄
aūt ipā vera fuerit mr̄ Jesu xp̄i atqꝫ
realis declarat̄ tripliciter.
Primo auctoritate.
Secundo ratione.
Tertio inuocatione.
¶ Primo declarat̄ ꝙ beata ꝟgo fu
erit ꝟa mr̄ Jesu xp̄i aucte. Nā Luce
pᵒ dixit ei āgelꝰ. paries filiū. ⁊ iteruz
ibidē beata ꝟgo audiuit beatā Hely
sabeth dicētē. Vñ h̄ mihi vt veniat
mr̄ dn̄i mei ad me. Et Luce. z. pepit
filiū suū p̄mogenitū. ⁊ eodē. c. dixit
mr̄ eiꝰ ad illū. ⁊ Mat. z. Et intrātes
domū inuenerūt pueꝝ cum Maria
mr̄e eiꝰ. ⁊. eodē. c. Angelꝰ appēs Jo
seph dixit ei. Surge ⁊ accipe pueꝝ
⁊ mr̄ez eiꝰ. Et Jo. z. c. Nuptie facte
sūt i cana galilee. ⁊ erat mr̄ Jesu ibi
⁊ Jo. i9. c. Stabat aūt iux̄ crucem
mater eius ⁊ soror matris eiꝰ.
¶ Scd̄o pbat̄ ꝙ beata ꝟgo fuerat ꝟa
mr̄ Jesu xp̄i. nā vt colligit̄ ex dictis
sancti tho. i. z. pte. q. zz. ⁊ pte p̄ma. q
. z7. ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄s sit pr̄: vel aliq̄
sit mr̄: vel aliq̄s sit filiꝰ q̄tuor req̄rūt̄
. s. vite gn̄atio. ſbe collatio. materie
p̄pate administratō: ⁊ nature specifi
ce assimilatio. Primo. n. req̄rit̄ vite
gn̄atio. nā nō ex q̄cūqꝫ gn̄atiōe seq̄t̄
pr̄nitas vel mr̄nitas vel filiatio. ſʒ ex
gn̄atiōe viuētiū. ⁊ iō si aliq̄ inaiata
ex aliq̄ materia fiāt nō ꝓpter h̄ seq̄t̄
in eis rō pr̄nitatis: vel mr̄nitatis vĺ
filiatiōis: sic si ex ligno fiat scānum
non ꝓpter hoc hoc lignū dicit̄ pat̄
scāni. Similiter n̄ dr̄ ꝙ ignis gn̄atꝰ

ex igne sit filius ignis generantis.
2° reqrit collatio sb̃e. nã si aliqs fac
aliqd nõ ɔferẽdo de sua sb̃a nõ dr̃ pr̃
vel mr̃. sic artifex q̃ fac scãnũ ñ dr̃ pr̃
scãni nec scãnũ fili⁹. 3° reqrit mẽ p̃
pate administratio. nõ. n. simplr̃ p̃bẽ
mãz ad gñationẽ alicui⁹ facit patrẽ
vel matrẽ: ƀ p̃bẽ mãm sic p̃patã. sicut
terra nõ dr̃ ꝓprie mr̃ hominis: nec hõ
pr̃ vermis: vñ. formaẽ 4° reqrit mẽ
specifice assimilatio. nã si genitũ nõ
assimileẽ gñanti i natura specifica:
generãs nõ dr̃ pr̃: nec genitũ dr̃ fili⁹
sicut capill⁹ q̃ ab hoie gñaẽ. Cũ g̊ h̃
q̃tuor ɔditiões fuerũt i beata ꝟgine
pz ꝙ fuerit ꝟa mr̃ xp̃i. Primo nãqꝫ
genuit xp̃z viuũ: vñ. damascen⁹. li. 3.
Fili⁹ dei ɔtxit ex castissimis ⁊ purissi
mis sanguinib⁹ ꝟginis Marie carnẽ
aiatã aia rõnali. 2° beata ꝟgo xp̃o
de sua sb̃a p̃buit. nã vt dicit. s. tho. in
3. di. 4. dic ꝙ beata ꝟgo i gñatione
xp̃i ɔtulit qdqd alia mr̃ ɔferre dz ad
gñationẽ filij. Si g̊ alie mr̃es vere
dicũẽ mr̃es: ⁊ beata ꝟgo ꝟe poterit
dici mr̃. 3° beata ꝟgo ñ solũ mãm
p̃buit ad ɔceptionẽ xp̃i: ƀ mãm sic p̃
patã. 4° ꝓduxit sibi simile i sp̃e suũ
speciosissimũ filiũ. Tertio ꝓbaẽ ꝙ
beata ꝟgo fuerit ꝟa mr̃ xp̃i in uoca
tiõe. nã ecc̃lia scã dic ip̃az reginã mi
sericordie inuocat. vt ibi. Aue maris
stella dei mr̃ alma. Et alma redẽpto
ris mr̃. Et ꝑfecto ẽ valde g̃tissimuz
hoc ꝟbũ mr̃ ꝟgini g̃liose cũ sibi dr̃:
q̃a i hoc exp̃miẽ ois sua ꝑfectio laus
⁊ g̃lia. Hic ẽ qd ecc̃liastici. 24. de se
ipsa dic. Ego mr̃. s. singl̃ari mõ: maẽ
ꝟgo: mr̃ itacta: mr̃ inuiolata: mr̃ pul
chre dilectõis timoris magnitudinis
⁊ scẽ spei: i me ois grã vite ⁊ ꝟtutis:
in me omnis spes vite ⁊ ꝟitatis. trãsi
te ad me oẽs q̃ ɔcupiscitis me ⁊ a ge
neratiõib⁹ meis implemini. sp̃s meus
suꝑ mel dulcis: ⁊ h̃rditas mea super
mel ⁊ fauũ. O q̃ꝫ dulce vocabulũ ad
dicẽdũ mr̃ xp̃i. O q̃ꝫ fructuosuz pro
omnib⁹ ad allegãdũ. Ideo in aduer
sitatib⁹ ⁊ angustiis: in periculis: in
omni tribulatiõe ad ꝟginẽ tã deco
rã recurram⁹: q̃ habere meruit i vẽo
suo regẽ celoꝝ ⁊ dñm: a quo ut a fi
lio ipetrat nobis grãz: quã nobis cõ
cedat ip̃e Jesus xp̃s piissim⁹ q̃ ẽ. b. ⁊
laudabilis ꝑ inf. s. secl'oꝝ Am̃.

Feria sexta post p̃mã dñicam de
aduentu. Sermo de ãnũtiatiõe dñi
nostri iesu xp̃i facta ꝑ angelũ g̃liose
ꝟgini Marie. De stupẽdis misteriis
h⁹ ãnũtiatiõis ⁊ p̃conijs dignissimis
ꝟginis b̃ndicte.

Quint⁹ fruct⁹. Jesus annũtiat⁹.

NOx p̃cessit dies aũt appro
pinquauit. Iteruz vbi s̃.
Sacramentuz ineffabile
incarnationis filij dei ita
solẽniter celebratuz est vt omnes an
gelici chori conuertentur ad letitiaz
⁊ exultationem: eo. s. tempore quo ꝑ
sanctam trinitatem facto consilio an
gelicus nuncius est deputat⁹ vt mit
teretur ad ꝟginem ad ãnunciandũ
sibi despõsationẽ eterni regꝭ: ex qua
sequi debebat pax humani generis:
⁊ salus totius mundi: ⁊ quoniã tale
misterium satis efficacissimũ corda
dura molire ac liq̃facere in amorem
dilecti Jesu. Idcirco in p̃nti s̃mone
de ipsi⁹ ãnũtiatione dicem⁹ s̃b vno

fructu: q̄ ē Jh̄s ānūtiat⁹: p c⁹ decla ratione tres ꝯclusiōes erūt nōnde.

Prima ꝯclusio dr̄ ꝯgruitatis.
Scd̄a ꝯclusio dicit̄ q̄litatis.
Tertia ꝯclusio dr̄ ꝟtuositatis.

¶ Q̄ angel⁹ debuit ānūtiare ꝟgini ꝯceptōez filij dī: vt ex h̄ ꝟuaret̄ ordo ex p̄te dei ⁊ ꝯformitas rep̄atiōis cū lapsu: ⁊ ꝟgo purissima ardēti⁹ se dis ponēt ad xp̄z suo vt̄o recipien̄. Ca. i.

PRima ꝯclusio dr̄ ꝯgruitatis: i q̄ videbim⁹ q̄lr̄ angel⁹ ꝯgruēt ad ꝟgiez missus ē ad ānūciandū dī filiū ꝯceptū triplici rōe.

Prima rō ex p̄te dei.
Secunda ratio ex parte angeli.
Tertia ratio ex parte ꝟginis.

¶ Prima rō sumit̄ ex p̄te dei: vt ser uaret̄ ordo quē ipse statuit ꝙ medi ātib⁹ āgel̄ dina hoib⁹ nūtiāt̄: ⁊ h̄ ē regl̄a dionysij li° de angelica ierar chia: vbi ait. Per dn̄i nr̄i misteriū an geli p° edocti sūt postea per ipos ad nos ꝯditōis grā trāsiuit. Si aūt obi cēt̄ ꝙ beata ꝟgo sup̄ior fuerat āgelis g̊ n̄ dēbat sibi tale misteriū ab āgl̄o reuelari: vt dic̄ diony. sup̄mis āgelis fit reuelatō imediate a d̄o. Ad h̄ rn̄ dere possum⁹. b̄z. th̄. i. z. p̄te. q. zo. ꝙ beata ꝟgo sup̄ior erat āgel̄ q̄ztū ad dignitatē: ad quā dinit⁹ eligebat̄: s̄ q̄ztū ad statū p̄ntis uite erat inferior: q̄a ⁊ ipse xp̄s rōe passibl̄is vite modi co ab āgel̄ ē minorat⁹: vt dr̄ ad heb z. c. ⁊ nōt̄ i p° sn̄iaꝝ. di. i6. veꝝtn̄ q̄a xp̄s fuit siml̄ viator ⁊ ꝯp̄hēsor q̄ztuz ad cognitōnē diuioꝝ n̄ idigebat ab āgelis istrui. s̄ mr̄ dei n̄ erat in statu ꝯp̄hēsoꝝ: iō de dino ꝯceptu p āgl̄os istruēda erat. Et si adhuc obiciat̄ ꝙ beata ꝟgo ex luie fidei cog̊scebat dī filiū icarnan̄: q̄a tāta copia gr̄e iha bitabat i aia ei⁹: g̊ vr̄ ꝙ nō dēbat in strui de eo qd̄ iā sciebat. Ego dico ꝙ lz fidē de mediatore hūerit an̄ an nūtiatōez: ꝟūtn̄ ex hūilitate cordis sui nūq̄z cog̊uit seipsam fore i mr̄em eligēdā tāti filij. ⁊ ex h̄ āgl̄s debuit sibi ānūtiare ꝙ fili⁹ dī erat i suo vt̄o vētur⁹ ⁊ suscep̄tur⁹ carnē ex purissi mis sanguib⁹ suis p op̄atōez sp̄s sci: qd̄ ⁊ fec̄ sic̄ pz Luce. p°. ¶ Scd̄a rō sumit̄ ex p̄te āgl̄i. vt ꝟuaret̄ ordo i rep̄atōe q̄ ꝟuat⁹ fuēit i lapsu. Cecidit nāq̄z hō āgl̄o malo Euā tēptāte: re uelari dēbat āgelo bono Marie nū tiāti. Et hoc iq̄t Beda i omel̄. Aptū hūane restaurationis p̄ncipiū vt āgl̄s ab eo mittēt̄ ad ꝟgiez p̄tu ꝯsecn̄do dino: q̄a p̄ma p̄ditiōis cā fuit serpēs a diabolo mittebat̄ ad mulierē sup̄ bie accipiēdā. ¶ Tertia rō sumitur ex p̄te ꝟgis: ⁊ p° vt ex tali nūtio mēs ei⁹ eleuaret̄ i d̄m vt sic ardēti carita te flamescēt: p̄usq̄z xp̄z ꝯcip̄et amore q̄z i mēte. nā vt Augu. li. de ꝟgitate ait. mr̄na p̄piq̄tas nihil Marie p̄fuis set nisi felici⁹ xp̄z corde q̄z carne ge stasset. 2° vt ei⁹ paritas on̄dēt̄. Hic Hiero. ad pa. ⁊ Eusto. Bn̄ āgl̄s ad ꝟgiez mittit̄ q̄a ē semp̄ āgl̄is cog̊ta ꝟgitas. 3° vt eēt certior testis h⁹ sac̄ m̄ti qn̄ sup̄ hoc dinit⁹ essz istructa. sic itaq̄z ordiatū fuit vt āgl̄s ad ꝟgiem mittēt̄. q̄s excogitar̄ possz q̄zta tc̄ fue rit letitia i celesti ierarchia q̄ztū gau diū: q̄zta exl̄tatio. cū ordiabat̄ legatō tā solēnis ⁊ q̄ta fiēda p āgelū fluxert tot ānoꝝ millia q̄b⁹ nō solū hoies s̄ ipsi āgeli expectauerāt vidē diē illū

O benignitas. o pietas et magna dulcedo summi dei: ecce apta e vena mie tue. angel⁹ vocat a tota trinitate. ambasiata sibi iponit. vade inqt pater vade ad virginē illā Mariā: et dic ei qa illā in meā spōsam vnicā eligo. ipsaz diligo sup oēs creaturas: ipsi⁹ amore vulneratū ē cor meuz. Uade ait fili⁹ et dic ei. qa ego ipsaz ī mrēz eligo: et passibilē carnē de ipsa suscipiā: eroqz ei amorosus fili⁹ ipaqz dulcissima mea mr. Sps. s. sbiūxit. Uad et dic ei. qa ego secū ero et opatione mea vgo ɔcipiet. vgo pturiet: et virgo ī eternū manebit. O qnta fuē tūc cātica. o quot laudes: quot ue tripudia i regno celoꝝ. Mlta pōt hūana mens de ipsis pie ɔtemplari q̄ nos breuitatis cā dimittim⁹: diximus tñ ista vt itelligēm⁹ ꝙ ɔgruū fuerit ꝙ angel⁹ xp̄z virgini āūtiaret.

Q angel⁹ āūtiās virgini ɔceptū filij fuit de ordie archāgeloꝝ gabriel vocat⁹ q virgini appuit visiōe corporali. Capitulū. z.

Secūda ɔclusio dr qlitatl. in q vidē debem⁹ qlitatē āgeli nūtiātl. et si ñ in oib⁹ saltē qntū ad. z. vz.
Primo qntū ad ordinē:
Secūdo qntū ad nomē.
Tertio qntū ad apparitionē.

Pri⁹ inquā ɔsiderem⁹ c⁹ ɔditōis fuerit angel⁹ q nūtiauit icarnationē xp̄i: et vt colligit ex dcis. s. tho. z. di. tertij li. et. z. pte sūme. q. zo. ille āgel⁹ fuit de me⁹ ordie i fine ierarchie q ē ordo archāgeloꝝ. Qd ɔueniēs vr eē vez vt saluaret ꝓprietas ordinū: qa ad āgelos ptinz dirigē act⁹ alic⁹ hois q ad ipsū tm̄ ptinēt: vñ dnt mistēia nūtiare. Ad archāgelos vo ñ ptinet dirigē actus hois q ī totā multitudinē redūdāt: vñ et medij. s. archāgeli dnt: qi pncipes angeli: qa g ɔsensus beate vgis q p āgelū reqrebat erat act⁹ singlaris psone redūdātis i vtilitatē mltitudinis imo toti⁹ hūani generis: iō āgel⁹ ille debuit eē de ordie archāgeloꝝ: et credibl'e ꝙ fuerit sūm⁹ i illo ordie. Aliq vo alij dnt illū fuisse de sūmo ordie supme ierarchie qa ꝓprietas illoꝝ ē i dei amore ardē: et qa i icarnatiōe succedēte erat amoris flāma i tota ecclia et singlarit i aia vgis. iō āgel⁹ ille dēbat eē de ordie seraphi: necꝫ ꝓpt hoc puertit ordo: qa sic singlare erat op⁹ icarnatōis ɔplēdū i vgie nullo⁹ possibile bz ordiez create nē. ita singlaris dēbat eē nūtius ille q mittebat ad talia nūtiandū Quicqd sit satis ē nobis ꝙ de sūmis āgeloꝝ āgel⁹ missus ē siue fuerit de z⁹ siue d supmo ordine celestis ierarchie. Scdo ɔsiderem⁹ c⁹ ɔditōis fuerit āgel⁹ qntū ad nomē qui vocat gabriel: quod suo officio ɔgruit: naz fm Greg. gabriel fortitudo dei iterptat ad ostēdēdū ꝙ icarnatōis misterij eēt p dei fortitudinē nūtiādū. et simil ad ostēdēdū ꝙ dns vtutū veniebat ad debellādū aereas ptātes: ita ꝙ gabriel āūtiauit virgini ꝙ fortis dns veniebat ad fortē mīre de q pverbioꝝ vltio. Mulierē fortē qs inueniet.
Tertio ɔsidēm⁹ i āgelo nūtiāte cui⁹ ɔditōis fueit qntū ad visiōez et appitionē: et ad h dic Cri. sup mat. ꝙ āgel⁹ appuit vgi visiōe corpali qd ɔueniēs fuit triplici rōne.
Primo ratione similitudinis.

Secūdo rōne celsitudinis.
Tertio rōne certitudinis.

¶ Prima rō fuit silitudinis: q̄a illd̄ qd̄ ānūtiabat erat īcarnatio īuisibilis dei: vñ cueniēs fuit vt ad hmōi rei declarationē iuisibil' creatura formā assumēt i q̄ visibilit apparēt. ¶ Scda rō dr̄ celsitudinis. cueniebat.n. mr̄i dī q̄ ñ solū i mēte ſ etiā i corporeo vētre erat filiū dī receptura vt āgelū corpalr̄ vidēt. Sz si aliq̄s obicēt q̄ magl facēt ad dignitatē virginis si angel appuisset ei visiōe itellectuali q̄a vt Aug. dic̄. 1z. sup gñ. ad lr̄az. dignior ē itellectual' visio q̄z corpal' q̄a visiōe ītellectuali vr̄ in sui sb̄a: uisiōe vo corpali vr̄ ī assūpta figura: ḡ dignius fuisset appere uisiōe ītellectuali. Rñdē possum q̄ ītellectual' uisio ē potior q̄z sit imaginaria ul' corpal' si sit sola. ſ ipse aug. dic̄ q̄ ē excellētior pphia q̄ hz itellectualē ⁊ imagiariā uisionē q̄z illa q̄ hz alterā tm̄. iō beata vgo ñ solū pcepit uisionē corpalē i ągeli appitōe: ſ etiā itellectualē illuminationē. uñ appitio nobilior fuit. Fuisset tñ nobilior si ipz āgelū itellectuali uisiōe i ppria spē uidisset siue i sui sb̄a. ſ h ñ patit̄ stat viatoris ut angelū p eēntiā uideat. ¶ Tertia rō q̄re angel appuit corpali uisiōe dr̄ certitudinis. ea.n. q̄ sūt oculis sbiecta certi cphēdimus q̄z ea q̄ imaginamur pp̄ter h oia Aug. i quodā sermone vginē itroducētē loquētē ait. Uenit ad me q̄dā paniphus xpi ñ priarcha pmus aut pph̄eta egregi ſ Gabriel archāgel facie rutilās: ueste coruscās gressu mirabil': ⁊ aspectu tribil': q̄ uisitauit ⁊ pturbauit me. Hec ille. Felix illa appitio ⁊ iocūda nimis i q̄ mittebat̄ ab angelo nouū letissimū: nouū ḡtissimū: nouū ppinq̄ssimū de salute hūani ḡnis. Quid audisti. O puella formosa. o mr̄ scā. O vgo virtuosa q̄d audisti. q̄d āgelus tibi rettulit. certe nulla ūq̄z creatura fuit q̄ hūerit talē reuelationē: q̄lē tu hūisti. Tibi dr̄ sine ue. tibi plena grā. tibi bñdictio dat̄ ī mlrib. tibi pnūtiat āgelus ex tuo utero ī mūdū dei filiū egressurū. O beata fēia lōgū eēt narrare cta q̄ āgl' dixit: q̄ vgo ṙdit ō q̄b plē suo loco dicem: nc̄ aūt ueniam ad t'tiū qd̄ erat uidēñ ī t'tia cclusiōe. ppōita.

¶ Q, glīosa vgo ⁊ si ñ merito cdigni tñ merito cgrui ⁊ digni meruit ee mr̄ filij dei. Capitulū. 3.

Tertia c° dr̄ vtuositas: in q̄ ctēplari libet si ex vtutib meruit vgo cipe xp̄z: ⁊ ne p mlta uagemur dicim ad h ṗz doctrinā dñi. Bonauēture i. 3°. di. 4. q̄ triplex ē meritū.

Primū dr̄ condigni.
Secūdū dicit̄ congrui.
Tertiū dicit̄ digni.

¶ Primū ē meritū cdigni: q° q̄s ex tāta caritate meret̄ tātā glīā: ⁊ hoc merito vgo ñ potuit mēri cipe filium dei p eo q̄ ex hoc excedit oē meritū siue.n. dicam deū fieri hoiez: siue dicam mr̄ē fieri mr̄ez dei utrūq̄z ē s̄ statū q̄ debet̄ creature. ⁊ tā hoc q̄z illd̄ fuit benignitati. ⁊ grē. ¶ Scdm ē meritū cgruū q° pcc̄or dr̄ grā sibi mēri cū ad grāz se dispōit. ⁊ sic beata vgo meruit añ icarnationē cōcipe filiū dei qm̄ p nimia sua puritate benignitate ⁊ hūilitate idonea erat ut effice ret̄ mater dei.

3) Tertiū ē meritū digni: q°.s. vir iust⁹ orat ꝓ alio vt mereꝰ exaudiri: ⁊ hoc merito meruit beata ꝟgo ꝯcipe xp̄z p⁹ ānūtiationē: q̄a sp̄s sāct⁹ ī eā copiosissime descēdit nō īdisposita si bñ ꝯsideram⁹ q̄d ꝯtinetꝰ in ꝟbis illis q̄ ꝟgo sanctissima ꝯcludēdo angelo dixit nō īdisposita. Ecce ancilla dñi: certā dignā iudicabim⁹ ꝯceptione filij dei. Nā cū dixit. Ecce: prōptitudinez obediētie oñdit: q̄ tanta fuit: ꝙ nūq̄z deo ḡtior acceptiorq̄z i aliq̄ alia creatura siue hoie siue angelo ineniri poterit. Cū sbiūxit ancilla dñi: ꝓfūdum humilitatis sue oñdit siue manifestauit. No. Nō.n. potuit ea q̄ eligebatꝰ vt eēt mater dei efficaci⁹ sibi ipsi vilescere: deūq̄z magnificare: q̄z se ancillā dñi nūcupādo. Cū dixit. Fiat mihi: fidez suā declarauit: cui⁹ lumine adeo fuit illustrata vt nihil de xp̄o incarnādo sentiret diminutū. Cū tādē dixit: s̄m ꝟbū tuū: caritatē suā apuit: q̄ ad deū diligdēū ita cū illo ardēt ꝯiūcta fuit vt creatura nō sufficiat illō cogitare. Nūq̄z in hac vita iuet⁹ ē nec īuenietꝰ q̄ tanto feruore amoris cor suū dederit deo q̄ztū tribuit tc̄ ipsa ꝟgo beata null⁹ eteni eoꝝ q̄ dilexerūt deū fuit in eo excessu dilectionis: in quo ipsa feruebat adeo ꝙ illis verbis ꝓlatis merito digna meruit esse mr̄ dei. O armariū diuine gr̄e o armariū dine misicordie. O fons pietatis. O fons castitatis. o puteus humilitatis. o plenitudo prudentie. o plenitudo gratie q̄ tm̄ meruisti. propter q̄ altissimi ipetra nobis grām filij tui vt valeam⁹ illi⁹ amore recolē: qd ipse ꝓ nobis dignat⁹ ē facē: q̄ ē.b. ⁊ laudabil' ꝑ īfinisecula seculoꝝ Am̄.

Sabbato p⁹ p̄mā dñicā de aduētu: s̄mo de mirabili ꝯceptione filij di Jesu xp̄i: ⁊ q̄lr̄ ꝟgo gloriosa ip̄m ꝯcepit i vtero suo veꝝ deū ⁊ veꝝ hoiez ⁊ de his q̄ occurrerūt circa hāc ꝯceptionē ꝯsiderāda.

Sext⁹ fruct⁹ Jesus vtero claudiꝰ.

Nox p̄cessit dies aūt appropinquit. Iteꝝ vbi s̄. Letatꝰ aia supra modū in cognitiōe ꝟitati. ei⁹ potissimū q̄ igenij ꝓprij vires ac facultatez excedit: nec hr̄i pōt nisi aliquo lumie dine grē iteruenīēte siue illō sit lum̄ apparitiōis siue visiōis siue fidei. Et q̄a hec nobis ꝟitas p̄dicatꝰ mōstratq̄z fidei radio.s. ꝙ xp̄s fili⁹ dei ꝯcept⁹ fuerit de.s.sc̄o in vētre ꝟginali: idcirco i p̄nti s̄mone ꝓ tāte ꝟitatis claritatē intelligenda ac deuotōe dicem⁹ de ꝯceptiōe mirifica ac stupēda.d.n.J. xp̄i: ⁊ more solito ꝓponim⁹ fructū suauissimū ⁊ dulcissimū h⁹ sermonis q̄ ē Jesus vt̄o claudiꝰ. in quo tres ꝯclusiones p̄ncipales declarabim⁹ vz.

Prima ꝯclusio dr̄.s.sancti supuētio.
Secunda ꝯ° dr̄ christi ꝯceptio.
Tertia ꝯ° dr̄ corporis ꝯditio.

Qꝫ ꝟgo sāctissima ꝯcepit xp̄z superueniente in ea.s.sc̄o: ⁊ q̄a talis ꝯceptio attribuitꝰ sp̄ui.s.c⁹ fili⁹ nullo mō dict⁹ ē xp̄s: atq̄z quō exponitꝰ illō angelicū dictū. Sp̄s.s. supueniet i te. Capitulū.i.

Prima ꝯclusio dr̄.s.sc̄i supuētio: q̄a s̄m angelicū ꝓmissū i xp̄i cōceptione sp̄s.s. supuenit i ꝟgine: ex q° vr̄ attribui sp̄ui.s. sp̄alr̄ corporis xp̄i ꝯceptio. qd ꝯueniēs oñdit.s. tho. di. .4.3.li.⁊.3.pte sū.q.32.triplici rōne.

Primo rõne caritatis.
Secundo ratione liberalitatis.
Tertio ratione sanctitatis.
¶ Primo ꝯueniẽt attribuit spiritui
scõ talis ꝯceptio rõne caritatis: spũs
eniꝫ scũs ẽ caritas vel amor dei prĩs
⁊ filij: ex maximo aũt amore dei ꝓue
nit vt filius dei sibi carnẽ assumeret
in vtero ꝟginali. vt dr̃ a Jo. ȝ. c.
¶ Secũdo ꝯuenienter dr̃ xpũs con
ceptꝰ de spũ sancto rõe liberalitatis
vt eni dictũ ẽ s̃ fructu. ȝ. ⁊ ꝯclusione
. ȝ. nõ aliqbꝰ meritis ꝫ sola liberalita
te ⁊ grã dei filius carnẽ assũpsit. Jõ
spũi scõ qui ẽ ipsa gratia ꝯceptio xpi
attribuit: vt dic aug. in encheridion
¶ Tertio ꝯceptio xpi attribuit spui
scõ rõne scitatis qa sp̃s scũs est spũs
scificationis: vt dr̃ Ro. ȝ. ⁊ ideo sicut
alij ꝑ spm̃ sanctũ sanctificãt spũaliter
vt sint filij dei adoptiui: ita xp̃s ꝑ sp̃ꝫ
sanctũ est in sanctitate ꝯceptꝰ: vt eẽt
filiꝰ dei naturalis. Et ꝓpt hoc ãgelꝰ
dixit beate ꝟgini. Jõq̃ꝫ ⁊ qd̃ nascet
ex te sanctũ vocabit filius dei. Neq̃ꝫ
Christꝰ qa de spũ sancto ꝯceptus dr̃
filius est spũs sancti putandꝰ: quia vt
inquit Aug. natus est de spũ sancto
xp̃s: nõ sic filius ⁊ de Maria ꝟgine
sicut filius: ħ in encheridion. Doctor
aũt seraphicus dñs Bonauẽtura in
. ȝ. di. 4. dicit ꝙ hec locutio Christus
est filius sp̃us sancti nullo modo est
admittẽda: tũ ꝓpt vitãdũ errorẽ circa
gñationẽ tp̃alẽ: tũ circa gñatõnẽ eter
nã. Circa generatõnẽ tp̃alẽ dꝫ vitari
error qa cũ ꝫ illã si dicerẽt xp̃s ꝯceptꝰ
de ꝟgine spũ sancto: ac si sp̃s sanctꝰ
eiꝰ eẽt pr̃ ⁊ ꝟgo eiꝰ mr̃: iã viderẽt ex ħ
ꝙ xp̃s natꝰ eẽt de Maria ⁊ spũ sãcto
sic nascit ꝓles de viro ⁊ muliere: qd̃
falsuꝫ est: qa ꝓles ꝑtẽ accipit a pr̃e ⁊
partẽ accipit a mr̃e: in qua assimilat
patri ⁊ matri ĩ eadẽ forma ⁊ natura
qd̃ nullo mõ ẽ reperire in xp̃o q̃ soli
matri assimilat in mã assũpta. Circa
generationẽ eternã vitãdꝰ est error:
ne fiat ꝯfusio eternaꝝ relationũ ⁊ ꝓ
prietatũ: vñ cũ ꝓpriũ sit ꝑsone patris
generare respectu ꝑsone filij nullate
nus admittit xp̃m esse filiũ sp̃s sancti
Jn qͦ nõ est alia ꝑsona vel ipostasis
q̃ꝫ illa quã pr̃ ab eterno genuit: hinc
Augustinꝰ vt dic magr̃ i. ȝ. di. ȝ: ait
Quis dicere audebit xp̃m esse filium
sp̃us sancti: cũ hoc ita sit asserẽdũ vt
nulle fideliũ aures valeãt sustinere:
ideo catholice inferenda ẽ auctoritas
illa angeli: vꝫ Sp̃s sanctꝰ supueniet
in te: nõ enim supuenit in ꝟginẽ scs
sp̃s vt esset mater christi: ꝫ vt dic tho
in. ȝͦ. sen. di. ȝ. hec supuẽtio põt mul
tipliciter intelligi: pͦ sp̃s sanctꝰ sup
ueniet in te. i. sup possibilitatẽ ⁊ cursũ
nature veniet in te dando fecũditatẽ
⁊ ꝯseruãdo ꝟginitatẽ 2ͦ sp̃s sanctus
supueniet in te. i. supra illd̃ qd̃ habes
de plenitudine eiꝰ in te: qa sicut oliꝫ
impleuit mẽtẽ: nũc p̃ntia filij sui ĩple
bit ventrẽ opando filij dei ꝯceptionẽ
Tertio exponit sp̃s scs supueniet in
te. i. desup celis veniet in te: qa omne
datũ optimũ desursũ est Jaco. pͦ.
Quarto exponit. Sp̃s scs supueniet
in te. i. supra merita tua ⁊ supra meri
ta oĩuꝫ creaturaꝝ. Quĩto exponitur
Sp̃s scus supueniet in te. i. sup oẽs
q̃ añ te fuerũt ⁊ erũt: vt sis eius taber
naculũ tẽplũ ⁊ sacrariũ. Ex his cum
audimꝰ sp̃m sanctũ supuenisse statiꝫ

Nõ

operis magnitudinē admiremur: ue neremurq̄ʒ in ꝟgine fecunda amplissimū mun⁹ plenitudinis gratie sibi ꝯcesse: que tāta fuit: vt sola esset illi⁹ mater in terris ꝗ solū hʒ prēʒ ī celis

¶ Qꝫ xp̄i conceptio fuit admirabilis valde tum ꝓpter tp̄s: ꝗa facta est in instanti: tū ꝓpter ꝟginē in q̄ ē facta: tū ꝓpter gratiā anime xp̄i. Ca. z.

S Ecunda ꝯclusio dicit̄ ꝯceptōis. Fuit equidē xp̄i ꝯceptio admirabilis valde triplici rōne.

Prima rō dicit̄ temporis.
Secunda ratio dicit̄ ꝟginis.
Tertia ratio dicit̄ gratie.

¶ Primo fuit admirabilis cōceptio xp̄i rōe tp̄is: ꝗa fuit sbitanea: ⁊ in instanti. nostra autē est successiua ⁊ in tp̄e: vt dicit Jo. Dama. Qꝫ sic fuerit talis ꝯceptio declarat sanct⁹ Tho. ī z. sen. di. z. q. zz. ⁊. zª. parte sūme. q. zz. Tali rōne ꝯceptio xp̄i facta fuit ꝟtute diuina. ꝟtus autē diuina cuʒ sit infinita effectū suū sbito ⁊ in instāti ꝓducere potest. Jdeo in ꝯceptiōe xp̄i quattuor eodē instāti fuerūt. p° .s. ꝯuersio sanguinis purissimi beate ꝟginis in carnē ⁊ alias partes corporis xp̄i. z° formatio membrorum organicoruʒ. z° animatio corporis organici. 4° assumptio corporis animati in vnitatē diuine persone. Jn nobis autē ꝑ ꝟtutē finitā ⁊ defectū agentis: ⁊ ꝓpter dispositionē patiētis hec successiue ꝯtingunt: ita ꝙ maris ꝯceptio nō ꝑficit̄: nisi vsq̄ʒ ad certū diē: vt ph̄s dicit. 9. de animalib⁹ Et similiter femine: in xp̄i autē conceptiōe materia quā ꝟgo ministrauit statiʒ formā ⁊ figurā hūani corporis accepit. Secūdo xp̄i ꝯceptio fuit mirabilis rōne ꝟginis. magnuʒ nāq̄ʒ miraculū ꝯtingit esse duobus modis. vno modo qñ agēs nec est naturale: nec materia est naturaliter ꝓportionata ad talem formā: vt formatio hominis de limo terre: que ē miraculosa tā ex parte agentis q̄ʒ ex parte materie patientis. Alio modo contingit miraculū qñ materia ē naturale agens: aut est supnaturale: sicut qñ aliquis a febre sanat̄: ꝗa g̊ materia quā ꝟgo administrauit ad formationē corporis xp̄i fuit natural̄ ex qua corpus hominis naturalr̄ formari pōt. Et ꝓpter hanc materiam naturalē quā ꝟgo p̄parauit ad ꝯceptionē corporis xp̄i: xp̄s dicit̄ naturalis filı⁹ ꝟginis. Sed ꝟtus formās fuit diuina. s. ꝟt⁹ sp̄ūs sc̄i. ⁊ ꝗa vnūquodq̄ʒ magis iudicat̄ ſm formā q̄ʒ ſm mām magis ſʒ agēs q̄ʒ ſʒ patiēs: inde est ꝙ ꝯceptio corporis xp̄i dʒ dici simplr̄ miraculosa ⁊ supnaturalis ſm ꝗd ꝟo. s. ex parre materie quā ꝟgo preparauit potest dici naturalis. Sed forte aliquis arguet ꝙ conceptio xp̄i etiam ex parte virtutis actiue sit naturalis tali ratione. Jlluminatione ceci q̄ʒuis potentia visiua miraculose det̄: tñ post acceptā potētiaʒ cecus naturaliter uidet. ſ sp̄s sanctus ꝟgini potentiā generatiuā dedit. g̊ postea naturalr̄ generauit. A ſ Rñdʒ .s. tho. in. z° di. z. duob⁹ modis. p° ꝙ nō est simile exēplū eo ꝙ ceco illuminato dat̄ potentia visiua sine omni dispositione ꝯtraria visioni. ⁊ iō operatio seu visio sequēs ē natural̄

Sꝫ potẽtia generandi data ẽ ꝟgini manẽte ꝟginitate: q̄ ẽ dispositio nr̃ia ad ꝯceptũ. Alio m̃ pōt dici ꝙ exẽplũ nõ est simile eo ꝙ ceco illuiato dat̃ potẽtia passiua: cꝰ opatio ẽ ꝑꝑt̃ hoc ꝙ mouet̃ ab agẽte nãli.s.colore ⁊ iõ illa visio ẽ nãl: ß ꝟgini dat̃ potẽtia gñandi p hoc ꝙ mota ẽ eiꝰ potẽtia passiua ad gñandũ ab agẽte supnãli. iõ ꝯceptio corpis xp̄i ẽ miraculosa. Hic Anselmꝰ ait. liº de ꝯceptu ꝟginali. Sp̄s.s. ꝟtꝰ altissimi uiꝝ ꝟginẽ de muliere ꝟgine mirabilr̃ ꝑpagauit. 3º xp̄i ꝯceptio fuit mirabilis rõe grẽ: q̄a vt dic̃ Alex.i.3. xp̄s ab istãti sue ꝯceptõis fuit ita plenꝰ grã: ꝙ eiꝰ grã augeri ñ pōt. nã augmẽtũ ñ cõpetit rei ßꝫ ꝙ res ẽ infior: ⁊ tota potẽtialitas capacitatis alicuiꝰ ẽ ipleta ex fine iplẽte: ⁊ iõ ñ hꝫ iteriꝰ qº crescat ⁊ q̄a aia xp̄i ab initio ꝯceptõis fini ultimo ẽ vnita ñ solũ p fruitionẽ vt eẽt pfectꝰ ꝯphẽsor ß etiã p ꝟbi vnionez: iõ grã eiꝰ augeri ñ potuit.

Qr corpꝰ dñi nr̃i Jesu xp̄i fuit i instãti formatũ ⁊ assũptũ: ⁊ q̄re illd̄ ñ fuit pductũ i pfecta q̄ntitate. Cap. 3.

Tertia ꝯclusio dr̃ corpis ꝯditio. Fuit.n. corpꝰ dñi nr̃i Jesu xp̄i utero ꝟginis clausũ in cõceptiõe tripliciꝯ cõditiõe sociatũ .vꝫ.

Prima dicit̃ formatio.
Secũda dicit̃ animatio.
Tertia dicit̃ assũptio.

Prima cõditio dr̃ formatio: q̄a corpus xp̄i in instãti ꝯceptiõis fuit pfeẽ formatũ q̄ntũ ad pfectã organizationẽ ⁊ dispositio nẽ mẽbroꝝ: qd̄ pbat̃ p Aug. liº de fide ad petrũ dicẽs. Firmissime tene ⁊ nullatenꝰ dubites ñ carnẽ xp̄i sine diuinitate i vtero ꝟginis fuisse ꝯceptã pusq̄ȝ susciperet̃ ábo. ⁊ hoc dicimꝰ ßꝫ mgr̃ȝ in 3º. ꝙ ꝟbũ ñ suscepit nisi carnẽ formatã. dñs aũt Boñ. supra prefata di. dic̃ hoc fuisse ꝯueniẽs triplici rõe.

Priº ex pte ꝟbi assumẽtis.
Scđo ex pte ꝟtutis opantis.
Tertio ex pte ꝟginis ꝯcipiẽtis.

Prima rõ sumit̃ ex pte ꝟbi assumtis: q̄a ñ debat ꝟbũ assumẽ ptez humane nr̃e vt eẽt hõ ßꝫ q̄d. ß ßꝫ totaȝ hũanã nãm: ⁊ ita carneȝ ⁊ aiaȝ maxime cũ aĩa det carni ꝯuenientiã: vt vniat̃ cũ diuina nã: ⁊ q̄m aĩa ñ est nata vniri nisi carni forte ⁊ organizate. idõ i p̄mo istãti ꝯceptionis necẽ fuit corpꝰ xp̄i ad pfectã organizationẽ adduci. vñ Aug. li. de trinitate. ñ ex vtero ꝟginis p̄us caro concepta est vt postea diuinitas in carneȝ: sed mox dei dei ꝟbũ i vteꝝ venit factũ est caro seruata ꝓprietate nature: ⁊ pfectꝰ homo i vnitate carnis hũane

Scđa ratio sumit̃ ex pte ꝟtutis opãtis: q̄a ꝟtꝰ diuina opat̃ mirabilr̃. Iđ aũt ẽ miraculũ miraculoꝝ: ꝙ femĩa concipiat deũ: ideo ad sue mirabilis potẽtie ostẽsioneȝ sbito formauit illđ corpꝰ qđ forte nã ñ pōt ñ successiue.

Tertia ratio sumit̃ ex pte ꝟginis ꝯcipientis: q̄ statiȝ vt ꝯsensit: repleta fuit sp̄ũ.s. ⁊ mr̃ dei effecta: ⁊ q̄m mr̃ dei ñ erat nisi deus vnitꝰ esset carni quã concepat: ⁊ caro nec deo nec aĩe debẽt uniri nisi haberet membroꝝ distinctioneȝ conuenienteȝ: hinc est ꝙ ab instanti conceptionis in membroꝝ distinctione corpus xp̄i debuit esse pfectũ. Sꝫ cur hic remanȝ mens

dubia: cur corp⁹ illud pfectū quãtuȝ ad organizationē ñ fuit pductū siue formatū ĩ pfectione q̃ȝtū ad q̃ȝtitatē. Nõ .n. fuit corp⁹ adeo nobilioris ↄdi tionis q̃ȝ corp⁹ xp̄i: ⁊ tñ illō in instã ti creationis fuit perfecte a deo for matū q̃ȝtū ad q̃ȝtitateȝ molis. ⁊ hoc dic̃ dñs Boñ a. vbi s̃. Rñdet q̄ pfectõ q̃ȝtitatis illi⁹ corporis fuit opatione nature: c⁹ ē opari s̄m tp̄is successiōeȝ ⁊ lȝ deus aliter de illo corpe facere potuisset: noluit tñ sic eē triplici rõe.

Pri⁹ ꝓpt̄ legis vniuersitatis ↄ̄uatōeȝ
2⁹ ꝓpter fidei ↄfirmationē.
3⁹ ꝓpter humilitatis xp̄i ↄmēdatōeȝ.

Prima g̊ rõ fuit ꝓpter legis vniuersi tatis ↄseruationē. Nã de⁹ vnicuiq̧ naē ↄcessit ꝓpriã opationē: nec vtitur miraculose: vbi naã p se põt sufficiēter opari: ⁊ q̇a nã in xp̄o satis sufficiēter poterat corp⁹ xp̄i ad pfectã q̃ȝtitateȝ deducē. iõ qđ in illo derogabat̃ ei⁹ dignitati noluit de⁹ tp̄is ãticipare tã q̃ȝ iust⁹ vniuersitatis administrator vt vnūqđq̧ iux̄ v̄tutē sibi ↄueniēteȝ opari sinēt: ⁊ hoc q̇dē ↄueniebat q̇a naãȝ nolebat pimē: s̄ repare.

Scđa rõ fuit ꝓpter fidei ↄfirmationē. In h̊ .n. v̄itas fidei ↄfirmat̃ ad firmit̃ cre dendū q̄ xp̄s ñ fantasticã s̄ v̄aȝ car nē assumpsit.

3a rõ fuit ꝓpt̄ humilitatis xp̄i ↄm̄ dationē. Cõmēdat̃ nãq̧ sua humili tas qñ ñ solū dei fili⁹ fact⁹ ē hõ: s̄ na tus ē paruul⁹ m̄rno lacte nutritus: ĩ cuna vagiēs: in m̄ris brachia gesta tus: ⁊ officia q̄q̧ suscipiēs: q̇b⁹ infan tuli indigere solēt.

Scđa ↄditio corporis xp̄i dr̄ ani matio. Fuit nēpe illō corpus preter morē alioꝝ: vt dictū ē istãti aiatum aia rõnali: de q̄ aiatione diffusi⁹ di cturi sum⁹ in sequētib⁹.

Tertia ↄditio illi⁹ corporis fuit as sũptio: q̇a in eodē etiã instanti fuit a v̄bo assũptū. vñ greg. 18. li. moraliū Angelo ãnũtiãte ⁊ sp̄ū .s. aduenīēte mox v̄bū in vtero: ⁊ mox intra vteruȝ v̄bū caro. q̇b⁹ diligēter ↄsideratis: si xp̄m inspicē voluerim⁹: in v̄t̃o v̄gi nis reclusū deducemur ad ingentes grãs ei persoluēdas: q̇ pro nobis pec catorib⁹: p nobis miseris ⁊ vilissimis vermisculis: p nobis inimicis eterni p̄ris. 9. mēsib⁹ habitare voluit in ta lamo v̄ginali. Sȝ q̇d dicem⁹ de vir gine illa g̃tiosissima q̄ talē filiū tene bat in vētre. O res digna miratu. o stupēdū pdigiū. o ineffabile sac̃m̄tū. Stat in sua cellula v̄go deuota: ⁊ ĩ ventre suo baiulat quē celi ⁊ terra ca pere ñ p̄nt. Sciebat se v̄ginē eē: ex piebat̃ se iã ↄcepisse. Certissima erat ex angelica instructiōe ⁊ nouitate tã ti miraculi: q̇a ↄceperat filiū dei hũa ni g̃nis redēptorē. Multa erat in ei⁹ corde suauitatis repletio. multa ĩ m̄te dulcedo: ⁊ copia iocũditatis. Leue pond⁹ lectūq̧ sustinebat. O quot la chryme fluebãt ex oculis illi⁹ v̄ginis humilis in tali gestatione tanti filij iubilãtis. O q̇d dicebat. q̇d loq̄bat̃. q̇d cogitabat. Certe hũana mens se creta h⁹mõi plene excogitare ñ valȝ Possum⁹ tñ pie credē puellã illã dō dilectaȝ die noctuq̧ in semetipsa di xisse: filiū dei ĩ vētre hēo: ipsū teneo quē ꝓph̄e p̄dixerũt: quē p̄riarche pre nũtiauerũt: quē sancti patres deside rauerũt: q̇ mūdū saluare dȝ: q̇ ĩfernū

expoliabit: q padisū apuit: q angelos
letificauit. ipse ē dei fili⁹. ipse ē meus
fili⁹. O fili mi dulcissime. o fili amā
tissime. o fili piissime: quē corde cre
do: corpore teneo: qn̄ te oculis ꝓpriis
aspiciā: qn̄ te infantulū natum lacte
depascā. Un̄ hoc mihi vt tu me i tuā
mr̄ez elegeris. Grās tibi ago deus
me⁹ q sis in eternū bn̄dict⁹. Hec ꝛ si
milia poterat ꝟgo mēte reuoluere.
Nos autez debiles ꝛ infirmi eā ꝑce
mur humilib⁹ ꝑcib⁹ vt ꝓ nobis iter
cedere velit apō suū dilectū filiuz re
gnātē i celis: quē ipsa tenuit i vtero
icarnatū i t'ris. q ē bn̄dict⁹ zc. Amē.

Dn̄ica 2ª de aduētu. Sermo de
diuinitate Jesu xp̄i: q sic fuit ver⁹ ꝛ
pfect⁹ hō: ita fuit ver⁹ ꝛ pfect⁹ deus.
qd si qs nō crederet absq dubio pe
riret: qa ita debem⁹ credere xp̄z deū
vt etiā nō negem⁹ hoiez: ꝛ ita ipsuz
hoiez tenemur ↄfiteri: vt etiā deū n̄
dubitem⁹.

Septim⁹ fruct⁹ Jesus ē fili⁹ dei.

b B Eatus est qui non fuerit
scādalizat⁹ i me. Uerba
sunt redēptoris nr̄i origi
nalit' Mat. xi. c. ꝛ i euāge
lio p'ntis dn̄ice. Conat' antiquus ho
stis q̄ntū pōt mētē euertere a luce ꝟi
tatis: vt errore disseminato in aiam
sibi credētē eā facile decipiat: atq de
ducat p semitā vitioꝝ: ꝛ inter cetera
conat' suggerere his q vel curiosi vl'
inertes fuerint opiniones varias fal
sas ꝛ impias circa incarnatiōis sac
tissime misteria: de qb⁹ q male sentit
de xp̄o redēptore ꝟe scādalizat': ꝛ a
sua salute ꝓcul efficit' alien⁹. Jdcirco
redēptor nr̄ discipulos Johis istru
xit dicēs. eos fore beatos q nō scāda
lizāt' in ipso. i. q bn̄ sapiūt de sua di
uinitate ꝛ hūanitate. Et qm̄ xp̄z icar
natū ita ↄfiteri debem⁹ hoiez: vt nō
negem⁹ deū: idō in p'nti hmōi de ihu
xp̄i diuinitate dicturi sumus: de qua
null⁹ i xp̄o scādalizari dz: qa oēs ipz
credē tenemur verꝫ hoiez ꝛ verꝫ deū
Ad qd pleni⁹ itelligēdū: ꝟitatē hāc
curabim⁹ declarare sb vno fructu. s.
Jesus ē fili⁹ dei: ꝓ quo nōbim⁹ tres
ↄclusiones ꝑncipales.

pª ↄclusio dr̄ testificatiōis.
2ª ↄclusio dr̄ attributionis.
3ª ↄclusio dr̄ operationis.

Qz xp̄s deus sit: qa h hēt' ex testi
monio hūano āgelico ꝛ diuino: ita
ꝙ tā scripture iudeoꝝ q̄ gētiliū siue
etiā xp̄ianoꝝ clamāt xp̄m ēē verꝫ de
um. Capl'm. pmū.

p P Rima ↄclusio dr̄ testificatiōis
Colligim⁹ nāq xp̄m ēē filium
dei ex multiplici testimonio scriptura
rū q de ipso loquūt' de qb⁹ aliqs ad
ducam⁹. ꝓ q̄ꝛ ordinatiōe ānōbim⁹
triplex testimoniū in scriptura īuētū
siue reptū de dn̄o Jesu xp̄o.

Primū dr̄ humanum.
Secundum dr̄ angelicum.
Tertium dr̄ diuinum.

Primū testimoniū dr̄ hūanū: qd
ꝓferūt iudei ꝛ testificāt' gentiles: ꝛ
inimici xp̄i manifestāt. pº nāq iudei
testificāt' diuinitatē xp̄i. Ecce iā Jsa
incipit loq. dic. n. 9º. c. Paruul⁹ fili⁹
nat⁹ ē nobis. Ecce hūanitas. Et seq̄t'
Et vocabit' nom ei⁹ admirabilis ↄsi
liari⁹ de⁹ fortis pr̄ futuri secl'i: ꝑnceps
pacis. Ecce diuinitas: qa dic' Nico.

de lira sup hoc passu. Trāslatio. Jo. ispūtū hʒ. ⁊ vocabit nom̄ ei⁹ magni cōsilij āgel⁹. In trāslatiōe ꝟo caldaica hr. vocabit nom̄ ei⁹ ꝑmanēs i secula secloꝝ mesias. Itē Iere. 23. ecce dies veniunt dic dñs ⁊ suscitabo David germē meū iustū. Trāslatio caldaica hʒ statuā messiā iustū. ⁊ sequit ⁊ vocabūt eū dñs iust⁹ nr. in hebreo pōit nom̄ dei thethagramathon: vt dicit nicola⁹ de lira: qd̄ ē nō solā eēntiaʒ di significās p rabi Salomonē. Itē Baruch. 3. c. Hic ē deus nr: ⁊ nō extimabit ali⁹ ad illū. ecce diuinitas. p⁹ hec in tris visus ē: ⁊ cū hoib⁹ cōuersa t⁹ ē. ecce hūanitas. Itē Jo. baptista q̄ xp̄um baptizauit dicit Jo. p°. vidi spʒ descēdētē q̄i colūbam de celo: ⁊ manētē sup eū: ⁊ ego nesciebā eū: s; q̄ me misit baptizare: ille mihi dixit. super quē videris spm̄ descēdētē ⁊ manētē sup eū: hic ē q̄ baptizat i spū scō. ⁊ ego vidi ⁊ testimoniuʒ ꝑhibui q̄a hic ē fili⁹ dei. Itē Nathanael dixit xp̄o Jo. p°. Tu es fili⁹ dei. Et petr⁹ aploꝝ pinceps Mat. 16. a xp̄o interrogat⁹ rndit. Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. Et scā Marta. Jo. ii. c. dixit xp̄o. ego credidi q̄a tu es xp̄s fili⁹ dei viui q̄ i hūc mūdū venisti. Et cēturio Mat. 26. c. dicit de xp̄o ꝟe fili⁹ dei erat iste. Et Josephus iudeus de xp̄o loquēs i 18. li° atiq̄tatū ait. Fuit p̄dcis tp̄ib⁹ sapiēs vir: si viꝝ noiare fas est Erat. n. mirabiliū opū effector ⁊ doctor oiuʒ eoꝝ q̄ libēt ea q̄ ꝟa sūt audiūt. ⁊ multos q̄dē iudeoꝝ: multos q̄ ex gētib⁹ sibi adiūxit: xp̄s hic erat hūc accusatiōe p̄moꝝ nr̄e gētis virorū cū pilat⁹ eū in cruce agēdū decreuisset nō deseruerūt hi q̄ ab initio dilexerūt eū. appuit. n. eis tertia die iteꝝ viuēs ſm ꝙ diuinit⁹ inspirati ꝓphete vel hec vl̄ alia de eo inumera miracula p̄dixerūt. s; ⁊ in hodiernū diē xp̄ianoꝝ q̄ ab ipso noiati sunt ⁊ nom̄ pseuerat ⁊ gēs. Hec Josephus. Itē rabi Moyses in li° de iudicib⁹ de xp̄o loquēs dic. Jesus nazaren⁹ visus ē eē messias. Et paul⁹ apo. ad hebre p°. c. iq̄t. Multipharia multiq; modis oliʒ de⁹ loquēs p̄rib⁹ i ꝓphis nouissime dieb⁹ istis locut⁹ ē nobis in filio: quē cōstituit h̄rdē vniuersoꝝ: p quē fec ⁊ secula. ⁊ ad ro. p°. qd̄ aūt ꝓmisat i scripturis sc̄is de filio suo Et ad Titū. 3. c. Appuit grā dei saluatoris nr̄i dei. ¶ Insup testimoniū asserūt de xp̄i diuinitate gentiles ⁊ pagani. Nā Calcidi⁹ sup 2° thimei platonis ponit de stella creata i xp̄i natiuitate. dixit ꝙ stella illa nō fuit morbos ⁊ mortē denūtiās s; aduētū dei venerabil' ad hūane cōsumatiōis reꝝ mortaliū grāʒ. Quā stellā cum nocturno tp̄e suspexisset caldeoꝝ ꝑfecto viri sapiētes: ⁊ i cōsideratōe reꝝ celestiū satis exercitati q̄sisse dicunt recētē ortū dei. Itē in li° quodā repto apd̄ tholetū in quodā saxo tp̄e Ferrādi reg̃ castelle: q̄ scriptus erat lr̄a hebraica greca ⁊ latina loquens de triplici mūdo: p̄mū tertij ponens in xp̄o. Dicebat i tertio mūdo. Fili⁹ dei nascet ex ꝟgine Maria ⁊ ꝓ salute oium patiet. Et erat ibi scriptū ꝙ liber ille tp̄e dicti regis deberet inueniri. Itē Sibylla herithea vt Aug. dic. 18. li. de ci. dei. ꝟsus quosdā cōposuit de fine mūdi. quoꝝ p̄me lr̄e iūcte

sonat. Jesus xp̄s theuyos sother: qđ est latine Jh̄s xp̄s filiꝰ dei saluator. De aliis aūt sibyllis q̄ de xp̄o ꝓphetarūt dicētes ip̄m eē filiū dei: ad pn̄s taceo: qm̄ ipsaꝝ dicta nō potui auctētice inuenire: lꝫ de ipsis inueniatur. Jsidorꝰ. 8. ethimologiaꝝ liº loquēte quas decem fuisse ɔmemorat. p̄ma persica: q̄ fuit de persis. 2ª libica. 3ª delphica in tēplo delphyci apollinis genita: q̄ an̄ troiana bella uaticinata ē: cuiꝰ plurimos ꝟsus opi suo Ouidius inseruit. 4ª chimeria in italia. 5ª berithea nomine herophila in babylone orta: q̄ a grecis ilion petētibus vaticinata ꝑiturā esse troiā: ⁊ Homerū mēdacia scripturꝝ: dicta autēꝫ erithea: q̄a in eadē insula eiꝰ inuēta sūt carmina. 6ª samia a samo insula vn̄ fuit cognoiata. 7ª cumana nomine amalchea: q̄. 9. libros attulit tarq̄no p̄sco: in q̄bꝰ erant decreta romana ɔscripta. ipsa. n. cumea de q̄ ꝟgilius vltio. Cymei venit iā carminis etas Dicta aūt fuit cumana a cuma ciuitate: q̄ ē in cāpania: cuiꝰ sepulchꝝ in Sicilia adhuc manet. 8ª elispothia in agro troiano nata: q̄ scribiť solōis ⁊ Cyrri tp̄ibꝰ. 9ª phrigia. Decima tiburtina. De his ferť ꝙ in suis carminibꝰ de deo xp̄ō ⁊ hoīe multa ꝑ dixerūt. Jtē in historiis romanoꝝ īueniť ꝙ tp̄e Constātini imꝑatoris ⁊ Elene m̄ris eius inuētū fuit qđdā sepulchrū Cōstātinopoli: in quo iacebat hō aureā laminā hn̄s: i q̄ scriptū erat. xp̄us nasceť de ꝟgine: credo i eū. O sol ⁊ luna sb̄ Helene ⁊ Constātini tp̄ibꝰ iteꝝ me videbitis. Postremo xp̄i diuinitatē testāť inimici sui

Si loq̄mur de iudeis: ecce ꝙ dispsi sunt ꝑ vniuersū mūdū dati i opprobriū ɔctis gētibꝰ. si dicamꝰ de rōanis iꝑatoribꝰ xp̄m ꝑsequētibꝰ i martiribꝰ suis: nōne oēs pierūt crudeli morte. Patet de Nerone q̄ ab impio deposi̇tꝰ ex vrbē mi̇rabiliť mortuus ē. Domitianꝰ a senatu romano īterfectꝰ ē Detius a diabolo eiectꝰ decessit. Diocliti̇anꝰ p̄mo ab impio depositꝰ deīde strāgulatꝰ ē. Maximianꝰ occisꝰ est. sic ⁊ alij: vt Masentiꝰ: Gallꝰ: Ualerius: Seruiꝰ: Uolusianꝰ. Constās Julianꝰ Theodoricꝰ: ⁊ ceťi qui xp̄m male impugnātes: male finierūt. Si hr̄ticos attēdamꝰ: inuenimꝰ de ip̄is ꝙ manu dei fuerūt ꝑcussi: ⁊ cetis dimissis ne ꝑlixitas tediū generet: dē Arriū illū maledictū dirigamꝰ ſmonē: q̄ ob impietatē suā dānatꝰ est in gn̄ali ɔsilio niceno: vt nōť. 15. di. c. Canones. iste fuit ille maledictꝰ nequā q̄ multa falsa de xp̄i diuinitate pessime dogmatizauit: vt. n. dicit Casiodorus li. p̄º. historie tripartite. ⁊ Eusebiꝰ in 10. liº historie eccᵉ. Arriꝰ fuit p̄sbr Alexādrinꝰ in sacris lr̄is eruditissimꝰ: cupidus gl̄ie ⁊ ipocrita magnꝰ: q̄ vidēs Alexādrū ordinatū in episcopū alexādrinum: qđ ipse cupiebat eidē inuidit: ⁊ cū Alexāder filiū eq̄lē p̄ri esse: vt ipsum impugnaret cepit ɔtrariū asserere: dicebatq̄ꝫ filiū creaturā a sb̄a patris separatū. Hoc tp̄e Siluester Rome ⁊ Constātinꝰ magnꝰ imperator in constātinopolitana vrbe qui consilium ordinari fecit in nicea: in quo consilio vt dictuꝫ est reprobatus est Arrius ⁊ seq̄ces eius. Mortuo ꝟo Cōstātino: ɔstātini

filiꝰ impiū orietis tenuit: q̇ Arriū in
grām recepit deceptꝰ ab eo:qm̄ fate
batᷓ se credē simbolū aplo꞉: ⁊ mali
tiose ħ iureiurando ꝯfirmauit:reuer
susqꝫ ē hoc m̄ ꝯstantinopolim cū cō
plicibꝰ suis:⁊ volebāt ꝯcil.ū celebra
re: qđ sentiēs Alexāder conatus est
impedire:ß neq̄ens apte dixit Arriū
nō esse catholicū: nec licere infringi
sñiam epo꞉. Tūc Eusebiꝰ q̇dā fauēs
arrio dixit Alexādro iureiurādo ꝙ
nisi publica cōione arriū cū vniuer
sis apud se susciperet: tertia die ipse ad
exiliū mitteretᷓ. Discedens ġ mestus
Alexāder orabat ne Eusebii ꝟba sor
tirētᷓ effectū. Igitᷓ vna die sб altare
pronꝰ iacuit tota nocte rogās deuꝫ
vt impedirꝫ maliciā inimico꞉ suo꞉.
Post hec ad palatiū ipator vocauit
Arriū petēs an ꝯsilii decreta huaret
Cui ℞dit ita.credēs ġ ꝟbis Arrii su
scipi eū ab alexādro in cōione pcepit
Erat.n.tunc sabbatū añ pasca resur
rectionis. Itaqꝫ dum arriꝰ egressus
eēt impatoris aulā: ⁊ honoraretᷓ ob
sequiis satellituꝫ Eusebii ac populi:
sicqꝫ magnificꝰ icederet p vrbē: tādē
ad locū vēit:cui nom̄ ē fo꞉ ꝯstātini
ibi totꝰ tremefactꝰ ē:⁊ ventris sui so
lutio facta eū coegit secessū q̄rē:⁊ nō
tm̄ feces:ß fluxū sanguinis cū intesti
nis emisit:splen etiaꝫ fluxit ⁊ iecur:⁊
in tā fetido actu mors sбsecuta est.
Audiuimꝰ ġ ex hꝰmodi exēplis q̄ta
sit potētia hꝰ crucifixi:q̇ nisi deꝰ fuis
set:nō fecisset talia.

Secūdū testimoniū manifestans
xp̄i diuinitatē dr̄ angelicū. Ab ipsis
nāqꝫ angelis habemus ꝙ xp̄s fuerit
filiꝰ dei.s.ab angelo Gabriele dicēte
ꝟgini Marie. Concipies.zc̄.Q.đ.n.
ex te natū ē sāctū vocabitᷓ filiꝰ dei.
⁊ ab angelo pmonēte Joseph Mat
p̊º.⁊ ab angelis qui post ieiuniū.40.
die꞉ accesserūt ⁊ ministrabāt ei.ma
thei.4.c.

Tertiū testimoniū ad ꝯprobandā
xp̄i diuinitatē dicitᷓ diuinū.nā Mat
.17.audita est vox de celo a Petro
Jacobo ⁊ Johe. Hic ē filiꝰ meꝰ dile
ctꝰ ī qº mihi bñ ꝯplacui.⁊ ite꞉ istāte
tpe passionis. Jo.12.c. ipso iesu dñte
pr̄i. Pr̄ clarifica filiū tuū.⁊ vox patris
audita ē. Et clarificaui ⁊ ite꞉ clarifi
cabo. Sufficiāt igitᷓ tot testimonia
lꝫ possumꝰ dicere ꝙ q̄cūqꝫ martiruꝫ
gesta.docto꞉ ⁊ sancto꞉ exēpla xpm̄
deū eē declarāt:de q̇bꝰ alias dicturi
diffusius erimus donāte deo omni
potēte in tractatu de doctrina xp̄iana.

Q xp̄s deꝰ sit:q̇a sibi attribuūtᷓ in
scriptura diuina q̄ soli đo ꝯueniūt.s.
sāctificatio aia꞉.remissio peccato꞉:
productio mūdi. Cap. 2.

Secūda ꝯº dr̄ attributiōis.attri
buūtᷓ nāqꝫ i scriptura dño iesu
xp̄o q̇dā q̄ soli deo ꝯueniūt.

Primū dicitᷓ aia꞉ sanctificatio.
Secūdū dicitᷓ peccato꞉ remissio.
Tertiū dicitᷓ mūdi pductio.

Primū qđ deo ꝯuenit dicitᷓ aia꞉
sanctificatio:vt patꝫ leuitici.19.c.vbi
dr̄. Ego dñs q̇ sanctifico vos. ⁊ hoc
dr̄ ad heb.2. Qui sanctificat ⁊ q̇ san
ctificātᷓ ex vno oēs.zc̄.⁊ ad heb.vlº.
iesus vt scificarꝫ populū p sanguinē
extra portā passus ē.

Secūdū qđ deo ꝯuenit dr̄ pecca
to꞉ remissio.vñ isai.43. Ego sum q̇
doleo iniq̇tates vr̄as. vñ Mathi.2.

āgel⁹ dixit ioseph. Ipse saluū faciet populū suū a peccatis eoꝝ. ⁊ Mat. 9. Cū qdā ex scribis int̄ se murmurauerūt: qa xp̄s dixit paralitico. cōfide fili remittūt̄ tibi peccata tua. xp̄s dixit. vt qd cogitatis mala in cordib⁹ vr̄is. qd ē facili⁹ dicere: remittūt̄ tibi peccata tua: an surge ⁊ ābula: vt sciatis aūt qa fili⁹ hois hꝫ ptātē dimittē di peccata: tūc ait paralitico. Surge ⁊ tolle lectū tuū: ⁊ vade i domū tuā

¶ Tertiū qd̄ deo ꝯuenit ē mūdi ꝓductio iuxta illud Isa. 48. Ego ipse ego p̄m⁹ ⁊ ego nouissim⁹: manus qꝫ mea fūdauit t̄erā: ⁊ dextera mea m̄sa est celos. ⁊ h̄ attribuit̄ xp̄o Jo. p̄°. cū dr̄. In p̄n° erat v̄bū: zc̄. oia ꝑ ipꝫ facta sūt. ⁊ ī. mūd⁹ ꝑ ipsū fact⁹ ē. qd̄ de filio dei dn̄o iesu xp̄o dr̄: sic̄ post ea dr̄ in ꝯclusiōe. Et v̄bū caro factū ē ⁊ habitauit in nobis. zc̄.

¶ Q xp̄s sit de⁹: qa fec̄ mirabilia: q̄ fuerūt sufficiēs testimoniuꝫ diuinitatis sue ꝓpt̄ spēꝫ opeꝝ: ꝓpter modū ⁊ ꝓpter documētū. Cap. 3.

Tertia ꝯclusio dr̄ opatiōis. Mōstrant xp̄m eē deū opa miraculosa ꝑ ipsū facta: de qb⁹ dicebat Jo. 6. c. Opa q̄ ego facio i noie patris mei: ipsa testimoniū perhibēt de me. Miracula qꝫ xp̄i ꝫ tho. 3ª ꝑte. q. 43 fuerūt testimoniū diuinitatis sue maxime ꝓpter tria.

Primo ꝓpter speciem opeꝝ.
Secūdo ꝓpter modū.
Tertio ꝓpter documentū.

¶ Primo ꝓpter specieꝫ opeꝝ: quia transcendebāt omnē potestatē creature v̄e ꝓpterea fieri nō poterāt nisi diuina v̄tute. vn̄ cū cec⁹ dicebat. a seculo nō ē auditū ꝙ apuit qs oculos ceci nati n̄ eēt h̄ hō a deo nō posset facere quicqꝫ.

¶ Secūdo ꝓpter modū: qa xp̄s faciebat miracula ꝓpria v̄tute ⁊ auc̄te. vn̄ Luce. 6. scriptum ē. v̄tus de illo exibat ⁊ sanabat omnes. ⁊ Mat. 8. c. Impauit vētis ⁊ mari ⁊ facta ē tranquillitas magna. ⁊ Luce. 7. c. resuscitāt adolescētulū dixit. Adolescēs tibi dico surge. ⁊ Jo. ii. c. in resurrectiōe Lazari dixit. Lazare veni foras: ⁊ sic de aliis miraculis ei⁹. Alij v̄o qui miracula fecerūt ipsa nō v̄tute ꝓpria ꝫ v̄tute diuina: vel v̄tute ipsius xp̄i incarnati. vnde Petrus vt scribit̄ in actib⁹ apostoloꝝ dixit ei q. 40. ānis per ipsum nō poterat ambulare: ⁊ sedebat ad portā templi. In nomine Jesu surge ⁊ ambula. ⁊ si dicat̄ ꝙ in resurrectione Lazari xp̄s egerit grās deo patri. Rn̄det̄. aliud ē gratias referre: ⁊ aliud ē grās impetrare. p̄mū nō p̄supponit secūdū: ꝫ bn̄ ecōuerso. Insuper quare xp̄s gratias egerit hr̄ ibi. Jo. ii. Ego. n. sciebam ꝙ semper me audis: ꝫ ꝓpter populū circūstātē dixi vt credat ꝙ tu me misisti. Et si dicatur ꝙ deus orauit: dicit Beda ꝙ non orauit ad petendū suffragium ꝫ ad dandum exemplum.

¶ Tertio miracula eius fuerunt testimonium sufficiens diuinitatis sue propter documentū: quia se filiū dei predicabat: quod nisi veꝝ fuisset: nequaqꝫ ei astitisset diuina virt⁹ in miraculorum operatione. Nā impossibile est tā scelesto mendacio quātuꝫ est illud si nō esset veꝝ ipsum deum ferre testimoniuꝫ per opera infinite

virtutis que sunt miracula vba. ꝛ ppt hoc ꝯueniēs fuit xpi ꝯfusio: quaꝫ fecit his q̄ a Johe icarcerato fuerūt missi quos iohes misit ad xp̄ꝫ vt īterroga rent eū. Tu es q̄ ventur⁹ es: an aliū expectam⁹. qd̄ ẜm Greg. iohes fec nō dubitās ipsū esse mūdi saluatorē ẜ ignorās an ad infernū esset in ꝓ pria psona descēsur⁹. Sciebat.n. ꝙ vtus passionis extēdēda erat vsqꝫ ad eos q̄ in limbo erāt ẜm Ambro. sup Lucā. que non fuit ex ignorātia ẜ ex quadā pietate: vl' sic dicit Criso⁹. vo luit vt satisfaceret in hac qōne disci pulis suis: qbus duꝫ videbat̄ meli⁹ de xp̄o credere q̄ꝫ de iohe: ideo xp̄s se deū ꝯtestās: eūtes renūtiate iohi q̄ audistis ꝛ vidistis. Ceci vidēt: clau di ambulāt: leprosi mūdāt̄: surdi au diūt: mortui resurgūt: paupes euāge lizāt̄: in qb⁹ omnib⁹ se deum decla rabat. Nō indiget ꝗ gētilis nec ido latra nec infideles q̄sqꝫ xp̄o ẜdere: q̄a videt eū vel vagientē in cuna vl' lachrymantē in brachiis matris vel fassia precinctū: vel famescentem: vel sudantē: vel contumelias patientem vel in cruce pendentem: vel morietē in medio latronū: quia hec omnia in ipso fuerūt ẜm assumptā naturā seruata tñ in codē supposito ꝓprieta te nature diuine. O mūdi superbia detestāda. o temeraria mētis hūane curiositas: certe ille q̄ cū hominibus visus est videbit̄ in glīa maiestatis sue: q̄n ꝯgregabunt̄ an̄ eum omnes gentes: ꝛ q̄ ei derīserūt ꝛ q̄ ei nō cre diderūt: ꝛ q̄ eū nō adorauerūt ꝯdem nabūt̄ in ignē eternū: q̄ aūt amici ei⁹ eē voluerint accipēt bn̄dictionē seu beatitudinē etiā ꝓmissā: ad quā nos ꝑducat: q̄ ē. b. i secl'a secl'oꝝ. Am̄.

¶ Feria 2ª post dn̄icā secūdā de ad uentu. Sermo de glīa ꝛ sublimitate vbi incarnati ꝯt hereticos q̄ xp̄ꝫ dei filiū ita ꝯfessi sūt: vt tñ inferiorē pre ac minorē dixerūt.

¶ Fruct⁹ octauus Christ⁹ magnificat⁹.

Beat⁹ est q̄. zc. Insurrexe runt q̄dam sp̄u maligno inflati qui vbi incarnati gloriaꝫ ꝛ honorē parui facere studuerūt. Nā cū audierunt xp̄m dei filiuꝫ nominari per varias erroꝝ opiniones hanc in xp̄o filiati onē ꝯtempserunt. Ob quod cū xp̄o scandalizati sunt: vt cum talib⁹ erro rib⁹ nullo pacto potuerūt incarnati onis bn̄ficium participare: cōn quos dirigemus stilū: ꝛ dicem⁹ de magni tudine incarnationis iesu xp̄i: q̄ tāta est: vt nihil sibi maius accommodari possit. idem enim filium dei esse dm̄ verum: ꝛ dominum omnium creatu rarum. idcirco fructum nostrum cō ponemus: qui est Christus magnifi catus. pro cuius declaratione tres conclusiones occurrunt declarande. Prima ꝯclusio dicit̄ singularitatis. Secūda ꝯclusio dicit̄ eternitatis. Tertia ꝯclusio dicit̄ equalitatis.

¶ Q₂ Christus filius dei fuit verus ꝛ naturalis: contra opinionem Che ritii: Fotini: Ebionis: Pauli Samo sathenī: qui dixerunt Christum esse filium dei per adoptionē. Ca. pmū.

Prima ꝯclusio dr̄ singlaritatis in qua magnificam⁹ dn̄ꝫ Jh̄u xp̄m q̄a ipꝫ ꝯfitemur veꝝ ꝛ nal'ē dei

filiū: ꝯ̄ quā opinionē veniunt h̄tici vz. Cheriti⁹: Ebion: Paulus samosathen⁹: Fotin⁹: ⁊ aliȷ̄ ꝫ tho. in 4° sū. con̄ gētiles: q̄ dixerūt nō esse veꝝ filiū dei: qđ ꝓbat̄ tripliciter.

Primo rōne adoptionis.
Secundo rōne inhabitationis.
Tertio rōne deprecationis.

¶ Prima rō dr̄ adoptionis. nā qui ꝑ adoptionē filiȷ̄ sunt dicūt̄ filiȷ̄ non ꝟe ꝫ nūcupatiue. si ḡ de xpō inuenitur ꝙ vocet̄ fili⁹ dei: hoc dꝫ itelligi ꝑ adoptionē ꝑ nūcupationē: sic̄ i scriptura de hominib⁹ sanctis hr̄. Naꝫ Jo. p̊°. scribit̄. Dedit eis potestatē filios dei fieri: his q̄ credūt i noie ei⁹. ⁊ p̊ᵃ Jo. z. Uide q̄lē caritatē dedit nobis de⁹: vt filiȷ̄ dei noiemur ⁊ sim⁹ ⁊ ideꝫ eodē loco. Ois qui nat⁹ est ex deo non hꝫ peccatū. ⁊ Jo. 10. Illos deus dixit: ad quos sermo fact⁹ ē. ⁊ ad ro. 8. c. Ipse. n. spūs testimoniū reddit spūi nr̄o ꝙ filiȷ̄ dei sumus. Et Jacobi p̊mo. c. Uolūtarie. n. genuit ꝟbo ꝟitatis. Ecce ꝙ in his auctoritatib⁹ nos filiȷ̄ dei nūcupamur: nō q̇dē ꝑ nāꝫ ꝫ ꝑ adoptionē: sic etiā de xpō infert̄: ita ꝙ nō sit nālis dei fili⁹. sed ꝫ falsissimū ⁊ h̄ticū eē ꝯstat. Inq̇t eniꝫ Aug. li. de eccl'iasticis dogmatib⁹. Nat⁹ ē ꝫm ꝟitatē nature ex deo filius: ꝫm ꝟitatē nature ex hoie hois fili⁹: ⁊ nō adoptione nō appellatione ꝫ nā in veꝗꝫ natiuitate nascendo vt filii nom̄ h̄ret. Exq° dic̄ dn̄s Bon̄. ꝙ hec locutio. s. xpm̄ eē filiū dei per adoptionē nō admittit̄ siue ꝓferat̄ siue cū determinatione: vtpote si addat̄ iquātū homo: q̇a filiatio respic̄ ꝑsonā: adoptio aūt p̄supponit q̇ꝫdaꝫ exneitatē. Hec Bon̄ᵃ. 10. di. tertii. scs aūt th. ipugnat fundamētū ꝑ h̄ticos introductū: q̇a alit̄ loq̇t̄ scriptura de filio dei xpō. ⁊ alit̄ de nobis. De ip̄o. n. dr̄ ꝙ descēdit de celo. Jo. z. ⁊ 10. .6. ḡ erat an̄q̇ꝫ de celo descendisset. Dixit etiā eū missum: vt ꝑ eū adoptionē filioꝝ recipem⁹ ad Galla. 4. dic̄. n. eū vnigenitū Jo. 5. dicit eū eq̄lē patri ad philip. z. c. Insuꝑ eū diuina scriptura xp̄ꝫ di filiū: ⁊ āgelos dei filios noiat: tn̄ alia ⁊ alia rōe. vn̄ apo. ad hebre. p̊°. Cui aliq̄n āgeloꝝ dixit Fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te. Itē int̄ ceťos q̄ dei grām habuerūt Moyses habuit eā copiose: de quo .zz. c. dr̄ ꝙ loq̄batur ei dn̄s facie ad faciē: sic̄ loq̄ solet hō ad amicū suū. si ḡ xp̄s ih̄s nō diceret̄ dei fili⁹ nisi ꝑ grāꝫ adoptiōis sic̄ ⁊ alii sācti eadeꝫ rōe Moyses fili⁹ ⁊ xp̄s dicēt̄: lꝫ etiā abūdātiori m̄ grā xp̄s fuerit dotat⁹ nā ⁊ int̄ alios sāctos vn⁹ alio maiori grā replet̄. ⁊ tn̄ eadē rōe oēs filii dicūt̄. Moyses aūt nō eadē rōe dr̄ fili⁹ q̄ xp̄s: q̇a distinguit apo⁹. xp̄m a moyse sic̄ filiū a seruo. vn̄ dr̄ ad heb. .z. c. Moyses q̇dē fidelis erat in tota domo ei⁹ tāq̇ꝫ famul⁹ in testimoniū eoꝝ q̄ dicēda erāt. Xp̄s ꝟo tāq̇ꝫ fili⁹ in domo sua. vn̄ dictū hereticoꝝ ex scripturis ꝯuincit̄ nullā h̄re firmitatē q̇a vt dic̄ apo⁹. ad collo. p̊°. In ipso ꝯplacuit inhabitare oēꝫ plenitudinē diuinitatis. ⁊ ex hoc ꝯsecuta ē vlťius q̄dā vnio inter hoiem ⁊ deū: dum ⁊ hō ille bona sua volūtate deo ihesit ⁊ deus suam volūtatem acceptauit secundum illud Jo. 8. Qui misit me mecū est: ⁊ non relinquit me solum:

Et ego q̄ placita sũt illi facio sem̄p:
vt sic intelligat᷑ tal' vnio eē hoīs illiꝰ
ad deũ: q̄lis ē vnio de q̄ apl's pᵉ cor.
.6. Qui adheret deo vnꝰ spũs ē cuꝫ
deo. Sꝫ si q̄s diligēt᷑ ꝯsideret p̄dcā
positio ꝟitatē excludit. nā vt dic̄ sc̄s
tho. i q̄rto sũme ꝯt̄ gētiles ꝟꝫ p̄dc̄aꝫ
nō fuit ꝟbũ dei hoī illi vnitũ: nisi ꝟꝫ
habitationē p̄ grāꝫ. Ex qua ꝯsentit᷑
vnio voluntatũ. inhabitatio aũt ꝟbi
dr̄ i sāctis suis a ꝯstitutiōe mũdi: q̄ tñ
ihabitatio icarnatio dici nō pōt. alio
q̄n ab initio mũdi deꝰ incarnatꝰ fu
isset ꝓpt᷑ inhabitationē ꝟbi diuini in
sāctis hoībꝰ ꝯsueuit sac̄ scriptura his
modis significare. locutꝰ est dñs ad
moysē. Dixit dñs ad moysē. Factũ ē
ꝟbũ dñi ad Jeremiā vl' ad alios ꝓ
phetas. Nunq̄ꝫ tñ legit᷑ ꝙ ꝟbũ dñi
factũ sit Moyses vl' Jeremias vel
aliq̄s aliꝰ: ⁊ tñ de xp̄o dr̄: ꝟbũ caro
factũ ē. Insup̄ ꝓnoīa demōstratiua
ad p̄sonā referũt᷑ vl' ipostasiꝫ vl' sup
positũ. Nemo. n. diceret ego curro
alio currente: nisi figuratiue: vtpote
q̄a aliꝰ loco eiꝰ curreret. ꝟ ille homo
q̄ dr̄ Jesus dic̄ de se. Añq̄ꝫ Abraam
fiet ego sũ. Jo. 8. ⁊. Jo. 10. Ego ⁊ pr̄
vnũ sumus: ⁊ plura alia q̄ maxie ad
diuinitatē p̄tinēt: g̊ manifestũ ē ꝙ p̄
sona illiꝰ hoīs loquētis ē p̄sona filij d̄i
F 2º arguũt h'tici rōe depcatōis: q̄a
xp̄us orās ad p̄rem Jo. 16. dicebat.
Ego claritatē quā dedisti mihi dedi
eis vt sint vnũ sic̄ ⁊ nos sumꝰ. Sic̄
g̊ pr̄ ⁊ filiꝰ vnum sũt: ita discipulos
vnũ eē volebat. ꝟ si volebat eē vnuꝫ
cũ p̄re: g̊ q̄lis est vnio discipuloꝝ ⁊
alioꝝ sāctoꝝ ad ipsũ p̄reꝫ: talis fuit
vnio ipsiꝰ filij: g̊ xp̄s dictꝰ ē filiꝰ per

q̄ꝫdā vnionē ⁊ amicitiā cũ deo. Ad
hoc R̄ndet sc̄s tho. vbi s̄ ad gētiles.
ꝙ argumtũ nō ꝯcludit: q̄a esse vnũ
pōt intelligi duplicit᷑. aut in eēntia:
aut i amore. Cũ xp̄us dicebat. vt sint
vnũ sic̄ ⁊ nos sumꝰ: loq̄bat᷑ de vniōe
amoris: q̄a vt pꝫ in textu p̄cedenti sā
cti euāgelij multiplicatis vicibꝰ com
mēdauerat xp̄s discipulis suis amo
rē ⁊ caritatē. Remanet igit᷑ catholi
cũ documtũ ꝙ xp̄s singl'arit᷑ ē dei fi
liꝰ verꝰ vt pꝫ p̄fectꝰ eiusdē nē cũ p̄re.

¶ Q xp̄s est dei filiꝰ nō ex tp̄e: ꝟ ab
et̄no a p̄re genitꝰ. Cap. 2.

S Ecunda ꝯclusio dr̄ et̄nitatis.
Apparet q̄dē q̄ꝫ magnꝰ sit fili
us dei nō ex tp̄e ꝟ ab eterno a patre
genitꝰ ē. vñ Aug. liº. de trinitate. ⁊
ponit᷑ a mg̃ro. 9. di. p̄mi li. Si p̄us
erat deus ⁊ postea pr̄ fuit vtiq̄ꝫ gñ̄a
tionis accessione mutatꝰ ē. aduertat
deus hāc demētiā. Et Jlariꝰ. Inter
gignere ⁊ gigni nullũ est mediuꝫ. s.
durationis. vñ si patri est ꝓpriũ sem
per genuisse: filio ꝓpriũ est semper fu
isse genitũ. Sed Eunomius h'ticꝰ
aliter male sentit. s. ꝙ filius añ incar
nationis misteriũ extiterit: ⁊ etiam
ante mundi ꝯstitutionē. Ponebat
nanq̄ꝫ ꝟm dicta platonicoꝝ sũmuꝫ
deum patrem creatorem omniũ reꝝ
A quo primitus effluxisse dicebant
quandam mentē: in qua essent oīuꝫ
rerum forme superiorē omnibꝰ aliis
rebus: quam primum intellectuꝫ no
minabant. ⁊ post hec dicebant esse
animam mũdi non localit᷑ sed intel
ligibiliter extensam a centro terre vs
que ad summa celi. vt testatur Gre
Nisenus libro de natura hominis.

Et de hac etiã dicebat macrobi⁹ sup somnũ scipiõis. Aia mũdi nihil post auctorẽ deũ põt eẽ pfecti⁹: deinde ponebãt alias creaturas. Qḋ autez in scripturis sacris de filio dei dr: hoc ⁊ mẽte pdcã eunomij volebat itelligi. Cui opinioni ↄsonat positio auicẽne q̃ supra pmũ celi ponit itelligẽtiã p mã mouẽtẽ pmũ celũ: supra quaz vlteri⁹ deũ i sũmo ponebat: quos oẽs catholica fides ꝓsternit: q̃a ñ intellexerũt illi⁹ gñatiõis ieffabilis sacmtũ qḋ Jo. ꝑdicauit i euangelio suo. Jn pncipio erat vbũ: h̄ erat in pn° apḋ deũ. vbi coeẽnitas pris ⁊ filij declarat̃. Nã vt dic̄ Nico. de lira sup h̄ passu tripliciẽ ↄtingit vt ꝓcedẽs sit posteri⁹ duratiõe eo a quo ꝓcedit.

p° rõne liberationis po^e.

2° rõne modi ꝑducendi.

3° rõne libertatis.

¶ Primo rõne liberationis po^e. qñ ꝑducẽs nõ h̄z a pncipio sue duratõis potẽtiã ꝓductiuã pfectã: sic hõ a pncipio pueritie ñ h̄z potẽtiã gñãdi pfectã: ⁊ ei⁹ fili⁹ ncc̃io posterioꝛ ẽ duratõe

¶ Scḋo ↄtigit p modũ ꝑducẽdi. q̃a qñ aliq̃d ꝑducit̃ p motũ: q̃ mot⁹ ẽ i tpe opȝ ꝙ ꝓductũ sit posteri⁹ ꝑducẽte duratiõe: q̃a ꝓductũ h̄z pmo eẽ i illo istãti: i quo t̃minat̃ mot⁹.

¶ Tertio ↄtigit rõe libertatis: qñ aliq̃d ꝑducit̃ libẽ ⁊ ñ de ncc̃itate nẽ: q̃a tale agẽs põt expectare ad ꝑducẽdũ sui effectũ: sic cãre a deo: c⁹ potẽtia ẽ pfectissima: ⁊ sine trãsmutatõe ⁊ motu: tñ creatura nõ ẽ sibi coeẽna: q̃a si ab eẽno potuit ꝑducẽ creaturã: tñ noluit. Nullo aũt istoꝝ mõꝝ põt poni i diuinis ꝙ fili⁹ siue vbũ sit posteioꝛ pre: q̃a i diuinis nulla põt eẽ potẽtia ꝓductiua ipfecta vt de se pȝ: nec vbũ in diuinis ꝓcedit p mutationẽ ⁊ motũ: q̃a in diuinis ñ h̄z locũ ƀm illud iacobi. i. c. Apḋ quẽ ñ ẽ trãsmutatio: ⁊ fili⁹ ꝓcedit a pre de ncc̃itate nẽ q̃a de⁹ ncc̃io itelligit se. sic ergo relinq̃t̃ ꝙ fili⁹ sit eq̃lis pri in duratiõe. Et hoc exp̃ssit iohes. hoc. s. vbũ erat apud deũ a pncipio eẽnitatis. Concoꝛ. his scot⁹ ⁊ Bon. ⁊ tho. di. 9. pmi. li. sen.

¶ Qz fili⁹ ẽ eq̃lis pri: coñ hrticos q̃ dicũt xpm̃ pre eẽ minoꝛẽ. Cap. 2.

Tertia ↄclusio dr eq̃litatis. Ex dc̃is eteni i p^a ⁊ i 2ª ↄclusiõe deducimur filiũ dei magnificare: q̃a ẽ eq̃lis pri: hoc tñ q̃dã hrtici negãt dicẽtes xpm̃ pre eẽ minoꝛẽ. Adducũt autẽ i fulcimtũ erroꝛis sui pmo illḋ dc̃z io. 14. pat̃ maioꝛ me est. ⁊ illḋ p^e ad coꝛ. 15. Cũ oia s̄biecta illi fuerit: tũc ⁊ ipse fili⁹ s̄biect⁹ illi erit. s. pri. Scḋo dicũt ꝙ nã pris ñ patit̃ idigẽtiã neq̧ defectũ. nȝ igr̃atiã h̄ i filio hec repiũtur: q̃a a pre recepit iux̃ illḋ Mat. ii. Oia mihi t̃dita sũt a pre meo nota feci vobis. ⁊ ñ põt ea q̃ põt pr: iuxta illḋ mat. 20. Sedẽ ad dexterã meã vl ad sinistrã ñ ẽ meũ dare vobis ⁊c̃ vñ ñ ẽ eiusdẽ nẽ cũ pre: vñ nec eq̃lis pri. Tertio arguũt q̃a pceptũ recipe obedire: oꝛare: ⁊ mitti inferioꝛis esse videt̃. De obediẽtia xp̄i dicit̃ io. 14. Sicut mandatũ dedit mihi pater sic facio. Et ad philip. 2. Factus obediens. ⁊c̃. De oꝛatione habetur iohis. 14. c. Ego rogabo patrem de missione ad Gallatas. 4. Jgitur filius minoꝛ est patre: et ei subiectus.

Et ad hoc ꝛ̃dz Athanasi⁹ dicens.
Eq̃lis pr̃i ƀm diuinitatē: minor pr̃e
ƀz hūanitatē. sic.n. xp̄s q̄ztū ad hūa
nitatem passus ē mortuus. orauit ⁊
alia fecit: fuit obediēs ⁊ similia de se
ipso loquēs dn̄s Jesus xp̄s Jo. dice
bat. Oues mee vocē meā audiunt: ⁊
vitā eternā do eis: vbi ōn̄dit se eq̃lē
auctoritatē hr̃e cū ipso pr̃e. Hoc idez
exp̄ssit ꝑ hoc. Philippe q̄ videt me
videt ⁊ pr̃ez meū. Creditis in deū ⁊
in me credite. Jo. iz. c. vn̄ ƀm ortho
doxe fidei documēta ecc̃lia scā catho
lica ꝯfitet̄ xp̄z verꝫ ⁊ nālē dei filiūz
eternū eq̃lē pr̃i ⁊ verꝫ deū eiusdem
eēntie ⁊ nē cū pr̃e n̄ factū nec creatū
ƀ genitū. Mirꝫ ē certe q̄zta sit quorꝫ
dā m̄tib⁹ ꝑtinacia: q̄zta duricies: q̄zta
malitia: q̄ poti⁹ volūt cū ꝓprio sensu
ꝑire q̄z se sapiētiorib⁹ credētes ꝑ lumi
nosaz ꝟitatis uiā ambulare. Optimū
salubreq̄z ē vnicuiq̄z remediū: vt semꝑ
q̄ magna: q̄ alta sūt ita sapiāt: sicut
sapiētes ēdūt. hoc ē qd̄ scribit̄ extra
de ꝯstitutioīb⁹. c. Non imitaris. ⁊ c.
Canonū. ⁊. 8. q. p̄ᵃ. c. Scīedū. ⁊. z. q.
. 9. c. Pura. Ne imiteris prudentie
tue prudentie sue innititur qui ea que
sibi agēda vel dicēda videt̄ patrum
decretis preponit. inq̄t ⁊ Salomon
prouerbiorum. z8. Qui confidit in
corde suo stult⁹ est. Nō debemus ḡ
ꝯfidere in nobis: ƀ vocib⁹ credē ꝓphe
tarꝫ: p̄dicationes audire apl̄orꝫ: salu
berrimāq̄z doctrinā itelligē m̄ltorꝫ
sanctorꝫ: q̄ oēs vna voce ꝓclamant
xp̄z dei filiū: magnū excelsū gl̃iosū:
q̄ lz ƀz diuinā nāz eēt impassibilis ⁊
imortal̄ infinit⁹: voluit tn̄ in assūpta
nā ifirm⁹ mortal̄ ⁊ ſb̄dit⁹ apparē: vt
nos redimēt: quos deiecerat ⁊ capti
uauerat p̄mo᷑ ꝑentū supbia. idcirco
null⁹ scādalizet̄ in xp̄o q̄ ē bn̄dict⁹ i
eternū amē.

Feria tertia post secūdā dn̄icā de
aduētu. ƀmo de hūanitate xp̄i ꝯt̄ he
reticos q̄ dicūt xp̄z n̄ fuisse hoiez.

Fruct⁹ non⁹ Jesus homo ꝑficit̄.

Beat⁹ est q̄ zc. vbi s. Exal
tata ē magno opere di
gnitas hūani generis i
incarnatione filij dei: qn̄
ille q̄ imperat vētis ⁊ mari: germina
re facit terram: solis ac lune gressuz
disponit: siderumq̄z cursum miro or
dine ordinat: dignatus est hominē
assumere in vnionem persone verbi
Sed hoc amplissimum munus ma
ledicti quidam asserētes de xp̄i hūa
nitate q̄dā n̄ sana: n̄ ꝟa: n̄ deniq̄z ad
credēdū vtilia: ꝯt̄ quos i p̄n̄ti sermōe
dicturi sum⁹ de xp̄i hūanitate: expli
cabimusq̄z rē istā i vno fructu: q̄ est.
Jesus hō ꝑficit̄. ꝓ cui⁹ declaratione
tres ꝯclusiones erūt nōnde.

p̄ᵃ ꝯclusio dr̄ corꝑis ꝟi assūptio.
zᵃ ꝯclusio dr̄ animatio.
zᵃ ꝯclusio dr̄ ꝓprietatis ꝟe ꝯꝟuatio.

Q xp̄s assūpsit ꝟam carnē: ⁊ fuit
ꝟus hō. ꝯt̄ manicheos ⁊ valētinia
nos. Cap. p̄mū.

Prima ꝯclusio dr̄ corꝑis veri as
sūptio. i. q̄ nōndū ē ƀz catholi
cā ꝟitatē q̄ dn̄s nr̄ Jesus xp̄s assum
psit hoiez cū ꝟo cōꝑe: ⁊ cū ꝟa carne
ꝟūtn̄ circa ƀ ꝯtigit triplicit̄ sentire.

p̄ᵒ ƀm manicheos.
zᵒ ƀm valentinianos.
zᵒ ƀm catholicos.

Primo nāq fuere maichi q̄ dixerūt xp̄m assūpsisse corpꝰ fantasticū ⁊ ap parēs: ⁊ ea q̄ ƀ hoiez gessit. s. ꝙ natꝰ ē: ꝙ comedit: ꝙ mortuus ē in ꝟitate n̄ fuerūt ß in quadā apparētia. ⁊ hec opinio bestialis ⁊ irrōnalis totū in carnatiōis misteriū ad q̄zdā fictionē deduc̄. iō sacre scripture euacuāt̄ au ctoritates. nā Jo. p̄° dr̄. ꝟbū caro fa ctū ē: ⁊ n̄ dic̄ ƀ apparētiā ß ƀ exn̄tiā Et iteꝝ Luce vltio. c. dixit xp̄s appēs discipulis. Palpate ⁊ videte q̄a sp̄s carnē ⁊ ossa n̄ hꝫ: sic̄ videtis me hr̄e n̄. n. carnis silitudo caro ē: neq̄ am bulatiōis similitudo ambulatio est. ḡ si xp̄s n̄ ambulauit: n̄ comedit: nō passus est: n̄ ꝟe redemit nos. ꝯ̄ illd̄ apoc. p̄°. Dilexit nos: ⁊ lauit nos a peccatis nr̄is i sanguine suo. ⁊ apoc .z. Redemisti nos dn̄e in sanguine tuo. Et p̄ᵃ petri. p̄°. c. Nō corruptibi libꝰ auro vl̄ argēto redēpti estis: ß p̄ cioso sanguine agni imaculati ⁊ icō taminati dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. ⁊ ad ro. z. Justificati i sanguine ipsiꝰ. Seq̄ret̄ ꝙ xp̄s n̄ ꝟe resurrexerit: ⁊ ꝙ oēs apl̄i ⁊ euāgeliste fuerūt m̄daces testes q̄ ꝟtute magᵃ reddebāt testimoniū re surrectōis ih̄u xp̄i. ut scribit̄ actuū. 4 .c. Seq̄ret̄ ⁊ ꝙ xp̄s fuerit deceptor ⁊ seductor eoꝝ q̄ ei reḡtiāt̄ de tot la boribꝰ quos dignatꝰ ē sustinere: ⁊ sic nihil eēt nr̄a redēptio. Sed hr̄tici se ipsos roborāt per illd̄ qd̄ Paulꝰ ait ad ro. 8. c. Misit deꝰ filiū suū i simili tudinē carnis peccati. ⁊ iteꝝ ad phy. z. In silitudinē hoium factꝰ. ḡ vr̄ ꝙ xp̄s n̄ fuit hō ß i silitudinē ƀ apparē tiā. Ad hoc R̷. sc̄s tho. in 4. sūme ꝯ̄ gentiles. zz. c. ꝙ q̄tū spectat ad ꝓpo

sitū q̄dam est silitudo apparentie vt q̄n adapparꝫ esse aliq̄d qd̄ n̄ est. q̄dā est silitudo specifica sic̄ oms̄ hoies si miles sp̄e dicūt̄: ⁊ hoc m̄ sumit̄ hec similitudo i auc̄tatibꝰ allegatis. naꝫ vt dic̄ Jlariꝰ: ⁊ ponit̄ de ꝟboꝝ sig. .c. Intelligenᵃ. Intelligentia verbo rū ex causis est assūmenda. paulꝰ lo q̄bat̄ de xp̄ō hoie ƀ ꝟitatez: qd̄ pꝫ q̄a sb̄iūxit ꝙ fuit factꝰ obediens vsq̄ ad mortem crucis. ¶ zᵃ opinio fuit valentinianoꝝ: q̄ dixerūt ⁊ male ꝙ xp̄s hūit corpꝰ veꝝ: nō tm̄ terrenū: q̄a portauit illud de celo: ⁊ nihil de mr̄e ꝟgīe accepit. ⁊ ꝑ eā q̄i aque du ctū tn̄siuit. Occasionez sui erroris ac cipiebāt ex q̄busdā ꝟbis sacre scriptu re male itellectis. nam scribit̄ Jo. z. Nemo ascendit i celū nisi q̄ de celo descendit filiꝰ hois q̄ est i celo. ⁊. Jo .6. Descendit de celo. ⁊. p̄ᵃ ad cor. iz .c. p̄mꝰ hō de terra terrenꝰ. secundꝰ de celo celestis. hec oia sic volebant intelligi: vt xp̄s de celo ƀm corpꝰ de scēdisse etiā crederet̄. Sꝫ talis ꝟita tē carnis excludit a xp̄ō: q̄a caro ꝟa nō formatur ex celesti materia ß ex ele mētis. Insuper apl̄us dic̄ ad ro. p̄°. c Factꝰ ex semine Dauid ƀm carnē. ⁊ Mat. i. scribit̄ eiꝰ genealogia. ⁊ bea ta ꝟgo dr̄ eiꝰ mr̄: q̄a ex ipsa natꝰ ē: vt in superioribꝰ diximꝰ. Auctorita tes ḡ itelligēde sūt q̄a xp̄m de celo descēdisse nō itelligit̄ ƀm carnē aut animā: ß ƀm ꝙ deus. Et hoc ex his ꝟbis intelligi potest: quia dixit filiꝰ hois q̄ ē de celo ondēs ita se descen disse de celo: ꝙ tn̄ i celo eē n̄ desierit Q. d̄ ꝓpriū diuinitatis ē vt ita in terris sit ꝙ celum repleat. Jere. zz. Celum

⁊ terraȝ ego īmpleo: nec etiam filio dei inquātū deus est descendere de celo nō ꝯpetit secūdū motū localeȝ. Nā qd localr̄ mouet̄ sic ad vnū locū accedit ꝙ altero recedit: iō filius dei dr̄ descēdisse ſm hoc ꝙ terrenaȝ sbam sibi copulauit: sicut ⁊ Apoꝰ. eū exinanitū dicit inquātū formā serui accepit: ita tn̄ ꝙ diuinitatis nām n̄ ꝑdidit. Tertio catholici dicunt ꝙ xp̄s naturā carnis hūit ꝯsimilē nr̄e nature. nō. n. decebat in ipsa ỽitate inuenire deceptionē ⁊ oculoꝝ ludificationē: q̄a ỽitas nō nouit fallē. nec decebat in ꝑfectissimo dei filio inuenire ip̄fectōeȝ: q̄a ꝑfectissimꝰ n̄ nouit deficē. ⁊ iō sicut apparebat sic veruȝ corpꝰ ⁊ ꝑfectū de nr̄o gn̄e. ⁊ de vr̄o beate ỽginis assūpsit ỽissime.

Qr xp̄s fuit verꝰ hō ſm animā ꝯt̄ Arriū ⁊ Apolinarē. Cap. 2.

Secunda ꝯclusio dr̄ animatio. voluit nāqȝ xp̄s animā rōalē assumē vt esset verꝰ hō ſȝ illḋ mat. 26. Tristis ē aia mea vsqȝ ad mortē Circa quā ꝯclusionē occurrit triplex modꝰ dicendi.

Primꝰ ſm Arriū.
Secundus secūdū Apolinarē.
Tertius secundū doctrinā ecclesie.

Primꝰ modꝰ dicēdi fuit ſm Arriū: q̄ dixit ꝙ i xp̄o n̄ fuit aia: ſȝ loco anime fuisse eius diuinitas. Sȝ hec positio firmitatē nō hȝ: qm̄ deus forma corporis esse nō pōt. Manifestū est autē animā p̄ncipaliter de rōne hominis eē cū sit eiꝰ forma. Si g̊ xp̄s animā n̄ hūit verꝰ hō nō fuit: cū tn̄ apoꝰ hominē eē asserat. p̄ᵃ ad thi. 2º vnꝰ ē mediator dī ⁊ hominū hō xp̄s iesus. Adhuc āpliꝰ tristitia ira ⁊ hꝰmodi passiōes sūt aīe sensitiue vt pȝ ꝑ. p. 2: physicoꝝ. hoc aūt in xp̄ō fuisse euāgeliis approbat̄. opȝ g̊ in xp̄ō fuisse animā sensitiuā de q̄ planū ē ꝙ differt a nā diuina filij dei. hec tho. 24. c. 3. sn̄iaꝝ. ỽūtn̄ q̄ hāc opinionē h̄rticā sbstinē volūt: arguūt ꝯt̄ ỽitatē eo ꝙ scribit̄ io. p̄º. ỽbū caro factū ē. vbi Johes i sūma exp̄mit misteriū icarnatōis ⁊ tn̄ nihil dic̄ de aia. Itē vnio diuine nē ad hūanā dicit̄ icarnatio ſȝ denoiatō sēp dȝ fieri a nobiliori: ⁊ cū aia sit dignior q̄ȝ caro ⁊ incarnatio nō dicat̄ aiatio vr̄ ꝙ aīa n̄ sit assūpta a ỽbo. Itē nā nō fac̄ per plura qn̄ pōt facē ꝑ pauciora: ſȝ i xp̄ō ꝑsoᵃ diuina potēs erat i actu itelligēdi ⁊ amādi ⁊ viuificādi: cū ipse filius dei n̄ careat uolūtate nec itelligētia: nec vita. g̊ vr̄ ꝙ rōalē aiaȝ xp̄s n̄ habuit. Ad p̄mū rn̄det̄ secūdū bonauēturā. di. 2ª. tertij li. ꝙ dc̄m Johis ē ꝑ sinodochē: ⁊ accipit̄ ibi caro ꝓ tota nā. vsus ē aūt i tali locutiōe q̄a nā assūpta notior ē nobis ex ꝑte sr̄e corꝑalis q̄ȝ spūalis: ⁊ cognitio nr̄a icipit ab his q̄ sūt nobis magꝭ nota: ⁊ i assūptione carnis icludit̄ assūptio aīe rōal̄ q̄a si assūpsissȝ carnē multo magꝭ ⁊ aiaȝ. Ad secūdū r̄ndet̄ ꝙ denoiatio dȝ fieri a digniori nisi alia itueniat notitia: ⁊ q̄a rōabilr̄ dat̄ nobis notiᵃ ꝑ ea q̄ sūt nobis magꝭ nota: iō potiꝰ dicimꝰ icarnatōeȝ q̄ȝ aiatōeȝ. Ad tertiū rn̄det̄ ꝙ ꝑsona ỽbi viuificat per modū efficiētis: n̄ tn̄ ꝯuēit sibi viuificare ꝑ modū ꝑficiētis forme. ⁊ hoc rōe sūme ꝑfectiōis: q̄ ē ꝓpter quā nō pōt eē alicuiꝰ ꝑs ꝯstitutiua.

¶ Secundus modus dicēdi fuit Apo
linaris q̄ dixit ꝙ xp̄s habuit animā
sensitiuā: tn̄ sine mēte ⁊ intellectu: ita
ꝙ ꝟbū dei fuit illi anime loco intel
lect⁹ ⁊ mētis. ß hoc non sufficit nec
verꝫ est: q̄a hō speciē sortit̄ humanā
ex hoc ꝙ mentē humanā ⁊ rōnem
hꝫ. Si ĝ xp̄s hoc nō habuit: ver⁹ hō
nō fuit: nec eiusdē spēi nobiscū: quia
anima ratione carēs ad aliā specieꝫ
ptinet q̄ꝫ anima rōnē hn̄s. ꝭm .n. phꝫ
.8. methaphisice. in diffinitiōibus ⁊
specieb⁹ q̄libet differētia cētialis ad
dita vel sb̄tracta variat speciē in nu
meris vnitas. Rōnale aūt est dr̄ia
specifica. Si ĝ in xpō fuit anima sen
sitiua sine rōe: n̄ fuit eiusdē speciei cū
anima nr̄a q̄ ē rōnē hn̄s. hec tho.

¶ Terti⁹ mod⁹ dicēdi est ꝭm doctrinā
ecclesie ꝙ xpūs assūpsit animā rōalē
de nouo creatā. vn̄ Athanasi⁹. pfect⁹
de⁹ pfect⁹ hō ex anima rōnali ⁊ hu
mana carne sb̄sistēs.

TErtia ↄclusio dr̄ ↄseruationis.
nā ita xpm̄ deū ⁊ hominē ↄfite
mur: vnā tn̄ personā vt nullo modo
ↄfundat̄ ꝓprietas vtriusq̄ꝫ nature: qđ
Leo papa testificat̄ i ꝭmone de nati
uitate. inq̄t .n. Uerbū dei deus: q̄ in
p̄ncipio erat apđ deū: p quē omnia
facta sunt: ⁊ sine quo factū est nihil:
ꝓpter liberādū ab eterna morte ho
minē factus est homo. ita se ad susce
ptionē humilitatis nr̄e sine mutatio
ne sue maiestatis inclinās ⁊ manens
qđ erat: ꝟaꝫ formā serui forme in q̄
deo patri equalis est vniret: ⁊ tanto
federe naturā utrāq̄ꝫ ↄsereret: vt nec
inferiorē ↄsumeret glificatio: nec su
periorē minuereꝫ assūptio. salua igit̄
ꝓprietate utriusq̄ꝫ sb̄stantie ⁊ in vna
coeūte psonā suscipe a maiestate hu
militas: a ꝟtute infirmitas: ab eterni
tate mortalitas. ⁊ ad deponēdū nr̄e
ↄditiōis debitū. nā inuiolabilis nā ē
infusa passibili. hec ille. Sed Apoli
narius male cōn hāc ꝟitatē locutus
est dicēs. Ipsū ꝟbū in carnē ↄuersū
sicut cū dr̄ Jo. 2. Ut gustauit archi
triclin⁹ aquā uinū factū: qđ ea rōne
dicit̄ q̄a est ↄuersa in vinū: ß hic er
ror impossibilitatē hꝫ ꝭm doctrinaꝫ
sancti tho. in 4° sūme cōn gētiles. c.
27. triplici rōe.

Primo rōne imutabilitatis.
Secūdo rōe simplicitatis.
Tertio rōe incōicabilitatis.

¶ Primo rōe imutabilitatis. nā đs
est imutabilis. Omne autē quod in
aliud ↄuertit̄ mutat̄. Cū ĝ ꝟbū dei
sit ver⁹ de⁹: ipossibile ꝙ ꝟbū dei fue
rit in carne mutatū. ¶ Scđo ratione
simplicitatis. Cū .n. ꝟbū dei sit deus
simplex ē ⁊ nulla in ipso ↄpositio eē
pōt. Si ĝ aliq̄d ꝟbi sit ↄuersū in car
nē: oportet totū ꝟbū esse ↄuersū: qđ
aūt in aliud ↄuertit̄ desinit esse illud
quod prius fuit: sicut aqua ↄuersa in
vinū iā non est aqua ß vinū: ĝ post
incarnationē ꝭm rōnem p̄dictā ꝟbū
dei penit⁹ nō erit: tuꝫ ex hoc ꝙ ꝟbū
dei in eternū sit: tū q̄a post incarna
tionē xpūs ꝟbuꝫ dei dicit̄ ꝭm illud
apoc. 19. c. Uestit⁹ erat veste aspersa
sanguine: ⁊ nomen eius verbū dei.
Tertio rōne incōicabilitatis eorꝝ q̄ n̄
ↄueniāt in materia ⁊ in genere vno
impossibile ē fieri ↄuersionē ⁊ vniri
inuicē vt ex linea nō fit albedo quia
sunt diuersorꝝ generuꝫ: neq̄ꝫ corpus

elementale potest cõuerti in aliquod corpus celeste: vel in aliquã incorpoream s̃bam: vel eõ᷒. q̃a non cõueniunt in materia nec in genẽ cũ quocunq̃ alio. Eo q̃ deus nec in genere ẽ nec materiã habet. impossibile ẽ q̃ v̄buz in carnẽ fuisse cõuersum: vel in aliq̃d cũq̃ aliud. Diximꝰ quid de xp̃o sentimus ṡm traditiones patrũ: ⁊ expugnauimꝰ rõnibꝰ manifestis hereticorum omniũ obiecta nephanda: satis est clara xp̃i noticia. Ideo nullus p̄ ignorantiam voluntariã ⁊ affectatã si ei non credit excusare potest se. Tñ quibꝰ licet doctrina suscipienda est: vt de v̄bo incarnato fide credatur: q̃d v̄bum explicare non potest. hoc dicit elegantissime Leo papa in sermone de natiuitate. Excedit quidez dilectissimi multumq̃ supeminet humani colloquij facultatẽ diuini opis magnitudo: ⁊ inde oꝛit̃ difficultas fandi: vnde adest ratio nõ tacẽdi: q̃a in Iesu xp̃o filio dei non solũ ad diuinã essentiã: ṡ etiam ad humanam spectat naturã: quod dictũ est per p̄phetã. Generationẽ eiꝰ quis enarrabit: vt vtrãq̃. n. s̃bam in vnã cõuenisse personã. vbi fides tardat sermo nõ explicat. Et ideo nunq̃ materia deficit laudis: quia nunq̃ copia fuit laudationis. Gaudeamꝰ igit̃ q̃ ad tãte misericoꝛdie sacramentũ impares sumus: ⁊ cũ salutis nostre altitudinez attingere ñ valeamꝰ: sentiamꝰ bonũ esse q̃ vincimur. Nemo ad cognitionẽ v̄itatis magister magl̃ appropiquat q̃ qui intelligit in rebꝰ diuinis etiã si multũ proficiat semper sibi superesse quod querat. Naz qui se ad q̃d tendit peruenisse p̄sumit: non q̃sita reperit: ṡ inq̃sitione deficit: ne antez infirmitatis nostre p̄turbemur angustiis: euangelice nos ⁊ p̄phetice adiuuãt voces. Hec ille. Inherentes igit̃ nos dictis sanctoꝶ xp̃m deum ⁊ hominẽ adoꝛemꝰ: q̃ viuit ⁊ regnat in secula seculoꝶ. am̃.

¶ Feria quarta post secundã dñicã de aduentu. Sermo q̃ solꝰ filꝰ dei carnem assumpsit: ⁊ nõ alie persone trinitatis.

Fructꝰ decimꝰ Iesus i mũdũ mittit̃

B Eatus qui non. zc̃. Cupientes quidã misterium incarnationis incõsiderate inuestigare cõfundunt̃ in mente: q̃m credũt totã trinitatem foꝛe incarnatã nesciẽtes distinguere diuinaꝶ personaꝶ pluralitatẽ. ⁊ q̃a h̃ tenere falsũ est ⁊ impiũ: idcirco in p̄nti sermone videbimus qualit̃ sola persona v̄bi carnẽ assumpsit. Colligemusq̃ ea que dicturi sumꝰ s̃b vno fructu. s. Iesus in mundũ mittit̃. p̄ cuius declaratione tres cõclusiones erũt notãde.

p̄ª cõclusio dicitur expressionis.
2ª cõclusio dicitur terminationis.
3ª cõclusio dicitur extẽsionis.

¶ De p̄sona icarnata noiat̃ v̄bũ. c. i.

P Rima cõclusio expressiõis. nã persona incarnata exprimit̃ ⁊ nominatur nomine verbi. Jo. p̄º. c. ideo vt aliqualit̃ huius v̄bi habeamꝰ notitiã tria sũt notãda.

p̄ᵒ q̃lit̃ v̄bũ inuenit̃ in nobis.
2ᵒ q̃lit̃ v̄bũ in deo ponit̃.
3ᵒ q̃lit̃ p̄prietas filiationis in verbo diuino reperitur.

Primū qualiter ꝟbū inuenit̄ ī
nobis. Circa hoc dicit Nicolaus de
lira super Jo. ꝙ vox significatiua dr̄
ꝟbū sed hoc tantūmodo large ⁊ de
nominatiue inquātū significat inte
riorē mentis cōceptū: sicut vrina dr̄
sana inquātū est sanitatis indicatiua
Et ideo sicut illud ꝓprie dicit̄ ꝟbum
quod per vocē significat̄. s. interior
m̄tis ꝯceptꝰ ſꝫ ꝙ dic̄ philosophꝰ pͦ.
ꝑyermeniaꝝ. Uoces sunt note. i. sig̃
eaꝝ que sūt in anima passionū note
Et ideo conceptus mētis interior ⁊
anteꝗꝫ per vocē designet̄ ꝓprie ꝟbū
dicit̄. Et hoc est quod dicit Augu.
.17. de trinitate. Quisqͣs potest intel
ligere verbū nō solū anq̄ꝫ sonet: ꝟbū
etiaꝫ anq̄ꝫ sonoꝝ eiꝰ imagines cogi
tatione inuoluat: potest vidē aliquā
illiꝰ ꝟbi similitudinē: de quo dictuꝫ
est in principio erat ꝟbū. Uerūtam̄
duplex est in nobis interior mentis
ꝯceptꝰ. Unꝰ imperfectꝰ ⁊ informis.
Alius formatꝰ ⁊ perfectꝰ. Cuiꝰ ratio
est: quia cognitio nostra ꝓcedit de
imperfecto ad perfectū. ⁊ ideo de re
primo habemꝰ ꝯceptū ꝯfusū ⁊ imꝑ
fectū vt dicitur p̄mo physicoꝝ. Et ta
lis ꝯceptꝰ nō dicit̄ ꝓprie ꝟbū: sed co
gitatio. procedēdo aūt peruenimus
ad habēdū ꝯceptū rei ⁊ determina
tuꝫ: q̇ a philosophis vocat̄ diffinitio
⁊ a sanctis vocat̄ ꝟbū.

Secūdū vidēdū est qualiter ꝟbū
ponit̄ in deo. Circa quod est cōside
rādū ꝙ deꝰ est intellectualis nature
vt ab omnibus taꝫ sāctis q̄ꝫ ꝓphetis
supponit̄ manifestū. Jdeo in ipso n̄
nomē ad similitudinē ꝟbi large dci
quod ē ipsa vox significatiua vel cō
ceptus rei nō est imperfectꝰ: q̇a i deo
nihil est imperfectū. Et propter hoc
vox significatiua q̄ ē sensibilis ⁊ ipa
cogitatio q̄ licet sit intellectualis: tn̄
importat imꝑfectionē: non habet ibi
locū: sed ibi ponit̄ ꝟbū inquātū im
portat cōceptꝰ rei ꝑfectū: q̇a deꝰ de
vnico actu itelligēdi seipsū ⁊ omnia
ꝯcipit ꝑfecte. ex quo patet differētia
ꝟbi nostri ad ꝟbū diuinū: q̇a ꝟbū
nostrū in mēte multiplicat̄. quot. n.
sunt ibi ꝯceptꝰ ꝑfecti vel formati tot
sunt ibi ꝟba. Jdeo aūt vnicū ē ꝟbū
q̇a nō potest esse ibi nisi vnicꝰ ꝯceptꝰ
ꝑfectissimꝰ. Jtē ꝟbū i nobis est acci
dēs ⁊ q̇d trāsiēs: q̇a n̄ semꝑ actu itel
ligimꝰ. Sꝫ i deo ē q̇dē sbstātia diui
na: q̄ n̄ patit̄ admixtionē alicuiꝰ acci
dētis seu cuiuscūqꝫ essentie creature
⁊ est ꝟbū qđ semper actu permanet
⁊ eternū.

Tertiū vidēdū est q̄liter ꝓpritas fi
liatōis i ꝟbo diuino reperit̄. Ad qđ
sciēdū est ꝙ de ratiōe filiatiōis est ꝙ
ibi sit processus viuētis a viuēte ſm
rationē similitudinis in idemptitate
nature saltim specifice: vel ꝓpinquo
genere: vt declaratū est fructu q̄rto
pn̄tis operis. ⁊ quia ꝟbū in diuinis
procedit sicut viuēs a viuēte ⁊ idēpti
tate nature nō solū specifica: sed etiā
numerali. ⁊ ꝓcedit etiā ſm rationeꝫ
similitudinis: q̇a de ratione ꝟbi est
ꝙ sit perfecta similitudo illiꝰ cuiꝰ est
ꝟbū: ideo ꝟbū in diuinis ⁊ filiꝰ idē
sunt per omnē modū. Jdeo Augu.
in. 6. li. de trinitate ait. Uerbum solꝰ
filius accipit̄. ⁊ in eo loco dicit̄ ꝟbū
quo filiꝰ. De quo ꝟbo idē dic̄ Aug.
.12. li. de trinitate. ꝙ ipsa ꝓprietas filij

personalis diuersis nominib⁹ signi
ficat. Ad exprimendā diuersimode
perfectionē eius: vt enim ostendatur
patri naturalis dicitur filius: vt ostē
datur patri per omnia similis: dicit
splēdor: vt ostēdat imaterialiter ge
nitus dicit vbū. nā vbū est secūda
persona in sanctissima trinitate.

¶ Qr incarnatio determinatur ad
solā personā vbi. Cap. z.

Secunda oclusio dicit termina
tio. Incarnatio nanq; termi
nat ad solā personā verbi ex triplici
ouenietia.

p° inquātū fili⁹ ē imago.
z° inquātū fili⁹ ē vbū.
z° inquātū est filius.

¶ Primo ouenies fuit vt sola psona
vbi incarnaret: inquātū est imago:
qa homo assumptibilis erat ratione
dignitatis imaginis: et quia fili⁹ est
imago patris magis oueniens erat
personā filij assumē creaturā.

¶ Secūdo fuit magl ouenies inquā
tū est vbū: quia fili⁹ dei ē vbū patris
sic pcedit ab ipso vt pater se manife
stat per ipsum: et ideo sicut ad intēti
onis manifestationē vbū itelligibile
copulat voci sensibili: sic ad diuinita
tis reuelationē: vbū patris ogruum
fuit vniri carni.

¶ Tertio fuit ouenies: quia fili⁹. nā
fili⁹ sol⁹ est genitus ab eterno. et sic
ogruebat deū carnē assumere: vt eēt
de genē hominū: et ita fili⁹ hominis
Et hoc est qd dicit Aug. li°. de trini
tate: quē allegat magister sententiaꝝ
di. p^a. li. tertij. Dei fili⁹ non quesiuit
nisi matrē in terris: quia iā habebat
patrē in celis. Insuper si loquamur
de incarnatione per oparationē ad
humani generis redēptionē magis
oueniens fuit filiū incarnari q̃ prez
et spiritū sanctū. Et hoc apparet si osi
derem⁹ hominis lapsum: reparādi
modū: et reparationis fructū. Primo
osiderem⁹ hominis lapsum videm⁹
q lapsus fuit appetendo dei similitu
dinē et equalitatē: que ppie filio attri
buitur Ideo quasi directe otra filiū
peccauit. Hoc est qd dicit Anselm⁹
li°. cur deus et homo. Homo p quo
erat oratur⁹: et diabolus quē erat ex
pugnaturus: ambo falsam dei simili
tudinē sumpse. ūt: vn spūalius aducr
sus filiū peccauerūt. Secūdo oside
rem⁹ modū reparationis: filio incar
nari ouenies fuit. Reparati enim su
m⁹ p mediatoris obedietiā et suppli
cationē: quod magis filio q̃ alij ope
tit. vnde Anselm⁹ li. cur deus et ho
mo. Cōuenietius sonat filiū supplica
re patri q̃ aliam personam. Tertio si
osiderem⁹ reparationis fructū incar
natio ad hoc vt simus dei filij. Si ḡ
posterius per illud habet reduci: qd
est pus in eodem genere: congruum
fuit vt filij efficeremur per illū q est
filius naturalis. vnde Aug. z. li°. de
trinitate ait. Ut homo ex deo nasce
retur primo ex ipso natus est deus.
Oportuit eniz vt per eū efficeremur
filij adoptiui: qui est filius naturalis
Hec Bonauētura. di. p^a. tertij libri.
Alex. in z°. et Tho. i. z^a. parte sūme
. q. z.

¶ Qr nulla persona icarnari potuit
nisi persona filij. Cap. z.

Tertia oclusio dicit extēsionis:
in q̃ nō imerito qrūt doctores

si alia psona a filio.s.patris vel spūs sancti potuit se extēdere ad possibili tatē incarnatiōis. Et ad hoc ꝫm do ctrinā Bonͤ.di.pᵃ.tertij li.dixerunt qdā ꝙ nulla psona incarnari potuit nisi psona ꝟbi: qđ ꝓbāt triplici rōe.
pᵃ ratio ꝑpter psonaꝝ ordinationē.
2ᵃ ratio ꝑpter psonaꝝ ꝯditionē.
3ᵃ ratio ꝑpē oppositoꝝ distictionē.
¶ Prima rō ꝑpter psonaꝝ ordinationē. Ita.n.ordinate sunt psone di uine vt nulla i eis sit admixta ꝯfusio ꝫ si alia psona icarnaret̄ nasceret̄ qdā ꝯfusio.trinitatis: quia plures filij in trinitate dicerentur.
¶ Scđa rō ē ꝑpter psonaꝝ diuinaꝝ ꝯditionē: que talis vt vna persona sit alterius similis ꝛ equalis. Si ḡ icar naret̄ vl̄ pr̄ vl̄ spūs.s.nasceret scilicet qdā eq̄litatis diminutio: dū duo filij essent in diuinitate: quoꝝ vnꝰ hēret excellētiorē nobilitatē altero.
¶ Tertia ratio ꝑpter oppositoꝝ di stinctionē. debēt nāq3 opposita esse diffinita. Si alia psona a filio incar naret̄ nasceret̄ quedā oppositorum indistinctio: qa tūc idem ꝛ vnꝰ filius genitꝰ diceret̄. Et ideo q̄ volūt hāc positionē tenē dixerūt ꝙ nulla alia psona nisi filij poterat incarnari nō ꝑpter defectū ꝫ ꝑpter dignitatē potē tie: que nō admittit aliqđ indecens. Sed dn̄s Bonᵃ.dicit ꝙ pater ꝛ sp̄s sanctꝰ potuissent incarnari absq3 aliq̄ repugnantia. potuissent.n.ferre cor pus quod sibi viueret de genere hu mano nō ꝑ viā generatiōis sic ferre corpus Eue: que non dicit̄ esse filia ade: propterea dato ꝙ alia persona assumpserit ꝟbum: adhuc ibi non ē ꝯfusio nec equalitatis diminutio ꝫ3 rē: quia ex hoc nulla fieret trāsmuta tio circa personas diuinas. Nulla.n. est ꝯfusio quādo nos credimꝰ ꝙ vnꝰ ꝛ idem est tēporalis ꝛ eternus imor talis ꝛ mortuus. Nullū.n.est incōue niens cum dicimus filium esse equa lem patri ꝛ minorem patre secūdu3 naturaꝝ dualitatem. Sufficiat itaq3 nobis ꝙ filius est icarnatus nō imp fecte nō diminute: quinimo cū omni bus requisitis ad salutem ꝛ redem ptionem nostram. Ipsum audiamꝰ: ipsum imitemur: qui pro nobis i mū do venire dignatus est: qui semper paratum se offert ad nos saluādum q̄ est bn̄dictꝰ ꝛc.

¶ Feria quīta post secūdam dn̄icam de aduētu. Sermo ꝯtra iudeos: qui dicūt xp̄m esse venturum.

Fructus vndecimus. Jesus venisse visus est.

b

Beatus qui nō fuerit. ꝛc. Generatio peruersa iu deorum hodierna die ꝑ totum orbem terrarum dispersa ꝛ disseminata i xp̄o scādali zatur: quia per ipsos de xp̄o dulcissi mo ꝛ Jesu nostro negatur: quod ꝑ nos predicatur. dicūtq3 eum ventuꝝ quem venisse omnino clarum est: Quibus tāto fortius viriliter est resi stedum: quāto ipsis fides maior exhi beri possit: quia ad eos de xp̄o fc̄a est reuelatio. Habēt eti3 xp̄i ꝓphetaꝝ documēta ꝛ sāctoꝝ3 patrum exēpla i scripturis ueteris testamēti: quaꝝ sensum peruertētes facile ignorātibꝰ persuadēt quod volūt. idcirco i p̄nti sermone ꝯtra iudeos dicturi sumus

de xp̄i aduētu in mūdum siue i carnē
cuius tempus preteritum est ⁊ non
futurum. Dicemusq; pro hac ꝟitate
sꝫ vno fructu.s. Jesus venisse visus ē
Ad cuius declarationē tres ꝯclusio
nes erūt pertractāde.

Prima ꝯclusio d̄r iudeoꝝ dispersio
siue captiuitas.
Secūda ꝯclusio d̄r eccl'ie stabilitas.
Tertia ꝯclusio d̄r miraculis claritas.

PRima ꝯclusio d̄r iudeoꝝ dispꝫ
sio seu captiuitas. Nā mille ⁊
quadrigētis ⁊.24. ānis iudei dispsi
vagāt̄ ꝑ omnes nationes mūdi.nō
habēt ciuitatē nō tēplū:nō regnum:
nec aliqꝫ āpli⁹ dignitatē. Certe si eos
interrogare voluerimus. Cur tanto
tempore seuit ira dei ꝯtra eos nesci
unt r̄ndere:nisi quia xp̄m in lege pro
missū suscipe noluerūt: ꝗnīmo ꝑsecu
ti sunt eū vsqꝫ ad ꝯdēnationē mortis
Sed vltra prophetia patriarche Ja
cob gn̄. 24.c. satis auctētice manife
stat xp̄m venisse. Cōstās tūc nascituꝝ
rū cū iudeis:qn̄ regale septrū deficeēt
ait enim. Nō auferet̄ septꝝ de iuda
nec dux de femore ei⁹: donec veniat
qui mittēdus est:⁊ ipse erit expectatō
gentiū.verūtn̄ aliqui iudei dicant ꝙ
hec auctoritas nō intelligit̄ de xp̄o:
ſꝫ de Nabucodenosor rege babylōis
qui missus est ex ordinatione diuina
cōn̄ Jerusalē ꝓpter peccata populi:
vt habetur.4.Re.25.c. ⁊ extūc defic̄
regnū iudeoꝝ.ꝗa nabuchodonosor
cepit Sedechiā regē ⁊ filios suos co
rā eo occidit: ⁊ oculos ipsi⁹ effodit:
vinxitqꝫ eū cathenis ⁊ adduxit in ba
bylonē:nec postea aliq̄s de ei⁹ stirpe
regnauit. Quib⁹ r̄ndet Nico.de lira
ꝙ hoc est falsum:quia post captiuita
tē babylonicā iudei habuerūt duces
⁊ principes: sicut patet de zorobabel
esdre.3. Et Nehemia esdre per totū
⁊ Machabeis:vt habet̄ machabeoꝝ
habuerūt etiā reges:ꝗa Johes ircan⁹
filius Symonis machabei imposuit
sibi diadema regni. Et extūc regna
uerūt filij vsqꝫ ad Herodē. Aug.aūt
.18.li.de ciuitate dei.dicit ꝙ primus
post babylonicā captiuitatē rex fuit
Aristobol⁹.ꝑmus apud iudeos Ari
stobolus assūpta diademate ⁊ rex ⁊
pontifex factus est. Nā antea non
reges ſꝫ principes ⁊ duces habuerūt
Huic Aristobolo successit Alexāder
etiā ipse rex ⁊ pontifex. Post hunc
vxor Alexandra regina iudeoꝝ fuit
eius tempore mala sunt eos secuta
grauiora Nam filij huius Alexādre
Aristobolus ⁊ Jrcanus inter se de
imperio dimicantes vires aduersus
israeliticā gentē prouocauerūt roma
nas. Jrcan⁹ nāqꝫ a romanis contra
fratrē poposcit auxiliū: venitqꝫ pom
peius preclarissim⁹ princeps: qui iu
deā cū exercitu ingressus ciuitatem
cepit: tēplū reseruauit nō deuotione
supplicis sed iure victoris. Et ad scā
sanctorum:quo nisi sacerdotē sūmū
intrare licebat: nō vt venerator: sed
vt prophanator accessit. Confirma
toqꝫ Jrcani pontificatu ⁊ subiugata
gente posito custode Antipatro vin
ctum secum Aristobolū ducit. Et ex
tunc iudei tributarij Romanoꝝ esse
ceperunt. Hec idem dicit Crisostim⁹
⁊ Eutropi⁹ li.6. Deinde post paucos
ānos Herodem alienigenam habue
rūt:quo regnante natus est xp̄s. De

quo herode dič Eusebiꝰ pͦ.li. eccle
siastice historie. ⁊ Josephus. 7. antiq̃
tatū li. ꝙ ex idumeoꝝ gēte pmū ge
nus: arabum ꝟo materni sanguinis
originē duxit: q̃a romanis iudeoꝝ
regnū sibi ꝯcedi fecit: in quo cū essꝫ
sublevatꝰ mox in supbiaꝫ erūpit: ac iu
deis plurima mala intulit. Nā ⁊ pō
tifices nō iā ꝭm generis ordinē cōsti
tuebat: ſ ignobilibꝰ q̃busdā permitte
bat sacerdotia sacrata: etiā vestē sum
mi pontificis obclusam signaculo te
nuit: nō pmissa alteriꝰ potestati usus
eiꝰ. Cū etiā vidēt ꝙ generis iudeorū
nobiliuꝫ iudicia si pmanerēt libri sibi
plurimū quererēt: nobilitatis sue oēs
libros: in quibꝰ ꝯstructio generis ha
bebatur: iussit incēdi extimans se no
bilē videri posse. Ueꝝ fuere tūc falsi
diligentes ⁊ studiosi viri: qui vel de
scriptos ex parte aliqua huiusmodi li
bros habebant domi: vel essent me
moriter habiti: ordinē ꝓsapie retinue
rūt. Ecce iā ꝙ iudei ꝯfiteri cogūtur
ꝭm ꝓphetică ꝓmissionē xp̄m iā adue
nisse: qui dū fuerūt interrogati. vbi
sunt illi sanctissimi patres israelitici ⁊
populi ꝓtectores ⁊ defensores. Ubi
Moyses qui populū captiuū dei vir
tute ex egypto de manu Pharaonis
eduxit ⁊ liberauit. exodi. iz. c. vbi Jo
sue: ſb quo illa tria magna miracula
ostēdit deus. Primū ꝙ iordanis flu
uius aquis inūdatū libeꝝ populum
dei nō sorbuit. Josue. 4. Secūdū qñ
prole clangētibꝰ sacerdotibꝰ gerico
corruit. 6. c. Tertiū qñ Josue ꝯt ho
stes pugnante sol vnius diei spatio
stetit. Josue. 4. c. Ubi iudices illi for
tissimi bellatores q̃ populuꝫ dei de
inimicis suis viriliter defenderūt. vbi
octomel qui populū dei liberauit de
manu regis syrie. iudicū. z. vbi hath
qui mohabitas circiter decem millia
omnes robustos ⁊ fortes percussit:
Eglon eoꝝ rege in suo cenaculo in
terfecto. iudicū eodē. c. Ubi Sagay
filius Sanath: qui percussit de phili
stiꝫ sexcētos viros: ⁊ israel defendit.
eodē. c. Ubi Delbora ⁊ Barath: qui
Barath credit̄ vir eius fuisse: ipsa tñ
Delbora israel liberauit de manu ia
bim regis asor. iudicū. 4. c. vbi Gede
on: qui israel liberauit de manu ma
diā terrore lapidū ⁊ tubaꝝ hostibꝰ
ſbito ꝑturbatis aliis mutuade cadēti
bꝰ: q̃ fugam ꝯuersis iudicū. 7. c. vbi
Abimelech filiꝰ Gedeon de ꝯcubina
natꝰ: qui. 70. fratres suos de patris
vxoribꝰ omnes preter vnū Joathaꝫ
qui minimꝰ abscōditꝰ erat occidit: ⁊
dñiū populi violenter arripuit. Ju
dicū. 9. c. Ubi Tholadi sachar. vbi
Tolā iahir galaithides. Ubi Jepte
filiꝰ cuiusdam meretricis: q̃ spuriꝰ a
fratribꝰ fuit eiectꝰ: tandeꝫ necessitate
vrgēte ad principatū vocatꝰ est: ⁊ ex
voto filiā imolauerit: stultꝰ in vouē
do: crudelis in soluendo. iudicū. ii. c.
vbi abossam q̃. 7. ānis israel iudica
uit. vbi arobon ⁊ zabulonites ⁊ abel
Pharatonites: q̃ hūit. 40. filios: de
q̃bꝰ iudicū. iz. c. vbi Sanson fortis:
q̃ leonem iterfecit: philisteos occidit
⁊ tot ⁊ tāta fecit contra eos. iudicū
. i5. c. ⁊. i6. c. Ubi heli ⁊ Samuel ⁊
ceteri victoriosi duces popli iudeoꝝ
Ubi reges illi potētissimi: quos pre
fecit eis deꝰ. Ubi Saul q̃ primus re
gnauit i israel ex volūtate dei vnctꝰ

est in regē a Samuele sacerdote.p°
Re.15.c. Ubi Dauid:q̄ secūdus regna
uit:q̄ permissione dei interfecit gigā
tem goliat: ⁊ demū ad paucos dies
effect⁹ est rex super populū israel.p°.
Re.16.vbi salomon fili⁹ ei⁹ q̄ regna
uit post Dauid patrē suū.secūdi.Re.2
.c.⁊ dedit ei dn̄s sapiētiā ⁊ prudētiā
multū nimis ⁊ latitudinē cordis q̄si
arenā q̄ est in littore maris.⁊ erat sa
piētior cūctis hominib⁹:possidebatq̄
omnia regna a flumine terre philisti
vsq̄ ad terminū egypti 2°.Re.4.c.⁊
edificauit domū domini: ⁊ gloriose
regnauit in vita sua. vbi Joroboaz
vbi abias. vbi assa. Ubi Josaphath
vbi ioram. vbi Ogozias. vbi ioas.
vbi Amosias. vbi ozias. vbi ioathā
vbi agam. vbi ezechias. vbi manas
ses. vbi amon. vbi ⁊ reliq̄ iudeorū
reges:q̄ vt in libris regū diffusi⁹ no
tat̄ successiue regnauerunt cū v̄tute
multa ⁊ victoria inimicorū populi
dei. Quid fecistis o iudei. Q̄d scel⁹
cōmisistis.cur dati estis in opprobriū
gentium: ⁊ abiectione cunctis genti
bus. Ubi Jsaias.vbi Jeremias Eze
chiel. Daniel. Oseas. Joel. Amos
Abias. Jonas. Micheas. Naū.aba
chuch.Sophonias. Ageus.zachari
as. Malachias.Certe nullus est qui
aliq̄d p̄phetizet de aduētu messie:q̄a
iam venit.Jpsi autē iudei clauserunt
cor suū:⁊ taz manifestissimis exemplis
apertissimis.⁊ experimentis credere
nolunt.

De ecclesie stabilitate p̄bat̄ xp̄m
iā venisse. Cap. 2.

Secunda cōclusio dicit̄ ecclesie
stabilitas.Naz a tempore xp̄i
stabilis ⁊ firma permansit: nec vlle
vnq̄ tēpestates non dico solūmodo
hereticorū:s̄ etiam potentissimorū ty
rānorum potuerūt illam submergere.
Quod vtiq̄ fieri nō posset nisi celit⁹
defenderet̄:nec de⁹ itaq̄ sibi assistēt
si mendaciter predicaret Christū ve
nisse. Quis nam explicet quot fuerūt
imperatores Romani:qui xp̄ianum
nomen delere conati sunt:⁊ ecclesiā
dei durissimis cruciatib⁹ ⁊ omni cru
delitate vexarūt. Nōnulli fuere qui
dixerunt decem tantum persecutiōes
ecclesiam passam. Unam uero no
uissimā ⁊ futurā esse dicunt ab ante
xp̄o. quos tamen Augustin⁹ impro
bat.li.18.de ciuitate dei.52.c.vbi ait.
Proinde ne illō quidem temere pu
to esse credendū siue dicēdū q̄ non
nullis visum est vel videtur non am
plius ecclesiam passuram persecutio
nes vsq̄ ad tempus antechristi quate
nus q̄ iam passa ē decimā ⁊ vndeci
mam:eademq̄ sit nouissima ab ante
xp̄o. Prima quippe cōputatur a Ne
rone.Secūda a Domitiano.Tertia
a Traiano. Quarta ab Antonio.
Quinta a Seuero. Sexta a Maxi
miano. Septima a Decio.Octaua a
valeriano.Nona ab Aureliano.De
cima a Diocliciano ⁊ Maximiano.
Plagas eniz egypti que decē fuerūt
putāt ad hunc intellectū esse referen
das:vt nouissima antechristi persecu
tio similis sit vndecime plage egypti
dū hostiliter persequerentur hebreos
in mari rubro populo dei per siccuz
transeūte perierūt. Sed ego illa re
gesta in egypto istas persecutiones
p̄phetice significatas nō eē arbitror

Quãuis ex eiſ qui hoc putant exqui
ſite ⁊ ingenioſe illa ſingula his ſin
gulis comparata videantur nõ pro
phetico ſpiritu: ſed coniecturam men
tis habendo: que aliquando ad ve
rũ peruenit: ⁊ aliquãdo fallit. Quid
enim qui hoc ſentiũt dicturi ſunt de
perſecutione qua ipſe dominus cru
cifixus eſt. In quo eam numero po
ſituri. Si autem hac excepta exiſti
mant computandum tanquaʒ ille cõ
putande ſint: que ad corpus pertinẽt
Quid agent de illa que poſtquã xpſ
aſcendit: in celum hieroſolimis facta
eſt: vbi Stephanus lapidatꝰ eſt: vbi
Jacobus frater Johãnis a gladio
trucidatus. vbi apoſtolus Petrus
vt occideretur incluſus: ⁊ per ange
lum liberatus: vbi fugati ⁊ diſperſi
de hieroſolimis fratres: vbi Saulꝰ
qui poſtea Paulus vaſtabat eccleſiã
vbi ipſe quoqʒ iam fidem quam per
ſequebatur euangelizans: qualia fa
ciebat eſt paſſus per iudeam ſiue per
alias gentes: quando Chriſtum fer
uentiſſime predicabat. Cur ergo eis
a Nerone videatur oriendum: cum
ad Neronis tempora inter atrociſ
ſimas perſecutiones: de quibus lon
gum eſt cuncta dicere: eccleſia creſcẽ
do peruenit. Hec Auguſtinus: qui
in premiſſis verbis docet eccleſiam
dei non niſi inter turbines ⁊ cõquaſ
ſationes varias floruiſſe. Et illud ꝑ
fecto mirabile vnicuiqʒ eſſe debet ꝙ
imperatores Romani: quibus mun
dus olim reſiſtere non potuit: ⁊ totũ
terrarum orbem ſue iuriſdictioni ſubie
cerunt. Non valuerunt cultum dei
delere de terra: quem nullus defen

dit armis: nec pecunia: non deniqʒ
humanis fantibus: quinimo cum im
portuna perſecutione doctores eſſe
deberent ipſi ita iuncti ſunt: vt in or
be collocaretur ſedes eccleſie ſancte
dei. O admirabilis virtus Jeſu Chri
ſti crucifixi. O incogitabilis poten
tia Chriſti: qui moriens reſurgere
voluit tertia die: ſicut promiſerat pe
tro Mathei. 16. capitulo. Super hãc
petrã: ſcilicet me Chriſtum edificabo
eccleſiam meam: ⁊ porte inferi non
preualebunt aduerſus eam. Ipſe eſt
de quo Daniel expoſuit viſionem
Nabuchodonoſor: ꝙ debebeat ſbicẽ
regnum Romanorũ. Nam Nabu
chodonoſor vt dicitur Danielis. 2°.
dixit. Uidi ſtatuam magnam: cuiuſ
caput ex optimo auro erat: pectus ⁊
brachia ex argento: venter ⁊ femur
ex ere: tibie autem ferree. Et poſt ſe
quitur. ꝙ abſciſus lapis de monte ſine
manibus: ⁊ percuſſit ſtatuam in pedi
bus eius ⁊ cõminuit: eos. Per ſta
tuam deſignantur quatuor regna.
Primum eſt regnum caldeorum qđ
deſignatur per caput aureum: ſicut
ipſe Daniel exponit. Secundum eſt
regnum perſarum: quod deſignatur
per argẽtum: quod ſbiecit ſibi regnũ
caldeorum. Deſignatur autem per
argentum: vt dicit Nicolaus de lira
quia in illo regno multum vacabãt
ſapientie ⁊ eloquentie: que ſignificã
tur per claritatem argenti ⁊ eius ſo
noritatem. Et quia regnum medorum
⁊ Perſarum primo fuerunt duo re
gna. ⁊ in vno regnabat Darius ⁊
in alio Cirus: ideo ſig̃ta fuerunt per
illa duo brachia: verũtamen quia fu

erunt coniuncti simul tempore Ciri:
mortuo Dario illa duo brachia erāt
coniuncta in pectore vno. Tertium
est regnum Grecorum: quod ſbiecit
sibi regnum persarum tempore Ale
xandri magni. Designatur autem p
es propter sonoritateꝫ: quia es inter
alia metalla est magis sonorosum.
Quartū est regnū romanoꝝ: quod
designatur per ferrū: quia ſbiecit sibi
regnum Grecorum: ⁊ omnia regna
mūdi: sicut ferruꝫ domat alia metal
la. Per lapidem autem absciſuꝫ sine
manibus designatur Christꝰ qui est
natus de ꝟgine. Per montē ꝓpter
excellentiam vite. Cui Christo ſbici
endum erat regnum Romanorum:
quod impletū fuit tempore Constan
tini: qui a beato Siluestro baptizatꝰ
Romanum imperium Christo ſbiecī
Ex quibus omnibus conuincuntur
iudei: vt velint nolint dicūt Christū
venisse: quē tñ impie negant absque
vlla rōabili causa. ⁊c̄.

Q Christum venisse probat cla
ritate miraculoꝝ. Cap. 3.

Tertia conclusio dicitur mira
culoꝝ claritas. Constat nāqꝫ
venisse Christuꝫ: quia ante aduentū
multa miracula facta sunt in veteri
lege. Nunc vero illa fieri tantum vi
dentur in Christiana religione ꝟtu
te domini nostri iesu Christi. Quāta
enim fuerint illa signa oliꝫ exhibita
patet in scripturis veteris testamēti:
ibi quidem vt Augustinus testatur
libro decimo de ciuitate dei. c. 8. Et
reperiemus qualiter Abrae ex sterili
vxore datꝰ est filius etiam ipsa rena
scēte. genesis. 26. capitulo. Ibi vxor
Loth in statuam salis conuertitur:
quia supremum preceptum contēpsit
genesis. 19. capitulo. Ibi in liberami
ne populi de egypto columna ignis
per noctem ⁊ nubis per diem iter p̄
bebat israelitico populo. exodi. 13. c.
Ibi apertum mare rubrū ostendit:
⁊ filij israel per siccū transeūt: egyptij
ꝟo in mediis fluctibꝰ inuoluūt. exo
di. 14. capitulo. Ibi Marath fluuius
amarissimꝰ imisso ligno dulcificat.
exodi. 13. c. Ibi māna parat patribꝰ
in deserto. exodi. 16. Sed quid oia
mirari temptamus: cū breuis sermo
illa explicare nequeat. Non negant
ipsi iudei que dicimꝰ: ſ; rñdere volūt
an tot signa ⁊ ꝟtutes defecerunt. ne
gāt aūt ꝙ in nostra fide nūc ꝟtutes
⁊ multo maiores inueniāt. Nos aūt
qui xp̄iani sumꝰ de dño Jesu xp̄o au
ctētice legimꝰ ꝙ miracula multa fec̄
Curādo infirmos. obsessos a demo
nibꝰ liberādo. illuminādo cecos. mū
dādo leprosos. ⁊ qđ maiꝰ ē mortuos
resuscitādo: vt dictū ē fructu. 8. pn̄tis
operis. ⁊ nō solū in creaturis rōabili
bus videt. sed etiā in insensibilibꝰ ele
mētis. hic ē qđ Greg. i omel. epipha
nie ait. Oia elemēta auctorē suū venis
se testata sūt: vt ē de his q̄si quodam
vsu hūano loq̄r: deū hūc celi eē cog
uerūt: q̄a ꝓtinꝰ stellā miserūt. mare
coḡuit: q̄a sb eiꝰ plātis calcabile p̄buit
tera coḡuit: q̄a ꝯtremuit. sol coḡuit:
q̄a lucē sui radij abscōdit. saxa ⁊ pari
etes coḡuerūt: q̄a tp̄e mortis eiꝰ scisa
sūt. Infernꝰ coḡuit: q̄a hos quos te
nebat mortuos reddidit: ⁊ tñ hunc:
quem deum omnia elementa insen
sibilia asserunt adhuc in infidelium

iudeoꝝ corda deū nimie eē cogscūt ⁊ duriora saxis ad penitentiā scindi nolūt:eumqꝫ confiteri abnegāt: quē elementa: vt diximus aut signis: aut uisionib⁹ deū clamant. Hec ille. Nec ipse xp̄s tm̄ ista miracula fecit. ſꝫ in eius virtute ⁊ nomine in ecclesia vsqꝫ in hodiernuꝫ diem multipliciter fiunt. Sic patet in apostolis.in mar tiribus. in ꝟginib⁹. ⁊ in ꝯfessoribus: de quib⁹ omnib⁹ ⁊ tāta dici possūt: ꝙ vix aliquis illa queat aut legere: aut audire. verūtamen illud vnum ē miraculū miraculoꝝ omniū clarissi mū ac mirabilissimū: ꝙ mūd⁹ totus per apostolos in xp̄m crediderit. nec fuerūt rustici simplices vulgares: ⁊ idiote qui in xp̄m crediderunt. Sed viri litterati docti:periti:philosophi: oratores: principes: reges ⁊ impera tores. vnde Aug. 22. libro de ciuita te dei dicit. c. 5. Jā ergo tria sunt in credibilia: que tamē facta sūt. Jncre dibile est xp̄m resurrexisse in carnem ⁊ in celū ascēdisse cū carne. Jncredi bile est mūdū tā rē incredibilē credi disse. ⁊ icredibile est homines igno biles infimos paucissimos peritos tā incredibilē rē:tā efficaciter mūdo: ⁊ in illo etiam doctis persuadere po tuisse. Hoꝝ triū incredibiliū p̄mo vo lūt isti cū quib⁹ agim⁹ credere. secun dū cogūt tenere: quod tamē nō inue nim⁹ vn̄ sit factū:si n̄ credūt. Tertio certe resurrectio xp̄i ⁊ i celū cū carne cū qua resurrexit ascēsio toto mūdo iā predicat ⁊ credit. Si credibilis nō vn̄ toto terraꝝ orbe iā credita est: ſꝫ multi nobiles sblimes ⁊ doctos se vi disse dixerūt: ⁊ qđ viderūt diffama re curarūt eis mūdū credidisse non mirꝝ est. Sed istos adhuc crede. e nolle duꝝ est. Si aūt est ꝟuꝫ ē pau cis obscuris minimis ⁊ indoctis ea se uidisse dicentib⁹ ⁊ scribētib⁹ credi dit mūd⁹: cur pauci obstiatissimi q̄ re manserūt ipi mūdo iā credēti adhuc usqꝫ nō credūt. q̄ ꝓpterea miro exi guo ignobiliū infimoꝝ imperitoꝝ hominū credidit: q̄a tā in cōtēptibi lib⁹ testib⁹ multo mirabili⁹ diuinitas persuasit. Eloquia nāqꝫ persuadētiū q̄ dicebāt mira fuerūt. Sꝫ facta nō nulla. Qui. n. xp̄m in carne resurre xisse. ⁊ cū illa ad celū ascēdisse nō vi derāt id se uidisse narrātibus non lo quētib⁹ tm̄ ſꝫ mirifica faciētib⁹ signa credebāt:homines q̄ppe quos unius uł ut multū duaꝝ liguaꝝ esse noue rāt repēte linguis omniū gentiū lo quētes mirabiliter audiebāt. Claudū ab uberib⁹ matris ad eoꝝ ꝟbū i xp̄i nomine post. 40. ānos i culmē ꝯsti tuisse. sudaria de corporib⁹ eoꝝ abla ta sanādis languētib⁹ profuisse. i uia qua fuerūt transituri positos ī ordie inumerabiles morbis uariis labo rātes: ut ābulantium super eos um bra transiret continuo solere recipe re: ⁊ alia multa i xp̄i nomine per eos facta. Postremo etiam mortuos re suscitasse cernebant: que si ut legunt gesta esse concedunt. Ecce ꝙ incredi bilia tribus icredibilibus addimus ⁊ ut credatur unum incredibile qđ carnis resurrectionem atqꝫ in celum ascēsionem dicitur multorum incre dibilium tanta tristitia congerimus. ⁊ nōdū ad credēdū horrēda duritia incredulos flectim⁹. si ꝟo per ap̄los

vt eiſ crederet xp̄i reſurrectionē atq̄
aſcēſionē predicātib⁹ etiā iſta mirabi
lia facta eſſe nō credunt. Hoc vobis
vnū grande miraculū fuit: q̄ iā terrarū
orbis ſine miraculis credidit. Hec
Aug. Cōfūdāt ergo iudei duri q̄ xp̄ia
nā fidē impugnāt: qui xp̄m veniſſe
negāt: quē vt prediximus tot quotidi
ana miracula declarāt ⁊ manifeſtāt
O iudei olim a deo predilecti: modo
dati in opprobriū gētiū reuertimini
reuertimini: deponite veſtrā duritiē
Currite ad xp̄m deſideratū: qui iam
venit manſuetus: qui eſt bn̄dictus in
ſecula ſeculorum am̄.

¶ Feria ſexta poſt ſecūdā dn̄icā de aduentu. Sermo de fide firma: qua debem⁹ xp̄m cognoſcē.

Fruct⁹ duodecim⁹. ieſuſ fide cognoſcit.

Beatus qui non .zc. Ma
gna eſt multitudo ⁊ nu
merus pene incredibilis
eorū q̄ eterno bono priuā
tur: quoniā in xp̄m credere noluēt: cū
tamē vt apoſtolus docet ad hebre.
.ii.c. Sine fide impoſſibile eſt placē
deo. Ipſa nāq̄ eſt q̄ intellectum illu
minat: menti veritatem reſerat: ⁊ ani
mam ducit ad notitiam eorum que
neceſſario ſunt cognoſcēda pro ob
tinenda ſalute. Et quoniā qui ſine
fide viuit: vel in aliquo articulo fidei
dubitat: vt notat de hereticis .c. p̄°.
infidelis ſimpliciter eſt: idcirco in pre
ſenti ſermone dicturi ſumus contra
eos qui fide integra carent: ⁊ in xp̄o
ſcādalizant. pro quibus ponemus
fructum: qui eſt Ieſus fide cognoſci
tur. ad quod plene intelligēdū tres
cōcluſiones erūt notāde.

Prima cōcluſio dicit paruitas.
Secūda cōcluſio dicit ſublimitas.
Tertia cōcluſio dicit ſuperioritas.

¶ Q̄r proprio ingenio xp̄m cogno ſcere nō poſſum⁹. Cap. p̄mū.

Prima cōcluſio dicit paruitas.
In qua ſcire debemus q̄ xp̄m
cognoſcere poſſumus: ingenio autē
proprio nequaq̄: quia intellect⁹ rati
onalis creature per ſemetipſum ad
talem notitiā extendere ſe minime
valet: niſi diceremus ſecūdū eoſ qui
fatui ſunt: q̄ intellectus noſter intelli
git omnia: quod eſt falſum: ⁊ falſitaſ
iſta haberi poteſt ſi cōſidēt q̄ triplex
eſt intellectus.

Prim⁹ eſt itellect⁹ diuin⁹.
Secūd⁹ eſt itellect⁹ angelic⁹.
Terti⁹ eſt itellect⁹ human⁹.

¶ Prim⁹ intellect⁹ ē diuin⁹: de quo
dicit Scot⁹. di. z. p̄mi li. q̄ eſt infini
t⁹: ⁊ cognoſcit quodcūq̄ itelligibile
perfectiſſime: quātū eſt intelligē in ſe
⁊ vnico actu intelligēdi: intelligit ſe
metipſum ⁊ omnia: qd̄ etiā late de
clarat ſcūs tho. li. p̄mo cōtra gētiles
.c. z4. Et q̄a eē dei ē infinitū ipſe ſo
lus ſe infinite intelligit.

¶ Secūd⁹ itellect⁹ eſt angelic⁹: de q°
dicit Dio⁹. q̄ eſt dei formis in li. de
diuinis nominib⁹. Qd̄ igit dicit ſm
Bonauētura in .z°. di. z. nō q̄a hʒ di
formitatē quā hʒ itellect⁹ glioſus p
aſſimilationē: q̄ ē in ſtatu pfc̄o: ſ q̄a
ſine ſuſceptōe ſpērum p illd̄ qd̄ hʒ in ſe
actu cognoſcit. ex h̄ āgel⁹ nāli cogniti
one diuinā eēntiā vidē n̄ potuit ī cla
ritate ſua: tū q̄a h̄ cognitio ē p̄mum
p̄miū: q° hito mēs creata q̄eſcit tāq̄
beata ⁊ perfecta ſm illud Io. 17. hec

est vita eterna: vt cognoscat te deū verū. Angel⁹ aūt nō erat per naturā beat⁹: ideo hoc premiū nō obtinuiss; nisi gratuita dei īfluētia: tū qa diuia lux ꝓpter sui eminentiā est inaccessi bilis virib⁹ omnis create nature: ꝛ per quandā benignitatis considera tionem facit se cognosci: ita ꝙ in illa cognitione cognoscēs multo plus ꝗ̄ agat ꝗ̄ agat. Illa aūt ꝯdescētio bo nitatis quid gratuitū dicit. sed ꝯstat ꝙ nō dicit diuine essentie humiliati onē: quia nō potest minorari. Sed dicit alicuius radij gratuitam immissi onē ꝓpt̄ quā anima clare cognoscit cum est immissio abundātia sicut est in gloria. Tū etiam nō vidit angelus naturali cognitione diuinā essentiaz qa ꝓximior ē deo anima hñs grām: ꝗ̄ sit angelus habens sola naturalia Anima ꝟo exuta cum gratia nō po test aspicere lucem sūmam: nisi adiu uetur per gloriam: sicut patet de his: qui fuerunt in limbo: ꝛ de aliis qui sunt in purgatorio. A fortiori ergo nec angelus habet cognitionem de diuina essentia per naturā ꝗ cogno uit deum tunc in puris naturalibus cōstitutus ꝗ speculū clarum ꝛ per ve stigium. Hec Bonauētura. vbi ostē ditur limitatio intellectus angelici quia non extendit se ad intelligēdū: essentiam diuinaz eo modo quo in telligit intellectus diuinus. Insuper etiam in gloria vnus angelus magꝭ intelligit ꝗ̄ alius: quia vt vult Dio nysius libro de angelica ierarchia di uine reuelationes fiunt a deo in mē te ipsi seraphi: illas vero cōmunicat cherubin ꝛc. ꝺm ordinem superiores inferioribus reuelant.

Terti⁹ intellect⁹ dicit͛ humanus: qui lōge inferior est intellectu ange lico: quia cognoscit res in tēpore: ꝛ cū discursu ratiocinādo: qui tam̄ nō est equalis in omnibus ratione vtēti bus: ꝙ vn⁹ scit ꝛ alter ignorat: nec ꝟo aliquis ita est doct⁹: quin possit fieri doctior ꝺm illud ꝓuerbiorꝫ p°. Audiēs sapiēs sapiētior erit. vñ refert Hieronymus de Themistide philoso pho. scribēs ad Nepotianū: ꝙ exple tis. 127. ānis mortē appropiquaret: amare flebat dicēs se tunc vitam mi grare cum aliquid scire īciperet. quo exēplo monemur ꝙ nō nisi fatue exi stimāt quidam omnia scire: ꝛ illa pu tāt esse que ipsi ītelligūt: ꝛ que nō in telligūt omnino nō esse. Isti sūt qui spū superbie ꝛ presumptiōis decepti a veritate fiūt alieni. quia vt dic͛ ber. super cāticam. Superbo oculo ꝟitas nō videt͛. Et Aug. 7. ꝯfessionum se metipsū de tali errore redarguit di cēdo. Timore meo superabar a te: ꝛ nimis īflata facies claudebat oculos meos. Cū itaqꝫ oīum itellectus non sint equales: oportet vt oēs fīd iuuet͛

Q ea q̄ de xp̄o cogscūt͛ sūt ita sb limia ꝙ excedūt capacitatē hūanam iō nccē ē ip̄z fide cognoscē. Cap. 2.

Secunda ꝯclusio dr̄ sblimitas. Necē. n. ē Ihz fide cogscē: qa ea q̄ de ipso dicūt͛ adeo sūt sblimia: vt hois nāłē capacitatē excedāt: qđ ꝯueniēs eē oñdit scūs thō. in p° cōt͛ gētiles triplici rōe.

Primo rōe ordinationis.
Secūdo rōe ꝯditiōis.
Tertio rōe delectationis.

Primo equidē decēs fuit hominibus ꝓponi fide tenenda ea que supnaturales animi vires sunt: ratione ordinationis. Ordinamur enim ad alterius bonū q̄tuz experiri in p̄nti vita possum⁹. Ideo oportuit mente euocari in aliquid altius q̄ ratio nostra pertingere in presenti possit: vt sic discamus in illud studiū tendere: quod totū statum presentis vite excedit. Et hoc precipue xp̄iane religioni competit: quia singulariter dona ꝓmittit. Secūdo hoc conueniens fuit ratione vere cōditionis ad dei .s. veriorē cognitionē habēdā. Tunc eniz solū deū in presenti vere cognoscim⁹ quando ipsum esse credimus supra omne illud: quod de deo cogitari potest ab homine: eo ꝙ naturalem hominis cognitionē diuina sb̄stātia excedit. Tertio illud fuit conueniens ratione delectationis. Notitia nāq̄ diuinorum est valde delectabilis. vn̄ Aristoteles .io. ethicoꝝ contra Symonidē philosophū dicit ꝙ homo ad diuina ⁊ imortalia trahere debet quantū potest. Hec Symonides dimittenda homini dicebat superioꝝ cognitionē ⁊ humanis reb⁹ ingeniū applicandū: inquiēs humana sapere hominem ⁊ mortalē mortalia. Et .ii. de animalibus Aristoteles dicit. Quanuis paꝝ sit quod de sb̄stantiis superioribus percipim⁹: illud tamen modicū est magis amatum ⁊ desideratum omni cognitione: quā habem⁹ de sb̄stātiis inferioribus. Et i z°. de celo ⁊ mūdo ait. ꝙ cū de corporib⁹ celestib⁹ questiones solui possunt conuenit audiri vt vehemēs sit gaudiū eius ostēdēs ꝙ de reb⁹ nobilissimis quātūcūq̄ impfecta cognitio maximā pfectionē ⁊ delectationē anime confert: m̄lto magꝭ cognitio diuinoꝝ secretoꝝ fide hri pōt.

Quod confirmādo p̄dicta fidei sacm̄eta supāt altitudinē hūani itellect⁹. c. z.

Tertia conclusio dicit̄ sup̄ioritas: Ex dictis in p̄ma ⁊ in z^{a}. conclusione constare potest ꝙ fidei sacramēta superāt altitudinē humani intellect⁹ ideo ratione demōstratiua cognosci nō p̄nt. Oportet ḡ vt simplici fide ⁊ nō sophystica interrogatiōe suscipiant̄. Jō scribit̄ p°. c. de sum. tri. ⁊ fide ca^{a}. vbi glo. ait. Ubi ratio deficit supplet fides. Et hoc Jlari⁹ li°. de trinitate ait. Neq̄ celestiū per se sciētiā hūana imbecillitas consequat̄. Nā inuisibiliū intelligētiā ipse sibi corporaliū sens⁹ assumat. nō. n. sb̄eāt ingenia nostra in celesti sciētia: neq̄ in cōp̄hēsibilem virtutē sensu a quo infirmitas nostra concipiet: neq̄ ꝓpt̄ h̄ irrōnabilit̄ mouet̄ q̄ sic credūt ea q̄ hūana rōe supāt: qa vt iq̄t vgo de s͡co victore. li. i. z^{a}. p̄te .c. z4. circa credēda. Quedam sūt ex rōe vt nc̄cia. q̄dā s̄m rōez vt ꝓbabilia. q̄dā cō̄ rōez vt icredibilia. q̄daz supra rōez vt mirabilia ⁊ diuīa. Si vero dicat̄ ꝙ ī fide p̄pōit̄ aliq̄d qd̄ ē: ⁊ ad h̄ rōne iuestigari possit: vt deū eē: ⁊ tn̄ credēdū nobis. Tradē ḡ salti ad illar notitia vr̄ eē supflua. Sz ad hoc r̄ndz. s. tho. z^{a} z^{e}. q. z. ꝙ nc̄ciū ē hoīs accipe p modū fidei etiā q̄dā q̄ nāli rōe ꝓbari p̄nt triplici rōne.

Primo ꝓpter ḡnalitatē.

Secūdo ꝓpter velocitatem.

Tertio ꝓpter securitatem.

¶ Primo per gn̄alitatē: quia notitia fidei potest esse gn̄alior ⁊ cōmuuior. Si enim ꝟitas solūmodo ratiōi inquirēda relinqueret̄ paucis hominibꝰ inesset noticia dei. Secūdū .n. th. pᵒ cōt̄ gētiles. c. 4. a fructu studiose inq̄sitionis q̄ est inuētio ꝟitatis plurimi impediūt̄ tribus de causis. Quidam propter cōplexionis dispositiōez ex qua rustici sunt naturaliter idispositi ad sciendū. vnde nullo studio ad hoc pertingere possent: vt sūmum gradū humane nature attingerent in cognoscēdo tantū cōsistit. Quidaz ꝟo impediūt̄ necessitate rei familiaris. oportet enim inter homines eē aliquos q̄ tpalibꝰ insistant: q̄ tantuz tempꝰ in ocio cōtēplatiue inq̄sitionis nō possent expendere: vt ad sūmum fastigiū humane inquisitionis pertigerēt: scilicet dei cognitionē. Quidā impediūt̄ pigritia. ad cognitionem autem de deo ratio inuestigari pōt multa precognoscere: ⁊ cōferre totius philosophie consideraᵒ ad dei cognitionem: propter quod metaphisica que circa diuina ꝟsatur inter philosophie partes vltima remanet adiscenda.

¶ Secūda ratio est propter velocitatem. Uelocius enim fide q̄ȝ ratione cognoscitur deus ⁊ citius: nam qui ad predicte ꝟitatis cognitionem ratione vellent peruenire: vix post longum tempus id possent attingere: tum ꝓpter multa que exigunt vt dictum est: tum etiam propter q̄ tēpore iuuentutis diuersis passionuz motibus anima fluctuans non est apta ad tam alte ꝟitatis cognitionem: s̄ in quiescendo fit prudēs ⁊ sciens: vt habet̄. 7. physicoꝝ.

¶ Tertia ratio est propter securitatē q̄a notitia fidei est securior inuestigatione rationis. Plerūq̄ȝ enim tali inuestigatione falsitas admiscet̄ ꝓpter debilitatē intellectꝰ nostri in iudicādo: ⁊ fantasmatum permixtionem. Et ideo oportuit vt per viaz fidei veritas elucescat. Hic apostolꝰ ad ephe. 4. Non amplius ambuletis sicut ⁊ gentes ambulant in vanitate sensus sui tenebris obscuratum habens intellectum. Igit̄ humiliet vnusq̄sq̄ȝ mētem suam: deponat omnes curiositates animi sui: abiciat quilibet presumptionem a se: ⁊ cum de Christo senserint fide videāt ratiōis ꝓpter debilitatem. Sed nescio quid dicā de multis qui nullo argumento flecti possunt ad credendum que credere obligātur: Nisi forte dixerim eos excecatos: vel superbia: vel auaritia: vl̄ luxuria: a quibus cum abstinere nolūt id credūt quod nolūt. Hoc nāq̄ȝ solum esse videtur malorum refugium q̄propt̄ nos ꝟā fidē habeamꝰ vt ꝛc̄.

¶ Sabbato pᵒ secūdā dn̄icā de aduetu. sermo de seq̄la xp̄i cōtra falsos xp̄ianos q̄ dicūt se in xp̄m credere: quem tamen in operibus virtutum nolunt imitari: vnde in ipso merito scandalizantur.

Fructus tredecimus Jesus est imitādus.

B Eatus qui nō fuerit scādalizatꝰ in me. vbi supra Ostendūt quidam se in hac vita Christū diligē: ⁊ in ipsum credere verba ꝓferendo:

ſed operibus ipſi ↄtrariāt:quoniam
vitioſiꝰ viuūt:vitaqꝫ eoꝝ eſt reprehē
ſibilis valde: atqꝫ in his que dei ſūt
difficillime fatigantur: adeo vt nec
pro minimo laborare velint pro adi
piſcenda gloria ſanctorum. Pro qui
bus in preſenti ſermone dicturi ſu
mꝰ de ſeq̄la Jeſu xp̄i:quia vt Jaco.
ait 2°.fides ſine operibꝰ mortua eſt.
Non enim prodeſt nobis Chriſtum
ↄmendare:chriſtuꝫ laudare: xp̄m ma
gnificare:xp̄m nominare: niſi ipſum
fuerimꝰ imitati. Erit itaqꝫ huius ſer
monis fructꝰ. Jeſus eſt imitandus.
nam qui ipſuꝫ ſequit̄ in illo nō ſcan
dalizat̄. Pro cuius declaratione cir
ca ſequelā tres ↄcluſiones nōb.mꝰ.

Prima ↄcluſio dicit̄ determinatio.
Secūda ↄcluſio dicit̄ ratio.
Tertia ↄcluſio dicit̄ retardatio.

¶ Q̄ debemꝰ imitari xp̄m:nō tn̄ in omnibus: ſed ex neceſſitate in obſeruātia humili diuinorum conſiliorū ⁊ operibus perfectionū. Cap.p̄mū.

Prima ↄcluſio dicitur determi
natio: in qua expedit ſcire in
quo debemus chriſtū ſequi: de quo
Petrus ait.p̄ma pe.2.c.Xp̄s paſſuſ
eſt pro nobis: nobis relinquēs exē
plum vt ſequamur veſtigia eius. Et
Jo.p̄a canonica.2.c.q̄ dicit ſe i xp̄m
credere: debet ſic̄ ille ambulauit am
bulare.⁊ Lactātiꝰ.7.li. diuinaꝝ iſti
tutionū ait. Pr̄ eni nr̄ ac dn̄ſ qui ↄdi
dit firmauitqꝫ celuꝫ: q̄ librata magni
tudine ſua terrā vallauit montibus:
mare circūdedit omniaqꝫ diſtinxit:⁊
quidq̄d eſt in hoc ope mundi ↄflauit
atqꝫ perfecit:q̄ ꝓſpectis erroribꝰ ho
minū ducē miſit:vt nobiſ iuſtitie viā
panderet:hūc ſequamur omneſ:hūc
audiamus: huic deuotiſſime parea
mus: quoniā ſolus vt ait Lucretius
veridicis hominū purgauit pectora
dictis.⁊ finē ſtatuit turpitudinis ac
timoris. Expoſuitqꝫ ſūmum bonuꝫ
quo tendimus omnes. Qui formaꝫ
atqꝫ viā monſtrauit limite paruo.
Quo poſſemus recto tendere curſu:
nec tātū oſtēdit:ſed preceſſit:ne quiſ
difficultatis gratia iter veritatis er
raret. Et Greg. dicit. Qui xp̄i veſti
gia dedignāt̄ ſequi:qua temeritate
ſperāt ad eius claritatis gaudia ↄſe
quenda peruenire. Et in euangelio
ipſe ſaluator ait Jo. 8. Ego ſum lux
mūdi.qui ſequit̄ me non ambulat in
tenebris. Et Jo.13. Exēplū eni dedi
vobis vt queadmodū ego feci: ita ⁊
vos faciatis. Ex his remanet dubiꝰ
animꝰ:in quo debeamus xp̄m ſequi.
cū xp̄s ieiunauerit q̄draginta diebꝰ
⁊ quadraginta noctibus: ⁊ nihil co
medēs vel bibēs in deſertum locum
ad orādū acceſſit:animā ſuā perſecu
toribꝰ obtulerit: fueritqꝫ multiplicit̄
illuſus:flagellatꝰ:ↄtumeliis affectus
in medio duorum latronū crucifixꝰ
⁊ tandem ꝓ nobis cū amaro dolo
re mortuus. Si ergo debemus xp̄ꝫ
ſequi: nunquid ⁊ talia pati obligati
ſumus: ita vt aliter non poſſumus
ſaluari. Ad quod eſt notandum ad
illud quod dicit dominus Bonauē
tura in quodam libello ſuo: qui inti
tulatur apologia pauperū. ꝙ in xp̄o
contingit tres actus reperire.

Primi reſpiciūt dignitatē excellētie.
Secūdi defenſionē miſericordie.
Tertij informationē perfecte vite.

Lact.

¶ Primi actus respiciunt. zc̄. vt illi
in quibus apparet sua potentia: sicut
opera miraculosa: vel sapientia: sicut
reuelatio secretorum cordis: vel seue
ritas iudicij: sicut eicere vendentes ⁊
emētes de templo ⁊ dura increpati
one ferire pontifices: vel auctoritas
officij: sicut sacramentum perficere: ⁊
manꝰ imponere ⁊ relaxare peccata:
que omnia xp̄o conueniūt: quia ipse
erat deus omnipotēs: erat homo ⁊
ex grā vnionis omnia sciens: erat iu
dex ⁊ erat sacerdos.
¶ Secūdi actus in xp̄o respiciūt de
fensionē misericordie. Nam xp̄us
nuptiis iterfuit: comedit cū pharisco
Luce. 7. in domo Marte ⁊ Magda
lene multotiēs hospitabatur: ibiqꝫ co
medebat apposita sibi cibaria. Come
dit cū publicanis ⁊ peccatoribus: vt
patet Math. 9. qm̄ comedit i domo
mathei pharisei murmurabāt. quare
cū publicāis ⁊ peccatoribꝰ māducat
magister vester. Habebat tunicā in
cōsutilē nō rudam nec ispidā: ɔuersa
batur inter homines: ⁊ tandē cū pec
catoribꝰ loquebat̄. Que omnia ipse
fecit nō tāqꝫ imperfectꝰ sed perfectissi
mus. Et huiusmodi opera in ipso im
perfecta nequaqꝫ fuerunt: quia sicut
bonuz dicit̄ tripliciter: ita ⁊ malum
tripliciter. Est eniz bonū ex genere
vt actꝰ trāsiēs super aliquā materiā
vt ire ad ecclesiā: dare elemosinā: ie
iunare. ⁊ similia. Est enim bonū ex
circūstātia. sicuc actus circūstātiis de
bitis informatꝰ: vt occidere hominē
quia lex ita iubet. Est etiā bonū ƀm
se: qđ nullo modo potest fieri male:
vt est diligere deum est opꝰ ỽtutis
ex radice caritatis procedēs. Simi
liter malū aliquod est ex genere vt
actꝰ trāsiēs super materiaz indebitā:
sicut occidere hominez. Et malū ex
circūstātia sicut dare elemosinā diui
ti pauperibus fame perire permissis
⁊ ieiunare ꝓpter inanē gloriā. Et est
malū secūdū se: ⁊ est illud quod nul
lo modo potest fieri bonū: sicˉ odire
deū: ⁊ de facto peccare mortaliter.
Perfectū etiā quoddā est ex genere
vt est actꝰ difficilis ⁊ excellēs: vt sicˉ
omnia relinquere ⁊ religionē intra
re. Quoddā est ꝑfectū ex circūstātia
vt est actꝰ debitis circūstātiis ⁊ per
fectionibus informatus: sicut fugere
mortē non ex infirmitate ⁊ timore: ꝫ
pro meliori bono: vel quātū ad deū
vel quantū ad proximū. Tertiū est
perfectū ƀm se: sicut est actus difficil̄
a ỽtutis sublimitate procedens: vt est
motus feruide ⁊ tacite dilectionis ī
deū. Imperfectū etiā dicit̄ triplicit̄
Quoddaz est ex genere: vt est actus
facilis ad quē humana infirmitas ⁊
fragilitas ɔmuniter iclinat̄: vt possi
dere pecuniā: habere vxorē ⁊ similia
Quoddā est ex circūstātia: vt dimit
tere vestē ꝓpter fugā maioris iīurie.
Tertiū est imperfectum ƀm se: quod
nullo modo potest stare cū euāgeli
ca perfectione: vt fugere paupertatē
Ex his omnibꝰ apparet: ꝙ bonū ƀm
se nūqꝫ potest esse imperfectū: ⁊ econ
uerso. Sed bn̄ bonū ex genere pōt
esse malū ex circunstantia: sicut qui
iret ad ecclesiā vt placēt hominibus
⁊ nō deo: ⁊ malū ex gn̄e potest esse
bonū ex circūstātia: sicut si vides ma
leficos ƀm iura aliquem occidere in

34

quo casu nō malefaciūt ꝫ bn̄faciūt. vt patet. 23. q. 5. c. Rex ceterna. c. Cuz minister. 7. c. Qui malos. Ita etiā ꝑfectū ex genere posset impfectū esse ex circūstantia: sicut facere aliquod opus ad debitum finē caritatis ordinatū ꝓcedēs ex radice intime caritatis. hoc modo xp̄s bn̄dict⁹ omnia ꝑfectissime fecit: quia cū comedit vel bibit: vel conuersat⁹ est cū hominibus: vel cū nuptiis interfuit: 7 similia: nō hoc fecit vt satisfaceret alicui suo irrationali appetitui: qui in ipso nō erat: ꝫ vt infirmos confortaret ne crederent si xp̄s talia opa nō fecisset se aliquo modo posse saluari: si ab eis opibus imperfectionis omnino nō abstinerent vnde similiter dicim⁹ ꝙ in xp̄o maioris perfectiōis fuit familiare colloquiū cū peccatorib⁹: q̄z dura increpatio facta ꝑ Iohēz baptistā ipsis pharriseis. Maioris perfectionis fuit in xp̄o conuersatio cū hominib⁹ q̄ȝ solitudo Iohis in heremo: qm̄ hec 7 silia procedebāt a xp̄o ex ardētissima caritate: nā sicut humanā assumēdo naturā in nostris quidē factus est humilis: ꝫ in ꝓpriis remāsit excelsus sic 7 sūme caritatis dignatio ad actus quosdā nostre imbecillitatis 7 imperfectionis conformes deprimit: 7 alia sūme pfectionis rectitudine nō curuatur. 7 ideo talia opa pfecta in ipso fuerūt. Neqꝫ ꝟo sciēdū est ꝙ quidam min⁹ bn̄ intelligētes: q̄ dicūt ꝙ pfectio 7 impfectio differunt sicut duo contraria: sicut iustitia 7 peccatū: glia 7 ignominia: vita 7 mors: ꝫ differūt sicut magis bonū 7 min⁹ bonū: magis meritoriū 7 min⁹ meritoriū. Itē nō valet consequētia: vn⁹ facit op⁹ perfectionis: q̄ bn̄facit. alter facit opus impfectionis: q̄ male fac. Ideo Ambrosi⁹ li. p⁹. de officiis ait. Officium omne aut bonū aut pfectū est. qd̄ cū scripturaꝝ auctoritate possum⁹ ꝓbare. Habem⁹. n. ī euāgelio dixisse deū Mat. 19. Si vis ad vitā ingredi ꝟua mādata. Nō homicidiū facias. Nō adulterabis. Hec media sunt officia: qb⁹ aliqd deest. Ideo sequit Math. 19. c. Si vis pfect⁹ esse vade vende omnia que habes: 7 da paupeib⁹: 7 veni sequere me. Hoc est q̄ perfectū officiū: greci cathōcum vocant. quo corrigimur omnia que aliquos potuerūt lapsos habere. Hec ille. Et id Ambrosi⁹ sup epistolā ad corin. ait. Alicitl. tempare vult fideles: vt non solū inocētes: ꝫ gloriosi videamur. concessa. n. preterire virtutis est maxime. Et Aug. in li. de bono coniugali inqt. Bonū erat qd̄ Marta faciebat occupata circa ministeriū sanctoꝝ: ꝫ meli⁹ qd̄ Maria soror eius. Bonum Susāne i coniugali castitate laudam⁹ ꝫ tn̄ meli⁹ bonū vidue Anne: ac multo magl Marie ꝟginis anponamus bonū erat qd̄ faciebāt: q̄ de sbā sua xp̄o 7 ei⁹ discipulis ministrabāt: sed meli⁹ qdē faciebāt qui omnē sbam suā dimiserāt: vt xp̄z expediti⁹ sequerēt. Et Hiero. ad Demetriadē inqt. Prohibēt mala: precipiuntur bona: concedūt media: suadent perfecta. In duob⁹ p̄mis oē peccatū concludit. Reliq̄ ꝟo posita sūt in nr̄a potestate: vt aut vtamur concessis ac licitis: aut ob mai⁹ premiū ea que nobis ꝓmissa sunt respuam⁹. Quib⁹ omnib⁹ appꝫ

ꝙ perfectū non differt ab imꝑfecto: ſicut virtuoſuꝫ a vitioſo: ſed ſicut magis bonū a minori bono.

¶ Tertij actus in xp̄o reſpiciūt informationem perfecte vite: ſicut offerre ſe morti: v̾ginitatē ⁊ pauꝑtatē obſeruare: ⁊ huiuſmodi. Cum ergo queritur in quo debemꝰ ſequi xp̄m. Rx° ꝙ in obſeruātia diuinoꝝ mandatoꝝ: vt apparet ex premiſſis. In operibꝰ autem perfectionis non tenemur ipſū ſequi: niſi iquātū volumꝰ: ſicut ſi nos aſtringeremur ad obſeruādū diuina ꝯſilia: vel in caſu ꝙ extrema nc̄citas expoſtularet: ſic̄ ſi aliter vnꝰ nō poſſet ſe defendere: vt ſi nō negaret moreret̄. Idcirco multi iudices ſunt q̄ ex operibꝰ perfectionis: vl̄ i xp̄o cōſideratis: vel in ſanctis ſuis: eos lacerant: in quibꝰ talia oꝑa nō relucent. quis ig̊rat ꝙ etiā i oꝑibꝰ ꝑfectōis ⁊ gradꝰ ⁊ varietas iueniat̄. Opꝰ nāqꝫ ꝑfectionis eſt ꝓ xp̄o ꝯburi: lapidari crucifigi: capite trūcari: ſagitari: vel decoriari. Opus ꝑfectionis eſt mundo dimiſſo in ſolitudine deo ſeruire. Opus ꝑfectiōis ē habitū religionis aſſumere: ⁊ inter homines ſtādo: verba vite p̄dicare: que fatuitas eſt g̊ dicere. Paulus p̄mꝰ heremita ſtetit in heremo ⁊ bn̄ fecit. Stephanꝰ fuit lapidatꝰ ⁊ nō ſtetit in heremo: g̊ male fec̄. Sanctꝰ Frāciſcꝰ nō fuit ſacerdos ⁊ noluit eſſe ꝓpter humilitatē ⁊ bene fecit: g̊ ſanctꝰ Antoniꝰ qui fuit ſacerdos male fecit. O rudis intellectꝰ eſt iſta cogitare. o ruda ingenia. o m̄tes inſipide atqꝫ beſtiales. Certe abſqꝫ vlla rōne volūt pleriqꝫ de quibus loq̄mur: omnes ad oꝑa ꝑfectionis fore

obligatos: damnāt ꝯiugia: damnāt reges duces barones milites mercatores artifices: ⁊ quoſcunqꝫ in ſeculo ꝯſtitutos. Quibꝰ ego dico ꝙ hi qui in ſeculo ſunt in quolibet gradu: ⁊ ſeruent mandata dei: ⁊ ſalus eterna eis nō denegat̄. Aſſerūt etiaꝫ hi eos qui ꝑfectionis viam ingreſſi ſunt ad omnia ⁊ ſingula perfectionis opera teneri: quod falſum eſt: qđ oſtēdimꝰ exēplis p̄allegatis. Sequamur ergo xp̄m bono animo: q̄a ad nihil impoſſibile nos cogit.

¶ Q̄ tribꝰ rōnibus inducimur ſequi xp̄m: quē multi fugiūt. Cap. 2.

Secūda ꝯcluſio dicit̄ ratio vel īductio. Inducimur nāqꝫ xp̄ꝫ ſequi: quē multi fugiūt triplici rōe.

Primo ratione nominationis.
Secūdo ratione honorationis.
Tertio ratione remuneratiōis.

¶ Primo inducimur ſeq̄ xp̄m rōne nominationis. Nominamur .n. xp̄iani: qđ nomē p̄mo ab apoſtolis ⁊ diſcipulis fuit itroductū. Nā vt ſcribit̄ in. 2. li. eccleſiaſtice hiſtorie: cū paſſim per gētiliū populos diuina effūdet̄ dignatio: p̄mū Corneliꝰ apud Ceſareā paleſtine vrbē maximā cū omni domo ſua ad fidem xp̄i Petro miniſtrante ꝑducit̄. Iam in dies q̄ꝫplurimi ⁊ alij ex gentibꝰ apud anthiochiā ad fidē venerūt. Ob quod ibideꝫ floreutiſſima ꝯgregatur eccleſia: in qua omnibꝰ parit̄ ⁊ in gratia dei ⁊ vnanimiter degētibꝰ: ibi p̄muꝫ diſcipuli perēni fonte ſumpto vocabulo appellati ſunt xp̄iani: q̄a v̄o a xp̄o dr̄ opꝫ vt qui illud habēt xp̄m ſequāt̄: quia nomen debet eſſe ꝯſonās rei, ꝓbat̄

zi.di.c.Cleros.7 de prebendis 7 di gnitatib9.c.cũ secũdũ.7 instituta de donati.§.est. Hinc est qȝ scribit ext de sacra vnctione.c.Côuenisse.a xpo xpiani dicũt:vt quasi vncti deriuãt ab vncto:vt omnes currãt in odore vnguẽtoꝝ illi9 cui9 nom̃ oleũ ẽ effu sum.Et Aug.in li. de doctrina xpia na de hoc sic loquit.Ex sacramento vnctionis xpianoꝝ omiũ vocabulũ descẽdit: qȝ nomẽ illud frustra sorti tur:q xpm minime imitat.

Secũdo inducimur ad sequẽdũ xpȝ rõne honorationis: qa honorat xps se sequentes tanto honore vt maior excogitari nõ possit.Ideo dixit disci pulis suis xps.Jo.15.Iã nõ dicã vos seruos ſ3 amicos.Et i ps.138.Nimis honorati sũt amici tui de9. qȝ veꝝ ẽ Nos ɔspicim9 cũ videmus tã celebri veneratione celi memoriã sanctoꝝ 7 magl apte videbitur cũ in fine seculi imitatores xpi magl honorabunt q̃ȝ procurati reges: q̃ȝ insaciati diuites: q̃ȝ delicati iuuenes:q̃ȝ hi qui volupta tib9 7 blãditiis secli vacauerũt.Tũc vt scribit sapiẽtie.5. Stabũt iusti in magna ɔstãtia aduersus eos zc̃.vsqȝ illoꝝ ẽ. Erit tũc maior gloria 7 ho nor piscatoris amici dei:q̃ȝ fuerit glo ria exhibita quibuscũqȝ impatoribus Romanoꝝ:nulla erit tũc illoꝝ Ro manoꝝ gloria:qui post multos labo res 7 sudores 7 angustias 7 effusio nẽ sanguinis 7 dira vulnera supatis hostib9 in vrbe maxima triũphabãt. Erat nãqȝ triũphus ille honor maxi m9:qui dari poterat a Romanis.7 dicit a tris:qȝ est tres:7 phanus:qȝ est son9:quasi triplex son9 p bñ meri to ciue.Fiebat aũt triplex ɔsultatio p triũpho:nã pmo ɔsulebat exercitus. 2° senat9.3° popul9:quib9 ɔcordanti bus triũphabat victoriosus dux. vel dicit q triplex fuit letitia triũphãtis

Prima q cũ ad vrbẽ triũphalis ciuis rediret ei cũ effusa letitia occurrebat populus vniuersus. 2a erat letitia qñ triũphãtis currũ pcedebant captiui omnes manibus post tergũ ligatis.

3a letitia:qa triũphans seruũ post se habebat gestãtẽ anulũ similẽ suo 7 a tergo triũphãtis coronã aureã de ferentẽ. Ipse vo triũphans indutus veste aurea ascẽdebat sup curꝝ aurcũ tractũ a quatuor eqs albis:vt scribit Luci9 flor9 li°.p°.7 sic põpaticus dux eũte senatu in capitolio albos macta bat tauros 7 sacrificabat Joui: 7 ob tẽpamẽtũ hui9 effuse letitie licebat impune omnib9 iocose aduersũ triũ phãtẽ dicere quecũqȝ ɔuitia: 7 moti Romani ob tãtã gloriã sine rubore postulabãt sibi decerni triumphales titulos ob quecũqȝ leuia. quibus vt occurreret teste Ualerio ſb rubrica de iure triũphãdi: lege cautũ est ne quis triũpharet:nisi.5. millia hostiũ in vna acie occidisset:7 ne lex cupidi tatis gloria fraudaret adiutorio al terius legis suffulta est:quam Luci9 Mari9 7.M. Cato tribuni plebis tu lerunt. Minabatur enim penam im peratoribus qui falsum numeꝝ occi soꝝ hostiũ aut amicoꝝ ciuium sena tui suis litteris nunciassent.Jubebãt etiã q̃ȝprimo vrbem intrassent apud q̃stores vrbanos iurarent de vtroqȝ numero: ab his senatui scriptũ esse. Erat etiam santitum vt pro habito

imperio nō pro recuperatī.effuiſſent
romani populi triūphus decernerēt
Ob quā legē vt ſcripſit Ualerius ſu
perior africanus ob recupatas hiſpa
nias nullū triūphū habuit: Nec: M.
Marcellꝰ ob recupatas Siracuſas.
Fiebāt aūt in his triūphis ſolacioſi
ludi ⁊ feſtiui ioci in honore triūphā
tis: vñ maxime mouebāt ipſi romāi
ad viriliter agēdū ⁊ aggrediendū q̄
cūqꝫ ardua ⁊ difficilia ſibi ꝯmiſſa. ſic
triūphauit Lucius poſtinus mege
tellꝰ ſm Titū Liuium. li. pᵒ ab vrbe
ꝯdita: qui ſamites vicit ⁊ vriaȝ ſupe
rauit. Triūphauit Lucius Emilius
Paulus filiꝰ Lucij Emilij: qui apud
Camios occiſus eſt ſm Plinium de
viris illuſtribꝰ: eo ꝙ licures vicit ⁊
perſem regē macedonie ſupauit. Tri
ūphauit Papiliꝰ: qui Luciꝰ Papiliꝰ
curſor dictus eſt. qui ſāmitum duri
tiem plebis fregit: ⁊ adeo clare ꝯcta
geſſit: ꝙ romani ſm eutropiū ⁊ Oro
ſiū: hūc Alexandro maxio duci parē
eſſe p̄ſtolabāt. Triūphauit Quintꝰ
Ceciliꝰ Metellꝰ dictꝰ macedonicus
ſm Eutropiū li. 4ᵒ. ad donmita Ma
cedonia: qui Philippū regē de mace
donia deuictū eduxit. Triumphauit
Metellꝰ filius eius ſm Oroſium cre
ticus dictus: quia Cretam romano
populo ſbiugauit. Triūphauit Pom
peius magnus poſt ſuperatos duoſ
reges ſm Oroſium trahentibꝰ curꝛ
elephantis preferens ante ſe filios
Mitridatis ⁊ Triganis ⁊ Ariſtobo
lum principem iudeorꝝ. Triūphauit
Ceſar quinquies vt Suetonius ſcri
bit: ⁊ florꝰ. ꝓpter ea que geſſerat in
Gallia ⁊ Britānia ⁊ egypto ⁊ aphri
ca. Triūphauit Probus imperator:
qui ſm Eutropiū. 9. li. ⁊ Rufinum
i ānalibꝰ romanorꝝ: vicit alemanos
germanos: gottos exarmatos: ⁊ die
bus. 5. ſic glorioſe triumphans inter
alia ſpectacula totū currū in ſpeciem
ſilue fecit ꝯſeri arboribus: ac ꝑ diuer
ſos aditus mille apios: mille ceruos
mille leones: cētū centumqꝫ lupicos
imiſit leopardos: ⁊ quaſcūqꝫ alias fe
ras habere potuit viuas. Et omnia
ꝯceſſit diripienda populo. Multiqꝫ
fuerunt alij: q̄ in huiuſmodi triūphis
nō paruū ſibi honorē vendicauerūt.
Sed vere fumꝰ fuit ⁊ vanitas talis
honor: laborauerūt ſollicitudine pro
re inſtabili ⁊ mometānea. Non ſic
autē erit de honore amicorꝝ dei: qui
honorē perpetuū ⁊ indeficiētē acq̄rēt
Non dicet imperatoribꝰ olim triū
phantibus: tunc vero flentibus: ſ; hiſ
qui xp̄m ſunt imitati. Mat. 25. c. Ue
nite bñdicti patris mei. O q̄ mūdana
pigritia. o vituperabilis negligētia:
ſi illi ciues terrene ciuitatis tantum
laborarunt pro illo modico honore
accipiendo: cur omnes nō inuigilāt
ad imitandū xp̄m pro honore quod
ꝓmittit omnibꝰ beatis i regᵒ celorꝝ.
¶ Tertio inducimur ad imitandum
xp̄m rōne remunerationis. Dat nāqꝫ
ſe ſequentibus remunerationem libe
ratiſſimam pro ſeruitio temporali:
vitam eternam pro breui labore: bo
nū quod nūqꝫ deficiet. Hinc ē quod
Hiero. in queſtionibꝰ ad Eludiā ait.
O quanta beatitudo pro paruis ma
gna recipere: eterna pro breuibus: ꝓ
morituris ſemper viuentia: ⁊ habere
deū debitorem.

¶ Qr multi sine ratione ꝓpter tria
retrahunt̄ a xp̄i sequela. Cap.3.

Tertia ↄclusio dicit̄ retardatio.
Retardant̄ equidez ⁊ retrahū
tur multi a sequela xp̄i ⁊ irrōnabilit̄
⁊ maxime ꝓpter tria.
Primo ꝓpter fidē dubiā.
Secūdo ꝓpter humanā verecūdiā.
Tertio ꝓpter spem falsam.

¶ Prima retardatio dicit̄ esse ꝓpt̄
fidē dubiā: quia nolūt firmiter credē
existimātes nihil aliud esse nisi quod
in p̄nti vita inuenit̄ atq3 videt̄. quos
Greg. in quarto dialogoꝝ quodaz
exēplo valde digno ↄuincit: vbi ait:
Qꝫ si casu vna mulier in fouea aliqua
terre obscura ⁊ angusta pariat filiū:
ibiq3 eū educat vsq3 ad ānos discreti
onis: postmodū ei dicat: qualiter est
supra ipsos celū terra sol luna stelle
plante: homines edificia fontes ma
ria: ⁊ huiusmodi. fatuus esset ille fili
us si non crederet dicēs: ista nō p̄nt
esse quia ea non vidi. Pariformiter
stultus est homo qui nō credit sācte
matri ecclesie: nō credit p̄dicatoribus
⁊ ↄfitētib⁹ d̄ futura vita regni celoꝝ

¶ Secūda retardatio dicit̄ esse ꝓpt̄
humanā verecūdiā. timēt. n. maloꝝ
hominū latrat⁹ ⁊ morsus q̄ deridēt
sepenumero eos qui bn̄facere studēt
ſm illud ꝓuerbioꝝ. 3. Detestāt̄ stul
ti eos qui in recta sunt via. ⁊ ꝓuerbi
oꝝ. 14. Ambulās recto itinē ⁊ timēs
deū despicit̄ ab eo: qui infami gradi
tur via. ⁊ Jo. 3. Omnis q̄ male agit
odit lucē. Cōtra quos Hiero. dic̄ ad
Pāmachiū. Prima vt⁹ est monachi
contēnere omnia iudicia: ⁊ recordari
apostoli dicentis. Si adhuc homini
b⁹ placerē xp̄i seruus nō essem: ma
gisq3 deridēdi sūt q̄ imitāt̄ diabolū
q̄3 qui sequūt̄ xp̄m.

¶ Tertia retardatio dicit̄ esse ꝓpter
spem falsaz: quia sperāt diu viuē: qd̄
vnicuiq3 dubiū esse debet: ſ3 euenire
solet quod Hier. scribit ad Geruchiā
Nemo inquit enim est tā fractis vi
rib⁹ ac tā decrepite senectutis: vt nō
se putet vnū adhuc ānū superuictuꝝ
esse. vn̄ subrepit obliuio ↄditionis sue
vt terrenū al'iāq3 soluendū erigatur
in superbiā ⁊ animo celū teneat. hec
ille. Coexcitēt̄ itaq3 omniū mētes:
aperiant̄ oculi: cognoscamus seculi
vanitatē: labilitatē falsitatē instabili
tatē calamitatē breuitatē ⁊ finē. Co
nemur itaq3 imitari xp̄m Jesum qui
nos inuitat: ac nos clamat: Venite
ad cenā paradisi: ⁊ ad beatitudinem
impetrabilē: que parata est omnib⁹
post me venire volentib⁹: quā nobis
ↄcedat Jesus xp̄s. Amē.

¶ Dn̄ica tertia de aduentu. Sermo
de predicatione Johānis baptiste:
qua xp̄m dei filiū publice predicauit
Fruct⁹. 14. Jesū Johes predicat.

Medius autē vestrū stetit
quē vos nescitis Jo. p̄°
.c. ⁊ in euangelio p̄ntis
dn̄ice. Precursor dn̄i nr̄i
Jesu xp̄i Johes baptista ex dispositi
one spūs sancti xp̄m dei filiū publice
p̄dicauit: cui⁹ altitudinē singl'a iter
iudicare voluit his qui fuerāt ab hie
rosolimis ad eū missi: q̄ tn̄ cū ceteris
phariseis ac iudeis ꝑfidis nullo mō
acq̄euerūt Johis testimonio v̄acissi
mo. Noluerūt que de xp̄o audierāt
a Johe humili mente suscipe: Et q̄a

in euangelio hodierno fit specialis mentio de Johis predicatione: qua xpm dei filiu firmiter: fortiter: ꝛacit asserebat. Idcirco pro euangelij declaratione fructum pponimus elucidandum: qui est Jesum Johes predicat. Ad cui⁹ expositionem tres ɔclusiones occurrut anotade.

Prima ɔclusio dicitur missionis.
Secuda ɔclusio dicit iterrogatiois.
Tertia ɔclusio dicit magnificatiois.

Qr missi sunt ad Johem sacerdotes ⁊ leuite interrogantes an esset Christ⁹. Cap. pmu.

PRima ɔclusio dicit missionis Que nōt in pma parte euangelij. q miserut iudei ab hierosolimis sacerdotes ⁊ leuitas. zc. Tu quis es. Ubi nō imerito qrim⁹ quare iudei potius oppinabat de Johane q eet xps: q de dno nostro Jesu xpo. Na bm Origenē tps aduentus xpi populu recreabat: quodamo ia pns exns legisperitis ex sacris scripturis speratum colligetib⁹ ppter quod theodas no modica multitudine quasi xpus ɔgregauit. Et post illu iudas galile⁹ in diebus pfessionis. Cum g feruetius expectaret xpi aduentus: iudei transmittunt ad Johem coiter scire volentes si ipse se xpm fatet ppt tria

Primo ppter baptismi nouitate.
Secudo ppt pdicatiois claritate.
Tertio ppter vite austeritate.

Primo iudei habuerut de Johe tale opinione ppter baptismi nouitatem: quia vt dr in fine huius euagelij Johes erat in Bethania tras iordanem baptizans. Hec Bethania bm glo. alia fuit ab illa: que no loge erat ab hierusale: vbi fuerat Lazar⁹ mortuus suscitat⁹: de q etia dic Origenes q alio noie vocabat bethabora. ⁊ qa nullus pphetaꝝ ante iohanē acceptauerat baptizare: ideo baptism⁹ eius quandam nouitatē ptēdere videbat que nō imerito superiores iudeorum mouere poterat vt de Johane suspicarent q esset Christ⁹. De quo baptismo quatuor veritates sunt tenede catholice. Prima vitas bm Ric. in quarto. q si extendam⁹ nomē sacramenti ad omne signuz rei sacrantis suscipiētē. sic baptismu iohanis erat sacrametu: quia expresse repntabat xpi baptismu: qui est res sacrans suscipientē. Si aut restringam⁹ nomen sacrameti ad illud quod est sacre rei signu: ⁊ causa: sic nō erat sacrametuz qa nō ɔferebat gratia ex vi sacramti vt declarabim⁹. vnde respectu sacri baptismi xpi debet dici fuisse sacramtale: quia fuit queda dispositio ⁊ preparatio ad illi⁹ baptismi susceptione vt dicit magister sniaꝝ in lra. di. 2ª. 4º. li. 2ª vitas q baptism⁹ iohanis vt dicit prefat⁹ doctor fuit institut⁹ auctoritate diuina: qd pbat p illud qd dicit a iohane baptista. Jo. pmo Qui misit me baptizare ille mihi dixit. sup quē videris spm descēdētem ⁊ manentem supra eum: ipse est qui baptizat in spu sancto. Hoc ipsu pz: quia Mat. xi. xpo qrēti de baptismo Jo. vtrum esset ex celo an ex hominibus. Non fuerunt ausi dicere q ex hoib⁹. Et dicit ille baptism⁹ iohanis eo q ipse solus fuit minister pmarie institutiois ⁊ executois illi⁹ baptismi Tertia vitas quia baptism⁹ iohanis

ßm glo. ſup illud Luce. z. Predicans baptiſmū pñie. Non dabat ſeu ɔfere bat grām: q̇a vt dr̄ ibi Johes dare nō potuit baptiſmū: quo peccata ſol uerēt. Nā vt dicit Boñ. zª. di. q̄ti li. talis baptiſm⁹ fuit inſtitut⁹ p q̄dā ꝑparationē ⁊ aſſueſfactionez ad baptiſ mū xp̄i. de con. di. 4. c. no regenera bant. vñ glo. Mat. z. ſup illo verbo. Ego baptizo. ait. Tm̄ corpora lauo: quia peccata ſoluē nequeo: vt ſic na ſcēdo ⁊ p̄dicādo p̄eo: ſic baptizādo ad xp̄i baptiſmū dirigā. Quarta ve ritas eſt ꝙ baptizati baptiſmo iohis ſimiliter: iterꝝ debuerūt rebaptizari: ſicut pz p Aug. ſup Jo. ⁊ ponit de con. di. 4. c. Aliud. vbi dr̄. Si quos baptizauit iudas: iterꝝ nō ſunt bapti zati: ⁊ quos baptizauit iohes: iterum ſunt baptizati. ⁊ idem. li. z. de baptiſ mo coñ donatiſtas ait. Dñs Jeſus xp̄s tali baptiſmo mūdat eccleſiā: q° accepto nullum alterꝝ requirat: Jo hānes aūt tali baptiſmo p̄cingebat: quo accepto eſſet etiā baptiſmū do minicū neccīū. Et hoc hr̄ expſſe actuū 19. c. qñ baptizatos baptiſmo iohis Paul⁹ baptizauit baptiſmo xp̄i. Dic tñ dñs Bonaª. ꝙ quorūdaz opinio fuit ꝙ baptizati baptiſmo iohannis ſi nō habebāt fidē trinitatis rebapti zandi erāt. ſi aūt habebāt fidē trini tatis: qua interi⁹ inſignabāt tāq̄ ca ractere habebāt ſp̄m ſāctū p impoſi tionē manuū: ⁊ iō nō erāt rebaptizā di. Scot⁹ in zª. di. ſui q̄rti inquit. ꝙ dupliciter pōt itelligi baptiſm⁹ iohis Uno modo in forma baptiſmi xp̄i: quā potuit didiciſſe a diſcipulis xp̄i vel ab aliis audiētib⁹ eos baptizare:

⁊ tūc nō dr̄ ꝓprie baptiſm⁹ iohis: ſic nō dr̄ baptiſm⁹ petri vel pauli. ⁊ pla nū ē ꝙ taleſ ſic baptizati nō erāt bap tizādi. Alio mō pōt intelligi baptiſm⁹ iohis nō in forma baptiſmi xp̄i ß in aliq̄ alia forma ꝓprie. ſ. in noie venturi vt dr̄ actuū. 19. vel abſq̄ aliq̄ forma ⁊ ſic de baptizato ſatis vr̄ neccium ꝙ erat baptizand⁹ baptiſmo xp̄i: tū ꝓpt̄ p̄ceptū generale obligās omnes q̄d nō implebāt ſic baptizati a Johe: tū q̇a medicina p̄paratiua ſuſceptā con gruū eſt recipe medicinā curatiuam Baptiſm⁹ Johis vt dixi paulo ſupe rius eſt ſic diſpoſitio ⁊ medicina pre patiua ad baptiſmū xp̄i iō non tenet opinio magri a doctorib⁹ i h̄ paſſu: q̇a nō vr̄ hēre rōnes ɔueniētes.

Secūdo iudei magr̄ opinabant ꝙ eſſet xp̄s: q̄ꝫ de dño noſtro Jeſu xp̄o ꝓpter doctrine claritatem. adeo nāq̄ doctrina ei⁹ erat grata: vt ma gna populoꝝ frequētia ɔueniret ad ipſū audiēdū. vñ Mat. z. dr̄ Exibat ad eū hieroſolima ⁊ omnis iudea ⁊ omnis regio circa iordanē. Et ſi di cat ꝙ populi ſtulte faciebāt: cū non ɔſtabat eis de auctē Johis: q̇ etiam nulla miracula faciebat. vt dr̄ Jo. 10. dr̄ ꝙ fama miraculoſe ɔceptiōis Jo hāniſ de ſterili ⁊ ſene: ⁊ ānūtiatio ei⁹ facta patri i loco ⁊ feſto ſolēni ⁊ ab latio vſus lingue: ⁊ ei⁹ rectitio nota plebi ⁊ preclara vita parētū: ⁊ ei⁹ ab infantia p̄māſio in deſertis: ⁊ ſcitas ⁊ ſtupēda efficacia ſpūs in loquēdo dabat aptiſſimuz teſtimoniū Johi ꝙ eſſet vox illa clamātis in deſerto: de qua dicit Iſaias. Ideo exitus po puloꝝ nō erat temeritas: ſed potius

motio spiritus dei ⁊ rationis ⁊ vo
luntatis eorū sibi ↄsentientis.

¶ Tertio iudei de Johāne opinabā
tur ꝙ esset Christus ꝓpter vite auste
ritatem: vel singularitatem. Nam
Christus ferebat vestes ↄmunes. Jo
hānes autem de pillis camellorum
confectas. Christus panem ⁊ vinū
comedebat cum peccatoribus. Johā
nes autem habebat durissimum vi
ctum: ⁊ euitabat consortia peccatoꝝ.
Christus de fabro progenitus esse
credebatur. Johānes vero a sūmo
sacerdote: verūtamen non excusant
iudei: quibus iste de quo tantam opi
nionem habebant Christum eis ostē
dit: vt patebit in sequentibus. Et hoc
prediximus in precedenti fructu. Cō
uincuntur illi qui homines ex exteri
oribus iudicare volunt.

¶ De destinatis ad iohannem ipse ad tria veraciter rn̄dit. Cap. 2.

Secunda cōclusio dicitur inter
rogationis. Nam hi qui fue
runt ad Johānem destinati ipsum
sagaciter ⁊ studiose interrogauerūt
proponentes sibi simpliciter tria: ad
que ipse veraciter voluit respōdere.
Primū q̇s es tu.
Secūdū Helias es tu.
Tertiū ꝓpheta es tu.

¶ De p̄mo dicit text⁹. Et confessus
est: ⁊ non negauit. Et confessus est
quia non sum ego Christus. Ubi re
spondet secundum Chrisostimum in
tentioni eorum: quia ad hoc quere
bant. Tu quis es: vt responderet eis
si esset Christus vel non Dicit Criso
stimus. Sic fide dignum existimaue
runt esse Johānem: vt ei de se ipso
dicenti crederent.

¶ Ad secundum sibi ꝓpositum dicit
non sum. Quod contrariari videtur
sententie saluatoris: qui dixit. Mat.
decimo de Johanne baptista. Ipse
est Helias. Et ad hoc secundum Ori
genem dixerunt quidam: ꝙ Johan
nes erat Helias: tamen ignorabat se
esse Heliam. Et hoc nimirum tenēt
qui asserunt iterate incorporationis
vnionem tanꝙ anima multa posset
induere corpora. Unde iudei per le
uitas ⁊ sacerdores querunt an esset
Helias arbitrantes Helie animam ī
Johāne esse: qui dixit. Non sum: ne
sciens primeuam vitam ꝓpriam. sed
hunc errorem interemit Origenes
dicens. Qualiter autem videtur ra
t·onabile si tanquam ꝓpheta a spiritu
illuminatus ⁊ de deo vnigenito tā
ta narrauit: ignorasse de se ipso: an
vnquam eius anima fuerit in Helia.
Ideo Gregorius in omel'. hunc pas
sum declarat dicens. Ex his verbis
questio vobis valde implexa gene
ratur. Alio quippe loco inquisitus a
discipulis dominus de Helie aduen
tu respondit. Helias venit ⁊ non co
gnouerunt eum. Sed si vultis scire
Johānes ipse est Helias. Requisit⁹
autem Johānes dixit. Non sum He
lias. Quid est hoc fratres carissimi:
quia quod veritas affirmat hic ꝓphe
ta veritatis negat. Ualde enim int̄
se diuersa sunt. Ipse est: ⁊ ego non
sum. Quomodo ergo ꝓpheta verita
tis est: si eiusdem veritatis sermoni
bus concors non est. Sed si sbtilit̄
veritas ipsa requiratur: hoc quod in

ter se contrarium sonuit: quomodo contrarium non sit inuenitur. Ad zachariam nan ꝙ angelus de Johãne dixit. Ipse precedet ante illum in spiritu ⁊ virtute Helie. Quia sicut Helias secundum domini aduentũ preueniet: ita Johãnes preuenit primum. Nam ille precursor uenturus est veridicis. ita iste precursor factus est redemptoris. Johãnes ergo in spiritu Helias erat. in persona Helias non erat. Quod ergo Christus fatetur de spiritu: hoc Johãnes denegat de persona: quia ⁊ iustum erat vt discipulis dominus spiritualem de iohãne sententiam diceret. Et iohãnes turbis carnalibus non de suo spiritu sed de corpore responderet. Hec ille.

Ad tertiam interrogationem respondit iohãnes se non esse prophetam. Q si alicui dubium hec responsio faceret: cum dominus eũ prophetam dicat ⁊ plusq̃ prophetam. Nos respondere possumus ꝙ hic ꝓpheta tripliciter põt capi. vz.

Generalr̃ primo modo.
Specialr̃ secũdo modo.
Singulariter tertio modo.

Primo modo accipitur pro quolibet propheta. Et sic Johãnes non erat ꝓpheta: sed plusq̃ ꝓpheta. Et Augustinus ait. iohãnes maior erat q̃ ꝓpheta: quia prophete longe pronuntiauerunt. iohannes presentem demonstrabat.

Secundo modo accipitur ꝓpheta specialiter. ⁊ sic secundum Nicolaum de lira famosa erat opinio tũc temporis apud antiquos iudeos ꝙ ante Christum veniret vnus magnꝰ propheta: eo ꝙ scriptum est deutero. decimo octauo c. Prophã suscitabit deus de fratribus vestris. Que quidem auctoritas secundum veritatē intelligenda est ad litteram de Christo: licet iudei intelligerent eam de alio propheta. Et ideo interrogauerunt eum: si esset ille ꝓpheta: ⁊ respõdit Non. Non enim negauit se esse ꝓphetam absolute. Sed prophetam missum ante Christum: quia negasset veritatem. sed negauit se ipsum prophetam: de quo loquitur scriptura pallegata: que ad litteram intelligenda erat de Christo: vt dictum est

Tertio modo accipitur propheta singulariter. ⁊ sic secundum glosã accipit̃ ꝓ Heliseo: in quo requieuit duplex spiritus ꝓphetarum. quarti Regum secũdo capitulo. ideo iohãnes dixit. Non sum: scilicet Heliseus Mira certe humilitas ioannis animam possidebat: qui in tanta existimatione sui noluit iactanter dicere qđ non erat. Potuisset respondere se esse Christum vel prophetam: ⁊ noluit. Recusauit sibi vsurpare honorem alienum veritatem rei petentibus manifestauit. Sed ve mundo a scandalis ꝓ tali honore quotiens veritas offuscatur. Quot mendacia ꝓferuntur: quot flagitia ꝑpetrantur Certe uix illa explicare possumus. Non sic faciebat iohãnes: qui nobis sue humilitatis ꝑbere voluit exemplũ ⁊ hec sufficiant ꝓ secunda conclusione.

Q Johãnes sua ꝑdicatione Christum magnificauit. Cap. 3.

Tertia cōclusio dicit magnificationis. Magnificauit enim iohes xpūz illū predicādo ⁊ declarās his q̄ īterogabāt eū spāliter de tribus.

Primo de maiestate.
Secundo de p̄oritate.
Tertio de hūilitate.

¶ Primo de maiestate magnificauit xp̄m: q̄a illis petētib⁹. Quis es vt responsū dem⁹ his qui miserunt nos. Quid dicis de te ipso. Ego vox clamantis in deserto dirigite viā dn̄i. Ubi xp̄m dn̄m p̄dicabat b̄m ꝙ Isa. .40. predixerat iohes demōstrat clamare in deserto iudee: vt oēs se preparēt in aduētu christi in mūdū. Et bn̄ designat iohes i ꝓprietate vocis q̄a erat ānūtiator v̄bi dn̄i: hoc ē xp̄i q̄ ē v̄bū patris. vn̄ Greg. in omel'. ait. Scitis aūt q̄a vnigenit⁹ fili⁹ v̄bū patris vocat. Ex ipsa aūt nostra locutione cognoscim⁹: q̄a p̄us vox sonat vt v̄bum possit audiri. iohes ḡ vocē se esse asserit: q̄a v̄bū precedit. Et per ei⁹ misteriū patris v̄bū ab hominib⁹ audit. Theophil⁹ aūt dicit: ꝙ iohes vox est: q̄a v̄itatē manifeste ānūtiat. Oēs enim qui in lege erant obscure loquebant. Sed posset q̄ri quare iohānes appellat se vocē. R̄ndet triplici rōne. Quia v̄bum est in corde: ꝫ manifestat per vocē dicētis ⁊ ponit in corde audientis. Et sic nihilominus v̄bū adhuc remanet in corde dicētis ⁊ audiētis: ⁊ vox trāsit Sic etiā xp̄us q̄ est v̄bū in corde patris: qui ad nos venit: ⁊ iohes ipsuz manifestauit. Sic christ⁹ ⁊ remanet in corde patris ꝑ eternā generationē ⁊ in cordib⁹ nostris ꝑ fidē: ⁊ iohes trāsiuit ꝑ mortē. iohis p̄mo. Me oꝫ minui: illuz aūt crescere. Secūda rō q̄a sic v̄bū p̄us est q̄z vox: ⁊ non vox p̄reit v̄bū: sic xp̄us fuit aū iohānem ⁊ ideo ipse dixit iohis p̄°. Prior me erat. Et nō iohes precessit Christum Luce p̄°. ipse precedet aū illū i sp̄ū zc̄ Tertia ratio est quia sicut vox est cōiuncta v̄bo: nec tn̄ est v̄bū: sic iohes multa sanctitate ꝯiunct⁹ fuit christo: nec tamen fuit Christ⁹. Nā Christus fuit sponsus: iohānes amicus sponsi

¶ Secundo magnificauit Christū de prioritate. Nam sequit euāgeliū Et qui missi fuerāt erāt ex phariseis ⁊ interrogauerūt eum ⁊ dixerūt ei. Quid ergo baptizas si tu nō es xp̄us neq̄ helias: neq̄ ꝓpheta. R̄ndit eis dicēs. Ego baptizo in aqua. medius autem vestrūm stetit quem vos nescitis. Quod sic intelligitur secūdum Greg. quia per carnem apparens ⁊ visibibilis extitit in corpore: ⁊ inuisibilis maiestate. vel b̄m Crisostimū. quoniam decens erat Christum cōmixtum esse populo vt vnum multorum se vbiq̄ humilem esse docētē Uel secundum Theophilum. Medius erat phariseorum dominus: sed ignorabant eum: quia ipsi scripturas se scire putabant. Et inquantum in illis pronuntiabatur: dominus medius eorum erat: scilicet in cordibus eorum. Sed nesciebant eum: eo ꝙ scripturas non intelligebant. ipse est qui post me venit: qui ante me fact⁹ est. Sed quomodo verū ē hoc dictū cum Christus secundum diuinitatez sit genitus ⁊ nō fact⁹: b̄m hūanitatē v̄o post conceptū precursoris i vtero

v'ginis sit incarnatus: vt patet Luce p°. Ad qd' rñdz Greg in omel'. dicens Sic nāq₃ d'r añ me fact⁹ est: ac si di cat. añposit⁹ ē mihi. P⁹ me q̄ venit: q̄a postmodū nat⁹. añ me fact⁹ est: quia mihi prelatus.

¶ Tertio magnificauit xp̄m de sbli mitate: cū dixit Cui⁹ nō sum dignus vt soluā corrigiā calciamētoꝝ eius. Circa quod dubiū occurrit: si xp̄s cal ciamēta portauit. ⁊ b'm hanc sententiā videt' ꝙ sic. tñ ex altera h'r Luce. io. c. ꝙ xp̄s apostolis suis calciamenta portare inhibuit. ⁊ ipse fecit qd' docu it actuū p°. ⁊ hiero. ad Eustochiū inquit. Discipuli absq₃ calciamētoꝝ onere: ⁊ vinculis pelliū ad predicati onē noui euangelij destināt'. ⁊ mili tes vestimētis Jesu sorte diuisis cali gas nō inuenerūt: quas tollerēt. Jo. b'z Nicolaū de lira dicēdū est ꝙ Jo hānes metaphorice locut⁹ est: dicēs se nō esse dignū exhibere xp̄o etiā mi nimū seruitiū: sicut solēt homines ali quā loq₃ ad ondēdū suā paruitatē vl' alicui⁹ alteri⁹ excellētiā: vel b'z Greg. dicere possumus: ꝙ p corrigiā calcia mēti incarnationis misteriū intelligit' ait n. Jncarnat⁹ dn̄s veniens quasi calciat⁹ apparuit qui i diuinitate sua morticina nostre corruptionis assū psit. Corrigia q̄ calciamenti est liga tura misterij. Johēs q̄ soluere corri giam calciamēti ei⁹ nō valet: q̄a in carnationis misteriū nec ipse inuesti gare sufficit: ac si patēter dicat. Quid miꝝ si mihi ille p̄lat⁹ ē: quē post me quidē natū ꝯsidero: sed natiuitatis ei⁹ misteriū non ꝯprehendo. Hec Greg. Quis itaq₃ iudeos pertinacissimos ⁊ formidolosos nō iudicet: q̄ postq̄₃ io hānis testimoniū audierūt: xp̄m q̄re re neglexerūt: imo ipsum inuētū susci pere noluerūt. Sed non min⁹ imo multo iniqui existimādi sūt falsi xp̄i ani: qui xp̄m expellūt de cordib⁹ suis Audiant ꝓphetas patriarchas: apo stolos: martires: ꝯfessores: v'gines doctores ⁊ predicatores clamantes xp̄m esse saluatorē mundi. ⁊ eum fu giunt: ⁊ malis operibus ipsum perse quūt'. O quot scelera: quot impieta tes: quot facinora mala falsi xp̄iani ꝯmittunt: rursum crucifigentes filiū dei: vt dicit apostolus. Aperiamus ergo corda nostra: mundemus illa ab omni inquinamēto: ⁊ suscipiamus dominū Jesum xp̄m: qui se ipsum tā benigne nobis ꝯmunicare voluit ap parens in medio hominū: vt omnes eum cognoscerent: atq₃ ab ipso que rerent munus eterne salutis: quod nobis concedat ipse: qui est b'ndictus in secula seculoꝝ Amē.

¶ Feria secunda post tertiam domi nicam de aduentu. Sermo de satisfa ctione per xp̄m facta.

Fructus. i5. Jesus satisfactor.

M Edius autem vestrū ꝛc. Propter grauitatē₃ pec catorum humani gene ris suscepit Christus in nocēs carnem eterno patri cum sua penitentia pro omnibus assumpta plene satisfacturus. Non enim pro se ipso Christus venit in mundum: ⁊ passus est sudores: labores: oppro bria vulnera ⁊ duram mortem: sed vt paterna iusticia contra hominum peccata ex condecenti placaret.

Nam ita contra peccata mortalia indignatur deus vt null⁹ posset per se sufficere non solum pro peccato primorum parentum: sed ꝓ quocūq; peccato ꝓprio ipsius furorē mitigare. Cuz itaq; fructum tam vberrimū omnes gustamus. s. ꝙ iram dei vincere possumus ex beneficio incarnati Jesu. Idcirco in pñti sermone de satisfactione per xp̄m facta dicturi sumus. in quo ɔtēplamur xp̄m satisfactorē. pro cu⁹ declaratione tres conclusiones erunt notāde.

Prima dicitur ɔgruitatis.
Secūda dicitur possibilitatis.
Tertia dicitur copiositatis.

¶ Qr humanū genus repari per satisfactione ɔgruū fuit. Cap. pmū.

PRima ɔclusio dicit ɔgruitatis In qua videndū est ꝙ magis congruum fuit humanum genus reparari per satisfactionē q̄ȝ per alium modū. Et hoc ꝭȝ dn̄m Bonauēturā in tertio. di. 20. ⁊ maxime ꝓpter tres rationes.

Primo rōe diuine iustitie.
Secūdo rōe diuine sapiētie.
Tertio rōe diuine honorificētie.

¶ Primo ratione diuine iustitie: q̄a illa via magis ɔueniens fuit ad reparationem humani generis: in qua seruatur ordo diuine iustitie. Magis autē seruat̃ cū malum punitur q̄ȝ cū malum relinquitur impunitū. sed cū peccator reparat̃ per satisfactionem malum punitur: cum sine satisfactiōe malum relinquitur impunitū. ergo magis seruatur ordo diuine iustitie in reparatione ꝑ satisfactionē q̄ȝ sine satisfactione. Hāc rationē tāgit Anselm⁹ in li. cur de⁹ ⁊ homo. vbi ait. si peccatū impunitū dimittit̃ similiter se habet de⁹ peccāti ⁊ nō peccāti.

¶ Secūdo magꝫ ɔgruū fuit reparationē predictā esse per satisfactionē rōe diuine sapiētie. Nam illa via magꝫ ɔgruit reparationi humani generis: in qua magis seruat̃ ordo diuine sapiētie. Sed sic est ꝭm Augustinū. Ordinatio peccantium in suppliciis sine peccati in pena manifestat decorem diuine sapientie: que nō patitur vniuersum ex aliqua sui parte deturpari sed cum peccator releuatur per satisfactionē: culpa sequitur ad penam. Cum vero sine satisfactione culpa n̄ ordinatur per penam. ergo reparatō humani generis prius conuenit diuine sapientie per satisfactionem.

¶ Tertio ratione diuine honorificētie magis congruum fuit ⁊c̄. Nam illa via magis conuenit reparationi humani generis: in qua magis seruatur honorificentia diuine maiestatis Sed peccator cum peccat per preuaricationem deuz inhonorat. si ergo peccatum dimittitur sine satisfactiōe peccatū relinq̄t̃ absq; honoris ablati recompēsatione. Cum autem satisfactio redditur: honor recompensatur ergo in modo reparandi honorem per satisfactionem magis seruatur honorificentia diuine maiestatis: q̄ȝ ꝑ aliū modū. Sed instare possum⁹ multipliciter. Et pmo sic. Magis decet deum facere qđ magis facit ad ostēsionē sue benignitatis ⁊ misericordie. Sꝫ dimittere peccata omnia absq; aliq̄ satisfactiōe pene ē maioris misericordie q̄ȝ exigere ab illis penam: sed deus

est misericordissim⁹ ꝛ benignissimus
adeo vt benignior cogitari nõ possit
ꝙ videt ꝙ modus ille reparandi qui
est absq; satisfactione magis sibi ꝯue
nit. Secũdo possumus instare ꝙ
ille modus magis ꝯuenit reparatiõi
humani generis: qui magis est ostẽ
siuus diuine sufficientie: sed si sic de⁹
humanũ genus repararet ꝙ nullaz
satisfactionẽ acquireret: magis appa
reret. Ostẽderet eniz tunc ꝙ emenda
tũ nostrarum ꝛ bonorum nostrorum nõ
indiget. ergo mod⁹ reparandi absq;
satisfactione magis esset conueniens.
Tertio possumus dicere ꝙ ille mo
dus magis ꝯuenit reparatiõi huma
ne nature: qui magis est ostensiuus
diuine potentie pro eo ꝙ reparatio
est quedam recreatio. ſ; si deus absq;
omni satisfactione reparasset genus
humanum solo verbo: sicut fabricauit
mũdum maior ibi est diuine virtutis
ostẽsio. Quarto possum⁹ arguere
ꝙ ille modus magis conuenit repa
rationi humani generis: in quo hõ
magis astringitur ad laudãdũ ꝛ amã
dum deũ. Sed si de⁹ culpã habẽtẽ
reliquisset absq; omni satisfactione pe
ne: esset magis laudãd⁹ ꝛ amand⁹ ab
homine: quia ab ipso plura pcepisset
Quinto possum⁹ arguere: quia ille
modus magis ꝯuenit reparationi hu
mani generis: in quo magis eruditur
homo ad executionẽ diuini mãdati
ꝛ vnitatẽ dei. ſ; homo debet remittẽ
ꝛ ꝯdonare aliis culpã ꝛ penam. ergo si
de⁹ homini debuit dare exẽpluz pfe
ctionis: videtur ꝙ magis decuit repare ge
n⁹ humanũ totũ relaxãdo: ꝗ; satisfa
ctionẽ aliquã exigendo. Rndetur ad

obiecta ſm ordinem. Bonauẽturã vbi s.
Ad pmũ ꝙ vniuerse vie dñi miseri
cordia ꝛ veritas. Cũ ipse sit sũme iu
stus ꝛ misericors: ideo in reparatiõe
generis humani: q est excellẽtissima
viarum dei: ꝯgruũ est: vt simul currat
misericordia cũ iustitia. ꝛ ideo decẽs
fuit vt deus ab homine satisfactionẽ
exigeret pro iniuria sibi facta. Et si hõ
non posset tunc misericordia diuina
ꝯueniret dando ei mediatorẽ qui pro
eo satisfaceret. Ad secũdũ dicẽdũ ꝙ
sic deus exigit a nobis mandatoruz
suorum obseruãtiã: nõ propter suã indigẽ
tiã ſ; propter ordinationẽ nostrã: quia
debem⁹ ei taꝗ; dño obedire: sic ꝛ pro
peccato exigit emẽdã nõ propter hoc ꝙ
indigeat: ſ; vt reducat nos ad ordina
tionẽ debitã. Ad tertiũ dicim⁹ ꝙ si i
omni opere dei ordinatur diuina poten
tia: in opere tñ reparationis magis mani
festatur benignitas ꝛ misericordia. ꝛ p
ꝯñs ipsa iustitia cũ misericordia ãne
xa: sic in deo ẽ vt cũ possit vno verbo
gen⁹ hũanũ repare: maluit tñ repa
re cũ difficultate ꝛ penalitate: q̃a ma
gis opportunũ erat ibi misericordiã ꝗ;
potẽtiã. Ad q̃rtũ dr ꝙ pl⁹ nos astri
git ad honorẽ ꝛ laudẽ dei hoc ꝙ de
dit vnigenitũ filiũ suũ ꝗ; si ñ dedissz
Ad q̃ntũ dicim⁹ ꝙ si debeam⁹ xp̃m
imitari in omnib⁹ ad deũ spectat q̃
rere vindictã ꝓ ꝙ dr ad ro. xii. Da mi
hi vidictã ꝛ ego retribuã: ꝛ tñ nobis
vidicta phibita ẽ: vñ doctores: ꝛ oẽs
ꝯcludũt ꝙ nullo⁹ iusti͛ dei potuissz
efficaci⁹ mitigari: ꝗ; p viã satisfactõis
Et sic patet pma ꝯclusio.

Q nulla creatura pter xp̃m potu
isset pro homine satisfacere. Cap. z.

SEcunda ꝯclusio dicit possibilitatis: in quo cōsiderare licet possibilitatē satisfactionis fiende pro peccato tripliciter.

Primo ex parte angeli.
Secūdo ex parte hominis.
Tertio ex parte Christi.

¶ Primo ex parte angeli. Alexāder in tertio dicit: ꝙ nullus angelus nec omnes simul potuerūt hanc satisfactionē reddere. Sed contra hoc possum⁹ arguere: quia homo cecidit per aliū impellentē: ergo debet releuari per illum eundē: sed homo per angelū cecidit: ergo per angelum debet fieri satisfactio. Ad hoc dicit Alex. vt s. ꝙ satisfactio per angelū non est ꝯueniens neqꝫ possibilis multiplici ratione.

Primo rōe diuine iustitie.
Secūdo rōe sequele peccati.
Tertio rōe restitutiōis.

¶ Primo rōne diuine iustitie: que requirit vt qui peccauit satisfaciat: sed peccauit hō: ergo dꝫ satisfacē homo.

¶ Secūdo rōne sequele peccati: naꝫ reat⁹ peccati originalis obligat totā humanā naturā: vt omnes illius generis seu nature ad dānationē eternam: sed nullus angelus pōt se equare toti humane nature. Et sicut dicit Anselm⁹. Illud per quod debet fieri satisfactio debet esse mag⁹ ꝙ̄ ꝯmissū oportet ꝙ ille qui habet satisfacere de peccato originali sit tāt⁹ ꝙ possit equari toti humane nature: ⁊ ꝙ etiā plus valeat. Tertio ratione restitutionis. Nā si homo repararetur opꝫ ꝙ restituat ad dignitatē illā: quam habitur⁹ erat an̄ peccatū. Qr si repararet per angelū nō posset restitui ad illam dignitatē. pꝫ. qm̄ si nō peccasset esset equalis angelis dei in celis Et idē nobis ꝓmittit post reꝑationē ⁊ resurrectionē Luce. 20. ⁊ Mat. 22. Erūt sicut angeli dei in celo. Si aūt repararet ꝑ angelū angel⁹ ꝑ dn̄s esset hominis dn̄s: quia vt dicit Anselm⁹ Quecūqꝫ alia ꝑsona hominē a morte redimeret ei⁹ seruus ideꝫ hō recte iudicaret. Ad argumētū rn̄det ꝙ idē ordo seruat⁹ ē in lapsu ⁊ in reꝑatiōe humani generis: q̇a sicut ibi fuerit cōsensus mulieris malo angelo eidem suggerēte: ita cā reꝑationis hominis fuit ꝯsensus mulieris bono angelo eidē ānuntiāte. Secūdo licet ꝯsiderare hui⁹ satisfactiōis possibilitatē respectu hominis. Sicut enim angeli n̄ potuerūt satisfacere de peccato: ita ⁊ homines siue ⁊ aliqua alia creatura. Et si dicat ꝙ Aug. dicit: ꝙ iustitia diuina nō plus exigit in pena ꝙ̄ ꝯmissū fuit in culpa. si ergo ꝯmissum ē in culpa a pura creatura. ergo pura creatura debuit satisfacere. Rn̄det Alex. i. 3°. ꝙ q̄ꝫtitas peccati adē dꝫ attendi penes tria. vꝫ.

Quātū ad peccātē.
Quātū ad inordinationē peccati.
Quātū ad illū in quē peccat.

Et ꝙ q̄ꝫtitas talis peccati debeat sic ꝯsiderari. pꝫ qm̄ si q̇s offendēt regē ⁊ militē: pl⁹ offendēt offendendo regē ꝙ̄ militē. Ita diuina iustitia attēdit q̄ꝫtitatē peccati adē. Cui⁹ peccatū licet rōne peccātis fuerit soli⁹ creature: tn̄ peccauit ī bonū īfinitū. s. ī deū Insuꝑ deordinauit ⁊ reā fecit totaꝫ humanā naturam: ergo ſm istos duos

respectus est ade peccatum infinitū
⁊ transcendens omnem humanam
creaturam. Secundo debet ꝯsidera
ri in pena q̄tū ꝯmissum est in culpa
patet ꝙ debet exigere penam infini
tā in peccato Ade:aut si admittat sa
tisfactionē debꝫ fieri satisfactio a tali
ꝑsona:in qua sit infinitū bonum:⁊ a
qua sit ordinatio toti⁹ humane na
ture. ß nulla pura creatura est talis:
ergo ꝓpter hoc de iustitia nō fuit vt
per puram creaturā fieret satisfactio
Tertio licet ꝯsiderare possibilitatem
huius satisfactionis ex parte xp̄i.naꝫ
cū satisfactio fieri nō posset per aliq̄
creaturā:vt dictū est:ꝯueniens est vt
satisfaciat xp̄s deus ⁊ homo:quia vt
ait Anselmus: sic satisfacit deus:qui
potest ⁊ homo qui debet: vbi mens
humana quibuslibet curiosis inq̄siti
onib⁹ dimissis satisfactori xp̄o gra
tias agat: ⁊ infirmitatem propriam
cognoscens ad ipsum medicum hu
militer currat.

¶ Qr xp̄i satisfactio q̄tuꝫ ad culpas
penas ⁊ angustias fuit copiosa. C. ꝫ

TErtia ꝯclusio dicit̄ copiositati.
Si enim ꝯsiderem⁹ satisfactōeꝫ
per xp̄m factā:inueniem⁹ eā copiosā
⁊ abundantem valde ßm illud p̄s.
Copiosa apud eum redēptio:Ad qd
plene intelligendū intueri licet ꝙ h⁹
satisfactio singulariter se extendit ad
tria.vꝫ.

Primo ad culpas.
Secundo ad penas.
Tertio ad angustias.

¶ Primo inquam xp̄s satisfecit ꝓ
nostris culpis sufficientissime ꝓ qui
bus inimici dei eramus ꝓpter ꝑmoꝝ
parentum peccatum. ⁊ quotidie dei
in inimiciciā incurrim⁹ ꝓpter debita
ꝓpria.vn̄ Augu.12.li.de ciuitate dei.
ꝫ.c. ait. Dicūt in scripturis inimici
dei ꝙ non natura:sed vitiis eius ad
uersant̄ imperio:nihil ei nocere volē
tes ß sibi. Cū itaqꝫ nulloꝝ hominū
vires sufficiāt ad amicitiā recōcilian
dam ⁊ abolēdā xp̄s b̄ndict⁹ meritūꝫ
suum ⁊ passionis sue sanctissime eter
no patri obtulit:cui⁹ ꝟtute vniuersa
lis pax dei ⁊ hominū est ꝯsecuta. Et
cū quisqꝫ post facinora ⁊ ꝯmissa ꝟe
penitēs ad deū redire voluerit: non
pōt ipse magnus deus ⁊ excelsus di
cere. Offendisti me i infinituꝫ bonū
culpa tua infinita. non sufficit p̄nia
tua:vt meā abstineas amicitiā: quin
imo obligat⁹ est benigne ⁊ gratiose
redeuntē peccatorē ad amorē suum
ducere:⁊ amplecti.peccator pōt dicē
Et si merita mea sint insufficientia
vt te deū meuꝫ:quē inique offendi:⁊
turpiter dereliqui pacificū videam:
nō est tn̄ insufficiēs meritum dilecti
filij tui: qui pro me tibi ⁊ pro omni
bus peccatoribus plenissime satisfec̄
Securus ergo ad te clamore requi
ro vt mihi indulgeas: vt ignoscas:
vt veniam prebeas: multa sunt flagi
tia mea:de quibus me dolenter accu
so. Et quia dolor meus non sufficit
illorum maculam delere: suscipe do
lorem filij tui:qui pro me passus est
pro me sanguineꝫ fudit:pro me mori
dignatus est. O incogitabilis ꝟtus
verbi incarnati. O mira suauitas
anime penitētis: nulla est tam gran
dis culpa:pro qua Christus non satis
fecerit. Jō apoch.ꝑmo dicit̄. Lauit

nos a peccatis nr̄is in sanguine suo
Et Aug. ait. Fuso sanguine sine cul
pa omniū culpaꝝ cyrographa dele
ta sūt. Dicit autem cyrographū ꝫm
Bonauēturam. di. 19. tertij li. metha
phorice a cyros qđ est manus ⁊ gra
phos qđ est scriptura: quasi scriptura
manu facta: sicut quādo aliq̄s obligat
se alteri fatit ei cirographū. Ita ho
mines peccātes obligāt se vt diuina
iustitia habeat eos punire: diabolica
malitia possit eos accusare ꝯscientia
ꝓpria remordē. Omnia cirographa
ꝑ xp̄m abdita sūt. Et si dicat hoc nō
esse veꝝ: quia multa sunt peccata ꝑ
que diabolꝰ detinet homines hic ⁊
in futuro ad luenda supplicia: ergo vide
tur ꝙ nō omnes culpe sunt delete.
Rn̄dere possumꝰ ꝙ meritū xp̄i pōt
dupliciter ꝯsiderari.
Primo quātū ad sufficiētiā.
Secūdo quātū ad efficaciā
Primo si ꝯsideremꝰ meritum xp̄i
quātū ad sufficiētiā sic se extendit ad
omnes homines ⁊ ad omnes culpas
q̄a omnes homines merito xp̄i pn̄t
saluari. Si autem ꝯsideremꝰ q̄ꝫtū
ad efficaciā. sic se extendit tantuꝫ ad
eos q̄ faciūt qđ debēt: ⁊ multi i hoc
deficiūt: ideo nō experiunt effectum
meriti Iesu xp̄i: qui tanto nequiores
sunt: quanto pro eis xp̄us sicut ⁊ ꝓ
aliis copiosissime satisfecit.
Secundo xp̄s satisfecit ꝓ nostra
pena. vnde p̄ma Petri. 2. c. Peccata
nostra ipse pertulit in corpore suo su
per lignū. Que v̄ba exponēs magi
ster sententiaꝝ supra di. 19. tertij libri
ait. Portare peccata nostra est por
tare penam nostroꝝ peccatoruꝫ: Et
de hoc Isa. 53. c. ait. Uere lāgores
nostros ipse tulit: ⁊ dolores nostros
ipse portat. Nam vt dicit Bonauētu
ra v̄tute passionis dimittitur nobis
pena eterna ⁊ pena satisfactoria: sicut
habet fieri in sacramēto baptismi ⁊ i
relaxationibꝰ quas fecit ecclesia. zc̄.
Tertio satisfecit xp̄s ꝓ nostris an
gustiis v̄tute passionis xp̄i ⁊ resurre
ctionis: sicut dicit Bon̄a. Quoniā q̄
amici dei erūt accipiēt donū impassi
bilitatis: ⁊ erūt imunes ab omni ama
ritudine: quā gustamꝰ in pn̄ti vita.
Nō dormiant igit mortales miseri
ſ3 festināter currāt ad xp̄ꝫ. Ipse nāq̄ꝫ
est qui peccatores venit saluare. Ipse
ꝓ eis sanguinis ꝓprij p̄cium exponit
Ipse ad eos clamitat Mat. 11. c. Ue
nite ad me omnes q̄ laboratis ⁊ one
rati estis. Uenite. s. vos peccatrices
anime aggrauate pōdere peccatoꝝ
vestroꝝ ad me dilectorē vestrū: ad
me amatoreꝫ vestrū. Et ego ex cari
tate mea ⁊ amore intimo: quo vos
diligo reficiam vos ad gratiā resti
tuēdā exonerando vos ab omni pe
na quam deberetis persoluere. O re
p̄hensibilis multoꝝ pigritia q̄ ꝓprie
saluti ꝯsulere negligūt. aperta est ve
na clementie xp̄i Iesu: ⁊ peccatores
nō curant. Heu inquam: heu multa
millia animaꝝ descēdūt ad infernū:
que si vellent merito xp̄i possent sal
uari. nihil deest ex parte ipsius: ipsa
rum tamē tarditas est manifesta: no
lunt currere ad fontē aque viue qui
vt p̄diximus plenissime ꝓ omnibus
satisfecit offerens redeuntibus a pec
cato in p̄senti gratiam ⁊ in futuro
gloriam

¶ Feria tertia post tertiā dñicā de
aduentu. Sermo de penalitatib⁹ ⁊
defectib⁹ assumptis a xp̄o.
Fruct⁹ sext⁹ decim⁹. Jesus defectus
sustinens.

MEdi⁹ autem vestrū stetit
quē vos. Omnes ↄditi
ones assumpte nature in
dño Jesu xp̄o predicant
suam ardētissimā caritatē. Admirā
dum ꝑfecto est eū suscepisse naturā
nostrā cum penalitatib⁹ ⁊ angustiis
quib⁹ ꝓpter peccata sbicit̄ homo de
bilis vita. Passus nāq; est xp̄s famē
sitim labores ⁊ erumnas: sicut ⁊ ceti
homines: q̄ð nos ↄsiderātes: animi
vires debem⁹ restringere ad cogitā
dū q̄ȝ vehemens fuit caritas filij dei
Ob quod in p̄nti sermone de penali
tatib⁹ ⁊ defectibus assumptis a xp̄o
dicturi sum⁹ sb̄ vno fructu: q̄ ē Jesus
defectus sustinēs. Pro cuius decla
ratione tres ↄclusiones notāde erūt
Prima dicit̄ qualitatis.
Secūda dicit̄ equitatis.
Tertia dicit̄ causalitatis.

¶ Qr xp̄us illos defect⁹ assumpsit:
quos assumere debuit. Cap. p̄mū.

PRima ↄclusio dicit̄ qualitatis
In qua videre debem⁹ quales
defectus sustinuit seu assumpsit. Ad
quod dicit magister sentētiaꝝ. di. 17
tertij li. q̄ꝓ illos defect⁹ assūpsit: quos
illū assumere decuit: ⁊ nobis expedi
ens fuit: quod declarat dñs Bonª.
⁊ Alex. in tertio sūme d. Qr quidam
sunt defect⁹ ex culpa ⁊ ad culpā: sic
pronitas ad malū ⁊ difficultas ad
bonū: ⁊ tales nō decuit xp̄m assumē
quia fuit minister iustitie omnino se
gregat⁹ a peccato. Quidā v̄o sunt
defect⁹ ex culpa: s̄ nō ad culpā: quo
rū quidā sunt partiales: ⁊ quidā v̄o
sunt generales. Generales vocant̄
illi qui respiciūt totā humanā natu
rā; sicut famescere sitire egere: ⁊ hui⁹
modi. Partiales v̄o defect⁹ sunt illi
qui respiciūt aliquas ꝑsonas spāliter
sicut diuerse egritudinū spēs. Qm̄ g̊
xp̄s venerat naturā humanā redimē
ↄmunit̄ sine ꝑsonaꝝ distinctione: iō
defect⁹ vl'es penales tm̄ habuit ⁊ nō
vitiosos: ⁊ nō defect⁹ ꝑsonales: gñā
les defect⁹ voluit assumere: q̄a i assū
ptione defectuū apparet humiliatio
Sed b̄m Ber. descendit quātū descē
dere potuit; si g̊ maior est humiliatō
assumptiōne pluriū defectuū q̄ȝ pau
coꝝ: videt̄ q̄ꝓ assumere debuit oēs
defect⁹. R̄ñdet Boñª. q̄ꝓ omnis hu
miliatio bona ⁊ laudabilis ortū h̄ēt
ex discretione rationis. Non enim
debȝ procedere ex impetu: s̄ ex causa
rationabili. Et q̄a aliquib⁹ defectib⁹
rōnabile nō erat: vt xp̄us se ꝑ eoꝝ as
sumptionē humiliaret: q̄a potius ex
illa humiliatione se inutilē q̄ȝ vtilem
reddidisset: sicut si fuisset cec⁹ vl' gib
bosus: ⁊ huiusmodi: ideo tales defe
ct⁹ nullo mō voluit assumere.

¶ Qr equū fuit defect⁹ penalitatis i
xp̄o repiri. Cap. 2.

SEcūda ↄclusio dicit̄ equitatis
Equū etenim ⁊ rōnabile fuit su
pradictos defect⁹ ⁊ penalitates i xp̄o
reperiri ꝓpter tria.
Primo ꝓpter p̄ciū nostre salutis.
Secūdo ꝓpter exēplū v̄tutis.
Tertio ꝓpt̄ fulcimētū nr̄e fragilitatis.
¶ Primo ꝓpter precium nr̄e salutis:

¶ Primo ꝓpter preciū nostre salutis
q̃a ꝓposuerat nos nō corruptibilibꝰ
auro ⁊ argēto redimere: ẜ precioso
sanguine suo: vt dicit̃ pᵃ Petri pᵒ. c.
Et animā suam ponere ꝓ animabꝰ
nostris. Ad hoc aūt non suffcet ido
neus: nisi naturā deficiētē ⁊ passibi
lē assūpsisset. Et si ꝯtra hoc obicit̃: sic
sūme iustitie repugnat defectꝰ culpe
sic sūme potētie repugnat defectus
fragilitatis ⁊ impotētie. Sed deum
sūme iustū nō decuit habere defectuꝫ
culpe: nec in se nec in natura assūpta
ꝙ̊ pari rōne nec defectū penalitatis ⁊
impotentie. Rndere possumꝰ secūdū
Bonauēturā ꝙ hec similitudo tenet
si ꝯparet̃ infirmitas ⁊ culpa ad nāꝫ
diuinā. In natura eniꝫ diuina sicut
nulla pōt eē iniustitia: sic nulla potest
esse impotētia. Si autem ꝯparēt̃ ad
naturā assūptā: sic non hēt ꝟitatē ꝓ
eo ꝙ ipsa infirmitas pōt esse materia
exercēde ꝟtutis. ꝟtus. n. infirmitatis
exercet̃ potissime in ꝑpessione t̃ribili
um: eoꝝ maxime que mortē inducūt
Culpa ꝟo ⁊ iniq̃tas omnino aduer
sant̃ iustitie ⁊ vituꝑabile reddit sбtm̃
in quo est. Infirmitas ꝟo reddit ma
gis laudabile: qñ est ꝯiūcta interiori
ꝟtuti animi secūdū meriti statū.

¶ Secundo fuit rōnabile xp̄um per
factos defectꝰ assumere per exēplum
ꝟtutis. Spāliter autem humilitatis
⁊ patiētie: quibꝰ mediātibꝰ ꝑuenitur
ad celū: ⁊ in quibꝰ xp̄s nos ipsuꝫ vo
luit imitari. vt dr̃. 9ꝫ. di. c. Dn̄s.

¶ Tertio fuit ꝯueniens ꝓpter fulci
mentū nostre fragilitatis. vt. s. fragi
litati nostre succurreret manifestādo
nobis ꝟitatē assumpte nature. Hāc
rōnē tangit magister sñiaꝝ in littera
Sed contra ipsaꝫ possumꝰ arguere:
q̃a in resurrectione gloriosa nō erunt
huiusmodi defectꝰ. ꝙ̊ per hos defe
ctꝰ non probat̃ ꝟitas humane natu
re. Ad hoc Rndet Alex. in tertio. q̃a
vt scribit̃ ad corin. pᵃ. iz. c. Semina
tur corpus animale: surget autē spiri
tuale. Et p̊us est quod animale: de
inde qđ spūale. ideo aliud est oñdere
ꝟitatē corporis vt ē spūale: aliud vt
ē animale. Nā vt corpus ē animale
indiget alimento: vt spūale non. Si
militer aliud est ostēdere ꝟitatē ani
me: vt ē vnita corpori animali. aliud
vt ē vnita corpori spūali.

¶ Q̄ isti defectꝰ ex alia causa sūt in
nobis: ⁊ ex alia in xp̄o. Cap. z.

Tertia ꝯclusio dicit̃ causalitatis
Nā vt dicit̃ magister sñiaꝝ: ex
alia causa sunt isti defectꝰ in nobis:
⁊ in xp̄o. In nobis. n. sunt ex necc̃ita
te ꝯtracti. ẜ in christo sunt ex volūta
te assumpti. ait. n. textꝰ sic. Ex sola
voluntate miseratiōis transtulit ꝟaꝫ
infirmitatē in se: sicut accepit veram
carnē. Qđ declarat dn̄s Bonauētu
ra. d. ꝙ nos defectus a parentibus
trahimꝰ ꝓpter legē ꝓpagationis ⁊ le
gem ꝯcupiscentie: que militat in istis
mēbris. Nā passibilis generat passi
bilē: ⁊ hn̄s legē ꝯcupiscētie in mēbris
generat filiū sбiectū ꝯcupiscētie ex re
atu illius ꝯcupiscentie insunt ꝓli oēs
penalitates. Et ꝓptēa dicūt̃ oēs iste
penalitates in nobis ꝯtracte quasi ex
ꝯcursu duoꝝ tracte. s. ꝓpagatoris na
ture ⁊ corruptoris concupiscētie. In
christo aūt secus. Ipse enim neutro
modo fuit ꝓpagatus: nec secundum

propagationē leg̃ naturalis: nec s₃ corruptionē libidinis: ſ₃ ſpūs ſcūs ad ueniēs in ipſa v̄gine ⁊ ipſa₃ fecūdās carnē ei⁹ ab omni feditate corruptionis purificauit: paſſibilē autē reliq̄t. Ex illa autē carne ipſe filius dei edificauit ſibi corpus imaculatū: ⁊ illō corpus vniuit ⁊ ſibi ⁊ anime rōnali que quidē imunitatē habēt a culpa: ⁊ in ſe ⁊ in carne ↄiūcta. ⁊ ſicut imunitatē habuit a reatu culpe: ſic ſm ordinē diuine iuſticie imunitatē habē debuiſſe a paſſibilitate miſerie. Or ḡ in carne illa remanſit penalitas: hoc fuit ex diſpēſatione ipſius aſſumētis ↄcurrente ſimul acceptione illius anime rōnalis: que in p̄mo inſtanti ſue creationis habuit vſū cognitionis ⁊ placuit ſibi tali corpori vniri ꝓpter ſalutē generis humani. Et ſic patet ꝙ tales defectus in xp̄o fuerūt non neceſſitate generationis: ſed volūtate diſpenſationis: volūtate diuina p̄uenientes: ſ₃ volūtate creata coīcāte. Dicim⁹ autem fuiſſe a volūtate diuina nō tāq̄₃ infligente de nouo ſ₃ tanq̄₃ a relinquēte in acceptatiōe anime xp̄i: cum in eius arbitrio eſſet ⁊ volūtate defectus illos excludere xp̄m. Hec Bona^a. Cōſideremus ḡ nos qui ſaluari cupim⁹: qualiter anima ei⁹ bn̄dicta ab inſtanti ſue creationis p̄uidit omnes labores: quos ipſe paſſurus erat in .33. ānis in huius vite pegrinatione. preuidit ꝙ in p̄ſepio frigore ⁊ pau̾tate cruciari debebat. ꝙ in deſertis egypti cū matre paupcula eēt peregrin⁹. ꝙ in terra aliena penuriā ſuſtineret. ꝙ in ieiuniis orōnibus ⁊ vigiliis ⁊ ſui corporis vulneribus a iudeis illatis eſſet fatigand⁹: ⁊ tam prompte benigne ⁊ liberaliter dixit mag̃ ↄtentor naturā humanā aſſumere cū penalitatib⁹: vt ſaluetē mundus: q̄₃ ſine penalitatib⁹: vt dānetur mund⁹. O pelagus amoris Jeſu xp̄i O fornax ſuccēſa nimis illius anime bn̄dicte. Quō poterimus nos vermiculi ↄdignas ⁊ debitas gratias pſoluere tanto redemptori: qui nō niſi ex amore tam ſtupenda facere dignat⁹ eſt in aſſumpta carne. Amor fecit eū lachrimari. Amor fecit eum pegrinari. amor fecit eum vulnerari. amor fecit eū v̄berari. amor fecit eum in cruce mori. O anima inſignita imagine dei dilige xp̄₃: dilige inquā illū qui eſt tuus legitim⁹ ſponſus: quem vides in amore tuo nūc vagientē in preſepio: nūc fatigātē in itinere: nunc orantē in ſolitudine: nūc flēte₃ i cruce vt te ducat ad regnū eterne beatitudinis: in quo ipſe xp̄s regnat. Amē.

¶ Feria quarta poſt tertiā dn̄icā de aduētu. Sermo de moribus Jeſu: ⁊ qualiter animā ſuā bn̄dictā cū paſſionibus regulauit.

Fructus .17. Jeſus rect⁹ morib⁹.

M Edius autē. Qm̄ in precedenti fructu de defectib⁹ a xp̄o aſſumptis aliqua dixim⁹ in generali: ↄueniens eſt vt in p̄nti ſermone aliquid dicam⁹ in ſpeciali de ipſis defectib⁹ ſecūdū ꝙ reſpiciūt animā rōnalem. quia ipſe dei filius v̄bum caro tam ex parte corporis: q̄₃ ex parte anime ordinatiſſim⁹ adeo: vt nihil ſuꝑfluū aut diminutū in aſſumptione noſtre nature valeat in ipſo reperiri. Et qm̄

in anima est potētia irascibilis: idcirco videbim⁹ queadmodū xps q̄tum ad ista tria animā suā bndictā cū passionib⁹ regulauit. Erit aūt fruct⁹ h⁹ sermonis. Jesus rect⁹ morib⁹. Pro cui⁹ declaratiōe tres ɔclusiones sunt notāde.

Prima dicit̄ exclusionis.
Secūda dicit̄ ɔtristatiōis.
Tertia dicit̄ ɔturbatiōis.

Q[uo]d xps nō habuit defect⁹ ignorā tie. Cap. p̄mum.

Prima ɔclusio dicit̄ exclusiōis. Nā dn̄s noster Jesus xps q̄tū ad potētiā rōnalē voluit a se excludē defectū ignorātie: vt docet magister sentētiaꝝ di. 17. tertij li. ⁊ rō ē secūdū Bonauēturā. di. p̄dicta: quia nec xpꝫ decebat: nec nobis expediebat. christū nō decebat: quia anima eius debuit esse deiformis. Ac p hoc repleta luce sapiētie ⁊ rectitudine iustitie. igrātia aūt p̄uatio est sci tie: ⁊ pōt esse via in errorē ⁊ obliquationē a rectitudine iustitie: ac p hoc christo ɔpetebat. nobis etiā nō expediebat: quos venerat dirigere ⁊ docere: q̄d facere nō potuisset si habuisset defectū ignorantie. Jnde ē q̄d anselm⁹ ait in li. Cur de⁹ homo. Jlla assūptio in vnitatē psone filij dei nō nisi sapiēter a sūma sapiētia fiet: ⁊ ideo nō assumet in hoie q̄d nullo mō ē vtile. ⁊ iteꝝ idē. Quō tot ⁊ tanta faceret opera sine imēsa sapiētia. Et iteꝝ. Quō illi crederent homines si illū scirēt nescientem. Si aūt nesciret ad q̄d erit vtilis ei ignorātia. Sꝫ circa hoc ɔtingit dubitare quia Jo. dama. loq̄ns de v̄bo icarnato ait. Opꝫ scire q̄ seruilē ⁊ ignorātē natură carnē assumpsit. 2° Leo papa in sermone de epyᵃ. ait. Adorauerūt infantē in nulla ab alioꝝ generalitate discretū. ꝫ generaliter alij infantes sunt ignorantes. ḡ ⁊ christus in sua infantia habuit ignorātiā. 3° arguit̄ q̄a sciētia iflat: ꝫ christ⁹ sūme se humiliauit: ⁊ defect⁹ istos assūpsit qui faciūt ad humilitatē. ḡ debuit habere defectū sciētie. Ad hoc r̄ndet ⁊ p̄mo q̄tū ad p̄mū ꝫm dn̄m Bonauēturā: q̄ Damascen⁹ non attribuit ignorātiā ⁊ seruilitatē nature assūpte rōe istius singularis nature: que fuit v̄bum copulatū in vnitatē psone: ꝫ q̄tū ad alias nās ɔsimiles i spē: q̄si dicēt assūpsit nāꝫ nr̄aꝫ: q̄ ē ignorans nō i christo ꝫ in nobis. Aliud dictuꝫ Leonis pape est: ad q̄d r̄ndet: q̄ loq̄tur de christo de his q̄ exterius apparebāt. Ad tertiū dr̄ q̄ duplicit̄ ē loq̄ de sciētia: aut put est absq̄ caritate: aut put ē caritati ɔiūcta. Si loq̄mur de ipsa put ē a caritate diuisa sic dic aplūs q̄ inflat. Si aūt accipit̄ put ē caritati ɔiūcta: sic nō est via ad inflatione: ꝫ poti⁹ ad rectitudinē ⁊ edificatione: ⁊ hoc mō fuit in christo: de c⁹ sciētia in sequētib⁹ pleni⁹ loco suo dicem⁹. Nūc aūt q̄tū spectat ad p̄ns ppositum nobis sufficiat intelligere q̄ christ⁹ ignorātiā nullo modo secū habere voluit. Ex quo colligim⁹ q̄ꝫ grauiter errat q̄ ignorātiā studet magnificare: quasi in ea aliq̄d pfectiōis inueniāt: quos q̄d aliud dixerim q̄ꝫ bestiales ⁊ brutales. Nā vt scribitur .38. decretoꝝ. Jgnorātia ē mr̄ ɔctorū erroꝝ. Et de qua Aug. in li. de v̄bis apostoli dicit. Pessime matris

ignorantie:pessime inde filie due sūt falsitas ⁊ dubietas:illa miserior: ista miserabilior:illa pnicior:ista molestior. Quare ⁊ xp̄s in exēplū debꝫ esse omnibꝰ vt ignorantiā fugiāt.

¶ Qr xp̄us habuit potentiam ꝯcupiscibilem. Cap.2.

Secūda ꝯclusio dicit̄ ꝯtristationis. Voluit nāqꝫ deus ad potētiā ꝯcupiscibilem ꝯtristari ꝭm illud Mat.26. Tristis ē anima mea vsqꝫ ad mortē. ⁊ iteꝝ ibidē. Et cepit contristari ⁊ mestus eē. Hoc idē pꝫ quia fleuit super hierusalē:vt scribit̄ Luce .19. ⁊ rō est ꝭm Ric.di.17. tertij li. q̄a sicut ex ꝯiūctione rei amate cū apprehensione eiusdē cātur in appetitu passio delectatiōis: sic ex ꝯiūctione rei odite cū apprehēsiōe eiusdē causatur in appetitu passio tristitie. Et q̄a res de ꝓximo ⁊ certitudinalit̄ futura ꝯsiderat̄ q̄ꝫ iam p̄ns ꝓpt̄ instantē ꝓpinquitatē ⁊ infallibilitatē:ideo non solū respectu rei odite cū est p̄ns: sed etiā respectu rei odite infallibiliter ⁊ de ꝓximo future est passio tristitie. vn̄ ꝭm ph̄ꝫ in 2° rhetorice. illi qui iā decapitāt̄ nō timēt videtes sibi necessitatē iminere:ꝫ tristant̄. ⁊ ideo quia sensualitas anime xp̄i morteꝫ recusabat:cū apprehēdit ipsā: vt de ꝓximo ⁊ infallibilit̄ vētura fuit in eiꝰ aspectu sensitiuo passio tristitie. Sed cōn hoc arguere possumꝰ:q̄a vt dic̄ ph̄s .3°. ethicoꝝ. Eadē magꝪ eligēda sūt sine tristitia q̄ꝫ cū tristitia. ꝫ xp̄s optime sciuit eligere. g̊ magꝪ voluit redimere genꝰ hūanū sine tristitia q̄ꝫ cū tristitia. vt patet de vterono.21. de xp̄o dicit̄. Nō ē tristis:neqꝫ turbulētꝰ Et ꝓuerbioꝝ.12. Nō ꝯtristabit̄ iustꝰ quicquid ei acciderit. Et Seneca ꝓbat multiplici rōe ꝙ tristitia n̄ cadit in sapientē. ⁊ fundamētū sue rationis q̄a ꝟtutē nihil ledere pōt: sicut nihil potuit eā auferre. g̊ si xp̄s ꝟe sapiens fuit: ⁊ ꝟtutē incōcussam habuit: passionē tristitie nō sensit. Amplius nullus tristatur nisi de eo: qđ fit cōn voluntatē suā: ꝫ cōn volūtatē xp̄i nihil fieri potuit. g̊ nō videt̄: ꝙ in se tristitiā habuerit. Rndet̄ ad hoc ꝭm dn̄ꝫ Bonauētură. di.17. tertij li. ⁊ Ricar. ibidē ꝙ pōt eē triplex tristitia.

Prima ē ꝓpter rōnis impiū.
Secūda ē cōn rōnis iudiciū.
Tertia ē sbiecta rōnis impio.

¶ Prima tristitia est que ꝯsurgit ex quadā necītate ⁊ surreptiōe:sicut motus p̊mi: ⁊ hec quidē cōis ē sapiētibꝰ bonis ⁊ malis. Secūda tristitia est in qua ratio sbicit̄ sensualitati:nec tm̄ turbat̄:ꝫ etiā pturbat̄. Tertia tristitia est qn̄ quis tristat̄ rōne dictāte ⁊ suadēte ipsum tm̄ ⁊ talit̄ sup aliquo deberi tristari. ⁊ isto tertio modo fuit ꝟe in xp̄o. duobꝰ autē p̊mis modis nō fuit in eo tristitia. Et ꝭm hoc soluūt̄ auctoritates. Ad illud ꝟo quod vltimo adducebat̄ ꝙ nihil cōn volūtatē xp̄i euenit: dicēdū ꝙ hꝫ ē veꝝ de volūtate rationis absoluta. nō autē est veꝝ de volūtate ꝯditionata. Cōtristatꝰ est g̊ xp̄s cū videret suos labores ⁊ hominū ingratitudinem ac multoꝝ peccata ⁊ dānationē. ⁊ quia omnia tā preterita q̄ꝫ p̄ntia q̄ꝫ futura clare videbat ab instāti sue ꝯceptiōis Idcirco sepiꝰ ꝯtristabat̄ ⁊ afficiebat̄ merore adeo vt de ipso legat̄ i q̄dā

epistola q̄ visus est flere: ridere autē nūq̄ȝ. O q̄ȝ pia mens humana moueri debet cuȝ christū dei filiū. zz. ānis semper in amaritudine ꝯtemplat᷑. vide quō ꝯtemplat᷑. vide queso. O aia mea ⁊ inspice diligenter qualiter benedictus Jesus semꝑ tristat᷑ siue sit puerulus in cuna vagiens: siue sit in maternis brachiis semper gestatus: siue sit in medio doctoꝝ: siue sit in ꝯuiuiis. siue ꝯuersetur cum discipulis siue doceat in templo: siue miranda operetur. Jnterroga ipsum ⁊ dic ei O letitia angeloꝝ. O gaudiū anima rū sanctaꝝ. Cur nō letaris inter homines. Et statiȝ dicet tibi. O anima mea ego ꝯtristor ꝓpter te. Ego ꝯtristor ꝓpter peccata tua: ꝓpter que ego nō nisi dolere debeo. Ego ꝯtristor: quia video quot āgustiis: quot cruciatibꝰ: quot laboribꝰ animā meā exq̄ro. Et tn̄ ob ingratitudinē ⁊ ignorātiā de me non curāt: me fugiūt: me spernunt: ⁊ diabolū sequētes me abhominabūt᷑. Cōtristabat᷑ ḡ christus ob multas huiusmodi cās: ⁊ quanto plura videbat: ⁊ cognoscebat voluntati sue ꝯtrariari: tanto vehemētior in eo erat tristitia.

¶ Qr christꝰ potentiam irascibilem habuit. Cap. z.

Tertia ꝯclusio dicit᷑ ꝯturbatōis. Secūdū. n. catholicā ỽitatem in christo fuit ꝯturbatio ⁊ ira quātū ad potētiā irascibilē: sicut patet Jo. z. qn̄ eiecit ementes ⁊ vendentes de templo. Sed cōn hoc obicit᷑ pᵒ ꝫm Aug. de ciui. dei. Perturbatio passio nū a sapientibꝰ ⁊ bonis ita regit᷑: vt malint eā nō habere q̄ȝ vincere. Sȝ dicit Greg. liᵒ. 7. moraliū. q̄ ira per zelū n sapientes turbat. ḡ cū christus fuerit sapiētissimꝰ ⁊ optimꝰ: maluit eā nō habere q̄ȝ vincere. Jtem super illud Job. 7. Uirꝝ stultum interficit iracūdia. Greg. ira ꝑ vitium oculum mentis excecat: ita ꝑ zelum turbat. ꝫ oculos mentis in christo nec excecari potuit: nec turbari: cum ipse eēt in cōtinuo vsu ꝯtēplationis. ḡ nō vr̄ q̄ aliqua affectio ire in eo affuerit. Rndet᷑ ad hoc ꝫm Ric. in. zᵒ. di. iz. q̄ ira tripliciter pōt accipi. vno mō ꝓ supabūdantia que ꝫm phm̄. 4ᵒ. ethicoꝝ. iz. c. dicit᷑ iracūdia: ⁊ sic ira non fuit in xp̄o. Alio modo accipitur ira pro volūtate iudicādi aliq̄d male factū: ⁊ sic ira est in appetitu intellectiuo: ⁊ hoc m̄ nō fuit in christo. Tertio m̄ accipitur ira ꝓ quadā passione appetitus sensitiui insurgente ex apprehēsiōe illate iniurie: vt possibilis vindicari: q̄ȝuis cū difficultate. Si. n. apprehendat᷑ iniuria vt nō possibilis vidicari: non insurgit nisi passio tristitie. Si apprehendat᷑ vt possibilis vindicari absq̄ȝ omni difficultate: nō insurgit passio ire: quia tūc talis vindicta nō apprehēdit᷑ sb rōne ardui. Hoc tertio mō fuit passio ire in appetitu sensitio anime christi ex hoc q̄ apprehendebat inferri deo iniuria a peccatoribꝰ q̄ȝtum in eis erat: que iniuria possibilis erat vindicari cū difficultate tn̄ n̄ ex parte dei: ꝫ ex parte peccatoꝝ rebelliū ⁊ difficiliū ad penitētie susceptionē. hec tn̄ passio in christo nō fuit cōtra impiū rōnis: nec pret᷑ imperiuȝ nec de necessitate: ꝫ ad imperiū volūtatis: ⁊ ꝫm rectū ordinem ratiōis.

Ad p̄mū q̄ dicit Ricar. ꝙ q̄uis ira
ꝑ zelū turbet homines sapiētes alios
a xp̄o: tñ xp̄m nūq̄ turbauit: q̄a sicut
dispēsatione factū fuit ꝙ gloria ani
me christi in corpus ⁊ sensualitatem
non redundaret: ita dispensatiue fa
ctum fuit vt passio partis sensitiue in
nullo rōnē turbaret. Ad secūdū di
ctū ꝙ ira ꝑ zelū in aliis hominibus
turbat in aliquo rōnē ad tp̄s ꝓpt̄ de
bilitatē intellect⁹ eoꝝ. In xp̄o autē
fuit semꝑ intellect⁹ fortissim⁹ ⁊ cla
rissim⁹: ideo nullo m̄ turbari potuit.
q̄re si recte saꝑe voluerim⁹ atq̄ senti
re: dicem⁹ ꝙ xp̄s passionē ire in se su
scepit cōn duritiē peccatoꝝ īpenitēti
um: nō solū eoꝝ q̄ tūc erāt: s̄ omniū
quorūcūq̄ tā p̄ntiū q̄ futuroꝝ. Ex q°
mens ei⁹ iusticie zelo succensa ꝯmo
uebat̄ cōn peccatores obstinatos ⁊
duros. Nō. n. sine cā alloquut⁹ est
blāde peccatricē penitētē dep̄hēsā
in adulterio: latronē pendētē ī cruce
Et reliquos de quib⁹ legit̄ in euāge
liis. Phariseos v̄o dura increpatiōe
asprimis v̄bis ⁊ facie tremebūda re
p̄hēdit ⁊ increpauit: qm̄ sic̄ ex rōne
mitis esse debebat: ⁊ pi⁹ peccatorib⁹
penitētib⁹. ita ecōn° seueꝝ ⁊ duꝝ de
bebat ōndere īpenitētib⁹ ⁊ obstinatis
sicut etiā in die iudicij manifestabit̄
qñ ꝯmouebūt̄ añ ipsū oēs gentes: tc̄
videbūt q̄ duri sunt q̄ ꝯuerti nolūt
qui penitētiā negligūt: q̄ grauis erit
ira filij dei: qñ sine vlla ꝯpassione ꝓ
feret furibūdā ⁊ tremebūdā sentētiā
Ite maledicti ī ignē eternū. zc̄. O q̄
iracūda erit tūc reprobis facies sua.
o q̄ terribilis erit tūc ei⁹ aspect⁹ nō ē
p̄ntis discretionis in talib⁹ dilatari.

Sed hec pauca dixim⁹ ꝙ rōnabilit̄
ira fuit in xp̄o: qui est benedictus in
secula Amē.

Feria q̄nta post tertiā dñicam de
aduētu. sermo de grā capitis nostri:
qualiter Jesus grā ē caput omniū
nostrum.
Fruct⁹. 18. Jesus caput ꝓponit̄.

Medius autē. Iteꝝ vbi s̄
Congregauit in vnū ele
ctos suos dñs Jesus xp̄s
quib⁹ eādē dedit regulā
caritatis: qua fit vt s̄m sententiā ap̄li
multa mēbra vnum corpus ꝯstituāt
vnāq̄ faciāt ecclesiā in sp̄ū sancto ad
unatā. Ex qua ordinat̄ ⁊ colligitur
exercit⁹ celestiū ciuiū in suꝑna hieru
salem. Et qm̄ nō expedit sine capite
esse corpus ꝓ ꝯsolatione omniū dile
ctoꝝ Jesus xp̄s dei fili⁹ ipsoꝝ caput
meruit esse. Cui oēs q̄tū possumus
inherere debem⁹. Idcirco ꝓ nostra
instructione in p̄nti sermone dicem⁹
de gratia capitis nostri: ⁊ de his qui
sunt membra eius s̄b vno fructu: q̄ ē
Jesus caput ꝓponit̄. Pro cuius de
claratiōe tres ꝯclusiones erūt nōnde

Prima dicit̄ ꝯueniētie.
Secūda dicit̄ depēdētie.
Tertia dicit̄ influētie.

Q xp̄o ꝯuenit esse caput. Cap. i.

Prima ꝯclusio dicit̄ ꝯueniētie.
In qua scire debem⁹ ꝙ xp̄o cō
uenit esse caput ecclesie: ꝓut testatur
apo⁹. ad ephe. p̊°. c. d. Ipsū dedit ca
put supra oēz ecclesiā: q̄ ē corp⁹ ipsi⁹
⁊ ad collo. p̊°. Ipse est caput corpis
ecclesie. Quod sic esse intelligēdum
declarat Alex. in 3°. vt metaphorice
intelligatur esse caput: qd̄ de christo

dicit quadruplici rone.
Primo rone superioritatis.
Secundo rone dignitatis.
Tertio rone providentie.
Quarto rone gratie.
Primo dr rone superioritatis. quia sicut rex dicit esse caput regni: eo quod per suum imperiu mouet regnu. ita xps quia scdm quod homo est rex regu et habet regnu supra omne creatura: scdm quod het. 19. apoc. Et erat scriptu in fe more suo. Rex regu dns dnantiu.
Secudo dicit esse caput rone dignitatis: quia melius et dignius in quolibz genere: caput dicitur esse in illo gne sicut leo dicitur esse caput animaliu quia est dignissimu et nobilissimum omniu animaliu. ita xps dignissimus et nobilissimus est caput omniu creaturaz ronabiliu. Tertio dicit esse caput roe puidetie. Nam prfamilias dicit esse caput sue familie: qa oibus prouidet. Cu g xps se habeat p hunc modu ad ecclesiam quia pastor est et epus animaz et puidet et regit ecclesia. vn p[a] Petri. 2[o]. Eratis. n sic oues errates: sz quersi estis nuc ad pastore et epm animaz vestraruz Quarto dicit esse caput rone gratie. nam in capite sunt omnes sensus: et ipsuz caput ab anima perficit per sensuz: ita xps a spu sancto accipit oes modos gratie: sicut caput ab aia. Nos aute sicut membra: qa nos oes sensus gre ab ipso recipimus. Et hoc est qd dic Aug. ad Dardanu. In capite qd e xps sunt omnes sensus gratie. in aliis vo est solus tactus: quibus datus est spus sanctus. Dicit g xps caput scdm has pprietates: quia est velut rex: et qa est dignissimus ronabiliu creaturaz: et quia est in rone puidetie: et qa habet plenitudine gre quatu ad oez sensum. Et lz sic dicit esse caput metaphorice: tn pprie dicit caput ex influentia sensus et motus scdm diuersas partes eius quia ab interiori parte capitis fluunt nerui per quos fluunt sensus ad mebra. a posteriori vo pte fluunt nerui per quos fluit motus ab anima ad singula membra. Similit xps in ecclesia influit sensum et motu spualiter: sensum influit per fidem. motum vo per amore. verutamen e aduertendu quod caput ecclesie dicitur dupliciter. s. comuniter. et pprie. Coiter tota trinitas e caput ecclesie. tota. n. mouet et regit ecclesia et infundit ei gratia: qua sentit per fide et moueat per caritate. Unde in rone regentis et influentis se het ad ipsam. Proprie vo dicit caput xps homo siue deus homo scdm humanitate: quia hoc m se habet ad ecclesia scdm rone conformitatis ad ipsam per gratia et natura.

Qr multi hnt dependentia a xpo capite. Cap. 2.

Secuda cclusio dicit depedetie In qua videre debemus q sut illi qui tanqz mebra a xpo capite hnt depedentia siue illi inhereat et vniat et specialiter quantu ad quatuor.
Primo quatu ad angelos.
Secundo quatu ad electos.
Tertio quatu ad reprobos.
Quarto quatu ad vtruqz opositu.
Primo cosideremus quantu ad angelos: si ipsoz est caput xps. Ad qd dicedu videt quod no: quia vnius nature sunt caput et corpus. sz xps inquatu

homo: ⁊ angeli non sunt eiusdem na
turē. ğ xp̄s ƀȝ ꝙ homo nō est caput
angeloꝝ. Sȝ ꝯtrariū dicit̄ ab ap̄lo
ad col.z.vbi loquit̄ de xp̄o ait. Qui
est caput omnis p̄ncipatus ⁊ ptātis.
Insup omnia sbiecit deus sb pedib⁹
eius.vt dicit̄ ad ephe.p̄°.auctoritate
p̄s.vbi loquit̄ glo.sicut pes est ifima
pars corporis:sic in xp̄o infima pars
est humanitas: quā angeli adorant.
Ex quo relinquit̄ ꝙ angeli sunt sbie
cti ipsi humanitati xp̄i. Vn̄ si christ⁹
dicit̄ caput ecclesie:vt dicebat̄ paulo
an̄: eo ꝙ regit ecclesiā sibi sbiectam:
similiter debet dici caput angelorū:
eo ꝙ imperat ipsis sibi sbiectis. Exq°
r̄ndere possumus ad illud quod ad
ducebatur in ꝯtrarium. ꝙ si dicatur
p metaphorā: qua rex dicit̄ caput re
gni mouens ⁊ imperans ipsi,sic ipse
xp̄us inquātū homo est caput ange
loꝝ:quia est rex ꝯstitutus super eos.
Si autem dicatur caput secundum
conformitatem nature:sic christus in
quantum homo non est caput ange
lorum simpl'r sed ƀm q̄uid:quia non
est conformis angelis simpliciter: ƀ
ƀm quid. Dicitur ꝙ anima rōnalis
quātū ad partē superiorē intellectua
lē habet ꝯformitatē cum angelis.est
ğ caput ipsis inquantuȝ ꝯformatur
ipsis in natura per partē rōnis intel
lectualē hominum. Aut est caput sim
pliciter quia habȝ plenam conformi
tatem cum illis.

¶ Secundo ꝯsideremus quantum ad
electos.si omnium electorum vel ali
quorum christus est caput. Et ꝙ nō
sit omnium caput ꝓbatur. Nā xp̄us
ꝓprie est caput secūdum ꝙ homo sed
non fuit homo ante incarnationem
ğ non fuit caput sanctorum patrum.
Ad hoc respondet glosa super p̄muȝ
capitulū ad collo.querens cū ecclesia
ab Abel ceperit quomodo Christus
caput eorum est qui tunc fuerunt. Et
dicitur ꝙ Christus dicit̄ caput ƀm
diuinitatem ⁊ secundum humanita
tem. secundum humanitatem fuit p̄n
cipium ⁊ fundamentuȝ ecclesie:quia
omnes iustos qui ab Abel vsq; ad
vltimum iustum generaliter v̄tute
diuinitatis illuminauit. Secundum
humanitatem potest dici caput vel
p̄ncipium ecclesie: quia super fidem
humanitatis fundata est. Et ex eo di
cit̄ caput: quo est fides de sua huma
nitate. Nam si diceret̄ caput solum:
quia habet humanitatem: cum ƀm
humanitatem equaliter ꝯueniat cum
hominibus fidelibus ⁊ infidelibus:
qđ maximū est inconueniens. Ideo
caput dicitur non quia est homo in
re sed quia ē homo in fide: ⁊ credit⁹
ē esse homo ab omnib⁹ electis:lȝ tp̄e
variato quia patres antiqui fidē ha
buerūt de ipso iā uēturo: ⁊ nos fideȝ
hēm⁹ q̄a iā venit. vn̄ omniū electoꝝ
ē caput. Et de hoc aug .ponit exēplū
in li. de ca tethizādis rudib⁹. q̄a hēt̄
gn̄.38.c. de filiis Iude ⁊ thamar vi
due i quoꝝ natiuitatē zaraȝ p̄or edu
xit manū: in q̄ obstetrix ligauit cocci
nū dicēs.iste egrediet̄ p̄or.illo v̄o re
trahēte manū egressus ē alter. ƀ dic̄
augu. Q̄ꝫ si zaram dum nasceret̄ p̄or
emisit manū: postmō caput secutum
est: deinde cetera membra. Sed tn̄
caput dignitate ⁊ potestate precellit
lȝ tp̄e seq̄ret̄. ita christ⁹ mediator dei

⁊ hominū q̇ patriarchis ⁊ ꝓphis pre
misit manū anq̄ꝫ appareret in carne
vinculis legis supbū populū astrin
gentē siue ꝯpmētē tpe nascēdi secutū
ē caput corpori ecclesie: cui adheserūt
oēs fideles credēdo. Tertio ꝯsidere
m⁹ quātū ad reprobos: q̇ sunt in fiḋ
⁊ caritate: nō tn̄ pseuerātes: vtrū xp̄s
sit caput ipsoꝝ. ⁊ videt̄ ꝙ non: quia
corpus xp̄i v̄um qḋ traxit de v̄gine
est figura ⁊ sacramentū corporis mi
stici: qḋ est ecclesia: q̇a sicut corp⁹ xp̄i
est ꝯpactū ex purissimis sanguinib⁹
v̄ginis ⁊ ptinētib⁹ ad gloriā resurre
ctionis. ita a simili corpus misticū qḋ
in ecclesia ꝯpaginatū ex purissimis
⁊ fidelissimis animalib⁹ ptinētibus
ad gloriā resurrectiōis. g̊ nō sūt mē
bra ecclesie nisi ptinētes ad gloriā re
surrectiōis. Sꝫ reprobi in fide exn̄ts
ex caritate: q̇ tn̄ nō pseuerabūt ⁊ infi
deles nō ptinēt ad gloriā resurrectōis
lꝫ ptineāt ad resurrectionē. g̊ nullus
reprobus ē mēbrū ecclesie: ⁊ sic xp̄s
nō est caput reproboꝝ ⁊ exn̄tiū in ca
ritate. Ad hoc R̄ndet Alex. ꝙ esse
membra xp̄i vel ecclesie nō ponit nisi
sensū gratie p fidē ⁊ motū p amorē
⁊ caritatē vel ꝯformitatē cū xp̄o in
natura. Et quia ista sunt in reprobis
exn̄tib⁹ in fide ⁊ in caritate: lꝫ nō cū
pseuerātia. ideo q̄ꝫdiu sunt ista in illis
ꝯcedēdū est ꝙ sunt mēbrū xp̄i ⁊ eccle
sie: ⁊ ꝯparāt̄ ad xp̄m quātū ad caput
q̄ꝫtū ad p̄ntē statū in quo sunt in fiḋ
⁊ in caritate. Qn̄ aūt postea discedūt
ab istis: tūc erūt mēbra abscisa a cor
pore ecclesie Ad rōnē in ꝯtrariū est
dicendū ꝙ corpus xp̄i veꝝ figura ē
⁊ sacramētū corporis mistici q̄ꝫtū ad
p̄ntē statū: sꝫ non q̄ꝫtū ad futuꝝ. Rō
aūt ꝓcedit ac si respiceret statū futuꝝ
cū obicit ptinētib⁹ ad gloriā resurre
ctionis. Et q̇a de reprobis diximus
q̇ tn̄ sunt in fide ⁊ caritate: de malis
intelligere debem⁹: licꝫ ad vnionem
corpis mistici siue eccl'ie nūq̄ꝫ ꝓprie
ptineāt exn̄tes in peccato mortali.
Uerūtn̄ differt dicere vnitatē eccl'ie
⁊ corpis ecclesie. In vnitate nanq̄ꝫ
ecclesie sunt boni ⁊ mali: dummodo
habeāt fidē rectā. Et h̄ est quod hēt̄
Mat. iꝫ. Qr ipsi tritico adiūcta ē ziza
nia. vbi dic̄ Aug. ꝙ ecclesia est ager
in quo radicātur triticū. i. boni: ⁊ zi
zania. h̄ est mali. ⁊ tn̄ in fine sepabūt̄
vnitas v̄o corpis ecclesie nō ē nisi p
fidem formatā ⁊ caritatē. sic dic̄ vgo
li. de sacramētis. Ideo mali non sūt
de corpe ecclesie: q̄ꝫuis sint de ecclesia
¶ Quarto ꝯsiderem⁹ quātū ad vtꝝ
q̄ꝫ ꝯpositū. s. corp⁹ ⁊ animā: si xp̄s ē
caput aīaꝝ tm̄: aut corpuꝫ ⁊ aīaꝝ sil'
Ad qḋ r̄ndet̄ ſm glo. p̄ͣ ad cori. 7.
Nescitis q̇a corpa nr̄a mēbra sūt xp̄i.
qḋ caput ē n̄ solū aīaꝝ ſ etiā corpuꝫ
q̄ in gl'iosa resurrectione suā pfectio
nē habebūt: tūc nāq̄ꝫ electi oēs erunt
cū p̄ncipe xp̄o: quē dilexerūt: i c⁹ aspe
ctu placido ilari ⁊ iocūdo letabūt̄ ⁊
reficiēt̄ iteri⁹ ⁊ exteri⁹. ſ q̇ nūc nolūt
esse mēbra illi⁹ nō potuerūt tunc re
gnare cū illo. O infelix mundanoꝝ
ꝯditio volunt homines membra po
tius fieri diaboli q̄ꝫ xp̄i. Illuꝫ sequūt̄
a christo fugiunt. veritates spernunt
amplectūtur vitia: ⁊ de futuro nihil
premeditantur. Nunc nunc tem
pus est in ecclesia militanti Christum
patronum accipere: vt in Ecclesia

triũphãti ualeam⁹ cũ christo gl'iari.
O q̃ȝ beata gẽs. O q̃ȝ beat⁹ populus
cui⁹ pi⁹ Jesus xp̃s dñs ⁊ caput ẽ. O
q̃ȝ miserabilis ⁊ lachrimosa societas:
cui⁹ diabol⁹ preest: nõ in ordine ꝫ in
errore: nõ in gaudio ꝫ in merore: nõ
in bono ꝫ in oi malo. Studeamus
itaq̧ q̃tũ possum⁹ vt xp̃i mẽbra ⁊ nõ
diaboli inueniamur.

De influẽtiaȝ gratie a xp̃o capite
accipimus. Cap. 3.

Tertia ꝯclusio dicit̃ influẽtie. In
qua ꝑscrutari dẽm⁹ de iſluẽtia
gratie a xp̃o capite ex eo ꝙ Jo. p̊ dr̃
De plenitudine eius oẽs accepimus
grãȝ. ꝑ cui⁹ declaratione occurrunt
q̃tuor dubia aperienda.

Primũ vtrũ possit eẽ iſluẽtia a xp̃o
homine in corp⁹ ecclesie.
Secũdũ vtꝝ possit eẽ iſluenª i ãgel'
Tertiũ vtrũ maior fuerit iſluẽtia ho
minis p⁹ icarnatõeȝ q̃ȝ añ: vl' eq̃l'.
Quartũ vtrũ vnio capitis ad corp⁹
sit vnio simpliciter.

Circa p̃mũ ẽ sciẽdũ ꝙ xp̃s hõ iſluit
grãȝ corpi eccᵉ ⁊ m̃bꝛis ei⁹ trib⁹ mõis
Primo per modũ meriti.
Secũdo per modũ exẽplaris.
Tertio per modũ capitis.

Primo m̃ in nobis ẽ grã a xp̃o hoie
ꝑ modũ meriti: q̃a ipse ẽ q̃ nobis me
ruit grãȝ ꝑ quã remittũt̃ peccata no
stra: ⁊ grãȝ ꝑ quã cognosceremus ⁊
diligerem⁹ ipsũ ⁊ oib⁹ credẽtibus in
ipsuȝ ⁊ diligẽtib⁹ hoc meruit: vñ ad
ro. 5. dicit̃ Sicut ꝑ vni⁹ hominis in
obedientiã ꝯstituti sunt multi pecca
tores: ita ꝑ vni⁹ hominis obediẽtiaȝ
iusti ꝯstituẽt̃ multi. Secũdo m̃ iſlu
it nobis grãȝ ꝑ modũ exẽplaris. sic
.n. videm⁹ ꝙ se hȝ exẽplar ad exẽplũ
⁊ quodãmõ exẽplũ educit̃ ab exẽpla
ri. ita in ipso xp̃o hoie ẽ exẽplar ꝓpo
situ grẽ. Cui debem⁹ coaptare ⁊ con
formare. Nã ipse ẽ liber vita iux̃ quẽ
scribi debẽt libri nr̃i. i. ꝯscie q̃ sũt libri
vt hr̃ apoc. 20. c. Hinc ⁊ apo⁹. p̊ª ad
cor. 7. c. ait. Prim⁹ hõ de terra terre
nus. Secũd⁹ hõ de celo celestis. q̃lis
terren⁹ tales ⁊ terreni. qualis celestis
tales ⁊ celestes. ğ sic portam⁹ imagi
nẽ terreni: portem⁹ ⁊ imaginẽ cele
stis. Tertio m̃ influit xp̃s nobis gra
tiã ꝑ modũ capitis. Est. n. q̃dã amor
capitis ad mẽbra: vt ipsũ caput quo
dã naturali amore diligit mẽbra. vñ
sp̃s nãles q̃ sũt in capite ex hoc amo
re decurrunt a capite in mẽbris. Uñ
si aliq̃d mẽbrũ ledit̃ ꝯcurrũt sp̃s a ca
pite ad partẽ illã dolentẽ: ⁊ ibi colli
gũt̃. Influentia ğ capitis ad mẽbra
vt sensificẽt̃ ⁊ moueant̃ est ꝑ natura
lẽ amorẽ. Et hunc appetitũ implet
spiritus animalis influens a capite
ad membra. Secũdũ hoc ergo di
cendum ꝙ spiritus increatus ꝑ quẽ
est nobis ꝯmunio totius trinitatis. s.
spirit⁹ sanct⁹ abũdat in nostro capite
. s. in xp̃o. ⁊ ipsius xp̃i ⁊ sue beate aie
est desideriũ vt ꝑcipiem⁹ suũ spiritũ
Ipse vero spiritus explet desideriuȝ
quod habet xp̃s ad nos ex suo ardẽ
tissimo amore.

Circa secũdũ dubiũ est notãdũ ꝙ
a capite xp̃o homine recipiũt angeli
singulariter tria.
Primo cognitionẽ ꝟitatis.
Secundo honorem.
Tertio dulcedinem siue iocũditatẽ.

Primo cognitionẽ ꝟitatis: qua cru

diuẽ ab ipso p̄mo p ecclesiã q̄ est cor
pus ei⁹ inotuit eis misteriũ incarna
tionis. Nec erubescũt erudiri p ipsuz
vñ Apo⁹. ad ephe.z.c. Mihi autem
omniũ sanctoꝝ minimo data ē hec
grã in gẽtib⁹ euãgelizare inuestiga
biles diuitias xp̄i: ⁊ illuminare oẽs q̄
sit dispẽsatio sacramẽti abscõditi a se
culis i deo: q̄ creauit oia: vt inotescat
p̄ncipib⁹ ⁊ ptãtib⁹ i celestib⁹ p ecc̃iaz
Multiformis sapiẽtia dei s̃m p̄finiti
onẽ seculoꝝ: quã fec̃ i xp̄o Jesu dño
nostro. sup q̄ v̄ba dic̃ Nico de lira
q̄ redẽptio xp̄i dispẽsabilis tã gẽtib⁹
q̄ȝ etiã iudeis nõ fuit añ reuelata nisi
paucis ⁊ obscure. Et misteriũ xp̄i de
vocatione gẽtiliũ nõ solũ hominib⁹
fuit abscõditũ: ß etiã angelis: q̄ etiaz
p̄dicantib⁹ apostolis hãc notitiã itu
itiuã habuerunt p ecclesiã. i. p aposto
loꝝ predicationes: vidẽtes actu ↄuer
sionẽ gentiliũ ad fidẽ: q̄ꝺ factũ fuit
s̃m prefinitionẽ seculoꝝ. i. eternã dis
positionez tp̄e plenitudinis adimple
tã quã fecit in xp̄o Jesu adimpleuit.
Cui dicto ↄcordat Dionysi⁹. d. An
gelicas dignitates misteriũ xp̄i ad
plenũ nõ intellexisse: donec ↄpleta ē
passio xp̄i: ⁊ apostoloꝝ predicatio p
gentes dilatata. Aug. 7. sup gñ. ad
litterã. Sic fuit misteriũ incarnatio
nis xp̄i a seculis abscõditũ in deo: vt
tñ inotesceret p̄ncipib⁹ ⁊ potestatib⁹
in celestib⁹. Ubi dicit sanct⁹ tho. in
p̄ma p̄te. q. 77. q̄ de misterio incar
natiõis xp̄i ↄtingit loqui dupliciter.
Uno mõ in generali: ⁊ sic omnibus
reuelatũ ē a p̄n° sue beatitudinis. cui⁹
rõ est q̄ hoc est quoddã generale p̄n
cipiũ: ad quod omnia eoꝝ officia or

dinant̃. Omnes. n. sunt administra
torij sp̄ũs. Hebre. z. Jn misteriũ ꝓpt̃
eos qui hereditatẽ capiũt salutis: q̄ꝺ
quidẽ fit per incarnatiõis misteriuz.
vñ oportuit de hoc misterio omnes
a p̄ncipio cõiter edoceri. Alio modo
possum⁹ loqui quãtũ ad speciales cõ
ditiões: ⁊ sic nõ oẽs angeli a p̄ncipio
de omnib⁹ sũt edocti: imõ quidã etiã
sup̄iores angeli postmodũ didicerũt
sicut dic̃ dionysi⁹. 7. c. celestis ierar^e
¶ Secũdo accipiũt honorẽ q̄ atten
dit̃ q̄ȝtũ ad repationẽ siue restaura
tionẽ ruine ãgelice. Nõ. n. paꝝ erat
eis detractũ honorẽ ex ruina aposta
taꝝ angeloꝝ. Sȝ p incarnationẽ ⁊
passionẽ fit restauratio ruine angeli
ce p homines iplentes numeꝝ ipsoꝝ
angeloꝝ. vñ in p̄s. 109. dr̃. Judica
bit in nationib⁹ implebit ruinas. Et
glo. ad ephe. p̄°. dic̃. ꝓposuit restaura
re. i. ad p̄mũ statũ reducere omnia
p peccatũ destructa. angelos ⁊ ho
mines: quia per hominis restauratio
nẽ ruina angeloꝝ repat̃.
¶ Tertio recipiunt dulcedinẽ ⁊ io
cunditatẽ ab ipsa humanitate xp̄i. nã
magnã recipiũt dulcedinẽ ⁊ ↄtẽpla
tionẽ diuinitatis. Sed cum viderẽt
diuinitatẽ in humanitate est eis ali⁹
modus dulcedinis. propt̃ quod Pe
trus ait. Jn quem desiderabãt ange
li conspicere. ⁊ Johelis. z° dicit̃. Col
les fluent lac ⁊ mel. Colles enim an
geli sunt: qui ante incarnationem
fluebant mel in dulcedine contẽpla
tionis diuinitatis in se. Sed ex eius
incarnatione fluunt dulcedines con
templationis diuinitatis ⁊ humani
tatis: que humãitas significat̃ p lac.

Et si dicatꝫ ꝙ angeli erāt beati ante incarnationē xp̄i: ẜ beatitudo ē stat⁹ omniū bonoꝝ aggregatōe pfect⁹. ğ ipsi erāt in statu omniū bonoꝝ congregatione pfecta. ğ nihil deficiebat eis de aliquo bono. Rn̄det Alex. in tertio ꝙ q̄uis i bono essentiali eēnt pfecti: ex visione tñ dei potuit eis accrescere bonū ⁊ gaudiū accidentale. Circa tertiū dubiū est dicēdū ꝙ ecclesia post incarnationē ⁊ passionē xp̄i maiorē recepit grāz q̄z ante. qđ patz quia añ incarnationē per fidem xp̄i erat remissio peccatoꝝ quātū ad culpam: ⁊ nō quātū ad omnē penā: q̄a remanebat pena carētie visionis dei post incarnationem xͦo est remissio peccatoꝝ quātū ad culpā ⁊ omnez penā. vñ lz fides ecclesie añ incarnationē ⁊ post sit equalis: ꝟtuosior tñ est post q̄z ante: quia habet meritum passiōis xp̄i sibi ꝯiūctū.

Circa quartū dubiū dicēdū ƀz vgo. de sancto vic. ꝙ vnū dicitꝫ multipliciter. Primo mō ē vnū in natura ⁊ ħ mō pr̄ fili⁹ ⁊ s. sanct⁹ sūt vnū. 2ͦ mō ē vnū i psona. ⁊ sic hūanitas ⁊ diuinitas sūt vnū in psona filij. 3ͦ mō ē vnū p iustitiā pn̄tē ⁊ futurā gloriā. Et illđ ē vnū qđ attēditꝫ in ꝯformitate volūtatis. Et sic dicimus ꝙ vnio mēbroꝝ cū capite cū corpore ecclie ē ꝟa vnio: in q̄ beati sūt q̄ inueniūtꝫ: ⁊ miseri q̄ ab ea sepātꝫ: q̄m oē bonū felicitās animā i xp̄o ē. i ipso sūt thesauri icorporales: ⁊ iextimabiles diuitie dei. ğ ipsū q̄ram⁹ vt ab ipso recipiam⁹ gratiā: quā ⁊c̄.

Feria 6ª p⁹ tertiā dn̄icā de aduētu. Ƀmo de sciētia Jesu xp̄i.

Fructus. 19. Jesus est sciens omnia.

M Edius autē. Jteꝝ vbi s. Doctores iudeoꝝ audierūt xp̄m sepenumero scripturas ꝓphaꝝ p̄dicātē ⁊ mirabātꝫ quō lr̄as sciret: cū eas non didicisset. nec solo eo pietatis tpe: q° matuꝝ ingeniū lr̄aꝝ pinguedinē solet eē delibutū hoc viderūt: ꝟū etiā fantili etate: āno vz. 12. i medio eoꝝ sedētē: sapiētissime audiētē ⁊ introgātē illos ꝯspexerūt. quo spectaculo potuissent si voluissent cognoscē ipsum esse filiū dei: in quo relucebat splēdor tante sciētie ⁊ sapiētie. Sz voluntate sua pūersa in eū credere noluerunt: spreuerunt sciētiā ei⁹: ⁊ ipsuz psecuti sunt vsq; ad mortē. Et q̄m singulare est hoc p̄uilegiū in dn̄o iesu xp̄o. s. ƀz assūptā naturā omni sciētia erat decorat⁹. Jdeo in pn̄ti sermone de sciā anime xp̄i dicturi sumus: de qua fructum vnum ꝓponem⁹ ꝯtemplandū: qui est Jesus est sciens omnia. Pro cuius declaratione tres cōclusiones erunt notāde.

Prima dicitꝫ multiplicationis
Secunda dicitur acquisitiōis.
Tertia dicitur ꝯditiōis.

Qꝛ multiplex fuit sciētia i xp̄o. c. i.

P Rima ꝯclusio dicitur multiplicationis. Jn qua scire debem⁹ secundum multiplicationem naturarum in Christo multiplicatur eius scientia: prout declarat magister sententiarum in tertio. Et catholici doctores. Cuius rationē assignat Alex. in. 3. sūme di. quia vt dicit Jo. dama. Quoꝝ sūt diuerse nature: eoꝝ sūt diuerse opatiōes. Opatiōib⁹ aūt ꝓporti

onat habit⁹: ꝙ cū in xpo sūt diuerse opatōes ꝑpter diuersas naturas: erūt in ipso diuersi habit⁹: ⁊ cū scia dicat habitū ſm diuinā nām ⁊ humanā: i ipso erūt diuerse scie. Insup ꝑut dic Boeti⁹ in li°. de diuersis naturis: ⁊ vna psona. xps accepit aliq̄d a tripli ci statu hūani gn̄is siue Ade. Unus stat⁹ fuit q̄ videbat eis si stetisset sta tus. s. beatitudinis in pmiū. Ali⁹ fuit stat⁹: in quo erat. s. stat⁹ inocētie. Et terti⁹ stat⁹ fuit p⁹ lapsū. vñ xps tripli cē secūdū hos stat⁹ cognitionē decu it habere. vz.

Primo cognitionē glorie.
Secūdo cognitionē nature itegre.
Tertio cognitionē penalis expiētie.

Et hoc ꝑpt̄ pfectionē anime xpi. q̄ nō tm̄ dz esse pfecta secūdū supiorem portionē: veꝝ etiā secūdū iferiorē: eti am secūdū ptē sensualē: nō tm̄ q̄ꝫtuz ad statū patrie: ſ; etiā q̄ꝫtū ad statum vie. Addit dn̄s Boñ^a. di. iz. terṫ li. ꝙ qa pfecta fuit anima xpi q̄ꝫtuz ad cognitionē nō solū respectu cogscibi liū: ſ; etiā respectu modoꝝ cognoscē di: nō cū res tripliciṫ sint cognoscibiles secūdū ꝙ tripliciter habēt esse. habēt . n. esse in v̄bo: in intellectu creato: ⁊ in ꝓprio genere. Ad hoc ꝙ itellect⁹ anime xpi plenā de rebus habeat co gnitionē res cognouit ista triplici co gnitionē: ⁊ sic patet ꝙ anima xpi nō tm̄ habuit cognitionē eoꝝ in v̄bo: ſ; etiā reꝝ a v̄bo. Cognitionē in quaz nō tm̄ simplicis notitie: ſ; etiā expien tie. Possum⁹ tñ contra hoc arguere Uni⁹ psone vna ē pfectio: xps ē vna psona: ⁊ sciētia ē pfectio. ꝙ ipsius erit vna sciētia. 2° xps ē sciēs scientiā in creatā. ꝙ est certissima pfectissima ⁊ nobilissima. ꝙ superfluū est ponere i ipso aliam sciētiā: quia frustra fit per plura quod potest fieri per pauciora 3° sciētia xpi que est p gratiā vniōis est secūdum maius lumē q̄ꝫ sint alie tres sequētes de quibus dictum est. Sed sicut est in lumine corporali: ꝙ maius lumē absorbet min⁹. ꝙ similiṫ est in lumine spūali. ꝙ nō manēt in xpo aliȷ̄ modi sciēdi: nisi duo. s. vnus q̄ est sciētie icreate. ali⁹ qui est p lum gratie vniōis. Ad pmū hoꝝ argumtoꝝ videt secūdū volūtatē dn̄i bon^e di. iz. terṫ li. ⁊ alex. in tertio. ꝙ habi tus n̄ vificat secūdū psonā ſ; secūdū nāz. vñ dic Jo. Dama. ꝙ in christo sūt diuerse volūtates ꝑpter diuersas nās: ⁊ similiṫ debēt esse diuerse sciē tie. ad secūdū dicēdū ꝙ q̄ꝫuis xps sit vna psona cū filio dei: nō tamen p sonalē vnionē. Et secūdū hoc ē sciēs sciētia icreata: sicut filius dei: vñ rōe persone n̄ idiget alia sciētia: tamē rōe persone in humana natura indiget alia scientia: scilicet creata. Non enim debet esse humana natura in Christo perfecta: q̄d sequeretur si ca reret sciētia creata. Sed perfectior debet esse i ipso natura omnib⁹ aliis ideo omni gener sciēdi sciētia creata oportet ꝙ sit perfecta illa anima. ad tertium dicēdum est ꝙ i corporalib⁹ minus lumē offuscatur ⁊ absorbetur a maiori. Et ratio huius quoniā oīa lumina corporalia sunt ad vnū actū scilicet manifestationis: qui quidem actus per se ⁊ pfectissime est a lumie maiori: ſ; i spūalib⁹ nō est sic. Nō. n oia lumina spūalia sūt ad vnū actū.

Distinguẽdũ tñ ẽ ꝯm statũ ꝯprehen ſoris ⁊ viatoris. nam viatoris non ẽ vnus actus: ꝫ plures. vnde lumina plura ꝩtutũ ſeu donoꝝ in viatore ñ ſũt ad vnũ actũ. Cõprehẽſoris ꝩo ñ ẽ niſi vnꝰ actꝰ: q̇ determinaꝉ ꝯm claritatẽ luminis ⁊ totalitatẽ ꝩtutis eiꝰ lumine. ſ. diẽ viſiõis in glĩa. xp̃s aũt erat in ſtatu ſimul viatoris ꝯp̄hẽſoris ꝯm ꝑtes anime differẽtes ſuꝑiorẽ ⁊ inferiorẽ. ⁊ ideo ſciẽtia ꝯprehẽſoris ñ abſorbebat alias ſciẽtias.

¶ De ſciẽtia xp̃i nõ fuit ꝑ ſucceſſionẽ tp̃is acquiſita. Cap. 2.

Secũda ꝯcluſio diciꝉ acquiſitionis. In q̄ nõre debemꝰ ꝙ ſciã xp̃i nõ fuit ꝑ ſucceſſionẽ tp̃is acq̇ſita ꝫ ab initio ſue ꝯceptionis ſibi indita. Quod ſentire videtur in tertio. ⁊ ad hoc facit illꝺ̃ Greg. ſuꝑ illo ꝩbo Luce. 2. ꝓficiebat etate. ꝓficiebat. nõ ꝙ ipſe ſapiẽtior fieret ex tp̃e: ꝫ paulatim demõſtrabat. Sed circa hoc nõndũ ẽ ꝯm Alex. in. 3°. ꝙ in xp̃o fuit multiplex modꝰ ſciẽdi. Primꝰ fuit ꝯm diuinã naturã: ⁊ ibi ſciẽtia idem eſt qꝺ̃ idipſuz: ⁊ iſte modꝰ fuit i filio dei ab eterno. Secũdꝰ ẽ ꝫ grã3 vniõis: q̇ modꝰ dr̃ ab omni alio ſciẽti icõicabiꝉ cuicũq3 alteri creature. Tertiꝰ ẽ ꝯm grã3 ꝯprehẽſoris: in q° cõicant ãgeli ⁊ anime ſcẽ. Quartꝰ ꝫ nã3 integrã aĩe ꝯm ꝙ habuit Adã ſciẽtiã i ſtatu ĩnocẽtie. Quintꝰ ꝯm penalẽ naturã aſſũptã. Sextꝰ ẽ quedã gratia data xp̃o ad cog̊ſcẽdũ res ꝯm numeꝝ ⁊ ꝑ ꝓgreſſũ tp̃is. Quãtũ ad p̄mũ ſciendi modũ ſilr̃ ſe hꝫ xp̃s añ icarnationẽ ⁊ poſt. Secũdꝰ ꝩo modꝰ ñ fuit ab ettrno: ⁊ ꝯm iſtũ hũit cognitionẽ omniũ eoꝝ q̄ ꝑtinebãt ad miſteriuz incarnatiõis paſſiõis ⁊ redẽptiõis. ꝫ ꝩo tertiũ modũ nõ hũit cognitionẽ omniũ eoꝝ q̄ ꝑtinebãt ad glĩam ſuã ⁊ ſuoꝝ. i. eoꝝ q̇ ordinanꝉ ad illã. ꝫ ꝩo q̄rtũ modũ habuit notitiã eoruz que cognouit Adaz in ſtatu nature integre. ꝯm q̇ntũ modũ didicit multas penalitates ꝯm expiẽtiã in affectiua q̄ꝫtũ cognouit ꝯm aliũ modũ. ſ. ꝫ grãm cognitionis: que data ẽ ſibi ꝑ grãm vniõis. vñ p̄ſciuit illas ꝑ iſtaz gratiã. Sextꝰ modꝰ cognitiõis eſt ad cognoſcẽdũ ꝑ expiẽtiã nõ vt p̊or q̇ fuit affectiue: ꝫ cognitiue ex ſenſu. Secũdũ nom̄ ẽ ꝙ cognitio i ſenſu ꝑ expiẽtiã ẽ duplex. vna cũ res eſt in ſenſu ꝯm ſilitudinẽ. alia cũ res eſt in ſenſu ꝯm formã. Aliꝉ. n. ẽ ſimilitudo coloris i oculo: aliꝉ color. Ita duplex ẽ cognitio i xp̃o ꝯm expiẽtiã. p̊ᵃ q̄ꝫtũ ad naturã penalẽ. 2ᵃ q̄ꝫtũ ad ſpãlem grã3 cognoſcẽdi res ꝯm naturã per ꝓceſſũ tp̃is.

¶ De anima xp̃i eque erat ſapiens ⁊ deus. Cap. 3.

Tertia ꝯcluſio diciꝉ ꝯditionis. Fuit nãq3 ſciẽtia xp̃i magna ⁊ admirabilis. Circa quã ꝯtigit dubitare: ſi fuit equalis ſciẽtie dei ex eo ꝙ Ugo de ſancto vic. ait. Anima xp̃i eque ſapiẽſ ẽ vt deꝰ. Ad qꝺ̃ diĉ Alc. in. 3°. ꝙ eſt ꝯſiderare diuinã ſcientiã ꝯm ꝙ dr̃ reſpectu ſui. ⁊ ſic ſciẽtia eſt ꝩtutis infinite: ⁊ ſecũdũ hũc moduz nihil eſt ei eq̄le. 2° ẽ ꝯſiderare diuinã ſcia3 reſpectu creataꝝ: ⁊ hoc triplíciꝉ.

p̊° reſpectu ad illud qꝺ̃ ſciꝉ.
2° reſpectu ad modũ ꝑ que3 ſciꝉ.
3° ad modũ quo ſciꝉ.

Et ad hoc ꝙ aliqđ dicit equale scie dei: oportet ꝙ equetur ꝫm hec tria: qđ non est possibile creature aliquo modo. Dicendū ꝙ ꝙ ꝯpatione habita sciētie anime xpi ad diuinā sciētiā ꝫm illud quo scitur est dicere animā xpi eque scire: sicut deus: quia scit oia que deus. Compatione vo habita q̄tū ad mediū: p quod scit vel q̄tuz ad modū quo scit nō erit dicere eq̄litatē: q̄a deꝰ scit omnia p se ipsū: sicut causa omniū. Anima vo xpi: nō p se ipz cāz imo p cāz deū. Ecce ineq̄litas quātū ad mediū luculētior est cognitio dei q̄ cognitio anime xpi de reb' omnib': q̄a deꝰ ipse oēs res videt vt in se: anima vo xpi ñ vt in se: ſ vt in deo. Nō est q̄ absurdū dicere dn̄z nostrū Jesuz xp̄m notitiā hūisse ex lumine sciētie sue p̄ntiū p̄teritoꝝ ⁊ futuroꝝ: qua sciētia ⁊ cognitiōe fiebat vt dolor iextimabilis semp cruciaret animā illiꝰ. Et vllo vnq̄ tpe inueniri potuit sine merore: q̄ nūq̄ caruit clarissima cognitione. Cogita anima mea quēadmodū añ oculos xpi semp erāt peccata totiꝰ mūdi. videbat ipe quoscūq̄ deū offendētes: q̄ fuerūt a pncipio mūdi: ⁊ sūt atq̄ erūt vsq̄ ad finē seculi. Uidebat ipse peccata oia offendere deū sūmū bonū ⁊ īfinitū. Uidebat ipse multitudinez eoꝝ q̄ ingrati erāt sibi de bn̄ficio incarnatōis Uidebat numeꝝ dāṅadoꝝ. videbat singulas penas: quas sustinuerūt q̄lz sancti ꝯfessores ⁊ martires: ⁊ ceti q̄q̄ ob suū amorē. Uidebat q̄cūq̄ tormēta passiōis sue tpe p ipsū sustinēda. O quot suspiria ex fornaceo illo corde sepissime ꝓrūpebāt. o quot lachrimemitis Jesu faciē rigabāt: q̄ñ hec oia simul ꝯtēplans in semet ipso dicebat Ego carnē assumpsi: vt peccatū destruerē: ⁊ ecce tot peccata multiplicātur. Ego carnem assumpsi vt spoliarem infernū: ⁊ ecce grandis est numerus illoꝝ qui in illum sunt adiudicandi. Ego carnem assūpsi vt ad paradisum omnes reducerem cruciatib' meis. Passurus sum nāq̄ opprobria infamiam flagella liuores: vulnera: ⁊ mortem amaram. Et ecce quot a regno celorum expellentur. O ingratissimi homines. O infideles de vobis doleo: quia ad paradisum non venietis. O iudei ꝓ vobis affligor: quos infernus suscipiet. O Christiani falsi pro vobis contristor: quos ignis gehēne indesinenter exuret. O anima mea in profundo amaritudinis posita. o mens mea angustiis vndiq̄ vexata. Si inimicos meos ꝯsidero pro illis affligor. Si amicos inspicio: ⁊ illis ex pietate compatior. O Stephane in amore meo eris lapidatus. Et tu Laurenti amore meo eris combustus. Et tu Sebastiane eris sagitatus. Et sic de aliis dicere poterat: quos in sua mēte lucida colligebat. Compatere ergo anima domino nostro Jesu Christo: quem cū audis in assumpta natura omnia scientem: scias etiam q̄ crebro dolentē merentem lugentem suspirantem ⁊ lachrymantem. Infige cordi tuo illius lachrymas ⁊ suspiria. vt sic valeas ab ipso suscipere gratiam: qui est bn̄dictus in secula Amen.

¶ Sabbato: Sermo de potentia xpi

Fructus.20. Jesus potēter operās.
M Edius autē. Jterū vbi s.
Dñi nostri Jesu xpi maie
statē diuinitatis sue decla
rant nobis opera illa mi
raculosa: que nō nisi supnaturali po
tentia fieri potuerūt: vt dictū ē in pre
cedētib⁹. Et qm̄ possunt nōnulli eaʒ
potētiā xpo tribuere in assūpta natu
ra: qđ erroneū est dicere: idcirco in
pñti sermone de potētia xpi dicturi
sum⁹ vt ita credam⁹ de ipso mirabi
lia facta: ꝙ semp ꝯditiones ꝛ ꝓprieta
tes seruem⁹ vtriusqꝫ nature. Nā cer
tissimū ꝙ sicut sciētia in xpo fuit ad
mirabilis: ita ꝛ potentia. veꝝ sciētia
fuit in eo ꝯm humanitatē ꝛ diuinita
tē vt dixim⁹ in anteriori sermone: po
tentia ꝟo in ipso est ꝯm humanitatē
Ad quod penit⁹ intelligēdū ꝓpone
mus in medio fructum qui est. Jesus
potenter operans. Pro cuius intelli
gentia tres ꝯclusiones erūt nōnde.
Prima dicit determinationis.
Secūda dicit negationis.
Tertia dicit impressionis.
Ꝙ anima xpi nō ē oipotens. c. i.
P Rima ꝯclusio dicit determina
tionis. Jn qua scire debemus
de potentia xpi ꝯm doctores catho
licos: ꝙ anima xpi nō est omnipotēs
sicut nōt in tertio sentētiaꝝ di. 13. ꝛ
rō huius est ꝯm Ric. ibidē: q̄a omni
potentia includit actiuā potentiam
infinitā intēsiue: quia cum vnūqđqꝫ
agat ꝯm ꝙ est in actu: ꝛ patiat q̄tū
est in potentia: quantū res habet de
actiua potentia: tantū habet de actu
alitate. ergo potentia actiua infinita in
cludit actualitatē infinitā in habente
illam potentiā. Actualitas autē infi
nita in nulla creatura esse potest: q̄a
omnis actualitas creature cū possibi
litate permixta est: tñ omnis potenª
actiua que anime xpi dari potuit sibi
data est. Dñs autē Bonª. di. 14. ait
ꝙ omnipotētia ꝯmunicari nō potuit
alicui creature: quia omnis creatura
eo ipso qđ ex nihilo ē deficit a sūma
stabilitate. vñ quia non existit per se
ipsam deficit a sūma simplicitate. vñ
nō agit per se totā: deficit a summa
i maiestate. vñ distare potest ipsa vir
tus a sbstantia. Et qm̄ per se nō sbsi
stit: nec in se: nisi sbstētet a diuina po
tentia: quia nō potest se ipsaʒ sustinē.
ideo impossibile est ipsam esse oipo
tentē. Rursus qm̄ ex se ipsa tota nō
agit: nō potest i totā rei sbaʒ. ꝛ ideo
non potest esse omnipotens cū non
possit totū ꝓducere. Postremo q̄a
ꝟtus eius distat a sba: tantū potest
elongari ꝙ deficiet omnino. vñ nō
potest in omnia. Sicut igit soli deo
ꝯuenit sūma stabilitas: sūma simplici
tas: sūma imēsitas: sic etiā omnipo
tētia que necessario requirit ista tria
Unde nec anime xpi nec alicui crea
ture potest omnipotētia ꝯmunicari:
nisi dixerim⁹ de anima xpi ꝙ ei oipo
tentia ꝯmunicat eo modo: quo ꝯmu
nicatur ei nomen ꝛ excellētie diuini
tatis: hoc est per ꝯmunicationē ideo
matū: que ortum habet ex personali
vnione. Sicut etiam possumus dicē
ꝙ homo est omnipotens. Sed cōn
hoc obicit: quia dicit Mat. vltimo. c
Data est mihi omnis potestas i celo
ꝛ i terra. vbi gl. inquit. Non de coe
terna patris diuinitate: ſ de assūpta

humanitate dic. et iterum glo. sup illud Luce p°. hic erit magn⁹. dic. Nō q̄ añ v̄ginis partū magn⁹ nō fuerit: ſʒ q̄a potētiā quā dei fili⁹ nālit̄ h̄ʒ: hō ex tpe erat acceptur⁹. Ad hoc dicit Ric. q̄ iſte gloſe intelligūt̄ ſm̄ illuʒ modū loquēdi: quo idiomata cōicāt̄ vn̄ poſt v̄ba gloſe ſecundo allegate ſtati ſbiūgit̄: vt vna ſit pſona hō et dī.

¶ Qr i xpo nō ē potētia peccādi. c. z.

Secūda cōcluſio dicit̄ negatiōis. Nā negam⁹ in xpo potētiā peccādi: ſic vult Anſelm⁹ li. cur de⁹ hō. et oēs doctores in 3°. di. 12. Qđ decla rans Ric. ait q̄ xpus peccare nō potuit: nec inquātū deus: vt p ſe patet: nec inquātū hō: quia erat cōprehēſor. Et ſicut angeli boni peccare nequeūt ita etiā nec ipſe. Nō potuit etiā peccare inquātū homo viator: quia q̄n mā ē ſb aliq̄ forma: cuius actualitas equat et implet totā capacitatē et poſſibilitatē toti⁹ materie: nō ē poſſibilis ad cōtrariā p̄uationē que ē p peccatū Sed nōndū ſʒ Bonauēturā et Ale. in tertio. q̄ potētia peccādi dicit̄ dupliciē. Uno m̄ potētia qua peccat̄: et ſic noiat ipſū liberū arbitriū creatum qđ quidē poteſt in bonū adiutū grā Et quia p ſui naturā eſt defectū: hic eſt q̄ illa potentia ſiue facultas dici poteſt potētia bn̄ faciēdi et potentia peccandi. Nullus. n. peccat niſi per illā. Alio m̄ potētia peccandi dicitur potentia ordinata ad peccādū. p̄mo m̄ potentia peccādi fuit in xpo: q̄a vt dicit̄ Damaſcen⁹. omnia que i noſtra natura plantauit deus: aſſūpſit dei v̄bū. Si v̄o potētia peccādi dr̄ potētia ordinata ad peccatū ppetrādū: ſic nō eſt cōcedēdū q̄ xps habuerit potētiā peccādi. p eo q̄ peccare nō potuit Talis. n. ordinatio imo deordinatio diminuit d plenitudine libertatis: qđ vt clari⁹ vno v̄bo intelligamus: dicim⁹ q̄ xps habuit potētiaʒ peccādi. ex eo q̄ habuit liberū arbitriū: ci⁹ pp̄ter plenitudinē gratie nō poterat a bo° deficere: et ita nec peccare. Et ſi dicatur q̄ ſi xps nō pōt peccare ex nccītate cōſeruat iuſticiā: ḡ nō eſt laudādus de iuſticia: q̄a vt inquit Lactanti⁹. 6° li. diuinaꝝ inſtitutionū aduerſus gētes. Nulla laus ē nō facere qđ facere nō poſſis. Ad hoc r̄ndet Alex. q̄ eſt quedā neceſſitas coactionis et p̄hibitionis. Et cū aliqđ bonū fit ex neceſſitate nō debet̄ laus: q̄a iſta tollit volūtatē nec laudē: ſʒ ponit imutabilitatē volūtatis in bono. Et hoc m̄ dicit̄ deus ex neceſſitate eſſe bon⁹: et bona queq̄ facere ſic ſcribit hiero. ad paulinū dicēs. Bon⁹ ē deus: et oia q̄cūq̄ facit bona ſint ncce eſt. Tali ḡ neceſſitate ſecūdo m̄ dicta xps ſeruauit iuſticiā: de qua dicit anſelm⁹. Qr improp̄e dicit̄ neceſſitas eo q̄ nō ē ibi coactio nec p̄hibitio. Et ſic patet q̄ ſicut de⁹ maxime laudād⁹ ē de bonis que h̄ʒ et ſeruat. ita et dn̄s Jeſus xps q̄a peccare nō potuit.

¶ Qr anima xpi diuina v̄tute poterat i iſtis inferiorib⁹ vlt opa nē. c. z.

Tertia cōcluſio dicit̄ impreſſionis: Jn qua pleriq̄ querere ſolent ſi anima xpi poſſet facere nō mediāte opere nature impreſſiones que p nāʒ fiūt in iſtis inferiorib⁹ pp̄terea quia ex quibuſdā ſanctoꝝ dictis et rōnib⁹ videt̄ q̄ ſic. Nam dicit Jo. Dama.

li.3.loquēs de xp̄o sup hominē. que hominū sūt agebat. Et ponit exēplū de ambulatione sup aquas. ğ videt̄ ꝙ hoc fecerit p naturā humanā sup naturalit̄ sblimatā. ğ pari rōe anima xp̄i posset facere nō mediāte natura impressiones quas fecit natura. Ad hanc qōnē dixerūt aliq̄ ꝙ ꝗuis aīa hūana p suā naturalē ꝟtutē n̄ posset facere tales impressiones: tn̄ anima beata ⁊ maxime anima xp̄i ꝓpt̄ excellētiā sue beatitudinis ⁊ ꝓpt̄ excellētiā sue actualis exn̄tie posset facere tales impressiōes nō mediāte ope nature vn̄ isti plane cōcedunt ꝙ ipse posset hāc materiā trāsmutare ad formam sbalē ⁊ accidētalē m̄ sblimiori ꝗꝫ trās mutet̄ ope nature. Sed con̄ vr̄ posse argui p euāgeliū ⁊ p sanctos: q̄a miracula que faciebat xp̄s on̄dit se deū esse: que ꝓbatio nō fuit efficax: si illa fieri potuissent creata ꝟtute. Quāuis aūt p beatitudinē anime xp̄i ⁊ suam exn̄tiā i ꝟbo sit i ea supnālis ꝟtus: tn̄ nō trn̄scēdit terminos ꝟtutis create. Ideo dicēdū ꝙ ꝗuis xp̄s: q̄a ē de⁹: ⁊ homo possit rōne diuine potentie predictas impressiones facere: tn̄ ei⁹ aīa hoc nō pōt. Vn̄ Ric. li p̊ de tri. ait. Illa signa ⁊ ꝓdigia que facta fuerūt ad ꝯfirmationē fidei nostre nō nisi diuina ꝟtute fieri potuerūt. Vn̄ intelligēdū ē ꝟbū damasceni: q̄a in illo vult dicere ꝙ xp̄s ꝗuis esset hō faciebat p diuinā ꝟtutē opa exn̄tia p ꝟtutē humanā. Et ꝙ iste fuerit intellect⁹ ei⁹ pꝫ: q̄a post illa ꝟba paucis interpositis sic dic̄. Non. n. hō erat ꝫ deus homo. Ista ğ que supra dcā sunt de potentia xp̄i catholice tenere debem⁹: quē cū deū verꝫ ⁊ hominez profiteamur: non irrōnabilit̄ dicim⁹ ꝙ potestatē hꝫ saluādi ⁊ damnādi: mortificare ⁊ viuificare: deducere ad inferos ⁊ reducere. Cui oēs debem⁹ gloriā ⁊ honorē p infinita secula seculoꝝ Amē.

¶ Dn̄ica quarta de aduentu. sermo de clamore Johānis: qualit̄ ꝯgruo tp̄e xp̄m clamitat.

Fructus. zi. Jesum Johēs clamitat.

Factū est ꝟbū dn̄i super Johānē zacharie filium in deserto. Scribuntur hec ꝟba Luce. 3. c. ⁊ in euāgelio pn̄tis dn̄ice. Exiuit p̄cursor dn̄i dilect⁹ Johānes baptista in solitudine deserti a teneris ānis: ibiqꝫ cōuersat⁹ ē vsqꝫ ad etatē maturā. quare factū ē vt xp̄z: quē in vt̄o matris exn̄s exultando salutauerat toto illo tp̄e nūꝗꝫ viderit: sic̄ patere potest ex illo ꝟbo Jo. p̊. Et ego nesciebā eū. sed spū sancto in eum veniente xp̄m publice diuulgare cepit. ipsū predicabat ⁊ demōstrabat saluatorē seculi: ꝓut testat̄ lectio euangelica hodierna: q̄ non imerito a nobis diligenter est pōderāda ⁊ examināda. Pro cuius declaratione occurrit nobis ꝯsuetus fructus qui ē. Jesum iohānes clamitat ꝓ quo tres ꝯclusiones ponem⁹.

Prima dr̄ tp̄is opportunitas.
Secūda dr̄ psone dignitas.
Tertia dr̄ clamoris qualitas.

¶ Qꝫ tēpus in quo Johānes xp̄m clamitat fuit opportunū. Cap. p̄mū.

Prima ꝯclusio dr̄ tp̄is opportunitas. Nōt̄. n. in prima parte euangelij opportunitas tp̄is: quo xp̄s

in mūdū veniēs a Johē baptista est predicat⁹. Dic nāq3 euāgeliū. Anno .15. imperij Tiberij Cesaris ꝓcurante pontio pilato iudeā: tetrarcha autē3 galilee herode: In quib⁹ ꝟbis tria tempora designant.

Primū vnionis romani imperij.
Secūdū partionis regni iudaici.
Tertiū diuisionis sacerdotij.

¶ Primū temp⁹ qđ hic designat dr̄ vnionis romani imperij. Nā vt colligit ex dictis Liuij Orosij Eutropij ⁊ alioꝝ: qui Romana re. publice gesta ↄscripsere. Romani orbis dominiū3 appetentes vsq3 ad Octauiani tēpora bellis ꝓuintias varias edomando regnū in vrbe ꝓ reipu. statu sepenumero mutauerūt. Nā pͥmo regnauerūt ibi reges. v3. Romul⁹: deinde nūma Pompili⁹: q̇ leges romanis instituit: post hūc Tullius hostilius: qui albanos vicit: vecientes ⁊ fidenatos: cui successit Ancus marti⁹: qui dimicauit coñ latios: ⁊ montē ianiculū ciuitati abiecit. Post ipsū Tarquin⁹ Crispus qui ludos romanis instituit: uicit sauinos: ꝑ musq3 triūphās romā intrauit: Post cuius obitū secut⁹ est Seruius Tullus. Tandē fuit Lucius Tarq̄n⁹ superb⁹: qui pͥm⁹ excogitauit vincula carceres ⁊ fusces. ⁊ ꝓpt̄ stuprū Lucretie vxoris collatini. 25. āno regni sui cū vxore liberis expulsus est. Et per hos reges regnatum fuit ānis. 243. Cū adhuc Roma vbi plurimum vix vsq3 ad. 17. miliariū possidere3. Post reges ↄsules regnare ceperunt. Duo hac de causa creati: vt si vnus malus esse voluisset: alter habens potestatē potuisset eum ꝓhibere. Et placuit ne imperiū longius q̄ ānum haberent ne per diuturnitatē potestatē insolentiores redderēt. Sed āniles semper essent: qui se post ānū scirent esse priuatos. Habuerunt ergo romani pͥmo āno Lucium Juniū Brutum: ⁊ Tarquinu3 collatinū consules. Et cum āmoueret Tarquin⁹ collatin⁹: eode3 āno factus est consul Lucius Ualerius publicula. Et vsq3 ad ānū trecentesimum ⁊ vltra ab vrbe condita durauit imperiū consulare. Post quod pro duob⁹ consulibus facti sunt decē qui sententiā ⁊ potestatē haberent. a quibus secūdo anno hec potestas sb̄lata est ex eo q̄ apius Claudius vn⁹ ex decem filiā cuiusdā ꝟginem voluit corrūpere. Restitutū est igitur imperiū cōsulare: ⁊ vsq3 ad ambo bella inter Cesarē ⁊ Pompeiū gesta null⁹ vnq̄3 fuit: qui nec vrbi nec orbi per se imperaret. Sed Julio Cesare interfecto Octauian⁹ imperiū sumpsit: q̇a vt dicit Seneca in pͥmo li. de qōnib⁹ naturalibus. Et Plutarchus de vita ⁊ obitu Ciceronis. nepos erat Julii Cesaris: eiusq3 filius adoptiuus: que3 Cesar heredem in testamēto reliquit Hic Octauianus vt dicit Suethoni⁹ regnauit ānis. 56. Duodecim cū marco Antonio ⁊. 44. ꝑ se: q̇ sedatis oib⁹ bellis orbem totum suo sbiecit impio cunctis inimicis ⁊ turbationib⁹ Romanoꝝ deuictis. Huic successit ipio Tiberius: cuius tp̄e romanoꝝ impiū solidū erat ⁊ vnitum: cuius anno. 15. imperii Johānes xp̄m incepit predicare. Quod quidē tempus merito hic assignat: vt nōret q̄ gentiles erant ad fidem xp̄i reuocādi. Unde Greg.

in omel'.ait. Redemptoris precursor quo tempore vbū predicationis acceperit memorato romano reipublice principe ⁊ iudee regibus designatur: cū dr̄.anno.15.zc̄. Etenim illū predicare veniebat qui ex iudea quosdam ⁊ multos ex gentibꝰ redempturus erat per regem ⁊ principes iudeoꝝ predicationis eius ipsa designant. Quia aūt gentilitas colligenda erat in romana repu. vnꝰ prefuisset describit cum dicit. Imperij Tiberii Cesaris Ad hoc etiā inquit Origenes. In ꝓphetico quodam sermone solis iudeis predicato solum iudeorum regnum describit. Uisio inquit Isaie in diebꝰ Ozie ioathā ⁊ Acaz regum iuda. Et in euangelio quod erat predicandum in vniuerso mundo: dn̄ium describit Tiberii cesaris: qui totius orbis dn̄s videbat. Hec Origenes.

¶ Secundū tempus quod hic designatur dicit partionis regni iudeoꝝ. cū sequitur in euangelio. Procurāte pōtio Pilato iudeam.zc̄. vbi Beda ait. Pilatꝰ quidē.12°.āno Tiberii cesaris iudeā missus ꝓcurationē gentis suscepit: atq3 ibi per decē ānos continuo vsq3 ad ipsum pene finē tiberii perdurauit. Herodes autem ⁊ Philippꝰ ⁊ Lisanias filii sunt Herodis illius: sub quo dn̄s natus est: inter quos ⁊ ipsū Herodē archalaus frater eoꝝ decem ānis regnauit: qui a iudeis apud Augustū criminatus est apud Uienam exilio periit. Regnum aūt iudee quo minus validū fieret: idem augustus per tetrarchas diuidere curauit. Hec Beda. Uerūtamen de Lisania dicūt aliqui ipsum nō fuisse filiū Herodis: s3 magis ptholomei: qui sb libano habitabat. ⁊ Alexander filius astroboli qui de mathā descēderat. tetrarcha autem idem est quod princeps q̄rte partis. Nā regnū ipsoꝝ iudeoꝝ in quatuor partes erat diuisum.s. iudee galilee ituree ⁊ abiline. Quibus prefuerunt quatuor.s. pilatus tenens locū imperatoris super iudeam. ⁊ Herodes qui erat tetrarcha.i. princeps galilee Et philippus qui erat tetrarcha Ituree ⁊ traconitidis regionis. Et Lisanias qui erat tetrarcha abiline. abilina etiam est nomen regionis. Nō aūt sine causa factum est ꝙ tot p̄ncipes imperarent iudeis eo tempore: quo xp̄s venit in mundo. Ait namq3 Greg. in omel. Quia eni iudea erat pro culpa perfidie dispergenda in iudee regno per partē ⁊ partē plurimi principabāt̄ s̄m illud. Omne regnū in se ipsum diuisum desolabit zc̄.

¶ Tertium tempus quod hic designat dicit diuisionis sacerdotii: cū sbditur Sub p̄ncipibꝰ sacerdotū Anna ⁊ caipha: sb quo vbo ait Beda. Ambo incipiente predicatione Johānis.i. āna ⁊ Caiphas principes fuerunt sacerdotum: sed anna illum annū. Cayphas vo eum quo dominus ascēdit crucē administrabat tribus aliis in medio pontificatu perfunctis. Uerum hi maxime qui ad domini passionē ꝑtinent ab euangelista commemorant. Legalibus nāq3 tunc preceptis ui ⁊ ambitione cessantibꝰ: nulli pontificatus honor vite vl' generis merito reddebat Sed romana potestate sūma sacerdotii prestabat. hec Beda. Quare aūt tale tempus in euāgelio nōt: rōnem

assignat Grego. in omel. dicens. Et qa Johānes illū predicauit qui simul rex ⁊ sacerdos extiterit: Lucas euangelista predicationis eis tempora nō solū per regnum sed etiam per sacerdotium designauit.

¶ De persona Johānis erat dignissima. Cap. 2.

Secunda ↄclusio dicit persone dignitas. Que notat in ṽbis euangelij: cū dr̄. Factum est ṽbū dn̄i super Johānē zacharie filiū in deserto in quib⁹ tria notari pn̄t.

Primū est diuina inspiratio.
Secūdū ē Johis ↄmēdatio.
Tertiū est loci deputatio.

¶ Primū est diuina inspiratio, quia factum est ṽbum domini. Nam Johānes baptista non cepit predicatiōis officium presumptuose: sed a spiritu sancto celitus inspiratus. Vn̄ Criso. super hoc passu ait. Verbuȝ dei hoc mandatū dicit: quia non a se venit zacharie filius: ꝭ deo ipsū monēte.

¶ Secūdū quod hic nōt dicit iohis ↄmēdatio: quia dicit. super Johāneȝ zacharie filiū: vbi nōbilitas designat qa erat ex gn̄e sacerdotali. ꝛc̄.

¶ Tertiū quod hic nōt est loci deputatio: quia scribit in deserto. vbi theophilus ait. Per totum tp̄s p̄teritum occultus fuit Johānes in deserto: vt nulla suspitio nascat in hoibus ꝙ grā affinitatis ad xp̄m vel ↄuersationis a teneris ānis diuina de ipso testaret. Ex quib⁹ ṽbis nos moraliter instruimur: ꝙ si ṽbum dn̄i. i. inspiratio neȝ diuina sup nos fieri volum⁹: tria debemus habere. Primo humilitateȝ cum qua habitat gratia, sup illō Jacobi. 4. c. Supbis deus resistit: humilibus autē dat grām. Nā Johānes interpretat vas grē. i. illē in quo est grā. Secūdo debem⁹ habere memorie viuacitatē. zacharias nāqȝ memorans dn̄m interp̄tatur. Tertio dēm⁹ habere penitētie rigiditatē: vt. s. sum⁹ in deserto penitētie. Nā Mat. 3. dr̄. Penitētiā agite. appropinquat in vos regnū dei. Nō equidē erat Johānes in voluptatibus seculi: nō in delitiis mūdi: non in gaudiis huius tēpis: ꝭ in solitudine deserti. Nam quāto quisqȝ magis se elongat a delectatione sensuū exteriorꝝ: tāto plus attingit ad intelligētiā ⁊ lumen secretorꝝ dei. Nō miremur inquā. nō miremur: si falsi xp̄iani de deo bn̄ sentiant: quia inebriauit eos fallax grā tp̄alium bonorꝝ: quib⁹ nō sapiūt ea que dei sūt.

¶ De Johānes venit p̄dicare i oēm regionē iordanis. Cap. 3.

Tertia ↄclusio dr̄ clamoris qualitas: in qua notare debem⁹ ꝭȝ euāgelij seriem: ꝙ Johānes venit in omnem regionem iordanis: vt dicit Nicolaus de lira. Exiuit de deserto vbi pauci habitabāt: ⁊ venit ad loca magis habitata: vt plures possent ad ei⁹ p̄dicationem venire ⁊ ab eo baptizari: ibiqȝ clamando tria singulariter p̄dicabat.

Primo baptismi efficaciā.
Secūdo vie mūditiā.
Tertio salutis notitiā.

¶ Primo p̄dicabat baptismi efficaciam. Dicitur enim in textu euangelij. p̄dicans baptismū penitētie in remissione peccatorꝝ. Que verba ꝭm Nico. de lira sup. c. p̄mum videt dicere: ꝙ

L·53·

pñt duplicit intelligi. Uno m̄ p baptismo Johis quo licz nō dimitterent peccata: tñ susceptō illi⁹ baptismi erat qdā ptestatio agēdi ꝟā pñiaꝫ: p quā ipsa peccata dimittūt. Alio m̄ potest itelligi de baptismo xpi: c⁹ ꝟtute peccata dimittūt. ⁊ q̄a tale baptismū Johānes dare ñ poterat: iō predicabat dādū p xp̄m in primo vētuꝫ.

Secūdo predicabat vie mūditiaꝫ dicēs. Scriptū ē i li°. sermonū Isaie pphe. Uox clamātis in deserto parate viā dñi: rectas facite semitas eius. ois vallis iplebit: ⁊ ois mōs ⁊ collis humiliabit: ⁊ erūt praua indirecta: ⁊ aspa i vias planas. Hec aūt hñt Isa 40. c. q̄ ad lr̄aꝫ xp̄o predicāti ɔueniūt Nā Ambro. dic. Bñ vox dr̄ Johes ꝟbi nunti⁹ ex eo ꝙ ipse manifestauit ꝟbū incarnatū. cui dicebat viā eē parādā. nā si bñ ɔsidēm⁹ ipse erat orbis ɔditor toti⁹ꝗ vniūsi gubēnator ⁊ redctor: quē suscipe oēs debēt cū diligēti prepatiōe. Hic qd̄ Ambro. in sermōe ḟtie dñice de aduētu dic. Opꝫ nos eē oi sc̄titate puros: mūdos pudicitia. nitidos honestate. Et Origenes sup his ꝟbis ait. In corde nr̄o via parādā ē dño. magnū. n. ē cor hois ⁊ spatiosū: si tñ fuerit mundū: nec in copis quātitate: ſ; i ꝟtute sensuū magnitudineꝗ ei⁹ intellige: q̄ tātā sciētiā capiat ꝟitatis. Prepa ḡ in corde tuo viā dño p ɔuersionē bonā ⁊ egregiis vl̄ pfectis opibus dirige semitā: vt in te sermo dei absꝗ offensa preābulet. hec ille. Et certe qd̄ Johes predicabat pplis circa iordanē eccl'a ꝭ tpe sc̄tissimo fidelib⁹ suis ɔmemorat. vñ oēs se ꝑpet p futura solēnitate dñi nr̄i ihu xp̄i: cui grati sūt illi qui sibi nascēti se ipsos pñtāt penitētia cādidatos: decoratos ꝟtutib⁹: ⁊ deuotiōe feruētes.

O temeraria xpianoꝝ corruptela. O reph̄ēsibilis ɔsuetudo. O detestabiles mores: tūc nāꝗ magl̄ offendit xp̄s: cū magl̄ ē honorād⁹. In sequēti. n. festiuitate multiplicāt vanitates: pōpe solacia: inepte leticie: ioculatiōes: lenocinia: comestiōes. ebrietates: vaniloq̄a vsure: piuria: mēdacia. phibiti ludi: ⁊ qd̄ horrēdū ē ipudēter iuerecūde publice ipia blasphemia dei audiēt i nocte natiuitatis dñi. Nā pastores erūt laudātes ⁊ glorificātes deum: ſ; tot ⁊ tanti viri mulieres iuuenes ⁊ senes deū celi erūt maledicētes. O celi quō nō abscōditis faciē vestrā a nobis. o sol quō nō abscōdis lumē tuū. o planete quō nō retrahitis lumē vestruꝫ o terra quō nō ɔtremiscis. o hoies iusti ⁊ pij quō nō fletis in tā execrāda iniuria creatoris. Nascit xp̄s paruul⁹ humilis paup lugēs i presepio p salute hominū: ⁊ ecce blasphemat. nō est hec via vt ei⁹ grā nos dignos reddam⁹. Inq̄t. n. apo⁹. ad ro. 13. c. Abiciam⁹ opa tenebraꝝ ⁊ induamur arma lucis: sic in die honeste ambulem⁹ ñ in comessatiōib⁹ ⁊ ebrietatib⁹: nō in cubilib⁹ ⁊ pudicitiis: nō in ɔtemptionib⁹ ⁊ emulatiōib⁹: ſ; induite vos dñz Jesū xp̄m. Uidem⁹ nāꝗ in xp̄o factū eē qd̄ in pph̄ia p Johem allegata ɔtinebat. Humiles. n. q̄ p valles intelligūt ipleti sūt donis sp̄ualib⁹. Mōtes q̄ sūt supbi tyrāni sicut fuit Herodes: Nero: Domitian⁹ Dioclitian⁹: ⁊ alij xp̄m psequētes humiliati sūt. Corda pura directa sunt sicut fuit in Maria

Magdalena peccatrice. in Matheo publicano: et ceteris ad xpm conversis. Corda aspera et contra xpm indurata mollificata sunt: et deducta i vias planas: sicut pz in Paulo. Si ergo xps e q graz donat: rebelles repmit: peccata dimittit: et duros sua pietate mollificat: ipsu amare: ipsu timere tenemur: et dignu sibi habitaculu in nostra mete preparare.

¶ Tertio predicabat Johes salutis noticiā. qñ dixit. Uidebit omnis caro salutare dei. vbi Criso. ait. Ondit hic qm ad fines mūdi diffūdet euāgelij virtus atqz cognitio. Greg. in omel. ait. Omnis caro. i. omnis hō salutare dei. i. xpm in hac vita videre nō potuit. pphēta ergo oculū ad extremū iudicij diē tendit: qñ hunc omnes et electi et reprobi pariter videbūt. Hec Greg. Nos itaqz qui xpm p fidē videmus: conemur illi ita seruire: vt mereamur ipsū aspicē gloriosū cum plenitudine omniū nostroz desiderioz in felici regno illo: in quo ipse viuit p infinita secula seculoz. Amē.

¶ In natiuitate dñi nri Jesu xpi. sermo de possibilitate qualitate et iocūditate incarnationis verbi dei.

Fruct⁹. zz. Jesus letanter nascit.

Euangelizo vobis gaudium magnū: qd erit oi populo: qa nat⁹ ē hodie saluator mūdi: q ē xps dñs in ciuitate dauid. Scribunt hec verba Luce. z. c. et i euāgelio h⁹ sactissime solēnitatis. Dies hic celeberrimus dilectissimi i xpo Jesu sūma cū deuotiōe ē excolēd⁹: in quo scā mat eccl'ia recolit misteria iocundissima natiuitatis saluatoris nri Jesu xpi: qd nāqz dulci⁹ pōt audiri: qd suaui⁹: quid ue mirabilius qz Jesus xps fili⁹ dei in Bethelē nascit. Currite gētes et venite omnes cū pastorib⁹ ad videndū dei filiū pro nobis peccatorib⁹ in presepe natum. hoc sit nobis hodierna die studiuz et magnificētia vt natiuitatē Jesu xpi pie ardenter atque affectiose cōtēplari velim⁹. Inuigilēt sensus nostri et puerulū xpm Jesū suscipiam⁹ reuerēter: de quo in pñti sermone dicere volētes fructū pponim⁹ q ē Jesus letanter nascit. qd angelus testificatus est in verbis ppositis in themate: in qb⁹ nascentis xpi gaudiū exprimit: vbi et nos tria misteria cōtēplabim⁹.

Primū dr incarnatiōis possibilitas.
Secūdū dr natiuitatis qualitas.
Tertiū dr natiuitatis iocūditas.

¶ Qz incarnatio xpi ē possibil. c. i.

Primū misteriū dr incarnatiōis possibilitas: in quo explicemus cōt nōnullos impie sentiētes: qp deuz incarnari fuit impossibile. qp h sit falsū pz: qa suū oppositū est verū: et hoc tangit a doctorib⁹. vz. sancto. tho. et beato Bona. in. z⁰. sententiaz. di. p^a. et pbat ipsū possibile esse incarnari trib⁹ rationib⁹.

Primo rōne omnipotētie.
Secūdo rōne excellentie.
Tertio rōne cōueniētie.

¶ Primo pbant rōne omnipotentie Nam de⁹ cū sit omnipotēs pōt omne illud qd nec cōtradictoriū includit: nec aliquē defectū in deo ponit sm illud Luce p⁰. Nō erit impossibile omne verbum apud deū. s deū humanam naturā assumere nec includit cōtradi

ctionē: nec in deo aliquē defectū põit
Nam diuinā naturā vniri humane
vnitate persone nõ ē aliud q̃ȝ diuinaȝ
ꝑsonā: que ab eterno fuit ipostasis re
spectu diuine nature esse ipostasim re
spectu humane nature in tꝑe. hoc aūt
nõ dicit aliquā imꝑfectionē: ꝭ potius
dignitatē ⁊ nobilitatē. sic̃. n. cū deus
sit ens ab eterno: in nullo fit deroga
tio bonitati sue: dūȝ est causa bonita
tis creature causat̃ in tꝑe: q̃ȝuis boni
tas creata longe sit inferior bonitate
increata. Sicut. n. persona filij dei sit
ipostasis intellectualis ⁊ spiritualis ⁊
increata ab eterno: in nullo derogat
si sit ipostasis rõnalis nature create i
tꝑe: ⁊ queadmodū deus de nõ creāte
sit creans in actu absq̃ȝ alia sui muta
tiõe vel inouatiõe: ꝭ solū facta mutati
one ex ꝑte nature create: sic ꝑsona filij
dei: q̄ nõ erat ipostasis humane natu
re in actu hȝ eē ei⁹ ipostasis absq̃ȝ ali
qua sui mutabilitate solū facta muta
tione ex ꝑte nature assūpte. ⁊ queād
modū de⁹. n. ē in creatura ꝑ essentiā
⁊ ꝑ pñtiā in nullo dependet ab illa: ꝭ
poti⁹ depēdet creatura ab ipso tāq̃ȝ a
causa ꝯseruāte ⁊ sbstētante. sic ⁊ de⁹
cū ē in creatura rõnali ꝑ vnionē non
dependet ab ipsa: ꝭ potius ecõuerso
q̄a hȝ sbstentari in illo. ¶ Secūda rõ
dicit̃ excellētie. nam vt ait Jllarius.
Plus põt de⁹ facere q̃ȝ homo dicere
vel intelligere. ꝭ homo põt dicere vl̃
intelligere rõnabilit̃ deū humanam
naturā assumere. g̊ multo magꝭ de⁹
põt hoc facere. Jntelligit nāque hõ
ꝯgruū fuisse deū incarnari tū ꝓpt̃ sue
potētie sapiētie ⁊ bonitatis eminentē
manifestationē: que q̄dem facta est in
hūani gn̄is susceptiõe: tū ꝓpter opeꝝ
diuinoꝝ excellētē ꝯsūmationē: que ē
facta cū vltimū ꝯiunctū est ꝑmortum
ꝓpter humilē peccati solutionem ad
liberationē hominis captiui: q̄a sola
persona diuina erat: que prepõderat
toti humano gn̄i. ¶ Tertia rõ dicitur
ꝯueniētie. nā eoꝝ ē facilis vnio: q̄ ad
inuicē similitudinē hñt. ꝭ homo ē cre
atus ad similitudinē ⁊ imaginē dei:
vt dr̃ gñ. ꝑ°. g̊ hūana natura diuine
aliquo m̄ ē vnibilis in ꝑsona. Et si dr̃
ꝙ nulla põt esse vnio inter illa: inter
que nulla ē ꝓportio. ꝭ dei q̄ est ifinit⁹
ad creaturā q̄ ē finita nulla ē ꝓportio
g̊ nulla põt eē vnio. Ad hoc dicendū
ꝙ duplex ē ꝓportio. vna q̄ attēdit̃ in
ꝯueniētia ordinis. alia q̄ attēdit̃ i cõ
mēsuratiõe quātitatis. Cū g̊ dr̃ ꝙ eē
vnibile ⁊ ꝓportionabile nõ hȝ ꝟitatē
in secūdo modo dicta ꝓ eo ꝙ si aqua
maris infinita esset: adhuc posset spõ
gia imergi: sicut nūc imergeret̃. ⁊ iõ
suffic̃ ad vnionē ꝓportio q̄ ꝯsurgit ex
ꝯueniētia ordinis: ⁊ talis ē ꝯueniētia
q̄ ē int̃ creaturā rõnalē ⁊ deū ꝓ eo ꝙ
creatura rõnalis eo ipso ꝙ ē imago
dei: nata ē ordinari in ipso. Diximus
q̄lit̃ doctores theologici possibilitatē
icarnatiõis oñdūt: qđ a nobis ñ ē cu
riose iuestigādū. ꝭ m̄te poti⁹ affectuo
se recolēdū. ¶ Quo tꝑe ⁊ loco ⁊ q̄
pauꝑtate xp̄s nat⁹ sit. c. 2.

Secūdū misteriū dr̃ natiuitatis
q̄litas. i q° ꝯsiderare dēm⁹ q̄lit̃
xp̄s nat⁹ describit̃ ab euāgª. ex c⁹ ꝯsi
deratõe tres ꝯditõẽs xp̄i nascētis colli
gim⁹. ¶ Prima dr̃ tꝑalitas.
Secūda dr̃ localitas.
Tertia dr̃ pauꝑtas.

¶ Prima cditio dicit tpalitas. Desi gnat nāq3 in euangelio q xps natus ē Octauiani ipatoris tpe: q vt scribit Suetoni⁹ ⁊ eutropi⁹ nat⁹ ē i valetra no oppido. 8°. kal. septēbris ex patre Octauino senatore ⁊ mre atia nepote Julij cesari. gēita ex Julia sorore: q nu pserat. L. Balbo. de quo refert plini⁹ in. 2°. historie naturalis. Cū vrbē in traret apparuerūt stelle circa solem in modū corone posite. hic sedatis oib⁹ bellis orbē totū suo sbiecit impio cdīs inimicis ⁊ turbatoib⁹ romanoꝝ deui ctis. Regūit nāq3 ānis. 56. iz. cū M. Antonio ⁊ Marco Lepido. ⁊. 44. p se. Et vt dicit Solin⁹ de mirabilib⁹ mūdi. Tēpus augusti solū reptū: quo plurimū arma cessauerūt ⁊ ingenia floruerūt fuerūt tc horati⁹ flacc⁹: Uir gilius: Ouidius: Macer: Catull⁹ vero nēsis: Terēti⁹: Uarro: M. T. Cicero. Appollidori⁹. Ualeri⁹ Marcella: Ua lerius maxim⁹: ⁊ qplures alij: vt dic Orosi⁹. Octauian⁹ victor rediens ab oriēte cū triplici triūpho vrbē ingres sus: tūc pm⁹ q rempu. auxerat augu st⁹ est salutat⁹. ⁊ cū pacificū possidēt impiū edictū fecit vt describeret vni uersus orbis: vt sciret quot prouincie: quot homines essent in toto orbe: ⁊ dicebat descriptio: q numer⁹ eoꝝ q censū ferebant redigebat in scriptis: ut refert magister in historia scholasti ca. Dicebat etiam pfessio: q qlibet offerēs denariū suū presidi ponebat illud sup caput suū: ⁊ pprio ore pfite bat se esse sbditū romano imperio. Regnāte hoc impatore piissimo xps dei fili⁹ nasci uoluit. Uñ Beda ait. Nascitur⁹ in carne dei filius sicut de

vgine natus vginitatis sibi dec⁹ oñ dit esse gratissimū: sic pacatissimo se culi tēpore pcreat: q pacem querere docuit: ⁊ pacis sectatoris in uisere in dignat. nullū aūt maius potuit esse pacis indiciū: q3 totū orbē una descri ptione ccludi: cui⁹ Octauian⁹ Augu st⁹ tāta. iz. ānis circa tps dñice natiui tatis pace regnauit. Theophil⁹ vo ait. Cōueniēs erat ut p xpm cultus multoꝝ deoꝝ deficēt ⁊ un⁹ de⁹ cole ret. uñ un⁹ rex orbi ipasse describit. nec existimare debem⁹ regē regū Je sum xpm sb descriptiōe mūdi natum absq3 mistica ⁊ rōnali cā. Dic Orige nes. Diligēti⁹ aūt intuēti sacramētū quoddā uidet significari: q in toti⁹ orbis pfessiōe describi oportuit xp3 ut cū oib⁹ script⁹ sāctificaret oēs. Gre. in omel. inqt. Mistice aūt nasciturο dño mūd⁹ describit: q ille appebat i carne: q electos suos ascribēt in eter nitate ¶ Secūda dr xpi nascētis lo calitas. Nasci uoluit in Bethelem iu de: i quo erat Joseph cū Maria: eo q esset de domo ⁊ familia Dauid. ⁊ dr Bethelē ciuitas dauid sm Nico. de lira: q inde oriūd⁹ fuit. ut hr p°. R. .16. c. ⁊ Joseph erat de gñe Dauid: sic dr Mat. p°. ⁊ ñ ē alienū i pposito: q iesus xps nat⁹ ē in tā humili loco ⁊ ñ i hierusalē: nec i maria roma: q i oib⁹ suis actib⁹ se humilē exhibē uo luit. uñ Bethelē elegit sue natiuitati: ⁊ hierusalem sue passioni: ut per hoc gloriam hominum cofutaret: qui in ciuitate ignobili nascens: in ciuitate nobili est passus opprobrium. Et ut dicitur in quodam sermone ephesini concilij si maximā Romam elegisset:

ciuitatē xp̄ē potētiā ciuiū mutationē
orbis terraꝝ putarent: si filius fuisset
imperatoris potestatis vtilitatē ascri
berent. Sed vt humilitas xp̄i ostēdēt
⁊ diuinitas cognosceret orbē terraꝝ
trāsformasse: paupercula elegit matrē
pauperiorē ⁊ ignobiliorē patriā: tum
in signū perfecte victorie: tum vt suaꝫ
potestatē ostēderet in ipsa Roma que
caput erat orbis statuit caput ecclesie
sue sm̄ illud Ysa. 26. Ciuitatē sublimē
humiliauit: ⁊ conculcabit eā pes paupe
ris. i. xp̄i: gressus egenoꝝ. i. Petri ⁊
Pauli apl̄oꝝ eius.

Tertia cōditio dr̄ xp̄i nascētis pau
ptas. De qua ait Luc. 2. c. Impleti sūt
dies vt pareret: ⁊ pepit filiū suū p̄mo
genitū: ⁊ pānis eū inuoluit: ⁊ reclina
uit eū in presepio: q̄a nō erat ei locus
in diuersorio. Diuersorium nāqꝫ sm̄
magistrū in historia scholastica dicit
opimentū qđ est inter duas domos
sb̄ quo ciues ad colloquēdū vel xp̄ē
aeris intēperiē diuertebant: vbi Jo
seph boui ⁊ asino presepe fecerat. Mi
ratur mō anima mea q̄ꝫ extrema fuit
paupertas regis celoꝝ ⁊ omniū cre
aturaꝝ nascentis. Audi Hieronymū
ad Marcellā de vrbe secedēda dicen
tē. quo sermone qua voce spelūcā tibi
saluatoris exponā: ⁊ illud presepe in
quo infantulꝰ vagiit silentio magis
q̄ꝫ intimo sermone honorādū ē. Ubi
sunt late porticus. vbi aureata laque
aria. vbi domꝰ miseroꝝ penis ⁊ dam
natorum labore vestite. vbi ad instar
palacij p̄uatoꝝ extructe basilice: vt vi
le corpusculū hominis preciosiꝰ inam
bulet: ⁊ quasi mundo quicq̄ꝫ possit eē
ornatius tecta sua magis velit accipe
q̄ꝫ celuꝫ. Bethelem. ecce in hoc paruo
terre foramine celoꝝ conditor natꝰ
est. hic inuolutus pannis. hic visus a
pastoribus. hic demonstratus a stella
hic adoratus a Magis. Hec ille. Et
idem ad Eustochium. Ille cuius pu
gillo mundus concludit presepi con
tinetur angusta. O quid erat videre
filiū dei inuolutū pānis: vagientem:
lachrimantem: pre frigore tabescenteꝫ
Eamus omnes queso cum pastoribꝰ
⁊ dicamus sibi. O angelorum rex di
gnissime: qui p̄ nobis ad hanc neces
sitatem venisti: vt ex paupercula ma
tre in tuguriello vilissimo non h̄ns
vbi caput reclines. quid vis a nobis
quid tibi persoluere possumus. Uis
aurum: vis argentum. placent tibi vl̄
gēme vel iocalia vl̄ preciosa queqꝫ di
uertibilia. Et si forte ista spreueris q̄
faciunt tantum ornatum. Nam pro
tua necessitate domum acciperes ad
habitandū: ligna ⁊ pānos ad callefa
ciendum. Et mox infantulus iste cla
mabit ardenter. O rationales creatu
re nolo mundi diuitias. nolo delitias
nolo magnificentias. Ecce vestram
carnem assumpsi: puerulus sum: ⁊ p̄
vobis trigintatribus ānis laborabo
indesinenter in fame ⁊ siti in vigiliis
⁊ peregrinationibus: in angustiis ⁊
persecutionibꝰ: in plagis ⁊ vulneribꝰ
in sanguinis effusione vsqꝫ ad mortē.
Si mihi placere cupitis qui vos ita
diligo: peccata vestra mihi donate.
Illa super humeros meos ponite: do
lentes in corde vestro de quibuscūqꝫ
cōmissis: ⁊ ego pro vobis satisfaciam.
Ego omnium penitētiā portabo. O
humani cordis duritas cur nō molit

Cur non flectit: cur nō mouet ad vocem omniū saluatoris: sūt nempe humane mentes gellate: ⁊ ferro duriores: quoniā xp̄m paruulū clamātem ⁊ dicētem. peccata deponite: peccata deponite: quia ꝑpter peccata incipio peregrinari ad mortem. Sed quid tu faciebas o ꝟgo piissima: qñ tu videbas in assumpta carne factorē oiuꝫ tam infimo loco natum. flebāt oculi tui: que tanto magł eras pietate deuicta: quāto certior erał de altitudine secreti. Nempe humanus intellectꝰ excogitare non posset qualiter ꝟgo sanctissima puella ⁊ plena gratia sui filiū ardentissimā paupertatē defleuit

¶ Qꝫ oēs creature in xp̄i natiuitate signū iocūditatis ońderūt. c. z.

Tertiū misteriū dicit natiuitatis iocūditas. Nā natiuitas p̄sens letissima debet eē animis quibuscūqꝫ bn̄ dispositis: de qua ⁊ nos triplicem iocūditatē inferemꝰ.

Prima dicit supnaturalis.
Secūda dicit ꝟginalis.
Tertia dicit generalis.

¶ Prima dicit supnaturalis: que fcā fuit in angelicis chorił. ⁊ q̄dē angelꝰ vnus letus ad pastores descēdit: qui vigiliał noctis custodiebāt sup gregē suū ānuncians eis ꝙ natꝰ esset Jesus cum quo facta est multitudo magna celestis exercitꝰ cantantiū. Gloria in altissimis deo zc̄. ⁊ vt inquit Beda in omelł. Nunqꝫ in tota veteris testamēti serie repiemꝰ angelos: qui tā sedulo apparuerunt patribꝰ cū luce appareuisset. Sed hoc p̄uilegiū recte huic tēpori est reseruatum: quādo exortum est in tenebus lumen ⁊ rectis corde letitia. hec ille.

¶ Secūda iocūditas dr̄ ꝟginalis. suscepit equidē ꝟgo gl'iosa inextimabile gaudiū: cum vidit se peperisse sine corruptione: ⁊ sine dolore: nec vt quidā fatue arbitrant iacens peperit filium suū: nec obstetricū habuit adiutoriū. vn̄ Hiero. aduersus Eluidiū. Nulla ibi obstetrix fuit: nulla mulierculaꝶ sedulitas introcessit: ipsa pānił inuoluit infantem: ipsa ⁊ mater ⁊ ꝟgo. puto enim ꝙ appropinquāte hora partus sensit ꝟgo purissima tantā intellectuł letitiam: quantam non senserat vnqꝫ omnibus diebus vite sue. ⁊ oēs sensus eius spirituales ⁊ corporales quadam inenarrabili suauitate replebantur. Et eleuata super humanas vires in abissū diuine ꝯtēplationis ita cum imēso dulcore peperit filiū suuꝫ. quē vt vidit natum: mox adorauit vt veꝝ deū: ⁊ deinde illū ad se suscipiēs suo pectori strinxit: ⁊ pannis inuoluēdo lacte suo partū pascebat. audiuit ⁊ angelos cantātes. Uidit pastores cū admiratione venientes ad inquirendum de saluatore nato: quem ipsa parturierat: ipsa tenebat: ipsa tractabat. O gaudium vere incognoscibile: cum ꝟgo gloriosa videbat oculis corporeis: quem sancti patres ceteriqꝫ electi desiderauerūt inspicere: nec solum filium suum sentiebat: sed sui ipsius etiam dei.

¶ 3ª iocūditas dr̄ generalis. nā dn̄o nascēte oēs quodāmō creature vise sūt suo m̄ letari. Creatura nāqꝫ pure corporea leta ē. qa vt testat Inno. z. tpe illo qº Rome lōgo pax fuit: romani tēplū pacis pulcherrimū ꝯstruxerunt

⁊ ibi statuā Romuli posuerunt: ꝯsulē
tes ꝟo apollinē quātū duraret: acce
perūt responsum quousqꝫ ꝟgo pariet:
quod ipsi audientes dixerūt ī eternū
durabit: quia virgo nunquā pariet.
vñ ⁊ in foꝛib⁹ templi titulū hūc scri
pserūt. Teplū pacis in eternū. Sꝫ in
ipsa nocte q̄ ꝟgo pepit teplū fundit⁹
coꝛruit. vbi mō est ecc̄ia: que sancte
Marie noue dr̄. 2° letata est creatu
ra coꝛpea ⁊ lucida: vt predict⁹ Inno
cētius papa dicit. In ipsa nocte nati
uitatis obscuritas aeris in claritatem
diei ꝟsa est. ⁊ in die natiuitatis dñi
tres soles in oriente apparuerūt: qui
paulatim in vnū coꝛpus solare reda
cti sunt: lꝫ in historiis scholasticis di
cat ꝙ hoc nō fuit in die natiuitatis: ſ
añ p aliqd temp⁹. s. post moꝛtem filij
Cesaris. qd etiam Eusebi⁹ in cronica
asserit. Orosius ꝟo dicit ꝟba hec.
Hoꝛa circiter tertia repēte liquido ac
puro sereno circul⁹ ad spēm celestis
arcus oꝛbem solem ambuit: quasi vē
turus esset q̄ ipsum solem solus mū
dūqꝫ totū effecisset ⁊ regeret. Addidit
⁊ Innocenti⁹ rē dignam miratu: ꝙ
Octauian⁹ imperatoꝛ in tātū senatui
placuit: vt ipsū ꝓ deo colere vellent:
qui se moꝛtalē intelligens imoꝛtalita
tis sibi nomen noluit vsurpare. Ad
illoꝝ ꝟo impoꝛtunā instantiā sibillā
ꝓphetissam aduocat scire volens per
eius oracula si mūdo aliq̄s eo maioꝛ
nasceret: ⁊ cum in die natiuitatis dñi
ꝯsilium super hac re ꝯuocasſ: ⁊ sibilla
in camera imperatoꝛis oraculis insi
steret: in die media circulus nitens
apparuit circa solem: ⁊ in medio cir
culi ꝟgo pulcherrima filium gestans
in gremio: tūc sibilla hoc Cesari ostē
dit. Cum imperatoꝛ ad predictam vi
sionem plurimū admirareẗ: audiuit
vocem dicentem. Hec est ara celi. di
xitqꝫ ei sibilla. Hic puer maioꝛ te est
ipsum adoꝛa. Et camera in qua hec
celebrata sunt: in honoꝛe sancte Ma
rie dedicata est ecclesia: que vsqꝫ ho
die dicit ara celi. Octauianus puero
sibi monstrato mirram dedit: ⁊ deus
de cetero vocari recusauit. Tertio
letati sunt pastoꝛes inuenientes sicut
dixerat eis angelus. vñ ⁊ nos oēs
letari debem⁹: ⁊ spūaliter iocundari:
quia vt ait Leo papa in sermone. sal
uatoꝛ noster hodie dilectissimi natus
est gaudeamus. Neqꝫ enim locum
fas est esse tristitie: vbi natalis est vi
te: que ꝯsumptio moꝛtalitatis timoꝛe
ingerit nobis de ꝓmissa eternitate le
titias. Nemo ab huius alacritatis
participatione secernitur. vna cūctis
letitie ꝯmunis est ratio: quia domin⁹
noster moꝛtis peccatiqꝫ destructoꝛ:
sicut nullum a reatu liberum reperit:
ita liberandis omnibus venit: exultat
sanct⁹: quia appropinquat ad palmā
gaudeat peccatoꝛ: quia inuitatur ad
veniam: animetur gentilis: quia voca
tur ad vitam. Hec ille. Igitur leti fa
cti sunt celi ⁊ ciues celoꝛum ꝛc. Sic
⁊ nos gaudentes referamus gratias
deo: qui se ipsum dedit paruulum: vt
nos magnos faceret in regno celo
rum: in quo viuit ⁊ regnat per infini
ta secula seculoꝝ Am̄.

¶ In festo sancti Stephani ꝓthomar
tiris. sermo de eodē.

Fructus. ꝛꝫ. Stephan⁹ Iesū vidēs
lapidat.

Ideo celos aptos: ⁊ ihm stantem a dextris virtutis dei actuum. 7. In tribulationibus positis ac laborantibus dilectissimi in xpo iesu pro diuino amore non deest auxilium sue gratie: quod fit vt que cumque ardua ⁊ difficillima non solum non moleste sed iocunde ⁊ equo animo ferant. Nihil.n. morte terribilius: hanc tamen amici dei cum opus fuit passi sunt pro xpo gaudentes. Et ne multorum exempla referamus proponitur de prothomartire: qui in etate floridissima lapidationis martirium patientissime tolerauit. Cui cum ex debito cogamur honorem deuotum exhibere: vt possimus suffragio ipsius sue sanctissime vite esse imitatores: de quo in presenti sermone dicturi sumus sub vno fructu: qui est Stephanus iesum videns lapidatur: sicut dicitur in themate. video celos aptos. zc. in quibus sanctissimis verbis tria principalia priuilegia beati Stephani nobimus.

Primum dicitur gratie.
Secundum victorie.
Tertium glorie.

Qui in stephano fuit gratia. c. i.

Primum priuilegium dicitur gratie: de quo dicitur actuum. 7. Stephanus autem plenus gratia ⁊ fortitudine faciebat signa ⁊ prodigia magna in populo. nam cum tria sunt peccata prima ad que cetera reducuntur. vz. superbia auaritia luxuria. pro quibus dicitur Jo. z. prima ca. sua. Omne quod est in mundo aut est concupiscentia carnis: aut concupiscentia oculorum aut superbia vite necesse est vnicuique laborare vt ab his non superetur: animo vincendo contrarias sequitur virtutes: quod esse nullomodo potest sine diuina gratia. sicut docet aug. in li. de correptione ⁊ gratia. ⁊ in li. de predestinatione sanctorum. ⁊ in enchiridion. deus autem benedictus vnicuique laborare volenti ⁊ facere quod in se est hanc gratiam libere largitur: adeo vt nullus de propria negligentia queri possit. vnde cyprianus in epistola ad donium ait. profluens largitur spiritus: nullis finibus premitur: nullis metarum spaciis frenatur. manat iugiter exuberat affluenter: nostrum pectus tamen fatiat ⁊ petit quantum illud fidei capax offerimus: tamen inundantis gratie haurimus. Et illud quod clare percipimus in beato Stephano xpi prothomartire dilectissimi quem gratia diuina superuenit prefata peccata ⁊ dotauit in se tres solennes virtutes.

Prima est virtus humilitatis.
Secunda est virtus paupertatis.
Tertia est virtus castitatis.

Primam virtutem quam obtinuit beatus stephanus dicitur humilitatis. i. honor sibi ab ecclesia exhibito. vt. n. docet scriptura actuum. 6. c. Ipse. n. fuit vltimus imo primus ex septem diaconibus ab apostolis ordinatis in ministerio: cum esset maxima multitudo credentium: que in dies crescebat. iz. apostoli decreuerunt eligere septem qui possent presse ministrationi temporali: vt ipsi possent liberius vacare verbo diuino: ⁊ elegerunt stephanum plenum fide ⁊ spiritu. s. ⁊ philippum prochorum Nicolaum: thimonem: ⁊ parmenam: ⁊ nicolaum aduenam: ⁊ anthiocenum: in quo honore nulla electione stephanus intumuit: sed in dictis se humilem exhibuit. Secunda virtus dicitur paupertatis. nam de eo dicitur actuum. 6. quod fuit plenus fide. vnde aug. ait qui de deo veram fidem habent non cupiunt in his miseriis diuites fieri. ⁊ sic patet quantum ad secundam virtutem. Tertia dicitur castitatis. Nam de eo dicitur quod fuit boni testimonii ⁊ mundissime fame: ⁊ quia plerique sua voluntate in portis commorantes excusationem suscipiunt dicentes non posse virtuose viuere: quia ipse dominus suam gratiam denegat: nos autem intelligere debemus quod ex

fonte illo inūdātissimo diuine boni tatis vnusq̄sq3 gustare potest: si velit ⁊ quia qui mali sunt nolunt quod in se est facē: ideo grā3 diuinā participa re non possunt. Inquit enim Euchi dius in libro de causis. ꝙ pma causa inest omnibus rebus dispositionem vnā nō tamen omnes accipiunt: ta3 ſm dispositione3 vnā: que fit vt aliq̄ recipiāt de gratia quātū eis sufficiat ad salutem: vt sunt illi qui in caritate obseruāt diuina mādata. alij vo ani mo feruentiores perfectionis opera aggredientes ample ⁊ copiose gratiā diuinam impetrant. Non.n. potuis sent perseuerare in deserto Antonius magnus: Jllarion. Paulus primus heremita: ⁊ alij: de quibus dicitur in vitis patrum. Nam martires tam in humane forme cruciatꝰ duros ⁊ pe nas: si gratia dei illis non succurriss3 non potuissent in etate sua tam florē tissima supportare ⁊ calcare mundi superbiam: spernere mundi diuitias: perpendere vanas delicias: ⁊ humi liter ac caste sequi Christum in paup tate: si nō fuissent adiūcti gratia dei. Et si dicit ꝙ gratia non potest esse maior in vno q̄3 in alio. potest ad h respōderi p Augu. dictum ad Darda num. Jn quibus habitat deus non equaliter habitat. Et ide3 ad Bonifa ciū. Tripliciter gratia meretur auge ri. que vba expones Alex. in .3ᵒ dicit ꝙ maius ⁊ minꝰ in formis spūalibꝰ nō dicit sicut in formis corpalibꝰ: q̄a ſm Aug. de quantitate anime. in for mis materialibꝰ dicit maiꝰ ⁊ minus ſm quātitatē dimēsinā: in formis autē spūalibꝰ ſm quātitatē virtualē. Re

deūtes ad nostrū ꝓpositū dicimꝰ ꝙ nō ē incōueniēs bonitati diuine q̄buldā copiosū donū gratie ɔcedere: cū ⁊ se deus nulli deneget: vt dictū ē: qđ est ad salutē necessariū. Si omnes iudei heretici infideles ⁊ mali xp̄iani in hoc seculo eñtes vellent grām dei facile possent eā obtinere. Habuit eā Ste phanus: ⁊ extimauit ac magnifice p̄ cium illius apportauit.

¶ Q2 in Stephano fuit victoria. c. 2.

Secūdū p̄uilegiū in quo relucz diuinū adiutoriū beati Ste phani dicit victorie. Mos.n. maloꝝ ē bonis psecutionem inferre: q̄a ſm phoꝝ sentētiā: ɔtraria in simul stare nō possūt: h mutuo se expellūt: ſm ꝙ Ari. io. metaphysice docet: ꝙ i p̄dica mentis siue fuerint ɔtrarie p̄uatiue vl positiue: sic calidū nō stat cū frigido nec albū cū nigro: nec tenebra cū lu mine. vñ boni malis ɔtrarij sūt eos cedūt ⁊ molestāt ⁊ iportune. vñ. 23. q. 4. c. Qui ſm carnē. ait hiero. qui ſm carnē natꝰ psequebat eū qui ſm spūm natꝰ ē. spūaliter .s. imael isaac. nūq̄3 aūt spūalis carnalē psequit. qđ p3 etiā per beatū hiero. in epitaphio scē Paule. Semp vtutes psequit inuidia feriūt sūmos fulgura mētis. etenim sancti oēs emulos habuerūt. in para diso q̄ serpens fuit: cuiꝰ inuidia mors intrauit p orbē terraꝝ. ⁊ vt de oibus taceā: dn̄s nr̄ Jesus xp̄s. phariseoru3 inuidia est crucifixꝰ. ⁊ ne multoꝝ exē pla q̄si inumerabilia replicemꝰ: ecce in ꝓposito ē Stephanꝰ leuita: ɔt quē insurrexerūt viri iniq̄ ipij querentes sibi mortē inferre triplici bello inter uenientē.

Primū dicit̄ disputationis.
Secūdū dicit̄ accusationis.
Tertiū dicit̄ ꝯminationis.

¶ Primū preliū fuit disputationis quia surrexerūt quidā de synagoga: que appellabat̄ libertinoꝝ a regione sic nominatoꝝ ſm Nico. de lira ⁊ cirenensiū a cirene ciuitate ⁊ alexādrinoꝝ ab alexādria metropoli egypti: ⁊ eoꝝ qui erant a cilicia ⁊ Asia: que sunt regiones ꝓpinque iudee. In quo prelio datus est sibi spūs sanctꝰ: qui sibi facundiam ministrauit ſm christi ꝓmissum Luce. xxi. Ego dabo vobis os ⁊ sapientiā: cui non poterunt resistere omnes aduersarij: ideo aduersarij Stephani non poterāt resistere sapientie ⁊ spūi qui loquebat̄.

¶ Secūdū preliū accusationis: quia videntes ꝙ per ꝓmū modū iudei eum nō superassent: callide ſbmiserūt duos falsos testes: qui eū in iudicio accusarēt: ⁊ venerūt ⁊ accusauerūt eū dicētes Stephanū blasphemasse deuz: ⁊ Moysez ⁊ tēplū ⁊ legē: in qua affuit sibi diuinū auxiliū: q̃a intuentes in eū omnes qui erāt in ꝯcilio faciē eiꝰ viderūt tāq̃ȝ faciē angeli: vbi est ſbsecuta victoria: q̃a de oibꝰ sibi obiectis ipse se clarissime expurgauit: magnificādo deū ⁊ Moysez ⁊ legē ⁊ tēplū. De deo dic̄ deū qui locutus est pribꝰ ⁊ ꝓphetis deū fuisse gloriosum. De Moyse ꝙ amicꝰ dei fuerat. De lege ꝙ fuerat a deo data. De templo ꝙ fuerat ex precepto dei cōstructū.

¶ Tertiū preliū dicit̄ ꝯminationis. Nā cū Stephanꝰ fuisset multa rōnabilit̄ locutꝰ emuli sui non volebāt rn̄dere audiētes ipsū: ⁊ que dicebāt̄ dissecabant cordibꝰ suis: ⁊ stridebant dētibꝰ in eū. eccce statiȝ brachiū dn̄i auxilium suggerens Stephano: qui in tali spectaculo ꝓspiciebat sibi iminere piculū mortis. Nā intendēs in celū vidit gloriā dei ⁊ ait. Ecce video celos aptos ⁊ Jesū stantem a dextris ꝟtutis dei. De ista apparitione sanctoꝝ dicūt doctores ꝙ Stephanus vidit oculo corpali aut oculo mētali si corporali tria mirabilia sunt ꝯsecuta. ꝓmū est ꝙ vidit celos aptos: quod ſȝ nic. de lira est intelligēdū nō ꝙ celi fuerūt apti ⁊ diuisi: cū sint incorruptibiles: ſȝ quia sic clare vidit: ac si nullum fuisset obstaculū inter medium. Secūdū mirabile est: q̃a vidit Jesum in gloria patris: cū ſm naturā impossibile sit: vt corpꝰ glorificatū ab oculo corpali in sua gl̃ia possit videri. Tertiū mirabile ē: cū corpus xp̄i sit in celo empyreo: vidēdo ip̄m vidit vltra celū aereū sidereū ⁊ cristalinum: impossibile ſm naturā: vt oculus corpalis in tanta distantia possit videre. si aūt vidit oculo mētali: tūc factū ē vt mens eius esset adeo illuminata ad notitiā glorie dei ⁊ dn̄i nostri Jesu xp̄i filij sui: ꝙ nihil aliud posset vel velle vel desiderare: nec mortē: quaȝ omnes fugiunt velut sibi nociuaȝ timet: qđ ondit: iudei cū audissent euȝ talia dicētē ꝯtinuerūt aures suas ſm glo. ne audirēt blasphemiā: sic ex malicia sua extimātes eum licet nō esset eduxerūt eū extra ciuitatem ⁊ lapidabant eū: ⁊ testes deposuerūt vestimēta sua: vt celerius interficerent eū: ad pedes adolescētis: qui vocabat̄ Saulus: qui postea Paulus fuit. Ipse ꝟo

lapidatus vulneratus: cruore pfusus nõ dicebat. Heu me dolentẽ. nõ heu me iuuenem. nõ dicebat heu me quia morior sine causa. nõ dicebat: heu me quia relinquo mūdum. heu me: quia relinquo amicos morte pcussus. Sz quia dicebat. Dñe Jesu accipe spiritū meū: ꝛ ne statuas illis hoc peccatum quo dicto obdormiuit in dño. vt gl. ait pulchre dictum est obdormiuit in dño. ꝛ non mortuus est: quia obtulit sacrificiū dilectionis: ꝛ obdormiuit in spe resurrectionis.

¶ Qr in Stephano fuit gloria. c. z.

Tertium pꝛiuilegiū beati Stephani: i qº relucet diuinū adiutoriū dicitur glorie. Nam vt ait ps. pciosa in ↄspectu dñi mors sanctoꝝ eius: qđ in Stephano v̄ificatū est: qui triplicē gloriam adeptus est.

Primā dr̄ honorationis spūalis.
Secūda dr̄ miraculoꝝ opationis.
Tertia dr̄ plene beatitudinis.

¶ Primā gloriā quam ↄsecutus est beatus Stephanus dicim⁹ honorificationis. Est. n. in ecclesia dei inter martires pm⁹: ꝛ eius festū post natiuitatē dñi celebrat̄. ꝛ nõ ꝙ de beato Stephāo fit duplex officiū vel festū ;s. inuentionis ꝛ passionis. Inuentio ei⁹. anno dñi quadrigētesimo septio ꝛ anno sexto Honorij pncipis narrat̄ fuisse. Cuidam enim presbro Luciano in territorio hierosolimitano feria. 6ª in strato suo quiescenti. cum pene vigilaret quidam senex statura pcerus vultu decor⁹: plixa barba: pallio candido amict⁹. cui gemule aride ꝛ cruces inerant ↄtexte: calciatus caligis in supficie deauratis apparuit: qui v̄gaz aream manu tenens tetigit eū dicēs. patefacite diligent̄ tumulos nostros quia indecenter reconditi sumus loco vade ꝛ resera hoc episcopo hierosolimitano Johāni: cui Lucianus dixit. Dñe quis es. ꝛ ille. Ego sum Gamalies q̄ Paulū apostolū enutriui: eūqꝫ docui legē. qui autē mecum iacent: est sanctus Stephanus: quē lapidatū in meo tumulo nouo collocaui. alius Nicodemus nepos meus. ꝛ etiam ē Albion filius meus: quo dicto sanct⁹ Gamalies disparuit: dixitqꝫ Gamalies. Quare neglexisti que tibi dixerim ꝛ dixit. pater nõ neglexi: ħ oraui si ħ a deo esset mihi secūdo appareret. feria sexta sequentis ebdomade. post ħ autem Lucianus abiit ad epm̄: narrauitqꝫ ei cuncta per ordinē. Pergunt igitur cū aliis epis ad locū Luciano ostensū: inuenteqꝫ sunt sanctoꝝ reliq̄e ꝛ in ecclesia syon sunt reuerenter collocate. De hac inuentione loquit̄ Beda in cronica sua. Corpus v̄o sancti Stephani est delatum ↄstātinopoliz quod tandem tpe Theodosij impera toris Rome est delatū: ꝛ in sepulchro in quo iacet sanctus Laurentius fuit etiam ↄditum. Inuentio autem fuit eadem die qua passio eius celebrat̄. Festiuitas autem mutata est post natiuitatem dñi: quia solēnius agebat̄: ꝙ de inuētione: ideo festum de passione post natiuitatē dñi ab ecclesia celebrat̄: ꝛ ꝓpter reuerentiā natiuitatis dñi: ꝛ quia passio ei⁹ maior ꝛ dignior est ꝙ eius inuentio. Secūda glīa quam assecutus est beat⁹ Stephan⁹ dicit̄ miraculoꝝ opationis. dicit eniz Aug. zz. de ciui. dei. beatū stephanuz

inumeris miraculis corruscasse: ⁊ mortuos sex suis meritis suscitasse: multosqꝫ a variis langorib⁹ liberasse: de quib⁹ diffusi⁹ loquitur ibi Augu. ¶ Tertia gloria quā beat⁹ Stephan⁹ assecut⁹ est dicit plene beatitudinis. hāc hēt in regno celoꝝ deū clare videndo tenēdo atqꝫ fruēdo ibi factus ē in pace locus eius. Ibi possessionē hꝫ opulētam: ⁊ plenam quibuslibet bonis: ibi possidet auriolā: que dat martiribus doctorib⁹ ⁊ ꝟginib⁹. Sic itaqꝫ audiuimus Stephanū laborātē: intelleximus eū xp̄m adiuuātē: sibi viuentem eumqꝫ nunc gloriosum colimus in regno celoꝝ: in quo xp̄s ipse bn̄dict⁹ viuit ⁊ regnat cuꝫ omnib⁹ sāctis suis ꝑ infinita secula seculoꝝ. Amen.

¶ In die sancti Johānis euāgeliste Sermo de eodē.

Fructus. 24. Jesus Johēm diligit.

Dilectus meus mihi ⁊ ego illi. Canticoꝝ. 2. c. In collegio sanctoꝝ celi magnā gloriā possidet Johānes euangelista: cuius laudes vix lingua exprimere sufficit: qm̄ ex omni parte ꝟtutum suaꝝ preconia supabūdāt: verūtamē q̄a hodierna die ecclesia ipi⁹ festū celebrat: nos deuotione qua poterimus: de ipso ꝟba facturi sumus. Dicemusqꝫ q̄ꝫ dilect⁹ atqꝫ carus fuit dn̄o nostro Jesu xp̄o sb̄ vno fructu: q̄ est. Jesus Johānē diligit. quod in ꝓpositis verbis exp̄mit: cū de ipso xp̄s dicit. Dilect⁹ meus. ⁊c̄. in quib⁹ ꝟbis tria misteria huius ardentissime dilectionis erūt nobis ꝯtēplāda.

Primū rōnis.
Secūdū cōmissiōis.
Tertiū ꝯclusiōis.

¶ Q rōnibus ꝓbat Johānem a xp̄o singulariter fuisse dilectū. c. i.

Primū misteriū rōnis dicit. in quo ꝯtēplari libet: cur xp̄s filius dei Johānē euangelistā dilexerit ita ꝟendet vt de ipso singularit̄ dicitur: ꝙ fuerat dilectus discipulus Jesu. nā Jo. 13. habet. Erat recumbens vnus ex discipulis eius in sinu Jesu: quem diligebat. ⁊ Jo. 2. Uenit ad Symonē Petrū: ⁊ ad illū discipulū: quem diligebat Jesus. ⁊. 13. c. Conuersus petrus vidit illum discipulū quē diligebat iesus sequentem. Aug. sup hoc ꝟbo ait. Se ipsum dicit discipulum quem diligebat Jesus: quia ipsum p̄ ceteris familiarius diligebat. de hoc etiā cantat ecclesia: ⁊ sumitur ex dictis venerabilis Bede. Hic est Johes qui ꝑuilegio amoris precipuo pre ceteris altius a dn̄o meruit honorari. ⁊ dicimus triplici rōne: quare xp̄s ita diligebat Johannem.

Primo rōne fraternitatis.
Secūdo rōne etatis.
Tertio rōne virginitatis.

¶ Primo diligebat rōne fraternitatis: quia erat sibi frater ex eadē stirpe natus. nā vt colligit̄ ex dictis scōꝝ patrū: ꝙ ana tres filias habuit. s. Mariam matrē dn̄i: ⁊ Mariaꝫ Jacobi ⁊ Mariam Salome. De Maria iacobi geniti sunt iacobus minor: Symon cananeus: iudas Thadeus: qui fuerūt apostoli: ioseph: qui cognominatus est iustus. De Maria Salome nat⁹ est iacobus maior ⁊ iohānes euāgelista. vn̄ ſm̄ Franciscum de mayronis colligitur hec veritas ꝙ iohānes euāgelista habuit triplicē germanitatem

ad xp̄m ꝓ eo ꝙ mater dn̄i habebat
tantam germanitatem sola ad filium
suum: quantã habēt pater ⁊ mater i
aliis:eo ꝙ corporalē sbstātiā totā filio
suo dedit: in qua germanitas radica
tur:eo ꝙ de sbstantia ṽginis xp̄s fuit
totaliter format⁹:⁊ ideo tantum fuit
ei germanus beatus Johānes ex ꝑte
solius matris:quātū si christus fuissꝫ
ex vtroqꝫ parente. Et si dicatur non
est verum ꝙ xp̄s magis dilexerit Jo
hānez q̄ꝫ alios apostolos:q̇a Jo.vlti
mo xp̄s dicit Petro. Symon iohis
diligis me. ⁊ ipse. Tu scis dn̄e quia
amo te.s.scis.⁊ xp̄s magis diligit eos
qui eum diligunt magis. ergo magꝭ
dilexit Petrū q̄ꝫ iohānē: qđ ex textu
apparet:quia petro ꝯmisit ecclesiā gu
bernandam. Ad hoc dicere possum⁹
ſm Augu.supra Jo. ꝙ est dilectio in
signo exteriori:⁊ est dilectio in effectu
interiori. Si loquamur de dilectione
p̄mo modo magis diligebat Jesus
iohānez : quia maiorem ei exhibebat
familiaritatē. Si autē quantū ad effe
ctum interiorē:qui est effectus gratie:
sic diligebat petrū:quia maius mun⁹
gratie ei exhibebat.⁊ hec est ratio q̄re
per Johānē ⁊ Petrū duplex uita si
gnificat̃. per petrum vita actiua que
transit. per iohānē vita ꝯtemplatiua
que permanet. Unde petro dictum
est.sequere me. De iohāne ṽo dicit̃.
Sic eum volo manere . Et q̇a actiua
est laboriosior ⁊ fructuosior. ꝯtempla
tiua vero purior ⁊ iocundior:ad signi
ficandam huius vite duplicē differēti
am familiarius se domin⁹ exhibebat
iohāni q̄ꝫ petro. ⁊ hoc dicit Augu.
ꝙ petrus erat melior: sed iohannes
erat felicior. B.autē aliter respondet
dicens ꝙ petrus dilexit feruentius:⁊
ideo diligebatur fortius. Johānes
vero dilexit dulcius: ⁊ ideo diligeba
tur familiarius. Alij autem dixerunt
ꝙ petrus magis dilexit deum in pro
ximo q̄ꝫ iohānes.iohānes vero magꝭ
dilexit deū in se q̄ꝫ petrus. vnde Pe
trus recepit curam regiminis.⁊ ex h̄
habuit maiorē gloriā ad laborē actio
nis.iohannes autem habuit efficacio
rem gratiā ad quietē ꝯtemplationis.
Fuit ergo vterqꝫ dilectus a xp̄o: cum
de iohāne modis predictis dicat̃:ꝙ
a xp̄o singulariter diligebatur. Sed
aliquis dicere posset videtur mihi ꝙ
petrus apostolus fuerit amplius ami
cus: ⁊ ꝙ magis xp̄s ipsum dilexit. ⁊
hoc ꝓbo talli ratione. Quādo aliquis
homo habet facē aliqđ magnū iter:si
est bn̄ sapiēs:ipse ꝯmittit rem sibi ma
gis caram maiori ⁊ meliori amico :
quem habeat in mundo:ſ; ille qui est
fons sapientie ṽbum dei in excelsis
.s.dominus iesus quādo iuit in celū
ipse ꝯmisit rem sibi magis carā: quã
in mundo haberet.s. sanctā matrē ec
clesiam: pro qua de celis descendit:⁊
mori voluit petro:quādo dixit ei.Tu
es petrus ⁊ super hanc petrā edifica
bo ecclesiā meā.Mat.16.⁊ quodcūqꝫ
ligaueris super terrā erit ligatū ⁊ in
celis:⁊ tibi dabo claues regni celoꝝ
g̊ videt̃ ꝙ beatus petrus fuerit meli
or amicus quē xp̄s habuerit. ad istã
rationē ego rn̄deo ⁊ dico ꝙ dn̄s no
ster iesus xp̄s ꝯmendauit ecclesiā suā
meliori modo beato iohāni q̄ꝫ petro
⁊ ratio ē ista. vos scitis ꝙ nihil aliud
est ecclesia q̄ꝫ ꝯgregatio fideliū oium

christianoꝝ: sed tēpore passionis xp̄i
tota fides xp̄iana defecit in omnibus
⁊ remāsit solū in ꝟgine gloriosa: vn̄
ipsa sola fuit tūc sancta mater ecclesia
⁊ ista ꝯmēdata fuit beato Joh̄i. ergo
maior ꝛc̄. Itē videt̄ fuisse maior alia
rōne. In euangelio fit ꝯparatio inter
statū ꝟginitatis ⁊ matrimonij: ⁊ dic̄
euangelista: ꝙ est tāta differētia: q̄ntū
inter centū ⁊ triginta. Beatus petrꝰ
habuit vxorē ⁊ filiā. Beatus Joh̄es
fuit ꝟgo purissimꝰ: ⁊ ideo tāta diffe
rentia videt̄ esse inter eos: quanta est
inter centū ⁊ triginta. Sed diceret
aliquis: est ne maior Joh̄e baptista.
Joh̄es baptista fuit ꝟgo purissimus
fuit germanus xp̄i: fuit sanctificatus:
fuit ꝓpheta ⁊ plusq̄ꝫ ꝓpheta: fuit mar
tir: ip̄e est de quo Saluator ait. Int̄
natos mulieꝝ nō surrexit maior ioh̄e
baptista. q̄d dicetis ad istas magnas
prerogatiuas. R̄ndeo ⁊ dico ꝙ Jo
hānes euangelista habuit excellentie
omnes istas prerogatiuas. Si vis di
cere ꝙ Joh̄es baptista fuit virgo ⁊
mēte ⁊ corpore: ideo dominus voca
uit eū de nuptiis: ⁊ ꝓpter excellētem
ꝟginitatē xp̄us in cruce positus ipsi
matrē cōmēdauit: ⁊ in signū huius
maxime ꝟginitatis dn̄s nō permisit
corpus eius in feruētis olei dolio de
strui: nec corrūpi: nec post mortē eius
ꝟmibus ⁊ terra putrefieri. Si vis di
cere baptista fuit germanus christi: di
co ꝙ Joh̄es euāgelista excessit eū in
vno gradu: quia Joh̄es euāgelista
fuit filius sororis beate ꝟginis Ma
rie: ſ; beatus Joh̄es baptista fuit filiꝰ
helisabet cognate eius. Si uis dicē
ꝙ Joh̄es baptista fuerit sanctificatus
in vtero: dico ꝙ licet Joh̄es euāgeli
sta nō fuerit sanctificatus in vtero: tn̄
ibi Joh̄es baptista recepit semel sp̄m
sanctum: ſ; beatus Joh̄es euāgelista
recepit ter cū aliis apostolis. Si vis
dicē ꝙ Joh̄es baptista fuerit ꝓpheta
⁊ plusq̄ꝫ ꝓpheta: dico ꝙ Joh̄es euan
gelista fuit ꝓpheta: sic̄ apparet in apo
calipsi: quādo ꝓphetauit multa: que
ventūra erāt septem ecclesiis: que sūt
in asia: ⁊ multa alia que sunt vētura.
Fuit etiā plusq̄ꝫ ꝓpheta: quia habuit
nobilius officiū q̄ꝫ si esset ꝓpheta. Si
vis dicere ꝙ Joh̄es baptista fuit mar
tir: dico etiā ꝙ Joh̄es euāgelista fuit
martir. Ita dicit beatus Aug. in quo
dā sermōe beati Johānis euāgeliste.
qui incipit. Postulat autē mater fili
orū zebidei cū errore muliebri. Intel
ligens xp̄s p̄cess eiꝰ ex filioꝝ descēdere
volūtate ait. Potestis bibere calicem
quē ego bibiturꝰ sū. ꝑ calicē in scriptu
ris diuinis passionē intelligimus: vt
illud. Pater si possibile est trāseat a
me calix iste. ⁊ in p̄s. Quid retribuā
dn̄o ꝓ omnibꝰ que retribuit mihi. ca
licē salutaris accipiā. statimq̄ꝫ infert.
quis est iste calix. preciosa in ꝯspectu
dn̄i mors sanctoꝝ eiꝰ. Possumꝰ re
spōderūt illi. Quibꝰ xp̄s. Calicē q̄dē
meū bibetis: sedere aūt ad dexterā ꝛc̄
Aug. querit̄ questio. Calicē martirij
filij zebidei. vꝫ. Jacobꝰ ⁊ iohānes bi
berūt: cū scriptura tamē narret aposto
lū iacobū ab herode capite trūcatuꝫ
iohānē autē ꝓpria morte finisse. Sed
si legimus historias ecclesiasticas: in
quibus refert̄ ꝙ ipse ꝓpter martirium
fuit missus i feruētis olei dolio: ⁊ i su
scipiēdā coronā xp̄i athelcta p̄cesserit

statimq; cum delegatuz in pathmos
insulam sit: ⁊ venenum biberit: videbi
mus martirij animū non defuisse: ⁊
bibisse Johānem calicē ꝯfessionis: li
cet persecutor non effuderit sanguinē
Hec Augustinus. Demum ille gladi
us passionis xp̄i: qui pertransiuit ani
mā Marie: pertransiuit animā Johā
nis euangeliste: vt dicunt aliqui san
cti. Sed quid dices ad verbum xp̄i
quando ipse dixit. inter natos mulie
rum ⁊c̄. Respōdeo ⁊ dico secundum
ꝙ dicit quedam glosa: ꝙ in hoc non
prefertur patriarchis ⁊ ꝓphetis: ⁊ cū
ctis omnibus: sed equalis ceteris san
ctis ostenditur: vel aliter dicendū est:
ꝙ christus fecit comparationē ad san
ctos qui precesserunt: ⁊ ideo dixit: nō
surrexit: idest nullus maior precessit:
sed nō negauit quin equalis: vel etiā
dicitur ꝙ non fecit comparationē ad
sanctos qui sequi debebāt: ⁊ ideo nō
dixit .non surget maior: quia Johan
nes euangelista debebat surgere equa
lis. Quis istorum duoꝝ sit maior vł
minor: non debemus curare sicut pa
tet per quoddā miraculū: quod in vi
ta beati Johānis Baptiste legit̄: vbi
erant duo doctores theologi: quorū
vnus Johānē Babtistā: alter Euāge
listam preferebat: tamē super hoc dis
putatione facta: quilibet valde sollici
tus erat auctoritates: ⁊ efficaces rōes
inuenire: quibus suum Johānē possȝ
preferre. Adueniente autē disputatio
nis die: quilibet sanctoruȝ emulatori
suo apparuit: eiq; dixit. Bene ꝯcordes
sumus in celis de nobis nō disputetis
in terris. Tunc illi sibi adinuicem hoc
in populo publicauerunt: ⁊ deum bn̄
dixerunt. Dicamus ergo Johānem
euangelistam singulariter inter alios
fuisse dilectū.

¶ Secundo diligebat Christus Jo
hānem ratione etatis: quia in etate te
nera mūdo spreto secutus est Christū
Erat quippe adolescens: ⁊ a Christo
fuit vocatus ad sui imitāda vestigia.
De cuius vocatione dicit Nicolaus
de lira in prologo in Johānē: ꝙ tri
pliciter Johānes fuit vocat⁹. Primo
ad Christi aliqualem notitiam. Naȝ
vt habetur a Johāne p̄mo capitulo:
quādo Andree petenti: Rabi vbi ha
bitas. rn̄dit iesus. Ueni ⁊ vide. Erat
cum ipso Johānes euangelista: qui
sequentes Christum venerunt ⁊ vide
runt vbi maneret sicut hospes: ⁊ mā
serunt apud illum illo die.
Secundo fuit vocatus ad Christi fa
miliaritatem. ⁊ de hac vocatione di
cit Hieronymus in prologo super Jo
hānem. Hic est Johānes euangelista
vnus ex discipulis domini: qui ꝟgo
a deo est electus: quem de nuptiis vo
lentem nubere vocauit dominus.

¶ Tertio fuit vocatus ad apostolatū
quando relictis retibus ⁊ patre ⁊ fra
tre suo secutus est Christum. Mat. 4.
Ambulans Jesus iuxta mare. ⁊c̄.

¶ Tertio diligebat Christus Johan
nem ratione sue ꝟginitatis. Placent
enim domino nostro Jesu Christo ꝗ
in matrimonio regulate viuunt: sed
multo magis placent ei qui ꝯtinētiaȝ
seruant: super omnes tamen grati sūt
illi qui mente ⁊ corpore virginitatem
amplectuntur. quod videtur nostraȝ

propriam naturam excellere ⁊ ſupera
re: quia inquit Hieronym⁹ ad ſacras
virgines de continentia virginali.
Grande eſt ⁊ imortale: ⁊ pene vltra
noſtram corpoream naturam ſupera
re luxuriam: ⁊ concupiſcentie flāmaꝫ
adoleſcentie faucibus eſtuātem omni
virtute reſtringere: noſtri gemitus
oblectationes excluderunt: viuereqꝫ
contra humani generis legem: deſpi
cere coniugij ſolacia: dulcedinem con
temnere liberorum: ⁊ quecunqꝫ p̄ntis
vite cōmoda ſunt pro nihilo: ſpe fu
ture beatitudinis contempſiſſe. Hec
ille. Cum itaqꝫ Johānes adoleſcēs
chriſtum fuerit ſecutus ⁊ virgo affici
ebatur ei chriſtus: qui puritatem dili
git: quo exemplo inducimur: vt ⁊ noſ
q̃ꝫ citius poſſumus: chriſtum velim⁹
ſequi. Quid dormimus. Quid ſumuſ
inertes: cum audimus Johannem a
chriſto dilectum. Curam⁹ vt diliga
mur ab illo. quia niſi dilexerit nos:
nihil nobis proderit quodcunqꝫ tem
porale bonum. In dilectione quoqꝫ
ſua conſūmatur omnis felicitas. Ille
etenim ſapiens eſt. ille magnus. ille
deniqꝫ glorioſus: qui ita viuit: vt a
chriſti amore non excludatur.

¶ Qr christus oſtendit dilectionem:
quam habebat erga Johēm. c. z.

SEcundum miſterium contem
plandum dicitur oſtenſionis.
Uoluit nanqꝫ domin⁹ noſter Jeſus
chriſtus oſtendere dilectionem erga
Johānem in hac vita maxime quan
tum ad tria. vꝫ.

Primo quātū ad ꝓfeſſionē.
Secūdo quātū ad ꝯuerſationē.
Tertio quātū ad ꝯmēdationē.

¶ Primo oſtendit chriſtus Jeſus er
ga Johānē quantum ad profeſſioneꝫ
quia ſublimauit eum ad gradus mul
tiplices eccleſiaſtice dignitatis. Naꝫ
vt inquit apoſtolus ad epheſeos. 4.
capitulo. Dedit chriſtuſ quoſdam qui
dem apoſtolos: quoſdam autem pro
phetas: alios autem euangeliſtas: ali
os autem paſtores ⁊ doctores. Sed
Johānes fuit apoſtol⁹: ut patet Ma
thei decimo capitulo. Fuit ꝓpheta ſic
notatur apocalipſis primo capitulo.
ſicut ipſe ait. Beatuſ qui audit ⁊ legit
v̾ba ꝓphetie huius: ⁊ ſeruat ea que in
ea ſcripta ſunt. Fuit euangeliſta ſicut
appꝫ in euāgelij deſcriptiōe. Fuit etiā
doctor predicando ⁊ diſcurrēdo per
aſiam: ⁊ demum ſcribendo epiſtolas
ſuas canonicas.

¶ Secūdo oſtendit chriſtus dilectio
nem erga Johānem in conuerſatiōe.
Hic nāqꝫ fuit: qui cum Pero ⁊ Jaco
bo Chriſtum uidit tranſfiguratum.
Mathei. 17. Secūdo fuit hic i puelle
reſuſcitatione. Ita legitur Marci. 5. c.
ꝙ p̄nceps acceſſit ad eum ⁊ adorabat
eum dicens. Dn̄e filia mea mō defū
cta eſt: ſed ueni ⁊ īpone manuꝫ ſuper
eaꝫ ⁊ uiuet. Reſpōdit ei Jeſus dicēs.
Noli timere: ⁊ cū ueniſſet⁹ ad domū
pricipiſ: ſumpſit Petrū Jacobū ⁊ Jo
hānē: ⁊ patrē ⁊ matrē puelle: ⁊ ait il
li. Surge. ⁊ confeſti ſurrexit: ⁊ āmbula
uit. Tertio hic fuit etiam in ſua acer
biſſima paſſione. Mathei. 26. aſſum
pto Petro ⁊ duobus filiis zebidei

cepit contristari et mestus esse dicens Tristis est anima mea vsq; ad mortē. Hic etiam fuit qui tempore cene recubuit in sinu Jesu: ibiq; obdormiuit: in qua dormitione reuelata sunt ei secreta celestia: de quibus post eā ipse dicebat pma sua canōica pmo capitulo q fuit ab initio: quod audiuim⁹ et qđ vidimus: et manus nostre contractauerunt de verbo vite. vbi secundum quosdam habemus dicere q Johannes vidit deum per essentiam in hac mortali vita. quod confirmatur: q2 ei fuit reuelatum misterium reuelationis eterne: quam nullus cognoscere potest. zc. ¶ Secundo quia fuit ei reuelatum misterium incarnationis: quod notatur ad verbi ꝓprietatem: et ita a diuinitate sb ꝓpria ratione: quod expressit Johānes in canonica dicēs Nos vidimus et testificamur: quādo pater misit filium suum saluatorem mūdi. et Johānis pmo. Uidim⁹ gloriam eius. sed actus beatificus non potest cognosci: nisi cognoscatur illō in quo est: sicut Stephanus non potuit videre Christum esse ad dexterā dei: nisi videret deum.

¶ Tertio ostendit christus erga Johānem quantum ad cōmendationē: quando moriens in cruce: et audiens suam matrem flentem et lachrimantē cōmēdauit eam suo dilecto Johāni dicens. Ecce mater tua. O q̄ dignū fuit hoc ꝑuilegium Johāni concessū Nam si bene consideremus: videbat christus virginem matrem suam pauperculam desolatam: et merore confectam. Nam clamabat querula voce ad filiū dicens. O fili mi dulcissime. o fili mi amātissime. o fili mi dilectissime. video te in cruce deficientem: et ego orbata tāto filio. quo ibo: ad quē confugiam: quis mihi auxilium dabit: et consilium in tam inextimabili pena. O fili mi domum non habeo: pecunias non possideo: diuitias non teneo. Tu mihi thesaur⁹ eras. et ecce in cruce morieris. Amici tui omnes dereliquerunt te. Quis mihi mitigabit dolorem meum. Cui me dimittis O fili sapientissime responde mihi. Ego mater tua. ego te in vtero meo portaui. Ego te paui lacte meo. Ego te tenui brachiis meis: et nunc factus es mihi alienus. Latroni locutus es et mihi quid dicis. Loquere fili. Loquere afflicte matri tue Marie. Audi o Johānes: quid de te loquitur xp̄s Mulier inquit ecce filius tuus. et tu Johannes vide matrem tuam. Tibi eam cōmendo. Tu illam ad iuua: et ei assiste in tribulationibus suis. Nō habebat Christus in mundo quenq; cariorem sua matre: et eam vt dixim⁹ Johanni benignissime ꝯmēdauit.

¶ Qr Johānis amor a xp̄o feliciter est ꝯclusus. c. z.

Tertium misterium principale dicitur conclusionis. Amor quidem ad Johānem euangelistam feliciter est conclusus: quem christus voluit triplici priuilegio decorare in hac mortali vita: dum viueret.

Primū dicit̄ miraculoꝝ corruscatōis.
Secūdū dicit̄ admirāde ꝯsūmatōis.
Tertiū dicit̄ supne glorificatiōis.

¶ Primū ꝑuilegiū dr̄ miraculorum corruscationis. Ipse enim multa miracula opatus est. a Domitiano nāqꝫ crudelissimo ad vrbē vocat⁹: in quam in feruentis olei dolio missus: inde illesus exiuit: a quo fuit in exiliū relegatus. Hic Domitianus vt de ipso adīcimus ſm Suetoniū Eutropiū Orasiū ⁊ Judā libro de temporibus: fuit Uespesiani filius ⁊ frater iunior Titi qui mortuo Tito in imperiū sblimatus est: ⁊ in pncipio ostendit moderatum valde dissimulās diligere studia poetarum. ⁊ reficiens bibliotecas ⁊ ita videbatur horrere cedes: vt ne boues imolari mādauerit: sed in fine seuerus apparuit. Nam senatores nobilissimos: ⁊ multos consulares suos occidit. ⁊ secundum Eusebium libro tertio ecclesiastice historie persecutus est xp̄ianos ⁊ iudeos. ⁊ secundū Orosium se deum ⁊ dominum permisit appellari: ⁊ in cunctis suarum primordiis litterarum dicebatur deus ⁊ dominus noster Domitianus: qui ꝓpter odium tandem a cubiculariis suis occisus est vulneribus anno etatis sue quadragesimo qnto. quo mortuo sāctus Johānes ephesum remeauit: vbi Drusianam suam deuotam suscitauit vbi Cratonē philosophum ⁊ duos iuuenes qui mundum contempserūt: ad fidem xp̄i reduxit ꝓpter gēmarū fractarum integritatem: vbi iuuenem qui mortuus efferebat̄ ad vitā redire impetrauit: ⁊ nō solū in Ephesū: verū etiā per terrā asiā multa miracula est operatus virtute diuina. sicut diffusi⁹ patet in sua legenda.

¶ Secūdū ꝑuilegiū dicit̄ admirāde ꝯsūmationis. Mirabilit̄ enim cursū suū ꝯsūmauit. Nā cū esset. 88. ānoꝝ apparuit ei dn̄s dicens. Ueni dilecte mi. qđ die dn̄ico predicauit vsqꝫ ad magnā partē diei. demūqꝫ in foueā descēdit: super quā tanta lux emicuit: ꝙ nullus ibi respicere poterat. recedēte vero lumine: fouea impleta māna inuenta est. vbi difficultas orit̄ apđ plurimos: si Johānes fuerit mortuus Et dixerunt aliqui ꝙ non est mortuus: sed dormiuit in sepulchro: ⁊ hoc accipientes signū: ꝙ in sepulchro suo videt̄ quedā scaturicies māne ꝑ modū ebuliatiōis surgere: ⁊ dicūt ꝙ hoc causat̄ ex vita ei⁹. ſ Augu. hoc iprobat: quia hoc nō esset Johīs ꝑuilegiū ſ magꝰ detrimentū: si tādiu a diuina fruitione retardaret̄ aliis apostolis in gloria existētib⁹. Aliī ꝟo dixerūt ꝙ Johēs nō est mortuus: ſ cū Enoch ⁊ Helia translatus est in paradisum Hoc aūt videt̄ esse falsū: quia scribit̄ ad hebre. 9. c. Statutum est homini semel mori: nec ꝟgini gloriose non ē ꝯcessum nō mori. quidā enim dicūt ꝙ est mortuus: tn̄ sine dolore: sic fuit sine corruptione carnis: quod videt̄ sentire Hiero. in ꝓlogo in Johānem ⁊ in apocalipsi. vbi ait. Hic ē Johēs qui sciens superuenisse recessum conuocatis discipulis in epheso post multa signoꝝ experimēta ī desossum de

scendēs sepulture sue locutione facta reddidit spiritum tam extraneꝰ a dolore sue mortis: q̄z a corruptione carnis fuit alienus. Et si dicatur ꝙ xp̄s dixit Petro de Johāne. Sic eū volo manere. vnde exiit sermo inter fratres ꝙ discipulus ille non moritur. ſꝫ Augustinū est dicendum ꝙ xp̄us respondit ad verba Petri petentis habere Johānem socium in passione ⁊ martirio dicens. Sic eum volo manere donec veniam: non ad iudicium in fine: sed ad vocandum eum in gloriam celestē ab huius mundi statu.

¶ Tertiū ꝑuilegiū dr̄ superne glorificationis. In celesti nāqꝫ curia copiosam esse Johānis gloriam omnes cognoscere possunt: qui sciunt gloriam esse meritis correspondentē. ⁊ ne multa dicamꝰ: Johānes euangelista nō ī infimo ordine ⁊ gradu est sanctorum collocatus: verum etiam ipse est qui de amore inter Seraphim ardentes habitare creditur. Si ergo felix ⁊ beata dilectio est: que Johannem ad gloriam dulcedinem vsqꝫ perduxit: ipsius exemplo vt Christus nos diligat studeamus: qui est benedictus ⁊ laudabilis per infinita secula seculoꝝ Amen.

¶ In festo innocentum. Sermo ꝑ eisdem.

Fructus. 25. Innocentes pro christo occiduntur.

Accipe puerum ⁊ matrem eius ⁊ fuge in Egyptum. Angeli ad Joseph loquētis verba sunt ista. Mat. secundo. Iniquitas preuenientis Herodis impij ⁊ crudelis christū Jesum in cuna vagientem persequi vt occideret curauit. quod se implere credēs ne deciperetur: non solum super xp̄m vt ipse interficeretur: effudit iram suā sed etiam super alios paruulos innocentes: quorum solēnitas celebrata est in ecclesia: vbi mens deuota intueri debet quāta sit obligatio rationalis creature ad filium virginis diligēdum: qui in qualibet etate sua pati ꝑ nobis dignatus est. Quamobrem in presenti sermone recensere debemus ea que de fugatione: ⁊ eius peregrinatione in Egyptum ⁊ puerorum occisione euangelica historia testat: sub vno fructu qui est. Innocentes pro Christo occiduntur. De quo tria principaliter occurrunt contemplanda.

Primum est innocentis Jesu elongatio: ⁊ de angelica monitione.
Secūdum est Herodis nequitia: ⁊ de paruulorum necatione.
Tertium est occisorum merita in remuneratione.

¶ Qr monitus Joseph per angelum cum Jesu ⁊ Maria fugit in Egyptum. Capitulum p̄mum.

Primum misterium contemplandum dicitur innocentis Jesu elongatio ex angelica āmonitione. De quo in textu euangelij scribitur. angelus domini apparuit in somnīs Joseph. ⁊ cetera. vbi tria dubia possunt occurrere.

Primum est an aliquis angelus de

putatus fuerit ad custodiam xpi.

Secūdū est quare xpus illo tempore mori recusauit.

Tertium est cur in sua fuga egyptum petere voluit.

Ad primum dubium videtur a quibusdam dicendum ꝙ christus ad sui custodiam angelum habuit. Multa in scripturis inueniuntur: ex quibus facile hoc colligi potest. Nam Luce secundo capitulo. ꝙ angelus nunciauit christi natiuitatem: qui potuit esse angelus ad sui custodiam deputatꝰ ꝛ hic vigesimo secūdo. Ecce apparuit ei angelus domini confortans eum vbi Beda ait. In testimoniū vtriusq; nature angelum eum confortasse: ꝛ angelum ei ministrasse describitur Jesum christū secundum humanam naturā: ꝛ possibilitatis statuz fuit paulo minus ab angelis memoratur: vt declarat magister in pmo sententiarum di.16. Unde quantum ad hoc angelico videbatur indigere presidio. Angelicam custodiam deus fecit ad anime dignitatem secundum Hierony. super Matheum decimo octauo capitulo. qui dicit. Magna quippe est dignitas animarum: vt vnaqueq; ab ortu natiuitatis sue habeat angeluz ad sui custodiam deputatum. Anima autem christi cum sit nobilissima: nō debet tanta dignitate priuari: que tamen omnia: ꝛ si videntur concludere veritatem: tamen falsa sunt: quia non habuit christus angelum ad sui custodiam deputatum secunduz doctores in secundo. distinctione vndecima. vbi. ar. pmo. q. tertia. beatus Bonauētura rationem assignat: quia nec euz poterant opprimere per violentiam corporis diuinitati vniti: nec poterāt allicere affectum per blanditias plenitudine gratie confirmatū: ideo xps non indigebat angelo bono: nec quātum ad defensionem corporis: nec quantum ad eruditionem rationis: nec quantū ad excitationē affectiōis. ñ solū autem Christꝰ non indigebat: sed nec ei etiam cōpetebat. Custodia eniz in custodiente respectu custoditi dicit presidentiam quandam: ꝛ quia angeli Christo domino subiciebant: ideo nullum officium presidentie ipsius Jesu Christi eis amitti debebat. Quicquid autez de scripturis allegatum est de angelis administrantibus ꝛ custodientibus ꝛ seruientibus ipsi christo non de presidentibus est intelligendum. Nūq; ita memoratur xps ab angelis: vt aliquis angelus auderet ei presidere. Cum ita bene sit adorandus christus in cruce: ꝛ in sua infirmitate: sicut apparebit in sua virtute. Cum vero dicebat: ꝙ angelica custodia fuit ad hominis dignitatē: dicendum ꝙ custodiri ab angelis ita dicit dignitatē in anima respectu aliaruz creaturaꝝ: que nō ꝯmittūt angelice custodie: vt tamen dicat impfectionē respectu beatoꝝ: qui aliena custodia nūq; egerūt: ꝛ anima xpi ab instanti sue ꝯceptionis erat perfecte beata: angelum custodiētem non debebat habere. sed bñ ministrantez: quod nō in vno tm̄ ß in pluribus manifestū est: sicut patet mat. 4. vbi dr: ꝙ ministrabāt ei angeli. In obsequiū ꝗ xpi angelus apparuit in somniis Joseph. Sed adhuc versatur in dubiū animꝰ

quia apparuit angelus zacharie: apparuit virgini gloriose: apparuit pastoribus: dum vigilarent: cur Joseph apparuit in sompnis. Ad hoc rñdet Crisostimus in omelia dicens. Non apparuit manifeste sicut pastoribus: quia valde fidelis erat: pastores indigebãt quasi rudes: virgo indiguit quasi a nostris instruenda. similiter zacharias indiguit ante conceptionem plis miraculi visione. Hec ille. De hoc Remigius assignat rationem moralem et dicit. Per hoc quod angelus apparuit in somniis dicitur: mistice designat: quia illi qui a curis terrenis et secularibus negociis requiescunt: perfrui angelica visione merentur. Hec ille. In hac apparitione notanda sunt verba angeli: qui dixit. Surge et accipe puerum et matrem eius et fuge in Egyptum: quia vt dicit Crisostimus super Matheum. Non propter matrem puer natus est: sed propter puerum mater separata est. Et secundum Ilarium. Cum euangelista desponsatam eam significabat iusto coniuge nuncupauit. sed post partum mater Jesu ostẽditur: vt quemadmodum iustum deputaretur Marie in virginitate coniugium: ita venerabilis ostenderetur eius in Jesu matris virginitas. Ad secundum dubium respondet Augustinus in questionibus noui et veteris testamenti: vbi ait. Omnia propriis locis et temporibus gessit saluator. Cũ ergo christus mori disponeret pro hominibus: differre voluit vsque ad trigesimum tertium annum etatis sue. tũ vt illo tempore inter medio verbo pariter et exemplo instrueret: tum vt veritatẽ vtriusque nature instrueret omnibus: tum et vt dilectionem suam ardenter ostenderet: quia vitam suam pro nobis dedit: quando erat in perfectissimo statu.

Ad tertium dubium respõdet euãgelista: cum dicit quod in egypto Christus mansit vt impleretur quod dictum ẽ per prophetam. Ex egypto vocaui filium meum. augustinus in quodam sermone de epiphania dicit. Moyses aliquando in egypto clauserat diem: illuc christus adueniens sedentibus in tenebris reddidit clarissimã lucem: quod vtique verum esse ostendit magister in historia scholastica. Nocte illa cum christus cum matre intrauit in egyptum: qua precepto suo exiuerant filii israhel: vt sicut non fuit domus: in qua primogenitus non iaceret mortuus angelo preueniente: sic ipso ingrediente non fuit templum: in quo idolum non corruerit. Quod Isaias predixerat decimo nono. Ecce dominus ascendit super nubem leuẽ: et ingredietur egyptum: et mouebuntur simulacra egypti a facie eius. Hanc prouinciam cõmendat Isidorus. quarto decimo ethimologiarum dicens. eam esse, que prius aerea dicebatur deide egypta vocata ab Egypto Danai fratre ibi regnante. hec ab oriẽte sine fine et rubro mari coniuncta ab occasu Libiam habet: a Septẽtrione mare magnum: regio celi imbribus insueta: et pluuiarum ignara.

nil⁹ solus cũ cũfluens eam irrigat: ⁊
inundatione sua fecundat: vñ multa
rũ terrarum partem frumento alit.
Ceterorum quoq₃ negociorum adeo
copiosa: vt impleat mercibus suis or
bem terrarũ. Hanc Christus sibi ele
git forte etiam vt ibi esset monstraret
futurum. In Egypto enim plus reli
gio viguit q̃₃ alibi. Si quis nunc ad
Egypti veniat solitudines paradisi
omnem illã videret heremũ digniorẽ
⁊ sic Egypt⁹ anacoritis veluti astris
celi fuit adornata. Hec ille. Multa
declaramus de Christi fuga in egyp
tum. Sed pia mens nostra debet cõ
siderare q̃₃ dolenter audiuit mater
Joseph sibi dicentem. O virgo dul
cissima fugiamus repente: quia Hero
des filium tuum perdere querit. O
quãtus timor virgineam mentem in
uasit: quantus ue dolor cor benignis
simũ penetrauit. Puto enim q sine
mora filiũ in brachiis suscipiẽs lachri
mantib⁹ oculis cum Joseph sene pu
ella cum paruulo asertum iter arripu
erunt. Contemplare tunc anima mea
quot mortes duxerant in somniis:
quot vicibus sitis estuebant ardore:
quotiens ⁊ absq₃ cibo nocte inuigila
uerunt in heremo. Compatere tunc
anima dura creatori tuo ꝓ te peregri
nanti. Compatere ⁊ ioseph qui solli
citus ad inquirendum heremum: vt
matris ⁊ filij necessitatibus occurrat
pro viribus: ⁊ non valet. Compatere
ergo ꝟgini sacratissime. non terretur
nec pauet: nec filium inter vbera strin
git: nec faciem eius lachrimis rigat:
nec adorat: nec etiaȝ eius deflet pena

litates. O impossibile esset excogita
re: que supra hoc ⁊ multa alia: que fi
ebant ꝓfecto vix oculi a lachrimis cõ
tineri valerent.

Qm maxima ⁊ crudelis fuit astutia
Herodis cõtra xpm. c. z.

Secundũ misterium contemplã
dũ dicitur Herodis astutia: ⁊ de
pueroꝝ necatione: de quo hodie tria
ↄsideranda sunt.

Primũ dicitur differẽtia.
Secũdũ dicit sufferẽtia.
Tertiũ dicit malitia.

Primum considerãdũ dicit diffe
rentia. ẜm historiaꝝ doctrinam tres
fuerunt Herodes. Primus dictus
Herodes Ascalonita. ẜb eo dominus
natus est: ⁊ a quo pueri occisi sunt.
Secũdus dictus est Herodes antipas
qui iohãnem decolauit. Tertius di
ctus est Herodes agrippa: qui iacobũ
occidit: ⁊ Petrum incarcerauit.

Secũdum considerãdum dicitur
sufferẽtia. Nõ enim Herodes eo ipso
quo delusus est a Magis: pueros oc
cidi mãdauit: sed post aliquod tem
pus: quia vt dicit Nicolaus de lira
cum vellet omnes pueros de Bethe
lem interficere: ne puer sibi incognit⁹
euaderet: impeditus ab executione h⁹
facta: eo q a Cesare Augusto per epi
stolam est acceptatus filioꝝ accusati
onibus responsur⁹. Eũdo autem Ro
mã ⁊ remanendo in curia: ⁊ reuerten
do ad iudeam apposuit ãnum ⁊ plus
⁊ ideo fere duos annos ad regnum
suum reuersus: ⁊ in regno confirma
tus est: quando sentẽtiam pro se con
tra filios habuit: nunc perfecit necem

puerorum pius in mente receptā.

Tertium considerandū dicitur malitia. Quis nam explicet quanto dolo animus herodis fuerit repertus qui vt Christum perderet: non soluz ipsum: sed omnes pueros: qui erant in Bethelem et in omnibus finibus eius ab imatu et infra. idest ab infantibus duorum annorum vsqz ad pueros quinqz anorum mandauit occidi: cui asserti oni vere fidem facit quod quedam ossa inocentum adeo grandia sunt: quod puerorū duos ānos habentiū esse non possunt: nisi dixerimus corpora tunc maioris quantitatis fuisse: quare aūt herodes ita mandauit: cum esset duorum annorum et non vnius āni tātum: et vnius mensis nec vnius diei: cuius etatis pueri interfecti sunt secundum primam opinionē: nec trium ānorum secundum opinionem secundam. Respōdet Augustinus in sermone de inocētibus quia timebat ne puer cui sidera famulabantur paulo supra etatem vel infra speciem sibi mutata esset. et sic si tēpus occultaret: ideo videtur pueros ab imatu vsqz ad pueros vnius diei interfecisse. Tunc adimpletum est quod dictum est per Jeremiam prophetam. Vox in rama audita est ploratus et vlulatus multus. Rachel plorans filios suos. vbi hieronymus ait. Quod dicitur in rama: non putemus nomen loci esse: qui ē iuxta Gabaa. sed rama excelsum interpretatur: vt sit sensus. vox in rama audita est: idest longe lateqz dispersa. Cui dicto concordat dictum Crisostimi super Mat. quod ploratus fletus paruulorum ostendit. vlulatus autem matrum significat lamentum. Et quod dicitur in euāgelio Rachel plorans filios suos secundum quod dicit Nicolaus de lira interpretatur metaphorice quasi mere sit Bethelem cōe sue sepulture: quia ibi in sepulchro ē: vt habetur genesis. 35. Et hoc dicit hieronymus super Matheū. vbi ait Queritur quomodo Rachel filios Jude: qui non ex ipsa nati. sed ex alia scilicet filios Bethelem ploret. respōdemus breuiter: quod sepulta fuit iuxta Bethelem in effrate: et ex terreno corporis hospitio nomen matris accepit siue quoniam Juda et Beniami: qui de Rachele natus est due tribus iuncte erant: et herodes preceperat non solum in Bethelem intersici pueros: sed in omnibus finibus eius. vnde per occisionē Bethelem intelligimus multos et de Beniami fuisse occisos. hec hieronymus. O quale editum irrationale et crudele. O quam lugubris et flebilis excecatio. O quam iniusta et iniqua occisio. Rapiebantur paruuli quidā a pectoribus matrū: quidam in cunis iacentes: quidam blande parentibus alludentes: quidam vrbane in domibus perambulantes. Et sine vlla pietate vel proiciebantur ad muros: vel gladio: vel strictis in gutture manibus suffocabantur. Vidisses tunc in terra iacere cadauera puerorum. Vidisses tunc terram coopertam sanguine puerorum paruulorum madefactam innocentium. Vidisses matres in qualibet domo sparsis crinibus tam horrendum flagitium singultibus lacrimis et vlulatibus et clamantibus. O

o quanta compassio animū audiēti um mouere debet in spectaculū adeo funestrum ⁊ lugubre ⁊c̄.

¶ Qꝫ inocentes merito passionis xp̄i sunt remunerati.c.z.

Tertium misteriū ꝯtemplanduꝫ dicit̄ occisoꝝ remuneratio. de premio autem istoꝝ sanctoꝝ apd̄ nō nullos existimantur varie sententie: quas omnes ad tres sententias reducemus.

Prima dicit̄ sententia falsa.
Secunda dicit̄ sentētia debilis.
Tertia dicitur sentētia vera.

¶ Prima sententia falsa est eoꝝ qui dicūt paruulos hos occisos nihil meruisse: eo ꝙ in eis nondū erat expeditus rationis vsus: nec voluntarie pro xp̄o patiebātur: cōtra quos est auctoritas ecclesie vniuersalis: que hos colit pro sanctis: ⁊ in sanctoꝝ numero confitetur. vn̄ Aug. in sermone inocētuꝫ Hodie fratres carissimi natale illorū infantiū colim⁹: quos ab Herode crudelissimo rege interfectos esse euāgelicus textus alloquit̄. Ecce ꝓphanus hostis nunq̄ beatis paruulis tantū prodesse potuisset obsequio quantū profuit. Nā sicut presentis diei festa manifestāt quātū cōtra beatos puulos iniquitas abundauit: tantum in eis gratia diuine benedictionis effulsit. Hec augustinus: qui hoc etiam sermone multa ꝓsequit̄ de gloria istoꝝ sanctoꝝ: ideo istoꝝ mala est opinio.

¶ Secunda sententia est debilis. nā vt inquit tho. zz. q. iz4. ꝙ fuerunt q̄dam: qui dixerunt ꝙ i innocētib⁹ acceleratus est vsus miraculose liberi arbitrij. itaq̄ voluntarie etiam passi sunt: quod dictū nullibi repꝑit̄ autēticum. ideo vbilibet tanq̄ debile acceptatur. quia vt inquit Hiero. ad paulinaꝫ. quod de scripturis auctoritatē non habet: eadem facultate ꝯtēnitur: qua probatur.

¶ Tertia sentētia est vera: de qua loquitur sanctus tho. vbi supra. ꝙ martirij gloriam: quam in aliis ꝓpria voluntas meretur: illi paruuli occisi dei gratia sunt assecuti. Nā effusio sanguinis ꝓpter xp̄m uicē gerit baptismi vnde sicut pueris baptizatis per gratiam baptismalem meritum xp̄i operatur ad gloriam: sic in istis operatus est ad palmam martirij obtinendam Et hoc est quod dicit augustinus in quodam sermone de epiphania quasi alloquēs ad innocētes sic inquiens Ille de vestra corona dubitauit i passione pro xp̄o qui etiam paruulis baptismum prodesse non extimat. non habebatis etatem: in qua in passurū xp̄m credentes: sed habebatis carneꝫ: in qua ꝓ christo passuro passionem sustineretis. Hec ille. Cum itaq̄ viderimus hos paruulos felicissimos celicolas esse factos: qui ꝓpter christum passi sūt: eos itaq̄ veneremur: vt etiā pro domino iesu christo simul cuꝫ eis pati nō timeam⁹: qui perfecte laborātes exaltat in fine: ⁊ beatos facit in glorioso regno celoꝝ: in quo viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ. amen.

¶ In sancto Siluestro. Sermo de dignitate sacerdotali.

Fructus. z6. Jesus Christus sacerdotes approbat cum virtute.

Ecce sacerdos magnus qui in dieb⁹ suis placuit deo. sap̄.z. Uerba hec sumit ecclesia in ꝯmēdatione beati Siluestri confessoris in hodierna epistola recitata. Qui mūdū ieffabili sapiētia multiplici varietate reruꝫ creauit: ipse ecclesie sue sancte stat⁹ diuersos mire disposuit: in quib⁹ ꝯtemplari possumus candorē sapiētie sue ⁊ ꝑficere ad salutem: cum ad illos vocati iuste ac sancte operari conamur: est tñ inter ecclesiasticos gradus laude dignus ⁊ vere cōmendandus sacerdotalis ordo: qui vsqꝫ ad pontificū pōt ascendere celsitudinem in qua ꝑ normam debitam obseruare studet: deo placet: ⁊ gratus efficitur. Fecit hoc modo beatus Siluester. qui a Jesu xp̄o in sancto ꝯtubernio est gloriose deputatus: ad cuius ꝯmēdationem in presenti sermone de ipso loqui volentes fructum nostrum ꝓponimus consuetum: qui est. Jesus christus sacerdotes approbat cum virtute. Ubi tria pulchra notari possunt de beato Siluestro a xp̄o ꝓbato: que quidem sunt. videlicet.

Primū dr̄ sacerdotalis dignitas.
Secūdū dr̄ sacerdotalis sublimitas.
Tertiū dr̄ sacerdotalis sanctitas.

¶ Qr sacerdotalis dignitas excellentior est quacūqꝫ tp̄ali dignitate .c.i.

PRimū priuilegiū dicit̄ sacerdotalis dignitas: quia de ipso dicitur. Ecce sacerdos. Est enim sacerdotalis dignitas excellentior quacunqꝫ dignitate temporali: quod probare possumus tripliciter.

Primo ratione.
Secundo auctoritate.
Tertio exemplo.

¶ Primo ꝓbare possumus ratione excellētia sacerdotalis dignitatis: que triplex pōt esse. vz.

p̄° ꝓbare possum⁹ rōne excellētiam sacerdotalis dignitatis: q̄ triplex pōt esse. vz.

Prima dr̄ significatiōis.
Secūda dr̄ institutionis.
Tertia dr̄ conditionis.

¶ Prima rō dr̄ significationis. nā sacerdos ꝫ Jsidoꝝ. 7. li. ethimolgiaꝝ idē ē qḋ sacer dux: vel sacra dās: ratio isti⁹ duplicis interp̄tatiōis ꝫ tho. i. 4. di. 24. ē q̄a ꝑ misteriū sacerdotale sacerdos ē mediū int̄ deū ⁊ populū. nā ipse diuina nūciat ⁊ ministrat popl̄o ⁊ vota populi offert deo. Dr̄ etiā sacerdos: q̄si sacra dās. sacra aūt q̄s dar̄ pōt duob⁹ modis: vel auxiliādo: vel sacramēta disponēdo. p̄° m̄ q̄lꝫ iust⁹ in quātū sacra sua merita dat vl̄ cōicat aliis auxiliādo ītp̄tat̄ sacerdos. z° m̄ nom̄ sacerdotis ē institutū ad significādū eū q̄ sacra dās i sacramētoꝝ dispēsatōe: ⁊ sic ille q̄ ē in gradu ordinis ꝯstitut⁹ dr̄ sacerdos. zª rō dr̄ istitutionis. nā sacerdotiū p̄cessit legē scriptā q̄a i testamēto veti⁹ p̄m⁹ sacerdos q̄ iubēte dn̄o victimas obtulit fuit Aron sic pꝫ gn̄. 14. c. demū ꝑ sacerdotiū iubēte dn̄o regal̄ ptās ē ordiata. vn̄ p̄° R. .c. dixit dn̄s ad Samuelē sacerdotē. Audi vocē eoꝝ. i. filioꝝ isrl̄ petētiū h̄re supiorē: ⁊ ꝯstitues sup eos regē. inde ē ꝙ spūal̄ auctas̄ t̄renā ptātē hꝫ istituē vt sit: ⁊ iudicare si bona nō sit: qḋ ꝓbr̄ ꝑ ap⁹. pau. dn̄tē p̄ª cor. 7. c

Nescitis q̄m angelos iudicabimus quāto magis secularia. quod etiā nōt .c. per uenerabilē. ex. qui filij sunt legitimi. 9. q. 3. c. Nemo. ⁊ in. c. Alioꝶ

¶ Tertia ratio d̄r ꝯditionis. Est enī sacerdotalis dignitas sp̄ualis. ⁊ ideo quāto sp̄us nobilior est corpore: tāto sacerdotalis dignitas est nobilior q̄ cuiq̄ȝ dignitate tp̄ali: sicut patet de trāslatione epi ⁊ electi in. c. inter corporalia ⁊ hoc est quod notat. 96. di. c. Duo q̄dem: vbi sic habet. Auꝶ nō tam preciosius plumbo: q̄ȝ regia potestate sit ordo sacerdotalis altior. ⁊ eadem di. in. c. Quis dubitet. sic d̄r. Quis dubitet sacerdotes x̄pi regum ⁊ p̄ncipum omniumq̄ȝ fideliū patres ⁊ magistros censeri. ¶ Secūdo possumus ꝓbare excellentiam dignitatis sacerdotalis auctoritate. Nam Pe. 2. sue p̄me epistole sacerdotib⁹ ait. Uos estis genus electū: regale sacerdotiū: gēs sancta: populus acquisitōis. ⁊ ecclesiastici. 7. c. d̄r. Honora deū ⁊ honorifica sacerdotes. ⁊. Isa. 61. c. scribit sic de sacerdotib⁹. Uos sacerdotes dn̄i vocabimini mīstri dei nr̄i dicet vobis. ⁊. xi. q. 3. in. c. Absit. Antherius papa ait. Absit vt quicq̄ȝ sinistrum de his arbitremur qui apostolico gradu succedētes x̄pi corp⁹ sacro ore ꝯficiūt: p quos nos x̄piani sumus qui claues regni celoꝶ habētes an̄ iudicij diem iudicāt. In veteri quidē lege h̄r. Quicunq̄ȝ sacerdotib⁹ nō obtempasset: aut extra castra positus lapidabat a populo: aut gladio ceruice s̄biecta ꝯtemptum expiabat cruore. Et Hiero. ad rusticū monachū sic de sacerdotib⁹ scribit. Nō est humilitatis mee: neq̄ȝ mēsure iudicare de ceteris: neq̄ȝ de ministris ecclesiaꝶ sinistrū quippiā dicere: que v̄ba notāt. 6. q. i. c. Sacerdotes. Telosorus papa ait. Sacerdotes q̄ ꝓprio ore corpus dn̄i ꝯficiūt ab omnib⁹ sūt timēdi ⁊ obediēdi: nō dilacerādi: aut detrahēdi. ⁊. 2. q. 3. c. Sacerdotibus. Gregori⁹ Mauricio imperatori sic scribit. Sacerdotibus nō ex terrena potestate dn̄s noster citius indignet s̄ excellēti ꝯsideratiōe ꝓpter eum: cui⁹ sūt serui: ita eis dn̄etur: vt etiam debitam reuerētiam impediat. Nam in diuinis eloquiis sacerdotes aliq̄n dij aliq̄n angeli nūcupātur. vn̄ ⁊ ad Moysem de eo qui ad iuramentum deducēdus est dicit. applica istum ad deos videlicet ad sacerdotes. ⁊ rursum scriptum est. Diis nō detrahes. s. sacerdotibus. ⁊ ꝓpheta. Labia sacerdotis custodiūt sciētiā ⁊ iusticiā ⁊ legē req̄rūt ex ore eius: quia angeli dn̄i exercituū est. Quid igitur mirum si pietas nr̄a dignetur eos honorare: quibus i suo eloquio honorem tribuēs eos aut angelos aut deos etiam ipse appellat ds Hec ille. ¶ Tertio possumus ꝓbare excellētiā sacerdotalis dignitatis exēplo Legimus nāq̄ȝ multos x̄pianissimos imperatores nō indignatos s̄biacere se sacerdotibus. In quorum numero fuit ille piissimus Theodosi⁹: de quo scribitur in historia tripartita. Hic aūt cum audisset apud Tesalonicam ciuitatem quosdam iudices fuisse lapidatos indignatus omnes pariter iussit interimi. vbi. 7. millia sunt occisi nullo precedēte iudicio. Cū v̄o Mediolanum venisset: ⁊ solēniter in sacrū voluisset intrare templum occurrit ei

Ambrosius epūs foris ad ianuas: et sic ingredientez his sermonibus a sacris liminibus prohibuit incessu. Nescis miser imperator perpetrate a te necis quanta sit magnitudo. neqz post causam tanti furoris mens tua molem presumptionis agnoscit: sed forte recognitionem peccati prohibet potestas imperij. decet tamen vt vincat ratio potestatem. Quibus igitur oculis aspicies comunis dñi templum: quibus calcatis pedibus sanctum illius pauimentum: quomodo manus extendes: de quibus adhuc sanguis stillat inocuus. Recede recede: ne secundo pecca to priorem nequitiam augere contemnas. Audiens hos sermones imperator gemens et flens ad regalia remeauit. cumqz octo menses transissent: appropinquauit natiuitatis dñi festiuitas. Imperator autem satis angustiabatur: quem videns Ruffinus tunc magister militum: et imperatoris familiarissimus: causaz sue tristitie quesiuit. qua cognita Ruffinus ad Ambrosium precit: quem cum ambrosius vidisset: mox ait. Impudentiam canum imitatus es o Ruffine. Ego dico tibi: quoniam imperatorem ingredi limina sacra prohibeo. que mox ruffinus imperatori retulit. at imperator in media iam platea pergo inquit: et iustas in facie suscipiam contumelias. Et veniens ad antistitem supplicabat vt vincula eius solueret dicens. Tuum autem est docere: meum autem est suscipere. Cui Ambrosius iniunxit vt legem conderet: ne quis sententiam mortis posset dare animo irato. sed transacto dierz numero .30. quod et fecit: sicqz lachrimosus et dolens cum humilitate ad ecclesiaz est introductus seruans in omnibus reuerentiam antistiti ambrosio. Quid de Constantino imperatore dicemus: qui post susceptum baptisma sacerdotes honorare studuit. Nam de ipso scribitur. 96. di. c. In scripturis. In scripturis narrat Constantinus imperator dixisse vere si proprijs oculis vidisset sacerdotem dei: aut aliquem eorz qui monastico habitu circumcincti sunt peccantem clamidem meam explicarem: et cooperirem eum: ne ab aliquo videretur .xi. q. prima in. c. sacerdotibus sic habetur: vt ecclesiastica testatur historia: quia cum pie memorie Constantino principi scripto ablate accusationes contra epos fuissent: libellos quidem accusationis accepit: et eos scz qui accusati fuerant: epos conuocans in eorz conspectu libellos quos acceperat incendit dicens. Ite et inter vos causas vestras disponite: quia dignum non est: vt nos iudicemus deos. In qua sententia sibi magis ex humilitate: quam illis aliquid prestitit ex reuerentia impensa. Ante eum quippe pagani in rep. principes ferunt: qui verz deum nescientes deos ligneos et lapideos colebant et tamen eorz sacerdotibus magnum honorem tribuebant: et ne multa dicamus: efficacissimum est exemplum xpi: de quo Cyprianus carthaginensis. 93. di. c. Dñs ait sic. Dñs noster Jesus xpus rex et iudex vsqz ad passionis horam seruauit honorem pontificibus et sacerdotibus. Nam cum leprosum mundasset: dixit ei. vade ostende te sacerdotibus. Sacerdotem adhuc appellans quem sciebat esse sacri legum. Item cum subditus passioni alapam accepissz nihil contumeliose locutus est in personam pontificis. Ex quibus omnibus clare deprehenditur papalissimam esse sacerdotalem

dignitatem: qui non debent xpiani eẽ
infesti. quoniam vt dicit. 7.q. pma.c.
Nulli. dominũ crucifigũt qui eum in
suis sacerdotibus persequunt: sic facie
bant antiqui tyrãni ⁊ inimici christi:
quos tamen diuina manus impunes
non permisit abire.

SEcũdum ꝑuilegiũ beati Silue
stri dicit sacerdotalis sblimitas
quia fuit ipse non tantũ sacerdos: sed
etiam magnus. Nam mortuo epo
melchiade epo vrbis Rome Silue
ster: ab omni plebe in sũmum pontifi
cem est electus. vbi sciendum est ꝙ
in nouo testamento xpus instituit tri
plicem gradum sacerdotis.

Prim⁹ est inferioꝝ.
Secũd⁹ est epoꝝ.
Terti⁹ est pontificũ maioꝝ.

¶ Primus gradus sacerdotis ꝯstitu
tus a xpo est gradus sacerdotũ inferi
oꝝ. Nam habuit dominus. 72. disci
pulos: quibus succedunt presbri: qui
sunt maiores in auxilium operis: vt
notatur. 95. di. c. Olim.

¶ Secundus gradus est epoꝝ: qui
sacerdote maiores respectu alioꝝ infe
riorum dici possunt. hi locum. 12. apo
stolorum tenent in ecclesia: sicut patet
.68. di. in c. Quorum vices. ⁊. 12. q. i.
in. c. Uidentes.

¶ Tertius gradus est pontificũ ma
ximorum. Nam dominus super ali
os elegit Petrum in sũmum sacerdo
tem: sicut notatur di. 19. in. c. Ita dñs
noster. ⁊ 21. di. in. c. In nouo testamẽ
to. ⁊ habetur in eadem di. c. Cleros.
vbi etiam dicit ꝙ talis gradus serua
tus est in veteri lege. vbi Aaron sum
mus sacerdos fuisse tradit: ⁊ filij eius
sacerdotes minores fuerunt. Talis
etiam discretio a gentilibus maxime
introducta est: quia suos sacerdotes
flãmes a filo quod portabãt in capite
alios simpliciter flãmes: alios archi
flãmes appellabant: quante autem ꝑ
eminentie sit maximi pontificat⁹ gra
dus ostendit Agatho papa. 19. di. in
.c. Sic omnis. vbi sic dicit. Omnis
apostolice sedis sanctiones accipiẽde
sunt tãq̃ ipsius diuina voce Petri af
firmãte. Quisquis catholice ad papa
lem celsitudinem sblimat: ipse est Pe
tri successor: ipse vicarius xpi: ipse est:
cui totus mundus deuote est sbiectus
⁊ licet sit magna potestas imperialis
longe tamen nobilior est facultas põ
tificalis. ⁊ ideo scribitur de maioritate
⁊ obedientia. in. c. Solite. Fecit deus
duo magna luminaria in firmamẽto
celi: luminare maius: vt preesset dici:
⁊ lũinare min⁹ vt peesset nocti: vtrũq̃
magnũ. sed alteꝝ maius. Ad firmamẽtũ
igitur celi: hoc est vniuersalis ecclesia
fecit deus duo magna luminaria. i.
duas instituit dignitates: que sunt põ
tificalis dignitas ⁊ regalis potestas
sed illa que preest diebus. i. spũalibus
maior est. que vo carnalibus minor.
vt quanta est inter solẽ ⁊ lunã tanta
est inter pontifices ⁊ reges differẽtia
cognoscat. Hec ille. Multa adduci
possunt ad ꝓbandũ ea que dicimus
que causa breuitatis omittimus ꝯclu
dẽtes sũmum pontificem excellere di
gnitate ac auctoritate quoscũq̃ siue
temporali siue in spirituali statu exal
tatos ⁊ honoratos.

TErtium ꝑuilegium beati Silue
stri dicitur sacerdalis sanctitas.

quia dieb⁹ suis placuit deo tota vita
sanctoꝝ est dies. vñ pma ad thesalo.
apostolus ait. Omnes vos filij lucis
estis. Tria naq; dum esset pontifex:
vt placeret deo exercere voluit beat⁹
Siluester.

Primo pascere populum exẽplo.
Secũdo pascere populũ ṽbo.
Tertio pascere populum tp̄ali sbsidio

Primo voluit pascere populũ exẽ
plo. Nam adeo fide ⁊ morib⁹ resplẽ
debat: vt non solum a xp̄ianis: verum
etiam a paganis miro diligebat affe
ctu. Secũdo voluit pascere populũ
verbo: quia sepius vultu angelico xp̄z
filium dei predicabat: xp̄ianos ꝯforta
bat: vt in fide stabiles permanerent:
⁊ Constantinum de fidei sacramentis
plene docuit ⁊ instruxit. Ut enim dr̄
in eius legenda: persequente ipso Cõ
stantino xp̄ianos exiuit Siluester de
vrbe: ac in quodam monte cum suis
clericis mansit. Cum Constantin⁹ in
mirabilem lepram incidisset: ad ꝯsiliũ
pontificum idoloꝝ adducta erant
tria millia pueroꝝ: vt eos occidi fa
ceret: ⁊ se in eoꝝ sanguine recenti
⁊ calido balnearet. egrediente eo ad
locum vbi balneum preparari debe
bat: matres pueroꝝ obuiabant: mi
serabiliterq; lachrimis vlulabant. Cõ
stantinus iussit stare currum: ⁊ erigẽs
dixit. Audite me omnes qui statis hic
Dignitas imperij Romani de fonte
nascitur pietatis: que hanc etiam legẽ
dedit vt capitali sententia sbderet q̄
cũq; in bello aliquem occidisset infã
tem. quanta ergo erit crudelitas: vt
hoc nostris faciamus filiis: quod nos
prohibuimus alienis. Meli⁹ est ergo
mori salua vita innocentum: q̄z p eoꝝ
interitum vitam recuperare crudelẽ.
Iussit ergo vt matribus suis pueri ⁊
dona plurima preberentur. Sequẽti
ṽo nocte Petrus ⁊ Paulus apparue
runt ei dicentes. Quoniam exhorrui
sti sanguinis effusionez: misit nos do
minus Iesus christus dare tibi recu
perande sanitatis consilium. Silue
strum ergo episcopum qui apud mõ
tem sirapti latitat accersire. Hic tibi
piscinam ostendet: in qua imersus ter
ab omni curaberis lepre morbo. Eui
gilans statim Constantinus misit mĩ
lites ad Siluestrum: quos videns ad
palmam martirij credidit se vocari.
Presentatus tandem Constãtino au
diuit per ordinem sui somnij visionez
Percunctanti Constantino q̄ essent
qui sibi apparuerunt duo dij. R̄ndit
Siluester esse xp̄i apostolos ⁊ non
deos: quoꝝ imagines offerri fecit
Siluester. ⁊ imperator tales esse qui
sibi apparuerũt exclamauit. Siluester
autem eum cathacuminũ fecit: ⁊ vni⁹
ebdomade ieiunium indixit sibi ⁊ car
ceres aperiri monuit. Cumq; in aquã
descendisset baptismatis: ibi admira
bilis splendor emicuit: sicq; mundus
exiuit: ⁊ Christum vidisse se asseruit.
Ipsa autem die sui baptismatis mul
ta ad ampliationem cultus Christi
statuit ⁊ ordinauit.

Tertio voluit beatus Siluester
pascere populum temporali subsidio.
Scribit nanq; in sua legẽda q̄ omni
um orphanoꝝ viduarum ⁊ paupe
rum nomina in scriptis habebat: ⁊
omnibus necessaria ꝓuidebat. Fecit
etiam multa signa viuens qui mũdũ

ſprcuerat cum omnibus ſuis ꝯcupi
ſcētiis. vnde ⁊ in fine obdormiuit in
domino: cuius exemplo animentur
ſacerdotes: vt ſicut illi conformes ſūt
in dignitate: ita eum ſtudeant ſequi
in vite ſanctitate: ⁊ tāto magiſ omneſ
obligantur deo ad rōnem reddendā
qui ab ipſo plura dona ſuſcipiūt: qui
ideo multo plura contulit beneficia:
vt ei ſeruientes magis exaltentur in
regno celorum: in quo viuit ⁊ regnat
Amen.

¶ In circūciſiōe domini. Sermo de
eadem.

Fruct⁹. 27. Jeſus eſt circunciſus.

POſtq̄ ꝯſūmati ſunt dies
octo: vt circūcideret puer
Scribunt hec v̾ba Luce
2. in euāgelio hodierno.
Ardens amor Jeſu xp̄i ipſi⁹ mentem
pulſare cepit in etate tenella ⁊ infātili
vt humano generi paſſionis ſue bn̄fi
cia inciperet diſpenſare. Octaua nāq̄
die ſanguinem ſuum fudit in circūciſi
one apparens velut peccator circūciſi
onis legi ſbiectus: cum tamen mund⁹
fuerit ab omni ſorde: ⁊ quia pium eſt
contemplare: qualiter puerulus ille la
chrimis circūcidebatur. idcirco in p̄nti
ſermone de ipſiuſ circūciſione dicturi
ſumus ꝓponentes fructū. Jeſus eſt cir
cūciſus. Ad cuius explanationē tres
ꝯcluſiones notabim⁹.

Prima dicitur inſtitutiōis.
Secūda dicit obſeruationis.
Tertia dicit ceſſatiōis.

¶ De ſacramētū circūciſiōiſ ꝯueniēter
fuit inſtitutum. c. i.

PRima ꝯcluſio dicitur inſtitutio
nis. in q̄ dicim⁹ circūciſionis ſa
cramentum ꝯuenienter fuiſſe inſtitu
tum: quia deus illud inſtituit: ſicut p3
gn̄. 17. vbi ſic habet. Circūcidetur ex
vobis omne maſculinum. ⁊ circūcide
tis carnem prepucij veſtri: vt in ſignū
ſit federis inter me ⁊ vos. Infans. 8.
dierum circūcidetur ex vobis. Huiuſ
autem inſtitutionis ꝯueniētia triplex
aſſignat a Ricar. in. 4°. di. p̄ma.

Prima eſt ratione morbi.
Secunda eſt rōne temporis.
Tertia eſt rōne perſone.

¶ Prima ꝯueniētia eſt rōne morbi:
contra quem circūciſio fuit inſtituta:
qui erat peccatu3 originale: qđ exp̄ſſe
repreſentabat circūciſio: ⁊ quantum
ad cauſam ⁊ quantum ad ꝓceſſum: ⁊
quantum ad effectum. Contrahitur
enim peccatum originale per pagati
onem libidinoſam: quam cauſam cir
cūciſio repreſentabat rōne morbi: in
quo fiebat: quod deſeruit virtuti ge
neratiue. ꝓceſſus autē fuit circularis
quia vt dicit Anſelmus: p̄mo pſona
corrumpit naturam; deinde natura p
ſonam: quem ꝓceſſum repn̄tabat cir
cūciſio per circularem pellicule inciſi
onem. Effectus vero eſt ſuperabūdā
tia ꝯcupiſcentie quē repn̄tabat ſupflui
tas pellis ab iſto membro ſeparabat
ideo nō tantum cauſam ⁊ ꝓceſſus ⁊
effectus originalis peccati: ſed etiam
deletio per circūciſionē ſignificabat

¶ Secunda ꝯuenientia fuit ratione
temporis in quo inſtituta fuit circūci
ſio. Erat enim quedam diſpoſitio ad
ſuſcipiendum legem: ⁊ ad diſtinguen
dum populum cui danda erat lex ab
aliis populis: ⁊ ideo anteq̄ lex daret
d3 iſtitui. Fuit etiā inſtituta circūciſio

ad significandum populum qui esset
deo peculiaris: ⁊ sui cultus mancipan
dus. ¶ Tertia conuenientia dicitur rōe
persone: cui data fuit: qui fuit Abraā
de quo dicitur genesis .17. Tulit autē
Abraam Jsmaelem filium suum: ⁊
omnes vernaculos dom⁹ sue: vniuer
sosq; quos emerat cūctos mares ex
omnibus vilis domus sue: ⁊ circūci
dit carnem preputij sui: ⁊ Jsmael fili⁹
eius .12. annos. impleuerat temp⁹ cir
cūcisionis sue. eadem die circūcisus ē
Abraam ⁊ Jsmael filius eius: ⁊ oēs
viri domus illius tam vernaculi: q̄z
emticij ⁊ alienigene pariter circumcisi
sunt. Jpse equidem Abraam post di
luuium spūalius se diuino cultui mā
cipauit. vñ exiuit de terra sua: ⁊ de co
gnatione: vt se ab infidelibus separa
retur. vt habetur genesis .12. capitulo
a quo erat descensurus: qui populus
legem scriptam erat suscepturus: ⁊ de
cuius genere nasciturus erat sanctus
sanctorum. ⁊ hoc est quod dicit apo
stolus Ro. 4. Signum accepit circū
cisionis signaculum iusticie fidei: que
est in preputio. vt sit pater omnium
credentium: huic dixerat de⁹ genesis
.12. capitulo. Faciam te in gentē ma
gnam ⁊ benedicam tibi: ⁊ magnifica
bo nomen tuum: erisq; benedictus.
Benedicam benedicentib⁹ tibi: ⁊ ma
ledicā maledicētibus tibi: atq; benedi
centur vniuerse cognationes terre. de
cuius ꝓmissionibus a deo sibi factis
plenius suo loco dicemus. nunc ꝯo
hoc tantum ꝯcludere sufficiat ꝙ circū
cisionis mandatum Abrae de⁹ dedit
quia erat fidelissimus: amicissimus:
⁊ obedientissim⁹: sicut patet legentib⁹
sacram scripturam.

¶ Qr obseruatus est debitus ordo in
instrumento circūcisionis. c. 2.

SEcunda conclusio dicit obser
uationis. Obseruatus etenim ē
debitus ordo in huius sacramēti dis
pensatione: quia fiebat cum debito in
strumento. s. cum cultello paterno.
vnde Josue. 5 capitulo ait. Fac tibi
cultros lapideos ⁊ circumcide filios
israel. vbi dicit Ricardus ꝙ hoc non
erat necessarium nisi in casu specia
li. Et secundum Ugonem libro p̄mo
de sacramentis. parte. 12. c. 2. Cultell⁹
de petra factus significat xp̄s. de quo
dicit apostol⁹ 1. cor. 10. Petra erat xp̄s
propter quem ab electis omnis erat
abscindenda corruptio. Fiebat insup
circūcisio octaua die: vt patz ex dictis
in p̄ma ꝯclusione. Et si dicatur. Hoc
non est verum: quia habetur Josue
q̄nto. Populus qui nat⁹ est in deser
to hic per quadraginta ānos in itinē
latissime solitudinis incircūcisus fuit:
⁊ postea circūcisi sunt a Josue in gal
gala: ⁊ ista dilatio circūcisionis non
secundum legem eis fuisse imputata
in peccatum. Respondet Ric. ex glo.
augustini: ꝙ cum illis fuit dispēsatuz
inspiratione diuina triplici de causa:
vt non tenerētur circūcidi in deserto:
.s. vt habeť numeroꝝ. 9. qñ nubes
eleuabantur de tabernaculo debebāt
proficisci: ⁊ quia non presciebant factu
ram eleuationem nubis: ⁊ non potu
issent sine nimio grauamine ꝓficisci:
quando de nouo essent circuncisi: iō
dispensatum fuit cum eis: vt nō tene
rētur circūcidi in deserto: ⁊ etiam q̄a
dum erant in deserto in quo non alij

habitabāt cum eis: erant sufficienter distincti ab aliis populis. Quare aūt circūcisio fiebat octaua die: triplex rō assignari potest.

Prima ratio est ſm intellectum tropologicū.
Secūda rō ē ſz intellectū anologicū.
Tertia rō ē ſm intellectū historicū.

Prima ratio est ſm intellectū tropologicū: ⁊ est ista vt octo dies accipiantur ꝑ octo que requirunt ad circūcisionem spiritualem.

Primū est peccati cognitio.
Secūdū ē ꝓpositū discernēdi malū. ⁊ faciendi bonum.
Tertiū est pudor de peccato.
Quartū est timor de futuro iudicio.
Quintum est ꝯtritio.
Sextum est confessio.
Septimum est spes venie.
Octauum est satisfactio.

In quibus omnibus velut in octo diebus peccator iustificatur.

Secūda ratio est ſm intellectum anologicum: quam tangit Ugo li. ꝑmo de sacramētis. c. z. dicens. Octenarius in sacra scriptura aliquando tempus reserationis significat: quod post pn̄tem septem dieb⁹ currit vitā sequitur aliquando tempus gratie: in qua quasi post sabbatum legis eterna bona deo seruientib⁹ ꝓmittunt. merito q̄ circūcisio iussa ē fieri octaua die vt ostenderetur ꝙ in tempore gratie corda circuncidenda erant per emundationez iniquitatis: ⁊ in tempore resurrectionis corpa per dispositionem corruptionis.

Tertia ratio est ſm intellectum historicū: seu litteralē. Nā sicut dic rabi Moyses maximus phs ⁊ theologus iudeus. puer in septem diebus tante teneritudinis est: quante est adhuc in vtero matris. In octaua autem die fortificatur ⁊ solidatur: ⁊ ideo noluit deus ante octauū diē circūcidi: ne ob nimiam teneritudinez nimiū lederet: ⁊ ne parētes: quoꝝ amor per ꝓcessum temporis crescit ad filios: sbtraherent filios a circuncisione: noluit ꝙ vltra octauum diem differret. Sed circa hoc contingit dubitare. quia vt dicit Ugo de sacramentis. vbi s. ꝙ aliꝗ q̄ ante diem octauum decedebāt saluabant in fide parentum qui ante octauam diem non debebāt circūcidi. Et magister sententiaꝝ ꝯtrariū videtur sentire di. ꝑma quarti. vbi dicit ꝙ necessitate mortis añ octauā diē circūcidebant. Ad quorum ꝯcordiam dicit Ric. ꝙ circūcisio fiebat ex necessitate mortis añ octauam diem solum habebat effectum: ⁊ tamen si non fiebat propter timorem ne acceleretur mors pueri: puer saluabatur in fide parētū vnde dicit Ric. ꝙ non est ꝯsentiendū magistro ꝙ tales peribant sicut paruuli: qui modo moriuntur ante baptismum. Noluit enim deus puerum obligari ad circūcisionem añ octauaz diem. Si autem queratur quare mulieres non circūcidebāt: assignari possunt plures rōnes. Prima rō est Alex. de ales in quarto volumine sūme sue ⁊ Ric. in declaratione lr̄e. s. quia corruptio nature per quam peccatū originale ꝯtrahit ꝑncipalius fuit a viro q̄z a muliere. Nam si Adam non peccasset postq̄z Eua peccauerit: peccatū originale ꝑles eius non contraxisset.

Secūda rō eſt eorūdem. quia mulieri
membrum generatiue deſeruiens nō
eſt aptum circūciſioni: ſicut virile mē
brum. Tertia rō ſm eoſdem eſt: ꝙ
circūciſio data fuit in ſignū diſtincti
uum. ⁊ q̃a vir eſt caput mulieris: vt
dr̃ p̃ma cor. 9. ideo ſufficiebat ad po
puli fidelis diſtinctionē ſignaculum
datum viris. Ugo ꝟo de ſacramētiſ
libro p̃mo. parte. iz. aliā aſſignat rōnē
dicenſ ꝙ in ſacra ſcriptura ꝑ maſculū
ſexum animam: per muliebre ꝟo car
nem ſignificare ſolet: vt oſtenderetur
ꝙ illa exterior circūciſio animabꝰ ſan
ctificationē ꝯtulit. ſꝫ carni nō abſtulit
corruptionē.

Q̄ ꝯuenieter multis rōibꝰ ceſſare
debuit circūciſio. c. z.

Tertia ꝯcluſio dr̃ ceſſatiōis. vbi
de ceſſatione circūciſionis inq̄
rere debemus ⁊ ꝯſiderare ꝑmaxime
tria. Primum rōnis euidentia.
Secūdū temporis circūſtantia.
Tertiū digna obſeruātia.

Primū ꝯſiderādū dr̃ rōnis euidē
tia. ſ. q̄re rōne circūciſio debuit ceſſare
ſm illud apo. ad galla. 5. Si circunci
dimini: xp̄s vobis nil ꝓderit. ⁊ ad h̄
rn̄det Alex. de ales in quarto voluie
ſūme ⁊ Ric. vt ſ. q̃a ſic apo. p̃ma cor.
. iz. Cū venerit q̄d ꝑfectum eſt euacua
bit̄ q̄d ex parte eſt. Sed baptiſmū eſt
ꝑfectior medicina q̄ꝫ circūciſio ⁊ q̄ꝫtū
ad ſignificationē: ⁊ quantum ad gl̄ie
collationē: ⁊ etiā quantum ad ampli
orem ſui oſtenſionē. Significat enim
ſanatorē morbi expreſſiꝰ ⁊ ꝯfert grāꝫ
abūdātius: ⁊ etiam q̃a eſt ſacrametū
ꝯmune: q̃a ſibi nō appropriat nec ſexū
nec gētem. vnde ad galla. z. apo. ait
Quicūq̄ꝫ in xp̄o baptizati eſtis: xp̄m
induiſtis. nō eſt iudeꝰ nec grecꝰ. nō ē
ſeruus nec liber. nō eſt maſculꝰ nec fe
mina: omnes vos vnū eſtis in xp̄o:
ideo nō eſt amplius circūciſio ꝯueniēſ
nec neceſſaria.

Secūdū ꝯſiderandū dr̃ tp̄is circū
ſtātia. Nam vt dicit Ricar. legalia
habuerūt ꝟtutem ſuam: ⁊ ſeruari de
buerunt vſq̄ꝫ ad paſſionem xp̄i: ſꝫ in
paſſione xp̄i vim ſuam amiſerūt. Cui
atteſtat̄ quod dicit ſaluator Jo. 19.
Conſūmatum eſt: tn̄ poſt paſſionem
an̄ tempus diuulgati euangelij licitū
fuit illis qui de iudeis ꝯuertebantur
ad fidem ſeruare legalia: nō ſpem po
nendo in eis: ſꝫ ad euitandū ſcandalū
⁊ vt lex deduceret̄ ad tumulū cū ho
nore: ne quaſi ac ſi ſemper mala vide
ret̄ repudiare. Poſt tēpus ꝟo diuul
gati euangelij nulli fuit licitum ſerua
re illa legalia. Hinc eſt quod pau. vt
habet̄ actuū. 6. circūcidit Thimotheū
quia nondū erat diuulgatū euāgeli
um: ⁊ ne iudeum ſcandalizaret: ⁊ q̃a
Thimotheus erat de matre iudea: Ti
tus ꝟo q̃a ſimpliciter erat gentilis:
circūcidere noluit: vt in circūciſione
Thimothei oſtēderet ſacramēta lega
lia non debere damnari: ⁊ in hoc q̃a
Titum circūcidere noluit: vt oſtēdēt
ea non eſſe neceſſaria.

Tertium ꝯſiderandū dr̃ digna ob
ſeruantia. Uoluit enim dn̄s noſter
Jeſus xp̄s dignam cicūciſionis legeꝫ
obſeruare: q̄d ꝯuenienter factū oñdit
Alex. in quarto ꝓp̄t ſex cauſas. p̃ma
cauſa. eſt: vt oſtenderet ſe eſſe filium
Abrae: cui data eſt circūciſio: ⁊ cui p̄
dictū erat gn̄. zz. Bn̄dicent̄ in ſemine

tuo omnes gentes. Semen autem istud est xps. vt dicitur ad galla. 4. vnde cum tota posterioritas Abrae circũcideretur: non crederetur xps esse filius Abrae: nec ille in quo implēde erāt ꝑmissiones: nisi fuisset circũcisus
Secũda causa fuit vt per sbiectionē suam nō a seruitute legis absolueret
Tertia causa quia noluit soluere legē sed adimplere ⁊ terminare. Quarta causa fuit vt se ostenderet ꝑncipium ⁊ causam sanctificationis que fiebat per tria remedia contra peccatum .s. per sacrificia a tempore abel vsqꝫ ad abraam. per circũcisionem ab abraaꝫ vsqꝫ ad xpm. a xpo per baptismum in nouo testamento. vnde decuit xpm esse baptizatum ⁊ circũcisum ⁊ oblatum. Quinta causa fuit vt esset frāt iudeorum: vt ostenderet se esse illum de quo Moyses dixit. Prophetam suscitabit vobis deus de fratribus vestris: ipsum audite. deuterono. 18.
Sexta causa fuit vt iudei occasioneꝫ haberent ipsum non recipiendi: nisi esset circũcisus. Uide ergo o rationalis creatura quanta fuit hodie humilitas incarnati filij dei. Intuere quāta sit caritas eius qui non propter se sed propter te voluit circuncidi. Contemplare qualiter hodie innocens sanguinem cepit effundere. Inspice quādo accipitur ex manibus matris: vt ducatur ad circũcisionem. Audi matrem dicentem Joseph: qui forte eum portabat. Sit tibi cōmissus filius meus paruulus: vt q̃ leuius fieri possit circũcidatur. O virgo sanctissima ⁊ de filio tuo tenera quid facies quando filium tuum videbis a planta pedis vsqꝫ ad caput totaliter vulneratum. sanguine irrigatum. Remanet in tuguriolo mater expectans filium circũcisum. o anima fidelis compatere dilectu tuo quando circũcidebatur: plorabat: flebat lachrimabat clamabat dicens. a. a. a. quasi anima mea ꝓpter tua peccata hāc penam sustineo: ꝓpter tua peccata sanguinem fundo o anima: sed multo maiora ꝑ te facere sum paratꝰ quia amore tuo langueo: amore tuo vulnerari ⁊ crucifigi ꝯcupisco. Sed tempus expecto conueniens ⁊ idoneum. Reportatur filius matri: quem plangentem pre dolore ipsa stringit ad pectus: consolatur eum blanditiis virgo piissima: ⁊ lacte pascit virgineo ei tamen dicere poterat ⁊ non sine lachrimis. O sacratissime fili: in quo nullum reperietur peccatum: hodie propter peccatores tanq̃ peccator es vulneratus: hodie de tuo corpore cũ dolore sanguis effluxit. hodie violētā penam ꝑ hominibꝰ sbire cepisti. o fili mi delicate. ⁊ huiusmodi verbis dilectum Jesum osculādo alloquebatur. Nos vero matrem cum filio venere mur: ipsamqꝫ matreꝫ deprecemur humiliter vt dignet filium suum nobis propicium facere per meritum sue circuncisionis: qui est benedictus in secula. Amen.

In festo epiphanie. sermo de eadē fructus. 28. Jesum adorant reges.

Vidimus stellam eius in oriente: ⁊ venimꝰ adorare eum. Scribuntur hec vba Mat. 2. c. ⁊ in euangelio pn̄tis solēnitatis. Ne putarent homines xpm non esse deum: huius

natiuitas a pastoribus tanq̃ a simplicibus fuerat reuelata: aduocati sunt reges ⁊ sapiẽtes premoniti miraculo nouo stelle apparentis: qui xp̃m natũ in hierusalem querũt adorare: ipsũq; ibi non inuenientes non desisterunt accepto ꝓposito exeũtes hierosolimã stelle ducatum secuti sunt: que illos ad presepium duxit: vbi xp̃m videntes pãnorum vilium paupertate conclusum tanq̃ deum ꝓ hominum salute incarnatum sunt venerati. Hoc nobis sacramentum pie contemplandum ꝓponit hodie sãcta mater ecclesia: vbi ⁊ nos studia nostra debemus apponere: vt simul cum his regibus xp̃um inueniamus dicentes cum ipsis. Uidimus stellam eius in oriente.i. spũs sancti gratiam: qua illustrati sumus per patriarcharum oracula: per ꝓphetarum testimonia: ac per sanctorum omniu; documenta: vt cognoscam⁹ xp̃um filium dei affectuosa mente a nobis fore colẽdũ: ⁊ venim⁹ adorare eum. in quibus verbis fruct⁹ occurrit declarand⁹: qui ẽ Jesum adorant reges. Pro cuius intelligentia de his rebus tria misteria ɔsiderabimus.

Primum dr̃ illuminatio.
Secũdũ dr̃ affectio.
Tertium dr̃ deuotio.

¶ Ca. Magi illuminati fuerunt apparitione stelle.c.i.

PRimum misterium ɔtemplandu; dicitur illuminatio. de quo fit mentio in euangelio: ꝙ magi isti fuerunt illuminati vt crederẽt in xp̃m apparente eis stella miraculi: vbi tres ɔclusiones sunt notande.

Prima dr̃ nominationis.
Secũda dr̃ apparitionis.
Tertia dr̃ ɔditionis.

¶ Prima ɔclusio dicitur nominationis. Jsti enim reges nominant̃ magi.i. malefici. vnde Exodi.8. malefici Pharaonis dicuntur magi. Dicit.n. Brisostimus istos fuisse maleficos: ſ; postea conuersos: quibus dominus voluit natiuitatem suam reuelare: vl' dicuntur magi quasi illusores: quia Herodem illuserunt. Rabanus vero dicit magi sunt qui de singulis reb⁹ philosophantur. vnde magus idem est quod sapiens. Nam perse magus hebraice scriba. grece philosophus. latine vero sapiens dicitur. vnde ⁊ magi quasi sapientia magni. De his sic dicit Remigius. Sciendum est aũt ꝙ varia est de magis opinio. Quidã enim dicunt eos fuisse caldeos: ⁊ caldei pro deo stellam colebant: ⁊ idcirco dixerunt ꝙ nuncupatio eorum deorum ostenderit verum deum natu; Alij dicunt persas eos fuisse. Nonnulli dicunt illos de vltimis finibus terre fuisse. alij vero asserunt eos fuisse nepotes Balaam: quod magis est credendum. Balaam enim inter cetera que ꝓphetauit dicit numeri.24. Orietur stella ex Jacob. ⁊ exurget homo de Jsrael. Jlli uero hanc ꝓphetiam mox ut uiderunt stellam nouam intellexerunt regem natu; ⁊ uenerũt. Hec Remigius.

¶ Secunda conclusio dicitur apparitionis. secundum enim ꝙ dicit Brisostimus super Mat. quidam secretorum inspectores de genere Balaam elegerunt de se ipsis duodecim. ⁊ si quis moriebatur: filius eius: aut

aliquis ꝓpinquoꝝ in eius loco sbstitu
ebat: vt p singulos ānos certo tēpore
super montem victorialem ascēdebāt:
vbi tribus diebus orabant deum: vt
eis stellam illam quam Balaam pre
dixerat ostenderet. Quadam vice dū
sic ibi manerent tres reges: stella qdā
ad eos super montem venit: que ha
bebat formam pulcherrimi pueri: sup
cuius caput crux splendebat: que ma
gis allocuta est dicens. Ite velocius
in terrā iuda: et regem quem queritis
natum inuenietis.

Tertia ꝯclusio dicit̄ ꝯditionis. Fue
re nāqꝫ ſm Remigium multi qui di
xerunt stellam illam spiritū sanctum
fuisse: quia sicut discipulis in flāma
ignis apparuit: ita et his regibꝰ in spe
stelle. Alij autem dixerunt fuisse an
gelum. Sed vera doctorum opinio ē
ꝙ fuit stella realiter de nouo creata.
vnde glo. super illo vbo. Uidimus
stellam eius dicit ꝓpriam: quia hanc
creauit ad ostensionem. Dicunt tamē
sācti ꝙ hec stella ab aliis differebat in
multis. Prima differentia erat: quia
ſm glo. super Mat. differebat in ori
gine: quia alie facte sunt in mūdi pn
cipio: hec vero de nouo creata est. Se
cūda differentia est quia differebat i
officio: quia alie stelle facte sūt vt sint
in signa tempora: hec autē vt magis
viam preberet. Tertia differentia erat
quia differebat in duratione: qa alie
stelle sunt perpetue: hec autem ꝯpleto
officio suo rediit in preiacentem mate
riam. Quarta differentia erat: quia
secūdum Fulgentiū differebat in situ
quia non erat localiter sita in firma
mento: sed pendebat in meditullio ae
ris ꝓxima terre. Quinta differentia
erat: quia differebat i fulgore: quia ce
teris erat splēdidior: et in meridie splē
didissima apparebat: nec splendorem
eius splendor solis poterat occultare
Sexta differentia erat: qa differebat
in motu: qa precedebat magos motu
viatoris. Non enim mouebat̄ motu
circulari: sed quasi motu ꝓgressiuo.
Septima differentia erat: quia diffe
rebat secundum Crisostimum in oc
cultatione et apparitione: quia aliquā
do apparebat̄: aliquando occultabat̄
Cū .n. intrauerunt Hierosolimā occul
tauit se ipsā. Deinde vbi Herodez reli
querunt se ipsam monstrauit. vnde
concludit Crisostimus. Uidetur hec
stella virtus inuisibilis fuisset in talē
apparentiam formata. Sed dubium
in mentem venit: ꝓpter ea que dicta
sunt: quomodo isti xp̄m deum natum
in stelle apparitione intellexerunt. Et
dicit Leo papa in sermone de epipha
nia. Preter illam stelle speciem: que
corporeum incitauit obtutum fulgē
tior veritatis radiꝰ eorum corda per
docuit. Augustinus vero in libro de
questionibꝰ noui et veteris testamēti
concordare videt̄ cum sententia Cri
sostimi superius allegata. Ait enim sic
Iudeorum natum regez intellexerūt
cum stella iudaice temporalis rex so
leat designari. Hi enim Magi caldei
non maliuolentiam astrorum cursū:
sed rerum curiositate speculabantur.
In sermone vero de epiphania ait:
Dicturus es a quibus audierunt ꝙ
talis stella Christum natum significa
ret. Profecto ab Angelis aliqua
admonitione reuelationis.

Queris fortasse an ab angelis bonis an malis xpm quidem ⁊ angeli mali hoc est demones filium dei esse ꝯfessi sunt. Sed cur ⁊ a bonis non audierunt quando in xpo adorando salus eorum inquirebatur: non iniquitas damnabatur. Potuerunt ꝗ illis angelis dicere. stella quam vidisti xpi ē. Ite adorate illum vbi natꝰ est. sic hic angelus. Colligimꝰ tamen ex omnibus mentem illorum regum siue apparente illis angelo: siue loquēte: siue puerulo in medio stelle fuisse illuminatam intrinsecus ꝟtute spiritus sancti: vt omnes simul intelligerent natū esse filium dei.

¶ Qꝫ grandis erat affectio magorum erga xpm natum. c. z.

Secundum misterium ꝯtemplādum dicit affectio. Tanta eteni affectione ad xpꝫ natum magi postꝙ eum cognouerunt sunt moti: vt non tenerentur viarū asperitate: quin ad xpm querendum omni sollicitudine se precingerent. Nam ab oriente venerunt hierosolimā: vbi tria occurrūt ꝯsideranda.

Primū est velocitas.
Secundum est localitas.
Tertium est iniquitas.

¶ Primū ꝯsiderādū dicit esse velocitas: quia vt ꝯmuniter tenent doctores cum tredecim dierum esset xpus magi ad eum stella duce venerunt: quod si admirari nos cogat ꝙ in tam paruo tempore per tanta terrarum spacia venire potuerūt. s. ab oriente in hierusalem: que in medio mundi dr esse sita. potest tamen dici secundum Remigium ꝙ puer ad quem ipsi ꝓperabant eos perducere potuit: vel sm hieronymum ꝙ super dromedarios venerunt: qui sunt animalia velocissima: que tantum currunt in vna die: quantum equus in tribus.

¶ Secundum considerandum dicit localitas. vbi doctores querunt: cur isti magi specialiter venerūt hierusalē potius ꝙ ad aliam ciuitatem mundi ⁊ respōdet Remigius dicens: ꝙ hierusalem regia ciuitas erat: ⁊ crediderūt ꝙ talis nō nisi in vrbe regia nasci debuisset: siue venerunt vt locum natiuitatis certius discere possent: Siue vt adimpleretur quod dictum est. De syon exibit lex ⁊ verbum domini de hierusalem. quia ibi pmo annūciatus est xps. siue vt studio Magorum dānaretur pigricia iudeorum. Hec Remigius. Quanta ꝟo fuerit tunc iudeorum negligentia: per se patet: qui cū per scripturas inuenerunt xpi aduētū esse ꝓpinquum: videruntꝙ reges a finibus terre venisse ad illum adorandum: quibus ⁊ ipsi locum natiuitatis reuelant: non curarunt ad eundem locum ipsis ꝑfecto vicinum ꝓperare. vñ Augu. in sermone de epiphania ait. Cū multi natiꝰ atꝗ defuncti essent reges iudeoꝝ: nūꝗ quēꝗ illoꝝ adorādum Magi quesierūt: qa neꝗ quēꝗ eorum de celo loquentem didicerūt. Non itaꝗ legi iudeorum quales esse illic solebant: hunc tam magnum honorem longinqui alienigene ab codē regno prorsus extranei a se deberi arbitrantur. Sed talem natum didicerunt in quo adorādo se salutem: que ꝫ dictū ē ꝯsecuturos mime dubitarēt Nec enim etas erat saltim cui adula

tio humana seruiret: non in membris purpura: sed i capite diadema fulgebat Nom pompa famulantium: non terror exercitus: non gloriosa fama preliorum. Hos ad eum viros ex remotis terris cum tanto voto supplicationis attraxerat. Jacebat in presepio puer ortu recens: exiguus corpore: contemptibilis paupertate. Sed magnuz aliquod latebat in paruulo. quidem illi homines primitiue gentium non terra portante: sed celo narrante didicerat. hec ille Ubi ostenditur quod grande argumentum iudei potuerunt habere ex aduentu et reuelatione magorum.

¶ Tertium considerandum dicitur iniquitas que Herodis regis mentez inuasit: quia audiens aduentum magorum turbatus est: et omnis hierosolima cum illo. Times secundum Crisostimum ne a iudeis a regno expelleretur: et ne etiam a romanis culpari posset: si aliquis rex ibi vocaret: quem augustus non constituisset: et notanda sunt verba ista. et omnis hierosolima cum illo. s. maioribus ciuitatis: qui fauebant Herodi. Et colloquio habito Herodes cum sacerdotibus et scribis de loco natiuitatis xpi clam vocatis Magis: quia non confidebat de iudeis: et ideo voluit suum consilium eos latere: diligenter didicit ab eis tempus stelle: que apparuerat eis: et mittens illos in bethelem dixit. Jte et interrogate diligenter de puero: et cum inueneritis renunciate mihi: vt et ego veniens adorem eum. O malignitas Herodis superbi. O venenosa et dolosa locutio. O iniqua astutia serpentina: pro qua sicut inquit Grego. in omel. adorare velle simulat: vt quasi hunc si inuenire posset extinguat. Hec ille.

¶ Quam multa fuit deuotio Magorum erga xpm natum. c. 3.

TErtium misterium contemplandum dicitur deuotio. Exeuntes namque reges isti hierosolimam viderunt stellam antecedentem eos: vsque dum veniens staret supra vbi erat puer. O quanta fuit tunc in eorum cordibus consolatio. quando intrantes domum inuenerunt puerum cum Maria matre eius. aberat autem secundum Rabanum diuino nutu Joseph: et Magi tria deuotionis et humilitatis sue signa in xpo paruulo demonstrant.

Primum signum fuit adorationis.
Secundum signum fuit oblationis.
Tertium signum fuit congratulationis.

¶ Primum signum fuit adorationis: quia procedentes adorauerunt eum. vbi sic exclamat deuotus Ber. Quid facitis o Magi lactantem puerum adoratis in tuguriollo vili: in vilibus pannis. Nonne deus iste quod rex iste. et vbi aula regia: vbi tronus: vbi curie regalis frequentia: Joseph et Maria. isti insipientes facti sunt: vt fierent sapientes.

¶ Secundum signum fuit oblationis: quia apertis thesauris suis obtulerunt ei munera aurum thus et mirram. Erat. n. traditio antiquorum secundum Remigium: vt nullus ad regem vacuus introiret. Perse autem et Caldei talia munera consueuerunt offerre secundum augustinum in sermone de epiphania. aurum describitur regi magno. Thus immolatur vt deo. Mira prebetur tanquam pro salute omnium morituro.

¶ Tertium signum fuit congratulationis

Pie nanqȝ credere possumus: ꝙ be
nedictus ille filius quem isti reges tā
to labore quesierunt: quem colebant:
quem tantum venerabantur affectu:
eos absqȝ letitia abire non permiserit
Idcirco consideremus qualiter in bra
chiis mr̄is existens aspiciebat magos
ilari facie: ipsisqȝ gestu ⁊ nutu dulcit̄
blandiebatur. non exprimebat verba
sed signis quibus poterat de illorum
visitatione ostendebat se letum fore.
Et virgo illa mater intacta: que hu
manissima erat ⁊ mitis atqȝ mansue
ta: postqȝ viderat in his regibus tan
tam fidem tantamqȝ deuotionē: mul
ta eis verecundo sermone de filio suo
est locuta: enarrādo qualiter angelꝰ
ānunciauit: ipsaqȝ conceperat ⁊ partu
rierat: angelis cantantibus atqȝ ānū
tiantibus pastoribus eius natiuitatē
⁊ quomodo ipse dominus incarnatꝰ
fuerat: vt saluum faceret genꝰ huma
num. Cōmendabat ex hoc magorum
prudētiam sollicitudinem benignita
tem: qui ad ipsum videndum tam ci
tius preparauerant: ⁊ dicebat eis. pro
vestra remuneratiōe sciatis quia quē
adoratis deus est: cui munera obtuli
stis: quia rex est ipsum ⁊ in brachiis
suscipite: quia homo est. Itaqȝ filium
suum liberalissime vnicuiqȝ eorū am
plexandum porrigebat. O virginis cō
sueta pietas. o fili dei profūda huma
nitas. o gratia super excessiua orien
talium regum: qui a vͥgine matre fili
um dei incarnatum inter sua pectora
stringēdum susceperunt. Conemur etiā
nos ⁊ mētem disponere: quia nec no
bis negabit se filius dei. Magi vͦ ad
moniti in somniis ne redirent ad he
rodem: per aliam viam reuersi sunt in
regionem suam. De quo dicit Criso.
super Mat. Cum reuersi fuissent pre
dicantes multos erudierūt. ⁊ deniqȝ
cum Thomas esset in prouincia illa:
baptizati sunt ⁊ facti sunt adiutores p̄
dicationis illius: quorum corpora pꝰ
felicem mortem p̄mo per Helenam
Constantini matrem reperta ⁊ in Cō
stantinopoli translata. secūdo per san
ctum Eustorgium mediolanēsem ar
chiepiscopum Mediolanū perducta.
Ultimo per Federicum imperatorem
Coloniam theotonie sūt delata. Ani
me vero eorum viuunt in eterna glo
ria. Amen.

¶ In vigilia natiuitatis domini no
stri Jesu xp̄i. Sermo de sancto Jo
seph: qui fuit scriptus: dum magister
Robertus predicaret ī Padue. ⁊ non
est positus ante natiuitatem domini
quia non est de tractatu aduentus.

IOseph fili Dauid noli ti
mere accipe Mariā in cō
iugē tuā. quod in ea natū
est de spū sancto est. Mat
p̄mo. c. ⁊ in euāgelio hodierno. Dile
ctissimi ī xp̄o Jesu noster doctor Bo
nauētura. 45. di. quarti li. sniaꝝ dicit
ꝙ est nobilissima res nobis miseris
mortalibꝰ hoc in mūdo hēre singula
rē deuotionē nō solū deo eterno: sed
suis gloriosis sanctis: qbꝰ orōnes nr̄e
sepe debēt vͥari: qa ī hoc relucet eoꝝ
deuotio: ⁊ mouet tribꝰ rōnibꝰ. p̄° ꝓpt
nostrā inopiā. 2° ꝓpter diuinā reuerē
tiā. 3° ꝓpter sanctoꝝ gloriā. p̄° ē ꝓpt
inopiā: qa nō solū meritis: qm̄ nō me
remur ī diuio ꝯspectu vnū minimū spi
rituale meritū: imo sumꝰ potiꝰ pleni

demeritis ⁊ peccatis: sed in oratione sanctorum adheremus ipsorum meritis qui sunt copiosi in regno celorum. ¶ Item quia sumus obumbrati carne mortali: ac pauperes amore. ⁊ quoniam aliqui sunt: qui per vnam spūalem passionem magis amant sanctos quam deum secundum vnam confidentiam: propter hanc p̄mam rationem non dedignatur deus: vt habeamus sanctos deuotos considerata nostra paupertate. ¶ Item quando confugimus ad illas orationes sanctorum confitemur nostram paruitatem: ⁊ agnoscimus sanctos dei: ac eos amore reueremur Sunt multi qui bona agunt respectu sanctorum: ⁊ ista doctrina non est vana: sed bona. ¶ Item debemus etiam valde venerari sanctos: quoniam cōsideramus premii altitudinem. Relinquam ergo hoc mane omnes doctores ⁊ sanctos alte ⁊ cum oculo cordis aspiciēdo ad celum video vnam sedē in qua moratur ille ṽgo sponsus virginis: senex deuotus: pater putatiuus sanctus Joseph. Hic est meus deuotus ⁊ iam venit mihi semel in mente: vt legerem aliquid de eo: ac querēdo scripturas sacras reperi quod sanctus Joseph est vnus de gloriosioribus sanctis paradisi: propterea firmaui in mente mea vnum propositum bonum. videlicet de habendo eum pro meo aduocato: ac p̄dicare toti mundo: quod haberent eum in reuerentia. ideo proposui predicare de eo: quia in euangelio fit de eo hodie mentio. ⁊ causa veniendi ad predicationis nostre ordinem assumpsi ṽba Mat. p̄mo. c. in themate. in quibus sacratissimis ṽbis denoto sancti Joseph tres gloriosissimas excellentias ultra alios sanctos.

¶ Prima ē excell. ṽginalis.
¶ Secūda est excel. filialis.
¶ Tertia est excell. diuinalis.

¶ Quod in beato Joseph fuit excellētia ṽginalis. c. i.

Quanto p̄mā excellētiā: que est ṽginalis. vbi demonstrabo vestris reuerētiis quātū fuit excellēs meritū ioseph: qui sedet in celis alte: ac veniamus cum tribus dignitatibus.

¶ Prima ē ṽginalis unio.
¶ Secunda est ṽginalis cōuersatio.
¶ Tertia est ṽginalis auxiliatio.

¶ Prima uocatur ṽginalis unio. s. quod infra Mariā ⁊ Joseph fuit unus amor sanctissimus. Nā post filium suū magis Joseph amauit quam alium sanctum. nā pia mente credi potest quod spiritus sanctus unisset uirginem amore ad Joseph amandum. ⁊ nisi ab ipso spiritu sācto processisset: matrimonium eorum cōtractum non fuisset. Tu posses dicere non fuit uerum matrimonium ut ait Hiero. aduersus Heluidium. Joseph Marie potius custos fuit quam maritus ⁊ in euāgelio. Joseph uolebat dimittere eam ⁊c. ergo non fuit matrimoniū Magister. 30. di. 4. sentētiarum. di. quod inter Mariā ⁊ Joseph fuit ṽissimum matrimonium. ⁊ habes. 27. di. q. 2. c. Institutum. ⁊ tenent hoc. uidelicet Ric. Bonauētura. 30. di. quarti sentētiarum. ⁊ tho. tertia parte. q. 29. sequētes sentētiā magistri declarant duobus modis. Primo quod in matrimōio est quedā perfectio in esse p̄o. ⁊ i eē 2o. p̄ma in esse p̄mo prospicit: que sunt de

essentia matrimonij. Secūda ꝑspicit
quandam sꝰbstantiā particularē que ē
actus matrimonij Item illud quod ē
i esse pmo in sancto matrimonio est
quedam mutua potestas: quam dat
sponsa suo sponso: ⁊ econuerso: simul
viuendo: ac ipsis inuicem seruiendo:
quo ad obsequia matrimonialia: tam̄
nō quo ad copulam carnalem: ⁊ ista
vnio fuit inter Mariam ⁊ Joseph.
In secunda que est in esse 2°. que ꝑ.
spicit actū matrimonialē non fuit int̄
Joseph ⁊ Mariam: quia licet amarēt
se tāq̄ȝ sponsos: ac insimul habitarent
mutarunt copulam carnalem per spi
ritus sancti operationeȝ in copulam
virginalem. vt in. c. Beata Maria.
.27. q. 2. Nam quando stabant in tē
plo pontifices querebāt eam nubere
secundum legem: ⁊ ipsa vouerat vir
ginitatem: ⁊ ꝓpter hoc non fecerat
contra legis debitum: quia illam co
pulam matrimonij operatione spūs
sancti mutauit in virginitatem: quoni
am sic erat voluntas dei. ⁊ similiter
sic fecit Joseph. Et ꝟbis Hiero. rn̄de
intelligendo maritum largo modo:
in quo intelligitur actus matrimonij
Propterea dixit magꝫ custos q̄ȝ ma
ritus. Item quia fuit error heretico
rum dicentium malum de virgine.
videlicet ꝙ habuerat coitum Joseph
Ideo Hierony. ipsaȝ excusando dixit
ꝟba predicta: ⁊ aduersus Heluidium
reddit rationem: vt infra dicam. vȝ.
de ꝟbis Joseph: qui voluit Mariam
relinquere: quia aliqui doctores di
cūt. Quando Joseph vidit Mariam
pregnātem de spiritu sancto incepit
dubitare de ea: ⁊ volebat eam relin
quere: ne scandalum sequeret̄. Jo.
Gregorius aliter dicit. Et ego cū eo
ꝙ quādo Joseph vidit Mariam pre
gnantē: non cogitauit malū aliq̄d de
ea: ſ credendo ⁊ bonitati ꝟginis cre
debat ꝙ aliquid dei esset operatum
secrete in ea: ꝓpterea voluit recedere.
⁊ dicit Jo. Criso. O inextimabilis ven
ter marie ꝟginis. magꝫ enim crede
bat Joseph ꝟginitati eiꝰ q̄ȝ vtero eiꝰ
⁊ magis credebat ꝟginē posse ꝯcipe
q̄ȝ mariam posse peccare. Dic mihi.
quis enim te mouet ad hanc opinio
nem: nisi ꝙ Joseph viderat mariam
ꝙ ei miraculose data fuerat i eiꝰ spō
sam. Nam ipse erat senex ⁊ maria. 14
annoꝝ: ⁊ vt scitis erat a pōtificibus
preceptū ꝙ omnes mulieres deberēt
se nubere: ⁊ maria vouerat ꝟginitatē:
⁊ tn̄ erat factū dictum preceptum vt
habes de uteron. 7. c. ꝓpterea maria
nolens legi ꝯtradicere dixit. vadā ad
pontificē: qm̄ ꝟginitatē voui: ⁊ narra
bo negociū: introiuitq̄ȝ ad sancta san
ctoꝝ faciēs orōnē: ⁊ venit vox angeli
ca ac dixit. Cui florebit ꝟga in manu
illā tenētis: ⁊ supueniet colūba: date
illi in vxorē: ⁊ sic factū ē: ⁊ tūc multi
iuuenes ꝟgā habuerūt ac nemini flo
ruit. secūda die orarūt ⁊ data fuit Jo
seph ꝟga in manu ⁊ floruit: ⁊ colūba
accessit sup eū. Tūc pontifex spū scō
inspiratꝰ dedit illi mariā in sponsam
⁊ ab hac re potuit Jo: Criso. arbitrari
ꝙ Joseph nō alit̄ intelligere potu
erat nisi ꝙ a re diuina hoc ꝓcesserat i
maria. alia ē opinio ꝙ Joseph vidit
ꝟginē pregnātē: vidit vnū splēdoreȝ
in ea tā relucētē: ꝙ exibat a sensibus:
ꝙ nō poterat eā intueri: ideo volebat

eam dimittere: ꝓpterea cogita quãti
meriti est Joseph: qui talẽ habuit in
vxorẽ ꝟginẽ. Itẽ ꝯsidera quãtꝰ erat
amor Marie erga spõsũ suũ. nã erat
sanctior cetis aliis. Cupiebatqꝫ ꝓ hãꝝ
salutẽ: ac alioꝝ ceteroꝝ. ꝗ nõ dubites
ꝙ etiã Joseph salutem desiderabat:
quem tantũ diligebat. ⁊ ista est ꝟgi
nalis vnio. Nam tantus fuit cũ ꝟgi
ne vnitꝰ: quãtũ fuit sponsus virginis
¶ Tolle secundã que fuit virginalis
ꝯuersatio. Joseph habuit istam excel
lentiã. s. ꝟginalis ꝯuersationẽ. ⁊ vidit
inumerabiles dei gratias. ⁊ aduerte
ꝙ ista est regula generalis: ꝙ qui ma
lam habent societatẽ in hoc mundo
male agunt: ⁊ ecõuerso. Quot sunt ꝗ
in hac nocte ludunt ⁊ blasphemant
deum ⁊ virginem. O canes ꝓditores
Erit vnus qui bonam habebit volun
tatẽ: ⁊ vnus ribaldus destruet eam.
Ambrosius dicit ꝙ ꝟgo fuit sanctior
aliis mater dei: ac plena spũ sancto: ⁊
erat virgo nõ solum corpore sed etiã
mente ⁊ corde: nec in ea fuit vnqꝫ ma
cula alicuius peccati. Et ꝓpterea quid
credis ꝙ agebat Joseph: qui pluries
videbat sponsam suam nocte leuãtez
ad orationẽ: ac de nocte sepius plora
re: nõ credis ꝙ ad bene agendũ inflã
maretur. arbitror ꝙ sepe orabat cum
orante. credo ꝙ quando virgo bene
dicebat deum: ipse benedicebat cum
benedicente. Et non dubites ꝙ cona
batur cor suum humiliare: sicut facie
bat virgo. Considera quantum erãt
dulcia eorum colloquia. nam quãdo
Maria loquebatur de deo. ⁊ ille stu
pebat. Item considera ꝙ stetit ⁊ ha
bitauit cum virgine tot ãnis ipse sem

per disponebat intuẽs gesta ⁊ mores
Marie ducere vitam suam de bono
in melius: ⁊ non fuit sanctus ꝗ istud
habuerit donum. Nam nõ 12. nõ. 16.
sed. 30. annis stetit cum Maria virgi
ne: non credis ꝙ Maria ipsum sũme
diligebat: ⁊ sũme ipsuz debebat ama
re: certe sic. De morte ꝟo Joseph cla
re in sacra scriptura non reperitur: ꝫ
considerandũ ꝙ paꝝ ante baptismũ
xp̃i mortuus fuit: quia quando xp̃s
disputabat in templo viuus erat: tam̃
tp̃e passionis nõ fit de eo mẽtio.
¶ Tertia virginalis auxiliatio. nescit
mundus dicere dilectissimi mei qñta
est larga ⁊ magna Marie dignitas.
Ber. omnibus omnia facta est sapien
tibus: insipientibꝰ copiosissima cari
tate ꝯmunicat. Quis est peccatorum
spes. ꝟgo. Qualis est spes desperato
rum. gloriosa virgo. O quot infudit
gratias continuo peccatoribus. Non
est homo qui eam inuocat: qui nõ im
petret ab ea gratias: si sunt honeste.
O Joseph non debes recipere tu a
sponsa tua etiam ꝓ oibus deuotis tu
is gratiam. Certe sic. quando tu eius
partui adfuisti: ⁊ i omni suo negotio
ei auxilium tribuisti: vt patet: quando
virgo in egyptum aufugit. Quis eã
associauit. Joseph. ⁊ ille qui sepe ad
iuuabat virginem fasare puerum ꝗe
tum: qui etiam stabat ad laboranduz
vt ꝟginem adiuuaret. Hiero. dicit ꝙ
Joseph erat carpentariꝰ: laborabatqꝫ
de arte sua: vt daret edere illi qui dat
toti mundo comedere. Et Luce. 2. c.
Quando Joseph ⁊ mater ibant que
rendo puerum Jesum illis tribus die
bus plorantes: quia videndo ioseph

Mariam plorantem ipse etiam plangebat. Quis reperiet qui tantum seruierit virgini sicut Joseph. et si ergo est Maria ita gratiosa: quod qui dicit ad eius reuerentiam vnum aue maria. facit sibi gratiam: quanto magis crederis quod fecerit Joseph cum tanto tempore sibi et xpo seruiuit. Ego discretioni tue relinquo.

¶ Qr Joseph habuit dignitates vltra omnes sanctos. c. z.

Q Uaptum secundam excellentiam: que est filialis: et in ista etiam tres alias dignitates annotabimus vltra omnes sanctos.

Prima est electio.
Secunda est honoratio.
Tertia est consolatio.

¶ Prima est electio vt dicit Bonauentura xps est pater omnium electorum. Elegit namque xps omnes qui saluari debebant pro filiis: et similiter elegit prophetas et patriarchas. Nam dixit apostolis filioli mei. Item etiam martires et confessores filios appellauit. Jo. primo. c. Dedit eis potestatem filios dei fieri his qui credunt in nomine eius. Sed Joseph pro patre putatiuo electus fuit. Et non quare fuit electus ad istud misterium: quia vt dicit Hiero. xps habet patrem in celo absque matre et dicunt doctores conculcando omnes hominum impugnationes quod prima ratio fuit secundum sententiam Ambrosii ad demonstrandum carnis genealogiam propter aduentum xpi qua erat de tribu Dauid et ipse Joseph. Item et secundo fuit respectu celandi istud misterium: et ad decipiendum diabolum. Assignat aliam rationem Hieronymus quod fuit conueniens ne Maria lapidaretur a iudeis credentibus ipsam commisisse adulterium. Hoc non est signum magni amoris recommittere sibi tantum thesaurum. ergo sanctus Joseph est magnus nimis.

¶ Secunda excellentia vocatur honoratio inter alios sanctos: et quere quem uis: non reperies post virginem cui dominus fecerit tantam gratiam et tantum honorem: quantum Joseph fecit. Uide Luc. z. c. et erat subditus illi Et Hiero. dicit Noster Jesus subiectus parentibus suis. Nam colebat ipse matrem eius erat pater zc. Talis subiectio erat quod illa diuinitas aliquando familiariter ministrabat Joseph: dabatque sibi tobaleam ad tergendum manus. ergo non dubites quod multa obsequia familiaria fecit deus Joseph.

¶ Tertia excellentia vocatur consolatio Quis sanctorum habuit maiorem consolationem in mundo Joseph. Consolationem habuit Petrus qui manducauit et bibit cum xpo: ipse efficiebatur vt fatuus. Item quando Johannes dormiuit supra pectus domini. o quantam consolationem accepit: et ibi habuit reuelationem apocalipsis. Franciscus dum semel oraret cum manibus in cruce: et xps eum vocauit. Amice Francisce tolle crucem et sequere me: effectus fuit tanque fatuus: quando in monte aduerne recepit stigmata: qualem consolationem habuit cogita: exibat ex dulcedine sibi anhelitus. Etiam fratri rufino apparuit virgo cum filio in brachio tantam ex illa visione recepit consolationem: quod quasi anima exiuit. Sed Joseph quantam consolationem recepit hac nocte quando vidit angelum sibi dicentem

Joseph ne timeas Mariam accipere
in ꝯiugem: vt in euangelio hodierno
habetur. Item quam consolationē
recepit hac nocte: quando natus fuit
xp̄s credens ipsum esse filium dei.
Item quando audiuit angelos cantā
tes Gloria in altissimis deo: quando
audiuit Symeonem tenentem xp̄m
in vlnis: ac dicentem. Nunc dimittis
seruum ⁊c̄. O Joseph quanta erat le
titia tua. Item quantum gratulaba
ris quando cogitabas habitasse tāto
tempore cum xp̄o: quandoq; stabas
cum virgine ⁊ xp̄o ad vnam mensam
⁊ maxime tot ānis. Itē quando erat
duodecim ānoꝝ tenebat manum xp̄i
cum sua: quantam leticiam capiebat:
ipse veniebat extra sensum. pie credas
ꝙ sepius in die xp̄s Joseph osculaba
tur: vt faciunt filij pr̄es. Uere Joseph
potest cum ꝓpheta canere consolatio
nes tue letate sunt animam meam.
Ergo anima considera cum fide no
stra. Si audiremus xp̄m loquentez:
quid ageremus. creparemus ex deuo
tione. ⁊ tu Joseph tantam habuisti
practicam cum filio dei quomodo fa
ciebas. Credo ꝙ ex nimia dulcedine
⁊ deuotione exibas a sensibus.

¶ Q: Joseph vltra predictas habuit etiam alias excellentias. c. z.

Tertiam excellentiam diuinalez
vellem dicere: ſ; non sufficit tp̄s
Tamen cape vt potes: ⁊ tres habuit
dignitates in hac tertia excellentia.
Prima fuit simulationis: quia vocat̄
pater putatiuus. ¶ Secunda gratifi
cationis: quia quando deus aliquem
elegit ad gratiam: semꝑ sibi magnas
dat gratias: ⁊ ꝓpterea eligendo Jo
seph ad tantum misterium: quantas
grās sibi dedit cogita. ¶ Tertia grā
visionis quia vidit omnia que ꝓphete
predicauerunt de ỽgine ⁊ de ỽbo in
carnato: qui tetigit eum manibus ⁊
fide. Multa sunt ꝑuilegia Joseph: ⁊
specialiter ista nouem que audisti. De
precamur igit̄ vt intercedat ꝓ nobis
ad ỽginem ⁊ filium: qui in hoc mun
do dent nobis suam grām: ⁊ in alio
gloriam Amen.

¶ Sermo de beatitudine magistri Roberti de licio ex ordine minoꝝ.

Exultabunt sancti in gloria
letabuntur in cubilib⁹ suis
.149. ps̄. Non potest ali
quis pcipere que dei sūt:
⁊ ignarus sp̄uali scientia non potest
contemplari: ⁊ ꝓpterea mundū istum
cum vitiis imitatur: quia que de⁹ pre
parauit diligentibus se non ꝯsiderat
sed potius ꝓ bono optimo ⁊ imenso
vmbram accipiunt: quamobrē in p̄nti
sermōe de futura beatitudine vl' gau
dio beatorum sum locuturus vt mens
per contemplationem eleuata possit
percipere quodāmodo quāta sit glo
ria future beatitudinis: ⁊ vt illud pos
sim ꝯprehendere ꝗnq; ꝯsiderationes
de ipsa gl'ia faciem⁹ ad honorē ꝗnq;
plagaꝝ xp̄i.

Prima ꝯsideratio erit de obiecto no
bilissimo animā quietāte.
Secunda erit de excelsa gl'ia corpus
nostrum dotante.
Tertia erit de societate iocunda gau
dium augmentante.
Quarta erit de amena patria omnes
beatos locante.
Quinta erit de liberatione certissima

ab omni pena tristante.

Declarandū nanqȝ est in pͣma cō
sideratione quātum sit gaudiū
beatoꝝ in anima quietata ꝑpt adepti
onem beatitudinis. Cuius obiectuȝ
est ipse deus:q̄ ꝯsistit in tribus dotibꝰ
anime:⁊ ad habendā huius notitiam
tres ponemꝰ ꝯclusiones.

Prima conclusio est ꝙ finis humane
vite atqȝ perfectio sit ipsa beatitudo.

Secūda ꝯclusio est ꝙ omnes appetūt
beatitudineȝ in generali.

Tertia ꝯclusio est ꝙ beatitudo haberi
in hac vita non potest.

Pro declaratione pͣme ꝯclusionis est
sciendum ꝙ omnia que fiunt: fiūt ꝑpt
aliqueȝ finem. ideo inquit Arl.2. phy
sicoꝝ. Omnia ordinanť ꝑpter finem
⁊ ꝙ non solū intellectꝰ: ꝟ etiā natura·
agit ꝑpter finem: ⁊ 2°. metaphysice
idem dicit. Finis est causa causarum.
Finis necessitat agens: ⁊ in causis effi
cientibus essentialiter ordinatis ē de
venire ad efficiens pͣmum. ⁊ ibidem.
Qui ponunt ꝓcessum in causis fina
libus: in infinitum auferunt naturaȝ
bōi. ⁊ 2°. physicoꝝ dicit ꝙ finis habȝ
naturā optimi: ⁊ ideo ponentes pro
cessum in causis finalibus in infinitū
auferunt finē. Finis tamen duplex
dicitur ſm Bonauētura in 2°. di. 15.
vȝ finis ſb fine: ⁊ finis pͥncipalis ⁊ vl
timus. Finis ſb fine est ipse homo: vt
dicit Arl.2. physicoꝝ.c.2. Sumꝰ finis
quodāmodo omnium eoꝝ que sunt.
Nam cūcta creauit deus ꝑpt hominē
vt testať ps. Omnia ſbiecisti ſb pedi
bus eius zc. Finis pͥncipalis ⁊ vltimꝰ
est deus: ad cuius glorie nō augmen
tationem in se: ꝟ ostensionem cuncta
creauit. vȝ. hominem angelos: vt glo
rificarenť ⁊ beatificarenť. ideo inqͭ
magister sententiaꝝ. di. pͣma secūdi.
Fecit deus creaturā rōnaleȝ vt sūmū
bonum intelligeret. Summum bo
num vero deus est: vt dicit Isidorus
de sūmo bono pͣmo. c. ideo ipse deus
est finis nostre perfectionis. Testať
hoc Ricardꝰ. di. 49. quarti. ⁊ etiam
Sco. ibidē. ⁊ sanctus Tho. pͣma 2ᵉ. q
pͣma. Ob illud enim sūmus opifex ad
hoc vt hunc finem consequať nō de
finit illum iuuare. ideo cuncta bn̄ficia
que deus homini tribuit etiā aduer
sa: que importabilia quibusdam videť
ideo fecit vt homo cognoscat creato
rem: beatificatorem: gubernatorem:
defensorem: etiam diligat glͥficatorē
Aug. de ci. dei. li. 8. c. 2. Finis boni ap
pellatur quo quisqȝ cū puenerit beatꝰ
est. Ad secundam nūc ꝯclusionem
deueniendo aduertendum est ꝙ ipse
deus naturaliter vnicuiqȝ indidit: ꝙ
appeteret beatitudinem. Sed pleriqȝ
arguunt coñ sic per illud dictū Aug.
.10. de trini. c. pͣmo. Firmissime noui
mus amari nisi nota non posse. dicit
nāqȝ in tertio de anima ꝙ bonuȝ ap
prehensum est obiectum appetitus: ꝟ
vt dicit Aug. 12. de trini. Beatitudinē
nō omnes nouerūt: quia quidam po
suerūt in voluptate: quidam in ꝟtute
animi: quidam in aliis rebus. Idem
etiam dicit. arl. pͣmo ethicoꝝ. 6. c. ꝗ
non omnes appetunt beatitudinem.
probať. Essentia beatitudinis ē visio
diuine essentie. sed aliqui opinantur
hoc esse impossibile: ꝙ deꝰ p essentiā
ab homine videať: vn̄ hoc ñ appetūt
ꝗ non omnes appetunt beatitudineȝ

probatur adhuc. Arl. dicit. 10. ethicorum. c. 8. Felicitas est operatio intellectus secundum propriam virtutem: sed non omnes appetunt operari secundum virtutem: cum multos videamus laborare circa vitia. ergo etc. Dicendum secundum Ricardum et Scotum in quarto. di. 19. et beatum Tho. prima secunde. q. 5. quod beatitudo potest dupliciter considerari. videlicet primo in generali secundum communem rationem beatitudinis: inquantum est bonum quoddam sufficientissimum voluntatem satians. Alio modo in speciali: inquantum est illud in quo consistit secundo modo: non omnes cognoscunt: nec appetunt beatitudinem. Sed primo modo beatudo omnibus est nota et omnes illam appetunt. Hinc Aug. 13. de trinitate. 8. c. Ad appetendum beatitudinem natura compellit. Tibi summe bonus creator hoc indidit. Et ibidem dicit Si vnus dixisset: omnes beati esse vultis: miseri esse non vultis: dixisset aliquis quod nullus in sua non cognosceret voluntate. Et Boetius libro. tertio. Omnis mortalium cura quam multiplicium studiorum labor exercet: diverso quidem calle procedit: sed ad vnum tandem beatitudinis finem nititur peruenire. Hec ille. Sed nonnulli superbientes in quo consistit vera beatitudo nolunt attendere: ideo conantur lucrari pecuniam ibi credentes esse beatitudinem. Exemplum patet. nam si quis vellet emere aurum: et ostenderetur ei auricalcum: quod non cognosceret: emeret pro auro: et si queras quid vis emere. respondet aurum: licet ei ostendes auricalcum. Sic dicens auaro: quid vis: dicet beatitudinem: quid vis paradisum. paradisum autem dicet pecuniam: quia ibi credit quod sit beatitudo etc. Sed decepti sunt: vt patebit inferius Nonnulli etiam percipientes in quo consistat beatitudo: cum talis perceptio sit ex munere gratie facti sunt sibimet ipsis sapientes: et voluerunt bene operari. Et sic patet predicta responsio ad primum argumentum. Sed adhuc est notandum circa beatitudinem in generali videlicet si aliquis querat. quomodo cognoscitur beatitudo in generali. dico quod innata est illa cognitio. Et si queratur quidquid dico quod sufficientia cognoscitur per indigentiam. Si opponatur quod priuatio non est via cognoscendi habitum: dicendum quod est quedam indigentia omnino priuans: quedam disponens et inclinans et hec est ratio cognoscendi. posset tamen dici quod cognitio beatitudinis et multarum rerum naturalium nobis est innata. et si dicatur quod anima est vt tabula rasa: hoc intelligitur solum quantum ad species et similitudines quas querit per sensus. Hec Bona. in quarto. di. 49. ad argumentum secundum est dicendum quod cum voluntas assequatur apprehensionem intellectus seu rationis: sicut contingit quod aliquis est idem secundum rem: quod tamen est diuersum ratione considerationis. Ita contingit quod aliquid est idem secundum rem: et uno modo appetitur: et alio modo non appetitur. Beatitudo ergo potest considerari sub ratione finalis boni perfecti: et sic naturaliter voluntas est in illud: vt dictum est. Potest etiam considerari secundum alias speciales considerationes. vel ex parte ipsius operationis: vel ex parte potentie operatiue: vel ex parte obiecti: et sic non ex necessitate voluntas tendit ad ipsam.

Ad tertium argumentum dicitur ꝙ
q̄uis multi in speciali operentur ma
lum: verūtamen in generali omnes
appetunt operari bonum.
¶ Tertie ↄclusionis nūc sequitur de
claratio. ⁊ quoniam demonstratum
est omnes appetere beatitudinem: ⁊
nonnullos errare: ⁊ vt talis error de
ipsorum mentibus euanescat: demon
strabimus ꝙ beatitudo in hac vita
haberi non potest triplici rōne.
Primo rōne miserabilitatis.
Secūdo rōne mortalitatis.
Tertio rōne capacitatis.
¶ Primo inquam rōne miserabilita
tis. Beatitudo equidem vt ait Boe
tius in .3. de con. status est omnium
bonorum aggregatione perfectus.
Sed talis status in mundo seu in
hac vita haberi non potest: ideo bea
titudo etiam haberi non potest. Qꝛ
in hoc mundo talis status nō reperi
atur patet: si consideremus ea in qui
bus credunt beatitudinem reperire.
vtputa diuitias: honores: gloriam: po
tentiam: sanitatem: voluptatem: mū
danam scientiam. filiorum ⁊ parentū
solatiuꝫ: ⁊ similia: in quibus plerique
confidunt. in quibus omnibus ꝙ sint
miserie declaratur Job. i3. cum dicit
homo natus de muliere breui viuēs
tempore replet multis miseriis. Ber.
libro. de improbatione vitiorum. c. vl
timo. Omnia que cernis vanarum
gloria rerum Umbra uelut tenuis ve
lociter cuncta recedunt. Et Augusti.
libro de simbolo tractatu. io. Ecce ru
inosus est mundus. ecce tantis cala
mitatibus repleuit deus mundum.
Ecce amarus est mund⁹: ⁊ si sic ama
rus: quid faceremus si dulcis esset.
O munde imunde tenebras pariens
quid faceres si maneres. quem non
deciperes dulcis: si amarus alimētā
mentiris. Et Augustin⁹. 9. de ciuitate
dei. Omnes inquit homines q̄ꝫ diu
in orbe mortales sunt: miseri sunt. Et
Boetius in secūdo. Quā multis ama
ritudinibus humane felicitatis dulce
do repleta est: que ⁊ si fruenti iocūda
esse videatur: tamen quo minus lon
ge cum velit abire: retineri non possit
Et quia hec materia ꝓlixius tractan
da erit: cum predicabimus de contē
ptu mundi. ideo aurelij Augustini au
ctoritatem discurramus ex. 22. c. 22.
li. de ciuitate dei sumptam. Queratur
ibi Aug. numerata mala ↄmunia bo
nis ⁊ malis: ideo concluditur ex hac
ꝑma rōne ꝙ in vita pn̄ti vera beati
tudo haberi non potest.
¶ Secūdo inquantū illud ostēditur
rōne mortalitatis. inquit Augustin⁹
.i3. de ciuitate dei. c. 7. Beatitudo si
ne imortali esse nō potest: sed in hac
vita quilibet est mortalis. ergo ꝛc.
O fatuitas excecans hominum men
tes. O inquam labilis humana mise
ria. O vita vmbratica quanta stulti
tia est in hominibus huius seculi: cuꝫ
mundum non contemnunt. Uilipē
dunt celestia: colunt autem terrena:
cum omnia in morte deficiant. Ideo
hoc considerans Augustinus in ꝑma
parte supputationuꝫ. vbi sic ait. Uita
hec vita misera: vita incerta. vita la
boriosa. uita imunda. uita domina
malorum. regina superborum: plena
miseria: ⁊ erroribus: q̄ue non est dicē
da vita: sed mors. in qua momentis

singulis morimur per varios mutabi litatis defectus: diuersis generibus mortuum. Nunq̄ ergo quãdiu viui mus in hoc mundo possumus dicere vitam quam humores tumidant: do lores extenuant: ardores exiccãt: aera morbidant: esce inflant: ieiunia mace rant: ioca dissoluunt: tristitie consu munt: sollicitudo coartat: securitas ebetat: diuitie iactant: paupertas deiĉ iuuentus extollit: senectus incuruat: in firmitas frangit: meror deprimit: ⁊ his omnibus malis mors furibũda succedit. similiterq̄ gaudio istius mi sere vite finem preponit: ita vt eũ eē desierit: nec fuisse putatur. Hec ille.

Nō demissa hui⁹ vite. Aug⁹. ...

Item Augustinus libro soliloquioꝝ dicit. Uita mea vita caduca: vita que quanto magis crescit: tanto magis decrescit: quanto magis ꝓcedit: tan to magis ad mortem accedit: vita fal lax ⁊ vmbratica plena laqueis multis nunc gaudeo: sepe tristor: nunc vigilo iam infirmor: nunc viuo statim mori or: nunc felix appareo semper miser: nunc rideo iã fleo. sicq̄ omnia muta bilitati subiacent: vt nil vna hora vno statu permaneat. hinc timor. hinc tremor: hinc fames hinc sitis: hinc ca lor hinc frigus: hinc langor inde do lor exuberat. Subsequitur his omni bus inopinata mors: que mille mo dis miseros homines quottidie rapit hunc necat febribus: illum opprimit doloribus: hunc consumit fame. illũ siti extinguit. illum vero suffocat aq̄s hunc perimit flãmis: hunc interemit laqueo. illum dentibus bestiarum for tium deuorat. hunc trucidat ferro. illum veneno corrumpit. alterum vo tantũ repentino terrore miseraꝫ vitã finire compellit. Et nunc super hec omnia magna est miseria: quia nihil sit certius morte: ignorat homo finẽ suum: ⁊ cum stare putat: tollitur ⁊ pe rit spes eius. nescit autem homo: qñ vel vbi: vel quomodo moriatur: ⁊ ta men est certum ꝙ eum mori oporte at. Hec ille. Quare vita presens bea ta esse minime potest. Pro his omni bus ⁊ declaratione dicas exemplum de tot dieb⁹ nostris interfectis absq̄ culpa: de expulsione a patria. de per ditione terre sancte: de igne in terra tarrentina. de ruina domus in ciuita te bicteti. de igne ꝓpe tranum. de suf focatis ꝓpe brosti in quatuor galeis ventorum. de illo quem comedit pi scis: quando natabat in terra idronti de illo qui cecidit de equa sb̄ rota cur rus ꝓpe ecclesiam cathedralem Licii. Et ideo hieronymus in suo felici trã situ ait. O vita mundi non vita: sed mors: vita fallax: vita cõmixta tristi tiis imbecillis ⁊ vmbratica: uita pri uans uita cui inest uita fragilis: uita momentanea ⁊ caduca: que quanto magis crescit tanto magis decrescit. Cum plus ꝓcedis: tãto plus ad mor tem ꝓpinquas. O uita plena laqueis quot in mundo homines in laqueos tenes. quot per te iam sustinent tor menta infernalia. q̄ꝫ beatus est qui tuas cognoscit fallacias: q̄ꝫ beatior q̄ de tuis non curat blanditiis: q̄ꝫ bea tissimus qui te bene ꝓuatus est. meli or est negotiatio eius auro ⁊ argẽto Hec ille. ⁊ hieronymus ad matrem ⁊ filiam in galiis cõmorantes. Stadiũ quoddam est hec uita nostra mor tal

in qua bellum quottidie gerimus: quia milicia vita hominis super terram. Quis inter serpentes scorpiones tutus ingreditur: vel secure dormitat. Quis dulces iuxta vipas sonos capit Nam et si semper non percutiat: tamen sollicitat. Securius est ergo perire non posse quam iuxta periculum non perisse. Hec ille.

¶ Tertio potest illud ostendere ratione capacitatis. Fecit profecto deus animam ad imaginem suam et similitudinem. Et vt inquit Augustinus .14. de trinitate. octauo capitulo. Eo anima imago dei est: quo eius capax est et particeps esse potest. Cum ergo deus sit infinitum bonum: nullum bonum creatum sufficere potest ad omnem humani appetitus perfectionem. ergo non potest habere perfectam quietem: nisi illam habeat in summo: qui deus est. Et hoc quod dicit Augustinus libro primo confessionum. prope principium. Fecisti nos domine ad te: et inquietum est cor nostrum: donec quiescat in te. Psal. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Et hoc dicit Ricardus vt supra. quod sine clara dei visione non potest haberi beatitudo. et ratio est: quia vt inquit Augustinus. tertiodecimo de ciuitate dei. capitulo quinto. Beatus non est nisi qui habet que vult: scilicet naturaliter: et non voluptuose. Perfectio autem vniuscuiusque attenditur secundum rationem sui obiecti. obiectum autem intellectus est quidquid est. idest secundum essentiam rei. vt dicitur tertio de anima. vnde in tantum procedit perfectio intellectus: inquantum cognoscit essentiam alterius rei. Si ergo intellectus aliquis essentiam alicuius effectus: per quam non possit cognosci essentia cause: vt si sciat de causa quid est non dicitur intellectus attingere ad causam similiter quamuis per effectum cognoscere possit de causa an sit: et ideo remanet naturaliter homini desiderium cognoscit effectum: et scit eum habere causam: vt sciat etiam de causa quid est. et illud desiderium est admirationis: et causat inquisitionem. vt dicitur in principio metaphysice. puta vt si aliquis cognoscens eclipsim solis considerat quod ex aliqua causa procedit: de qua quia nescit admiratur: et admirando inquirit: nec ista inquisitio quiescit: quousque perueniat ad cognoscendum essentiam rei. Si ergo intellectus humanus cognoscens essentiam alicuius effectus creati: et non cognoscat de deo nondum perfectio eius attingit. Similiter ad primam causam: sed remanet adhuc ei naturale desiderium inquirendi causam: vnde nondum est perfecte beatus. Ad perfectam igitur beatitudinem requiritur: quod intellectus pertingat ad ipsam essentiam prime cause: que est nobilissimum intelligibile: et sic perfectionem suam habebit per vnionem ad deum sicut ad obiectum in quo solo beatitudo hominis consistit. vt supra dictum est. Ex his omnibus elicitur quamuis non sit perceptibile quantum erit beatorum gaudium: ipsum deum intelligendo: quod intelligere dicitur clara dei visio: et vna dos anime: ex qua alie sequuntur. videlicet

dos fruitionis: et dos secure tentionis. He dotes erunt beatis ratione obiecti participati. Sed qualiter gaudium erit ex his patet: si declarabimus quid sint he dotes. Ricardus vtiqꝫ vbi supra dicit de prima dote. Dos visionis est quidam habitus luminosus in intellectu: quo eleuatur ad clare deum videndum.

prima dos

Primo videbimus deum sicuti est.
Secundo deū incarnatū.
Tertio deū finē nostrū.

Primo videns deum anima beata in sui sbstantia videt quod oculus nō vidit: nec auris audiuit. zc. Quis nāqꝫ poterit explicare qꝫ pulcher: qꝫ bonus: qꝫ pius: qꝫ benignus zc. sit creator. Deficit certe sensus: non sufficit intellectus hoc in mundo excogitare in creaturis: nihil sunt respectu creatoris. Ideo Augustinus in libro soliloquiorum. Ue cecis oculis qui te non uident sol illuminans celum ⁊ terrā Ue caligantibus oculis qui te videre non possunt. Ue aduertentibus oculis vt non videant veritatem. Ne queunt enim oculi assueti tenebris sūme veritatis radios intueri: nec sciunt de lumine aliquid extimare: quorum est in tenebris habitatio: tenebras vident. tenebras diligunt. tenebras approbant: de tenebris euntes in tenebris nesciunt ubi corruāt. Ideo nāqꝫ ⁊ si mortales miseri conspicerent quāta sit creatoris dulcedo: nihil aliud gustarent de mundo: quid est deus: qualis est aut quantus: cum sit infinitus certe comprehendi nequaquam potest. verum de ipso noticia aliqua haberi potest; si consideremus: que ipse fecit atque creauit. Ideo sapientie quartodecimo. A magnitudine speciei ⁊ creature cognoscibili poterit creator horum videri. Et Isidorus de sūmo bono libro primo. capitulo quarto. Sepe ad incorpoream creatoris zc. Ibi videas obsecro quot in mundo fuerunt homines sunt ⁊ erūt quot ipsorum gaudia. quot leticie. Quot exultationes. Quot felicitates de diuitiis. de deliciis. de coreis. de odoribus. de coloribus. de saporibus de honoribus: de ceteris: propter que humani nostri sensus delectari solent ⁊ animam ⁊ omnia simul collige: ⁊ cum simul ea collegeris: inuenias nihil esse respectu gaudij: quod habent beati de visione diuina. O lumen incomprehensibile. O summa maiestas dei: quomodo potero te in hoc mundo aliqualiter sentire. O anime vultis aliquid videre de imagine creatoris: audite quid asserit Augustinus libro soliloquiorum. qui deum multis modis quesiuit. ait enim sic. Circuiui vicos ⁊ plateas ⁊ huius mundi ciuitates querens te: ⁊ non inueni. Quare.

Male querebam foris quod erat in tus. Misi nuncios meos omnes sensus exteriores: vt quererent te: ⁊ non inueni: quia male querebam. Uideo enim. Lux mea deus quare illuminasti me: quia male per illos querebam: quia tu es interius: ⁊ tamen ipsi vnde intraueris nescierunt. Naz oculi domine dicunt si non fuit colozatum per nos non intrauit. Aures dicunt. Si sonitum non fecit per nos non intrauit. Nasus dicit. Si non oluit per me non venit.. Dicit gust⁹. Si non sapuit per me non intrauit. Tactus etiam addit. Si corpulentus non est: nihil de hac re me interroges. Non ita sunt deus meus. Non enim corporis nec decus temporis: net candorem lucis vel colorem: vel dulcium melodiarum cantus: ⁊ quecunque dulce sonantia: non florum ⁊ vnguentorum vel aromatum odores: non mella vel manna gustui delectabilia. non cetera que ad tangendum vel ad amplexandum amabilia nec omnia alia sensibus his subiecta quero: cum deum meum quero. Absit: vt ita crediderim deum meum esse: que etiam brutalium sensibus comprehenduntur. Et tamen cum deum meum quero: quero nihilominus quandam lucem super omnem lucem: quam non capit oculus: quam vocem super omnem vocem: quam non capit auris. Quendam odorem super omnem odorem: quem non capit naris. Quandam dulcedinem super omnem dulcorem: quem non sapit gustus. Quendam amplexum super omnem amplexum: quem tactus non tangit. Et interioris quidem hominis mei torquata lux fulget: vbi locus non capit ista vox sonat. Ubi tempus non capit. Odor iste redolet vbi flatus non spargit. Sapor iste sapit vbi non est edacitas. amplexus iste tangitur vbi non diuellitur. Hic est odor meus: ⁊ non extimabitur alius ad illum. Et ita circuibam enim omnia querens propter te ⁊ propter omnia derelinquens me interrogaui terram: si esset deus meus. Et dixit mihi non. Et omnia que in ea sunt: hoc idem confessa sunt. Interrogaui mare ⁊ abissos: ⁊ reptilia: que in eis sunt. Et responderunt. Non sumus deus tuus: quere super nos. Interrogaui stabilem aerem. ⁊ inq̄t fallit̄ labor tuus. nō sum ego deus. Interrogaui celum lunam: ⁊ stellas. Nec nos sumus deus tuus inquiunt. Et dixi omnibus his qui circunstant foris carnis mee. Dicite mihi q̄d vos non estis. Dicite mihi aliquid de illo. Et exclamauerunt omnes voce grandi. Ipse fecit nos.

Interrogaui proindemundi molem dic inquam mihi si deus meus es: an non. Et respondit voce forti. Nõ sum. inquit ego: sed per ipsum suz ego quem queris in me: ipse fecit me: su per me quere qui regit me: qui regit ⁊ te. Hec ille. O magna igitur dul cedo mentis: quando tot Augustinus considerat. Nempe magnus ei vide tur dominus ⁊ laudabilis nimis. Ideo Isa. trigesimo tertio. Regem in decore suo videbunt. Ecclesiastes. quadragesimo pmo. Dulce lumen ⁊ delectabile est oculis videre solem: ⁊ tanta erit leticia in visione gratiose essentie diuine: ꝙ potius sancti dei vellent in inferno esse deum videre: ꝙ̃ in paradiso: ⁊ deum non videre: ⁊ in penis ꝙ̃ extra penas deum non videre. Grisostimus. Ego dico mul to grauior est ꝙ̃ gehenna cruciatus remoueri ⁊ abici ab illa gloria: nec puto ita acerba esse gehenne incẽdia vt sunt illa quibus torquentur hi qui arcentur a conspectu dei. Bernardus Re vera illud est sũmum ⁊ verum gaudium: quod non de creatura: sed de creatore concipitur: quod cum pos sideris: nemo tollet a te: cui compa rata omnis aliunde iocunditas mae ror est, omnis suauitas dolor ẽ: omne dulce amarum: omne pulchrum feti dum. omne postremo quod eum ali quid delectari possit molestum cum dei bonitas in infinitũ excedat omnẽ bonitatem creatam. delectatio que erit in preceptione ĩmediate illius bo nitatis ĩ infinitum melior erit omni p̃ ceptione create bonitatis. Johãnis decimo octauo. Hec vita eterna vt cognoscant te: scilicet deũ ⁊ quem mi sisti Jesum Christũ n. Augustinus su pra secundam cor. duodecimo. Ibi beata vita in fonte viuo bibitur. ⁊ vn de aliquid expargitur huic humane vite. Ideo propheta Dauid dicit. Queadmodum desiderat ceruus zc. Omnes delitie que sunt in toto mũ do uelut minime gutte sunt aque: que fluxerunt ab illo sacro fonte tri nitatis. Ue ergo inimicis dei qui di mittunt infinitam dulcedinem ⁊ bo nitatem pro minima sintilla que ver tetur in amaritudinem. Jeremias. Dereliquerunt me fonte aque viue.

¶ Secundo videbimus deum incar natum. vnde Bernardus. Plenum prorsus omnis suauitatis uidere ho minem hominis conditorem. Profe cto nimia leticia erit uidere Christum tanꝙ̃ gloriosum deum ire per paradi sum. Unde Scotus in quarto. di. quadragesima nona dicit. ꝙ Christ⁹ potest se mouere regaliter sicut rex in celo empireo.

¶ Tertio uidebimus ipsum nostrum finem. uidebimus ipsum factorem: creatorem sicut unus ex nobis ⁊ hu manam naturam exaltantem super angelos. Et hec erit prima dos ani me.

¶ De secunda dote inquit Ricardus in quarto di. ubi supra. ꝙ dos fruiti onis ⁊ perfectus caritatis habit⁹ quo anima fruitur deo. sed notandum q̃ð Bonauentura in secundo. distinctiõe pma. inquit. ꝙ frui potest tripliciter ꝯsiderari. ¶ Primo ꝯmuniter put dicĩ

3ª dos.

motum cum delectatione require in sermone precedente in tertio fructu. De tertia dote inquit Ricardus vbi supra. dos tentionis est habitus per fectus:que voluntas est perfecte secu ra de tentionis predicte pperpetuatione Quid plura. sursum corda. et leuemus de tenebris vite huius: et dulcedinem paradisi et contemplationez deguste mus: quia nihil arbitror dulcius: quam tanta cogitatione prepediri. Exemplum fratris Egidij. Exemplum fratris Ber. de quinta valle.

Secunda consideratio est de ex celsa gloria corporis nostrum do tante. in qua videbimus quanta erit hominis gloria in ipso corpore. idcir co notare debemus: quia vt dicunt doctores quatuor erunt corporis dotes

- Prima claritatis.
- Secunda subtilitatis.
- Tertia agilitatis.
- Quarta impassibilitatis.

Prima dos corporis erit claritatis nam corpus glorificatum propter virtutem temperantie illustrabit totum paradi sum sua pulchritudine et dignitate. Certe lumen stellarum et solis respe ctu corporis Jesu gloriosi modicum erit. Dicit enim Ricardus quod non erunt eiusdem speciei: sed secundum prophetam fulgebunt iu sti sicut sol: et lux solis erit species du plicata post iudicium. Isa. xx. Cogi ta ergo in quanta gloria consedebunt qui in hac vita lubrica temperate vi xerunt. Unde Sco. ubi supra. quod color claritatis corporis erit clarus secundum complexionis sue gradum: et variatur colore: ita quod omnes colores erunt de lectabiles secundum diuersitatem sen suum et proportionem: et sicut beatus clarius videbit in anima: sic deus vi debitur clarius ab eo. Et sicut est alia claritas stelle a stella: et lumen solis: sic et corpora beatorum. Corpus beati erit porosum. Itaque per poros erit vi sibile oculis: et sic per illos poros mul tiplicabitur species vsque ad oculum beati.

Secunda dos erit subtilitas: quam habebunt beati. s. propter prudentiam ordinando presentia et futura ad ho norem dei: contra quam nihil potest contra se ponere. Et habebit duas subtilitates. Prima subtilitas est anime Non enim erit secretum in hoc mun do in inferno: in plateis: in scientiis naturalibus: quod non sciat: quia secundum Gregorium. 4. dialogorum. Quid est quod nesciat ille qui scit scientem omnia. Secunda subtilitas erit corpo ris. Erit enim corpus subtile penetrans sine fractione secundum Scotum: sicut Christus transiuit ianuis clausis: et cor pus glorificatum potest esse simul cum corpore non glorificato: quia non est penetrabile. Unde ps. In nomine tuo transgrediar murum.

Tertia dos erit corporis agilitas: que sibi competit propter iusticiam. ideo in instanti quocunque vellet accedere ibi erit: quia secundum hoc non mi nus erit expedita anima a corpore: quam sine corpore. Et dicit Scotus quod beati ex fortitudine leuabunt ita agili ter magnum montem: sicut vnam pennam.

Quarta dos erit impassibilitatis.

quia nullum malum patientur: ꝛ h̄
erit gloria beatorum corporum vide
re se in gloria claritatis s̄btilitatis agi
litatis ꝛ impassibilitatis. Et dicit
Scotus ꝙ omnes sensus tam spiri
tuales q̄ȝ corporales erunt in sua per
fectione. Uidebit nāqȝ anima deum
per claram visionem. Odorabit deū
per transformationem: audiet deum
per sue voluntatis impletionem. Ex
his sensibus in anima glorificata re
dundabit gloria in sensibus corporis
gloriosi: ꝛ quanto magis anima erit
glorificata a deo in sensibus suis: tan
to in corporeos sensus in maiorem
gloriam redundabit. Primo quidē
visus erit tante perfectionis: ꝙ ab ex
trinseco non poterit corrumpi vel im
pediri. Nam sine obstaculo videbit
cuncta corpora. vnde duodecim nobi
litatibus erit decoratus. Primo qui
dem videbit intra sic̄ extra: ꝛ omnia:
ꝛ corda ꝛ corporis armoniam: atqȝ
interiorum membroꝝ dispositionem
vt dicit ↄmentator super angelicam
ierarchiam.

Secundo videbit oculus s̄btus: si
cut supra. Tertio videbit de longe
sicut ꝓpe. Quarto minima sicut ma
gna. Nam videbit beatus in oriēte
ac si ipse maneret in occidente. Quin
to superiora oculos non leuando.
Sexto inferiora oculos non inclinā
do. Septimo videbit diuersa obiecta
ꝛ quasi infinitos radios tanq̄ȝ vnum
ꝛ quasi vnitos. Octauo videbit q̄dli
bet obiectum ꝛ quodlibet predictorū
quasi infinitoꝝ radioꝝ ab altero se
paratū. Nono videbit in nocte: sicut
in die. Decimo oculis clausis sicut ap
tis. Undecimo absqȝ labore aliquo: ꝛ
infatigabili omnia supra dicta. vnde
Isa. 60. Tunc uidebis ꝛ afflues ꝛ mi
rabit̄ ꝛ dilatabit̄ cor tuum. Duodeci
mo auditus perficiet̄. nam nullum
auditus obstaculū poterit impedire:
uł ↄturbare. in tribus maxime ꝑfect⁹
erit. Primo nāqȝ audiet omnes insi
mul sonos ꝛ uoces ꝛ omnes cantus
totius celestis curie sine reuerberatio
ne aeris. Secundo discernet in his
unū ab altero ita distincte: ꝙ nullus
cantus sonus aut uox poterit ab alt̄o
impediri. Tertio audiet ita de lōgo:
sicut de ꝓpe. Quarto autem gustus ꝛ
tactus in p̄nti uita similes quodāmō
dici possunt. Nam gustus particula
ris est tactus quidem in omnibus s̄b
iectis. i. sensuū in partibus s̄biectiuis.
Gustus autem nō erit in p̄ria in ali
quo actu: qui deseruiat nutrire: sed tn̄
inquantū est apprehensiuus saporuȝ
redundabit quedam dulcedo anime
in sensu gustus: ꝛ b̄m quosdam cau
sabit in lingua ꝛ gustu beato quādā
suauissimā humiditatē atqȝ illum sa
porem: qui correspōdeat ꝑfectior illi⁹
cui⁹ erit ligua. Ric. tamē sentit ꝙ tal̄
humiditas in palatu ꝛ gustu aut fiet
a deo per creationē. aut creabit̄ in ea
ex ui beatitūdinis anime. exemplū de
sanctis patribus: qui tantum paruum
comedebāt. exēplū de beato Frācisco
q̄ ieiunauit ī lacu perusino. exēplū de
Ma magdalena. 5° tact⁹ perficietur
atqȝ ī expectabili delectatiōe iocūda
bit̄: q̄a nēpe iocūdissima suauitate ad
herebit deo. hic q̄dē ē ꝙ corpi suo iū
ctā hāc iocūdissimā adherētiā illi ipti
et̄. Sȝ q̄a anima gloriosa erit in toto

suo corpore gloriosa: hinc est quod gloriam suam toti corpori communicabit per experientiam tanti altissimi et gloriosissimi sensus: quod in presenti vita nõ potest bene intelligi aut credi: nisi ab illis qui privilegium singulare excessive toto corpore aliquam divinam dulcedinem experimentaliter experti sunt. Talis autem perfectio predictorum procedet: quia voluntas subiecta deo corpori et eius sensibus ad libitũ imperabit. Corpus vero cum sensibus suis anime sicut anima deo obediet.

Tertia consideratio de amena patria omnes beatos locante. Nam ut dicit Paulus ad Ro. iz. Que sunt a deo ordinatissima sunt. et Arl. septimo physicorum tertio capitulo. Nihil inordinatum que natura et secundum naturam sunt. et iconomicorum libro primo in fine. Oportet unũ quodque loco suo poni illud. propterea omnipotens deus locum mirificum ad habitandum nobis preparavit. Celum videlicet empireum. Celum namque istud inquit Bonaventura in secũdo. di. z. est locus spiritualium substantiarum et locus corporum glorificatorũ Verum philosophi de hoc celo nihil sunt loquuti: tamen via naturali etiã poterimus hoc celum percipere. Scriptura vero sacra illud exprimit: cum ait. In principio creavit deus celum et terram. Nicolaus de lira exponit de empireo: et hoc probat per litteram sequentem: quia firmamentum et celum antequam facta sunt secũda die. Et Damascenus hoc exponit. In principio creavit deus celum et terram. i. sine stellis sperice forme: quod autem illud celum sic ponẽdum ut Bonaventura ubi supra triplex ratio persuadet.

Prima est perfectio universi.
Secũda est propter motũ firmamẽti.
Tertia est habitatio hominis beati.

Propter perfectionẽ universi necesse est ipsum esse uniforme: quia cum sit celum luminosum diforme: si non esset uniforme: nõ esset completum propter motum firmamenti necesse ipsũ esse mobile ut motus mobilis fiat circa immobile. s. centrum et intra continens imobile: et locum: scilicet empireum Nã aristoteles dicit secundo de celo et mũdo. c. 4. in quolibet genere mobile supponit imobile: quia omne fluxibile a quo fluxus terminatur. sed corpus celi siderei ẽ mobile. ergo supra illud de necessitate. est ponere ultimũ corpus quod sit imobile: hoc quidem est empireum. Itẽ. io. metaphysice. c. z. et li. z. celi et mundi. 5. c. et in arismetica in multis locis. In quolibet genere in quo est ponere infinitum et mediũ: est ponere supremum: sed gradus in corporibus attenditur secundum perspicui et lucis. sed invenitur corpus opacum similiter ut terra: et similiter secundum totum opacum ergo si complementum est in corporibus debet esse corpus similiter et secundum totum luminosũ: Propter etiã habitationem hominis beati ponendũ est ipsum luminositatis perfecte. Nam cũ aliquis locus tenebrosus debeatur dãnatis pro opositũ lucidus debeatur beatis. procedet aũt letitia beatis propter tria

Primo propter loci luminositatem.
Secũdo propter loci puritatem.
Tertio propter loci magnitudinẽ.

Primo zc. qa dic Sco. in quarto. di. 49. Illud celum erit lumen plenissimum: ꝛ omni iocunditate gratiosum. Ideo clamat Thobias. 13. Beatus ero si fuerint reliqui seminis mei ad bibendu3 claritatem hierusalem. Certe si esset possibile vnam animam vidē gaudia illius vite certissime: despicēt infinita gaudia huius mundi. vnde augustinus libro quarto de libero arbitrio inquit. Tanta est autem pulchritudo iusticie: tanta est iocūditas lucis eterne: hec est incōmutabilis ꝟitatis atq3 sapientie: vt etiam si non liceret amplius manere q̄3 vnius diei mora propter hoc solum īnumerabiles āni huius vite plene delitiis ꝛ circūfluētia temporaliū bonorum recte meritoq3 contemnerent. Non enim prauo aut falso affectu dictum est: quoniam melior dies vna in atriis tuis sup milia. O igitur ceci mundani qui paradisu3 facitis de hoc mūdo: qui est paradisus asinorum: sursum corda. Hinc est q᷑ augustinus in libro silloquiorum. illā patriā considerans magna cum dulcedine dicebat. O regnum eternum: regnum omnium seculorum: vbi lumē indeficiens ꝛ pax domini: qui exupat omnem sensum: in qua sanctoru3 anime requiescunt: ꝛ leticia sempiterna super capita eorum: gaudium ꝛ exultationem obtinebunt: ꝛ fugiet dolor ꝛ gemitus. O q̄3 gloriosū est regnum quo tecum domine regnant omnes sancti amicti lumine sicut vestimento habentes in capite suo corona3 de lapide precioso. O regnu3 beatitudinis eterne: vbi tu domine spes sanctorum ꝛ corona glorie facie ad faciem videris a sanctis letificans eos vndiq3 in pace tua: que exuperat omnem sensū: vbi gaudium infinitu3: leticia sine tristicia: salus sine dolore: vita sine labore: lux sine tenebris: vita sine morte: omne bonum sine omni malo: vbi iuuentus nunq̄3 senescit: ibi vita terminum nescit: ibi decor nunquam palescit. ibi sanitas nunquam marcescit. Ibi gaudium nunquam decrescit: ibi dolor nunquam sentitur. Ibi gemitus nunquam auditur. Ibi triste nihil videtur. Ibi leticia semper habetur. ibi malum nullum timetur: quonia3 sūmum bonū possidetur: quod est semper videre faciem domini ꝟtutum. Hec ille. Non oportet ibi querere oleum pro lucerna: vt luceant in ea. Nam claritas dei illuminabit illam. ꝛ lucerna eius est agnus: ꝛ ambulabūt in lumine eius.

¶ Secundo procedet beatis leticia propter loci puritatem. Non erunt ibi caligines: non lutum: non fetores non calores: non frigora: nō malitia: non paupertas: non tormēta ꝛ odia sed tota puritas: sanctitas: leticia. Apocalipsis vigesimo pͥmo. Non intrabit in ea aliq̄d coinquinatū: ꝛ sciēs abhominationem ꝛ mendacium. Et augustinus de vanitate mundi. Nō erunt ibi fames neq3 sitis: non frigus: nō estus: nulla tēptatio: aut peccandi voluntas.

¶ Tertio procedet beatis leticia ꝓpter loci magnitudinem. Si quis vellet ↄprehēdē magnitudinē: ꝛ incipiat ab his inferioribus numerare: q᷑a. rō. scribit

inuisibilia dei a creatura mundi zc. Considera q primo terram aquam aerem: ignem speram lumen: mercurium solem: venerem: martem iouem saturnum: stellarum celum et cristallinum et celum empireum. Istorum namque quodlibet alterum in decuplo superat in magnitudine et pulchritudine. Io. z. c. o israel quam magna est domus dei et ingens locus possessionis eius. Aug. de vanitate mundi dicit. Nil hoc loco magnificentius: nil gloriosius nil purius nil verius: nil ista bonitate sincerius: nil in abundantia copiosius. Exemplum in templo Salomonis et regine austri. z. R. io. c. Istorum autem regnum est regnum omnium seculorum dicendum et absque fine. O beati qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudant te. et Augu. li. solloquiorum inquit. O patria nostra: patria secura a longe videmus ab hoc mari te salutem ab hac valle ad te suspiramus et nitimur cum lachrimis: si quando ad te perueniamus.

Quarta consideratio de societate iocunda gaudium augmentat: quod patet ex tribus.

Primo ex societatis multitudine.
Secundo ex societatis nobilitate.
Tertio ex societatis amicabilitate.

¶ Primum gaudium erit zc. quia tanta erit ibi multitudo regum et reginarum: sanctorum et sanctarum et angelorum non sine magno tripudio videri poterunt. Apocalipsis. 7. Uidi turbam magnam: quam dinumerare nemo poterat. zc.

¶ Secundum gaudium erit ex societatis nobilitate. O quam mirabile erit videre tot mirificos sanctos et sanctas: videre Christum zc. Ideo Hieronymus ad Eustochium. Quotiens te vana seculi delectat ambitio: quotiens ibi videris aliquod gloriosum: ad paradisum mente transgredere et esse incipe quod futura es. Egredere paulisper de carcere corporis tui: et presentis laboris: mercedem ante oculos depinge: quam oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit.

¶ Tertium gaudium erit societatis amicabilitate. Nunquid in patria illa vnum est et equale omnium meritum Certe non. Iohannis. 14. dicitur. In domo patris mei mansiones multe sunt. glo. idest diuersa premia meritorum. Et prima cor. 15. Stella differt a stella in claritate. Hoc tamen intelligendum secundum Ricar. in quarto di. 49. cum discretione in beatitudine nanque est considerare beatitudinis obiectum .s. bonum increatum: quod et idem existens ab omnibus participatur et etiam ipsam dispositionem beatorum per quam istud bonum clare videndo et perfecte intelligendo ipsum participant. Ex parte quidem ibidem obiecti participati vnus non est beatior alio: quia propter merita capacior est. O miranda suauitas. dicit quippe Sco in quarto. di. vltima quod tanta est caritas inter ipsos quod vnus participat de bonis omnium: et quamuis naturali auctore quilibet plus se diligat quam alium: plus deum actu elicito: tamen tanta erit delectatio societatis quod quilibet non minus vellet pro alio bona quam pro se. quod si in hoc mundo multi posuerunt corpus in morte pro amico: certe multo maior caritas erit ibi. vnde Anselmus. Perfe

cta caritate innumerabilium angeloꝝ
⁊ hominum ibi nullꝰ minus diliget
alium: q̃ȝ se ipsum: nec aliter gaudebit
quisq̧ pro singulis q̃ȝ pro se ipso: vñ
in paradiso sunt tres qualitates san
ctorum. s. maiorum minorum ⁊ equa
lium: qui sunt in equali gloria redu
plicant eorum gloriam ab omni pte
quia cognoscunt se amari a quolibet
equali mensura. Maiores ṽo redupli
cãt eoruȝ gloriam ab omni parte: q̊a
cognoscũt se amari tãtum quantum
amant: sed quia gaudent de eorum
gloria pro quolibet sicut de sua ꝓpria
Minores ṽo reduplicant eorum glo
riam per eorum amorem: ⁊ magis co
gnoscunt illos se gloriosiores: ⁊ isti
minores vident aliquem ex gradibus
se gloriosiorẽ aliquem centum ⁊ hu
iusmodi infiniti: ⁊ pro quolibet redu
plicant quot vicibꝰ cognoscunt illos
gloriosiores se. Ex quo accidẽtaliter
gloria in sanctis multiplicabitur.
¶ Quinta ꝯsideratio de liberatione
certissima ab omni pena tristante.
Erunt enim liberi a triplici periculo.
¶ Primo a peccato. ¶ Secundo a mũdo
¶ Tertio ab inferno. ¶ Primo a peccato
erunt ita liberi: ꝙ amplius peccare nõ
poterunt. O quantus est seruis dei
timor in hac vita vt dicit Aug. in li.
de ciuitate dei. zz. c. zz. ne in peccatũ
ruant. Ibi autem timere non expedit
¶ Secundo a mũdo ⁊ suis malis. non
enim erit caro aduersus spũm: non
diabolus tentans: nõ pericula aliqua
ideo apoc. 7. Nõ esurient: neq̧ ampli
us. zc̃. Ideo Ber. O felix anima que
fetulẽte carnis superata miseria in hꝰ
sapiẽtie lumine requiescit. Ideo pau.
ad ro. 8. c. Heu me infelix homo quis
me liberabit de corpore mortis huiꝰ
⁊ Aug. li. silloquioꝝ dicit. Felices q̊
dem naufraga vita presenti ad tanta
gaudia iam peruenire meruerũt: infe
lices nos ⁊ miseri: qui per huius ma
ris fluctus magis ꝓcellosas voragies
trahimꝰ nauẽ ignorãtes an ad portũ
salutis peruenire valeamus: infelices
inquã quoꝝ est via in exilio: vita in
periculo: finis in dubio. Nesciẽtes fi
nem nostrum: quia omnia in futuruȝ
reseruãtur incerta: ⁊ adbuc in pelagi
fluctibꝰ ṽsamur suspirãtes ad portũ
Hec ille. ¶ Tertio ab inferno videbunt
se liberatos: ⁊ a tanta miseria: vbi sem
piternus est error: ⁊ dãnati cruciãtur
ex quibus omnibus colligitur ꝙ can
tabũt ⁊ glorificabũt deũ: ß quõ i celo
possit cantari multis nõ est clarũ: cuȝ
dicat Damascenꝰ de angelis. 8. Cõsi
lia sermone sine voce ꝓlato. ⁊ Isaias
ꝯtradicere vr̃. 6. Clamabũt alter ad
alterum. scũs. scũs. scũs. ad hoc dicit
Bonñª. in 2º. di. z. ꝙ in paradiso erit
laus mẽtalis ⁊ vocalis: pȝ h̊ q̊a multi
sãcti ab angelis cũ laudibꝰ vocalibꝰ
sunt delati. ß tñ tutiꝰ ẽ dr̃e ꝙ erit i an
gelis mẽtal': in hominibꝰ ṽo vtraq̧:
vt totus homo feraẗ in laudẽ diuinã
⁊ si q̃raẗ quõ põt h̊ eẽ: dic̃ ꝙ illa for
matio vocis nõ fiet ꝑ inspirationẽ ⁊
respirationẽ: ß ꝑ aerẽ: qui q̃si natural'r
erit beatis ꝯplãtatꝰ. sic̃ pȝ i q̊busdam
aialibꝰ: vt i apibꝰ: vl' certe ita deserũi
et ẽpireũ gl'ificatis sic̃ aer corpibꝰ nõ
gl'ificatis: ß ꝯsidẽmꝰ fr̃es carissimi q̃
⁊ q̃ȝta sũt q̃ nobis ꝓmittũẗ i celis: ad
quos nos ꝑducat ille q̊ viuit ⁊ regnat
in secl'a seculoꝝ. amen.

Incipit tractatus de diuina cari-
tate cōpilatus per Reuerēduz sacre
Theologie doctorē magistrum Ro
bertum de Letio ordinis minorum
in quo ostēdit cū omni ꝟitate sacre
sancte scripture: qualit deus bñdict⁹
q̄ꝫtum in se est omnibus peccatorib⁹
offert indulgentiā ⁊ remissionē pec
catorū neminē excludēs a saluti. via.

Venite ad me oms
q̄ laboratis ⁊ one-
rati estis: ⁊ ego re
ficiā vos. Verba
sūt redēptoris nr̄i
yh̄u xp̄i. Origialit
Mat. ii. c. Inextimabilē caritatē dei
qua hōines diligit impugnant sepe
numero hi qui a peccatis desistere
nolūt. Ipsi nāq̄ꝫ impio ac sacrilego
ore suo asserūt optimū deū fore cām
dānationis eoꝝ: quasi nec hominis
merita in aliq° ꝓsint: nec ipsis iniq̄s
sua malicia valeat imputari h̄ error
illusi pleriq̄ꝫ audaciā in malo ꝑseue-
randi suscipiunt: pn̄iāq̄ꝫ negligunt
delictoꝝ suoruz. Nihil inq̄unt interest
qualisquisq̄ꝫ sit: siue bonus siue mal⁹
cuz deus quosdā sic habeat odio: vt
etiā post diuturnā in ꝟtutibus ꝑma
nētiā reprobet. Quosdā aūt diligat
vt frequētata impietas sua antiq̄taq̄ꝫ
malicia ipsos nō ꝓhibeat saluos fieri
Contra huiusmōi genus hominum
acriter insistēdū esse cēsui. Ad quorū
cōfusionez decreui in p̄senti tractatu
de caritate dei ad hōines taz bonos
q̄ꝫ malos copiosius dicē. Ostendam
eq̄dē ꝙ q̄ꝫtū ē ex ꝑte diuine clemētie
null⁹ q̄ꝫtūcūq̄ꝫ sit scelestissim⁹ ac fla-
gitiosus expellit a salute: imo vt sic
dicā ꝙ oēs pctōres mūdi dulcissime
blāde ⁊ amorosissime inuitāt: vt salui
fiant: vt pꝫ in ꝟbis ꝓpositis in the-
mate nostro. Que ꝟba ⁊ si a christo
clamante in tēplo dicta sint: tamen
extēdūt ad quoslibꝫ pctōres: qui sūt
vel erunt vsq̄ꝫ ad ꝯsumationē seculi.
Clamat itaq̄ꝫ dn̄s yh̄s xp̄s ex abun
dātia caritatis sue: ⁊ dicit. Venite. ꝛc̄
vbi ꝓ instructōne nr̄a nōre possum⁹
7. ignitas flāmas de diuia caritate
erga miseros ingratosq̄ꝫ pctōres.

- Pria dr̄ facilitas. Cū dic. Venite.
- Scda dr̄ suauitas. Cū dic. ad me.
- Tertia dr̄ gn̄alitas. Cū dic oms.
- Quarta dicit multiplicitas. Cuz dic qui laboratis.
- Quinta dicit grauitas. Cū s̄biungit ⁊ onerati estis.
- Sexta dr̄ p̄ciositas. Cū s̄bdit. ⁊ ego.
- Septima dicit gratiositas. Cū con cludit. reficiam vos.

Et cū singulas has flāmas difficile
sit in vno s̄mone explicare dicemus
de ipsis in. 7. s̄monib⁹ bn̄ distinctis
In hoc ꝟo p̄mo p̄mā incipiam⁹ elu
cidare flāmam que dicit Facilitas.
Cuius sensus est ꝙ deus omnipotēs
neminez violētat neq̄ꝫ cogit vt salu⁹
aut reprob⁹ fiat: ⁊ cuz oēs sint liberi
facillime pn̄t saluari: que ꝟitas s̄b tri
plici cōclusiōe declarat.

- Prima dicit volūtatis.
- Secūda dicit gratiositatis.
- Tertia dicit exēplaritatis.

Caplm p̄mū q̄liter in libertate et
libera omniū volūtate est vt saluēt:
vel dānēt: ex quo cōcludit ꝙ si oms
mūdi pctōres volūt pn̄t se saluari: et

si nō saluant imputat ipsis.

PRima cōclusio dicit volūtati. q̄a cū omniū voluntas libera sit. Quicūq̄ volunt saluari saluant: Qui vero dānari dānat. Possunt q̄ppe oēs bñ ꝛ male facē sicut volūt. Nullusq̄ expellit ad vtrūq̄. ꝓbatur hᵒ p Aug. liᵒ. io. d ci. dei. c. io. vbi ait Sunt nostre volūtates ꝛ ipe faciūt q̄cq̄d volendo facimus: siue bonum siue malū qd nō fieret si nolemᵒ. Et idem in liᵒ. de liᵒ. arᵒ. ait. Uasis ire nūq̄ deus reddēt interitū si nō spōtaneū inueniret homo habē peccm Que ꝟba ponūt in decretl. zz. q. 4. cᵒ. Nabuchodonosor. Et hoc idem ꝓbat Aug. di. Illud. qd nōt. i5. q. i. cᵒ. Merito. cᵒ. Illa. cᵒ. Ex voluntate Et. 7. q. i. cᵒ. Sciendum. ꝛ. 56. di. c. Nasci. Peccatū est adeo volūtariū qd si non sit voluntariū nullum est peccatū. Idem dicit Chriso. zz. q. 5. cᵒ. Sicut. Sicut. n. peccatū inq̄t opᵒ sine voluntate nō facit: ꝛ iusticia ex ope non seruat nisi volūtas fuerit. De hoc dicit etiā gratianᵒ de pe. di. z. c. Sicut nisi. Nec ad vitia nec ad ꝟtutes necessitate trahit ꝫ volūtate Omnia tamē includit elegātissime Hiero. in q̄ōnibᵒ ad helbidiā vbi sic ait. Homines suo arbitrio derelicti sunt: neq̄. n. bonū necessitate faciūt: ꝫ volūtate vt credentes coronā acci piant: increduli suppliciis mancipēt. Et iteꝝ Hiero. eodē loco. Deus eq̄li cūctos sorte gñauit et dedit arbitrij libertatē vt faciat vnusq̄sq̄ qd vult: siue bonū siue malū. Iteꝝ dedit hominibᵒ ptātem vt vox ipsa disputet contra creatoreꝫ suū: ꝛ cās volūtati. illius pscrutet. hoc etiam confirmat Sapiens. eccl. i5. c. Cū dicit. Deᵒ ab initio cōstituit hominē: ꝛ reliquit eū in manu consilij sui. Uñ patē potest ꝙ hō sit liberi arbitrij. Alioquin ꝫm Tho. prima pte sūme. q. 83. Frustra essent consilia exortatiōes et p̄cepta ꝓhibitōnes p̄mia ꝛ pene: ꝟūtamen est sciendū. Or quedā agūt absq̄ iudicio: sicut lapis mouet deorsuꝫ: silr oi cognitiōe carentia. Quedā agūt iudicio ꝫ nō libero sicut aialia bruta. Indicat. n. ouis videns lupū eū esse fugiendū nāli iudicio ꝛ non libero: q̄a nō ex collectōe: ꝫ ex nāli instinctu hoc iudicat. Et simile est de quolibꝫ brutoꝝ aialiū: sed hō agit iudicio: q̄a p viꝫ cognoscitiuā iudicat aliq̄d esse fugiendū vel psequēdū. Et q̄a iudicium illud nō est ex nāli instinctu in pticulari opabili: sed ex collectōe rōis ideo agit libero iudicio potēs in diuersa ferri. Rō. n. circa ꝯtingētia hꝫ viam ad opposita: vt pꝫ in dialeticis sillogismis et rethoricis psuasionibᵒ Particularia āt opabilia sunt quedā cōtingentia: ꝛ ideo circa ea iudiciuꝫ rōnis ad diuersa se hꝫ ꝛ nō est determinata ad vnū. Et ꝓ tanto necesse est ꝙ hō sit liberi arbitrij: ex hoc ipso ꝙ est rōnalis: hec Tho. q̄bus verbis contingit illud dictū Tullij. liᵒ. p̄mo de officijs vbi dicit. Inter homineꝫ ꝛ belluā hoc maxime interest ꝙ hoc tm̄ q̄tū sensu mouet ad illud soluꝫ: qd adest q̄dq̄ p̄ñs est se adcomodat paꝝ admoduꝫ sentiēs pteritum aut futuꝝ. Homo āt q̄ñ rōis est pticeps p quā cōseq̄ntiā. i. cās finales ꝛ cās reꝝ. i. p̄ncipia vidꝫ earūq̄ ꝓgressus

quasi antecessiones nõ ignoret siles cõpat rebusq̃ p̃ntibus adiungit atq̃ ãnectit futuras facile toti⁹ vite cursũ vidz. Ad eãq̃ regẽdã p̃parat res necessarias. Hec ille. Ex qb⁹ omnibus clarissimũ est hominẽ id posse in bono ⁊ in malo qd̕ velit q̃n imo tãta ẽ hec libertas vt nullũ agens creatuz possit ip̃m liberꝫ arbitriũ cogẽ iuxta illud Ber. in li°: de libero ar°. Volũtas ꝓ ingeita sui nobilitate nulla cogit̃ necessitate. Ad h° tñ aduertẽdũ siue intelligẽdũ ƀm Bon. in z. di. z5 Qr est dupliciť loq̃ d̕ libero arbitrio: vel q̃tum ad actum exteriorem: vel q̃tum ad actum interiorez: si autem loq̄mur q̃tum ad actũ exteriorem ⁊ respectu talis actus potest inuenire coactio. Põt. n. q̃s cõpelli vt ip̃o nolente genua corã idolis flectat. Si loquat̃ q̃tum ad actũ interiorẽ: qui .s. est velle eligere vel consentire: sic respectu talis actus potest liberuz arbitriũ alio modo induci potest ⁊ impediri: sed nullo mõ cogi siue ꝯpelli. Induci q̃dem potest cũ amat aliud a se: ⁊ .ĩ. se est: vñ ꝑ oblatõez alicuius rei amate potest induci ad ꝯsẽtiẽduz in aliq̃d multum efficaci ꝑsuasione ꝑ quem modũ idolatrie tẽptabãt sanctos martires ꝯsentire idolatrie mõ ꝓmittẽdo leta m̃ infligendo tristia. Ista tam̃ inductõ longe distat a coactõe: sicut ꝓbat ipse exitus: q̃a nec blãdimentis allici nec tormẽtis terreri adeo potuerunt vt a veritate iusticie mutarent̃: ⁊ sic liberꝫ arbitriũ potest induci. Potest etiam impediri ꝓpť icliatõz ⁊ ꝯiũctiõz sui ad nãz corꝑalẽ qua posset aliquis alium ita ledere: vt vsum liberi arbitrij amitteret. Coactio. n. ponit liberi arbitrij vsum et actum: sed ligatio ⁊ impeditio tollit Et iterꝫ impeditõ ꝓuenire potest ab inferiori. Coactio ꝟo a suꝑiore. Et hinc est φ liberꝫ arbitriuz: et si possit induci ab agente creato rõe boni exterioris amati: ⁊ possit impediri rõe corꝑis coniũcti: non tamen põt cogi respectu act⁹ ꝓprij. Sz adhuc dubiũ venit in mentẽ qd̕ declarare ⁊ intelligere optimũ est ac delectabile: põt nãq̃ peccator q̃sq̃ querere: an liberũ arbitriũ: qd̕ a creatura cõpellere nõ potest cogi possit a creatore. Et vr̃ φ sic: nam Luc. iz. c. dr̃. Exi in vias ⁊ sepes ⁊ cõpelle intrare vt impleatur domus mea. Si g̊ domum dei nõ contingit intrare nisi ꝑ vsum liberi arbitrij: et dñs intrare compellit: vr̃ φ liberꝫ xrbitrium cogat. Itẽ Jo. 6 dr̃. Nemo venit ad me nisi pr̃ meus traxerit illum. Sed tract⁹ est motus violentus: vt dicit ph̃s. g̊ liberꝫ arbitrium violentat̃. Item ꝓuer. zo. sic̃ diuisiones aquarũ ita cor Regis in manu dñi quocũq̃ voluerit imutabit̃ illud. Sed talis imutatio ẽ q̃dã coactio: g̊ deus cogit liberꝫ arbitriũ qd̕ si ꝟum esset conqueri possẽt peccatores de deo: possentq̃ ad ipsam clamare. O creator omnipotẽs cur nos ꝑire ꝑmittis: Cur nos in errore nostro relinq̃s. Cur tãtã multitudinem a te sempiť nis cruciatib⁹ deputandam non cõpellis non cogis ad bonuz: tua est potẽtia: tuũ est regnũ tua deniq̃ bonitatl. oĩs ⁊ dulcedinis abundantia. Miserere nostri deus ⁊ succurre voluptatib⁹ ꝑeũtiũ volũtatẽ

habem⁹:ꝫ malū volum⁹ malū eligimus malū nos seq̇t̄. Tu aūt ꝓpriaꝫ vim inferas voluntati ꝙ si tu de⁹ n̄ feceris cā certissime eris nr̄e ꝑditōis Sed ꝑfecto fragile debileqꝫ est tale peccatoꝝ fūdamētū: qm̄ qui ꝟitatē cognouerūt asserūt nullo mō libeꝝ arbitriū a deo suo cogi posse. Nam Aug. suꝑ Gen̄. ad lr̄aꝫ dicit. Nō pōt deus facere contra nām quā bonaꝫ instituit quādo non potest facē con̄ suam volūtatē. Si ḡ deus volūtarie libeꝝ arbitriū homini dedit impossibile est eū facere ꝯ libero arbitrio ꝯt̄ inatā eius libertatē: Sꝫ si ip̄m cogēt ꝯtra libertatē facēt. ḡ liberū arbitriū a deo cogi est impossibile. Jtē Aug. 19. de ciui. dei dicit. Jllud inquit est vnicuiqꝫ rei nāle ꝙ ꝯ ipsa facē dispo fuerit oīpotētis volūtas. ḡ si nullum nāle est violentū: nihil ꝙ facit deus est violentū. Si ergo oīs coactio est ꝑ violentiā q̇cq̇d deus de libero arbitrio faciat nulla potest sibi inferri violentia ac ꝑ hoc nulla coactio. Ad clarioꝛē tamē noticiā h⁹ ꝟitatis: dic̄ dn̄s Bonau. in 2°. di. 25. Qꝛ cū q̄rit̄ si liberū arbitriuꝫ pōt a deo cogi: dupliciter hoc pōt itelligi aut ita ꝙ possit auferre libertatē: et auferendo libertatem inducē coactionē. Et hoc mō nulli dubiū esse dꝫ quin deus possit hoc facē q̄ꝫtum est de imensitate sue potētie. Alio mō vt intelligat̄ ꝙ de⁹ cogit liberuꝫ arbitriū salua libertatis ꝓprietate ⁊ eius nat̄a. Et hoc mō n̄ solū est impossibile: ꝫ etiā nō intelligibile ꝓ eo ꝙ iplicat duo cōtdictoꝛie opposita. ex hoc. n. ꝙ liberū ē si aliq̇d vult libere vult. ex hoc ꝙ volūtariuꝫ ē si aliq̇d vult volūtarie vult ⁊ seip̄o mouente vult. Ex hoc autem ꝙ cogit̄ si q̇d vult seruiliter vult. Et si q̇d vult iuite vult: ⁊ si quid vult ab alio vult: q̇a violentū est cuius p̄ncipium est ex̄ nihil cōferēte vim passo. ḡ liberum arbitriuꝫ a deo cogi nō ē aliud q̄ꝫ actum liberi arbitrij simul ⁊ semel esse liberum ⁊ ꝟuile esse volūtariū et non esse voluntariū: esse a se ⁊ nō eē a se. Si ḡ est impossibile ꝙ claudit in se vtrāqꝫ ꝑtem cōtdictōis: nō tātū est impossibile creature ꝟuꝫ etiā creatrici essentie: quia illud posse non est posse. Ad intelligētiā aūt obiectoꝝ ē sciēdū ꝙ differt dicē volūtatē iduci ⁊ voluntatē mutari: ⁊ volūtatē cogi Tunc. n. induci dicit̄ quādo aliqua ꝑsuasio ei fit que disponit̄ vt ad aliꝯ appetibile inclinet̄ quasi ualde intē sa est nomē coactōis sortit̄: q̄ꝫuis nō sit vera coactio. Tunc autē volūtas mutat̄ quando ipsa nolente vnū potenti virtute affectio ei contrarium innititur ⁊ de nolente fit volens: ita ꝙ vna affectio expellit̄: et cōtria inducit̄: sicut pꝫ cuꝫ deus de amatoꝛe tꝑalium fecerit contēptoꝛē: ⁊ ꝭ dicit̄ esse quedā cōpulsio ⁊ tractio diuina vt volūtas ab eo sepet̄ cui ꝑ amoꝛis glutinū foꝛtiter iungebat̄. Tunc ꝟo volūtas dicit̄ cogi quādo intelligit̄ ipsam inuitam aliquid velle et repugnante actu volūtatis deliberatiuo aliena ꝟtute mouente et repugnantia manente ad aliq̇d volendū inclinat̄ voluntas. ḡ induci pōt ab agēte creato: mutari ꝟo ab alio nō potest: nisi ab agēte increato: ꝫ cogi a nullo Cū igit̄ dicat̄ in scripta deū volēteꝫ

hominem vel volũtatez hominis cõ
pellere vel rehabẽ vel mutare intelli
gitꝰ non quia voluntatẽ cogat: ſꝫ q̃a
volũtatẽ creatã non ſolum inducit:
ſicut agens creatum: ꝟum etiã imu
tat immittendo affectiões varias in
qua imiſſione nõ eſt coactio ꝓ eo ꝙ
ita volũtarie volo illud qđ deꝰ imit
tit ſicut illud qđ ex me ipſo volo: Et
ſi aliq̃d volo uolẽs volo nõ inuitus:
ꝛ ita in volendo ad nihil cõpellor. h
Bona. Cũ g̊ libertas a coactione in
omnibꝰ equaliter ſe habeat quis de
deo ſi ipſemet agit conqueri poteſt.
Quis etiã ſui ipſiꝰ culpã in ſemetipo
nõ reflectet. Quis ꝓpriã ꝛ volũtariã
neq̃tiam nõ agnoſcet: niſi dicẽ velit
adhuc aliq̃s. Qꝛ deus minime rectũ
q̃d fecit: q̃a hominẽ libertate arbitrij
voluit conſtituẽ. Sed ꝑfecto ſi bene
ſapiant intelligent nõ inanẽ fore ſen
tentiaz illam que dicitꝰ Gene. c. p̊o.
Uidit deus cuncta que fecẽat ꝛ erãt
valde bona. Ex q̃bus ꝟbis hieroꝰ.
ſcribens ad paulinũ dicit. Bonꝰ eſt
deuſ ꝛ omnia que fecit bona ſint ne
ceſſe eſt: hec ille. Sapientiſſimꝰ ergo
reꝝ opifex omniũ ꝛ magiſter cũ ho
minem conderet rõnalẽ ad beatitu-
dinem in tali ſtatu eum voluit eẽ in
quo ad beatitudinẽ ꝑueniens dei iu
ſticia ſemꝑ ſalua et miſeria laude ho
noris ꝛ gl̃ie corona decoraretꝰ. quõ
g̊ hõ potuiſſet laudari q̃ malũ non
feciſſet qđ facẽ nõ valebat. Inq̃t. n.
Lactantius in 6°. li. diuinaꝝ inſtitu
tionũ ad ꝟ. gẽ. Nulla laus eſt non
facẽ qđ facẽ nõ poſſis. Hinc hieroꝰ
ad Demetriadẽ ꝟginem ait. Iã ꝓ
uidendũ eſt ne forte illđ remordeat

te in quo temẽ impitum vulgꝰ offẽ
dit: vt ideo non ꝟe bñ factũ hominẽ
putes eo ꝙ is malũ facẽ põt: nec ipa
nã aſtringatꝰ ad imutabilis boni ne
ceſſitatem. Nam ſi diligenter rem
tractes ꝛ ad ſbtiliorem animũ tuuz
cogas hinc tibi melior ꝛ ſuꝑior hõis
ſtatus apparebit vñ putatꝰ inferior.
In hoc. n. gemini itineris diſcrimie
in hac vtriuſqꝫ libertatis ꝑte rõnalis
anime decus poſitum eſt: hinc inq̃ꝫ
totus nature noſtre honor conſiſtit
hinc dignitas: hinc ꝑmiũ: hinc deiñ
optimi quiqꝫ laudem meretꝰ: nec eẽt
hominis vlla ꝟtus in bono ꝑſeuerã
tis: ſi his ad yma trãſire nõ potuiſſꝫ
hec ille. Nõnulli autem obiciunt his
que dicimus ex diuina ꝑſciẽtia que
eſt infallibilis ꝙ ipſa neceſſitatẽ infe
rat actionibꝰ hominũ.' Quibꝰ rñde
mus ſibi ꝑſciẽtiã eſſe ꝛ homines vo
lũtate ñ neceſſitate ad bõa vel mala
inclinari. Uñ Augꝰ. li°. 5. de ci. dei.
c. 10. dicit. Nullo cogimur aut retẽta
ꝑſcientia dicitꝰ tollere volũtatiſ arbi
trium: aut retẽto volũtatis arbitrio
deũ qđ nephaſ eſt negare ꝑſcium fu
turoꝝ. ſꝫ vnũqđqꝫ ꝯplectimur: vnũq̃ꝫ
fidel'r ꝛ ꝟaciter confitemur. Illđ vt
bene credamus hoc vt bñ viuamus
male autem viuitꝰ ſi de deo non bñ
creditꝰ: vnde abſit a nobis negare ꝑ
ſcientiam eius vt libere velimus q°
adiuuãte ſumꝰ liberi ꝛ erimꝰ: ꝓinde
nõ fruſtra ſũt imo ideo nõ dubitatꝰ
ipm peccare nec peccat: q̃a ille cuius
ꝑſcientia falli non poteſt nõ factum
non fortunã: nõ aliq̃d a'iud ſed ipm
peccatuꝝ eſſe ꝑſciuit: qui ſi nolit nõ
peccat: ſed ſi peccare voluerit etiã hꝰ

ille p̄sciuit. hec ille. Liberi ḡ sunt oēs qui bene agunt liberi sunt: q̄ malc: liberi qui iam celum conscēderēt. Insup liberi ⁊ qui suoꝝ criminū supplicia lugent.

Scōm capl'z q̄p facile est q̄p peccatores saluēt: quia gratia ad salutem necessaria omnib⁹ p̄pata ē a deo: et nulli uolēti negat̄.

Secūda ꝯclusio dicit̄ ḡtiositas Facile q̄ppe est vnicuiq̄ʒ volēti posse saluari: quia gratia ad salutem necessaria omnib⁹ est p̄pata. Ad qḋ pleni⁹ itelligēdū quosdā ita tenuisse liberi arbitrij facultatē: ⁊ tam illā extimasse vt absq̄ʒ auxilio diuine ḡtie p solius liberi arbitrij p̄tātem saluari oēs posse ꝯfiterent̄. Fuit āt erroris h⁹ pnitiosissim⁹ garulator pellagi⁹: ⁊ eius imitatores: de quib⁹ egregi⁹ doctor Aug. li° .i°. retractationū ait. Noui heretici pellagiā cum sic liberū asserunt volūtatis arbitriū: vt gratia dei nō relinquat locū quem ƀm merita nostra dari asserunt. Cōtra quā sentētiā validissime pugnat idez doctor preclarissim⁹ in q̄ʒ pluribus doctrine sue locis ostēdēs neminē absq̄ʒ gratia nō solum non posse in aliqḋ opus meritoriū: sed in quācūq̄ʒ meritoriā cogitationē volūtatis: vel ad opa meritoria deuenire: vnde ab bonifaciū papam ait. Nō pōt hō aliq̄d boni velle nisi iuuet̄ ab illo qui non pōt nō maluz velle. Et iteꝝ in li° de p̄destinatōe sanctoꝝ. Prius est cogitare bonuz q̄ʒ credē: ⁊ ip̄m cogitare bonū ex deo ē. Et in li° de correctiōe ⁊ gratia. Sine gratia dei nullum ꝓrsus: siue volēdo siue agēdo faciūt homines bonū. Et ad valentinum. Cogitare vel agere ƀm deum nulla rōe sine gratia dei possumus. Et in encheridion. Gratia p̄uenit vt velim⁹ bonū. Et in li° de eccl'ia. dogmatibus dicit̄. Mouet ad querēdā salutez libertas arbitrij mouēte p̄ri⁹ deo Sūt et alij doctores q̄ Augustini dictis firmissimo iudi° alligāt̄. Inq̄t nāq̄ʒ Isidor⁹ li° dr̄iaꝝ. Gratia est diuine misericordie domuz p qḋ bone volūtatis est exitus. hec ille. Et iterū idē. Sciant defensores liberi arbitrij nihil boni posse nisi diuine gr̄e iuuamine sōstētēt̄. Et de hoc etiā Magr̄ sentētiaꝝ. 26. di. Bona volūtas comitat̄ graz: nō gr̄a volūtatē. ⁊ pau. vas electōis. 2. corint. 3°. c. Nō sum⁹ sufficiētes aliq̄d cogitar̄ a nobis tāq̄ʒ ex nobis: sed su. n. ex. d. ē. Ad Ro. 9. Nō est volētis neq̄ʒ currētis sed dei miserantis. Aduertēdū tñ ƀm Boñ. i 2°. di. 98. Q' opus aliqḋ triplicit̄ pōt dici bonum. Uno mō dicit̄ bonuz esse aliq̄d simplicit̄: ⁊ hoc est bonum qḋ ordinatū est in finē ⁊ tale ē bonū meritoriū ⁊ h⁹mōi bonuz nō potest libeꝝ arbitriū lapsū absq̄ʒ auxilio gr̄e gratū facientis. 2° mō dicit̄ aliqḋ esse bonū in hoc q̄p aliquo modo ꝯ cōgruo disponit ad bonuz: et tale est bonū qḋ fit ex caritatē: nihilominus tñ cū recta intentiōe: ⁊ in tali nō pōt libeꝝ arbitriuz absq̄ʒ munē gr̄e ḡtis date p qḋ illumiet̄ et dirigat̄ et excitet̄ vt velit facē vt sit aliq̄d deo placitū. 3° mō dicit̄ aliq̄d bonū: q̄a in fine est ordinabile: ⁊ h̄z aliquaz ordinationē intra se: siue ex transitu sup māz debitā sicut pascē esurietez: siue

et debita circūstātia super addita. s. cum id faciat quando exigit loci et temporis opportunitas. Or istō aūt genus boni cōpellenduz: et si gratia gratis data sit necessaria ad hoc q fiat facilit circūscripto tamē oi munē gtie et relicto li° ar° in puris nālib⁹ per nāle iudicium et distinctū homo posset in tale bonū deo sibi coopāte sicut coopat in alijs creaturis. Nam sine pmo agente nullum agens pōt agere: ad bonum autē pfectum: siue merito congrui siue merito cōdigni non potest absq auxilio dei. Ex his qdam min⁹ bene intelligētes dicūt q nullus absq gratia saluari potest non ē in hominū ptāte seu volūtate posse saluari. Sed his leuiter rñdē possumus: qa diuina gratia nec libe rum arbitriū coartat: nec ipsam a se excludit. Exprimit naq Aug⁹ ordinē gratie et liberi arbitrij in li° de eccle siasticis dogmatib⁹. d. Initiū saluti. nostre deo miserāte habem⁹ vt acqe scamus salutari inspiratōi nr̄e ptātis est vt adipiscamur qō acqrendū ad monitione cognouimus diuini est muneris vt non labamur iā adepto salutis munere nostre solicitudinis: et diuini piter adiutorij. ex hoc dicto clare cognoscit q pncipiuz salutis a gratia dei est; sed nō nisi in homine consentiente. qō etiam Aug⁹. li°. de li° arbitrio aptissime manifestat. vir tutem inquit deus nobis sine nobis opat. Et iterz. Qui fecit te sine te nō saluabit te sine te. Que auctes vnaz eādēq sentētiam habent nullāq re pugnantiā. Nam prima auctoritas denotat in hominis salute dispōnez susceptiuā vtutis et ptātem effectiuā Dispositio susceptiua vtutis est libe rum arbitriū. Potestas autez effecti ua est diuina gratia. Dicit g virtute deus opat in nobis consentientib⁹ Ecce dispositō susceptiua sine nobis efficientibus. Ecce effectiua ptās que deo tribuit. Et in secūda auctoritate idem dicit. Qui fecit te sine te efficiē te: ecce potestas effectiua nō saluabit te sine te consentiēte: ecce dispositio susceptiua. ¶ Et cum liberz arbitriū vix aut nūq destituat a gratia gtis data sm Bon. in. 2°. di. 27. Quid aliud restat nisi vt malos nō saluari non ex defectu gratie: sed ex defectu ppie volūtatis. Sicut. n. sol radios suos non abscondit: sed illos qtum in se est omnibus indifferent cōicat: ita et deus gratiam suam. ¶ Et sicut aliquis claudens fenestrā ne lumen solis videat est inculpandus: qa lu men recusat: et non sol ipse qui qtuz in se est relucet ei: ita repbēsibilis est homo qui resistit gratie dei quā ipe semper dare est patus. ¶ Quid naq culpe in fonte vberimo et affluētissi° esse potest si transiēs quispiā siti defa tigatus ppria sua negligentia illius aquaz non bibat. Audite itaq mihi pctōres et intelligite si saluari cupiti. si peccatorz veniam concupiscitis: si celestem patriam anhelatis. ¶ Apite cor vestrum et non cōtēnatis gratia dei vocantis: quia Apoc. 3°. c°. dicit Ego sto ad hostium et pulso: si quis aperuēit mihi intrabo: et cenabo cū illo: et ille mecuz. Clamat equidem deus benignus ad animā peccatricē illud qō canticorz. 2°. c°. scribit. Api

mihi soror mea: sponsa mea: amica
mea: columba mea: formosa mea.
Aperi scꝫ tu anima soror mea: tu ad
imaginem ⁊ similitudinē meam fa-
ctam sponsa mea: quia ad hunc finē
vt mecum in celis in eternū regnare
valeas. Creata anima mea: quia be-
neficiorꝝ multitudinē vt me cogno
scas: vt me diligas: a me ꝑdotata co
lumba mea: vt mihi similiter obedie
ns ꝑceptis ⁊ monitis salutaribus: a
me bene instructa ⁊ disciplinata for-
mosa mea: quia vt me solum formo
sum amares: sūma pulchritudine a
me decorata. Aperi ergo mihi ⁊ me
non obicias neqꝫ repellas.

Capitulū tertiū de exemplis q̄bus
clare constare potest ꝙ omnes pec-
catores si volunt possunt saluari: ⁊ si
qui non saluāt: ideo est: quia nolūt
nemine ipsa cogitante.

Tertiā conclusio dicitur Exē-
plaritatis. Sunt quidem ex^a
plurima quibꝰ apparere potest ꝙ fa
cile sit saluari. Cum sit hoc in volun
tate vniꝰcuiusqꝫ sicut superiꝰ diximꝰ
Audiamus q̊ Aug. in li°. de li° ar°.
Et nōt in decretis. 23. q. 4. c°. Na-
buchodonosor. vbi egregius doctor
adducit exemplum de Nabuchodo
nosor ⁊ Pharaone dicens. Nabu
chodonosor penitentiā meruit fru
ctuosam. Nonne post innūmeras
impietates flagellatus penituit ⁊ re
gnum qđ perdiderat rursus accepit
Pharao autē ipsis flagellis durior
est effectus ⁊ periit. Hic mihi rōnem

reddat qui diuinū consilium nimiū
alto ⁊ sapienti corde diiudicat: Cur
medicamentū vnius medici cōfectū
alii valuerit ad salutē: ⁊ alii interitū
nisi quia christi bonus odor: aliis est
odor vite in vitā: aliis est odor mor
tis in mortem. Quantum autē ad
naturam ambo homines erāt: q̄ztū
ad dignitatem ambo reges: q̄ztum
ad causā ambo dei populū captiuū
possidebant: q̄ztum ad penā ambo
clementie flagellis admoniti. Quid
ergo fines eorum fecit esse diuersos
Nisi ꝙ vnus manū dei super se sen
tiens in recordatiōe ꝓprie iniq̄tatis
ingemuit. Alter vero li° contra dei
misericordissimā veritatem pugna
uit arbitrio. Hec ille. Pharao nāqꝫ
.10. plagis a deo percussus nō se hu
miliauit: sed populū dei persequens
in mari rubro submersus dānatꝰ ꝑiit.
nabuchodonosor vero post septenā
penitentiā siue sui castigationem: vt
dicitur Daniel. 4°. c°. Leuauit ocu
los ad celum: et se deo humiliās ad
honorē regni decorēqꝫ venit. Et ꝰm
Nico. de lyra sup hoc passu Daniel
Saluus mortuus est: quia scriptura
historiam illam in eius salutem ter
minat. Patet ergo ꝙ nec pharaoni
nec nabuchodonosor aduersus fines
facta est violentia. Est ⁊ his simile
exemplum Petri ⁊ Jude disciplorū
xp̄i. Petrꝰ xp̄i apl's: Judas xp̄i apl's
Peccauit Petrꝰ negādo christū: pec
cauit Judas ꝓdēdo christū. Quid ē
q̊ ꝙ petrus post peccatū successit in
animarū cura et merito coronatus
beatitudinis palmā accepit. Judas

vero laqueo se primens et suspendés dãnatus est. Nulli dubiũ esse debet ꝙ si Judas saluari voluisset vtiq̃ ꝟe potuisset. Unde de penitẽtia di.pª. cº.his pñtis dicitur. Arbitror enim ꝙ etiam Judas potuisset tanta miseratione domini nõ excludi a venia si penitentiã non soluz apud iudeos sed apud christum egisset. Hec ille. Penituit inquiens Judas: sed cur veniaz non accepturꝰ. Ad qđ facile est respõdere: quia laqueo se suspẽdit Et ideo in.cº. Judas de.p.d.z.dr̃. Penituit sed male: Nam laqueo se suspendit. Jdẽ nõt in.cº. Nihil.et in c. Scelerator eadẽ di.et in.c. Nemo de pe.d.i.vbi dr̃. Nemo põt bñ agẽ pñiaz nisi sperauerit indulgẽtiã: vidẽs quippe Judas quia male egerat in singultibus ⁊ suspirijs dicens. Peccaui o me dolentem. Peccaui o me infelicez. Peccaui inq̃: quia tradidi sanguinem iustum. O impie Juda cur tuũ peccatum cognoscens non curristi ad pedes Jesu christi: sed potius ad pedes sacerdotum: etiam si illum querere debuisses: siue ligatuz ad colũnam: siue crucifixuz siue inter duos latrones pendentem. Si eo inuento dixisses ei. Peccaui Jesu: q̃a osculo te tradidi in manu inimicorũ dei ⁊ iniquorꝫ: vile precium ab eis suscipiens: statim audiuisses vocem dulcissimam eius dicentez tibi. Remittũtẽ tibi peccata tua. Non hꝰ fecit Judas: sed abiens laqueo se suspẽdit: ⁊ sic dãnatus interijt. Petrꝰ vero post trinã negationẽ si voluisset dãnatus fuisset nullus eum induxit ad salutem: sed sentiens cantũ galli vt predixerat ei xp̃us: ⁊ videns se a christo respici sicut habet Luc. zz. Egressus foras fleuit amare. Dicebat forte Petrus. O quanta est iniquitas mea. O q̃z graue peccatum. Negaui me scire christum: quẽ vidi quem amaui: qui me tantũ dilexit. Uidi eum super aquas ãbulare mortuos suscitare: illumiare cecos ⁊ mũdare leprosos: ⁊ tamen dixi eũ non vidisse. O benignissime pater mi. Negaui noscere te quẽ aspexi ꝓprijs oculis transfiguratum in monte: et captꝰ formositate pulchritudine maiestatis tue: dixi faciamus hic tria tabernacula. O pijssime saluator mũdi tu me ad apostolatum vocasti. Tu meos pedes lauasti. Tu mihi tua secreta monstrasti. et ego cum iuramẽto negaui te. Parce mihi: indulge peccatis meis: non me despicias penitentem. O Petre esto securus: q̃a humilitas penitentie tue christum inclinat ad veniam. Pepercit Petro christus: quem nunc sedere facit in gloria regni celorum. Que itaq̃ difficultas est vt peccatores saluantur: qui cum volunt possunt saluari. Audiant peccatores omnes: quid loquar: quid cum veritate dicam. Si anima peccatrix diaboli serua inimica dei ⁊ gratia spoliata delecta ex libro viuentium propter sua scelera multa ⁊ nephandissima deo recõciliari voluerit: tanta est facilitas: vt recõciliationẽ hꝰ nõ sit expediẽs neq̃ nccia expectare tp̃a lõga: nõ ãnos: nõ mẽses: non diem: non horam: sed vt sic

dicaz in ictu oculi reuoluto corde ad deuz cum cōpūctione et ꝓposito bñ viuēdi ipso facto ois culpa cessabit. O igit̄ rephensibilis humana duricies. O reprobanda negligētia peccatoꝝ. O impietas humane mentl. tam dulcis est via salutis omnibus populis: ꝛ tamē paucissimi illam in grediūt̄. Clama ad deum. O peccatrix anima ꝛ dic ei: Miserere mei. et statim sine vlla dilatione dabit tibi gratiā suam quam offert omnibus ad se recurrētibus quos vocat sicut patet in themate di. Uenite scȝ ad grāz meā quā vobis liberalit̄ exhibeo hanc ipse deus det nobis omnibus vt puenire tandē possum⁹ ad eternā gloriam. Amen.

Sermo secūdus de diuina caritate in quo ostendit̄ ꝗ̄ȝ suauis et benignus sit deus bñdictus ipsis peccatoribus vt saluet̄: que suauitas ad omnes se ostendit ꝛ nullū excipit.

Uenite ad me oēs ꝗ labo ratis ꝛ onerati estis ꝛc̄. Conat̄ antiquus hostl. fuggē eis qui peccata ꝑ stina deponē iam disponūt setiētes certitūdinē ꝛ facilitatē volūtatl. sue: ꝙ benigu⁹ de⁹ cū multa exprobatōe atqȝ obiurgatōe pc̄tōres ad se redeū tes suscipiat: qͦd falsissimū esse cōstat ꝛ ab omni ꝟitate alienū cū rex ipe ꝛ dñs omniū creaturaꝝ penitētib⁹ sit tot⁹ blādus benign⁹ placabilis dul cis suauis ꝛ pius: q̄re in pn̄ti sermōe ad ꝯfortatōnez omniū de zª flāma diuine caritatis que suauitas dicta ē

discernem⁹ ostendētes ꝗ̄ȝ imensa sit suauitas dei ad omnes sb̄ triplici radio illustrante. Eruntqȝ hi tres radij tres cōclusiōes ꝯfirmātes hāc ꝟitatē scȝ. Qꝛ deus ex suauitate sua multa facit vt pc̄tōres saluent̄ que nō facēt si non vellet ꝗ̄tuȝ in ipso est saluos fieri oēs: vide. s̄.

Prim⁹ radi⁹ dr̄ bñficioꝝ cōicatio.
Scd̄s radi⁹ dr̄ diutna supportatio.
Tertius radius dicit̄ abūdans miseratio.

Capitulū primum dicit̄ de imensis beneficijs que deus exibet cūctis peccatoribus ostendens ꝙ ꝗ̄tū in se est vult oms̄ saluari.

Primi⁹ radius quo illustramur ad cognoscēdū dei suauitatez erga omnes dicitur bñficioꝝ cōicatio in ꝑncipio cuius quere abs te. O miser homo si vnꝗ̄ cogitasti anima quis ille sit qui te ardentius ceteris diligat. Respondebis forte: ꝙ pater tuus vel mater tua: vel soror tua et h⁹modi. Sed certe ignoras verum amatorem tuuz deus hic est: de quo dicit Ugo de anime spōsa. Spōsuz habes ꝛ nescis pulcherrimū omniū ꝛ faciem eius non vidisti. Ipse. n. te videt: quia nisi te uidisset non te diligeret. Noluit adhuc seipsum tibi presentare sed munera misit animā dedit pignus amoris. Hec ille. ꝟba ista sunt: poteris dicere de illis ꝗ iusti qui boni sanctiqȝ sunt hos de⁹ amat hos diligit: hos amplectit̄ vinculo caritatis. Peccatores ꝟo quō diligit deus cur nequiat esse amor: vbi est inimicitia et odium. Scribit nāqȝ Augu⁹. iz. li. de ci. dei. cͦ. z. dicens.

Dicūt in scripturis inimici dei q̄ nō
nā sed vitijs aduersant impio nihil
ei nocere volētes sed sibi inimici sūt
resistendi volūtate nō ptāte ledendi
Sunt plures. Scio deū inimicū oi
criminoso. Et de hoc insup habetur
Sapi.14.c. vbi dicit. Similit abho
minabilis est deo impi⁹ et impietas
eius. Et ecc.12°.c°. Altissim⁹ odio hʒ
pctōres. Et Judith.3°.c°. Deus pec
catoꝝ odit iniq̄tatē. ꝛ dauid loquēs
ad deū dicit. Odisti oīs obseruātes
vanitatē ꝛc. Ad h̄ rndere possum⁹
ex dictis Bon.in 3°.di.32. Q deus
nō dicit creaturaʒ diligere rōne affe
ctionis animi s̄ ratione cōicationis
alicui⁹ boni. Ita ꝙ dilectio dei dicit
potius esse dilectio effect⁹ q̄ʒ affect⁹.
Cōicatio autē bonitatis diuine si at
tendat q̄tum ad effectū gratie non
se ostendit ad peccatores. Jdeo ꝓpt
h⁹mōi bōi sbtractōʒ dicit illos odire
ꝛ sic intelligūt auctoritates: s̄ cōica°
alioꝝ bn̄ficioꝝ ꝛ bōis ꝛ malis eadē
est ob qd̄ ꝛ malos deus diligit: non
ꝙ vt malos s̄ sua illis bn̄fi^a tribuēs
vt boni fiant. Sunt autem int cet^a
tria bn̄fi^a q̄ ꝛ bōis et malis tribuūt
a deo. s.

Primū est creatōis.
Secūdū est sociatōis.
Tertiū est gubernatōis.

¶ Primū est bn̄ficiū creatōis. Quid
nā extimet q̄tum bonuʒ est essentia
litas in numero creaturaruʒ nō q̄rū
cūqʒ s̄ rōabiliū. Nullo q̄dē pcio emi
possʒ vnū ex oculis: aut aliū ex mem
bris nr̄is: multo min⁹ aliq^a aie potē
tia cuiuscūʒ thesau⁹ pcioso poterit cō
parit ꝛ q̄s est q̄ oib⁹ dedit animā cū
potētijs: ꝛ corp⁹ cū sensibus nisi de⁹
Dedit āt hoc ex mera libertate sua.
hinc est ꝙ Lactāti⁹ in 2° li° diuiarū
insti. ad ꝯ.g.c. dicit. De⁹ vi pris offi
cio fungt⁹ ē ipse corp⁹ effixit: ipe aiaʒ
quā spiram⁹ infudit illi⁹ ē totū q̄cq̄d
sum⁹. hec ille. et ber. in sermōe. Paꝝ
tibi vr̄ hō cogita qualē te fecit nēpe
s̄m corp⁹ egregiā creaturā. s̄m aiaʒ
magis vtpote imagine creatōis in
signem rōnis pticipem beatitudinis
etne capacē porro ābo sibi coherē fe
cit artifi⁹ incōphēsibili: sapien^a inue
stigabili: nec h⁹ aū ꝓmeruit: qui āte
nō fuit nec spes retributiōis fuit q̄m
bonoꝝ nr̄oꝝ nō indiget.

¶ Secūdū bn̄ficiū dr̄ sociatōis ma
gnū q̄ppe hoc est vt vn⁹q̄sqʒ hēat so
ciū angelū: vnde dicit Ihero. sup. 18
c. Math. Et ponit. ii. d. 2. Simplex.
Magna inq̄t est dignitas aiaruʒ vt
vnaqueqʒ ab ortu sue natiuitatis in
sui pfectōeʒ ꝛ custodiā hēat angeluʒ
spālit delegatū: in q̄ auctoritate tria
nōnt a doctorib⁹ theologicl. Primū
nōn. s̄m Alex. de ales in 2° iume. et
archidiaconū sup. c. firmissi^e. d̄ cōse.
d.4. Q ē duplex natiuitas. s. in vtēo
ꝛ ex vtero. Pria est q̄n aia creatur
sil ꝛ infūdit corpori. 2^a ꝯo est q̄n
exijt de vētre mr̄is: angel⁹ aūt depu
tat homini a p^a natiuitate. s. i vtero
nō āte nec debuit etiā in ista differri
Ratio enim s̄m bona. in 2°. di. ii. in
declaratione littere. Q illa custodia
pncipalius respicit spiritū q̄ʒ corpus
Et ideo non debet spiritualit āgelū
ad suam custodiam habere ante q̄ʒ
spūs infundat nō dʒ ēt differre: q̄a
ex tūc dfendere potest: ꝛ adiuuare.

Uer autem quamdiu paruulus caret vsu rationis: vtrum aliquem occultum effectum habeat quantum ad habilitatem et directionem in bonum assignare est difficile: sed negare non est tutum. Hec Bona. ¶ Secundum notandum quod angelus non deserit obstinatum in peccatis vsque ad mortem. Ratio est secundum Bon. Quia promptior est bonus angelus ad adiuuandum quam malus ad perdendum. Sed malus angelus hominem non derelinquit vsque ad mortem etiam quantumcumque sanctum. Sic et bonus quantumcumque sceleratum non dimittit in finem. ¶ Tertium notandum est quod angelus beatus propter custodiam hominis non est inferior homine viatore neque indignior cum illud fiat ex dulcedine summi dei qui homini ostendere voluit benignitatem suam que tanta est vt angelos suos mittat qui homines habent adiuuare. De hoc autem auxilio et angelorum custodia suo loco alias dicturi sumus. Nunc vero tamen tetigisse sufficiat. Quia deus benedictus ita deputauit angelos ad custodiam iniquorum sicut ad custodiam bonorum. Sed hic incidit dubium non in merito discutiendum: vtrum deus magis diligat hominem quam angelum: vel econuerso. Et quod magis diligat angelum ostenditur sic. Maior dilectio et minor attenditur secundum maiorem et minorem communicationem diuine libertatis. Sed deus pro vno solo motu angelum glorificauit quod non facit hominibus. ergo est eis liberalior quam nobis ergo magis angelos diligit quam nos homines. Item angeli magis diligunt deum quam homines pro eo quod nullam habent retardationem qua impediantur ne totaliter possint tendere in deum. ergo si deus magis diligit diligentes se videtur quod magis diligat angelos quam nos. i. homines. Contra dicitur ad hebreos primo. Nusquam angelos apprehendit: sed semen Habrae. Sed illud fuit potissimum signum dilectionis et familiaritatis diuine quod assumeret nostram naturam creatam in vnitate persone sue. ergo magis videtur quod dilexerit naturam humanam quam angelicam. Item Io. 15. Maiorem caritatem nemo habet etc. Sed deus posuit animam suam pro hominibus et non pro angelis. ergo videtur quod magis dilexit homines quam angelos. Item illam naturam magis diligit quam in altiori gradu honoris constituit. Sed deus humanam naturam in vtroque sexu angelis spiritibus superposuit. s. christum et eius nobilissimam matrem: ergo videtur quod humanam naturam magis diligat et magis dilexit quam naturam angelicam. Huic questioni Bon. respondet in 3°. di. 32. dicens. Quia cum deus dicatur diligere creaturam effectu secundum quod duplex est effectus principalis dei respectu creature rationalis secundum hoc potest dilectio dei maior et minor dupliciter considerari. Est autem duplex effectus. s. conditionis et reparationis Si loquamur de dilectione dei quantum ad effectum conditionis sic magis dilexit angelos: quia meliora contulit eis naturalia: et magis potentes eos fecit. Si vero loquamur quantum ad effectum reparationis sic magis dilexit homines quam angelos: quoniam angelos deseruit homines vero reparauit seu releuauit. Si autem queras que illarum dilectionum magis excedat reliquam. Tunc respondendum est quod est loqui de excessu dilectionis secundum statum presentem: Et secundum statum finalem. Secundum statum

pñtē magis dilexit ãgelos q̃ hõies. Scdm statum finalis gratie in quo erit repatio cõsumata videt rõabilit posse dici q magis diligat homies. De plribus.n.habebit homo in paradiso vnde gratus ꝛ deuotus existat deo q̃ angelicus ordo. Tum ꝓpter bñficiũ creatõis:tũ ꝓpt bñficiũ incarnatõis ꝛ sic pꝫ ad obiecta rñsio. Naꝫ pme rões concludũt bm effectũ cõditõis:alie scdm effectũ repatiõis habito respectu ad finaleꝫ statum. Hec Bona. Dictuꝫ est satis de dilectõis hominis ꝛ angeli repatione. Nos vo a deo singularit dilectos hõines cognouim⁹ q̃bus angelicos spiritus dignatus ē sociare a quoꝝ societate alieni non sunt infideles:nõ iudei:ñ heretici:non deniq̃ mali xpiani. O frãtña dei pietas cur hoc facis: Cur angelos ad custodiã nõ tm̃ amicoꝝ ꝫ etiã inimicoꝝ tuoꝝ deputas:pfecto nõ ob aliã cãm:nisi vt tua a cunctis noscat suauitas qua etiã pctõres ad tuam euocas caritatē. Quis naꝫ est qui oẽs hõies gubernat: oẽs alit oẽsq̃ pascit ille ꝓculdubio de q° dr Sap.6.di.8.c. Quo iure.ex ð deci. in.c.Tua nobis. Dñi est terra ꝛ plenitudo eius orbis terraꝝ et vniuersi q̃ habitant in eo: ipsius nãq̃ sũt oia celũ ꝛ terra mare:ꝛ oia elementa:luna sol stelle arbores plante:ꝛ cuncta que sunt in mũdo: a q̃bus bñficium suscipiunt ingrati pctõres: vñ Ugo de arra sponse ait. Respice vniuersũ mũdũ istum: ꝛ considera si aliq̃d in eo sit q̃d tibi nõ seruiat. Omnis nã ad hũc finẽ dirigit cursũ suũ vt obsequijs tuis famlet ꝛ vtilitati deseruiat tuisq̃ oblectamẽtis parit ꝛ necessitatibus bm affluẽtiã indeficiẽtẽ occurrat hoc celum hoc mare hoc aer:cuꝫ his que sunt in eis vniuersis explere nõ cessat. Hec ille. Uideam⁹ q̃ q̃ mltis q̃tis ac q̃bus bonis deus oia illa lãrgit ꝓterea. Mat.5.dr. pluit sup iustos ꝛ iniustos:et solem suum oriri facit sup bonos ꝛ malos.

¶ Secũdũ caplm qualr de⁹ ex abũdanti pietate sua:nõ statiꝫ punit peccatores:ꝫ eos expectat lõgo tpe solũ vt conuertat.

Secũdus radi⁹ q° illustramur ad cogñscẽdã dei suauitateꝫ dr diuturna supportatio. Nullus q̃dẽ ẽ tam sane mẽtis q̃ nõ cognoscat luce clarissima peccatũ sũme displicẽ deo ob q̃d statiꝫ mortali peccato ppetto mẽt pctõr etnas penas sbire. Certissimũ est auteꝫ q deus in tã sceue punitõis executiõe potẽtiã hꝫ ꝛ facultatem:cui nẽo resistẽ põt:et tñ tollẽat patiẽt:ñ vnũ tm̃ ꝫ plẽs:ꝛ q̃ inumẽos pctõres nephãdissimis spurcissimis horridisq̃ pctis fedatos:ð q̃b⁹ dicit eccl.i.c°. Stultoꝝ infinit⁹ ẽ numer⁹ quot nãq̃ st in hac vita erũnosa h⁹i in stulticia laborãtes idolatre hẽtici scismatici excõicati ꝓditores sacrilegi seditiosi detractores susurrões bilingues falsarij piurij deceptores mẽdaces vsarij sortilegi malefici incantatores elati supbi Inanes gl'e cupidi hypocrite Irosi Gulosi Blasphemi Lusores fornicatores adulteri sodomite tyrãni dñi ꝛ crudeles ꝓprietarij religiosi nõ officiantes: Clerici sigilli pñie fractores symõiaci dei templa ingredientes ꝛ habitãtes irreuerẽt.

Aduocati et pcuratores sine ꝟitate ⁊ sine iusticia semel in ãno ꝯfitẽtes ⁊ cõicãtes cõionẽ in pcc̃o mortali susci piẽtes ⁊ alijs plurib⁹ vitijs obnoxij. Quos expectauit de⁹ et tollerat pa‐ tient̃: quosdã ad vnũ ãnũ: quosdam ad duos: quosdã ad vltimũ vite sue Cur nõ piclitant̃ sbito tot pctõres q̃ merent̃ viui descẽdẽ ad infernũ. cur nõ apiat̃ terra et deglutiat eos. Cur tanto tẽpore vt pdixim⁹ pmo radio diuinis bñficijs pfruũt̃. O insup ex‐ celsa latitudo diuine caritati. O pel‐ lagus infinitũ diuini amoris. Exal‐ tant̃ impij ⁊ supbi mortales ꝯt̃ deũ ⁊ ipse nõ statiz puat illos salute ꝑpt̃ affluẽtissimã caritatẽ suã: vñ Sapiẽ. .ii. dr̃. Misereris omniũ dñe q̃a oia potes dissimulas peccata hõinũ ꝑpt̃ pñiaz. Et scda Petri. z°. c°. De⁹ pa‐ tient̃ agit ꝑpter nos nolẽs aliquem pire: s; oẽs ad pñiaz reuerti. Pctõres ãt nõ corrigũt̃ ex diuina expectatõe: s; poti⁹ malicia ꝓpria obdurãt̃ in mẽ te. Hinc Apo⁹. ad Ro. z°. c°. ait. An ignoras q̃a benignitas dei ad pñiaz te adducit: tu ãt ꝟm duritiã tuam ⁊ impenitens cor tuũ thesaurizas tibi iram in die ire ⁊ reuelatiõis iusti iu‐ dicij dei. Si q̃dem si esset aliquis po tens q̃ in ptãte sua haberet filij sui in terfectorẽ. Nõ ne malus esset si euz viuere pmittẽt igit̃ a simili: s; peccan do nosmet ipsos q̃ sumus filij dei in terficimus spũalit̃ ⁊ tñ de⁹ sinit nos viuẽ vita tpali ⁊ etiaz vita spei cuius nos filij dei sum⁹ ꝙ ꝟo peccãtes nos interficim⁹ ꝓbat̃ sapi. i8. c. homo p maliciam occidit animaz suam in se peccando filiũ dei yhm xp̄m: qui in nobis ẽ int̃ficim⁹: vñ hebre. 6°. Rur sus sibi mittit ipsis crucifigẽtes filiũ dei. ⁊ glo. sup Math. Uere omnis homo malus q̃ztũ ad volũtatez suã et manus mittit in deum et occidit eum.

Capitulũ tertiũ de abũdãtia diuine misericordie que tanta est vt peccata omnia ⁊ supet ⁊ ãtecellet.

Tertius radi⁹ quo illustramur ad cognoscẽdũ dei suauitatez dicit̃ abũdans mi͛atõ. Multa q̃ppe ẽ mi͛icordia dei pctõrib⁹ ad se cõuer tẽtibus exibita. Sed quõ dices hoc põt esse ꝟuz: cũ Damascen⁹ dicat li. z. c. iz°. Mi͛icordia est tristicia in ali enis malis: s; in deo nulla ẽ tristicia: g̊ nec mi͛icordia. Ad qd̃ rñdet̃ ꝟm Ric. in. 4. di. 46. Q mi͛icordia im portat duo. Unũ tãq̃ eẽntiale. Aliũ tãq̃ accidẽtale. Primum est ꝓmpti tudo volũtatis ad sbueniẽdũ mi͛is: in qua ẽ totũ ꝟtutis mi͛icordie essẽ tiale. Secũdũ ꝟo est passio tristicie: q̄ orit̃ in appetitu sensitiuo ex cogni tione miserie alterius. Quantum ad scdm nõ est in deo mi͛icordia. Sed q̃ztũ ad pmũ est sũme mi͛icors: ita ꝙ mi͛icordia est in eo ꝟz effectũ: ⁊ ñ ꝟz passiõis defectũ. Cõcordat his Boñ. ⁊ Scot⁹ 46. di. 4. Et Alex. in 4°. sũme. Et Tho. pma pte. q. zz. Hinc est ꝙ Anselmus in monologio n lo quens ad deum ait. Mi͛icors es q̃a mi͛icõrs saluas: pctõrib⁹ pcis: miseri cors non es: q̃a nulla mi͛ie ꝯpassiõe afficeris. Quanta autez sit latitudo hui⁹ diuine misericordie pz in sacra scripta decretorũq; sñijs: ⁊ p° sapiẽs eccl. z. c°. ait. Magna mi͛icordia dei

ꝛ ꝑticipatio illi⁹ conuertẽtib⁹ ad se.
Quid addiciet narrare mīẜicordiaꝫ
dei. Eccle.18. Letetur anima nostra
in misericordia eius. Ibi.15. Tu autẽ
domine suauis ꝛ verus es: et in mi-
ẜicordia disponens oia. Sap.15. Exo.
39.c. Dn̄ator dn̄e deus mīẜicors et
clemẽs patiẽs ꝛ multe mīẜicordie ꝛ
ꝟax. Et ysa.54. dicit dn̄s. In miseri
cordia sempit̃na mīẜtus tui suꝫ: dic̃
redẽptor tu⁹ dn̄s. Derelinquat ipsi⁹
viã suam ꝛ vir iniquus cogitatões
suas ꝛ reuertat̃ ad dn̄m: et mīẜebit̃
eius. ysa.55. Inuocabis ꝛ dn̄s excla
mabit ad sum: q̃a misericors suꝫ dn̄s
deus tuus. ysa.58. Conuertimini ad
dn̄m deum vestꝝ: q̃a benign⁹ ꝛ mi
sericors ẽ patiẽs ꝛ multe mīẜicordie
ꝛ p̃stabilis sup̱ maliciã. Joel.2°. Ma
gnificata ẽ vsqꝫ ad celos mīẜicordia
tua. psal.29. Tu ãt dn̄e suauis ꝛ mi
tis multe mīẜicõdie omnib⁹ inuocã
tibus te. psal.85. Laudate nomẽ ei⁹
qm̄ suauis est de⁹ in eter. mīẜicordia
eius. psal.99°. Magna est sup̱ celos
mīẜicõdia tua. psal.107. De pn̄ia di.
p̃ma.c°. vide. Pius est dn̄s ꝛ mīẜi-
cors q̃ vindictã tẽp̱at ab eo q̃ eaꝫ pe
nitẽdo p̃uenit. ꝛ de pe. di. p̃mo.c. q̃a
deitatis nã. Hiero. ait: q̃a deitatl. nã
clemens est et pia magisqꝫ ad indul
gentiã ꝓna q̃ꝫ ad vindictã: que non
vult mortẽ peccatoris: ꝫ vt cõuertat̃
ꝛ viuat. Si q̃s post lãpsũ peccatoruꝫ
ad ꝟã pn̄iaꝫ se conuerterit cito a ꝟo
mīẜicorde iudice veniã impetrabit.
ꝛ d̃ pe. di. i.c. nouit de⁹. ꝛ.c°. Si aga
m⁹. ꝛ.c. q̃ꝫobrẽ. ꝛ. 22.q.4.c. vn⁹ q̃sqꝫ
ꝛ.c. Incõicabilis. Nouit de⁹ mutare
sn̄iaꝫ: si tu nouẽis mutare ꝓpositũ. i.
emẽdare delictũ. Quid faciũt g̃ pec
catores. Cur non ad deũ reuertant̃
qn̄ tãtã mīẜicordiã pc̃tõres ipsos su
scipiẽtẽ inueniũt. Inq̃t. n. Grego. in
omel. Qui stare cõtẽpsit saltim post
lapsũ surgat reuertẽtes nos dn̄s cle
ment̃ ãplectit̃: q̃a pc̃tõꝝ vita esse in
digna iã nõ põt que flectib⁹ saluat̃.
h ille. Et de pe. di. i.c. In actõe. Cor
cõtritũ ꝛ humiliatn̄ de⁹ nõ sp̱nit. Et
p̱ ezechi.18.c. dn̄s dic̃. Nolo morteꝫ
pc̃tõris ꝫ vt cõuertat̃ ꝛ viuat. Reuer
timini ꝛ viuite. Pau. qꝫ ad ephe.2.c
dic̃. De⁹ diues est in mīẜicordia. Et
iteꝝ p̃ma cor. p°. Bn̄dict⁹ de⁹ et pat̃
dn̄i nr̄i yh̄u xp̄i. pr̄ mīẜicordiaꝝ: que
oia ꝯsiderãs deuot⁹ Ber. sup̱ cãtica
ẜmõe.22. ait. Dn̄o ꝓpt̃ mãsuetudieꝫ
q̃ de te p̃dicat̃ currem⁹ post te dn̄e
yh̄u: audiẽtes qꝫ nõ sp̱nis paup̱ẽ: pec
catorẽ nõ horreas: nõ horruisti confi
tentẽ latronẽ: nõ lachrymantẽ pecca
tricẽ: nõ chananeã supplicãtẽ: n̄ dep̄
hẽsaꝫ in adulterio: nõ sedentẽ in pto
loneo: nõ supplicãtẽ publicanuꝫ: n̄ ne
gãtẽ discipulũ: nõ p̱secutores discipu
loꝝ: nõ ipsos crucifixores tuos: h ille
Nihil g̃ in deũ austerũ: nihil t̃ribile
est ad se veniẽtib⁹ pc̃tõrib⁹. Ideo cla
mat. Uenite ad me op̱ãtes iniq̃tatẽ
Uenite ad me flumẽ indeficiẽs ois
caritatl. ad me q̃ vos creaui. Ad me
q̃ vobis ꝯtuli tãta bn̄ficia. Ad me q̃
multis ãnis vos expecto. Ad me qui
dulcissime vos inuito. Ad me q̃ vos
benigne suscipio. Ad me q̃ vobis in
dulgeo. Ad me vestꝝ creatorẽ: q̃ p̱a
tus sum dare vobis felicitatẽ regni
celoꝝ quã nobis concedẽ dignetur
q̃ est bn̄dict⁹ in scl'a scl'oꝝ. Amẽ.

Sermo terti⁹ de diuina caritate in quo declarat̄: quare de⁹ bn̄dict⁹ ⁊ gloriosus multa peccata et omnia cuiuscūq; q̄uitatis remittit ꝟe penitētibus ad se redeūtib⁹.

V Enite ad me oēs qui laboratis et onerati estis. Itez̄ vbi. s̄. Et si q̄ōcūq; peccatū mortale: q̄a con̄ deū cū sit infinitū bonū malū infinituz merito dici possit: ꝟūtamē vnū altero grauius esse videtur respectu alicui⁹ circūstātie: nullus sane mētis ābigit: imo ⁊ plerīq; pc̄tōres: lz alios penitētes videant: tamē se illis q̄ui⁹ errare rōne cognoscūt rōeq; iudicāt Ob q̄ō in dubium venit. Si diuina caritas ad omne peccati genus ad quoscūz pc̄tōres se extēdat. Q̄ō q̄dē saluator noster soluit in ꝟbis p̄missis cū dicit. Veite ad me oēs. s. pc̄tōres In q̄bus verbis tertia flāma diuine caritatis exp̄mit̄: vn̄ in p̄nti dicēduz est s̄b triplici ɔclusiōe. vz.

Prima vocat̄ volitōis.
Secūda vocat̄ remissionis.
Tertia vocat̄ dānatōis.

Capl̄m p̄mū q̄ de⁹ suauis ē oib⁹ ⁊ qualit̄ intelligit̄ illud dictū apl̄i q̄ vult oēs saluos fieri: cū t̄n non oms saluent̄.

P Rima cōclusio dicit̄ volitiōis in qua scire debem⁹. Q̄ deus gratiosus q̄tuz in ipso est vult om̄s saluos fieri: iux̄ illud psal. Suauis ē dn̄s vniuerse mīatōes eius sup oia opa ei⁹. Apl̄s āt ad thi. 2° .c. loquēs de liberalissima voluntate dei dicit. Om̄s homines vult saluos fieri: et ad agnitōez ꝟitatis venire. Sed in merito dubiū orit̄: q̄a cū nō om̄s saluent̄ videt̄ q̄ volūtas dei nō sit efficax vel dictum apl̄i est min⁹ ꝟū. Ad q̄ō declarādū dicit. doctor seraphic⁹ Bonauē. in p̄mo. di. 46. ⁊ Nico. de lyra sup hoc passu. Q̄ dictū apostoli tribus modis exponit̄. Vno mō vt sit ibi distributio accōmodata sic et hic. Omnis hō timz in mari s̄z cōez modū loquēdi intelligit̄ q̄ ē in mari Similiter Aug⁹. exēplificat vt si dicat̄. Magr̄ ille docet oēs pueros de illa citate q̄a. s. docz illos q̄ addiscūt Nullus. n. docet̄ nisi p ipsuz. Sic in ꝓposito potest esse sensus: deus vult saluos fieri oēs hōines q̄ saluāt̄: q̄a nullus saluat̄ nisi velit deus. 2° mō pōt expōi vt sit ibi distribu° ꝓ gn̄ib⁹ singuloꝝ ⁊ nō ꝓ singulis generuz. Sic cū dr̄. Omne aial fuit in archa Noe. q̄a de omnib⁹ gn̄ib⁹ animaliū fuerunt ibi aliqua indiuidua. ⁊ deus d̄ omni gn̄e vult aliquos saluos fieri. s. de grecis: de latinis: de p̄latis: de s̄bditis: ⁊ de omni gn̄e. ⁊ sic exponit magister sentētiaꝝ in textu. di. 46. p̄° li°. 3° mō pōt exponi d̄ volūtate dei ātecedēte ⁊ nō ɔn̄te. Voluntas ātecedēs est qua d̄s vult aliq̄d absolute. Volūtas aūt que est ɔn̄s ē qua d̄s vult aliq̄d cōsideratis circūstātijs Volūtas ātecedēs ē volūtas respcu eiusdē ꝓpter q̄ō deus hominē facit: ⁊ ē irrefragabilit̄ bonoꝝ. Volūtas ɔn̄s est qua vult aliqua s̄m p̄scientiā meritoꝝ. Differētia āt inter hanc et illā volūtatē nō est s̄m diuersitatem affectōis siue modi volēdi qui sit in deo: s̄ s̄m rōnem cōnōndi et intelligendi ꝓut. n. dr̄ deū velle salutem:

tum ex pte nature date tū ex pte grē oblate: dedit. n. deus nām ꝑm quā possent cognoscē ⁊ cognitū querere ⁊ quesituʒ inuenire: ⁊ inuēto inherē ac ꝑ hoc saluteʒ obtinē: grām simili modo obtulit dum filiū misit: cuius ꝓciuʒ omni saluti sufficit. Leges etiā ⁊ mandata salutis tribuit ⁊ ostēdit ipse insup ꝓ omnibꝰ inqrētibꝰ ⁊ ꝓpe est omnibꝰ inuocātibus eum. Uelle ḡ hominē ātecedēti. saluare nō ꝯno tat saluteʒ. Uelle autē ꝯñter saluare est velle dare salutem ei ꝙ scit ad sa lutem ꝓuentū ꝑ suum auxiliū ⁊ grāʒ ⁊ ꝯnotat saluti. euētuʒ: ⁊ sic nō est di cere: ꝙ deus vult omnes homines saluos fieri.

Capitulum 2m qualiter deus penitētibus pc̄toribꝰ remittit omne genꝰ peccati ⁊ quō intelligit̄ de peccato in spiritū sanctum ꝙ sit irremissibile.

SEcūda ꝯclusio dicit̄ remissiōis Si. n. dñs vult oīs homines saluos fieri qui saluari volunt. Ad hʼ rt manet dubiū de peccato in spūm sanctuʒ. Posito. n. ꝙ aliqs peccasset in spūm sanctū ⁊ reuerti velit. Utrū deus talem ad veniam suscipet. Et videt̄ ꝙ non: qa peccatū in spūʒ san ctum est irremissibile: pʒ ꝑ Aug. li°. ꝺ fide ad Petꝝ. vbi ait. Hi q peccāt in spūm sanctū. s. neqȝ hic: neqȝ in fu turo remitti dicimus. His rñdēduʒ est ꝑm magr̄m sentētiaꝝ. di. 43. 2ᵉ. libri. Qr peccm̄ in spūm sanctuʒ vix: aut raro aut difficilit̄ remittit̄ ꝑm. n alex. de ales. in 3° sūme vbi tractat de remissione peccati ade. Peccatuʒ tripliciter dicit̄ irremissibile. s.

- Negatiue.
- Priuatiue.
- Contrarie.

Negatiue est illud ꝙ nullo mō potest remitti. Et illo mō ē irremissi bile peccatuʒ Luciferi ⁊ alioꝝ dāna toꝝ. Priuatiue dicit̄ irremissibile qꝺ non habʒ aliqd dignū vt remit tat̄: ⁊ sic omne peccatū mortale est irremissibile: qa nullū peccatuʒ mor tale habet aliqd ꝑ qꝺ sit dignum re missione. Cōtrarie ṽo dicitur irre missibile: quia habʒ cōtrariā dispōeʒ ad remittēdū sine qua nullo mō pōt remitti. Et illo mō est irremissibile peccatum in spūʒ sanctū: qꝺ directe est cōtra effectū spūs sancti: q qdem dicit̄ gratia pñialis. Huiꝰ autē peccati sex sunt spēs: vt pʒ ꝑ Aug. in enche ridion: ⁊ de fide ad Petꝝ. Et in li° de sermone dei in monte. Et in li°. de baptismo puuloꝝ: quaꝝ specierū numerus assignat̄ ꝑʒ Bona. in 2°. di. 43.

- Desperatio.
- Presumptio.
- Inuidia fraṫne caritatis.
- Obstinatio.
- Finalis in pñia.
- Impugnatio ṽitatis agnite.

Qr cū peccʒ in spūʒ sanctū sit cōtra pñialeʒ grāʒ. Et tunc: aut est cōtra ipaʒ rōne sui: aut rōne añcedentium aut rōne sꝰsequētiū. Si rōe añcedē tiū cum ad penitētiā ātecedāt timor ⁊ spes tāqȝ due mole: contra timorē est ꝓsumptio: contra speʒ ē desꝑatio Si rōne ꝯñtiū: cū ad pñiaʒ conseqt̄ emēda° que consistit in duobꝰ. s. in ṽa confessione ⁊ bona satisfactione

Nō de pcco i spūʒ scm̄

ſic ſumunť due ſpẽs:quaruȝ vna eſt impugnatio ꝟitatis agnite. Alia eſt deteſtatio boni: ſeu rõe ſui:ſic eſt obſtinatio que comp̄hendit etiã finalẽ imp̄ñiaȝ. Dr̄ g̊ peccatũ in ſpũȝ ſãctũ irremiſſibile magis q̄ȝ alioꝝ pc̄tõꝝ gña ꝑ eo ꝙ nõ tm̄ repugnat gratie ſed etiam diſpõni ad veniã ⁊ grãm ſuſcipiendã. Remiſſibile aũt eſt tum rõne diuine potentie remittẽtis: tuȝ quia homo poteſt de illo penitẽ excepto pc̄co finalis imp̄ñie. Hec autẽ finalis imp̄ñia dicit̃ duplex: ſicut et ꝑſeuerantia. Nã ꝑſeuerãtia vno mõ dicit̃ ꝓpoſitum ꝑſeuerãdi. Alio mõ dicit̃ ꝯtiª ꝑmanẽtia in bonũ vſq; in finem:ſic ⁊ imp̄ñia. Uno mõ dicit̃ ꝓpoſitũ non penitendi. Alio mõ dr̄ cõtinentia ꝑmanẽtia in malo. Impenitẽtia p̄mo mõ ꝓut dicit̃ ꝓpoſitũ nõ penitẽdi eſt peccatũ irremiſſibile: quia vix remittit̃ eo ꝙ tale ꝓpoſituȝ claudit viam ad grãm et impedit ingreſſum ſpũs ſancti: tamẽ poſſibile eſt ꝙ illud peccatũ interdũ: liȝ ñ ſẽꝑ remittat̃: ꝫ imp̄ñia 2º m̃ dicta nullo modo poteſt remitti: hec ãt nemini eſt attribuenda vſq; ad illud inſtans in quo poſſet dici de aliq° ꝙ finalit̃ ſit impenitens.

Capᵐ 3ᵐ de peccato dãnatoꝝ ꝙ talibus etiam remitteretȝ ſi ipſi veraȝ pñiaȝ facerẽt: ⁊ quia pñia eoꝝ nihil valet.

TErtia ꝯcluſio dicit̃ dãnatõis nam lȝ ea que dicta ſunt locũ habeant in his que peccant in via:⁊ emẽdant̃:dum viuũt in hoc ſeculo: tamen nullo pacto extẽdi poſſũt ad eos qui in inferno dãnati ſunt per pñiam diffinitiuã:his nũq; deus veniam dabit: ⁊ tamen pñiam agent: ſicut pȝ ſapiᵉ.5.cº.dicenees intra ſe pñiam agentes:ergo videtur ꝙ dei benignitas nõ ſit omnib⁹ cõis:neq; omnẽ pñiam agẽtes dei ſuauitatem inueniunt. Ad qd̄ dicẽdum eſt ſm̄ Bona.in.4.di.14. Qꝛ agere pñiam ſine doloꝛe de culpa ſua ꝯmiſſa põt eſſe duplicit̃:aut ꝓpter leſionẽ nat̃e: aut ꝓpter offẽſionẽ maieſtati.diuine Primã pñiaȝ habere quis poteſt ex ſola natura ſine aliquo munere grẽ ſicut n.hõ nãliter ſe diligit:ſic etiam odit omne ꝓpter qd̄ malũ incurrit: ⁊ talis pñia ẽ in dãnatis et in malis Fuit hoc in ãthioco ſceleſtiſſimo:de quo dicit̃ 2º libꝛo Macha.9.cº. Oꝛabat ſceleſtũ dñm a quo nõ erat miſericoꝛdiã conſecutur⁹. Fuit etiaȝ in Eſau de quo dicit̃ ad hebꝛe.12. Nõ inuenit locũ pñie:q̄q; cũ lachꝛymis poſtulaſſet eã:hãc dñs nõ acceptat: nec quis ſic penitens inuenit g̃tiam vel veniã. Alia ẽ pñia qua q̊s penitȝ ꝓpter dei offenſaȝ:et hec nõ eſt ſine diuina gratia g̃tũ facilitate vel g̃tis data que deo placet:⁊ qm̄ diabolus hanc habẽ nõ poteſt:ideo nec veniã habẽ poteſt. Sed ſi ꝑ impoſſibile poneret̃ ꝙ diabolus ⁊ dãnati poſſent habẽ hãc pñiam:tunc dñs daret eis grãm. vnde de diabolis loquẽs ber. in lº de gradib⁹ humilitatis ait. ſic .n. deus tẽtauit in vindicta ſñiaȝ vt ſi vellet reſpicẽ veniã ñ neget. nullũ g̊ peccatũ eſt taȝ graue:tã põderoſũ ꝙ deus clemẽtiſſim⁹ peccatoꝛib⁹ nõ rmittat:ſiue ſit moꝛtale ſimplex:ſiue ſit in ſpũm ſanctũ ſiue in deũ. vnde

Criso⁹. de. p. d. z. c. Talis. Ait talis est mihi crede: talis erga hoĩes dei pietas nũq̃ spernit pñiaꝫ si ei sincere ꝛ simpliciť offerať. Et si ad sũmũ q̃s pueniat maloꝝ: et inde tñ uoliť reuer ti ad ꝟitatis viã suscipit libenť ꝛ am plectiť. hec ille. Et hiero. ad occeanũ de hac sic dicit. Que peccata fletus ille non purgat q̃s inueteratas ma culas hec lamenta nõ abluat: petr⁹ trinã negationẽ trina confessiõe de leuit: Aaron ꝛ sacrilegiũ ꝛ ꝯpilatuꝫ ex auro intuli caput superne coherẽ misericordie pces Dauid sancti et mã suetissimi viri homicidiũ piť et adul teriũ septem dieruꝫ emẽdauit fames iacebat in terra volitabať in cinere: ꝛ oblitus est rege maiestatis lumen querebat in tenebris illũq̃ tñ respi ciens quẽ offẽderat lachrymabili vo ce dicebat. Tibi soli peccaui ꝛ malũ coram te feci: ꝛ redde mihi leticiã sa lutaris tui: ꝛ spũ pncipali confirma me: atq̃ ita factũ est: vt qui me docu erat ꝟtutib⁹ suis quõ stãs nõ cadẽm docẽt p pñiam quõ cadẽs resurgerẽ hec ille. De ipso quoq̃ Dauid pctõre grauissimo. Idẽ hiero. ad fabianũ diaconũ lapsũ ita scribit. Totã pñiã pctõris ostẽdit q̃m ingressus est Da uid ad Bersabe vxorẽ Urie Ethei et Natã ꝓphãte correct⁹ rñdit dicens. Peccaui. Statiq̃ meruit audire: et dñs abstulit a te pccm adulterio iũ xerat hõicidiũ. Et inde cõuersus ad lachrymas ait. Miserere mei de⁹ ꝑm magnã. m. tuã. ꝛ ꝑ multi. mi. tuaꝝ dele ni. meã. Magnuꝫ. n. pccm ma gna indigebat mĩsicordia. vñ iũgit ꝛ dicit. Ampli⁹ laua me ab ini. m. ꝛ a pec. m. mũ. me. Q̃m ini. m. ego co gnosco: ꝛ deli. m. cõ. m. ẽ semp. Tibi soli peccaui. Rex. n. aliuꝫ nõ timebat ꝛ malũ corã te feci vt iustificeris in ꝑmõib⁹ tuis ꝛ vincas. m. cũ iudi. Cõ clusit. n. deus oĩa sꝫ peccato vt oĩb⁹ misereať tãtũq̃ ꝓfecit vt dudũ pec catoꝛ ꝛ penitẽs trãsierit in ꝟuꝫ: ꝛ di cat: docebo iniquos vias tuas: hec hiero. vbi. s. hoc ꝟo q̃d dictũ est de Dauid nõť. z⁹. Re. iz. c⁰. Ubi narrať q̃ post adulteriũ pariť ꝛ hõicidiuꝫ p Dauid cõmissũ: cũ ei cõminareť na than ꝓpha iudiciũ dñi dixit ad Na thã. Peccaui dño. Statim audiuit Nathã rñdentẽ: ꝛ dñs tñstulit pccꝫ tuũ: sꝫ ꝓ omni dixim⁹ ꝯclusioneꝫ vt sentiant pctõres oms q̃ ãpla sit cari tas ꝛ bñignitas sũmi dei. Et adhoc occurrit q̃ddaꝫ exẽplũ nãe stupẽduꝫ et admirabile: sicut habeť in legẽda sancti Basilij. Uir q̃daꝫ venerabilis eradi⁹ noĩe filiã suã hñs vnicã quaꝫ disponebat dño cõsecrare. Diabol⁹ ꝟo calid⁹ ꝛ astut⁹ inflãmauit super mo^{dũ} vnum de seruis suis in amore puelle. hic cuꝫ impossibile iudicaret posse in ãplexus tã nobilis puelle: et dñi sui filie puenire accersiuit malefi cũ quẽdã sꝫsidiũ ab eo auxiliũ male fici postulãs ꝓmisso pcio: cui ille rñ dit. Si vis mittã te ad dñm meum diabolũ: cui si volueris obtẽpare faue bit tibi: ꝛ cõpletũ erit desideriũ tuũ: ꝛ ꝓspa queq̃ succedẽt. Ad quem iu uenis ibo inq̃t mo^{dũ} terminũq̃ cũdi insinua. Ille igiť malefic⁹ ad diabo lum p pdcm Iuuenẽ misit hec ꝟba. q̃m q̃dẽ mi dñe studiũ meũ est oms quos possũ tue adducere voluntati

Mitto tibi hunc iuuenem precor tibi vt suũ desideriũ assequat᷑: ⁊ dãs hãc epistolã iuueni dixit. Uade tali hora noctis ad monumẽtũ gentilis ibiq̃ʒ aclama demões: ⁊ hãc cartã in aere exalta: ⁊ statim aderit tibi. Qui Juuenis hoc faciẽs: ⁊ sbito apparuit tenebraꝝ princeps cũ sua comitti^a: Et ep̃la plecta dixit ad eũ. Crede in me Qui ait credo dñe. et diabol⁹: abnegas deũ tuũ: cui r̃ndit: abnego: dicq̃ʒ diabolus: ne a te decipiar: fac mihi manu tua scriptũ in quo confitearis te x° ⁊ baptismo ⁊ xp̃iane renũtiare ꝓfessioni: qui fecit scriptũ qualit᷑ xp̃o abrenũtaisset: ⁊ diaboli s̃uituti se mãcipasset. At diabolus missis spiritibus fornicatõnis ad cor puelle inflamãdũ in amore iuuenis disꝑuitq̃ʒ diabol⁹: post elapsis dieb⁹ adeo puella in iuuenis amore ꝯuersa est vt patri dicẽt: vel mihi iuuenẽ talẽ in virum tradas: vel mortuã me cito videbis ⁊ cũ nulla ꝑsuasiõe ꝑossʒ eã pr̃ lugẽs ⁊ dolẽs ab h° ꝓposito nõ possʒ ãmouere eã p̃dicto iuueni despõsauit: qui cũ diebus aliq̃b⁹ moraret᷑ cuʒ vxore sua nouit᷑ ducta nõt⁹ est a multis ꝙ nihil xp̃iani erat in eo: videbãt eum ecclesias fugẽ crucis signũ horrere ⁊ dei v̇ba sperñẽ atq̃ʒ alia facẽ q̃ bono viro nõ cõueniũt. Retulerunt hi qui obs̃uabãt vxori sue q̇d viderãt q̇d õ iuuene sentirẽt. Jlla v̇o diligẽt᷑ inq̇rẽdo a viro didicit v̇itatẽ ⁊ ꝑtimescens Juuenẽ valde flexit vt ãbo ad sanctũ Basiliũ ꝑgerẽt: ad quẽ cũ venissẽt: ⁊ sibi oia narrata: Ait ad iuuenem. Uis reuerti filij. Uellem inq̇t s̃ nõ possuʒ: obligat⁹. n. suʒ scriptura ꝓpria ad diabolo s̃uiẽdũ. cui Basili⁹ nõ sit tibi cure: benign⁹ est. n. dñs et te penitẽtẽ suscipiet. Et ꝯtinuo apprehẽdẽs cũ signũ crucis imp̃ssit in frõtẽ ei⁹: inclusũq̃ʒ in celula quadã post tres dies eũ visitauit: quẽ iuuenis libent᷑ vidit dixitq̃ʒ. O pat᷑ terribiles sunt clamores demonũ: q̇ tenentẽs scriptũ meũ in manu dicunt. Tu venisti ad nos: ⁊ nõ nos ad te. Dixitq̃ʒ ei sanct⁹ Basi. Noli timẽ filij: ⁊ iterũ eo recluso ꝓ ip̃o orauit: post aliquos dies iteꝝ visitauit euʒ. Cui Juuenis ait. O pat᷑ a longe nec audio clamores demonũ ⁊ minas ⁊ ñ video ip̃os quo ꝯfortato sanct⁹ Ba. discesit. alia v̇o die ad eũ redijt. cui iuuenis. Bñ inquit bẽo pater. vidi nãq̃ʒ hodie in visu te pugnãtẽ ⁊ vincẽtẽ diabolnm post hoc educẽs eũ cleꝝ ⁊ populũ fec̃ ꝯgregari: ⁊ oẽs monuit orare ꝓ Juuene quẽ tenẽs manu ducebat ad ecclesiã: et ecce diabol⁹ cũ sua cõmitti^a ad eũ venit: ⁊ conabat᷑ rapꝫ iuuenẽ de manu eius. Qui clamabat sãcte dei adiuua me. Diabol⁹ v̇o dicebat O Basilij p̃iudicas mihi ip̃e venit ad me. Ecce ego eius scriptũ: tũc oẽs q̇ aderãt clamauerũt Kyrieleyson. Et orãte basilio ecce carta ꝑ aerẽ delata ⁊ ab oib⁹ visa venit ad man⁹ basilij: quã ipse suscipiẽs dixit Juueni. Cognoscis has lr̃as frater. Et ille mee sunt dñe. Et frãgit basili⁹ scriptũ in signũ remissiõis culpe tã grãdis: et regulã sibi bñ viuendi docuit. Recepit g̊ iuuenis tãti sceleris remissiõeʒ q̇ deuʒ reliquerat q̇ diabolo se dederat: q̇ vitã seu salutẽ suã in obliuionẽ tradiderat. O ãplitudo misericordie

dei. O abūdātia diuine pietatis: q̄s desperabit. O omniū peccatorū portus refugium salus ⁊ vita. Reuertimini ergo peccatores ad deum non terreamini peccatoꝝ magnitudine quocūq̄ peccato lōge maior est dei misericordia: quam nobis sua gratia hic partiri dignetur vltimo nos perducens ad eternam gloriā. Amen.

Sermo quartus de diuina caritate in quo declarat̄ q̄ntum ipse deus benignus cōdescendit humane fragilitati remediādo peccata sepiꝰ iterata a quibus pauci se abstinent et qualit̄ remittit etiā multitudinē pctoꝝ.

Venite ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati estis. Iterum vbi. s. Nihil si recte conspicimus debiliꝰ est humana mente: que velut arūdo a vento agitata facile mouet̄: facile flectit̄: facileq̄ bono accepto deficit ⁊ ad malum conuertit̄. Est vtiq̄ h̄ in multis infirmitas laboriosa vt pꝰ penitentiam post susceptā indulgentiam peccatoꝝ relabantur in scelera multo plura illis in q̄bus per antea fuerant absoluti. Quibus volēs deꝰ ostendē suam caritatem eos ad se vocat etiam succurrere huic necessitate sua benignitate spopondēs, ait eniꝫ. Venite ad me omnes qui laboratis .s. sepius peccando peccataq̄ multa simul aggregādo: quia ⁊ vobis suꝫ indulgē paratus. Ad q̄d plenius intelligendum est in p̄nti sermone: de 4ª flāma diuine caritatis que multiplicitas vocatur dicēdū est. p cuiꝰ declaratōe nōbimꝰ tres 9clusiōes.

Prima dicit̄ ruinationis.
2ª dicit̄ replicationis.
3ª dicit̄ multiplicatiōis.

Capl'm primum in quo apit̄ error eoruꝫ qui dicūt q̄ si homo post penitentiā cadat vel recidiuꝫ q̄ illa p̄nia nō fuerit v̄a.

Prima conclusio dicit̄ Ruinationis vbi v̄itatem hāc asserimus. s. Q̄ homo post p̄niam potest iterum reuertē in peccatum: et indigere misericordia dei. Sed contra hoc arguunt nōnulli dicentes. Q̄ si homo cadat a p̄nia: Uel vt clariꝰ dicam. Si homo post p̄niaꝫ peccat q̄ illa non fuit vera p̄nia. Curant autē illud probare auctoritatibꝰ sanctoꝝ Nam vt de pe. di. 3. Ambrosius in sermone quadragesime ait. P̄nia ē mala p̄terita plangere: ⁊ plangēdo iteꝝ non cōmittē. ḡ qui iteꝝ peccat v̄am p̄niam non facit. Itē Gregoꝰ. ait. P̄niam quippe agē est ⁊ pp̄etta mala plangē: ⁊ plangēda iterū non pp̄etrare. Nam qui sic alia deplorat vt tamē alia cōmittat adhuc p̄niam agē: aut simulat aut ignorat. ⁊ iterū Isidorꝰ de suᵒ bono inquit. Irrisor est non penitens qui adhuc agit q̄d penitet nec videt̄ deum poscē sbditꝰ sed sbsanire supbus. Et Aug. in libro soliloquioꝝ. Inanis est p̄nia inquit quam sequēs culpa coiq̄nat. ḡ ex his auctoritatibꝰ videt̄. Q̄ p̄nia quam sequit̄ culpa nulla est nec v̄a est. ḡ si homines experientia certa cōspexerint se post penitētiā ad peccata plapsos eaq̄ p̄nia nulla fuerit. Quid aliud remanet nisi vt timentes ruinā hoīʼ

facere nūq̄ȝ velit. Aduertat deus ꝙ ita esse credimus: imo si quis hāc positionem teneret ꝙ si homo cadat a pñia ꝙ pñia illa non fuit ꝟa: vel p⁹ quācūq̄ȝ conceptū bonum: si ab illo distat ꝙ illud bonū ꝟum bonū non fuerit tanquaȝ hereticus ab hominibus est vitādus. Fuit hic āntiquus error impij manichei quē hodierna die pleriq̄ȝ hypocrite ignorātes ⁊ ꝓsūptuosi publice in uerbis ⁊ scriptis suis dogmatizant. Nam ego cum conuersarer cum fratribus q̄busdaȝ ordinis mei: qui se arrogāti vocab'lo de obseruātia vocari ⁊ euocare gloriabant᷑. Inter ceteras eoꝝ ineptias audiui sepissime publice dici: nō ab vno solo sed a diuersis. Qꝛ si q̄s post ingressum religionis post exemplarꝟtutum redisset ad vomitū eū nūq̄ȝ in ꝟitate benefecisse. Insuꝑ ⁊ frater Nicolaus de ausmo dictus est ex ꝓuincia marchie homo scādalosus et scrupulosus valde in suo libello quē quadriga voluit nominari in q° errores multos ⁊ etiam ꝓbabiles scripsit in tractatu de confessione dicit. In sentētia illa ꝟba apparet non eū esse ꝟe contritum: nec veram egisse pñiam qui breui spacio ꝑseuerauerit in bono: ⁊ quasi recidiauerit. Pro quibus omnib⁹ cōfutandis nōndū est ẜm doctrinā Alex. de ales in 4° volumine sūme sue. Qꝛ ꝟitas pñie accipit᷑ dupliciter sicut ⁊ ꝟitas. c⁹liȝ ꝟtutis. Uno modo enim ꝟtus vera dicit᷑ que habet ꝟuȝ ꝟtutis opus vl' n̄ata est habere q̄ȝtum est de se: ⁊ h° est esse de scientia ꝟtutis. Alio mō dicit᷑ ꝟtus vera que producit in finē ⁊ hec veritas non ē essentialis ꝟtuti sed tātum dicit ꝟtutis continuatōȝ Si g° ꝑmo modo dicat᷑. Penitentia vera que ꝟum ꝟtutis habet actum sic de pñie ꝟitate est detestari maluȝ cōmissum: ⁊ pro illo tempore nulluȝ cōmittere ⁊ de futuro ꝓponere non cōmittere. In hoc statu si quis decederet saluus esset: ⁊ tn̄ ab his oībus potest homo cadere: ⁊ ita a pñia ꝟa ꝟitate ꝑmo modo dicta. Si autem dicat᷑ penitentia vera que perducit in finem vt finalis et continuata ab hac non est cadere. Nam si q̄s lōgo tempore in pñia ꝑmāsisset in qua si fuisset mortuus fuisset aggregatus numero electoꝝ: postea in peccato mortali moreret᷑ ꝑterita penitentia ipsum non saluaret: Nō remanet tn̄ quin pñia illa nō fuerit ꝟa: īmo etiā ꝟissima: ⁊ ab illa potest homo cadē. Patet hoc in niniuitis hominibus: qui per pñiam agentes in ꝑdicatiōe Jone sꝟterfugere sꝟuersiōis interitū meruerunt. Non .n. consecuti fuisset gratiam: nisi illa fuisset pñia. Et tn̄ nōt᷑ in .c. Sicut igit᷑ niniuite. de. pe. di. ȝ. quia postea ad vomitum sunt reuersi ex ira dei eoꝝ ciuitas a rege medoꝝ sꝟuersa est regnante apud hebreos Josia. Et etiam ad hoc cōueniens est exēplum Dauid de quo z'. R̄x. iz. c°. dicit᷑. Qꝛ de peccato mortis vere penituit: et dn̄s pñiam eius acceptauit. Postq̄ȝ peccauit iterum nūnando populum: ꝓut plenius legitur z'. R̄x. penultimo. c°. Et nihilomin⁹ ꝑma eius pñia a qua cecidit fuit vera. Intelligende itaq̄ȝ sunt auctoritates in contrarium adducte.

Nam bm Gratianū de p.d.z.c.Sz vba. Illa verba auctoritatū non ad diuersa tempora: sed ad idē tempus referuntur: vt scz eo tempore quo qs deflet mala que cōmisit ⁊ penitētiaz facit non peccet ⁊ scelera nō omittat Pnīa equidem habet esse in libero arbitrio bm statum vie qd ouertibile est: ⁊ pōt a bono in maluz ⁊ a malo in bonū sepius exire.

Capitulum z^m qualiter deus nō tātum semel sed pluries peccatorib⁹ penitentib⁹ remittit omnia peccata et qre pnītētia pōt iterari baptism⁹ vo non.

Secunda cōclusio dicit Replicationis. Naz lz homo possit a vera penitētia cadē in peccatū pōt tamē sepius p pnīam surgē ⁊ dei misericordiā inuenire. Contra quam sentētiam plurimiqz conueniunt asserentes non nisi semel concessum peccatoribus fore per pnīam a peccato resilire. Et lz homo vt dictum est a vera penitentia valeat ruere non tñ potest pnīam iterz agere fructuosaz Arguunt autem qd Ambrosi⁹ dicit in.c°. Repiūt.de.p.d.z. Sicut vnū est baptisma: ita vna est pnīa. quib⁹ Rndēdū est bm Bona. in.4°.di.14 Qui dictū Ambrosii intelligit de penitētia solēni bz morē aliquarū ecclesiaz: nōn autem de pnīa cordis qua peccator mente ad deū conuertitur. Quare āt pnīa pōt iterari baptism⁹ vero nō: pbat tripliciē. Primo qa in baptismo imprimit caracter qui ē indelebilis: In pnīa vero non. z° qa baptismus est contra morbuz nō iterabilem qualis est originalis culpa Sz pnīa contra morbuz iterabilem qualis est morbus peccati actualis ⁊ medicinam debet aptari morbo. z° quia baptismus habet totam efficaciam a passione christi. Sed pnīa non tm̄ a passione christi: sed etiam ab actu nostro. Ideo baptism⁹ non iterat sicut ⁊ pnīa. Pnīa vo iterat bm qz voluntas nostra conuertitur ⁊ reuertit. dicere ḡ qz pnīa nō possit iterari est error crudelissim⁹ claudēs viscēa diuine misericordie cogēs oēs pctōres ad dispandū vt sciant oms pctōres. Qr deus misericors ⁊ clemētissimus patus est indulgē: non tm̄ semel: s bis ter millies zc. Unde et dicit dn̄s Jesus Mat.18.c. Interroganti Petro ⁊ dicēti. Si peccauerit in me frat me⁹ vsqz septies dimittaz ei. Rndit ei Jesus. Nō solū tibi dico vsqz septies: sed vsqz ad septuagies septies. i. totiēs quotiēs bm Hiero. Et ponit numerus finitus p numero infinito. Hec Aug. de pe.d.z.c. Adhuc instāt. ait. Qm̄ quottidiana est confessio oportet vt quottidiana sit remissio. Cur docuisset dn̄s orātes dicē: dimitte nobis debita nr̄a nisi ipse nobis pseuēt mīsicors q nos ab hac petitōe ñ vult dficē. Hec. s. aug. Hieronymus autem ad Rusticum scribit. Septies in die cadit iust⁹: et resurgz. Si cadit quō iustus. si iust⁹ quō cadit: sed iusti vocabulum non admittit qui per pnīaz semper surgit ⁊ non solum septies: sed septuagies septies delinquēti: si conuertatur ad pnīam peccata donant: plus diligit hec ille. Ad hoc iterz Lactantius 6° libro diuinaz institutionū aduersus

gentes ait. Nemo enim potest esse
tam circūspectus: taz prudens: quin
aliquando labatur. Et idcirco deus
imbecillitatē nostram sciens pro sua
pietate aperuit homini portū salutis
huic necessitati cui fragilitas nostra
subiecta est medicina penitentie sub-
uenire. Et leo de. p. d. i. c. Multiplex
misericordia dei inquit. Multiplex
misericordia dei lapsis humanis sb-
uenit: vt non solū ꝑ baptismi gratiā
sed etiam per pn̄ie medicinam spes
vite repetur eterne: vt qui regn̄atōis
dona violassz ꝓprio se iudicio dānā
tes ad remissionem criminum ꝑue-
nirent. Quid igitur peccatores se ex
cusando respondebunt. Quid gra-
tiosius possunt audire de deo: quid
tot multiplicatis vicibus veniaz pol
liceť his qui ab eius amore: non se-
mel tantum: sed totiens propria ma
licia cadunt. Aperi cor tuum o pecca
tor negligens. Et vide si erga te blā
dus sit deus. Esto quippe vt nūc ad
ipsuz reuertaris. Et dicas ei peccaui
Et statim indulget tibi. Et modico
interuallo temporis occurrēte iteruz
peccata pristina vel peiora cōmittē:
si reuertaris ad deū: ⁊ dicas ei. Heu
me infelicez peccaui: doleo. Ignosce
mihi aduc iteruz impetres qđ optas
adhuc post paululum ꝓposito bone
voluntatis relicto recidiās grauiora
facinora ꝓsequendo postq̄ȝ si cōpun
cto corde ad deum clamaueris ꝓ re
missione impetranda exaudiet te.

Capᵐ 3ᵐ qualiter deus remittit peccatori penitenti multa peccata: nec ꝓpť multitudinē negat ei veniā

Tertia conclusio diciť multipli
cationis. Ostendit eniz deus
peccatoribus caritatem suam cum si
in vno solo si fieri posset omniuz ma
lorum: siue demonū: siue hominum
essent peccata omnium hereticorum
idolatraꝝ omniū homicidarum: et
huiusmodi. Hic tamen ad deum cō
uerti desiderans benigne suscipitur:
nec despicitur ob tantam congeriez
peccatoꝝ iniquitatūq̄ȝ qđ vtiq̄ȝ ꝓuz
constat esse auctoritate. Isaiasq̄ȝ in
ꝑsona dei. 44. cᵒ. ait. Delebo iniqui
tates tuas vt nubez: ⁊ quasi nebulā
peccata tua. Dicit iniq̄tates in plu-
rali ad nōndū ꝙ plura et mlťa pcc̄a
remittit etiā si in vno inueniantur.
Idipz voluit dn̄s ostēdē ꝑ ezechi. 18
. c. Ubi ait. Si impius egerit pn̄iam
ab omnibꝰ peccatis suis que oꝑatus
est: ⁊ custodiēit vniuersa p̄cepta mea
⁊ fecerit iudiciuz ⁊ iusticiā vita viuet
⁊ nō morieť omniū iniq̄tatuz eiꝰ q̄s
oꝑatus est non recordabor. Dicit ergo
deus remissurū se non aliqua: sed oia
atq̄ȝ nō se recordaturꝝ. Aduertendū
tn̄ est in eo ꝙ dicit. Nō recordabor.
q̄a recordari pōt dupliciť intelligi.
Primo q̄ȝtum ad simplicē obliuiōez
⁊ hoc mō nō ꝯuenit deo: q̄a omnia
sunt preterita pn̄ia ⁊ futura. Alio m̄
non recordari potest intelligi q̄ȝtuz
ad vindictā et punitōz si q̄s recordať
de alicuius peccato ad ipsū puniēdū
⁊ iudicādū: ⁊ hoc mō non recordari
diciť de deo. Cū ergo diciť. Non recor
dabor sensus ē iste. Cū pcc̄ōrē pn̄itētē
ꝯspexēo: ita eū videbo ac si nūq̄ȝ pec
casset. Igiť exaudi tu anima vocem
clamātis dei q̄ ad te loq̄ť: tibiq̄ȝ dič

cõiuga mea. Tu fornicata es cũ ama
torib⁹ multis: tamen reuertẽ ad me
⁊ ego suscipiã te. Cur tã dura es. O
ingrata creatura: cur non mollitur
cor tuũ ad vocem tã dulcem celestis
spõsi forte dices. Timeo ipsũ ⁊ despo
ꝓpter multitudinẽ peccatoꝝ meoꝝ
an non audisti que dixi paulo ante
Sed adhuc vt spes tua subleuet spe
culare ⁊ cõsidera illã peccatricez ma
gdalenã cui dñs peccata dimisit. O
q̃ʒ multa et varia cõmiserat contra
deum cũ ꝑditõe animaꝝ suoruʒ ꝓxi
moꝝ: ⁊ tamen scribit Luc. 7°. c. Di
xit ihs xp̃s ⁋Phariseo q̇ de ipsa mur
murabat. Remittũt peccata multa.
Marcus in euan° suo asserit Jesum
xp̃m ab illa eiecisse. 7. demonia: per
que ſm Greg. in omel. super Luc.
vitioꝝ vniuersitas designat. O ma
gna oliʒ peccatrix nũc ꝟo sancta q̇d
remisit tibi lachrymãti xp̃s. Nũq̇d
vnum peccatũ certe inquiet oẽs euã
gelicã vocem ꝑscrutantes nõ vnum
sed plura mihi dimissa sunt: vtinam
omnes pc̃tõres mũdi ad pedes ihu
currerẽt sic ⁊ ego: q̇a vnicuiqʒ dicet.
⁋Remittũt tibi peccata tua: que oĩb⁹
nobis remittat dñs noster Jhs xp̃s
saluator seculi ꝯcedẽs hic nobis g̃tiã
demũ ꝑducens nos ad eternã gl̃iã
qui sit bñdict⁹ exaltat⁹ magnificat⁹
in secula seculoꝝ. Amen.

⁋Sermo quintus de diuina caritate: in quo ostẽditur q̃ʒ ardens sit amor diuinus vt saluent pc̃tõres etiam in extremo vite si ꝟe penitentiam egerint libenter suscipit.

VEnite ad me oẽs q̇ labo
ratis ⁊ onerati estis. literũ
vbi. s. ⁊c. ⁋Rẽ gradẽ de
caritate diui^n aggrediar
in p̃nti ſmone in q° ꝯtẽplabimur la
titudinẽ diuini amoris. q̇ tã vehemẽs
⁊ ardẽtissim⁹ ẽ erga quoslibʒ pc̃tõres
vt saluẽt vt post inueteratã in malis
cõsuetudinẽ diuturnãqʒ ꝑseuerãtiaʒ
si se corrigẽ voluerit benigne adhuc
eis veniam p̄bet h vtiqʒ in 5ª flãma
amoris saluator exp̄ssit: cũ dixit. Ve
nite ad me. o. q̇. la. ⁊ one. estis ⁊c.
Onus siq̇dem pc̃tõrũ vetustatẽ ꝯsue
tudinẽqʒ designat que aggrauat il
los qui p̃niam differunt non solum
vsqʒ ad decrepitaʒ senectutẽ: ꝟũ etiã
vsqʒ ad extremũ vite: hos tamen ita
tardos ac sero penitẽtib⁹ spondet re
dẽptor mũdi pc̃tõꝝ indulgẽtiã. Ob
q̇d in p̃nti sermone apiã hãc flãmã
more solito ſb triplici ꝯclusiõe.
⁋Prima cõclusio vocat difficultas.
2ª ꝯ° vocat possibilitas.
3ª ꝯ° vocat remissibilitas.

⁋Cap^m p^m q̃lit hi q̇ p̃niaʒ differũt vsqʒ ad extremuʒ vite vix p̃nt ꝟe penitẽ ꝓpt ipedimẽª q̇ p̃nt occurrẽ.

PRIª ꝯ° dr̃ difficultas. Differre
siq̇dẽ p̃niã vsqʒ ad extremũ ui
te in malo ꝑseuerãdo ꝑiculosissimuʒ
ẽ: q̇a difficile ẽ vt possit q̇s tũc dig^e
p̃niam agẽ ꝓpt quinqʒ impedimẽta
que possunt occurrere.
⁋Pri^m dicit passionũ alteratio.
2^m dicit caritatis priuatio.
3^m dicit in peccatis habituatio.
4^m dicit diaboli impugnatio.
5^m dicit ꝓpinquoꝝ inimicatio.

Primū impedimētū dicit̄ passionū
alteratio. Solet eniꝫ euenire ꝙ in ex
tremitate vite quando pctōres inflā
mant̄ in sensitiua pte adest maximꝰ
dolor ꝛ timor maximꝰ. etqñqꝫ vtiqꝫ
simꝉ ꝛ vtraqꝫ passo vehemēs nata ē
impedire liberꝝ arbitrium ꝛ vsū libē
rōnis ꝛ voluntatis. Et lꝫ oēs nostre
passiones rōnē ꝛ mētē hominis tri-
stare habeant: tamen ƀꝫ Aug. li. 8ꝫ.
qōnuꝫ. q. ꝫꝫ. Passiones cāte a trista
bilibus plus mouēt q̄ꝫ passiōes cāte
a delectabilibus. Actus auteꝫ displi-
cētie de peccato ad hoc ꝙ sit sufficiēs
ad penitentiā ꝟaꝫ necessario reqrit̄
habere vsum liberum rōis qui mul-
totiens ꝓpter passiones impeditur.
Efficiunt̄ quippe multi frenetici: et
nec dei nec sui valent recordari: mul
ti pdunt loquelam cum sensu et loq̄
quidpiam non possunt. Hinc Aug.
in sermone de innocētibus ait. Hac
aduersione pcutitur peccator vt mo
riens obliuiscat̄ sui qui dum viuerꝫ
oblitus est dei. Et hoc Aug. de pe. d
.7. cº. Nullus ait. Nullus expectat
quādo peccare nō pōt arbitrij queāt
libertatē vt dolere possit cōmissa nō
necessitateꝫ qui plus itaqꝫ a peccatis
relinq̄t̄ q̄ꝫ illa relinquat: non ea libē
ƀ q̄si necessitate cōdēnat. ¶ 2ᵐ impe
dimentū dicitur Caritatis priuatio.
Adhoc enim vt displicentia pctōruꝫ
sit deo grata est necesse ꝙ sit debite
circūstantiata ꝑncipij ꝛ finis: hoc est
ꝙ sit volūtaria ꝓpter deuꝫ: vñ aug.
in pdicto. c. Nullus. Scriptū ē inq̄t
Neminē sine caritate posse saluari.
Nō itaqꝫ in solo timore viuit homo
quē 2º penitet. oꝫ nō solū deuꝫ timē

iudicem: ƀ etiā oꝫ diligē iustū: vt nō
tm̄ penā timeat sed anxiet̄ ꝑ gloria.
ƀ ille. Cū ḡ in tali extremitate vite
magis quis timore q̄ꝫ amore ducat̄
ad pñiam piculosū est tale tps expe
ctare. ¶ 3ᵐ impedimētū est pctōruꝫ
habituatio: nā vt phs dicit habitꝰ ē
qualitas de difficili mobilis. Ex fre
quentatis actibꝰ a suo sbiecto gñat̄
habitꝰ: cuꝫ itaqꝫ aliq̄s diut̄no tpe in
mūdi amore pseuerauit difficillimū
esset ipsū trahē vt mūdū nō diligat:
ꝛ depdito mūdo ñ doleat. Dic̄ nāqꝫ
Gre. in mor. Nūq̄ꝫ sine dolore pdit̄:
qꝺ cū amore possidetur. Uidi ꝛ ego
multa exempla de hoc. Nā cū diues
q̄dam laboraret in extremo. ego eū
monebā vt animā suā deo cōmittēt
Ipse ꝟo sentiens a suis domesticis
ꝛ familiaribus p domū discurrētibꝰ
cōtractari bona sua cū suspirijs dice-
bat. Heu me. heu me tantū laboraui
pro his bonis adipiscendis ꝛ modo
diripiuntur mihi. O diuitie mee. O
pecunie mee. O iocalia mea q̄s vos
possidebit. Inter hec ꝛ hꝰmōi parū
de sua salute solicitus miserrimus ex
pirauit. Fuit aliud exemplum etiam
huic simile in ciuitate spoleti. Ibi. n.
erat puella q̄daꝫ formosa q̄ vanitati
bꝰ sēp intēta erat: ꝛ nihil ꝺ fut̄a vita
cogitabat ƀ infirmitate pcussa mōi
tōes et ornamēta saluti. abhorrebat.
Tandē cū cernēt se supuiuē ñ posse
petiuit cūcta ad ornamētū corpis ex
pectātia: ꝛ cū se ornassꝫ q̄i nuptias ui
sitaturā cū singultibꝰ ꝛ suspirijs. En
moriar dicēs. en dilectā m̄ vitā abla
tā ꝯspicio. O diaᵉ suscipe aiaꝫ meā.
int̄ ƀ ꝟᵃ expirauit dānata ꝛ ꝺspata.

Quartū impēdimentū dicit̄ impu-
gnatio diaboli. Jngerit nāqꝫ diabo
lus graues tēptatōes cum aliquem
appropinquare fini conspicit: De q°
psal. ait. Insidiat̄ in abscondito q̄si
leo in spelunca sua: quia et si a circū
stantibus non videat̄ apparet tamē
durus ⁊ grauis his qui ad mortem
corpalem laborent. Unde Beda re
fert in gestis angelorꝝ. Qr Rex q̄dā
Anglie fernandus nomine habuit
militem in armis probum sed corru
ptum in moribus qui frequēter ad-
monitus in sanitate ɔtēnebat se cor
rigere. Cum autem improuisa infir
mitate feriret̄ a Rege visitat̄ et mo
net̄ ad pn̄iam qui renuit dicēs ꝙ ui
deret̄ hoc facere ⁊ ex timiditate cor
dis. Cum ℣o ad mortis deduceret̄
terminos: iterꝝ Rex visitauit eū mo
nens vt peniterꝫ. Qui dixit. O dn̄e
mi rex tarde est cum iam sum iudica
tus ⁊ dānatus: ideo non possū peni
tere: quia parū āteq̄ꝫ ingressus fuisti
domū illaꝫ intrauerunt duo clarissi
mi iuuenes: quorꝝ vnus sedebat ad
pedes lecti mei: Alius ad caput: q̄ et
dixerunt. Jste adiudicatus est morti
Uideamus si aliquid ius habemus
in eo. Et vnus extraxit librꝫ specio
sissimum de sinu meo: Sed valde p
uulum litteris aureis ⁊ fulgentibus
scriptum in quo legens vidi aliqua
parua boª que feceram in iuuentute
mea anteq̄ꝫ mortaliter peccassem. et
cū miro mō exaltarem in visiōe eorꝝ
Ecce duo deterrimi demones intra
uerūt ⁊ portauerūt vnū magnum li
brū scriptū deterrimis lr̄is: in q° vidi
scripta oīa peccata mea: atq̄ꝫ mea fla

gitia: ⁊ dixerūt dictis āgelis qui hic
erāt. Quid hic facitis cū in eo nullū
bonū siue rectuꝫ habeatis: ⁊ liber vr̄
nihil valet. Sed hīi nr̄. Angeli autē
rn̄derūt: ꝙ ℣um est: ⁊ recesserūt. Et
hi duo demones cruciant me. q̄bus
dictl. expirauit. Nec tm̄ malis diabo
lus molestꝰ est in extrema vita: ℣uꝫ
etiā ⁊ bonis ⁊ sanctis. Rescribit Cy
rillus ad Aug. in trāsitu hieronymi
Qr Eusebiꝰ vir sanctissimꝰ oliꝫ disci
pulus hiero. cū essꝫ e vita migraturus
aduenienti autem die qua se ex hie
ronymi reuelatione migrari sciebat
die 3° ꝑeunte labore febriū cōcussus
valide se sup t̄rā migrari nō imemor
nudū deferri fecit a fratribꝰ et a sin
gulis osculū accipiēs benigna eos cō
solatōe cōfortauit vt in sancto mane
rent ꝓposito. Deinde saccū quo opi
ebat̄ gloriosus hieronymꝰ deferri:
⁊ supra se deponi fecit. Ordinauitq̄ꝫ
se nudū ad instar gl̄iosi hierᵗ. magr̄i
sui ex̄ ecclesiā in q̄ iacebat sancti hier.
cadauer sepeliri. Post h̄ corpe dn̄i
nr̄i ihu xp̄i se muniens deo et beato
hiero°. deuote se cōmēdauit: ⁊ sic p
triduū locutōe cōpali ac ꝑuatꝰ visiōe
circūstātibꝰ alt̄natiꝫ fr̄ibꝰ psalterium
passiōꝫ dn̄i: ⁊ alia sacra cōtinue legē
tibꝰ iacuit. Durꝝ quippe h̄ qđ narro
ait Cyrillus ⁊ cūctis rōne degētibꝰ
formidabile die quo moriturꝰ erat
āte beate anime exitū p duas horas
venerabilis Eusebius cepit ita terri
biles actus peragē ꝙ circūstātes mo
naci pauore pterriti illud timentes in
terra iacebant. Nam qn̄cūq̄ꝫ trāsuer
sis oculis manibus simul iūctis vo
ceq̄ꝫ dura facie terribili clamabat.

Non faciam:non faciam. Mentiris
mentiris. Post hoc ad terrã rediens
faciem suam in terra firmabat q̃ttũ
poterat clamans. Adiuuate me frẽs
ne p̱eam. Q̃ꝺ monachi vidẽtes ocu
lis lachrymantibus eum interrogã-
tes quid esset. Ad quos ille. Nonne
vidistis demonum agmina qui me
debellare cupiunt. Et illi: Quid te fa
cturum volebant cum dicebas: Nõ
faciam mentiris. ait ille. Conabant̃
nãq; vt dei nomen blasphemarem.
Tunc.n.hoc facẽ negabaz ac clama-
bam. at illi. Quare pater abscõdebas
faciem tuam in terram. Rñdit. Ne
eoꝝ conspectum viderem qui tã tur
pis ⁊ terribilis est ꝙ omnes qui sũt
in mundo respectu eius nihil sunt.
Tandez apparẽte hieronymo glo-
rioso feliciter expirauit. Et si g̊ ami
cus dei tam durum prelium cũ dia
bolis est cõgressus quicquid faciãt
Demones his qui dei sunt inimici:
ideo seruandum est illud Sapi. ecc.
5°.c. Ne tardes cõuerti ad deũ: Nec
differas de die in diem: sbito enim
veniet ira illi⁹ et in tempore disp̱det
te. Quintũ impedimẽtum est ami
corum seu ꝓpinquoꝝ inimicatio. vt
.n. dñs Mat.10.c.dixit. Inimici ho
minis domestici eius. Conuenit.n.
illud diuitibus ⁊ magnatib⁹ quibus
in fine nullus audet nominare con
fessionem vel satisfactionem. Sed
qui sunt amici solicitant si quid de
suis bonis rapere possint. O quot
moriunt̃ sine penitentia ꝓpt̃ culpam
ꝓpinquoꝝ. hinc est ꝙ ecclesia medi
cis p̃ceptum dedit. extra de peni. et
remis. c°. Infirmitas. dicens. Cum
infirmitas non nũq; ex peccato p̱ro
ueniat dicẽte domino lãguido quez
sanauerat. Uade ⁊ amplius noli pec
care ne deterius tibi contingat p̱nti
decreto statuimus ⁊ districte precipi
mus medicis corpoꝝ: vt cuz eos ad
infirmos vocari cõtigerit ipsos ãte 2ª
omnia moneant ⁊ inducant vt me
dicos aduocent animaꝝ: vt postq̃
infirmo fuerit de sp̃uali salute ꝓuisũ
ad corporalis remediuz medicine sa
lubrius procedatur: cum cessante cã:
cessat ⁊ effectus. Hec ille. Cum itaq;
ex predictis aliisq; impedimẽtis sepe
penitentiam differentibus periculũ
graue iminet non est vsq; in finem
secuꝝ tardare.

Capitulũ secundũ qualiter non negatur peccatorib⁹ penitentia etiã in extremo vite: ⁊ ꝙ de nullo peccatorum est desperãduz in hac vita.

Secunda conclusio dicit̃ possi
bilitatis. Nam ⁊ si posse diffi-
cile vt homo qui diu in malo perse 3ª
uerauerit ad bonam viam reddeat:
non tamen est impossibile: imo põt
esse vt quispiam omni tempore vite
sue fuerit malus: ⁊ tamen in vltimis
ad deum reuertatur: probat̃ equidẽ
hec q̃ntuplici via.

Prima via dicit̃ auctoritatis.
2ª via dicitur libertatis.
3ª via dicit̃ p̃cepti maiestatis.
4ª via dicit̃ caritatis.
5ª via dicit̃ exẽplaritatis.

Pria via dr̃ auctoritatis. ꝓbat̃.n.eẽ ·pª·
possibile vt hõies ad salutez vẽiãt p⁹
diut̃nã i pccĩs ɔsuetudiez auc̃te aug.
⁊ põit̃. de.p.d.7.c. Nemo. Nẽo est
desp̱ãd⁹ dũ in h̃ corp̱e ɔstitutus est.

⁊ idē in libro de vita xp̄iana ait. Nō
nullos scimꝰ ⁊ legimꝰ q̇ aña aut iḡ
rātie cecitate: aut cā ꝑfidie: aut ado
lescētie vanitate decepti mltiplici: et
vario pctōꝝ gn̄e tenebātur obnoxij:
⁊ ꝑ sustinētē dei clemētissimā pn̄iam
potiꝰ ab errore ꝯuersi maiora adhuc
oꝑa fecisse iusticie ꝙ añ pcc̄a ꝯmiſāt
2 Scd̄a via dicit libertatis. āteq̄ȝ.n. de
corᵉ exit anima vnusq̄sq̄ȝ viatō liber
est: ⁊ de cōi lege ad bonū ⁊ ad malū
ꝓnus: vnde sicut se hȝ vnꝰq̄sq̄ȝ pctōr
ad bonū sic q̇libȝ iustꝰ ad malū: Sȝ
q̄ȝdiu in liᵒ arᵒ sumꝰ vnꝰq̄sq̄ȝ q̄ȝtū lȝ
sanctꝰ securꝰ esse nō potest: ita et ois
pctōr q̄ȝtūcūq̄ȝ neq̄ȝ desꝑare n̄ debet.
Propterea hieroꝰ ad Julianuȝ ait.
Et.n. sancti corruūt si fuerūt negligē
tes ⁊ pctōres ꝓstinū recipiūt graduȝ
si sordes fletibꝰ lauerint: hoc q̇dem
dico vt te nō terreāt descendētes: sȝ
ꝓuocent ascēdētes nūq̄ȝ a malis exᵉᵒ
sumit: ⁊ in rebus scl'i semꝑ apte me
liori incitamēta salutis sunt ṽtutum
3 hec ille. Tertia via dicit p̄cepti maie
statis. Nā satisfacere deo vsq̄ȝ ad ex
tremū ē omnibꝰ p̄ceptū: p̄cepit nāq̄ȝ
deus pn̄iam indifferenter pctōribus
Sed vt ait Aug. in sermōe cōfessoꝝ
Seruū pigrum non dānaret si ea q̄
fieri nullo mō poterat imꝑaret. ḡ in
differenter oēs pctōres possunt facē
pn̄iam.
4 Quarta via dicit caritatis. Oēs ex
caritate tenet diligē proximos suos
siue sint boni siue sint mali: sed fūda
mentū huius caritatis est: q̇a ꝓximi
pn̄t ꝑticipare beatitudinē: sed q̇ sunt
mali sunt tanq̄ȝ ꝓximi ex caritate di
ligēdi. ḡ pn̄t ꝑticipare beatitudinem

Sed hoc non possunt q̄ȝdiu in pcc̄o
sunt ḡ pn̄t a peccato resurgē.
5 Quinta via dicit exēplaritatis. que
ꝓbat exemplo. Legit in legenda
sancti Andree. Qr senex q̇dam noie
Nicolaus adijt ad sanctū Andream
dicens. Domine ecce. 70. anni vite
mee in q̇bus luxurie deseruiui: accepi
aliqn̄ euangeliū orans deū vt mihi
amodo continētiā largiret: ſꝫ in ipo
peccato inueteratus et mala cōcupi
scentia inflāmatus statim ad opus
solitum reuertebar. quadam autem
vice oblitꝰ euangelij qd̄ super me po
sueram ad lupanar iui: statimq̄ȝ me
retrix dixit mihi. Egredē senex egre
dere: quia angelus dei es tu: ne me
contingas: neq̄ȝ huc accedē p̄sumas
Uideo.n. super te mirabilia. Stupe
factus recolui ꝙ mecum euāgelium
retulissem. Nunc ḡ sancte dei pro sa
lute anime mee pia tua orō intcedat
Audiens hoc beatus Andreas flere
cepit: ⁊ a tertia vsq̄ȝ ad horam nonā
orauit: ⁊ surgens comedē voluit: sed
dixit. Non comedam nisi sciā si deꝰ
miserebitur istius senis. Cumq̄ȝ die
bus. 5. ieiunasset venit vox ad ādreā
dicens. O patiens Andrea pro sene
Sed sicut ieiunijs macerasti te: sic et
ipse se affliget ieiunijs ivt saluet. Qd̄
⁊ ipse mensibus. 6. in pane ⁊ aqua ie
iunauit: ⁊ postmodū plenus bonis
operibus in pace quieuit. Uenit ḡ
vox ad Andream dicens. Per ora-
tionem tuam Nicolaum quem ꝑdi
deraȝ acquisiui. ḡ ex his colligimꝰ ꝙ
nemo sit taȝ prauus q̇ pꝰ retēta faci
nora longo tp̄e penitere non possȝ.
Aliud.n. ē dicē ꝙ sit difficile: ⁊ aliud

ꝙ sit impossibile. Primū ꝟū est. 2m nō solū falsū: ſ; hereticū ⁊ cōtra oēz ꝟitatē scripture.

¶ Capm 3m qualit si nūq̄ȝ hō bene fecisset: sed semp fuisset malus: tamē in vltimo vite pñiaz ageret de⁹ sibi indulgeret.

Tertia cōclusio dicit remissibilitatis. Posito. n. ꝙ aliq̄s toto tempore vite sue inimicus dei fuerit nihilq̄ȝ boni opatus est ab infantia: vel in pueritia: vel in adolescētia vel iuuētute: vel deniq̄ȝ in senectute adhuc de illius salute nō est despandū Talis egrotat grauit nihil cogitās de emēdatione nō sic est despandū incipit laborare in extremis: nec agit pñiaz adhuc nō est despandū: ducit ad talē tminū ꝙ ñ pōt āpli⁹ dicē nisi hec ꝟba. Peccaui de⁹ miserere mei Si ex corde talia loq̄t tā āplissima ē dei misericordia ꝙ indulget sibi oēz vitam male actā: ⁊ ascribit eū in numero electoꝝ: ⁊ hoc ꝓbat q̄ntuplici testimonio.

Primū est hieronymi.
2m est leonis pape.
3m est Julij pape.
4m est Cypriani.
5m est Celestini

¶ Primuz testimoniuz est hieronymi ad paulā de dormitōe blepsille que. 20 sue etatis āno diem clausit extremū dicētis sic. Cū sanctū corpusculuz febriū ardor ex eo q̄rerȝ ⁊ semi animē in lectulo vallaret circul⁹ ꝓpinquoꝝ hec in extremis verba mandabat. Orate dñm Jesum vt mihi ig̊scat q̄a implē ñ potui q̊d volebaȝ. secura esto o mi blepsilla. Cōfidim⁹ ꝓbātes ꝟa que dicim⁹ nūq̄ȝ est sera ɔuersio vox hec pmū in latrone dedicāta ē. Amen dico tibi: hodie mecū eris in paradiso. Et idē ad Domasū papaȝ Et ponit de. p. d. 3. c°. importunis. xp̄s inq̄t de cruce in padisū latronē tulit: ⁊ ne quis aliq̄n seraȝ ɔuersiōeȝ putaret fecit hōicidij penā martiriū.

¶ 2m testimoniū est Leonis pape. Et nōt in decretis. 26. q. 6. c. his q̄. vbi ait. Misericordie dei neq̄ȝ mensuras possumus ponere: neq̄ȝ tpa diffinire apud quē nullas patit venie moras ɔuersio dicēte in spū dei ꝓpha. cū cōuersus ingemueris saluus eris.

¶ 3m testimoniū est Julij pape. 26. q. 5. c° Si p̄sbyt. vbi ait. Uera ɔfessio in vltimo tpe pōt esse: q̄a dñs nō solum tpis: ſ; etiā cordis inspectator ē: sicut latro vni⁹ momēti tpe meruit eē in padisuz in hora vlti° ɔfessiōis.

¶ 4m testimoniū ē Cypani in epl'a 2a ad Demetrianū q̄ dicit. Jn isto adhuc mūdo pmanēti nulla adhuc pñia sera ē: pȝ ad indulgētiā dei additꝰ. ⁊ q̄rētib⁹ atq̄ȝ intelligētib⁹ ꝟitatē facilis ē accessus.

¶ 5m testim ē Celestini pape 26. q. 6. c°. Cog̊uim⁹. pdidissȝ ait latro in cruce pmiū ad xp̄i dextaȝ pendēs si illū hore vni⁹ pñia nō iuuisset cū essȝ in pēa penituit: et ꝑ vni⁹ confessiōe hmōis habitaculū padisi eo penitēte ꝓmeruit ꝟa ad deū ɔuersio i vltimis pōitoꝝ mēte poti⁹ ē estimāda q̄ȝ tpe p̄habita h° taliter asserēte cū ɔuers⁹ igemuēis tc̄ salu⁹ eris. h° i°

Patet ḡ ꝙ largissima ē dei caritas: ⁊ effusa pietas illi⁹ q̄ nō tm̄ peccata relaxat: ſ; etiam ex modica pñia feditissimos pctōres ad suā graz suscipit quā nobis ipse largiat q̄ est bñdict⁹

in secl'a secl'oꝝ. Amen.

Sermo 6ᵘˢ de diuina caritate in q°
apit ꝙ inextimabile sit pciuz nostre
redēptōis: vbi offert copiosissime sā
guis xpi vt peccata aboleāt: quē ipe
xps passus offert oib⁹ gratiose. ⁊c.

V Enite ad me oēs q̄ labo
ratis ⁊ onerati estis ⁊c.
Cupiēti scire ꝓfūdūz di
uine caritatis necessariū
est inspicē dei filiū in cruce pēdentez
q̄ vt pr̄ne iustie satisfacēt recupar̄zꝙ
ꝑditū hūanū gen⁹ voluit p̄ciosū san
guinem suū effūdē cui⁹ ꝟtute nobis
peccata ꝯdonāt gr̄a cōcedit: et apit
ianua regni celoꝝ. Erāt. n. tria que
hōies in celū ꝯscēdē impediebāt dia
bolica ptās: dei iusta seueritas: ⁊ ꝓ-
pria hominū malicia ꝓpt̄ que digt⁹
mūdi redēptor in suo corꝑe sactissi°
suscipe omne debitū satisfactiōis: vn̄
oēs pctōres ad deū volētes securum
hn̄t ad illū accessū cui⁹ nō ꝓpria me-
rita: ꝟ inocētis ihu meritū offerre va
lent: idcirco in p̄nti sermone de 6ᵃ
flāma diuine caritatis dicēdū ē: que
p̄ciositas nūcupat: de qua saluator
dicit. Ego. s. Ego sū ipe q̄ pctōꝝ ve
stroꝝ absolutōe p̄ciū sufficiētissimuz
saluo. Ad que pleni⁹ intelligēdū nō
bim⁹ tres ꝯditōes crucifixi patienti.
oppōitas impedimēti. nr̄e saluti.
Prima ꝯditio dr̄ abiectōis hūilitas.
Secūda dicit doloris acerbitas.
Tertia dicit extrema pauꝑtas.

Caᵐ p̄ᵐ de hūilitate xpi in cruce
qua vicit diaboli suꝑbiam que impe
diebat hōies ne saluarēt.

P Rima cōditio vocat abiectōis
hūilitas voluit si q̄dē ihs bene
dict⁹ a ptāte diaboli liberare nos ꝑ
suā abiectionē ⁊ hūilitatē: mors q̄dē
ei⁹ abiectissima ⁊ ignominiosissima
⁊ vilissima fuit eo volētē vt diabolū
humilitate vicerat pōt autē hūilitas
crucifixi ostendi si cōsiderēt tria. vz.
locus: tempus: ⁊ modus. Pri° q̄dē p°
fuit mors xpi abiectissiᵃ rōe loci: naz
q̄ elegit Bethlē natiuitati ⁊ hierl'z
sue passioni elegit vt maior mortis
esset ꝙ ort⁹ sui extitisset gloria. erat
enim hierusalē metropolitana p̄nci
palis sedis magistri ⁊ sacerdotiȷ: Et
ideo ibi voluit pati ille qui erat Rex
magister ⁊ sacerdos: ⁊ in cultu vni⁹
dei ⁊ in magno populo. Nā dicitur
actuū 2°: ⁊ erant habitātes hierl'em
iudei viri religiosi ex omni natiōe q̄
sb celo est: ⁊ sbdit Parthi et Mediȷ
relamite: ⁊ q̄ habitabant Mesopota
miā iudeā ⁊ cappadotiā pōtū ⁊ asiā
frigiā ⁊ pāph liā Egyptuz ⁊ partes
Lybie que est circa cirerē: ⁊ aduene
Romani: Judei quoqꝫ ꝓseliti cretes
⁊ Arabes: ex quo pz ꝙ ei⁹ mors fuēit
maxime ignominie ꝓpter diffusiōz
infamie ad omnes mundi partes.
Fuit etiam crucifixus in monte Cal
uarie: vt Jo. 19°. scribit: vbi impiȷ cru
ciebant ⁊ decapitabant. Hinc q̄dez
ē mōs in q° habraā voluit imolare
filiū suū ysaac. Gen. 22°. Scdo fuit 2°
xpi passio ig̊miniosissiᵃ rōe tpis: q̄a
passus est in festo azimoꝝ: qn̄ de to
ta iudea popul⁹ Israel in hierl'm cō
uenire debebat. nā ꝟz Ni. d lyra viri
ter in āno tn̄bāt hierosolimis ⁊ int
esse festo: ⁊ apparere coraz domino.

Primo in pascate que in anno illo
fuit feria 6ª. ⁊ tali die crucifixus est
ihs. 2° in penthecoste in memoriaꝫ
date legis in mõte synai. 3° in sce-
nophegia qđ ideꝫ est: qđ fixio taber
naculoꝝ: ⁊ fiebat in memoriā. 40.
ãnoꝝ: quibus filij Israhel fuerunt in
3 deserto. Tertio fuit xp̄i passio vi-
tuꝑosissima rõne mõi: q̃a crucifixus
est in alto loco: vt ab omnibꝰ videꝛ̃
⁊ positus est in medio latronū tāq̃
ipse duobꝰ illis latronibꝰ deterioꝛ ex
titisset. Hec auteꝫ omnia yħs patiēt
tulit vt diaboli exsuparet ptāteꝫ. vñ
⁊ Jo. apocl. 20. c°. ait. Uidi angeluꝫ
descendētē de celo. i. xp̄m habentem
clauē abyssi: ⁊ cathenam magnā in
manu sua: ⁊ apprehēdit dracone ma
gnum serpētē antiquū: q̄ est diabolꝰ
⁊ ligauit eum ⁊ clausit in abyssuꝫ: et
posuit signaculū super ipꝫ. Per istū
angelum ſm oēs expositores intelli
giꝛ̃ xp̄s qui ꝟtute sua diaboli ptātē
ligauit: sed non merito aliq̄s posset
obicere. q̄ꝑ. s. diaboli ptās nõ ē ligata
nam Petri. 5. diciꝛ̃. Sobrij estote et
vigilate: quia aduersariꝰ vester dia-
bolus tanq̃ leo rugiens circuit q̄rēs
quem deuoret. Et ephe. 6. c. Nõ est
vobis colluctaº aduersus carnē ⁊ san
guinem: sed aduersus mūdi rectores
tenebraꝝ haruꝫ. Ad qđ rñdet Ales
in 3° volumine sūme. ⁊ Bona. in 3°
di. 19. Et etiaꝫ magister sentētiaꝝ in
littera dicit: ꝑ passioneꝫ xp̄i liberati
sumus a ptāte diaboli: oēs q̄deꝫ q̄ꝫ
ad sufficiētiaꝫ: sed illi soli qui sunt de
eius corꝰ qđ est eccª q̄ꝫ ad efficaciā
qđ pꝫ sic. Naꝫ diabolus ante christi
passionem habebat duplicē manum
scꝫ attrahētē ⁊ impellētem. Manus
attrahens erat ptās trahendi hõies
ad lymbū etiā iustos ⁊ sanctos: ma
nus impellens erat ptās p̄cipitandi
in malum ⁊ fallaciā ꝑ violētiā: quia
tētabat vt draco: ⁊ tentabat vt leõ.
Prima manus attractiua erat tāte
potentie vt nullus posset ei resistere
⁊ hec fuit omnino debilitata christi
passione. Jā. n. nullū iustū potest ad
lymbū t̄here: q̄a ꝑ passionē xp̄i dele
ctum est cyrographū peccati Ade.
Manū auteꝫ impellentē habebat ita
fortem vt cum magna difficultate
posset quis ei resistē. Et ideo in mul
tis regnabat imo fere in omnibꝰ: et
omnes suꝑabat: vel ꝑ fraudulentiaꝫ
vel ꝑ violentiā ⁊ hꝰmõi ptās debili
tata est ꝑ passionē xp̄i: ꝑ quē lumen
ꝟitatis apiꝛ̃ cõtra diabolicā fraudu
lentiā: ⁊ adiutoꝝ tribuiꝛ̃ ꝟtutis cõ
diabolicā violētiā lumen ꝟitatis: in
terius ꝑ diuinam inspiratõeꝫ: exteriꝰ
ꝑ humanā instructioneꝫ. Jamꝰ itaq̃
fere in omnibꝰ est ꝟitas ꝓpalata. et
ideo destructa est idolatria que p̄us
regnabat. Adiutoriū in ꝟtute attri-
buiꝛ̃ ꝑ gratie infusioneꝫ que rep̄mit
concupiscētiā: et hoc merito passiõis
xp̄i quem diabolꝰ abhorret ⁊ timet.
Et sic potest ad obiecta rñderi. Qui
cunq̃ g̃ xꝝ interroget: cur caput nõ
erigit in cruce. Audiet illū ꝓtinus re
spõdentē. Heu q̄ꝫta est cõfusio mea.
Ego ille suꝫ qui ī hierusalē intrauerā
clamantibus pueris. Bñdictus qui
venit in nomine domini. Et omni
populo iubilante. Et modo nudus
patioꝛ in medio latronū vt hominē
liberē a diabolica supª ⁊ ptāte.

Capitulum 2um de imenso dolore christi in cruce quem sustinuit vt ipse pro omnibus peccatoribus penitentiam faceret.

SEcũda conditio xp̃i patientis fuit doloris acerbitas vt pẽas nostras ipse portaret de q̃bus Isai.
53.c.ait. Uere langores nostros ipe
portauit: et nos putauim⁹ euz quasi
leprosum et pcussum adeo hũiliatũ
Ipse autez vulneratus est ,𝔭pter ini
quitates nostras et attritus est 𝔭p̃t
scelera nostra disciplina pacis nostre
super eum: et liuore eius sanati sum⁹
Omnes nos quasi oues errauim⁹
vnusq̃sq; in viam suaz declinauit: et
dñs posuit in eo iniq̃tatez omnium
nostrũ. Et p̃ma Petri.c.2. Peccata
nostra ptulit sup lignuz vt peccatis
mortui iustitie uiuamus cuius liuore
sanati sumus. Que verba declarãs
magister in 3°.di.19°.ait. Peccata
portare est pro peccatis nostris penã
pati. Doluit itaq; Jesus pro nobis.
Ad cuius pleniorẽ intelligentiã tria
de ipso consideremus.

Primo veritatem.
2° grauitatem.
3° vtilitatem.

Primo consi
derem⁹ dolo
ris xp̃i vitatez

Non enim videt q̃busdã xp̃m vere
doluisse q̃a arguunt p̃mo ex quodã
dicto Illarij. In decimo libro de tri
nitate vbi ait. Uirtus corporalis sĩn
consensu pene vim pene in se deseui
entis excepit. Sed vus dolor nõ est
sine consensu pene g̃ in christo non
fuit vus dolor. 2° arguũt ex dicto
dionysii qui ad Jo.euangelistaz ita
scribit. Absit vt ego insaniam vt cre
dam sanctos aliq̃d pati sm corporis
passionẽ: sed sz solum iudicare ipos
sentire crede. Si g̃ hoc est vuz sancti
non senserunt passiones: null⁹ sz iu
dicium non g̃ sm expientiaz. g̃ pati
endo non habent dolorẽ vum ergo
multo minus sanctus sanctoꝝ xp̃s.
3° arguunt quia Moyses ieiunauit
40. diebus et 40. noctib⁹. sine aliq̃
corporis lesione 𝔭pter continuã con
templationẽ. Si g̃ 𝔭fecto cõtempla
tionis aufert passionẽ et sensũ famis
pari rõne videt q̃ aufert sensũ dolo
ris in carne passibili. Si in xp̃o fuit
cõtinua contemplatio et pfectissima
g̃ videt q̃ nulla fuerit in eo doloris
expientia. 4° arguũt: q̃a nã agẽs
p̃stantior est patiente: sed nata assũ
pta p̃stãtior est omni alia: g̃ ñ videt
q̃ ab aliqua natura possit affligi vel
ledi. 5° arguũt q̃a si anima Petri
poneret in infernuz ab ignib⁹ ñ cru
ciaret: q̃a non habet in se cãz ꝑ quã
debeat dolẽ. Igit anima xp̃i nullaz
cãm passionis in se habebat. videt q̃
nullum dolorẽ sentiebat in carne q̃z
tũcũz passibili. Si g̃ dolor est passio
ipsius anime potius q̃z carnis videt
q̃ in xp̃o non fuerit dolor vus. tali
errore nitunt q̃dam heretici et ẽ etiã
antiquus error sarracenoꝝ. q̃ error
euacuat redẽptõez nostrã: et dic xp̃z
non esse xp̃m: dum.n.dicit xp̃m nõ
fuisse vaciter passum dicit ipsum nõ
satisfecisse: ac ꝑ hoc nec gen⁹ hũanũ
esse redemptũ. Dũ vo dicit ipsum si
mulasse se pati: dicit ip̃m se esse men
dacem: et ita nec ve fuisse dei filium
nec dei nũtiũ: et ita nec mediatorem
sed potius deceptorẽ. ideo catholice
dicendum est sm Alex. in 3°. sũme.

n

⁊ Bona.di.16.3.libri.sentẽtiaꝝ. Et
absq3 dubio vera doloris passio fuit
in christo:sicut scriptura testat᷑. Un̄
Jsa.53.c.dicit᷑. Uidemus eũ nouissi
mu3 viroꝝ viꝝ doloꝝ ⁊ sciẽte3 in fir
mitates. Qđ nõ intelligit ꝓpħa de
scientia simplicis noticie: sed de scia
expientie. Et in ꝑsona eius dicit᷑ in
psal. Ego sum pauꝑ ⁊ dolens. Fuit
enim in xp̄o caro passibilis ⁊ ꝑfora-
bilis fuit etiam ꝟtus sentiẽdi ƀ3 quã
etia3 anima cõpatit᷑ corꝑi leso. Que
dico ꝟba.s.lesio et ꝟtꝰ sensus lesiõis
ꝟum dolorẽ faciunt ex quo indubi-
tanter tenendũ est: ꝙ in christo fuit
vera doloris passio. ❡ Ad p̄ᵐ ꝗ qđ
obicit᷑ de auctoritate Jllari triplicit᷑
est rñdendũ. Quidã.n.dicunt ipsu3
ꝟba illa retractasse. Alij ꝟo asserunt
qđ in ꝟbo p̄dicto ⁊ in alijs ibidẽ po
sitis non excludit sensũ doloris in xᵒ
ƀm humanã nãm:ꞩ ƀm diuina3. vñ
ꝟba illa non sunt referẽda ad christi
ꝑsonam. Et hoc confirmat᷑:q̇a dicit
ide3 Jllarius. Jntelliᵃ ꝟboꝝ ex cãis
est assumenda:voluit itaq3 in verbis
p̄missis excludere errorẽ arij heretici
qui dicebat xp̄m ƀm se totum passu3
fuisse. Quidã vero vt magister sen.
in littera respondet. Et Jllarius nõ
voluit ostendere xp̄m non habuisse
ꝟum dolorem: sed nõ habuisse cãm
doloris. ❡ Ad 2ᵐ de auctoritate di-
onysij dicendũ est. Et dionysiꝰ non
sensit ꝙ beatus Jo. ⁊ alij sancti non
expiunt᷑ dolorẽ in tormẽtis: ꞩ voluit
cõmẽdare cõstantia3 mentis que nõ
magis cõmouebat᷑ expientia sensus
q̄3 cõmoueret᷑ ex sola ꝯsideratione ⁊
iudicio rõnis. ❡ Ad 3ᵐ de Moyse

dicendũ est. ꝙ etiam si dulcedo con
tẽplatõis quodãmodo ipsũ reficeret
⁊ a sensibus exterioribꝰ abstraheret᷑
adeo ꝙ nãles ꝟtutes quodãm̄ ꝯsopi
rẽt vt ñ ita ꝯsumarẽt ⁊ cibũ req̄rerẽt
tamẽ q̇a tanto tẽpore ieiunauit sine
aliqua sui lesione:hoc fuit ꝑ spãle pri
uilegium siue beneficiũ ⁊ diuinũ mi
raculum. Et ideo non habet locum
in ꝓposito:q̇a christus in passiõe sua
nõ exercuit miracula potentie:ꞩ po-
tius vsus est armis patientie. ❡ Ad
4ᵐ dicendu3 est ꝙ illud nõ oportet
intelligi ꝙ sit ꝟum simplicit᷑:sed ƀm
aliquã cõditõe3 siue ꝓprietatẽ. q̇a.n.
lapis ledit pedem. Nõ oportet ꝙ la
pis sit nobilior pede:sed sufficit ꝙ ex
cedit in aliqua ꝯditõe: vtputa in du
ritie ⁊ soliditate: ⁊ sic est in ꝓposito.
q̄3uis.n. clauis nõ sit nobilior carne
xp̄i erat tamen durior et solidior. et
si tu obicias mihi de aia ꝙ nõ possit
pati:dicendũ ꝙ anima nõ patiebat᷑
ꝑ se sed ꝑ accidẽs.s. cõpatiẽdo carni.
Uel ƀm Aug.in.6ᵒ.musice. Anima
sumit occasione3 patiendi ex carne.
ꝟũ tamẽ patit᷑ ex se occasiõe accepta
aliter potest etiam dici ꝙ illud ꝟu3
habet intelligi ƀm instructionẽ nat᷑e
nõ ƀm dispẽsatione3 misericordie et
punitionẽ iusticie:quoꝝ p̄mũ respic̄
animã xp̄i:reliquũ animã peccatricẽ
sicut.44.di.4.exp̄sse habet᷑. ❡ Ad
5ᵐ qđ obicit᷑ ꝙ anima Petri nõ pa
teret᷑ in inferno.dicẽdũ ꝙ non est si
mile q̇a anima Petri post gl'ificatõ3
ꝑfectã nõ ẽ passibilis ex cã ꝓpria nec
ex dispensatõe diuina ꝓpter salutem
alienam. Nõ autem est sic de anima
xp̄i q̄ dispẽsatiᵉ ⁊ voluᵉ passibilitatẽ

habuit cum carne passibili: cui adiū-
cta fuit. ¶ Secūdo consideremꝰ do
loris grauitatem. Fuit. n. dolor eius
grauissimus: ita vt excederet omnes
penas martirꝝ ⁊ quecūqꝫ gn̄a tormē
torꝝ triplici rōne. vꝫ.
Priᵒ ꝓpt aie sue limpiditatē.
2ᵒ ꝓpt carnis teneritudinē.
3ᵒ ꝓpt vtriusqꝫ necessitudinē.
Prima rō patet q̇a anima eius hūit
noticiā omniū ꝯitatuꝫ: vnde nouit
distincte que sibi fuerūt penalia nec
ꝓpter vnum aliud minus apprehen
dit. Ideo ꝫ numeꝝ eoꝝ q̄ patiebat
⁊ ptium ꝫm quas patiebat fuit apd
animā Jesu doloris multiplicitas.
Unde eccl. pᵒ dicit. Qui addit sciaꝫ
addit ⁊ laborem. ¶ Secunda ratio
pꝫ: q̇a ꝫm Bona. in. 3. di. 16ᵒ. In eo
erat maxima cōplexiōis equalitas ⁊
sensus viuacitas q̄to. n. complexio
est nobilior: ⁊ q̄to sensus, tactus est
viuatior tāto dolor est acutior: ꝫ āt
doloris ipsiꝰ magnitudinē est totiꝰ
corpis afflictio. Audi enim omnium
membroꝝ afflictōem. Pedes eius
fuerunt afflicti cuꝫ discalciati ⁊ nudi
ꝑ totam noctem: ⁊ ꝑ ꝑtem magnaꝫ
diei: cū huc ⁊ illuc currerent. Pieqꝫ
credendū est ꝙ sepius in lapides im
pingebant effundebātqꝫ ꝑ viā sāgui
nem sacrū. Uitalia mēbra ac respirā
tia sicut cor ⁊ pectoris cōcauū ⁊ silia
dure fuerūt afflicta in timore ⁊ mul
torꝝ suspirioꝝ ⁊ gemituū assūptōne
circa costas dorsū latera atqꝫ corpus
Et vniuersalit omnia mēbra in du
ra flagellatiōe afflicta fuerūt in qua
supficies carnis sue tenere ⁊ delicate
fuit crudelit lacerata ⁊ sanguine cru

ētata. brachia fuerūt afflicta obdura
ligatōe ⁊ constrictōe. Humeri fuerūt
afflicti duro onere crucis. Os quoqꝫ
afflictū fuit tam fetido osculo ꝓdito
ris: q̄ꝫ etiam fellis ⁊ aceti amaro po
tu. Nares afflicti fuerunt horribili fe
tore sputoꝝ abhominabiliū iudeorū
⁊ fetore cadaueruꝫ mortuoꝝ. Gene
quoqꝫ afflicte fuerūt: ⁊ tumefacte ac
sanguine ⁊ liuore conspse tum ex per
cussionibꝰ faciei: tum etiaꝫ ex spinea
corona ꝓpter quā sanguis per eius
faciem defluebat. Oculi fuerūt affli
cti cōfusi ⁊ velati ac fletu relinquati:
⁊ in furoris ⁊ iracūdie ignē spirātiū
inimicoꝝ suoꝝ aspectu. Nec nō q̇a
uidebat matrem ⁊ discipulū quē di
ligebat flentes ⁊ cruciatos. Aures
replete fuerūt opprobrijs ꝯtex capitl.
afflictus fuit durissimis spinis ⁊ per
cussionis arūdinis. Ob imensitatē
itaqꝫ doloris clamāt xp̄us. trenᵃ pᵒ
dicens. O vos oēs qui trāsitis ꝑ viā
attendite ⁊ videte si est dolor simlis
sicut dolor meꝰ. ¶ 3ᵃ rō ꝓpter anime
⁊ corporis necessitudinē q̄to equidē
maior est amicitia anime ad ipsum
corpus tāto sepatio est dolorosior.
Cum ergo inter animam christi et
ipsum corpus maior essꝫ amicitia q̄ꝫ
fuit in alijs hominibꝰ mūdi: tū ꝓpt
anime bene ordinate caritatem: tuꝫ
etiam ꝓpter corporis seu carnis pu
ritatem ⁊ dignitatē sequitꝙ anima
christi per mortem fuit a corpe sepa
ta ꝙ dolor ipsius intensior fuerit q̄ꝫ
dolor cuiuscūqꝫ morientis. ¶ 3ᵒ consi
derare oportet doloris xp̄i vtilitateꝫ
nam per dolorem suum nos libera
mur a pena cui merito subiceremur.

ꝭm enim Bona. in 3°. di. 19. Passio christi nos liberauit a pena tēporali: ⁊ ab eťna: ⁊ ab ea que ē inter vtrāq₃ media. A pena temporali liberat dū virtute illi⁹ cū donāť nobis peccata non solum q̄ntum ad culpam: sed et reatum pene eterne: sed etiam q̄ntuȝ ad dimissionē pene satisfactorie sicut habet filius in sacramento baptismi A pena eterna liberat liberando a culpa: duȝ enim per passionē christi nobis gratia impetrať: per quā culpa dimittitur nobis debitum pene eterne mortis relaxatur. Liberat a pena que est etiam inter vtrāq₃ media: que quideȝ fuit carentia visiōis diuine ex merito peccati Ade. et illa quidem si fuerit ad tempus propter gratiaȝ repata in eis qui detinebāť in lymbo debebat tamē habere eternitatem habito respectu ad culpam Ade. Sed aliquis obiciet: quia nūc illis penis temporalib⁹ subiacemus quibus subiacebāt illi qui erant ante passionem christi: ⁊ nullus qui est in inferno damnatus liberať a pena tēporali nec ab eterna. ⸿ Rñdet dñs Bona. Cꝫ ratio ista peccat ꝭm consequens. Non enim sequitur ꝙ si hoc modo non liberat a pena temporali ⁊ eterna ꝙ ꝑpter hoc nullo modo. Quis eniȝ liberet a pena eterna eos qui sunt in malo obstinati: liberat tñ eos qui volunt ⁊ possunt ad christū cōuerti. Rursus quia non liberat a pena temporali in presenti vt ab ista fame ⁊ siti liberabit tum in futuro liberat etiam ab aliquibus penis temporalibus ad quas essemus obligati merito peccatoꝝ nostroꝝ nisi passio christi interueniret. Si quis ergo pie christum contemplādo in cruce pendentem interroget cur caput tenet inclinatum. Audiet illum dicentem ꝓtinus. Heu me doloribus angor passionib⁹ crucior: ⁊ in amaritudine moratur anima mea. Alloquē ipsuȝ alloquere anima dura: ⁊ loqueť ipe tecum libenter dic ei. O amātissime iuuenis qđ scelus cōmisisti ut cruceȝ cum tanto dolore ascenderes: ⁊ iteꝝ dicet tibi. ⸿ Tu anima es mihi causa doloris: tu peccasti ⁊ peccare ñ cessas ⁊ cum penas non valeas absoluere delictorum ego pro te penitētiā ago et pro omnibus qui saluari volunt absq₃ mei sanguinis effusione nullus saluari posset. Sanguis vero meus effusus tāte virtutis est ⁊ efficacie vt vna gutta sola sufficiat ad redimēdū omne genus humanum. Sed ego largus redemptor vt securi fiāt qui saluari volunt ⁊ conuerti volunt nō vnam guttulaȝ: sed de toto corpore modo sanguinem meum effundo: de capite de facie de ore de collo de manibus de pedibus: de omnibus mēbris meis: ⁊ deniq₃ de corde meo ꝑpter hoc Ber. super cant. ß. xx. ait. ad cumulū pietatis tradidit in mortem animam suam: ⁊ de ꝓprio latere protulit precium satisfactionis: quo placares patrem ꝑpter qđ illum ad se ꝟsiculum traxit. Apud dñm misericordia: ⁊ copiosa apud eum redemptio: prorsus copiosa quia nō gutta: sed unda sanguinis largiť per q̄nq₃ partes corporis emanauit hec ille. Sed hominis peccatoris ipsū fugiētis maliciam christus considerās de

ipso sic conquerit per Aug. con
quinqȝ hereses. Cum esses inquit
inimicus patris mei reconciliaui
te. Cum inter montes et siluas
errares quesiui te: humeris meis
portaui te: patri meo reddidi te
laboraui sudaui: caput meum spi
nis opposui: manus meas clauis
obieci: lancea latus meum apui:
sanguinem meum fudi: animam
meam posui vt te mihi copularē
⁊ tu diuideris a me.

Capitulum tertiū de paupertate christi quam in cruce sustinuit vt nobis diuitias grē inueniret.

Tertia cōditio christi patiē
tis est extrema pauptas:
quaȝ sustinuit pro nostris culpis
delendis: de qua ipse Mat. 8. c°.
ait. Uulpes foueas habent ⁊ vo
lucres celi nidos: filius auteȝ ho
minis non habet vbi caput suuȝ
reclinet. Fuit nāqȝ christ⁹ triplici
pauptate fatigat⁹.

Prima pauptas bonoꝝ tpaliū.
2ª amicoꝝ familiariū.
3ª donoꝝ supnālium.

Prima pauptas fuit bonorū
temporaliū. Nullum qppe bonū
temporale adēat christo in cruce
angustiato non domus nō tectū
non pānum: non aurum non ar
gentū sed nudus ipse pendebat
Secūda paupertas fuit amicoꝝ
familiariū quia omnes eo relicto
fugierunt hinc per pphaȝ cōque
ritur dicens. Considerabam ad
dexteram ⁊ videbam: et nō erat
qui cognosceret me. Sm Alex. de
ales: non dicit ad sinistram ppt
vginem beatam que sola ad sini
stram psecutionum filium vum
deum ⁊ hominem cognoscebat
Ceteri vo ⁊ si ex gnāli passione
christo cōpaterent: tamen ipsum
credebat purum hominez in tor
mentis deficientē. Tertia pau
pertas fuit donoꝝ supnālium.
Habebat christus dona plurima
vtputa scientiam sapientiam san
ctitatem pulchritudinez corporis
⁊ anime: ⁊ alia huiusmōi quibus
omnibus in cruce: et si non fuerit
ꝑuatus: priuari tamen visus est:
duȝ reputatus est peccatōr stult⁹
seductor ⁊ omniū maloꝝ ppetra
tor. Quare non immerito ad se
aduocans animam peccatricem
dicere potest. Reuertere ad me
anima mea. Ecce pro te precium
soluo. Expēdo pro te omnes the
sauros meos: suscipe sanguinem
meū: suscipe penas meas ⁊ offer
illas pr̄i celesti: dic ei: parce mihi
miserere peccatrici per vulnera:
per dolorem: per sanguinez: per
morteȝ Jesu christi: parce dn̄e qa
filius tuus ꝓ nobis peccatorib⁹
pati dignatus est. Et statiȝ deus
remittȝ tibi peccata tua. ergo nō
immerito preciositas vocari pōt
hec flāma amoris: vbi christus
preciosum sanguinem suū offert
peccatoribus vt consequāt salutē
quam nobis donet ille qui viuit
in secula Amen.

¶ Sermo septimus de diuina caritate in quo declaratꝫ q̄ꝫ gratiosus sit deus peccatorib⁹ penitentibus: et ad se redeuntib⁹ q̇b⁹ admiranda dona cōcedit.

VEnite ad me omnes
qui laboratis ⁊ one-
rati estis: ⁊ ego refi-
ciam vos.zc̄.vbi.s̄.
Ut se tantuꝫ beniuolum reddat
deus peccatoribus penitentibus
offert illis munera gratie sue: cū
dicit: reficiam vos. Ad qd̄ pleni⁹
intelligendū in presenti sermone
de caritate diuina concludemus
tractatum exponentes septimaꝫ
flāmaꝫ: que vocabatꝫ gratiositas
pro cuius declaratōe notabimus
tria gratiosa dona que deus pro
sui amore peccatoribus ad se rede
untibus elargitꝫ.

¶ Cap^m pͥmū qualiter de⁹ restituit peccatorib⁹ ꝑ penitētiaꝫ bōa prius perdita: ⁊ per peccatū mortificata.

¶ Primū donū dicitꝫ restitutōis.
2^m letificationis.
3^m glorificationis.

¶ Primum donum qd̄ deus be
nedictus elargitur peccatoribus
penitentibus dicitꝫ restitutionis
ſm Ric. in 4°. di.14. Et cōem
opinionē theologoꝝ per penitē
tiam restituuntꝫ homini oꝑa pͥus
ꝑdita ⁊ per culpam mortificata:
que ante viua fuerunt. Si quis
nāqꝫ in caritate existens.io.ānis
seruiet deo ieiunando ⁊ orando
huiusmōiqꝫ adueniēti culpa mor
tali bona hec omnia ꝑdidit: ſꝫ eo
a culpa resurgēte reuiuiscūt simꝉ
omnia supradicta. Sꝫ ɔtra obici
potest per dictum Hugonis qui
ait. Nemo in spe correctōnis pec
care debꝫ: quia qd̄ semel amittitꝫ
ipsum non recuꝑatur amplius ğ
si bona oꝑa pri⁹ facta sint amissa
per culpam: impossibile est ea re
stitui ergo nec viuificari. Item
omne qd̄ viuificatꝫ est aliquo mō
sed qd̄ omnino ꝑijt nullo modo
est: ⁊ talia sunt opera bona prius
facta. ğ nec viuificari: nec recupe
rari possunt. Rn̄det Bonauē. in
4°. di.14. Qꝛ opera que prius fu
erunt viua quia ex caritate facta
⁊ digna vita eterna: postea adue
niente culpa mortificantꝫ in isto:
quia amplius in hoc q̄ꝫ diu ē cul
pa in eo non est dispositō digna
remuneratōe ꝓpter indignitatē
ipsi⁹. Sed rursus gratia redeūte
que istum facit dignuꝫ vita etna
iam opera in hac sūt digna remu
neratione: ⁊ ideo restituuntꝫ ⁊ vi
uificantꝫ. Ideo dicunt quidaꝫ q̄
opera bona in caritate facta: q̇a
bona sunt ⁊ adeo fiunt in laudē
dei vt inde debet laudari de⁹ q̇a
ꝯo in vnitate mistici corporis: et
quia in caritate ꝑtinēt ad corpus
misticum: quia ꝯo ex libera volū
tate ⁊ iusta ad radicis pͥmiū siue
ad facientis meritum vnde quia
iste cadit q̇ facit oꝑa: nihilomin⁹
remanent in corpore mistico: q̇a
inde alia membra gaudebant: et
deus inde laudabitꝫ: sed tamē nō
manent ad gloriam facientis: et

ideo moriunt ista cuz iste morit: sed eo resurgente a culpa ⁊ facto de corpore mistico sibi opa bona reniuiscunt. Quicquid fit de hoc siue remaneāt in corpore mistico siue non: verum est ꝙ remanēt in memoria eius qui fecit: ⁊ dubiū etiam non est quando manet in memoria dei: ⁊ q̈ꝫ diu manet cul pa manēt in cognitiōe dei cūcta respicientis ⁊ in memoria pecca- toris: ſʒ ibi nō manēt ad munera nec ī memoria peccatoris ad gau dium: sep magis ad dolēdū. Sꝫ cum resurget manent in deo ad remunerādū: ⁊ in memoria ipsiꝰ peccatoris ad gaudendū. Ad di- ctum Hugonis dicendū est ꝙ in telligit de illo opere bono qđ bō potuisset facere vel fecissꝫ illo tpe quo peccauit: qđ quidem non re cuperabitur: quia si alio tempore velit facere opꝰ qđ emisit perdit qđ deberet facere in illo tempore Ad 2ᵐ dicendum ꝙ illa opa que manent in memoria eius qui fe cit ⁊ dei p̊mo a qᵒ fecit. ſʒ Boñ.

Capitulum secundum de leticia angeloruz ⁊ totius celestis curie ꝓpter penitentiā ⁊ ꝯuersionē pec catorum.

Secunduꝫ donum dicitur letificatōis: facit vtiqꝫ deꝰ angelos suos humiliare iubilare in conuersione peccatoꝝ. vñ luc. 15. dicitur. Gaudium est angelis dei super vno peccatore penitētiā agente. Sed circa hoc nōndum de gaudio Angeloꝝ ſm Bona. di. ii. secundi libri. Qꝛ ipsum gau- diuꝫ in angelo crescere potest in telligitur dupliciter vel extensiue vel intensiue. Extensiue dicitur crescere quando quis de pluribꝰ gaudet. Intensiue autem quādo affectus eius de aliquo copiosius gaudet. Si ergo loquamur de cremento gaudij secūdū primum scilicet verū est ⁊ doctores cōiter sentiunt ꝙ ipsis beatis Angelis accrescit gaudium ex salute pec- catorum: quia de pluribus gau- dent ſm ꝙ plures saluantur. Si autem loquamur de cremento gaudij ſm modum alium. scilicꝫ q̈ꝫtum ad intensionem: sic est di stinguendum. Nam gaudiū du plex est: quoddam est gaudium in quo consistit premium substā tiale: ⁊ illud est gaudiū de bono increato qđ angelꝰ habꝫ de deo ⁊ in deo. Est iterum gaudium quoddam accidentale ⁊ illud est gaudium qđ angelus habet de bono creato: siue ꝓprio: siue aliēo fuerit. Ergo qui dixerit ꝙ in an gelis creatis accrescit vtrūqꝫ gau dium intensiue: quia nonduꝫ sūt perfecte beati: q̈ꝫuis sint beati cō firmati: de quorum opinione nō videtur fuisse magister. Sed q̇a hec opinio non videtur ꝓbabilis

ideo fuerunt alij qui dixerunt quod neutrum gaudium crescat in eis intensiue: sed soluz extensiue sicut caritas eorū non est maior quam fuit ab initio: quāuis plures nunc di ligant quam tunc. ¶ Sed quia istud non videt adhuc satis probabile quod angelis accrescat materia gau dij: quando etiaz accrescat: et gau dium. Ideo est triplex modus di cendi quod in angelis nullo modo accrescit gaudium: in quo consi stit premium essentiale quia quātuz ad illud perfecte beati sunt. Sed gaudium in quo consistit pmiuz accidentale accrescere potest: nō solum extensiue verum etiam in tensiue et ratione proprij boni cō iuncti quod ministrando alijs bona opera: et ratione boni faciunt in quibus premium accidentale me rentur: et quia etiam cum ciues suos ad beatitudinem producūt super quibus congratulant. Nō solum autem angeli: Sed etiam tota trinitas gaudet et facit festū de conuersione peccatoris. ¶ Et primo gaudet pater. Nam Rex terenus multum gaudet: quando filius sibi concipitur: sicut letat⁹ est habraam de conceptu Sarre multū gaudz quādo nascit sicut zacharias et Elisabeth in ortu pcursoris: multum gaudet quādo filius ablactatus est. Unde ha braam fecit magnum conuiuiuz in ablactatiōe filij sui ysaac. Gen. zi. Multū gaudet quando filius grandis effect⁹ est: et ad mensam recipit. Sicut pater celestis de fi lio spūalr concepto nato ablacta to: et ad mensam recepto multuz gaudet. Conceptio nāqz accipit in contritiōe: siue boni pposit in cohatione. Unde Isa. zo. A fa cie tua domine pturiuim⁹ et cōce pimus spūm salutis. Natiuitas attendit in cōfessione vel bonoz operū ostensione. Sed de multi. pōt dici illud Isa. 37. Uenerūt filij vsqz ad ptum: et virtus nō est piendi. Ablactatio attenditur in vite perfectiōe: quando homo in tantū perficit quod iaz non indiget lacte paruulorū: sed cibo solido p fectoz: de quo hebre. 5. pfectorū est solidus cibus: ad mensam re ceptio attendit in celesti refectōe iuxta illō Luc. zz. Ego dispono vobis regnū vt edatis et bibatis super mensam meam in Regno meo. ¶ Scdo gaudz fili⁹ triplici de causa. ¶ Primo quia ex quo vi dit effectum sue passionis qd no tat in parabola d oue perdita et inuenta. De qua Grego⁹. ait in omel. Una ouis pijt quādo hō peccando vite pascua dereliquit: in humero autez posuit: quia pec cata in corpore suo ipse portauit. Et Augustin⁹ in libro ɔtra. 5. he reses. Cū esses inquit christ⁹ ini micus patris mei reconciliaui te. Cū inter mōtes et siluas errares

quesiui te: humeris meis portaui
te: patri meo reddidi te: laboraui
sudaui: caput meum spinis oppo
sui: manus meas clauis obieci: lā
cea latus meum aperui: totus in
iuriis ⁊ aspitatibꝰ laceratus sum.
Sanguinē fudi: et animā posui
vt te mihi cōtemplarē: et tu te di
uidis a me. Hec ille. Tātū autem
desiderium de oue inuenta hūit
ꝙ etiam desertum idest celū de
reliquit: qd dicit desertū idest de
relictū ab homine qui fuērat ipsū
habiturus: tum quia ad instar de
serti in eo sunt dulces cantꝰ auiū
idest angelorū: ibi sunt rose mar
tirum: viole confessoꝝ: ⁊ lilia vir
ginum. ¶ Secūdo gaudet filius
quia videt in peccatore conuerso
reformationem sue imaginis. qd
nōt in secūda ꝑabola ꝺ dragma
perdita ⁊ inuenta in qua imago
regis refulget. Decē. n. dragme
sunt nouē ordines angeloꝝ: Et
decimꝰ hominū qui ad dei ima
ginē sūt creati: sed decima drag
ma ꝑdita fuit qñ homo peccauit
sed xp̄s ipsā quesiuit ⁊ suā imagi
nem reparauit. ¶ Tertio gaudet
in eo ꝙ vidit resuscitationem sui
fratris: qd notat in tertia ꝑabola
de filio prodigo de quo dicitur.
Epulari ⁊ gaudere oportebat q̇a
frater tuus perierat ⁊ inuentꝰ est
Tertio de cōuersione peccatoris
gaudet spūs sanctꝰ triplici de cā
Primo quia recuperat templū
suū qd debet inhabitare de quo
p̄ma corinth. 3º. cº. Nescitis ꝙ tē
plum dei estis vos: ⁊ spūs dei ha
bitat in vobis. Habitare autem
non posset: nisi spūs malignꝰ re
cederet. 2. cor. vi. Que autem cō
uentio christi ad belial. Quis cō
sensus templo dei cum idolo.
¶ Secūdo gaudet quia recuperat
membrū suū qd debet viuificare
.i. cor. vi. An nescitis q̇a membra
vestra templū sūt spūs sancti. Ui
dimus autem ꝙ membrū precisū
putridū vel paliticū nō viuificat
a spū hūano. Eodem modo nec
peccator a spū diuino: tum quia
diuisus est a deo. Isa. 59. c. Iniq̇
tates vestre diuiserunt inter vos
⁊ inter deum vestrū. tū quia pu
trifactꝰ est in peccato. Joel. p̄mo
Cōputruerūt iumenta in stercore
suo: tū q̇a paliticatꝰ est ex inordi
nato motu: non enim habet sen
sū amoris dei: de qua dicit sapi.
Sentite de deo in bonitate.
¶ Tertio gaudet q̇a recuperat vas
suū qd debet implere. Opꝫ autē
ꝙ istud vas sit vacuū ab amore
mūdi si dꝫ implēi amore dei. vñ
Aug. sup Johē. vas es: ſ plenꝰ
es fūde qd hēs: ⁊ recipias qd nō
hēs: fūde amorem secli vt imple
aris amore dei. ¶ Sed circa hoc
queri potest quomodo itelligat
illud v̄bū maiꝰ gaudiū ē āgelis
dei sup vno pctōre pñiā agente
q̄ sup nonaginta nouem iustis.

Ad quod dicendum ꝙ potest intelligi dupliciter. Aut de tepidis iustis: aut de seruentibus. Si primo modo hoc verum est. Unde Grego. ait. Maius de peccatore ꝗ̃ fratre iusto gaudiuz fit in celo quia ⁊ dux in prelio plus illũ militem diligit qui post fugã reuerus hostem fortiter premit ꝗ̃ illũ qui nunꝗ̃ terga vertit: ⁊ nũquã aliud fortiter fecit. Sic agricola illam terraz amplius amat que post spinas habuit fructũ ꝗ̃ illã que semper fertilem messem ꝓduxit. De hoc etiam Augustin⁹ in libro contra faustum sic dicit. Agricole plus placent agri qui spinis etiam magnis eradicatis centenum ꝓferunt ꝗ̃ que nullas spinas nunquã habuerunt ⁊ vix ad tricesimum peruenerunt. Si autem intelligatur de iustis feruentibus: Tunc distinguendum est inter affectum ⁊ effectum. nã ẜm Bonauẽ. meliori maior affectus: magis autem indigenti maior est tribuẽdus affect⁹. videm⁹ enim ꝙ si aliqua mater decem filios habeat si vnus infirmatur ⁊ postea sanatur maius gaudium ostẽdit de sanitate isti⁹ recupati: ꝗ̃ de sanitate in aliis cõseruata.

Capitulum tertiũ de gloria quã acquirunt peccatores conuersi ⁊ de ipsoꝝ beatitudine in regno celorum.

Tertium donum qđ deus peccatoribus penitẽtibus elargitur dicitur glorificationis. Naz in celesti ⁊ beata hierusalẽ ipsos tandez aggregat societati ciuium supernoꝝ: neqꝫ ẜo ꝓpter peccata ipsis infimum locum cõcedit. Quinimo vt Saluator ait ꝓpter ipsam penitentiaz meretrices et publicani precedent in Regno celorum. Quanta autem sit eorum gloria in celo ostenditur in Thayse meretrice: de qua in vitis patrum legitur. Que tante pulchritudinis extitit ꝙ multi ꝓpter eam venditis sbstantiis suis ad vltimam paupertatem deuenerunt. Sed et amatores eius mutuo se interficiebant: ꝙ cũ audisset Abbas pãnucius sumpto habitu seculari ⁊ vno solido profectus est ad eaz in quandã Egypti ciuitatẽ: deditqꝫ ei solidũ qsi ꝓ mercede peccãdi. Illa accepto pcio ait illi. Ingrediamur simul cameram. Cumqꝫ ingressus essz ⁊ locus preciosus ornamẽtis stratum ascendere inuitaretur: dixit ad eam. Si est interius cubiculũ in ipsum eamus. Illa autem dixit. Est quoddaz cubiculum vbi nullus ingreditur. Si vero deũ times nullus locus est qui eius diuinitati abscõdat. Qđ cũ senex audisset dixit ei. Scis esse deum.

Cumq3 illa respondisset se scire
deū ⁊ regnuz futuri seculi nec nō
tormenta peccatoꝝ dixit ei. si ergo
nosti cur tot animas perdidisti.
Et non soluz pro tua sed ꝓ alioꝝ
reddēda ratōne dānaberis. Illa
vero prouoluta ad pedes Abbatis
pānucij cum lachrimis orabat di
cens. Scio esse pñiam pater: ⁊ cō
fido remissionez te orante sortiri
peto tribꝰ horis inducias: ⁊ post
hec quo volueris ibo: ⁊ quecūq3
pceperis faciam. Cūq3 ei locum
Abbas constituisset vbi veniam
impetraret deberet illa collectis
omnibus quecūq3 de peccatis lu
crata fuerat platis que in media
ciuitate populo expectāte in igne
cōbussit clamās ⁊ dicēs. Uenite
oēs q̄ peccastis mecum: et videte
quō ea que mihi ɔtulistis exurā.
Cum autē omnia incēdiss3 ad lo
cū quē abbas pānuciꝰ construxit
prexit: q̄ illā i cellulā puā reclusit
hostiūq3 celule plūbo siguauit: et
puam reliq̄t fenestrā p quaz ei ci
bus daretur: iussitq3 parū panis
ei ⁊ paululuz aque ab alijs mini
strari. Cū ergo tribus ānis fuisset in
clusa ꝓfectus Abbas pānuciꝰ ad
abbatē Antoniū ɔuocatis discipu
lis vt ab eo inq̄reret si remisisset
ei sua peccata deꝰ. Et narrata cā
sanctꝰ Antoꝰ discipulis cōuocatis
pcepit vt illa nocte orarēt. statiq3
Abbas paulꝰ maior discipulꝰ an
tonij vidit in celis lectū preciosis
vestibus orditū: quē tres virgines
facie clara custodiebāt. Cūq3 pau
lus dīcet gratiā illā esse Antonij.
Nō est antonij: sed thaysis meretri
cis vocē sibi dicētē audiuit: qd cū
mane audisset abbas pānuciꝰ cū
gaudio discessit. Et cum illā edu
xisset de cella quindecim diebus
superuixit et parisauit in pace.
Ergo aperiant oculos suos pec-
catores vt videant longitudinez
latitudinē altitudinē ⁊ ꝓfunduz
ardentissime caritatis dei q̄ sua
amplissima et imensa clementia
paratꝰ est semper peccatoribꝰ peni
tentibus dare salutez: quā nobis
omnibꝰ largiatur ipse: qui viuit in
secula seculoꝝ. Amen.

**De imortalitate anime magistri
Roberti de Letio ordinis minoꝝ
tractatus incipit.
Sermo primus in quo tractatur
de vita cōmuni.**

IUsti autē in ppetuū
viuent. Scribūtur hec
verba originaliter sapi.
5.c. Quoniam falso pleriq3
opinātur extinctos homines cor
porali morte amplius nec viuere
nec viuificari posse: fiātq3 ex hoc
in omnibus vitijs ac brutis dete
riores. In presenti ope tractatuz
de imortali vita statui cōpilare.
Est quippe satis supq3 necessariū
aperire omnibus queadmodum
dei sapientia statuit vt homines
pro uarietate meritorum: aut in
eternuz viuent in felicissima pria
paradisi: aut illam cōtēnētes eter
nis supplicijs deputarentur: nā q̄ du
rior petra cēleri pōt q̄3 pctōr hō q̄

ſentiēs certitudinalit̃ ꝓponi ſibi
bonum ⁊ malum perpetuo du-
raturuȝ a peccato ſepari non cu
rat. Grandis equideȝ iactura eſt
ꝓ momētaneo ac labili hꝰ mūdi
bono perdere gaudia nūq̄ȝ deſu
tura ⁊ obligare ſe in ſecula ſecu-
loꝝ ad et̃nas penas. Quaꝓpt̃
vt ipſius imortalis vite plenior
ac lucidior poſſit haberi notitia.
In hoc ſermone ad vitaȝ in cōi
ſtilum noſtrum dirigemus de
qua tria miſteria erūt ꝯtēplāda.
Pri᷑ erit de vite diffinitōe.
2᷑ erit de vite originatōe.
3᷑ erit de vite ſbata ſuſceptione:
quid ſit vita ſ͡m ph̃m declarat̃
⁊ an anima ſit ipſa vita. ca᷑ p᷑.

¶ Primum dicendum erit de
vite diffinitione. Naȝ vt Cicero
tradit in p̄mo ↄ officijs. Omnis
enim que a ratione ſuſcipitur de
aliqua re inſtitutio debet a diffi-
nitione proficiſci vt facilius intel
ligat̃ quid ſit de quo diſputetur
Igit̃ inquiramus p̄mo. Quid ē
vita. Et diffinitur ſic a ph̃o libro
de motu cordis. Uita eſt actus
anime p̄mus in motu corporis
adaptati ad mouēdū. ex quibus
verbiſ dubitatio mouet̃. An vita
ſit ipſa anima. Et q̄buſdā videt̃
ꝙ ſic. Naȝ Ambroſiꝰ in libro de
bono mortis oſtendit ꝙ anima
non poteſt mori: quia eſt vita. et
vita eſt contraria morti. ait autē
ſic anima vita eſt quomodo pōt
mortem ſuſcipere cum ſit ipſi cō-
traria. Ipſe etiam Ambroſius in
eodem libro ꝓbat ꝙ vita ſit aia
ſic. Cui anima infundit̃ vita in-
fūdit̃: a quo anima diſcedit vita
diſcedit. aia ergo vita eſt. Iſido.
liᵒ p̄mo de ſūmo bono: vita inq̇t
corpori eſt anima. Sed ⁊ ph̃us
vult ꝙ aia viuat ſeipſa igitur erit
ſua vita. Qđ ꝓbari pōt. Anima
viuit: aut ergo ſeipſa aut alio. Si
alio aut illud viuit aut non. Si
non: g̊ non dat vitam. Si viuit
g̊ aut ſeipſa aut alio. Tūc ſimilit̃
querit̃ de illo alio. Si g̊ non eſt
abire in infinitum relinquitur ꝙ
illud quo viuit viuit ſeipſo. Sed
veriſimilius eſt ꝙ anima viuat ſe
ipſa q̄ȝ aliud quo viuit. g̊ anima
ſeipſa vita ipſa. g̊ vita eſt anima.
Soluit autē hāc ābiguitatē alex
in ſecūdo volumine ſūme ſue di
cens. Qꝛ vita non eſt anima ſed
actus ab ipſa egrediens: quia vt
ſcribit̃ in libro de motu cordis.
Primus cōtinuus actus aie vita
eſt. Unde anima eſt cauſa vite
in corpore: ⁊ cā vite in ipſa: vnde
vita qua anima in ſe viuit nō eſt
anima: ſed cā anime: ideo vita n̄
eſt anima: nec ecōuerſo formalit̃
loquendo. Ad auctoritates in cō
trariū allegatas. Rndet Alexā.
Qꝛ intelligunt̃ ꝑ comitātiā cāleȝ
nō ꝑ idēptitatē eſſētialē rōe. ſ. effe
ctus quo ipſa corpus viuificat.
Ad aliud etiā qđ inducebat̃. Qꝛ
anima viuit ſeipſa aut alio ⁊c̃.
Rn̄dȝ p̄dictꝰ doctor. Qꝛ aia dicit̃
viuē ſeipſa: q̇a p̄nci᷑ vite ē in ipa
nec eſt ab aliquo extra ipſā: ſicut
eſt de vita corporis: qđ eſt ab in
trinſeco ſcilicȝ ab ipſa anima ſ͡m

qđ dicit Ambrosi⁹. Q anima causat vitam: ꝛ facit ꝙ vita sit in corpore. Nota ergo ꝙ viuere seipso est dupliciter: aut sicut se toto: aut sicut aliq° sui. Vbi gratia: aliter viuit anima seipsa aliter vita: viuit enim vita seipsa tota sicut est: vnde viuere est esse. In vita eniꝫ non est aliquid qđ non sit vita ß anima viuit seipsa idest aliquo sibi intrinseco: vtpote formali principio: ꝙ non est alterius nature q̄ȝ ipsa aia Et ideo ex hoc non sequit̄ ꝙ anima sit vita. Si enim hec esset v̄a anima est vita necessario oporteret ꝙ idem in ea esset informans ꝛ informatuꝫ idest ipsa esset sua forma sed idē esset illi esse ꝛ viuere: Sicut idem viuere esse ꝛ uiuere: quia vita seipsa viuit. Vita ergo est actus p̄m⁹ ꝛ cōtinuus sbe nobilis mouentis vel cognoscentis vel vtrūqꝫ facientis. Sed adhuc arguunt quidam dicētes ꝙ vita nō possit esse actus anime. Nam vita cum sit perfectio viuentium act⁹ cuꝫ sit accidens nō potest esse perfectio talium. Rn̄det ad hoc Alex. Q est p̄mus actus forme sbalis: ꝛ est actus consequēs ad p̄mum actum: lꝫ autē ɔsequētiū actuū sit aliquid accidens tamen actus primus qui est pfectior sbstantie non est accidens. Nā sicut intellectus quandoqꝫ nominat ipsā potētiam intellectiuam: qn̄qꝫ autem actum eiusdem accidētaleꝫ: vt. s. qui prouenit ex compħēsiōe rerū extrinsecarum. Similiter est de vita. Vn̄ vita quādoqꝫ nominat ipsam vitaꝫ prout est sbstantia: quādoqꝫ actum eiusdē accidentalē. Ista nihilominꝰ rudibus ostendi non possunt: quia vt Aristoteles inq̄t in tertio metha. Soluere vinculum ignoranti nō est possibile. Unde vita habet suum p̄ncipiū. c^m z^m.

Secundum misteriuꝫ cōtēplādū est de vite originatione. Unde scilꝫ vita trahit originem sicut a p̄ncipio efficiēte. Et Plato dicit animaꝫ esse p̄ncipium vite. In libro autem de motu cordis dicitur. Q mors est cā vite. Aristoteles z°. đ anima. anima est viuentis corporis causa et p̄ncipiū v̄um tamen restat dubium: quia ex verbis sanctoꝝ videt̄ ꝙ omnis vita sit a deo. Inq̄t enim Aug⁹. libro de v̄a religiōe. Nulla vita est que non sit ex deo: q̄a deus sūma vita ē ꝛ ipse est fons vite. Et Dionysi⁹ in libro đ diuinis nominib⁹. Omnis vita eric vitalis motus ex vita ipsa que ē sup omnē vitā. Et Gene. z°. Formauit deus hominē de limo terre: ꝛ inspirauit in faciē ei⁹ spiraculū uite. g̊ per effectū: p̄nci^m uite est ipse deus. Vnꝫ Alex. ubi. s. dicēs. Q aliq̄d uiuit in se p se ut uita p̄ma que est deus. Et aliq̄d uiuit in se ꝛ p se: sed nō ex se: ut anima ꝛ angelus. Est iteꝝ aliq̄d qđ uiuit in se sed nō ex se: nec p se ut aia sensibilis ꝛ uegetabilis. Illoꝝ auteꝫ q̄ uiuūt p se ꝛ in se que possunt alijs uitā cōicare ut anime rōales corpib⁹ organici. potētia uitā hn̄tib⁹. Quedā v̄o nō possūt ut spūs āgelici ꝛ spūs rōales. Quedam que non per se sed pticipādo uitā illis mediātibus que per se uiuunt ut corpora humana. ex q̄bus patet ꝙ quedam sunt que p se uiuunt ut sunt spiritus angelici.

Dicim⁹ g̊ ꝙ vita coꝝ que p se viuūt

imediate sꝫ a deo sicut eoꝝ sbā l' cēnª.
Uita vero eoꝝ que viuūt ꝑticipādo
vitam mediātibus illis que viuūt ꝑ
se non est immediate a deo. Sed
illis mediantibus que per se viuūt.
Sed ꝓpter hoc qd̄ diximꝰ doctor p̄
dictus.q.18.p̄ma p̄te. Querit dubiū
vz. Utrū anima sit vita in deo. et ꝙ
sic ipse ꝓbat: q̄a Jo.p̄mo dicit. Qd̄
factum est in ipso vita erat.ꝫ omnia
post dn̄m facta sūt ḡ in deo omnia
sunt vita. Insuper viuere dei est eiꝰ
intelligere. In deo autem idem est
intellectus: ⁊ qd̄ intelligit ⁊ ipsū in-
telligere eiꝰ: vnde quicq̄d est in deo
vt intellectum est ipsum viuere: seu
vita eius. Cum ḡ omnia facta sunt
a deo sint in ipso vt intellecta. Seq̄t
ꝙ omnia in ipso sint vita diuina.

Contra tamen hoc possumꝰ instare
p̄mo actuū.17.dicit. In ipso viuimꝰ
moriamur ⁊ sumꝰ. Sed nō omnia
que sunt motus in deo sunt vita. 2°
omnia sunt in deo sicut in p̄mo exē-
plari: cum ḡ non omnia viuant in
seipsis: videt ꝙ nō omnia in deo sūt
vita. Rn̄det his p̄fatꝰ doctor. Ad
p̄mū ꝙ creature dicunt esse in deo
dupliciter. Uno mō in q̄tū continet
ab ipso ⁊ ꝯseruāt ꝟtute diuina: sicut
ea dicimus esse in nobis que sunt in
nostra ptāte: ⁊ sic creature dicuntur
esse in deo ꝓut sūt in ꝓpriis naturis
In hoc mō intelligit ꝟbuꝫ apostoli
dicentis. In ipso viuimꝰ moriemur
⁊ sumꝰ: q̄a nostꝝ esse ⁊ nostꝝ viuē:
⁊ nostrū mouēi cāt ab ipso deo. alio
mō dicūt res esse in deo sicut in co-
gnoscente: ⁊ sic sunt in deo ꝑ ꝓprias
rōes que nō sūt aliud in deo ab essē

tia diuina: vn̄ res ꝓut sūt in deo sūt
essentia diuina: ⁊ q̄a essentia diuina
est vita non autem motus: inde est
ꝙ res hoc modo loquēdi in deo nō
sunt motus sed vita. Ad arᵐ dicit
ꝙ exemplata oꝫ cōfirmari ꝫm rōnē
forme nō autem ꝫm modū essendi.
Nam alterius modi habet esse q̄libꝫ
forma in exemplari: ⁊ in exemplato
sicut forma domꝰ in mente artificis
hꝫ immāle ⁊ itelligibile. In domo
autem que est extra animam habet
esse materiale ⁊ sensibile: vnde rōne
rerū que in seipsis nō viuūt in mēte
diuina sunt vita: q̄a in mente diuīa
inhn̄t diuinū esse. zc. Et pꝫ de sbata
susceptōe vite: ⁊ que sunt illa que ui
ta suscipiūt ⁊ viuentia dicūt. cᵐ. 3ᵐ.

Tertium misteriū contemplāduꝫ
ē de vite sbata susceptōe vz. Que sūt
illa que vitam suscipiunt seu viuant:
ita vt viuentia dici possunt. ⁊ fit in-
stantia tripliciter.

Pri° respc̄u oīuꝫ reꝝ nālīū an viuāt
2° respc̄u corpū celestiū an illis sit vita
3° respectu increate nature an insup
etiā in ipsa sit viuens.

Primo q̄bꝰdā forte videt ꝙ in oībꝰ
rebꝰ nālibꝰ sit vita. Inq̄t.n.ars.8°.
phy. Qr motꝰ est vt vita quedaꝫ nā
exn̄tibus hominibꝰ. Sed oīs res
naturales ꝑticipāt motū. ḡ oēs res
nāles ꝑticipāt vitam. Sꝫ cōtra hoc
dionysiꝰ in li° de diuinis noībꝰ. ait
.n. sic plāte ꝫ vltimā resonātiā vite
hn̄t viuē. Ex quibus verbis accipit
ꝙ vltimum gradum vite obtinent
plāte. Rndet ꝫ Tho. prima pte. q.
18. ꝙ illa ꝓprie dn̄t viuenª q̄ seipā ꝫ
aliq̄ꝫ spēꝫ motꝰ mouēt: aⁿ ꝟo i quoꝝ

natura non est vt agat se ad aliquē motū vel opationez uiuen^a dici nō possūt nisi p similitudinē: ꝛ sic v̄bū phi potest intelligi: vl' ō motu p^o. s. corpoꝝ celestium vel de motu cōiter ꝛ vtroqꝫ mō dicit̄ quasi vita corpoꝝ nāliū p similitudinē ꝛ p ꝓprietatem. Nam motus celi est in vniuerso cor paliū nāꝝ sicut mot^9 cordis in aiali quo vita cōseruat̄. Et simili᷑ q̄cunqꝫ mot^9 nālis se habet ad res nāles vt quedam similitudo vitalis opatiōis 2° fit instātia de corpib^9 celestib^9 de q̄bus nōnulli asserunt ꝙ sint aiata. Scribit siq̄dem Aug^9. li^o. 18. de ciui. dei. Ꝙ anasagoras apud atheniēses reus factus sit: q̄a solem dixit esse lā padem ardētē negāsqꝫ vtiqꝫ esse deū Et vt docet dn̄s Bona. in. 2°. di. 14 Quidā phi posuerūt ꝙ celi haberēt animā: ꝛ ꝙ celum esset magnū aīal ꝛ ꝙ mouet̄ a ꝓpria forma pfecta: sic mouet̄ anima. Et hanc animaz mo tricem posuerūt regi ꝛ dirigi a deo mediāte intelli^a: cui positiōi: quidam inherētes inducūt Ihiero. asserētem sup illud Eccl. pmo. lustrās vniuersa per circuitum pgit spūs. Ꝙ celi sunt animati. quib^9 obstat dictū Jo. Da- masceni. dicētis li^o. 2°. Null^9 aiatos celos aut lumiaria existimet. Inaīati q̄ppe sunt ꝛ insensibiles. Nō v̄o pōt esse ſm Bonau. vbi. s. q̄a sb̄a intelle ctualis nō vnit̄ corpi nisi mediāte ve getabili ꝛ sensibili: ꝛ ita si celum pfi ceret̄ a sb̄a spūali habēt sentire et ve getari. Hiero^9. v̄o metha^c. locutus est: ꝙ si ad hoc obiceret̄ ex verbis cō mentatoris: qui ait in 2° de celo et mūdo. Princi^a que sunt in orbibus sunt viua. Phs etiā dicit ꝙ pncipiū potētiali᷑ et cā in uita est orbis. Ad pmum dici potest ſm Alex. ꝙ illud intelligit̄ de intelligētijs que viuūt: quas motrices orbium ponūt. Uel dicūt̄ viua effectiue n̄ ꝙ habeāt vitā vt formam vel actum supereffectiue tm̄ habent calorem: aut frigus: Nec tamē calida sūt vel frigida formali᷑ loquēdo. Uiua itaqꝫ dici possunt. i. cōseruan^a viuentes in vita. Nimirū detestādus error ponētiū illa viuere cum facile diuinitatis habere possēt eā venerarēt̄ ac colerēt. ita quidam falsitate delusi solem ꝛ lunam deos existimantes cor^a illa adorare sunt ausi. De quibus sic loquit̄ Eusebius libro pmo de euāgelica pparatione Egyptios ferunt pmos ci^m cum in celū oculos sustulissent motū ordinē in q̄titates corpoꝝ celestiū ad intrā tes solem ac lunam deos putasse: ac solem q̄dem osiris lunam ysin nūcu passent a ꝓprietate quadā inditi. sibi nominib^9. Nā si q̄s ad latinā linguā v̄ba trāsferat multi oculi osiris dici potest: nec id abre. radios. n. suos q̄si multis rebus imittit oculos quibus omnia ꝓspicit: ysin v̄o latine pscaz dicere possumus lune: hoc nomine indito qm̄ sempitn̄a pscaqꝫ sit. Et iterꝫ de grecis idem plonē inducit. Plo inquit in cartilo sic scribit. Ad v̄bū vident̄ mihi pmi grecoꝝ eos solū modo deos putasse quos etiaz nunc multi ex barbaris colūt solem vꝫ atqꝫ lunam tellurem stellas atqꝫ celū. Nā cū ipsa cernerēt them semp hoc est currē atqꝫ resolui ab hac ipsi^9 them nā theos. i. deos appellarent

3º de natura increata dubitatur: an ipsa sit viuens. Cũ.n. vita addat.s. esse in illo in quo nihil addit ad eẽ videt ꝙ non sit in vita. In deo aũt nihil addit ad esse. Alioquin in ipso essz aliqua ɔpositio: vnde nec in ipo erit vita. Rndet Alex. Qꝫ in deo est vita non p drãm a sba. Sed ipe sua vita est ⁊ suũ viuẽ et tãto nobilior ẽ eius vita q̃to simplicior. quia autez diuiũ esse est simplicissimũ nihil hñs d potẽtialitate ad mixtũ. Jõ ẽ i pléa actualitate atq̃ vigore. Qd autẽ in deo sit vita pz p Aug. qui ait in lº de fide ad Petꝝ. Deus nãliter vita est inde est ꝙ antiqui p iuramẽtum solebant dicere. Uiuat dñs. sicut pz 22.q.i.c. Et iurabit. Et p̊. Rx.28.cº. ⁊.24.⁊.26.⁊.28. Et.2'. Rx.2.c. Et Judith.i2. dixit illa sancta Judith. Uiuit ipse dñs deus noster. Et Jsa. 49.c. viuo ego dicit dñs. Et dani. i4. dixit daniel. Nõ colo idola mãu facta sed viuentẽ deum qui fecit celũ ⁊ terram. Et Jere.22.c. viuo ego dicit dñs. Et ezechi.i4.⁊.i6.cº. Uiuo ego dicit dñs. Ipse g̃ est deus qui viuit cuius vita est eterna: tũ q̃a esse diuinũ est eternum: vt autem inquit Tho. p̊ma pte.q.io. Illud qd vẽ est eternum noñ solũ est ens viuens: tũ q̃a vt ait aR.ii.metha. ostẽso ꝙ deꝰ sit intelligẽns. Cõcludit ꝙ hz vitam sempiternã ⁊ pfectissimã: quia intel lectus est pfectissimꝰ ⁊ semp in actu. quare cum ipsa sit vita vera alijs nõ tantum tpalem: sed etiam eternam vitam concedere potest ad quã iusti festinantes adipiscunt regnũ celorũ in quo xp̄s saluator noster viuit et gnat in secula seculoꝝ. Amen.

Explicit Sermo de vita tpali etna .s. ipsius dei.

Sermo secũdus in quo tractat de vita hominis ante suã beatitudinẽ.

IUsti autẽ in ppetuũ viuent. Iteruz vbi.s. Acq̃renda nũc est vita imortalis non sine labore qm̃ ipsa est p̄miuz cuiuscũq̃ opis vtuosi Et vt Greg. ait in sermone plimoꝝ martirũ ad magna p̄mia perueniri non potest: nisi p magnos labores. Uerũtñ anteq̃ de ipsa vite etnitate q̃cq̃ dicamus de vita hominis ante suã beatitudinẽ aliq̃d apiemus: vnde cõsiderabimꝰ triplicẽ statum.

Primo fm statũ nature condite.
2º fm statũ nature lapse.
3º fm statum nature repate.

Qr in statu nature condite homo si voluisset impassibilis fuisset: ⁊ imortalis. caᵐ. priᵐ.

Primo cõsideremus hominis vitaz: fm statum ante ipsã vitam fm triplicem hominis statũ nature cõdite .s. ante peccatum quo tempore si voluisset impassibilis erat ⁊ imortalis. Ad qd plenius intelligẽdũ erunt declarande tres difficultates. vz.

Prima de impassibilitate.
2ª de imortalitate.
3ª de cibi necessitate.

Prima difficultas de impassibilitate quõ.s. vum sit ꝙ homo cõditꝰ fuẽit impassibilis. Primo q̃a sentire est quoddã pati. Sed in statu inocẽtie erat hõ sensibilis ergo ⁊ passibilis.

2° q̄a corpus hōis molle fuit: ⁊ om̄e molle nālit passiuū ē a duro. ergo si corpori p̄mi hōis oblatū fuiss3 aliq̄d dur̄ ab eo pateret: ⁊ sic fuiss3 homo passibilis. 3° q̄a Aug. sup Gen̄. ad lrām dicit. Adam nō māducauit de pomo eo ꝙ credēt esse deū: ꝫ ne suas delicias cōtristaret. s. vxorē suā: sicut Salomon adorauit idola tertij. R. .ii. c°. Ne cōtristaret vxores suas. Ex q̄bus p3 ꝙ Eua erat cā ꝓpter quam Adā comederat. Nā status p̄me cō ditōis erat status passibilitatis aīe ⁊ corp̄is tristabilis in statu prime cōdi tōis. S3 tristicia est passio affligens aīa3 relinq̄t ḡ ꝙ stat⁹ p̄me ꝯditōnis erat status passibilitatis aīe ⁊ corp̄is Ad h̄ obiecta soluēda sanct⁹ tho. p̄a pte. q. 97. dicit. ꝙ passio duplicit d̄r Uno mō ꝓprie ⁊ sic potest dici q̄d a sua nāli dispōne remouetur. Passio .n. est effect⁹ actōis ꝫm Gilbertū po retanū. li. 6. p̄ncipioꝝ. In reb⁹ autē nālit ꝯtria agūt ⁊ patiūt ad inuice3 quoꝝ vnū remouet alteꝝ a sua nāli dispōne. ⁊ de hac dicit Damasce. Qr passio est motus p̄ter nām. Alio mō dicit passio cōiter ꝫm q̄3cūq3 imuta tionē etiā si ptineat ad pfectōe3 sicut intelligē vel sentire dicit q̄dā pati Pat3 ḡ ex diffinitione ista: ꝙ passio erat isto secūdo m̄ ⁊ nō p̄mo q̄m sen tire ⁊ dormire nō remouēt hominē a nāli dispōe: ꝫ poti⁹ ordināt ad bo nū nature. Ad 2m idē doctor dic̄ ꝙ in illo statu hō poterat corp⁹ p̄ser uare ne patēt ab aliquo duro ptin3 q̄dē p ꝓpriā rōnem p quā poterat vi tare nociua. Pertin3. n. p diuina3 p uidentiā que sic ipm tuebat: vt nihil ei occurrēt ex improuiso a q° ledēt. Ad 3m r̄ndet Alex. in 3° volumine sūme sue. Qr q̄uis hō hēret nām tri stabilem nūq̄3 tn̄ tristaret dūmō rō p negligētiā ⁊ ꝓprio studio nō defi ceret. Cōcludūt itaq3 doc. oēm ip̄assi bilitatē illius status. Isidor. libro de trinitate ait. Si hō i p̄adiso innocēs viuēt: nec ignis eū vreret: nec aqua mergēt: nec aeris absen^a suffocaret: nec oīa que nocēt mortalib⁹ impedi ret. Et Aug. li°. 14. de ci. dei. c°. 26° ait. Nihil corruptōis in corpe: vel ex corpe vllas molestias: vllis ei⁹ sēsib⁹ ingerebat: null⁹ intrinsec⁹ morbus: nullus ictus metuebatur extrinsecus sūma in carne: sanitas erat in aīo: to ta trāq̄llitas sicut in p̄adiso null⁹ est⁹ aut frigus sic in ei⁹ habitatōe: nulla ex cupiditate vel tiore accidebat hōe volūtatis offensio: nihil omnino tri ste nihil erat inanit lectum. Hec ille. Notat tamē ꝫm dicta Scoti ⁊ dn̄i Bona. ⁊ alioꝝ doc. di. 19. secūdi libri Qr impassibilitas illa non erat dos sicut impassibilitas beatoꝝ q̄m solū p̄uabat actū: sed nō potētiā patiēdi. Impassibilitas v̄o beatorum p̄uat actum ⁊ potentiā passionis ꝫm oē3 statu3. Et ne cui impossibile videat q̄d dicimus de statu primi hōis oīa ad dei volūtatē ⁊ ordinē referendo. Inspiciamus exempla q̄bus patere potest qualiter deus actum suspēdit actiuoꝝ ⁊ passiuoꝝ approximatorū ⁊ nō impeditorū. ita vt actio n̄ fuerit secuta: si ꝫm nām factum fuisset. Est q̄ppe ignis elementū maxime actiui tatis: ⁊ nihilominus tres pueros in ardentē fornacē missos vt ꝯburerēt

nec minime lesit. quinimo ābulabant in
me° flāme laudātes ⁊ bn̄dicebāt deū
Dani. 3°. c°. Johes euangelista Do
mitiani crudelissimi tpib⁹ Rome in
dolium feruentis olei missus illesus
exiuit. Sanctissima agnes flāmis in
iecta nihil sibi nocuit. Johes euāge
lista venenū mortiferū bibit quo ex-
austo duo alij extincti fuerāt ipse vo
intactus pmansit. Quid plura. In
domitas feras mansuefferat sanctis
suis. Nōne fecit sepius deus q illos
nedum offendē ause sunt: verum ⁊ ei
obediebant ac si rōne vigerēt. Fero-
cissimi inter animalia Leones repu-
tantur: ⁊ tamen antonio ministrat ad
terrā effundēdā p sepultura Pauli
pmi heremite vt in vitis patrum de
paulo legit. Leonis presidio abbas
zozimas sācte marie egyptiache cor
pusculū sepeliuit. Leonem et hiero⁹
habuit q ita obediēs erat vt et asinū
monasterij ad pascua dirigeret. De
Jona legim⁹ q fuit acete deuorat⁹
post triduū ad littus ab eadem belua
sanus fuerat eiectus. Jone. 2°. Nec
mirandū si ad ipsū rem omniū opifi
cem sapiētiā atq potētiā ista refera-
mus. Ipse siqdē ⁊ hec tempora tene
brarū put melius indicauit homini
conuenire aliqb⁹ beluis marinis do
nauit vt cū homine familiaritatē cō
trahere possent. Sicut de delphine.
Plinius in libro de nāli historia ait
Delphinus hominē neqq vt alienū
expauescit si obuiam nauigijs venit
exultans allugit. Solinus autem de
mirabilib⁹ mundi pmo libro inquit
Augusto pncipe in cāpanea delphi-
num puer fragmentis panis primo
illesit: ⁊ intactum cōsuetudo valuit vt
alendū se etiam manu ipsius credēt
mox qui cum ptulisset puerilis auda
cia eum inter spacia lucerni lac⁹ eue
ctauit: vnde effectum est vt abaiano
littore puerum equitātē vsq putheo
les veheret: h per ānos plurimos tā
diu gestum est: donec assiduo specta
culo desinerz esse miraculū. Sed vbi
puer obit sb oculis publicis desiderij
merori delphinus interijt. In africo
quoq littore delphin⁹ ab iponēsib⁹
pastus est: tractandūq se prebuit im
positos q frequent gestauit p ↄsulē
africe flauianus ipse eum contingit
Apud lassum autem vrbem puerum
delphinus adamauit: quem p maria
insidentē cum vndosior fluctus neca
uisset delphinus ad terrā reuexit: et
illud reatum suum fateret pn̄iam suā
morte mandauit: nec ampli⁹ in pro
funda reuerti voluit. Hec. A. gelli⁹.
in libro noctiū acticarum. Et Aug⁹. li.
pmo de ci. dei. c. 14. dicit. Or Arion
citharista optimus apien° corithiorum
rege artis gratia dilectus fuit a quo
licentia optēta siciliam et alias ptes
Italie visitauit: et demulcens aures
omniū ⁊ mente: adeo vt multas q
titates pecūie congregaret ⁊ reuerti
pponēs corinthū elegit sibi nauim ⁊
nautas corinthiorū naute pie cta in
altum naui tenuerūt consiliū de ipo
necando. Arion autē intellecta mor
te pecuniam ⁊ bona sua obtulit: ⁊ cū
cta que habebat illis dedit p salute
tunc ei naute inqunt sibi uim pprijs
manibus non offerre se imperant q
ipse solus in mari saliat. Orauit tūc
citharedum Arion q sibi permittant

nobiles vestes cape: ⁊ cuz fidib⁹ illi⁹ carmē canē. Naute vt delectarē ei⁹ cantu qđ orauēat concesserūt. arion ğ stās in sūmo puppis ornat⁹ altissi ua voce cantauit oomon cū fidib⁹: ⁊ ornatu sese in ꝓfundū egit. naute nequaq̄ʒ dubitantes quin pisset in cursu secuti sunt. Sed contingit del phinum aduenisse dorsoq̄ʒ suo cāto rem in latoniā regionē piander ꝟo petiuit corinthuz: retulitq̄ʒ oia Regi qui nautas fecit inquiri. Quibus in uentis introgauit: q̄d foret de ariōe Qui rñderunt. Cum essʒ in Italia quos tamē mentiri volētes Rex de ꝟitate conuicit. Huius historie ar⁹ dicit .A. gelius. Et athenis suo tpe sculpitū atq̄ʒ pictum videbaẗ simula crum. s. delphinus vehens sup quo effigies sedebat humana. Diximus illa vt clareat omnibus nō esse duꝝ qđ loquimur de hominis cōditi im possibilitate. Scđa difficultas ē de illius status imortalitate: quō. s. po terat tunc illud esse incorruptibile ⁊ imortale. Nam omne compositū ex cōtrarijs est nāliter dissolubile ⁊ corru ptibile: igiẗ ⁊c. Ad istud r̄ndet vgo in libro de sacmentis: vbi dicit tres status humane nāe.

Prim⁹ est nature cōdite.
2⁹ est nature lapse.
3⁹ est nature beate.

In primo statu habuit hō posse peccare: ⁊ sic habuit posse mori: ⁊ nō posse mori. primo mō fuit vt in ipso essʒ corpis imortalitas.

In secūdo statu habuit posse mori: ⁊ nō posse nō mori. Et sic posse pec care: ⁊ nō posse nō peccare: qm̄ in h̄ statu ē peccādi ⁊ moriēdi necessitas.

In 3° ꝟo statu hēbit posse nō mori ⁊ nō posse nō mori. Sicut ⁊ ñ posse nō peccare: ⁊ ñ posse peccare: qm̄ ad hunc statū ptinet moriēdi ⁊ peccādi impossibilitas. Sāctus ꝟo Tho. in pma pte. q. 97. dicit. Q aliq̄d potest dici incorruptibile tripliciẗ. Uno mō ex pte materie eo. s. q nō habʒ mām sicut angelus: vel habʒ mām que ñ est in potētia: nisi ad vnam formam sicut corpus celeste: ⁊ hoc dicitur ₛm nām incorruptibile. Alio mō aliq̄d diciẗ incorruptibile ex pte forme: q̄a .s. rei cōporali inhēt aliqua dispositō p quam totaliẗ a corruptiōe ꝓhibeẗ Et hoc diciẗ incorruptibile ₛʒ gr̄aʒ: quia vt Aug. dicit in epistola ad dio stoꝝ. Tam potēti nā fecit de⁹ aiam vt eius beatitudine redūdet ēt corp⁹ plenitudo sanitatis ⁊ incorruptōnis vigor. Tertio mō diciẗ aliq̄d incor ruptibile ex pte cause efficiētis: ⁊ hoc modo in statu inocētie fuisset incor ruptibilis ⁊ imortalis: quia deus sic voluit. Hinc ait aug⁹. in qōib⁹ noui ⁊ veťis testamēti. Deus hōiē fecit: qui q̄ʒ diu nō peccaret imortalitate vigēt vt ipse sibi auctor esset: aut ad mortē aut ad vitam. Et idem in li°. đ baptismo puuloꝝ ait. Fiebat inq̄t ordo iusticie: vt sicut omnia dño suo ita ⁊ corpus obediret. Et in libro đ ci. dei. iz. c°. 3°. ait. Fatēdū est pmos hōines ita fuisse institutos vt si non peccassēt nullum gen⁹ mortis expi renẗ sed eosdē pmos hōies ita fuisse morte mulctatos: vt q̄cq̄d ex eorum stirpe fuisset exortuꝝ: eadem pena te nereẗ obnoxiū: p magnitudīe q̄ppe

culpe illius natura dānatio mutauit in peius: vt qđ penalit̃ pcessit in peccantibus hominib⁹ pmis nāliter se queret̃ in nascētibus ceteris. hec ille Et idem in libro. 14. de ci. dei. c. 26° dicit. Viuebat itaqȝ homo in padiso sicut volebat q̄ȝ diu hoc volebat qđ deus iusserat. Viuebat fruēs deo ex quo bono bonus erat: viuebat sine vlla egestate: sicut semp viuē hn̄s in ptāte: cibus aderat ne esuriret pot⁹ ne sitiret lignum vite ne illum senecta dissolueret.

3ª difficultas dicit̃ de cibi necessitate Si. n. corpus erat impassibile quō cibis indigebat. Et Rndet Augu⁹. in qōibus noui ꝛ veteris testamēti. Quia imortalitas pmi status erat ḃm vim qnqȝ supnālez in anima residētē: nō autem p aliquaz dispōnez corpori inherentē: vn̄ p solutōe corporis aliqd de humido. s. corpis poterat depdi ꝛ ne totalit̃ consumaret̃ necesse erat per assūptionem cibi hōi sbueniri.

2° cōsiderem⁹ hōis vitam ḃm statuz nature lapse. Peccāte siquidē hōine introducta fuit lex mortl. vt moriret̃ vsqȝ ad ꝯsūmatōȝ scl'i iuxta cōinatōȝ dei dicentis Gen̄. 2°. Quacūqȝ die comederis morte morieris. i. mortl. necessitatez incurres: vel morti obligatus eris ḃm qđ exponit Aug. sup Gen̄. Verūtū in illis pmordijs lōga fuit vita illoꝝ: adeo vt audiētes adā vixisse nōgentis. 30. ānis. Et malaleel nongentis. 55. annis. Et Jared nongētis. 62. ānis. Et Mathusalez nōgentis. 69. ānis. vt pȝ Gen̄. 5. c°. plurimū admirant̃. Unde apud plerosqȝ varia ꝛ falsa q̄dez de ānis illis opinio est exorta. Nā vt dicit Aug. li. 15. de ci. dei. c°. Aliqui dixerūt ꝙ 10. āni illius tpis accipiunt̃ vno āno modo nostro volētes ꝙ nōgenti āni ex illis essent nonaginta. Sed falsū esse hoc constat quia vt ex codicibus colligit̃. hēt̃. n. Gen̄. 5. c. Centum et 30. ānoꝝ erat Adam quādo tertiuz genuit filium: qui āni ḃm illos essēt 13. ex nostris. Sed obmittam⁹ adam quia fortasse etiam quādo creat⁹ est gn̄are potuit. Sed q̄d de Seth de quo habet̃ ꝙ centū. 5. erat ānoꝝ qn̄ genuit Enos. ac p hoc nōdū hēbat ānos. 11. Enos ꝟo. 20. erat ānoꝝ qn̄ genuit Malaleel: ꝛ sic septē ānos habebat. Quis homo gn̄at septē ānis Si tunc āni. 70. nūcupāt̃ qui septez fuerunt. Plini⁹ ꝟo cū audiss3 hōies ad tot puenisse ānos hec omnia insicia ipsa puenisse est arbitrat⁹ inq̄ens quosdam transisse ānū estate etiam aliū hiemi. Archades trium mensiū ānos habuisse egyptios ꝛ lauinios 13. Acharuanas sex. Cōtra quā opinionem Aug⁹. sup Gene. ad litterā adducit scripturā dicentē. Sexcētesimo āno vite sue mense. 2°. die. 7ª. mensis: rupti sunt oēs fontes abyssi magni. Et Gen̄. c. 8. Requeuit archa mense 7. 27. die mensis. Sup montes armenie: at ꝟo aque ibant et decrescedāt vsqȝ ad. 10. mensem. ꝛ post sbdit scriptura. Sexcētesimo primo āno vite Noe pmo mense pma die mensis iminute sunt aque sup terrā Tales igit̃ erant tunc āni quales et nunc. Et si adhuc vltra querat̃ quō tam diu hominum illoꝝ vita posset elongari. Ad hoc rn̄det Nicolaus

de lyra sup Ge.5.c. Et v̄bis Josephi in p̄mo libro antiq̄tatū. Qui opioni nostre imo scripture sancte de ānis concordat asserens hiero^{ci} egyp^{ci} et berosū Caldemij et Manethā idez tenuisse in illis libris: quos de antiq̄tate scripserūt q̄ hoc fiebat m̄ltiplici rōne. prima ratio sumit̄ ex bonitate cōplexionis p̄moꝝ pentum q̄ fuerūt a deo imediate formati: et p̄ ꝯsequēs optime cōplexionati. Et sic ad longiorem vitam dispositi: et illa bonitas complexionis magis venit ad hōies ꝓpinquos illius tēporis q̄ȝ remotos temporis moderni.

2^a rō sumit̄ ex modo viuendi: quia tempate viuebant.

3^a rō sumit̄ ex bonitate nutrimenti q̄a ante diluuiū terre nascen^{cie} fuerūt meliora q̄ȝ post: q̄a inūdacio diluuij fuit pro maiori pte ex aquis occeani salsis que inducunt sterilitatē terre: et p̄ ꝯñs reddūt peiora terre nascen^{cie} ex q̄bus abbreuiat̄ hominis vita.

4^a rō sumit̄ ex scientia Ade: q̄a formatus fuit in scientie pfectiōe. Et iō cognouit v̄tutes fructuū herbaꝝ et lapidum p̄ciosoꝝ que faciūt ad ꝯseruandam sanitatē et vitā ꝓlongādā et de hoc docuit homines illius tp̄is

5^a rō sumit̄ ex bono aspectu syderū sup regionē illam in qua manebāt: q̄ aspectus multū facit ad lōgitudiez vite. Sed p̄ motū celi continuū mutatus est tempore ꝓcedēti.

6^a rō sumit̄ ex dispositiōe diuina h^o ordinātē: vt per longā vitā hominū multiplicaret̄ gen^9 humanū. Post oīa hec Augu^9.c.8.li.15°. de ci. dei. Manuducit nos ad intelligēdā illi^9 vite diuturnitatē q̄a nō potuissēt tot hōies ex vno m̄ltiplicari nisi p̄ lōgū tractū temporis. Nā vt magister historiaꝝ dicit sup Geñ.10.c. Et Aug. narrat in libro q̄ōnū super Geñ. Qz ex tribus filijs Noe adhuc eo viuēte nati sunt. 24. millia viroꝝ et centum et.10. mulieṙs p̄ter puulos. Uixit q̄ppe Noe post diluuiū ānis.350. et fuerūt oēs āni nongēti.50. sicut pȝ Gen.9 c^o. Ex vno insup habraā dicit. aug. vbi.s. Nam multo ampli^9 q̄dringētis ānis numerositas hebreoꝝ gētis tanta ꝓcreata est vt in exitu eiusdez populi de Egypto. Sexcēta millia hominum fuisse referūt̄ bellice iuuētutis. Et si dicat̄ q̄ post diluuiū nō tam diu vixerunt homines cū dñs dixerit Geñ.6. Erunt dies illi^9 cētū viginti ānoꝝ. R̄ndit Aug.c.24.li^o 15. de ci. dei. Qz illud nō fuit temp^9 humane vite post diluuiū: ꝫ termin^9 assignatus ad p̄niam his qui in diluuio erāt pituri. Et vt testat̄ mag^r historie scholastice. Dixit dñs hec v̄ba ante ānos.20. q̄ȝ incipet archa fieri que facta legit̄ centū annis. vel ꝫm Strabo. eo anno dixit de^9 quo cepit archa fieri. Sed q̄a in malicia pseuerauerūt ante p̄fixum terminuȝ .s. centesimo āno delecti sunt. Qz ēt post diluuiū vixerūt homines supra centum et 20. ānos pȝ. habem^9 eniȝ ex.11. geñ. Sem erat centū ānoꝝ q̄ genuit arphasat biēnio post diluuiū et post vixit q̄ngentl. ānis. Sale vixit q̄dringentl. triginta trib^9 ānis. vixit Heber.34. ānis. vixit Thamar.250 ānis. Uixit habraā.175. ānis. Geñ. 25. Uixit ysaac.180. ānis. Geñ.25.

Et sic ⁊ alij plurimi quos longū essꝫ cōmemorare. Nō tñ ꝓpterea hi qui fuerūt mortem euadere potuerūt.

Tertio cōsiderem⁹ hominis vitaꝫ ſm statum nature repate. In quo. s. post aduentū christi ⁊ eius mortem ac ascensionē in celū breuius ꝙ prius homines vitam finiūt. Si. n. ꝓpter peccatum mors est ſbſecuta ⁊ introducta: cur non post satisfactiōeꝫ que facta est christi passione totaliter est remota. Et sic dicimus ex doctrina dñi Alex. in. 3°. ⁊. d. Boñ. di. 19. Qr Xp̄s incarnat⁹ est vt hominib⁹ ſbueniret: ⁊ pro eis satisfaceret. Homo autem peccando incurrit aliq̄ dāna ꝑncipalia vt ꝑuatōeꝫ dieꝫ visionis et destinationē in lymbo: aliqua vero incurrit ex dñti vt famē sitim laborē mortem ⁊ h⁹mōi. Debuit itaqꝫ xp̄s ita pro homine satisfacē vt meli⁹ ipe homo consequi possꝫ beatitudinem eternam. Hoc autem fit remouētib⁹ penalitatib⁹ vel pctm̄ hōis lapsi cōsitent vel compatiūt christo passo vl̄ de regno celoꝝ curāt. vt inq̄t Aug. sup psal. Ecce turbat mūdus ⁊ amat. Quid si tranquillus esset formosus quō ei heres: qui sic amplecteris fedū flores eius quō colligēs si sic a spinis nō reuocas manū. Et in libro de ✠ bis dñi ideꝫ ait. Ideo de⁹ felicitatib⁹ h⁹ seculi amaritudinē miscet: vt alia querat felicitas cuius dulcedo non est fallax. Et lꝫ xp̄s vt tactum est ab his penalitatib⁹ nō liberauit nos vt nunc: ipsius tamen fiet merito vt in gñali remissione ꝓut dicet in sequētibus beati sua corpora reassument impassibilia imortalia ⁊ gloriosa: cū quibus eternalit letabūt in gloria celesti: in qua xp̄s bñdictus viuit et regnat in secl'a secloꝝ. Amen.

Sermo tertius in quo animam esse imortalem sua nobilitate exemplis ⁊ testificatione probat.

Iusti autem in ꝑpetuum viuent. dei viuentis. Vba sūt iteꝝ vbi. s. Predicāt equidem publice amatores mundi: nihil post mortē homini supesse: animāqꝫ simul aiunt cuꝫ corpore interire. Ideoqꝫ nullū agendū bonum esse ꝓ futura vita ꝯsequēda. Cui errori dānatissi° in h̄ ſmōe ꝙ⁹ poterimus resistem⁹. Ostēdem⁹ aūt anime imortalitatē que a corpe exuta nō morit non corrūpit: nec vt isti aiunt desinit esse: q̄nimo beati sunt illi quos dñs inuenerit vigilātes: Et ve illi qui negligūt pñiam peccatoꝝ suoꝝ. Et ad intelligēdū ✠ qualiter anima rōnalis sit imortalis vtemur tribus modis.

Primus modus erit ipsi⁹ anime nobilis conditio.

2⁹ modus erit exēploꝝ chorusatio.

3⁹ erit multoꝝ testificatio.

Qr tanta est nobilis anime ꝯditō ꝙ omniū corpoꝝ supioꝝ ⁊ inferiorum dignitatē excedit ca. p.

Primus modus ad ostendendū aīe imortalitatē dicit. Nobilis conditio que vtiqꝫ talis est ꝙ aīa ipsa rōal' excedit dignitatē quorūcūqꝫ corpoꝝ seu inferioꝝ siue superioruꝫ: ꝙ omni ratione nobilior sit anima ratōalis. ꝓbat tripliciter.

Auctoritate.
Ratione.
Exemplo.

Primo probatur auctoritate. Nam inquit Aristoteles primo de anima. Anima autem aliquid melius esse et antiquius. i. nobilius impossibile est. Impossibilius autem ad hoc intellectum .s. esse aliquid nobilius. Rationabilium .n. esse habz et nobilissimum et diuinum secundum naturam. Idem in primo de anima In principio docet qualiter scientia de anima quantum ad bonitatem et honorabilitatem est preponenda aliis scientiis naturalibus que sunt de numero bonorum honorabilium propter bonitatem subiecti quod est anima intellectiua que est nobilior omni corpore. Ad idem dicit Aug^{9}. in libro de libero arbitrio. vbi ait. Omnis anima omni corpore est nobilior seu melior. Et in libro. 83. questionum. Omnis anima melior est omni corpore. Melius est. n. quod viuificat quam quod viuificatur: corpus autem ab anima viuificatur non anima a corpore nemo ambigit. Et idem in libro de duabus aiabus Anima lucem istam quam homines venerantur melior est: quam quidem illa intelligitur mente hec sensu corporis innotescit. et in li^{o}. 8. de ci. dei. c. 12. dicit. Omni corpore preferuntur aie. Et in li^{o}. solilo. Quicquid. n. celi ambitu continetur inferius ab humana anima est. Et idem in libro de quantitate aie: quemadmodum fatendum animam humanam non esse quod deus est: sic represumendum est nihil inter omnia que dicuntur ipsi deo esse propinquius. Et chriso^{9}. in libro de lapsu mundi. Quanto celum terra pulchrius: tanto aie pulchritudo omnem formam pulcherrimi corporis superat. Ad idem est glo. in. c^{o}. Cum sit de etate et qualitate ordinandorum que dicit. Anime preciosiores sunt cunctis rebus et corporalibus. Idem habetur. 12^{a} q. i. c. Precipimus. Et. 24. q. 3. c. Si habes. Et de pe. et re. c. Cum infirmitas. et. C. de sacrosanc. ecclesiis. l. sanximus.

Secundo probatur ratione quod triplex potest esse
Prima ratio creationis.
2^{a} ratio ordinationis.
3^{a} ratio assimulationis.

Prima ratio dicitur creationis: quia aia nobilior est quam ipsa corpora creata et in esse producta: si attendamus ad hec tria.
Primum. s. a quo sit creata.
2^{m}. s. de quo sit creata.
3^{m} qualiter sit creata.

Primo quidem anima rationalis creata est a deo opifice summo. Unde glosa super illud psal. Qui finxit sigillatim corda eorum dicit. Creauit deus aias singulorum per se. Auertendum tamen quod phi quidam cum Platone dixerunt. Quod aie fuerunt simul create in corporibus stellarum: et post formatis corporibus istis organicis per orbes planetarum ad hoc viuificandum descendunt: et postmodum corruptis corporibus illuc reuertuntur: et postmodum suo loco et tempore iterum ad alia corpora descendunt. Hanc opinionem videtur narrare Macrobius explanans somnium Scipionis. Sed hec opinio est contra philosophiam que dicit. Quod prius actus debet fieri in propria materia Unde si opinio ista esset vera corporibus esset perfectio. Fuerunt insuper heretici quidam dicentes. quod anime fuerunt create in celum cum angelis: quia sunt eiusdem nature et postmodum ad suggestionem

dei tenebraꝝ peccauerunt: ⁊ merito
illius peccati in corpore sunt retruse
tanq̄z in carcere vt ibi purgent̄: ⁊ cū
purgate sunt ad celestem gloriam re
uocent̄. Et hec opio est manicheoꝝ
que contrariat̄ fidei xp̄iane ponens
nullam animā debē dānari. Contra-
riat̄ etiam ph̄ie cum ponit q̄ corpus
compat̄ ad animam non sicut perfe
ctibile: sed sicut carcer. q̄d si v̄uz esset
sequeret̄ q̄ homo non esset v̄a sp̄es
cum ex anima ⁊ corpore nō fiat vnū
Est adhuc opinio talis cōtra sēsibilē
expiētiā: q̄a videm⁹ animā q̄tūcūq̄z
bonam nolle a corpe separi: adeo vt
anime etiam beate vt ostendet̄ in se
quentibus: inclinatiōem habeant ad
ipsum corpus sibi vniēdū. Ideo illa
opinio est abicienda. Cui Aug⁹. con
tradicit li°. de eccle. dogmatib⁹. vbi
ait. Credendū est ⁊ firmiter tenēduz
q̄ anime nō sunt ab initio create: vt
origenes finxit aut i cōpib⁹ semināt̄
vt luciferian ⁊ Cyrillus ⁊ q̄dam lati
noꝝ affirmant. Sed a deo animaz
creari simul ⁊ infundi in corpe cōpo
sito ⁊ firmato. hec ille.

Secūdo attēdēdū de quo sit anima
creata. Et heretici quidam p̄iter etiā
⁊ ph̄i dixerunt animā de dei s̄ba eē
p̄ductā. Nāq̄z s̄m Aug. p̄scilianiste
manichei ⁊ gnostici vt p̄z li. 7. super
geñ. ad l̄ram: ⁊ libro contra faustū. ⁊
in libro de duab⁹ animab⁹ dicebat.
q̄ anima esset omnino q̄ deus ē vl̄
aliq̄d esse de s̄ba dei. Idipsuz tenuit
Euripides ph̄s vt testat̄ Tullius in
libro tusculanaꝝ q̄ōnuz ait. Et ipse
tulli⁹ li° eo. earūdē q̄ōnū ait. Sp̄us
humanus ex diuina mente discertus

cum nullo alio nisi cum ipso deo cō
parari potest. et Seneca ad lucillū
epistola. 66. inquit. Nihil aliud est
anima q̄z p̄s diuini sp̄ūs in corpus
nostrū imersa. Hoc idem scripsit ma
crobius supra sōniū scipionis. Quaz
opinionē deiecit Aug. li° de origine
anime: quoniā si ita esset anima nec
in melius nec in peius labi posset. et
iteꝝ. Deus multaꝝ animaꝝ forma-
tione lacerarēt. Unde idem Aug⁹.
libro de fide ad petrum ait. Nō vni⁹
nature possūt esse q̄ fecit et factum.
Alij insuper ph̄i ex elementis animā
constare asseruerūt: vt. n. scribit ar̄x.
in p̄mo de aia. Democrit⁹ dixit aiaz
esse ignem quēdam. In libro v̄o de
vita ⁊ morte ar̄x. legit̄ Eraclituz sep̄
affirmasse deos omnes ex igne esse
⁊ ex igne vniuersa constare ⁊ animā
fauillam esse stillantis essentie. zeno
stoyc⁹ et leucipp⁹ illud idē p̄fitebāt̄
s̄m Tulliū libro p̄mo q̄ōnū tuscula.
hoc idez affirmabat ypareus: prout
scribit Macrobius in libro p° super
sōniū scipionis ad illō aūt tenē moti
sunt: q̄a anima p̄nte corpus calet: et
recedente frigescit. Diogenes teste
ph̄o in p̄mo de anima dixit animā
esse aerem: cui cōcordarūt Cleantes
⁊ crisipp⁹: vt scribit Greg. Nazāzo.
in libro de natura hōis. Anaximes
vt ait Aug⁹. li. 8. de ci. dei. Omnes
reꝝ cās aeri dedit. Naz dicebat de⁹
animam ⁊ omnia alia ab aere gigni
cuz absq̄z aere nulla animalia cernēt
p̄creari moriq̄z s̄bito aere p̄dito. hic
s̄m Pliniuz in libro de nāli historia
inuenit Orologiū. Tales millesius
p̄ut refert Tullius libro p̄mo de nā

deoꝝ materiã ꝟo posuit in humore
cãm nascendi: tenuitqꝫ deuz ex aqua
cuncta formasse. Et alia huiusmodi
de anima locuti sunt delatrantes.
Contra quos Theologi conueniũt
affirmantes de nullo a deo animaz
esse creatam. Unde Aug⁹. in libro
de quãtitate anime ait. Non ex his
notis vsitatisqꝫ naturis anima facta
est quas istis corporeis sensibus tan
gimus. Nam neqꝫ ex terra: neqꝫ ex
aere: neqꝫ ex aqua: neqꝫ ex igne: neqꝫ
ex his omnibus: neqꝫ ex alijs ꝯiũctis
hoꝝ constare animaz puto: nec nũc
disputandum est qualiter de⁹ possit
ex nullo aliquid facere: quippe qui et
angelos ꝺ nihilo sicut ⁊ animas vo
luit creare.

¶ Tertio attendẽdum est qualiter
anima sit creata. s. quia spũalis ⁊ in
corporalis sꝫba: vt enim Augu⁹ ait.
Anima sꝫba est incorporea regẽs cor
pus: sed cum ignaris nõ facile ꝑsua
demus spiritum esse animam et nõ
corpus: quia vt Tho. dicit. 5. q. ꝑme
ꝑtis dicunt sola corpa esse: ⁊ qꝺ nõ
est corpus nihil esset. Cuz tamẽ de⁹
spũs sit. Jo. io. Et angeli sꝫbe spũales
esse dicant. Hinc qꝺ Lactantius in
septimo libro diuinaꝝ institutionũ
de inuisibili deo dicit. q̃a de⁹ ab ho
mine videri nõ põt: ne quis eum pu
taret ex eo ipso deuz nõ esse q̃a mor
talibus oculis non videretur. Inter
cetera suorum institutoꝝ mirabilia
fecit etiam multa quorũuis qꝺ appa
ret: ipsa autez nõ videtur sicut est ve
lox odor vetitus vt harum rerum ar
gumẽto: exemplo etiam deum licet
sub oculis nõ veniret de sua tamen
ui ⁊ effectu ⁊ operibus cerneremus.
Hec ille. Angelos ⁊ nõ soluz bonos
sed etiam malos idest demones esse
ex effectu magicarum artium cõspici
mus: de quibus nũc loqui obmitti
mus: vt latius suo loco tractabim⁹.
Ad animam igitur incorpoream
ueniamus quaz esse. Alex. in secũdo
sic ostẽdit. Uidemus inquit quedaz
corpa que nõ nutriunt augmẽtãtur
nec gñantur: nec mouẽtur motu vo
lutissimo vt lapides. Quedam que
nutriũtur ⁊ augmẽtãtur vt plante.
Quedam ꝟo que vltra hec mouẽt:
⁊ sentiũt vt animalia. Quedam ꝟo
que vltra hec agunt ratõe. Si ergo
haruz opationum esset corpietas pn
cipium ⁊ causa inuenirentur tunc in
omnibus corpibus. Sed hoc ẽ falsũ
g̊ illud a quo ille opatões ꝑueniunt
nõ erit corpus sed anima. Insuper
videmus actiões in quibus ꝯueniũt
vegetabilia ⁊ aialia ⁊ hõines: vt nu
trire ⁊ gñare. Et videmus actiões
cões hõibus ⁊ brutis: in quibus nõ
cõmũicant vegetabilia: vt sentire et
imaginari. Et videmus alias que
sunt ꝓpria hominibus vt rõcinari et
intelligẽ. Et inter bonum ⁊ malum
verum ⁊ falsum discernẽ: ⁊ h⁹mõi.
g̊ erit in vegetabilibus pncipiũ gña
tiõis. Qꝺ quidẽ est anima vegetati
ua in animalibus brutis pncipium
mouendi ⁊ standi qꝫ anima est sensi
tiua. In hõibus vero principiũ rõci
nãdi ⁊ intelligẽdi: qꝺ est anima itel
lectiua. Quis nam explicet quot sũt
hominum operatões. Que licet per
corpus exerceant tãqꝫ ꝑ instrumẽtũ
nihilominus ab anima ipsa ꝓcedũt

Quanta est preteritaꝝ reꝝ memoria quanta ad futura ꝓuidēda quot picture quot artes: quot ad capienduꝫ aues pisces ⁊ indomitas feras modi distincti: quot ad pugnādū armata quot ad nauigāduꝫ mare dispōnes mirabiles: quot ad inueniendam sciendāq; veritatem artium liberalium scientie. Unde illa in homine. Certe non ab ipso corpore sed ab ipsa aīa. Unde Aug⁹. homines nām anime scire volentes redarguit in libro cōfessionum dicens. Eūt homines mirari alto montiuꝫ: ingentes fluctus maris ⁊ altissimos lapsus fluminuꝫ occeani ambitum ⁊ giros syderum ⁊ seipsos relinquūt nec mirantur. Et in libro de spiritu ⁊ animā idē aug. dicit: quoniā dictum est mihi vt me ipsum cognoscam non possū sbstinē vt me habeam incognitū. Magna autem negligētia est nescire quid sit illud qđ celestia tam profunde cogitamus nālia tam sblimi indagatōe inuestigamus: ⁊ de ipso quoq; creatore nostro tam subtilia desideram⁹ scire: nec est res ꝑegrina: nec longe quodāmodo quo ipsa sapimus: sed adest semper nobiscum tractat: loq̄t ⁊ intus nescitur: datum est illi tam ingentiū rerum scire secreta ⁊ seipsuꝫ cognoscere non potest. hec ille. Aia itaq; spūalis est neq; ex hoc animas ⁊ angelos eiusdem speciei dicimus: lꝫ āgeli spirituales intelligibilesq; sbe sint: qđ Origenes tenuit: vt dicit sāctus Tho. prima ꝑte. q. 75. ⁊ in. q. 7 secundi libri questionū de anima. Contra quam Tho. dicit. ꝙ illa que habent diuersas ꝑfectiones s̄ꝫ spēm differunt specie. Sed angelus ⁊ aia hn̄t diuersas rōes s̄m spēꝫ. ꝗ āgel⁹ ⁊ aia differunt spē. Aia. n. rōalis hōi ꝓbet spēꝫ ⁊ actum specificū qđ nō facit angelus.

Secundo probat ꝙ anima omni corpore sit nobilior ratōe ordinatōis Quid naꝫ est ꝙ ipsa sit finis omniū corpoꝝ: īmo vt pħus dicit 2º physi. Omnium rerum que sunt. O q̄ꝫ miranda est omniū elemētoꝝ celorūq; varia pulchritudo: quāta sit in oib⁹ creaturis creatis bonitas quantaq; in cūctis vtilitas. Ideo audi. o anima misera: O anima pigra qualiter tibi s̄uiūt vniuersa. Respice inquit vgo in libro đ arra spōse vniuersū mūdū ⁊ cōsidera in eo si aliquid sit qđ tibi non seruiat: omnis nāq; creatura ad hunc finem dirigit cursum suum vt obsequijs tuis famuletur et vtilitati deseruiat: tuisq; oblectamentis ꝑiter ⁊ necessitatibus s̄ꝫ affluentiaꝫ indeficientē occurrat: hoc celum: hoc t̄ra hoc mare: hoc aer: cum his que sunt in eis vniuersis explere non cessat. hec ille. Et si dicatur debent ista oia ad corporis conditiōꝫ referri. Possumus rn̄dere corpora illa ꝓpter aiam esse. Unde Aristoteles in scđo libro de anima ait. Omnia enim corpora physica anime instrumēta sunt sicut animalium sicut et plantarum tāq̄ꝫ gratia anime extrinseca. Est ergo corpus anime instrumentum organicum. Ideo Aug⁹ in libro soliloq̄. ad deuꝫ dicit. Omnia dn̄e que dn̄e sub pedibus hominis subiecisti vt so

lus homo sup omnia tua tuus esset tot⁹. Exteriora naqꝫ pro corpe cūcta creasti ipsuꝫ vero pro anima: animā ꝓ te vt tibi soli vacaret: te solū amaret ⁊ possideret ad solaciū. Hec ille. Tertia ratio ad ostēdendum anime imortalitatem dicitur assimulatiōis quia anima deo assimulatur. Nam Gen. primo dixit deus. Faciam⁹ hominem ad imaginem ⁊ similitudinē nostram: qd̄ negantes heretici reputāt. 28. q. 3. c. penultimo. De illa ꝟo similitudine dicemus suo loco diffusius. Nunc tamen dicimus animaꝫ deo similem: quia sicut deus est simplex ⁊ non componitur. Sic anima q̄ue de nullo est creata: sicut deus est imortalis ita ⁊ anima. Et alie sunt huiusmodi similitudies que nō accipiūt ꝫ idēpticatē: ꝫ ſm quādā ꝓportionem.

¶ Tertio probat exemplo: ꝙ omni corpore sit anima nobilior. Nam uidimus sanctos crucifixisse corpa sua ⁊ dura penitētia castigasse vt anima salua fieret. Quāta fuit de sui pauli p̄mi heremite p̄nia in heremo: de q° scribit hieronymus in vitis patruꝫ. Omnem in solitudinē duxit etatem cibum ⁊ vestitum ei palma prebebat Quid fecit Antoni⁹. quid Jllarion quid Macharius. quid Franciscus. quid D̄nicus. O sācti ⁊ amici dei: dicite nobis quare tot vigilijs ⁊ orōnibus ⁊ disciplis carnem vestram mortificastl. R̄n̄debūt certe omnes ꝓpter animam. O martires triūphātes: cur vos tot cruciatib⁹ exposuistl. ⁊ tot supplicijs: ⁊ mori nō recusastis

Jterum ⁊ ipsi clamabūt: ⁊ dicēt xp̄e animaꝫ. O Jesu b̄n̄dicte. Cur tu 30 ānos in mūdo ⁊ amplius famē sitiꝫ labores sudores vulnera ⁊ liuores sꝰstinuisti. Statim clamabit xp̄e aiaꝫ. O anima nobilis. O anima delicata Cur tuaꝫ in tot exemplis nobilitatē nō curas agnoscere. Respice anima misera: quia carnem pro te suscepit christus: pro te pauper natus est in p̄sepio: pro te circūcisus: pro te peregrinatur in Egyptum: pro te ieiunat ꝓ te orat: pro te lachrimat: pro te patit̄ pro te sanguinem fūdit. Jdeo Ber. in meditatōibus ait. Sublime est aie p̄ncipium que nō nisi sanguie christi redemi potuit: quā ergo cōmutatoꝫ pro anima tua das q̄ pro nihilo das illam. Nōne dei filius qui cum esset in sinu patris a regalibus sedib⁹ propterea descēdit: vt eaꝫ liberaret a potestate diaboli: quam cuꝫ vidissꝫ peccatorum funibus irretitam ianuāqꝫ de demonibus tradēdam vt morte dānaretur perpetua. Fleuit sup illaꝫ que flere se nesciebat: nō soluꝫ fleuit sed etiam mori permisit vt sui sāguinis p̄cio redimeret. Hec ille. Et vgo in libro de arra sponse ait. Amplius mihi vilis esset non debeo q̄ tm̄ deo placui vt mori dignaret: proinde vt nō perderet me. Patet ꝗ ex dictis quāta sit aie nobilitas: ⁊ q̄tū corpa cūcta dignitate precellit: quā tn̄ infelicissimi peccatores suis miserijs vilē fedamqꝫ reddunt ac faciunt. Cum itaqꝫ tanta sit anime nobilitas quō poterimus eam dicere interire cum corpe quasi deus tā egregiā creataꝫ

condidisset vt eam tam breui pimēt Concludēdum est ergo cum verbis Catōis: que in libro de senectute Cicero scripsit: vbi sic habet. Sic mihi persuasi sic sentio cum tanta sit celeritas animoꝝ memoria pteritoꝝ ꝓuidentia futuroꝝ tot artes: tot sciētie tot inuenta non posset eam nāꝫ que res ipsas contineat esse mortalē Or animam esse imortalem testificatione pbat. cap[o].2[m].

¶ Secundus modus ad ostēdēduꝫ anime imortalitatem dicit multoꝝ testificatio. Abducemus autem tria testimonia.

Primū est philosophoꝝ.
2[m] est sanctoꝝ atqꝫ doctoꝝ.
3[m] est theologoꝝ.

¶ Primū testimoniū est phoꝝ: qui suo modo anime imortalitatē ꝯfessi sunt. Unde Seneca ad Lucillū epl'a 36. sic ait. Mors illa quam ptimescimus ⁊ recusamus iter mutat: vitam non eripit. Alius enim expectat qui vos repugnat in lucem diei. Idem in libro de naturalib' questionibus ait. Si tranquille volumus viuere in expedito hn̄da est anima; vt siue illam insidieꝫ: siue egritudines petāt quid aliud debeo nisi vt exeat exhortari: ⁊ cū hominib' eā bonis emittē Uade inqꝫ: vade fortiter: vade feliciter nihil dubitans: fac qđ quandoqꝫ faciendum est. En reruꝫ natura que gn̄auit expectat ⁊ locus illo melior ⁊ tutior. Aueroys super. ii. metaph'. Anima rōnalis manet post morteꝫ ⁊ finis prosperitatis eius erit si cōiūgatur primo motori. Galienus in libro de spmate. Sicut lumē solis qđ ē incorporale separ ab aere ab omnī oculoꝝ intuitu sine corruptiōe: sic et anima sine sui corruptōe separ a corpore. Plato insuper inter phos nobilissimus anime imortalitatē pmo confessus est. Nam vt dicit Macrobius in libro saturnaliū. Et. A. gelli' in libro noctium acticaꝝ quē librum edidit de imortalitate anime: quem Tullius transtulit in latinuꝫ. Denominat autem ille liber a Phedrone quodam socratis ⁊ Platonis adeo dilecto: vt Plato nomini suo librum ditaret. In dicto igitur libro Plato sic ait. Perfectus ⁊ purgatus hinc transiēs habitabit cum deo. Idem Plato in Thimeo. Anima est imortalis ⁊ ſm ꝙ vicerit passiones vel victa fuerit pmiabitur vel puniet post hanc vitam. Macrobius in prologo super sōniuꝫ scipionis sic ait. Sic habeo omnibus qui patriam ſuauerūt vicerint auxerint certum esse in celo diffinitum locuꝫ vbi beati sempiterno euo fruant. Lactantius libro septio diuinaꝝ insti. adversus gen. refert. ꝙ Polites quidā cōsuluit apollineꝫ millesiuꝫ: vtꝝ remaneat anima post corpus an dissoluatur. Qui rn̄dit anima qꝫ diu vinculis tenetur in corpore corruptibiles passiones sētiēs mortalibus cedit doloribus. Cū ꝓo humanam solutiōeꝫ peruelocissimā post solutum corpus inueuit omnis ad ethera fertur ⁊ manet in eternū Tullius in questionibus tusculanis sic ait. Non est lugenda mors quaꝫ cōsequit imortalitas. Idē in philip. Breuis a natura nobis data est vita

¶ Sed memoria bene acte vite

sempiterna que si non esset longior
ꝙ hec vita. Quis esset tam amens
qui maximis doloribus ⁊ periculis
ad laudē gloriāqꝫ cōtenderit. Salu
stius in libro de rep. dicit. Diuitiaꝝ
⁊ fame gloria fluxa atqꝫ fragilis est:
v̄tus clara eternaqꝫ habet̄. ꝗ p̄clara
facies mag^e diuitie: ad hec uires cor
poris breui dilabūt̄ ingenia ⁊ egre-
gia facinora: sicut anima imortalia
sunt. Quintilianus dicit. Si q̄s sciat
quis sit finis bonoꝝ que vera felici-
tas nūqꝫ sibi videbitur p̄matura mor
te perire. Lucretius de eodez credit
idem. Retro de terra qđ fuit añ t̃ra
Sed qđ missum est ex etheris oris id
rursum celi fulgentia tēpla receptāt
Cicero in li° de senectute dic̄. Apđ
Xenophontem autem moriens cy-
rus maior hoc dicit. Nolite arbit̃ri.
O mihi carissimi filij me cuz a vobis
discessēo nusqꝫ aut nullū fore nec. n
dum eram vobiscum: animum meū
videbatis. Sed euz esse in hoc corꝑe
ex his rebus quas gerebaz intellige-
batis. Eūdē ꝗ esse creditote etiam si
nullum videbitis: nec v̄o clarorum
virorūz post mortem honores ꝑma
nent si nihil eoꝝ ipsoꝝ animi effice
rent quo diutius memoriaz sui tene
remus: mihi nūqꝫ quidem ꝑsuaderi
potest animos: cuz in corporib⁹ essēt
mortalibus viuere cū exissent ex his
emori. et paulopost. v̄um ex vita ita
discedo tāqꝫ ex hospitio: nō tanqꝫ e
domo. Cōmorādi. n. nobis natura
diuersoriū dedit nō habitādi. O pre
clarum illum diem cum ad illud di
uinoꝝ aioꝝ conciliū cetūqꝫ ꝓficiscar
Cūqꝫ ex hac turbe colluuiōe discedā

ꝓficiscar. n. nō soliū ad eos viros de
q̄bus antea dixi v̄um etiam ad Ca
tonez meū quo nēo vir melior nat⁹
est nemo pietate prestantior. Et in
eodem libro introducit Catonez sic
dicentem. Ego patres v̄ros Scipio
tuqꝫ gaylelij viros clarissimos mihi
qꝫ amicissimos viuē arbitror: ⁊ eam
quidem vitaz que est sola vita nomi
nāda. Nam dum sumus inclusi in
his compagib⁹ corꝑis munē quodā
necessitatis ⁊ graui oꝑe ꝑfungimur
Est enim celestis animus ex altissi°
domicilio depressus: ⁊ quasi demer
sus in terram: locum diuine nature
eternitatiqꝫ contrarium. Sed credo
deos imortales spirasse animos in
humana corpora vt essent q̄ terras
tuentur quiqꝫ celestium ordinem cō
templantes imitarent̄ eum vite mo
dus atqꝫ constantia. Nec me solum
rō seū disputatio impulit: vt ita scri
berem: sed nobilitas etiam sūmoruz
phoꝝ ⁊ auctoritas. Audiebaz pytha
goram pythagoreosqꝫ incolas pene
nostros qui essēt Italici phi quōdā
nominati nunqꝫ dubitasse quin ex
vniuersa mente diuina deliberatos
animos hēmus. Demōstrabāt̄ mihi
p̄terea que Socrates supremo vite
die de imortalitate aioꝝ disseruisset
is qui esset omnium sapientissimus
oraculo apollinis iudicatus. Seq̄t̄
Dydimus ad alexandrum cui⁹ v̄ba
hec sunt. Nos non sumus h⁹ mūdi
incole: sed aduene: nec ita in orbe ter
rarum venimus vt in eo liberat con
sistere sed transire: properam⁹ enim
ad patriam legibus nullis delictoꝝ
qꝫ ponderibus pregrauati ⁊c̄.

Ualerius maxim⁹. li°. 2°. c°. 1. anime
imortalitatem fatetur: asserēs fuisse
morem gollorū mutuare pecunias
vt eas reciperēt apud inferos. Quid
plura phi: non tātum verbo: sed etiā
exemplo anime ostenderūt imorta-
litatem. Nam infert Augu⁹. li. pmo
de ci. dei. c°. 22°. Quidam phs quidaz cui
nomen Theobrotus lecto platonis
libro d imortalitate anime: de muro
se precipitem dedit: itaqȝ interfecit se
ipsum. Et Lactantius li°. 3°. diuinaꝝ
insti. dicit. Multi ex his qui eternas
esse animas suspicabant tanqȝ incer
tissimi migraturi essent sibiipsis ma
nus intulerunt: vt cleantes Crissip⁹
zeno ꝛ ēpedocles. Et ex Romanis
Cato qui fuit in omni vita sua socra
tice ꝟitatis imitator. Omniū horum
historia missa de Catone: licet aliqd
declarare: plures. n. sic dicti sunt.
Fuit nāqȝ quidam Cato censorinus
de quo meminit Tullius li°. pmo. d
amicitia: quē etiā cōmendauit plini⁹
de viris illustrissimis asserens ꝙ q-
dragies qȝte accusatus per se solam
cām dixit optimeqȝ fuit absolutus.
Et Ualerius sb rica de studio ꝛ in
dustria dicit. Nunqȝ fuit ita aggra
uatus ꝙ per alium defendi voluissz.
Et Tullius in qōnibus Tusculanis
dicit libro pmo. ꝙ fuit in eo tāta elo
quentia qȝta illis tēporib⁹ dici possit
Et Ualerius vbi. s. inquit ꝙ erat do
ctissimus litteris grecis ꝛ latinis: la
tinas tamen didicit bm Pliniuz de
viris illustrissimis: dū iaz esset senex
ꝛ in Sardinia pretor. hic vt nōtur
in speculo tedio duplicis quartane
affectus vt beatiorem vitam frueret
seipsum interfecit. Fuit alius Cato
filius supradicti vir bellicos⁹: de quo
Frontinus de re militari refert. Qui
dum in bello contra Macedonie re
gem pugnaret equo prolapsus cum
se recollegisset animaduertit gladiū
cecidisse e uagina qd fortiter recupa
uit ꝛ vulneratis hostibus ad suos re
dit: qd exemplum adeo Romanos
animaduertit ad prelium ꝛ macedo
nes cernit vt Macedones vincerēt.
Fuit ꝛ Alius cato qui Marcus cato
dicebat filius supradicti ꝛ nepos Cē
sorini qui cōsul in africa diē clausit.
Fuit ꝟo alius Cato qui ꝛ Porcius
filius precedentis Marci Catonis q
vticensis dicitur: quia in vtica lybie
ciuitate se occidit. Et de hoc loquit
Lactantius in auctoritate allegata.
Cā autem fuit vt non sbiceret a Ce
sare quoniā ipse popeianas ptes fue
rat secutus. De quo Aug⁹. li°. pmo
de ciui. dei. c. 23°. dicit: Qui non forti
tudine sed in patientia se pemit. O
qȝ confundi debeāt christiani anime
negantes imortalitatē. quādo qdez
ꝛ ipsi phi gentiū verbo ꝛ opere aiaz
nunqȝ mori taz lucidissime testificati
sunt.

¶ Secundum testimoniū est sanctoꝝ
Omnes quippe sancti anime imorta
litatem predicant. Unde Sapien.
tertio. c°. dicit. Salomon iustorum
anime in manu dei sunt: ꝛ non tan
get illos tormentuz malicie uisi sūt
oculis insipientium mori illi autez
sunt in pace. Et Jacob patriarcha
Gene. 37. Cum sibi filij dixissent de
Joseph quando fera pessima deuo
rauit eum. Et descendam ad filium

ad filiū meum lugens in inferno. et Thobias cum cetus fuisset dicebat his qui insultabant ei Thobie. 6°. Filij sanctoꝝ sum⁹ ⁊ illā expectam⁹ vitā quā deus datur⁹ est his q̄ fidē suā nūq̄ mutāt ab eo. Septē frēs insup cum certi essēt de anime imortalitate testificati sūt 2°. Macha. 7° Cū Anthiocus cōtra famē ɔpellerē carnes porcinas comedē: nec vellēt obedire iussit sartagies ⁊ ollas eneas succēdi iussitq̄ ei qui pꝛ fuerat locutus amputari linguā ⁊ cute capitis abstracta: similiter quoq̄ man⁹ eius ⁊ pedes p̄cidi ceteris eiusdē fratrib⁹ ⁊ matre inspiciētibus. Et cum iā p omnia inutilis fact⁹ esset iussit ignē ei āmoueri adhuc spantem teneri in sartagine in qua cū diu cruciaretur: ceteri vna cum matre inuicē se ortabant fortiter mori dicētes. Dn̄s de⁹ in seruis suis consolabit mortuo h° p̄mo. 2° capit ⁊ cute capitis ei⁹ cuꝫ capillis detracta interrogabāt si mā ducaret prius q̄ꝫ toto corpe p mēbra singula puniret. Sic ille rn̄dēs p̄rna voce dixit. Nō faciam. nō ideo quia frater meus crudeliter consecut⁹ est mortem negabo dn̄m ꝓpt qd ⁊ ille sequenti loco p̄ma tormenta suscepit ⁊ vltio spūs cōstitut⁹ sic ait. Tu q̄dē sceleratissime in p̄nti vita nos p̄dis: sed rex mundi defunctos ꝓ suis legibus in eterne vite resurrectōe suscitabit. Post hūc 3° illudit et lingua postulatus cito ꝓtulit: ⁊ manus cōstanter ostendit ⁊ cuꝫ fiducia ait. E celo ista possideo: sed ꝓpter dei legē nūc hec ipsa despicio: q̄a ab ipso me maiora receptuꝝ spero: ita ꝙ Rex et qui cum ipso erant mirarent adolescentis animum ꝙ quasi nihilū extimaret cruciatus ⁊ hoc ita defuncto 4ᵐ similiter vexabant torquentes: ⁊ cum iam esset ad mortem sic ait. Potius est ab hominibus morti datos spem expectare a deo iteꝝ ab ipso resuscitādos: tibi enim resurrectio non erit ad vitam: ⁊ cum eū amouissent 5ᵐ vexabant at ille respiciēs in eum dixit. Ptātem inter hōies hn̄s cum sis corruptibilis facis qd vis. Noli autē putare genus nostꝝ a deo esse derelictum. Tu autem patiēt sbstine ⁊ videbis magnaꝫ ptātem ipsi⁹ qlit te: ⁊ semen tuū torquebit: post hunc ducebant ⁊ 6ᵐ ⁊ his mori incipiēs sic ait noli frustra errare: nos. n. ꝓpt nosmetipsos hoc patimur peccātes in deum nostꝝ ⁊ digna admiratōe facta sunt in nobis. Tu autē patiēt sbstine ⁊ videbis magnā ptātē ipsi⁹ qualiter te ⁊ semen tuū torquebit. Post hunc duxerunt et 7ᵐ: q̄ simili modo animose tormenta excepit. at ⁊ mater existens morientib⁹ filijs talia loquebat. Nescio qualit in vtero mō apparuistis: nec. n. ego spūꝫ ⁊ aiaꝫ donaui vobis ⁊ vitam ⁊ singuloruꝫ membra non ego ipsa compegi. Sꝫ mundi creator qui formauit hōis natiuitatem quiq̄ omniuꝫ inuenit originem: ⁊ spem nobis iterum cuꝫ misericordia reddet ⁊ vitam. Ad vltimū cum ad adolescētiorē venissent dicebat. Fratres mei modico nūc dolore sbstentato sbstentamēto vite eterne effecti sunt. Post quos omnes ⁊ mr consumpta est: ⁊ sic pꝫ ⁊c.

¶ Secūdum testimoniū est sanctoruꝫ

atq doctorum. Primus namq est Aug. qui septimo libro de trinitate.c°.14. ait. Anima habet mortem suam: cuz vita beata caret: que vere anime vita dicenda est. Sed imortalis ideo nu cupatur quoniam qualicumq etiam cu miseria numq desinit viuere. Et idez in libro de spu et anima dicit. Immortalis est anima ne a creatoris sui similitu dine discrepare videatur. Non.n.poterat esse imago et similitudo dei si vllo mortis termino clauderetur. Et in libro de ecclesiasticis dogmatibus ait. Solu hominem inuenimus habere anima substantiataz: que exuta corpore viuit et sensus suos atq ingenia viuaciter tenet nec cum corpore moritur sicut Arabi asserunt: nec post modicu interuallum sicut zeno: quia substaliter viuit. Et idem in enche. Et ponitur 13.q.2.c.tempus. Tempus quod inter hois mortez et vltima resurrectioz interpositu est animas abditis receptaculis continet: sicut vnaqueq digna est: vel requie: vel erumna pro eo quod sortita est in carne dum viueret.

Et Greg.libro 4°.dialo.sic loquitur. Tres vitales spus creauit oipotens deus. Unum qui carne no tegitur aliu qui carne tegitur: sed no cu carne moritur. 3m quod carne tegitur et cu carne moritur. Primus est angelicus spiritus. Secundus est spus humanus. Tertius est spus iumetorum omniumq brutoruz animaliu.hec ille.

Et Hieronymus.ad Bndictum eunde reprehendens de imoderato dolore pro morte filie sue dicit. Caritatis tue scripta percepi: in quibus animum tuum dolore comotu desiderio dormitoe cognoui no aliud in te admiratus sum quam xpiani peccatoris in te virtutem illata fuisse stupeo murum fidei penetratuz vulneribus orbitatis que sopire debuerat spes resurrectonis et regni celestis.

Et Anastasius papa.13.q.2.c.habent ad idem ait. Habent forsitan illi iustam longi doloris excusatoez qui vitam alteram nesciunt qui de hoc seculo ad melius esse transitum no cofidut Nos autem qui hoc credimus et docemus cotristari nimiu de obeuntibus non debemus. At vt concludamus audiendus est xps.qui.10.c°. Mat. dicit. Nolite timere eos qui occidut corpus: anima autem no possut occidere. Sed potius eu timete qui potest anima et corpus pdere in gehena. Et Mat.5. Gaudete et exultate: quia merces vestra copiosa est in celis. Mat. 25. Ibunt hi in suppliciu eternuz: iusti autem in vitam eternam. Obmitto aliorum testimonia ne logitudie verboru audientes tediu suscipiant. Hoc tatuz addens quod omnia que scripta sut ta in vtroq testameto quam in libris doc. ecclesie hac veritate directe vel indirecte cocludut. 3° testis ê theologorum quia in.2°.di.19. multipliciter aie imortalitate defendut. Est tn huius veritatis inter ceteros defensor acerrimus.d.Bon.quia ait primo quod si consideremus anima in coparatione ad diuina iusticia necesse e illaz fore imortale.ad diuina quippe iusticia spectat vt nihil quod bn et iuste fit pervergat in malu exitu sed fz oes sapientes et morales potius debz ho pati morte quam recedere a veritate vite et a veritate iusticie. Sed si omnino periret anima periret omnis iusticia que est in ipsa

ĝ talis ꝑpessio que est iusta: ⁊ quam laudat ois rō recta malū hēbit exitū qȝ est contra diuinā iusticiam.
2° si cōsiderem⁹ aiaȝ in ꝯpatōe ad ꝓ ꝑam ꝟtutem necesse est eaȝ esse imortalem: nā cuiuslȝ sciētie corruptibilis opatio antiqꝫ ⁊ senescit in tempore ꝭ aie rōnalis opatio nec antiquatur nec senescit in tempore: imo iuuenescit: qa in antiqs est sapientia in mul to tēpore prudentia
3° si consideremus aiaȝ in ꝯpatione ad suū fineȝ necesse est eā fieri imortalem. nā finis ponit necessitatē his que sunt ad fnē. Finis ꝟo ipsi⁹ aie est beatitudo. Si ĝ beat⁹ esse n̄ pōt qui bonū qȝ hȝ pōt admittē: igitur necesse est animam esse imortalē.
¶ Tertius modus ad ostēdēdū anime imortalitatē est exēploꝝ ꝯoruscatio Possum⁹ aūt sbdistinguē tria exª.
Pri^m exᵐ dicit̄ apparitōis.
2ᵐ exᵐ dicit̄ exauditōis.
3ᵐ exᵐ dicit̄ defensionis.
¶ Primū exᵐ dicit̄ apparitiōis: ⁊ si dicat̄ quō pōt aia apparē cū sit inuisibil̄ ⁊ incorporea. Dicim⁹ ꝙ deo volente apparēt aliqñ aie in vigilia: ⁊ alñ in sonijs. De apparitiōe in sonijs nō est dubiū ꝙ visio illa est imaginaria q̄ fit ꝑ aliquam repñtatōeȝ alicuius rei corpalis. Illa ꝟo apparitio que fit in vigilia sicut apparitio Moysi. Mat. 17. in transfiguratōe ⁊ aiaꝝ aliaruȝ de quibus dicet̄ in sequētib⁹ qualit̄ fiat difficile est assignare. nā aliqui dicūt ꝙ anima Moysi apparuit illis in ꝓprio corpe qȝ assumpsit ad tps Q. ȝ hēt tenē Aug. in li° de mirabili bus sacre scripture. li°. 3°. c°. 13°. Sȝ dicit tho. 3. p. q. 45. ꝙ liber hic false scribit̄ Aug. iō que ibi tradūt̄ n̄ sunt auctētica. Idem alij dicunt ꝙ anime possunt apparē in alienis corporibus assumptis sicut apparēt angeli. Recitat Dionysius in epl̄a ad Thimotheum qualiter Petrus et Paulus sibi apparuerūt in hec verba. attēde miraculum vide ꝓdigiū frater Thimotee die vltimatōis eoꝝ post mortem ꝟo illoꝝ vidi eos inuicem māu ad manus intrātes portas vrbis: et indutos vestes luminis ⁊ colore claritatis ⁊ lucis ornatos. hec ille. In legenda insup Pauli narrat̄ ꝙ cum ipse ducēt̄ ad locū passionis cuidaȝ matrone plātille eius discipule obuiauit que ꝫm Dionysiuȝ alio nomine lemobia nūcupabat̄: que flēs orōib⁹ Pauli cōmēdare se cepit. Cui Paul⁹ Uade Plantilla eterne salutis filia comoda mihi velum quo caput tuū tegis: ⁊ illo oculos meos ligabo p⁹ modū illud tibi restituam. Cuȝ ergo ad locum passionis venisset versus orientem manibus in celum extēsis deuotissime cū lachrymis ꝑma vice orauit: postmodū vt dicit Dionysi⁹ eius oculis impositis velo plantille extēdit collum: ⁊ suscepit coronaȝ: et percutiente carnifice amputatuȝ est caput Pauli. Tūc beatissim⁹ in ipso ictu explicauit velum: et collegit sanguinem ꝓprium: ⁊ ligauit eum, ⁊ obuoluit eum ⁊ tradidit eum femine. Et reuerso carnifice dixit ei lemobia vbi dimisisti magistꝝ meū Paulum Rñdit cuȝ socio iacet vbi extra vrbē in valle pugillum: ⁊ velo tuo velata est facie eius. Et ipse respondēs ait.

Ecce nunc intrauerũt Petrus et paulus induti veste preclara et coronas fulgentes habebãt in capitibus et protulit velum sanguine cruentatũ et mõstrauit eis propter qd multi fuerũt ad ad xpm conuersi. ¶ Secundũ exẽplum in legẽda quoqz Pauli primi hẽmitẽ legitur quod beatus Antonius ille magnus vidit angelos animam Pauli ad celos deferentes: qui currens ad eius cellam inuenit eum genibus flexis ad dñm orantem ita vt viuere euz extimaret: sed cũ mortuũ vidicissz dixit O sanctissima anima qd gerebas in vita in morte mõstrasti sicqz adiutorio duoz leonum superueniẽtium ipsum tradidit sepulture. ¶ Tertiũ exemplũ est de sancto Germano de quo dicit Gregorius .iz°. dia. sanctus Bñdictus longe a capuana ciuitate positus ipsius animã in globo igneo ad celum ferri ab angelis asperit. Quartum exẽplũ est de beato Frãcisco de quo refert dñs Bona.in legenda maiori quod illa hora qua obdormiuit vnus ex fratribus vidit ipsius aiaz sub spẽ stelle pfulgentẽ in celum recto tramite sursum ferri. Ministerqz fratrum terre laboris: tunc erat frater Augustinus vir vtiqz sanctus et iustus qui in hora vltima positus. Cũ iãpridez amisisset loquelã audiẽtibus qui astabant subito clamauit et dixit. Expecta me pater: expecta me pater: iã venio tecum: querẽtibus fratribus et admirãtibus cur sic loqueretur. Rndit. Nõne videtis prem nostrũ Frãciscum qui vadit ad celum. Et statim sancta illa anima migrans a carne prem est secuta. Sãctissimus eps insup asissinas ad oratoriũ sancti michaelis in mõte gargano: tũc temporis pegrinatõis causa prexerat. Cui beatus Frãciscus in nocte transitus sui apparens dixit Ecce relinquo mundum et vado ad celum. Mane igitur surgens epũs sociis narrauit que viderat et asissinuz rediens cum solicite requisisset certitudinaliter recognouit quod ea hora q̃ sibi per visionẽ innotuit beatus pater ex hoc mundo migrauit. ¶ Quintũ exemplũ de beato Martino de quo refert beatus Seuerus in suo dialego quod beatus Seuerus epũs coloniẽsis dum die dñica cuz suis clericis post matutinũ loca sc̃a visitaret illa hora qua vir beatus obit. Audiuit choruz canẽtium in sublimi: dixitqz suis: dñs meus Martinus epũs migrauit ex hoc mundo: et nunc angeli canendo deferunt eum in celuz. Eodẽ quoqz tempore Mediolani Ambrosius eps erat cum celebraret dñica festa diei. Erat consuetudo vt veniens lector nihil legere psumendo prius q̃z sacto nutu iussisset. Factum est autẽ vt illa die dñica vt nullus extaret q̃ lectõez beati Pauli legeret: quia beatus Antistes sup sanctuz altare obdormiuit quem cum nullus excitare psumerz transacto longo spacio excitauerunt eum dicentes iam pteriit. Rñdit beatus Ambrosius. Nolite turbari multum mihi valet sic obdormisse: tale miraculum dñs dignatus est oñdẽ nã noueritis fratrẽ meum martinũ sacerdotẽ egressũ fuisse de corpe. me aũt eius funeri obsequiũ pstitisse: tunc illi stupefacti piter diem et tps nõnt itaqz repiũt sic dixẽat illis Ambrosius.

6^m ex^m est sancto𝔭 Geruasi ⁊ ꝓtasi
marti𝔭 quo𝔭 corpora inuenit beat⁹
Ambrosius ãno secũdo theodosii me
diolani. Nam sibi apparuerũt ⁊ etiã
cum eis apparuit ſ. Paulus ⁊ declara
uerunt locum in quo illa corꝑa erãt
recõdita: que magna deuotiõe Am
brosius ad basilicam fauste reposuit.
Septimum exẽplum est de inuẽtõe
corporis sancti Stephani qđ reꝑtũ
fuit Jerosolimis apparẽte gamalieli
presbytero venit lucidiano. Et ne ꝑ
singl'os ire necesse sit: multa visa sũt
etiam post mortẽ de statu defũcto𝔭
in q̇bus anima𝔭 imortalitas aptissi
me demonstrat᷑. 2^m ex^m dicitur ex
auditionis. Si anime sancto𝔭 non
viuerent in regno dei: quõ possent
homines mundi in suis petitionib⁹
exaudiri: ꝙ autẽ exaudiant᷑ patet de
illis. qui se ꝟgini gl'iose Cathaline
Antonio aliisq̃ sãctis ɔmẽdãt quo𝔭
suffragiis a multis ꝑiculis ⁊ aduersi
tatibus liberant᷑ in tẽpestate maris:
naufragiũ patiẽtibus in egritudine
variisq̃ angustiis laborãtib⁹ quotiẽs
subuenit ꝟgo beata. Quid igit᷑ refer
res tu o filii ꝑditõis est ne mortua ꝟ
ginis anima: est ne mortua anima
beati antonii: Nũquid mortua ẽ aĩa
beate Urse aliorũq̃ sancto𝔭. Absit
tam impium errorẽ cogitare. O pr̃
Francisce quõ animam tuam dicere
possumus mortuã: qm̃ post mortem
tuaꝫ tantis exhibuisti subsidia caritati.
Narrat dñs Boñ. hoc q̃ miraculuꝫ
in legẽda maiori beati Francisci. ꝙ
in ꝑtibus Cathalonie accidit viruꝫ
quendam nomine Johẽꝫ beato frã
cisco deuotum quodã sero per q̃dã
viam incedere: in qua pro inferenda
morte insidie latitabant nõ quideꝫ
ipsi ꝟum cuidam alteri. Exurgens
q̇dam de insidiis cum hostem suum
eum esse putaret: tam letaliter eum
plagiis pluribus gladiauit: vt nulla
ꝓrsus subesset spes recuꝑatõis salutis
Cũ igit᷑ iudicio medico𝔭 ipsi⁹ pieta
tis esset curatio conuertit se ad beati
Frãcisci patrocinium q̃sta poterat de
uotione salutem postulabat. Cui no
cte astitit quidam in habitu Fratris
minoris per fenestraꝫ ingressus qui
vocans eum dixit: q̇a fiduciaꝫ hũisti
in me: ecce dñs liberabit te a quo cũ
eger inquireret quis esset frãciscũ se
esse rñdit. Et statim appropinquãs
vulne𝔭 suo𝔭 religaturã resoluit. Et
cũ vngẽto ꝑ oẽs plagas vt videbat᷑
ꝑunxit. statim ipse sensit se p̊stine re
stitutũ sanitati: quo facto beat⁹ Frã
ciscus recessit. at ille vxorem letus vo
cauit que celeriter currens ⁊ stare iã
videns quem sepeliendum putabat
in crastinum viciniã totam clamore
compleuit. accurrentes autem filii et
cum niterentur: illum tãq̃ freneticũ
in lectum reponere: ⁊ ille renuẽs oñ
deret ⁊ assereret se sanatum tãto sũt
stupore atterriti vt quasi sine mente
omnes effecti ipsum fantasticuꝫ esse
crederent ꝙ videbant: quem paulo
ante conspexerãt plagis atrocissimis
laniatum plena videbant incolumi
tate iocundum. Quibus ille qui fa
ctus fuerat sanus ait. Nolite timere
quia sanctus Franciscus modo a lo
co isto recessit: Et illarum sacrarum
manuum tactu me integre liberauit
Inquit post hec dominus Bonau.

Digna quidã beatus pater carne iã
moꝛtuus vt viuens cuꝫ xp̃o p̃nie ſue
oſtẽſione mirabili ⁊ manuũ ſacrarũ
palpatõe ſuaui vulnerato letabiꝉ vi-
ro ſanitatẽ conceſſit cũ illius in ſe ſti
gmata tulerit:q̃a mĩſicoꝛdiꝉ moꝛiẽs
⁊ mirabiliꝉ reſurgens vulneratũ ge
nus humanũ ⁊ ſemiuiuũ relictũ pla
gaꝝ ſuaꝝ v̾tute ſanauit. ¶ 3ᵐ exᵐ
diciꝉ defenſionis ſanctoꝝ: q̃ppe pa-
trocinia quibꝰ ſepiꝰ populi ſb̃ ſediꝰ
defenſiõis obtinuerũt animã oñdũt
imoꝛtalẽ. Scribiꝉ nãqꝫ in 2ᵒ mach.
cᵒ.15.qualiꝉ cũ Judas machabeꝰ co-
gereꝉ bellũ cõmittẽ cõtra nichanoꝛẽ
qui hierl'ẽꝫ ⁊ tẽplũ diſſipare volebat
eſſetqꝫ Judas in locis Samarie cũ
paucis qui timebãt ꝑpter paucitatẽ
ſuã hoꝛtatus eſt eos Judas expoſito
ſõnio qð i eadẽ nocte videãt in hũc
modũ:viderat ſũmũ ſacerdotẽ defũ
ctũ iã manus ꝓtendẽtẽ oꝛare ꝓ po
pulo iudeoꝝ poſt hũc apparuiſſe Je
remiaꝫ ꝓphã dediſſeqꝫ ipſi Jude
gladiũ aureũ ⁊ dicenteꝫ. Accipe gla
diũ ſãctũ in quo ↄcidas aduerſarios
populi mei Jſrael: qua viſione cõfoꝛ
tati qui erãt cũ Juda impetũ fecerũt
in hoſtes:⁊ ꝓſtrauerũt ex eis nõ mi
nus 40.millia nichanoꝛe cum eis in
tẽpto ⁊ redierũt Jeroſolimã bñdicẽ
tes deũ:caput nichanoꝛis et manuꝫ
cũ humero abciſã circa tẽplũ ſuſpen
dẽtes. Nõne ſanctus mercurius Ju
lianũ apoſtatã interfecit. Nã cũ ipſe
contra Perſaſ incederet manu foꝛti
in nocte vidit Baſiliꝰ in eccleſia ſan
cte Marie in viſu multitudinẽ ange
loꝝ:⁊ in medio quandã feminaꝫ in
throno ſtantẽ:⁊ aſtantibus dicentẽ.
Uocate mihi cito mercuriuꝫ:qui Ju
lianũ apoſtatã occidat:q̃ me ⁊ filiuꝫ
meum ſuperbe blaſphemat. Erat ãt
Mercurius quidã miles qui ab ipſo
Juliano pꝛo fide chꝛiſti fuerat inter
fectus:⁊ in eadem eccleſia erat ſepul
tus:ſtatimqꝫ ſanctus Mercuriꝰ cum
armis ſuis que ibi ſeruabanꝉ affuit:
⁊ viſus ab ea in p̄liũ ꝓperauit:⁊ mo
numentũ ſuũ aperuit. Expgefactus
Baſilius ad locũ vbi ſanctus mercu
rius cũ armis ſuiſ q̇eſcebat iuit ⁊ mo
numentũ ſuũ apiens nec coꝛpus ibi
nec arma inuenit. Sequenti mane
ibidem rediens inuenit coꝛpus eius
⁊ arma ⁊ lanceã ſanguĩe cruentataꝫ
Et ecce q̇dã de exercitu dixit. Cum
Julianuſ Jmꝑatoꝛ ĩ exercitu moꝛẽꝉ
affuit miles quidaꝫ ignotꝰ q̇ vrgẽs
calcaribus equũ audaci mente Julia
num impetiit lanceaꝫ foꝛtiꝉ vibꝛans
ipſum ꝑ mediũ ꝑfoꝛauit. Et ſubito
aſcẽdẽs nuſq̃ꝫ cõparuit. Jpſe v̾o Ju
lianus dum adhuc ſpiraret:vt diciꝉ
in hiſtoꝛia triptita ſanguine ſuo ma
num impleuit:⁊ in aere ꝓiecit dicẽs
Uiciſti me Galilee viciſti:ſicqꝫ ĩ his
vocibꝰ expirauit. Et ab omnibꝰ ſuis
inſepultꝰ relictꝰ fuit. Ecce quotquot
nobiſ offerũꝉ exᵃ vt animã imoꝛtalẽ
ſciamus. O dura coꝛda q̇d facitis.
cur anime ſalutẽ negligetis. Audite
xp̃m dicẽtẽ Mat.16.q̇d ꝓdeſt hõi ſi
vniuerſũ mñdũ lucreꝉ:Anime vero
ſue detrimẽtũ patiaꝉ: aut quã dabit
homo cõmutatõeꝫ ꝓ anima ſua.que
ramus igiꝉ illaꝫ ſaluare: vt viuat cũ
chꝛiſto hic per gratiam: et in futuro
ꝑ gloꝛiam. Amen.

